

๙๙๕,๙๙๓๐๑

๒.๕๖/๒๖

๑.๒

การศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร"
ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๓ - พ.ศ. ๒๕๒๖

ปริญาณิพนธ์

ของ

อรรพณ จันลา

10 พ.ย. 2529

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

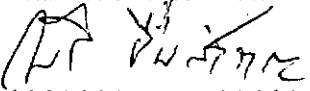
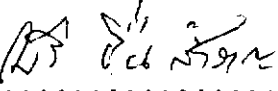
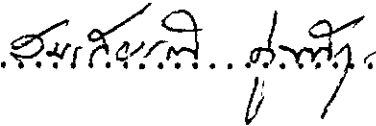
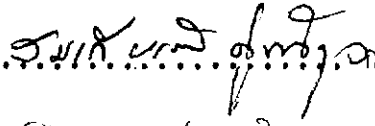
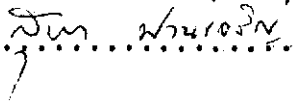
มกราคม ๒๕๒๙

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๓๐/๒๖

161078

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบได้พิจารณา
ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา	คณะกรรมการสอบ
	
..... ประธาน	 ประธาน
	
..... กรรมการ	 กรรมการ
	
	 กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โมรี
ชื่นสำราญ ประธานกรรมการ และอาจารย์สมเกียรติ คูทวีกุล กรรมการ ที่ได้ให้แนวคิด
คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และห่วงใยด้วยดี
เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุภา ปานเจริญ
ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์รับทำหน้าที่เป็นกรรมการสอบปากเปล่า ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่ดี
มีผลทำให้ปริญญานิพนธ์สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์นิศยา บุญสิงห์ ที่ได้ให้ความเมตตาช่วยเหลือและ
ให้คำปรึกษามาโดยตลอด

ปริญญานิพนธ์นี้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ เพราะได้รับความช่วยเหลือ
และการสนับสนุนอย่างดียิ่งทั้งกำลังใจและกำลังทรัพย์จากคุณสงค์ จันลา จึงขอขอบคุณไว้ ณ
ที่นี้

อนึ่ง คุณประโยชน์ที่พึงได้จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้คุณพ่อ คุณแม่
ครู อาจารย์ทุกท่าน ผู้มีพระคุณยิ่งในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

อรารรณ จันลา

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	15
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	15
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	15
	ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	16
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	16
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : จิตวิทยาวัยรุ่น	18
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : โลกทัศน์	26
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : เรื่องสั้น	28
	ความหมายและลักษณะของเรื่องสั้น	28
	องค์ประกอบของเรื่องสั้น	32
	เกณฑ์ในการวิจารณ์วรรณกรรม	48
3	วิเคราะห์เนื้อหาและโลกทัศน์	51
	วิเคราะห์เนื้อหา	51
	เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคม	52
	เรื่องที่แสดงพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น	52
	เรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนยากจน	56
	เรื่องที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาของคนในชนบท	59
	เรื่องที่สะท้อนปัญหาของคนในเมืองหลวง	66
	เรื่องที่สะท้อนความเป็นอยู่ของเด็กกำพร้า	68

เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัว	69
เรื่องที่ถูกกล่าวถึงถึงความสัมพันธ์สามัคคีของบุคคลใน	
ครอบครัว	69
เรื่องที่ถูกกล่าวถึงปัญหาภายในครอบครัว	72
เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่น	80
ด้านการศึกษาเล่าเรียน	80
ด้านการคบหาสมาคมกับเพื่อน	83
ด้านการออกปฏิบัติงานพิเศษในระหว่างศึกษาเล่าเรียน	85
เรื่องสั้นเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว	86
เรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม	92
เรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาว	96
วิเคราะห์โลกทัศน์	100
โลกทัศน์ด้านจริยธรรม	100
ทัศนะเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต	101
ทัศนะเกี่ยวกับความกตัญญูทดแทน	110
ทัศนะเกี่ยวกับความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และ เมตตากรุณา ...	119
ทัศนะเกี่ยวกับความสามัคคี	131
ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องการประหยัคและออมทรัพย์	135
โลกทัศน์ด้านสังคม	139
ทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมทั่วไป	140
ทัศนะเกี่ยวกับการครองเรือนและการอบรมเลี้ยงดูบุตร	165
ทัศนะเกี่ยวกับการคบหาสมาคม การปฏิบัติตนของหนุ่มสาว	
และเรื่องความรัก	189
ทัศนะเกี่ยวกับการแสวงหาความสุข	202
โลกทัศน์ด้านการศึกษา	211
โลกทัศน์ด้านเศรษฐกิจ	217

โลกทัศน์ศาสนา	222
ทัศนะเกี่ยวกับความเชื่อโซคลาง โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์	223
4 วิเคราะห์กลวิธีการเขียนเรื่องสั้น	233
กลวิธีการเสนอเรื่อง	234
กลวิธีการสร้างเรื่อง	237
วิธีการบรรยาย	237
วิธีการแทรกบทสนทนาของตัวละคร	240
วิธีการผสมผสาน	241
กลวิธีในการเล่าเรื่อง	245
การกำหนดให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่าง เป็นผู้เล่า	245
การใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า	248
การใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมา เป็นผู้เล่า	250
การใช้บุรุษที่หนึ่งเล่าเรื่องด้วยวิธีกระแสดิจประหวัด	252
โครงเรื่อง	254
โครงเรื่องที่เน้นหนักทางด้านพฤติกรรมหรือการกระทำของ ตัวละคร	254
โครงเรื่องที่เน้นด้านความรู้สึกรีกนึกคิดของตัวละคร	257
โครงเรื่องที่เน้นด้านความขัดแย้งทางอารมณ์ของตัวละคร	258
การเปิดเรื่อง	260
การบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร	260
การบรรยายตัวละคร	263
การบรรยายฉาก	266

การใช้บทสนทนา	268
การใช้สุภาษิต บทกวี บทเพลง หรือข้อความที่คมคาย	
ชวนคิด ชวนให้ถนงสนทนา นำติดตาม	271
การดำเนินเรื่อง	272
กลวิธีการสร้างความขัดแย้ง	273
กลวิธีในการดำเนินเรื่อง	282
การปิดเรื่อง	292
ตัวละคร	300
วิธีแนะนำตัวละคร	303
วิธีแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่อง	303
วิธีแนะนำตัวละครด้วยการกระทำของตัวละครเอง	305
วิธีแนะนำตัวละครแบบผสม	308
การกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร	311
ฉาก	313
ผู้แต่งบรรยายฉากด้วยทัศนะของผู้แต่งเอง	314
ผู้แต่งบรรยายฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละคร	317
บทสนทนา	319
บทสนทนาที่มีความสมจริง	320
บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง	324
บทสนทนาที่ช่วยแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร	327
ท่วงทำนองการเขียน	331
การใช้คำ	332
การใช้คำภาษาต่างประเทศ	333
คำสแลง	338
การเน้นคำหรือย่ำคำ	341

คำสร้างใหม่	342
การใช้คำผิดหน้าที่	344
การใช้สำนวนโวหาร	345
สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนเรียบ ๆ	346
สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนกระชับ	348
สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนที่แข็งแกร่ง กุศิน	351
สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนที่ประชดประชัน เสียดสี	353
สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนที่สละสลวย	356
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	359
ความมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้	359
วิธีดำเนินการศึกษาครั้งนี้	359
ขอเสนอแนะ	362
บรรณานุกรม	364
ภาคผนวก	376

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ กล่าวคือ สื่อมวลชนนั้นนอกจากจะทำหน้าที่เสนอข่าวสารและสาระบันเชิงตามปกติแล้ว ยังเป็น แหล่งวิชาการที่รวบรวมสรรพความรู้ในค่านกลาง ๆ ไว้อย่างมากมาย อีกทั้งยังเป็นสื่อกลาง ในการแลกเปลี่ยนความคิดและแสดงผลงานด้าน "การเขียน" ของผู้อ่านไว้อีกด้วย ซึ่งสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่ดังกล่าว ได้แก่ สื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ วารสาร และ นิตยสารต่าง ๆ ข้อเขียนที่ปรากฏต่อสายตาผู้อ่านมีทั้งเรื่องราวจากนักเขียนประจำคอลัมน์ และจากนักเขียนหน้าใหม่ที่ส่งผลงานไปลงตีพิมพ์เสมอ ๆ การเขียนหนังสือในปัจจุบันจึง ก้าวหน้าพัฒนาไปอย่างกว้างขวาง ดังที่ นิลวรรณ ปิ่นทอง ได้ให้ความเห็นว่า "การแต่ง หรือการเขียนหนังสือในปัจจุบันแพร่หลายกว้างขวางไปได้รวดเร็วยิ่งกว่าสมัยเก่าเพราะมี สื่อมวลชนเป็นพาหะ โดยเฉพาะทางหนังสือพิมพ์และนิตยสาร ข้อเขียนในคอลัมน์หนังสือพิมพ์ มีอยู่จำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะแสดงความคิดความสามารถของผู้ใช้ภาษา น่าจะยกตัวอย่าง ในการเรียนรู้ภาษาและวรรณกรรมได้" ¹

ในวงการตลาดหนังสือเมืองไทยนั้น นิตยสารและวารสารเป็นจำนวนมากที่ ส่งเสริมการเขียนทั้งในค่านร้อยแก้วและร้อยกรอง ซึ่งได้แก่ งานเขียนในรูปของ ความเรียง เรื่องสั้น บทความ และล่าน่าต่าง ๆ ดังเช่น "ลลนา" ² เป็กคอลัมน์

¹นิลวรรณ ปิ่นทอง "เรียนเขียนอ่าน" ภาษาและหนังสือ 2 : 58 ตุลาคม - ธันวาคม 2526

²"คุณหนูเขียนเรื่อง" ลลนา 280 : 121 - 122 สิงหาคม 2527

"คุณหนูเขียนเรื่อง" เป็นเรื่องจากประสบการณ์ของเยาวชนในระดับประถมศึกษา มีรางวัลให้แก่เจ้าของสำนวนที่ไกล่เกลี่ยในแต่ละฉบับ นิตยสาร "ขวัญเรือน"¹ เปิดโอกาสให้นักเขียนหนุ่มสาวและบุคคลทั่วไปส่งเรื่องราวความคิดเห็นไปลงในคอลัมน์ "เรียงถ้อยเรียงคำ" โดยมีรางวัลให้สำนวนละ 200 บาท และอีกคอลัมน์หนึ่งคือ "เพียงเสี้ยวอารมณ์" เป็นคอลัมน์ที่เสนอความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และประสบการณ์ต่าง ๆ ของผู้อ่านในลักษณะของ "กลอนเปล่า" ซึ่งมีรางวัลให้เช่นกัน ส่วนวารสาร "สวิตา"² ก็เชิญผู้อ่านส่งคำประพันธ์ประเภทกลอนแปดไปรวมสนุกในคอลัมน์ "กวีสังสรรค์" ความยาวไม่เกิน 6 บทในหัวข้อใดก็ได้ ไม่จำกัดเพศและวัย ถ้าเป็นนักเรียนให้แจ้งอายุชั้นเรียน และโรงเรียนด้วย

จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การส่งเสริมงานเขียนได้เผยแพร่ออกไปสู่ประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งตามปกตินั้นสถาบันการศึกษาจะทำหน้าที่ปลูกฝังและส่งเสริม "การเขียน" ให้แก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญชำนาญสามารถสื่อความรู้สึกนึกคิดไปปรากฏออกมาในรูปผลงานเขียนประเภทต่าง ๆ ได้ ซึ่งสถาบันการศึกษาควรตระหนักว่า การเขียนเป็นทักษะทางภาษาที่จำเป็นสำหรับชีวิต เพราะเป็นเกราะป้องกันที่ใช้ในการสื่อสารและสร้างสรรค์วรรณกรรม การที่จะเขียนให้ได้ดีขึ้นอยู่กับการหมั่นฝึกฝนอยู่เป็นประจำ กล่าวคือ "ต้องฝึกอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ เว้นระยะพักในเวลาที่พอเหมาะ ไม่กระทำอย่างหักโหมหรือทิ้งช่วงนานเกินไป ต้องใช้เวลาฝึกให้นานพอ จึงจะเกิดความชำนาญ รวมทั้งต้องฝึกอย่างถูกวิธีอีกด้วย"³ ซึ่งกระบวนการฝึกฝนทักษะดังกล่าวนี้ สถาบันการศึกษาเป็นแหล่งที่ช่วยสร้างเสริมประสบการณ์ได้อย่างดีที่สุด อีกทั้ง

¹"เรียงถ้อยเรียงคำ" ขวัญเรือน 302 : 202 - 204 กรกฎาคม 2527

²"กวีสังสรรค์" สวิตา 13 : กันยายน 2522

³สุธีวงศ์ วงศ์ใหญ่ และอุกม หนูทอง หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา

ยังส่งเสริมและฝึกฝนทักษะในการฟัง การพูด และการอ่านไปพร้อม ๆ กับทักษะในการเขียนอีกด้วย ดังที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดรายวิชาต่าง ๆ ไว้ในหลักสูตรหมวดวิชาภาษาไทย เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกฝนเป็นลำดับขึ้นไปจนกระทั่งเกิดความชำนาญสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อความคิดซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี ดังจุดประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ของหมวดวิชาภาษาไทยดังต่อไปนี้

จุดประสงค์วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521¹

1. ให้เล็งเห็นความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติ และเป็นปัจจัยหนุนบำรุงความสามัคคีของประชาชาติ
2. ให้เข้าใจว่าการใช้ภาษาได้ดีเป็นการช่วยให้เกิดความร่วมมือของคนในชาติ นำมาซึ่งความสมัครสมานกัน และทำให้สามารถประกอบกิจการต่าง ๆ ได้โดยมีประสิทธิภาพ
3. ให้สามารถใช้ภาษาไทยได้โดยรู้ที่ เหมาะที่ควรตามวัยและศักยภาพของนักเรียน เพื่อประโยชน์ทั้งในด้านการศึกษาวิชาต่าง ๆ และในการดำเนินชีวิต
4. ให้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน พอที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านและฟัง
5. ให้สามารถคิดค้นปัญหาที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่ได้ฟังได้อ่านโดยใช้วิจารณญาณ คือ พยายามขบปัญหาเหล่านั้น เมื่อเกิดปัญหา มีความคิดแจ่มแจ้งขึ้นเป็นลำดับ และนำผลจากการคิดค้นที่ถูกต้องไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
6. ให้สามารถพิจารณาหนังสือ งานเขียน งานประพันธ์ที่ได้อ่าน ให้แลเห็นทั้งส่วนดีและส่วนบกพร่อง

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

7. ให้เห็นคุณค่าของวรรณคดี และความสำคัญของงานประพันธ์กับการใช้ภาษา โดยมีรสนิยมว่าเป็นสิ่งสำคัญในวัฒนธรรมของชาติ

จุดประสงค์วิชาภาษาไทยตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524¹

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติไทย ให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ

2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษา และสร้างรอยนัยลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องโดยสสาร และวารสารภาษา

3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองทุกด้าน เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม

4. เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกิจธุระต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในการพูดและการเขียน สามารถใช้ภาษาได้ถูกต้องตามระดับของบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและสถานการณ์

5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือและเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้อง รวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกอ่านหนังสือและมีนิสัยรักการอ่าน

6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้ฟัง ได้อ่าน จากบุคคลหรือจากสื่อมวลชน อันจะนำไปให้เกิดวิจารณ์

7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีความควรแก่วัยและศักยภาพ สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน

8. เพื่อให้มีความใคร่รู้ใคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียนและต่อ ๆ ไป ทั้งในค่านาอาชีพ และเพื่อประโยชน์สุขในด้านอื่น ๆ

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524

9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือในการศึกษาค้นคว้าวิทยการต่าง ๆ ตามความสนใจ

ทักษะในการใช้ภาษาทั้ง 4 ด้านต่างก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน อีกทั้งยังมีประโยชน์เกื้อกูลกันอีกด้วย เมื่อมีความชำนาญในเรื่องหนึ่งก็จะช่วยให้สามารถฝึกฝนเรื่องอื่น ๆ ได้คล่องไปด้วย กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดรายวิชาต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน เพื่อส่งเสริมการฝึกฝนทักษะดังกล่าว นักเรียนจึงได้แสดงความรู้ความสามารถและความชำนาญในการใช้ภาษาไทยอยู่ตลอดเวลาทั้งในโรงเรียนและในชีวิตประจำวัน ในขณะที่เดียวกันสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสารต่าง ๆ ก็ได้เปิดโอกาสให้เยาวชนและบุคคลทั่วไปได้แสดงความรู้ความสามารถทางด้านการเขียนทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรอง ในรูปแบบต่าง ๆ กัน นักเรียนจึงมีโอกาสนำประสบการณ์ดังกล่าวไปแสดงออกทางสื่อมวลชนด้วย สำหรับวิชาภาษาไทยนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับ เพื่อส่งเสริมทางด้านทั้ง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังที่ปรากฏในรายวิชา ท 101, ท 102, ท 203, ท 204, ท 305 และ ท 306 นอกจากนี้เพื่อให้เกิดความชำนาญเฉพาะด้านการเขียนมากขึ้น จึงได้กำหนดรายวิชา ท 211, ท 341, ท 041 และ ท 042 เป็นวิชาเลือกที่เกี่ยวกับการฝึกฝนด้านการเขียน เพื่อสร้างเสริมประสบการณ์ทางด้านดังกล่าวให้มากขึ้นดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิชา ท 211 เสริมทักษะภาษา¹

จุดประสงค์คือ มุ่งให้นักเรียนเกิดทักษะทางภาษาเสริมขึ้นจากวิชา ท 202 โดยมีแนวการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนที่เลือกเรียนวิชานี้เป็น 2 แนวคือ เพื่อพัฒนาทักษะให้สูงขึ้น และเพื่อซ่อมชดเชยพร่องทางภาษา ในการพัฒนาทักษะทางภาษาให้สูงขึ้นนั้น ควรเสริมไปในทางศิลปะการใช้ภาษา เช่น การฟังข้อความที่ยาวขึ้น และซับซ้อน

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ยิ่งขึ้น ส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวางยิ่งขึ้น โดยครูแนะนำให้อ่านหนังสือที่เหมาะสมทั้งประเภทบันเทิงคดี และสารคดี เมื่อได้ฟังและอ่านแล้วก็ให้สามารถพูดหรือเขียนรายงาน หรือแสดงความคิดเห็นโดยมีการประชุมกลุ่มเล็ก ๆ หรือกลุ่มใหญ่ อาจมีการแสดงบทบาทตามบทละครสั้น ๆ ที่แต่งขึ้นจากหนังสือที่ได้อ่านตามความสามารถของนักเรียนบางคน

ในด้านการเขียน อาจฝึกให้ประพันธ์หรือกรอกร้อยหรือความร้อยแก้ว ฝึกเขียนคำขวัญ คำอวยพร หรือการเขียนประเภทอื่น ๆ ที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน นอกจากนั้น อาจจัดกิจกรรมเสริมที่เป็นประโยชน์ เช่น จัดนิทรรศการ เรื่องที่เกี่ยวกับภาษาและวรรณคดี และร่วมกันบรรยายหรืออภิปรายแล้วแต่กรณี

วิชา ท 341 การพูดและการเขียนเชิงสร้างสรรค์¹

จุดประสงค์เพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักใช้ภาษาพูดอย่างมีศิลปะในโอกาสเฉพาะ และให้นักเรียนมีความสามารถในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามควรแก่วัยและความสนใจ โดยให้มีการฝึกพูดในโอกาสเฉพาะ เช่น การกล่าวขอบคุณเมื่อบุคคลอื่นให้ความช่วยเหลือ การพูดอย่างมีคารวะเพื่อขานรับเหตุผลให้ผู้ใหญ่เข้าใจการกระทำของตน การขอความร่วมมือจากผู้อื่นในกรณีที่มีความจำเป็น ฯลฯ

ส่วนการฝึกเขียนเชิงสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดความสามารถในการคิดและการแสดงความคิด เน้นภาษาเขียนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ประเภทร้อยแก้ว เช่น นิทาน เรื่องเล่า บันทึกประสบการณ์ บทสนทนา บทละครสั้น ๆ ที่ขยายจากหนังสือเรียน หรือจากเหตุการณ์ในชีวิตจริง การพรรณนาธรรมชาติและลักษณะนิสัยของบุคคล และสิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นแล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ ฯลฯ ประเภทร้อยกรอง เช่น กาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ อย่างง่าย พรรณนาความรู้สึกนึกคิด

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521

ในเรื่องต่าง ๆ หรือเล่านิทานด้วยท่อนร้อยกรอง มีภาพประกอบสำหรับลงในหนังสือพิมพ์
ของชั้น

วิชา ท 041 การเขียน 1¹

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ที่จะเพิ่มพูนทักษะในด้านการเขียนตามรูปแบบต่าง ๆ
ให้ดียิ่งขึ้น สามารถแสดงความต้องการ ความคิด ความรู้สึกได้ถูกต้องตามบรรยายและ
ธรรมเนียมนิยม ข้อความสื่อสารที่ควรให้เขียนนั้น ได้แก่วิธีแบบต่อไปนี้คือ การบอกความ
ตามความมุ่งหมายต่าง ๆ การรายงาน บันทึก จดหมายส่วนตัว จดหมายกิจธุระ ประกาศ
เรียงความสั้น ๆ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงการลำดับความให้ผู้อ่านได้รับสารอย่างชัดเจนแจ่มแจ้ง
การเขียนลายมือ และการใช้เครื่องเขียนที่ผู้อ่านจะรับสารโดยสะดวก

ในการเขียนทุกอย่าง ให้รู้จักเลือกใช้โวหารที่สมควรแก่เนื้อเรื่องและโอกาส
เช่น การพรรณนา การบรรยาย การอธิบาย และการยกตัวอย่าง อาจให้เขียนบท
ร้อยกรองอย่างง่าย ๆ แสดงความคิดและความรู้สึกตามสมควร

วิชา ท 042 การเขียน 2²

รายวิชานี้มีจุดประสงค์ที่จะส่งเสริมการเขียนเชิงสร้างสรรค์ตามศักยภาพของ
นักเรียน

สังเกตพิจารณาสิ่งแวดล้อมและพฤติกรรมของบุคคล รวมทั้งการอ่าน การฟัง
เพื่อเลือกลักษณะเด่นรวบรวมเป็นข้อมูลในการเขียนอธิบายสิ่งต่าง ๆ โดยเริ่มต้นอย่าง
สั้น ๆ ก่อน เช่น การบรรยายสถานที่ ลักษณะบุคคล กิริยาอาการ เล่าเรื่องประสบการณ์
และอธิบายกิจกรรมต่าง ๆ

¹กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524
หน้า 32 - 33

²ก. หน้า 33

ฝึกเขียนบทสนทนาที่แสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ กัน โดยใช้จินตนาการ หรือสร้างสถานการณ์ขึ้น เขียนบทความสั้น ๆ แสดงความคิดเห็น ชื่นชอบหรือ และเขียน ข้อเสนอแนะที่ปฏิบัติได้ หรืออาจส่งเสริมให้เขียนบรรยายประสบการณ์ พรรณนา ทัศนียภาพ หรือเขียนในรูปแบบอื่น ๆ ขนาดสั้น ๆ

แต่งคำประพันธ์ตามความคิด ตามหัวข้อที่กำหนดให้ เช่น บทอาเศียรวาท บทอวยพรเนื่องในโอกาสต่าง ๆ และหัวข้อที่เลือกได้ความพอใจ

ในการส่งเสริมทักษะทางด้านการเขียนดังกล่าว จะทำให้นักเรียนมีประสบการณ์ เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น และเมื่อสื่อมวลชนเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความรู้ความสามารถ ด้านการเขียน เชิงสร้างสรรค์ จึงปรากฏผลงานของเยาวชนในคอลัมน์ต่าง ๆ เป็น จำนวนมาก ซึ่งในจำนวนผลงานดังกล่าวมีคอลัมน์หนึ่งที่น่าสนใจยิ่งคือ คอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" จากนิตยสาร "สตรีสาร" ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่เปิดโอกาสให้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" อายุ 15 - 23 ปี ส่งเรื่องสั้น - สั้น บทความ หรือล่านำไปทางสำนักพิมพ์ ส่วนวนคี่เค้นจะได้รับ คัดเลือกลงพิมพ์ในคอลัมน์ดังกล่าว โดยเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาคือ

คอลัมน์สำหรับเรื่องสั้น - สั้น บทความ ขนาดความยาว 1 - 4 หน้า กระดาษพิมพ์ และล่านำกว๊นาครั้งถึง 1 หน้า ที่แต่งขึ้นเอง (มิใช่ เรื่องแปล) ของคนเขียนหนังสือ สาวหนุ่มวัย 15 - 23 ปี (อนุโลมตาม กฎของรางวัล Liechtenstein Prize 1980 ซึ่งบอกเอาไว้ใน สตรีสาร ฉบับ 23 กันยายน 2522) ไปรษณียบัตรหรือพิมพ์กระดาษ คำนเคียวและทำสำเนาเก็บไว้ เพราะสำนักงานจะไม่ส่งต้นฉบับคืน แจ้งชื่อ อายุ และที่อยู่ระบุเลข กท. บทที่นำลงมีรางวัลตามคุณค่า¹

สำหรับที่มาและวัตถุประสงค์ของคอลัมน์ดังกล่าวนี้ นิลวรรณ ปิ่นทอง² บรรณาธิการนิตยสาร "สตรีสาร" ได้กล่าวไว้ใน "สตรีสาร" ฉบับวันที่ 23 กันยายน

¹"วัยสาวหนุ่ม" สตรีสาร 43 : 6 27 มกราคม 2523

²นิลวรรณ ปิ่นทอง สตรีสาร 25 : 1, 145 - 146 23 กันยายน 2522

2522 ว่า มีข่าวจากสโมสร P.E.N. International ที่เล็กที่สุด อยู่ในนครรัฐ ลีชเทินสไตน์ ซึ่งก็เป็นรัฐอิสระขนาดเล็กที่สุดของยุโรป เป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับนักเขียน เรื่องสั้น (Short Story) บทกวี (Poem) และบทสารบรรยาย (Essay) ที่อยู่ในวัยสาวหนุ่ม (วัย 15 - 23 ปี) คือสโมสรนั้นได้ตั้งรางวัลวรรณกรรมระหว่าง ชาติ ชื่อ Liechtenstein Prize ขึ้น เพื่อให้แก่เรื่องสั้น บทกวี และบท สารบรรยายที่ตีพิมพ์ ในปี ค.ศ. 1980 รวม 3 รางวัล ศูนย์ P.E.N. ในเครือ นานาชาติได้รับคำเชิญชวนให้เลื่องงานเขียนที่ตีพิมพ์ของแต่ละประเทศเข้าร่วมประกวด กรรมการของศูนย์ลีชเทินสไตน์จะคัดเลือกงานเขียนเข้ารอบก่อนรางวัล 15 ราย แล้ว เชิญนักเขียนสาวหนุ่มเจ้าของงานไปร่วมประชุมตัดสินรอบรางวัลด้วย การจัดประกวดนี้ ศูนย์ P.E.N. Liechtenstein จะรายงานในที่ประชุม P.E.N. International Congress ที่รีโอ ประเทศบราซิลเพื่อทราบ

ผู้จัดประกวดแจ้งถึงความมุ่งหมายว่า ทุกวันนี้มีการประกวดวรรณกรรมมากมาย แต่ไม่มีการให้รางวัล โดยเฉพาะแก่นักเขียนวัยสาวหนุ่มจึงได้ริเริ่มขึ้น ตามคำแถลงของ ศูนย์ P.E.N. Liechtenstein แจ้งว่า การประกวดบทกวีจะเป็นการยกย่องคุณภาพแทน ปริมาณการประกวดเรื่องสั้นจะเป็นการส่งเสริมอย่างทั่วไประหว่างวัย ด้วยนักเขียนจะต้อง เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลก่อนเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจมวลมนุษยชน ส่วนบทสารบรรยาย นั้นเป็นงานลับความคิดให้แหลมคมเพื่อสื่อสารให้ไต่ผล ผู้เขียนเชื่อว่าค่าเชิญชวนของ P.E.N. Liechtenstein จะมีมาถึงสมาคมทางการประพันธ์วรรณกรรมในเชียงใหม่แล้ว การเจาะจงให้รางวัลโดยกำหนดวัยนักเขียนเลขาส่วนมากคำนึงถึงความ แต่สำหรับ งานเขียนเชิงสร้างสรรค์คือ บทกวี และเรื่องสั้น จะเคยทำอยู่บ้างในแวดวงวรรณศิลป์ ในมหาวิทยาลัยแต่ยังมิได้จัดขึ้นในวงกว้างทั้งประเทศ "สตรีสาร" เล็งเห็นความสำคัญ ดังกล่าว และประสงค์ที่จะสนับสนุนให้นักเขียนเกิดใหม่อย่างที P.E.N. Liechtenstein กำลังสนับสนุน จึงได้เปิดคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ขึ้น แล้วคัดเลือกเรื่องสั้น - สั้น บทความ และล่าน่ากวี ที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมมาลงไว้ ซึ่งเกณฑ์ในการพิจารณา เรื่องนั้นก็จะเป็นไปตามเกณฑ์ที่คนจัดทำหนังสือทั่วไปใช้ตัดสินงานประพันธ์

สำหรับผลงานทางวรรณกรรมนั้นเป็นงานสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งปวงที่ผู้สร้างวรรณกรรมเกี่ยวพันอยู่ วรรณกรรมจึงเป็นเรื่องที่ควรค่าแก่การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะวรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา ทั้งนี้เพราะเรื่องสั้น "เป็นวรรณกรรมที่อ่านกันได้ง่ายเร็ว มีถ้อยคำจำกัด มีตัวละครไม่มาก คำเนิ่นเรื่องรวกเร็ว และมีจุดมุ่งหมายไม่ซับซ้อน"¹ เรื่องสั้นเป็นวรรณกรรมที่กำลังได้รับความนิยมกันอย่างสูงในปัจจุบัน ดังที่ เปลื้อง ณ นคร ได้กล่าวถึงเรื่องสั้นว่า "เรื่องสั้นเป็นบันเทิงคดีที่มีคนนิยมแพร่หลาย เพราะใช้เวลาอ่านน้อย ได้รู้เรื่องทันอกทันใจ เป็นเครื่องว่างของจิตใจเมื่อยามหมดภาระการทำงาน ระหว่างพักผ่อนอยู่เฉย ๆ การอ่านเรื่องสั้น ๆ ย่อมทำให้เกิดความเพลิดเพลิน ลิ้มภาระและความวิตกกังวลได้ชั่วขณะหนึ่ง นี่เป็นความต้องการของคนในปัจจุบัน"²

สิทธา พินิจภูวล กล่าวถึงคุณสมบัติประการหนึ่งของเรื่องสั้นที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมยุคปัจจุบันว่า "เรื่องสั้นเกิดขึ้นตามเหตุการณ์และความต้องการของมนุษย์ ปัจจุบันมนุษย์ต้องการความรวดเร็วฉับไว เพื่อให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและเกิดขึ้นใหม่ ๆ ชีวิตคนในปัจจุบันนี้มีเวลาน้อยเพราะมีเรื่องต้องรับรู้มากจึงต้องรีบร้อน เรื่องสั้นจึงสนองความต้องการของมนุษย์"³

กระแสร มาลยาภรณ์⁴ ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับเรื่องสั้นไว้ว่า เรื่องสั้นถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งเข้ามาแทนที่นวนิยายหรือคู่ไปกับนวนิยายได้ ทั้งนี้อาจเป็น

¹บุญยงค์ เกศเทศ วรรณกรรมวิเคราะห์ หน้า 47

²เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ หน้า 71

³สิทธา พินิจภูวล "การสอนการเขียนเรื่องสั้น" วิสามัญศึกษา

7 : 17 กรกฎาคม 2513

⁴กระแสร มาลยาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 45 - 46

ความจำเป็นเพื่อหาทางออกโดยการหนีจากชีวิตประจำวัน หรืออาจเป็นเพราะคนเรา
ใจร้อนขึ้น หรืออยากเห็นความจริงบางแง่บางประการก็ได้ นับเป็นปรากฏการณ์ทาง
สังคมอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดเรื่องสั้นสมัยใหม่ขึ้นได้

สำหรับเรื่องสั้น — สั้น จากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" นี้ จัดเป็นเรื่องสั้น
ประเภทหนึ่ง ดังที่กระแสร มัลยาภรณ์ กล่าวไว้ "ยังมีเรื่องสั้นอีก 2 ชนิด ชนิดหนึ่ง
สั้นมาก เรียกว่า เรื่องสั้น — สั้น หรือ Short-Short สั้นได้รับปร เวลาอ่านไม่เกิน 5
นาที ยาวต่ำกว่า 1,000 คำลงมา ชนิดนี้รวบรวม "วัยสาวหนุ่ม" ไว้ด้วย"¹

เรื่องสั้นของ "วัยสาวหนุ่ม" เป็นวัยสาวหนุ่ม ซึ่งมีทั้ง พ่อารสนใจ ทั้งนี้เพราะ
วรรณกรรมหรือวรรณคดีเป็นเครื่องสะท้อนสังคม ดังที่ ...ศกัศ.วัชร กล่าวไว้
"วรรณคดีชี้ให้เห็นถึงสังคมทั้งในส่วนกว้างและส่วนลึก วรรณคดีแสดงให้เห็นถึงชีวิตใน
แง่มุมต่าง ๆ และขณะเดียวกันก็สามารถที่จะสกัดเอาแก่นแท้ของสังคมนั้นออกมาให้เห็น
ได้"²

การศึกษาวรรณกรรมจึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ศึกษา ดังที่ กุหลาบ มลลิกะมาส³
ได้กล่าวถึงประโยชน์ที่ได้จากการศึกษานวนิยายหรือเรื่องสั้นว่า นอกจากจะได้รับความ
สนุกสนานบันเทิงใจจากเหตุการณ์ผู้แต่งคัดเลือกมาอย่างดีแล้ว ยังได้ศึกษาบุคคลทำให้
รู้ข้อดีข้อด้อยต่าง ๆ ที่ปรากฏในตัวละครในนวนิยายนั้น ๆ ทำให้เราได้รู้จักคนและธรรมดา
ธรรมชาติของคนทั่ว ๆ ไป จุดมุ่งหมายของการศึกษาก็เพื่อให้รู้จักชีวิตมนุษย์จากตัวบุคคล
ในเรื่อง จะได้เป็นเครื่องช่วยให้รู้จักตนเองและปรับปรุงตนเอง

รวิจวน ถินทรกำแหง ได้เสนอความเห็นในเรื่องประโยชน์ที่ได้จากการศึกษา
นวนิยายว่า "มีบุคคลไม่น้อยที่หันมาลงมือศึกษาชีวิตจากหนังสือ ซึ่งผู้เขียนได้ผูกเรื่องขึ้นจาก
ชีวิตจริงของมนุษย์ เพียงแต่ระบายสีมันให้ดูเจิดจ้ามีชีวิตชีวามากยิ่งขึ้น หนังสือประเภทนี้

¹กระแสร มัลยาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 48

²เจตนา นาควัชร "วรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา" ใน วรรณไวทยาการ :
วรรณคดี หน้า 15

³กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณกรรมไทย หน้า 182

อย่างที่เรียกว่า "นวนิยาย" นั้นเอง ... แม้ตัวละคร ฉาก ความเป็นไปแห่งท้องเรื่อง ล้วนเป็นเรื่องสมมุติ แต่เป็นความสมมุติที่มีเค้าโครงใกล้ความเป็นจริงในชีวิตจริงของมนุษย์ เพราะความสมมุติหรือจินตนาการของผู้เขียนนวนิยายนั้นย่อมเกิดจากประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม ความรอบรู้ และความเล็งเห็นในแก่นความจริงของชีวิตในแต่ละแง่มุมของผู้เขียนแต่ละคนโดยเฉพาะ"¹

ฉะนั้นการศึกษาเรื่องสั้นของ "วัยสาวหนุ่ม" ย่อมได้รับประโยชน์ ทำให้ทราบความรู้สึกนึกคิด และทัศนะต่าง ๆ ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" อันเป็นผลนำไปสู่ความเข้าใจอันดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในวัยสาวหนุ่ม ซึ่งมีทั้ง พ่อ แม่ ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง ตลอดจนผู้บริหารประเทศด้วย ในปัจจุบันทุกประเทศกำลังตื่นตัวในการพัฒนาประเทศ โดยการพยายามปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประเทศให้เจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน "ในการพัฒนาประเทศนั้นมีสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำอยู่ 2 ประการ ประการแรกคือพัฒนาคน ประการที่สองคือการพัฒนาวัตถุและสิ่งแวดล้อม ทั้งสองอย่างมักกระทำควบคู่กันไปเสมอ"²

ในเรื่องการพัฒนาคนดังกล่าวนี้ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ได้กล่าวว่า "การพัฒนาประเทศที่ตรงจุดและมีผลอันยาวนานคือการพัฒนาที่ตัวบุคคล และวิธีพัฒนาที่ดีที่สุดคือเริ่มพัฒนาแต่วัยเยาว์"³ การที่จะพัฒนาบุคคลในวัยเยาว์ได้จะต้องรู้ลักษณะความต้องการ ความสนใจของวัยรุ่นหรือวัยสาวหนุ่ม ซึ่งจะทำให้เราพอหาทางพัฒนาความรู้สึกลึกซึ้งและการแสดงออกของวัยรุ่นให้เป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมได้ ดังที่ นาฏเจลิยว สุมาวงศ์⁴

¹ รัญจวน อินทรกำแหง ภาพชีวิตจากนวนิยาย หน้า 5 - 6

² ทวีป อภิลิทธิ "คนกับค่านิยม" มิตรครู 25(18) : 36 - 37 30 กันยายน 2526

³ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ "บทความพิเศษ" รายงานสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11 - 16 ปี หน้า 36 - 37

⁴ นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ โรงเรียนจะสนองความต้องการของวัยรุ่นได้อย่างไร หน้าบทนำ

กล่าวว่า วิทยุยอมหมายรวมถึงวิทยาสาวหนุ่ม เป็นวิทยุที่มีค่ายิ่งของชาติ เป็นวิทยุที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกายและอารมณ์ การที่จะสร้างวิทยุให้เป็นผู้บุคคลที่เติบโตขึ้นมาอย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติได้ ผู้เกี่ยวข้องต้องศึกษาถึงธรรมชาติและความต้องการของเขาด้วย

ฉะนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วิทยาสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526 โดยการศึกษาโลกทัศน์และกลวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเขียน "วิทยาสาวหนุ่ม" การศึกษาโลกทัศน์ของวิทยุหรือวิทยาสาวหนุ่มเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะมนุษย์แต่ละสังคมมีทัศนะหรือมองโลกแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ สภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นทัศนะความนึกเห็นในค่านิยมต่าง ๆ ของวิทยุหรือวิทยาสาวหนุ่มที่มีต่อชีวิตและสังคมก็ย่อมแตกต่างไปจากบุคคลในวัยอื่น ๆ ด้วย ผู้วิจัยจึงใคร่จะศึกษาโลกทัศน์ของบุคคลในวัยดังกล่าวให้ได้ความเด่นชัดว่ามีความรู้สึกนึกคิดอย่างไร ทั้งทางส่วนตัวและต่อชีวิตที่อยู่ร่วมกันในสังคมอีกด้วย

การศึกษาโลกทัศน์ของนักประพันธ์เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการศึกษาวรรณกรรม เนื่องจากวรรณกรรมย่อมแสดงอิทธิพลของนักประพันธ์ที่มีต่อสังคม ถึงที่วิทยุ ศิวะศรียานนท์ ได้แสดงความนึกเห็นไว้ว่า

นักประพันธ์ทุกคนย่อมเขียนไปตามความนึกเห็นและจินตนาการของตน โดยรู้สึกตัวหรือไม่ก็ตาม หนังสือทุกเรื่องเป็นเรื่องราวอันเล่นกัน ๆ ที่มุ่งเพียงคำความเพลิคเพลินให้แก่ผู้อ่านคล้ายวิธีง่าย ๆ หรือเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ ทั้งหมดย่อมแสดงโลกทัศน์ของผู้แต่งไม่มากก็น้อย แม้ผู้แต่งจะไม่สำแดงจุดมโนคติของเขาออกอย่างแจ่มแจ้งเปิดเผย จากวิธีดำเนินเรื่อง จากการกล่าวถึงเหตุการณ์ แม้จากทางเสียงของตัวละคร เราก็อาจอนุมานได้ว่าเขาเห็นโลกและชีวิตเป็นอย่างไร¹

ส่วนการเลือกศึกษาวิธีการเขียนของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ด้วยนั้น จะทำให้ทราบถึง "แนวการเขียนที่ผู้แต่งตั้งใจใช้เพื่อเสนองานเขียนของตนให้ปรากฏออกมาเป็นรูปแบบหรือลักษณะต่าง ๆ การกำหนดโครงสร้างของเรื่องด้วยการวางโครงเรื่อง การลำดับเรื่องราว วิธีการดำเนินเรื่องจากเริ่มต้นไปสู่จุดจบ การกำหนดลักษณะตัวละครและพลอยตัวละคร การสร้างฉากหรือการกำหนดเวลา สถานที่ บรรยากาศ วิธีเสนอแนวคิด หรือการวางจุดมุ่งหมายต่าง ๆ"¹ อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงท่วงทำนอง การเขียนซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของผู้แต่งแต่ละคน อันได้แก่ การเลือกสรรใช้คำ การใช้ประโยคแบบต่าง ๆ และการใช้สำนวนโวหาร เป็นต้น"²

ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ทั้งในด้านโลกทัศน์และกลวิธีการเขียนด้วย อนึ่ง งานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของบุคคล "วัยสาวหนุ่ม" หรือ "วัยรุ่น" นี้ ยังไม่มีผู้ใดสนใจศึกษา จากการสังเกตพบว่า ส่วนใหญ่นิยมศึกษาเรื่องสั้นของนักเขียนที่มีชื่อเสียง เช่น มงคล พูนเพิ่มสุขสมบัติ³ ศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นของ อิศรา อมันตกุล ประทีป เหมือนนิล⁴ วิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสั้น ของมนัส จรรยงค์ วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์⁵ วิเคราะห์เรื่องสั้นของแพรว เยื่อไม้ เป็นต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า สมควรที่จะได้ศึกษา วรรณกรรมเรื่องสั้นของ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ด้วยการศึกษาและมีหลักเกณฑ์

¹ชลธิรา กลัทธิอยู่ และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา หน้า 211 - 212

²กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณกรรมไทย หน้า 183

³มงคล พูนเพิ่มสุขสมบัติ วิเคราะห์เรื่องสั้นของอิสรา อมันตกุล
354 หน้า

⁴ประทีป เหมือนนิล วิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสั้นของมนัส จรรยงค์
239 หน้า

⁵วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ วิเคราะห์เรื่องสั้นของแพรว เยื่อไม้ 221 หน้า

ในการวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาวรรณกรรมไทย อีกทั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจความรู้สึคนึกคิดของผู้สร้างสรรค์วรรณกรรมดังกล่าวอีกด้วย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526
2. เพื่อศึกษากลวิธีการเขียนเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงโลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526
2. ทำให้ทราบถึงกลวิธีการเขียนเรื่องสั้น จากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - 2526 จำนวน 150 เรื่อง
2. ศึกษาเฉพาะงานเขียนที่เป็นเรื่องสั้น และเขียนโดยนักเขียนที่มีอายุระหว่าง 15 - 24 ปี

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

"โลกทัศน์" หมายถึง ทัศนะ หรือความคิดเห็นที่บุคคล กลุ่มบุคคล มีต่อชีวิต โลก และสังคมที่อยู่ร่วมกัน

"กลวิธีการเขียน" หมายถึง วิธีการที่ผู้แต่งแสดงความสามารถในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด เพื่อนำเสนองานเขียนทั้งในคำกลวิธี และท่วงทำนองการเขียนให้ปรากฏออกมาในรูปแบบของเรื่องสั้น

"วัยสาวหนุ่ม" หมายถึง บุคคลที่ โรงเรียนหลัก
จิตวิทยาจัดอยู่ในระยะวัยรุ่นตอนต้นและวัยรุ่น านเศรษฐกิจ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าจะดำเนินการตามลำดับขั้นดังนี้

1. ศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ซึ่งเป็นการสำรวจเบื้องต้น เพื่อจัดจำแนกประเภทของเรื่องสั้น

2. ศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์เรื่องสั้นจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ประมวลได้มาสรุปเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้

3. ศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นดังกล่าวตามเกณฑ์ที่วางไว้ครั้งนี้คือ

3.1 ศึกษาเรื่องสั้นและแบ่งประเภทของเรื่องสั้นตามลักษณะเนื้อหา ได้แก่ เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคม เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัว เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่น เรื่องสั้น

เกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว เรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม และเรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาว

3.2 วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ในด้าน

3.2.1 โลกทัศน์ด้านจริยธรรม

3.2.2 โลกทัศน์ด้านสังคม

3.2.3 โลกทัศน์ด้านการศึกษา

3.2.4 โลกทัศน์ด้านเศรษฐกิจ

3.2.5 โลกทัศน์ด้านศาสนา

3.3 วิเคราะห์หลักวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ทางด้าน

3.3.1 โครงเรื่อง

3.3.2 ตัวละคร

3.3.3 บทสนทนา

3.3.4 ฉาก

3.3.5 ท่วงทำนองการเขียน ทั้งด้านการใช้คำและสำนวนโวหาร

4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical

Description)

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

เอกสารที่ใช้ประกอบในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากตำราและบทความทางวิชาการซึ่งผู้รู้ได้กล่าวไว้ในทัศนะต่าง ๆ กัน จะขอแยกกล่าวในหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : จิตวิทยาวัยรุ่น

ชัยนาถ นาคบุปผา¹ กล่าวถึง ความหมายของ "วัยรุ่น" และลักษณะของเด็กวัยรุ่นว่า "วัยรุ่น" (Adolescence) ตามรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า Adoleicera ในภาษาละติน แปลว่า วัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยพิจารณาเอาเกณฑ์ความพร้อมทางร่างกาย (Pubertal Period) เป็นสิ่งกำหนดขั้นวัยของชีวิตในช่วงนี้ เด็กวัยรุ่นมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง (Period of Reconstruction) บางตำราเรียกว่าเป็นวัยเกิดใหม่ การที่ถือเสมือนว่าเป็นวัยเกิดใหม่คือ ความเจริญเติบโตของร่างกายเป็นไปอย่างรวดเร็ว

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง (Period of Transformation) ตัวเด็กจะมีความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงขึ้นในชีวิตของเขา ทั้งทางด้านร่างกาย ความสนใจ และความคิดเห็นต่าง ๆ

3. เป็นวัยที่มีความคิดคลาไคลเป็นอิสระ (Period of Independence) เด็กวัยรุ่นเริ่มคิดที่จะพึ่งพาตนเอง คิดต่อต้านผู้ใหญ่ นอกจากนั้นยังเป็นวัยที่อยากลองดี

¹ชัยนาถ นาคบุปผา โลกของวัยรุ่น หน้า 1 - 2

ชอบการก้าวร้าว โต้เถียง การขัดขวางต่าง ๆ ถ้าไม่พอใจอาจใช้วิธีหลบหนีออกจากบ้าน

4. เป็นวัยที่จะต้องเผชิญปัญหา นับเป็นระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญยิ่ง อาจเรียกวัยนี้ว่าเป็นวัยวิกฤติ ปัญหาที่ยากส่วนใหญ่เกี่ยวกับการปรับตัว เกิดมีความขัดข้องในใจอยู่เสมอ ดังนั้นการตัดสินใจต่าง ๆ มักเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความการแสดงออกด้านอารมณ์รุนแรง

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา¹ ต่างเห็นพ้องกิจกรรมที่ขัดแย้งกับสังคมเป็นเครื่องหมายเริ่มต้นของวัยวัยรุ่น บางแห่งก็กำหนดว่าอายุ 21 ปี เด็กควรจะเป็นผู้ใหญ่เพราะทำอะไรตามกฎหมายได้แล้ว ด้วยเหตุนี้เราจึงสามารถแบ่งอายุของเด็กวัยรุ่นได้ดังนี้

ก่อนวัยรุ่น (Pre Adolescence) อายุ 10 - 12 ปี

วัยรุ่นแรก (Early Adolescence) อายุ 13 - 16 ปี

วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) อายุ 17 - 21 ปี

สำหรับวัยรุ่นที่เขียนเรื่องลงในคอลัมน์ "วัยรุ่นหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" นี้ เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยแรก และวัยรุ่นตอนปลาย กล่าวคือ มีอายุตั้งแต่ 15 - 23 ปี ซึ่งคาบเกี่ยวกับวัยผู้ใหญ่ด้วย แต่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเฉพาะเรื่องสั้นของนักเขียนที่มีอายุตั้งแต่ 15 - 21 ปี เท่านั้น

นวลศิริ เปาโรหิตย์ จันทมาศ ชื่นบุญ และอรทัย (ศรีหงษ์) ชื่นบุญ² ได้กล่าวถึงพัฒนาการของวัยรุ่นว่า ระยะนี้ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตที่เปลี่ยนแปลง

¹สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น หน้า 21 - 22

²นวลศิริ เปาโรหิตย์ จันทมาศ ชื่นบุญ และอรทัย (ศรีหงษ์) ชื่นบุญ จิตวิทยาพัฒนาการ หน้า 227

ไปมากอย่างเห็นได้ชัดเจน ทางด้านจิตใจก็มีการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดและอารมณ์ที่แตกต่างไปจากวัยเด็กกระยะวัยรุ่นจึงเป็นระยะที่เด็กมีความแปรปรวนทางอารมณ์ไม่ว่าจะเป็นรัก โกรธ ตีใจ หรือเสียใจ และมีความรู้สึกอย่างรุนแรง

ด้วยเหตุที่วัยรุ่นเป็นระยะที่มีความเปลี่ยนแปลงในด้านความเจริญเติบโต ทั้งในทางกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม จึงทำให้คนทั่วไปเห็นว่า เด็กวัยรุ่นมีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัวมากกว่าเด็กวัยอื่น ๆ ความไม่เข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นจึงมักก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งระหว่างวัยกันอยู่เสมอ ดังนั้นวัยรุ่นจึงมีพฤติกรรมที่ขัดแย้งกับสังคมหรือบุคคลอื่น ๆ ด้วย¹

สำหรับสาเหตุใหญ่ที่ก่อให้เกิดวัยรุ่นเกิดปัญหาและมีพฤติกรรมที่ขัดกับสังคมคือ²

1. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่นต้องปรับตัวให้เข้ากับหมู่คณะ ต้องปรับตัวให้เข้ากับโรงเรียนใหม่ ชุมชนใหม่ ต้องเข้ากับเพื่อนที่เป็นเพศเดียวกัน และเพื่อนต่างเพศ บางครั้งการปรับตัวเหล่านี้ทำให้เกิดความข้องคับใจ กลายเป็นคนหงุดหงิด และเกิดความโกรธง่าย

2. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการมีเสรีภาพ คือต้องการที่จะทำอะไรตามอำเภอใจของตน ต้องการใช้ชีวิตนอกบ้านเพื่อเตรียมตัวเตรียมใจสำหรับเป็นพ่อบ้านแม่เรือนในอนาคต เด็กต้องการจะเป็นผู้ใหญ่ เห็นผู้ใหญ่ทำอะไรได้ตนเองก็อยากจะทำบ้าง แต่ในขณะเดียวกัน พ่อแม่และผู้ที่เกี่ยวข้องยังเห็นว่า เด็กยังเป็นผู้ใหญ่ไม่ได้ จึงชอบเห็นยั่วรังไม่ให้กระทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่เห็นว่าไม่สมควร จึงทำให้เกิดความขัดแย้งขึ้นในตัวเด็ก โดยที่ตัวเองจะเป็นผู้ใหญ่ก็ไม่ใช่จะเป็นเด็กก็ไม่เชิง เด็กวัยรุ่นจึงมักมีอารมณ์หงุดหงิด มักโกรธหรือโมโหง่ายเมื่อถูกผู้ใหญ่ขัดใจ

¹ปรีชา ชรรมา และถาวร เกิดเกียรติพงศ์ พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่น ที่ขัดกับสังคม หน้า 119

²สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น หน้า

3. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการได้รับการยกย่อง เด็กวัยรุ่นจะโกรธมากถ้าตัวเองได้รับการดูถูกเหยียดหยามจากเพื่อน จากครู หรือจากบุคคลอื่น ๆ ตลอดจนถูกล้อเลียนในเรื่องความพิการของร่างกาย หรือความบกพร่องในทางใดทางหนึ่ง

4. วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการได้รับความเป็นธรรม เด็กวัยรุ่นต้องการได้รับความเป็นธรรม ไม่ว่าจะเป็นภายในบ้าน หรือภายในโรงเรียน ถ้าหากเด็กเห็นว่าบุคคลใดไม่มีความเป็นธรรม หรือละเมิดสิทธิของตนแล้ว เขาจะโกรธมาก

5. วัยรุ่นเป็นวัยที่พะวงถึงฐานะทางสังคมมากเกินไป เด็กบางคนไม่พอใจฐานะและสภาพความเป็นอยู่ที่แท้จริงของตน เช่น เกิดมาในครอบครัวที่ยากจน ก็มักจะน้อยอกน้อยใจ โกรธพอโกรธแค้นว่าทำไมถึงยากจน ไม่ร่ำรวยเหมือนครอบครัวคนอื่น ๆ เขา เด็กที่เกิดมาในฐานะปานกลางก็จะนำสภาพของตนไปเปรียบเทียบกับครอบครัวที่มีฐานะสูงกว่า แล้วก็เกิดความไม่พอใจสภาพครอบครัวของตน ดังนั้นผู้เป็นพ่อ แม่ ครู หรือผู้มีหน้าที่อบรมสั่งสอนเด็ก ควรจะให้เด็กรู้ความจริงในเรื่องนี้ และทำให้ใจให้ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตน เพื่อจะได้มีจิตใจไม่หงุดหงิดหรือขุ่นมัวในเรื่องนี้

วัยรุ่นจึงเป็นวัยที่นำศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจถึงธรรมชาติความต้องการและจิตใจของเด็ก ด้วยเหตุที่มนุษย์เรามีความต้องการตามธรรมชาติ ถ้าได้บรรลุความต้องการตามความประสงค์ก็จะนิยมชมชื่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และมีมานะพยายามที่จะทำประโยชน์ต่อไป เพราะความต้องการเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรมแห่งการกระทำ หากผิดหวังหรือไม่สมประสงค์ก็เกิดขัดเคือง หดหู่ความมั่นใจ ท้อถอยและเป็นผู้แพ้

สำหรับความต้องการตามธรรมชาตินั้น รัชฎวณ อินทรกำแหง¹ ได้กล่าวไว้

¹รัชฎวณ อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น หน้า 19 - 21

โดยศึกษาจากบุคคลในวงการหนังสือเด็ก แล้วสรุปความต้องการตามธรรมชาติของเด็กไว้ 6 ประการคือ

1. ความต้องการที่จะรักและได้รับความรัก (The Need to love and to be love) ความต้องการข้อนี้ดูเหมือนจะเป็นเบื้องต้น และเป็นที่สุดของมนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะอยู่ในวัยใด แต่วัยเด็กเรียกร้องความต้องการในการรักมาก เพราะยังไม่มีหนทางและยังไม่รู้จักหาสิ่งชดเชยในเมื่อรู้สึกขาดในเรื่องนี้ได้

2. ความต้องการความมั่นคง (The Need for Security) ความมั่นคงเป็นสิ่งที่นำความอบอุ่นมาสู่จิตใจและความรู้สึก ทำให้สามารถมองโลกด้วยความแจ่มใส เห็นโลกเป็นสถานที่อันงดงาม สิ่งแวดล้อมรอบตัวผู้มีชีวิตชีวา ความมั่นคงของเด็กและผู้ใหญ่จะเกิดจากความสมบูรณ์ด้านวัตถุ คือ การเศรษฐกิจดี สุขภาพแข็งแรง ความเฉลียวฉลาดในด้านสมอง สติปัญญา ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ให้อยู่ในความพอใจ การอบรมจิตใจให้ซาบซึ้งในคุณธรรมความดีอย่างสม่ำเสมอ

3. ความต้องการให้สังคมยอมรับ (The Need to belong to be Part of a Group) การเป็นผู้ได้รับการยอมรับในทุกที่ทุกแห่ง ไม่ว่าที่บ้าน ที่โรงเรียน หรือสังคมใด ยอมรับความปลื้มปิติและชื่นบานมาสู่ตัวเด็กเป็นอันมาก นอกจากนี้ยังเป็นการสนับสนุนให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงในตัวเองขึ้นอีกด้วย

4. ความต้องการความสำเร็จ (The Need to Achieve to do or be Something worthy of Respect) ความสำเร็จในที่นี้ หมายถึง ความสำเร็จในชีวิตประจำวัน ซึ่งมนุษย์ทุกคนมีโอกาสที่จะปฏิบัติให้เกิดผลได้เพียงแต่จะช้าหรือเร็วต่างกัน

5. ความต้องการความเปลี่ยนแปลง (The Need for Change) เด็ก ๆ ไม่ชอบความซ้ำซากจำเจ ชอบให้มีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ เช่น การเปลี่ยนแปลงภาพที่เห็น งานที่ทำ ความเคลื่อนไหว หนังสือที่อ่าน เป็นต้น

6. ความต้องการความสุขจากสิ่งอันเป็นสุนทรีย์ (The Need for Aesthetic Satisfaction) สิ่งอันเป็นความงดงาม ความประณีต หรือศิลปะอันตระการตานี้ สามารถก่อให้เกิดความใสสะอาด ความเบิกบาน ความฉ่ำใจ ความจรจโรจใจ

อย่างยากที่จะบรรยายให้เกิดความเข้าใจได้ชัดซึ่งตรงกันไว้ เพราะปัจจัยแห่งความสุขของแต่ละคนยากที่จะเหมือนกัน แตกต่างกันไปตามพื้นฐานของการศึกษา การอบรม และรสนิยมของแต่ละบุคคล

ทางด้านการต้องการของวัยรุ่นนั้น วิทยวน อินทรวงแหง¹ ได้กล่าวอ้างถึงหนังสือเรื่อง Books, Young People and Reading Guidance ของ Geneva R. Hunna and Mariana K. Mc. Allister ซึ่งได้กล่าวถึงความต้องการของเด็กวัยรุ่นไว้ 11 ประการคือ

1. ต้องการความมั่นใจว่าตนเป็นผู้ปกติทั้งทางกาย ใจ อารมณ์ และสังคม
2. ต้องการโอกาสที่จะพัฒนาความเป็นอิสระทางอารมณ์จากผู้ใหญ่
3. ต้องการความช่วยเหลือในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายใน

ครอบครัว

4. ต้องการความช่วยเหลือแนะนำในเรื่องบทบาทของผู้ใหญ่ โดยเฉพาะในเรื่องการหาเลี้ยงชีพ การตั้งหลักฐานและครอบครัว

5. ต้องการมีความสัมพันธ์อันน่าพึงพอใจกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งสองเพศ
6. ต้องการที่จะเข้าใจและเรียนรู้วิธีการที่จะควบคุมธรรมชาติ
7. ต้องการที่จะได้รับความสำเร็จจากประสบการณ์โดยตรง
8. ต้องการความช่วยเหลือในการปรับตัวให้เข้ากับสังคม มีความรับผิดชอบ

ก่อตั้งคัมภีรกรรมฐานะ

9. ต้องการความช่วยเหลือในการแสวงหาปรัชญาที่แน่นอน
10. ต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาความซาบซึ้งในคุณค่าของสิ่งอันเป็น

ศิลปะงดงาม

11. ต้องการโอกาสพักผ่อนและสนุกสนานเริง

¹วิทยวน อินทรวงแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น หน้า 95 - 96

ส่วนเรื่องความสนใจของเด็กวัยรุ่นนั้น จีราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์¹ กล่าวว่า ความสนใจของวัยรุ่นจะแตกต่างไปจากวัยเด็ก เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและบทบาทของสังคมที่ได้รับอยู่ในขณะนั้น ความสนใจของวัยรุ่นแต่ละคนจะขึ้นอยู่กับเพศ สถิติปัญหา สภาพแวดล้อม โอกาสในการเรียนรู้ ความสนใจของกลุ่มเพื่อน ความสนใจของครอบครัว ความสามารถที่มีมาแต่กำเนิด และองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายอย่าง สำหรับความสนใจของวัยรุ่นนั้นมีดังนี้คือ

1. ความสนใจทางสังคม (Social Interests) ความสนใจทางสังคมมักจะเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์และบุคคลในสังคม มีความสนใจในกิจกรรมของสังคมทั้งที่เป็นกลุ่มใหญ่และในหมู่เพื่อนสนิท ซึ่งขึ้นอยู่กับความพอใจของเขาที่จะเลือกกิจกรรมและการมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้

2. ความสนใจส่วนบุคคล (Personal Interests) ได้แก่

2.1 การแต่งกาย เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว และความต้องการการยอมรับจากสังคม ทำให้วัยรุ่นมีความเอาใจใส่ในเรื่องเสื้อผ้า ทรงผม กริยาท่าทางที่แสดงออก

2.2 ความสนใจที่จะแสวงหาความเป็นอิสระ วัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระในการมีความสัมพันธ์กับเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนที่เป็นเพศตรงข้าม เขาจะแสวงหาความสัมพันธ์ที่ทำให้ตนมีความสุข และต้องการแสดงออกอย่างอิสระซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล นอกจากนี้ในด้านการเงินวัยรุ่นต้องการที่จะใช้จ่ายอย่างอิสระ และต้องการที่จะหาเงินเพื่อนำมาสนองความต้องการของเขา

2.3 ความสนใจในอาชีพ ในช่วงนี้วัยรุ่นชายและหญิงจะเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพของเขาในอนาคต ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นของสังคมและเพศ ในการเลือกอาชีพวัยรุ่นจะคำนึงถึงความสามารถ ความถนัดและความสนใจของเขาด้วย

¹จีราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ "วัยรุ่นสนใจอะไร" วารสารแนะแนว

2.4 ความสนใจในการเรียน วัยรุ่นเป็นจำนวนมากไม่พอใจในสภาพทั่ว ๆ ไปในโรงเรียน โดยเฉพาะข้อจำกัดต่าง ๆ ของโรงเรียน ในขณะที่เดียวกันก็มีวัยรุ่นจำนวนไม่น้อยที่ชอบโรงเรียน สำหรับวัยรุ่นโดยทั่วไปคิดว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เขาจะได้ปรับปรุงสถานภาพในสังคม โดยเข้าร่วมกิจกรรมและมีความสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ จะทำให้เขาเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

2.5 ความสนใจในศาสนา วัยรุ่นมักจะทำให้ความสนใจน้อย และไม่มีความต้องการที่จะศึกษาหาความรู้หรือเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา อาจเนื่องมาจากเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สนุก ไม่น่าสนใจ เป็นเรื่องที่เหมาะสมสำหรับผู้ใหญ่นั้น

2.6 ความสนใจทางเพศ วัยรุ่นจะมีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้และบทบาทเกี่ยวกับเพศจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เพราะความรู้เกี่ยวกับเพศเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการปรับตัวทางเพศ ก่อนที่เขาจะรับผิดชอบต่อการแต่งงานในวัยผู้ใหญ่ แหล่งความรู้เรื่องเพศก็คือ พ่อ แม่ ครูญาติ กลุ่มเพื่อน หนังสือหรือสื่อมวลชนต่าง ๆ

3. ความสนใจในการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreational Interests)
วัยรุ่นส่วนใหญ่จะเลือกกิจกรรมที่เขาชอบและมีความถนัดมากที่สุด คือความสนใจในเกมสกีฬา ความสนใจในการอ่านหนังสือ ความสนใจในการดูภาพยนตร์ ความสนใจในการฟังวิทยุและโทรทัศน์

สำหรับแนวความคิดที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เสนอไว้ในเรื่องสั้นนั้น โดยทั่วไปเป็นเรื่องที่แสดงถึงความต้องการทางด้านจิตใจอันเป็นธรรมชาติของวัยรุ่น กล่าวคือวัยรุ่นต้องการที่จะได้รับความรัก ความอบอุ่น และความสุข จากพ่อแม่และบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว ต้องการให้ผู้ใหญ่ยอมรับความนึกเห็นและการกระทำบางประการ นอกจากนั้นนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังได้แสดงให้เห็นถึงความสนใจในด้านต่าง ๆ ด้วยคือ ความสนใจทั้งทางด้านจริยธรรม สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ และศาสนา ทั้งที่ได้เขียนเรื่องสั้น ซึ่งมีแนวความคิดดังกล่าวปรากฏเป็นจำนวนมาก ซึ่งล้วนเป็นเรื่องราวที่ชวนติดตามและน่าศึกษาวิเคราะห์เป็นอย่างยิ่ง

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : โลกทัศน์

ความหมายของ "โลกทัศน์" นั้น ได้มีผู้รู้หลาย ๆ ท่านแสดงทัศนะไว้ต่าง ๆ กันคือ

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ กล่าวว่า "โลกทัศน์คือท่าทีของกวีที่มีต่อชีวิตและโลก และเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ"¹

ตรีศิลป์ บุญขจร² กล่าวว่า โลกทัศน์หรือทัศนะต่อโลก หมายถึง ความคิดเห็นของนักเขียนในส่วนที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตนกับโลก โลกทัศน์เป็นความคิดซับซ้อนผสมผสานของประสบการณ์และอารมณ์ ทั้งยังเป็นที่มาของแรงบันดาลใจของนักเขียน อาจกล่าวได้ว่าโลกทัศน์เป็นตัวกำหนดโครงสร้างภายในของวรรณกรรม ทำให้นักเขียนเลือกเขียนเรื่องแต่ละประเภท ตลอดจนเลือกสร้างตัวละคร และองค์ประกอบอื่น ๆ

กุหลาบ มลลิกะมาศ กล่าวถึงโลกทัศน์ของนักเขียนว่า "นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กัน และต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีอยู่ต่อโลก ต่อสังคม ต่อชีวิต มนุษย์แตกต่างกับ แนวคิดหรือปรัชญาของนักเขียนจึงมีหลายแนว และต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้นในวรรณคดีที่ตนแต่งเสมอ"³

วิภา กงกะนันท⁴ ให้ความคิดเห็นในเรื่องของการศึกษาทัศนะความคิดเห็นว่า ทัศนะเป็นองค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งของเนื้อหา หมายถึง ความคิดเห็นหรือปรัชญา การศึกษาวรรณคดีเราสามารถศึกษาได้ทั้งทัศนะของผู้เขียน ทัศนะของตัวละคร และทัศนะของสังคม

¹วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 144

²ตรีศิลป์ บุญขจร นวนิยายกับสังคมไทย (2475 - 2500) หน้า 11

³กุหลาบ มลลิกะมาศ วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 105

⁴วิภา กงกะนันท วรรณคดีศึกษา หน้า 70

สมบัติ จันทรวงศ์¹ กล่าวว่า โลกทัศน์คือระบบรวมทั้งหมดของความคิด ความอ่าน ความเชื่อ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมหนึ่ง ๆ มีร่วมกัน อันเกี่ยวกับปัญหาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ ซึ่งจะปรากฏในผลิตผลของความคิดของมนุษย์ อันได้แก่ ภาษา นิยายปรัมปรา ความเชื่อ พิธีกรรมทางศาสนา ศิลปะและวรรณกรรม โลกทัศน์ของบุคคลใด ๆ ย่อมได้รับอิทธิพลหรือขึ้นอยู่กับสภาพและฐานะของบุคคลในสังคมนั้น ๆ และที่สำคัญก็คือโลกทัศน์ของบุคคลหนึ่งก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะกวี ในด้านหนึ่งกวีก็ได้รับอิทธิพลจากสภาพสังคมในยุคนั้น ๆ งานเขียนจึงมีลักษณะสะท้อนสภาพสังคม และในอีกด้านหนึ่งงานของกวีก็ส่งผลต่อความคิดของคนในสังคมอีกด้วย

ปัญญา บริสุทธิ์² ให้ความหมายว่า "โลกทัศน์หมายถึง ทรรศนะหรือความคิดเห็น ที่บุคคลมีต่อโลกหรือสังคมที่เราอาศัยอยู่ แสดงให้เห็นว่า เขาคิดนึกหรือรู้สึกอย่างไรต่อชีวิตที่อยู่ร่วมกันในสังคม"²

ในการประชุมปฏิบัติการเรื่อง "โลกทรรศน์ของชาวไทยภาคใต้" ณ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา³ ที่ประชุมได้ให้ความเห็นว่าโลกทรรศน์คือภาพที่มองเห็นหรือยังเห็นสิ่งต่าง ๆ อันเกิดจากความรู้ ประสบการณ์ และวัฒนธรรมที่สืบทอดของแต่ละบุคคลหรือกลุ่มชนแต่ละกลุ่ม มนุษย์แต่ละสังคมมีทัศนะหรือมองโลกแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต เพราะมนุษย์ย่อมแสวงหาสิ่งที่จะทำให้ตนและสมาชิกในครอบครัวมีความสุข ความเจริญก้าวหน้า สิ่งนี้ก็คือ การมีระบบ

¹สมบัติ จันทรวงศ์ "โลกทัศน์ของสุนทรภู่" มหาวิทยาลัยศิลปากร

2 : 172 - 211 เมษายน - มิถุนายน 2521

²ปัญญา บริสุทธิ์ โลกทัศน์ของคนไทยวิเคราะห์จากวรรณคดีคำสอนสมัย

สุโขทัย หน้า 1

³มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา โลกทรรศน์ไทยภาคใต้ หน้า 2

แนวความคิด ความเชื่อ ทศนคติที่มีต่อกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ และสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์
ในสังคม

สุชีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ ให้ความหมายว่า "โลกทัศน์คือความคิดรวบยอดใน
การสนองตอบสภาพที่มนุษย์ยังเห็นหรือแลเห็นสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่เน้นแนวความคิด
ความเชื่อ และทัศนคติอันเกิดจากสภาพแวดล้อม อาชีพ การศึกษาอบรม ศาสนา และ
ความเชื่อ ที่สืบทอดของแต่ละบุคคลหรือแต่ละกลุ่มชน"¹

จากการศึกษาทัศนะของผู้รู้หลาย ๆ ท่าน ผู้วิจัยได้สรุปความ¹ ของ
"โลกทัศน์" ดังนี้คือ โลกทัศน์ หมายถึง ทัศนะหรือความ¹ บุคคลมีคือนิเวศ
โลก และสังคมที่อยู่ร่วมกัน

โลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เป็นเรื่องที่อ่านรวบเกี่ยว¹
โลกทัศน์ที่เกี่ยวกับค่านิยมจริยธรรม สังคม และการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับวัยรุ่น
พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบบุคคลในวัยนี้โดยตรง จึงเป็นประโยชน์
ต่อการศึกษาคนคว้า และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องของแต่ละ
กับวัยรุ่นเองก็ตาม นอกจากนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังได้แสดงโลกทัศน์ค่านิยมเศรษฐกิจ
และค่านิยมศาสนาไว้อย่างชัดเจน แต่ปรากฏมีจำนวนไม่มากนัก เป็นเรื่องใกล้ตัว ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
บุคคลในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า : เรื่องสั้น

3.1 ความหมายและลักษณะของเรื่องสั้น

เรื่องสั้น (Short Story) เป็นวรรณกรรมบันเทิงคดีที่เริ่มเข้ามาสู่ในวง
วรรณกรรมไทยเมื่อประมาณรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้วิวัฒนาการ
มาโดยตลอดอีกทั้งยังคงได้รับความนิยมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันนี้ "เรื่องสั้นหมายถึงเรื่อง

¹สุชีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ วรรณคดีวิเคราะห์ หน้า 18

ที่สมมุติขึ้น หรือใช้จินตนาการสร้างขึ้น โดยมีเจตนาที่จะให้ความเพลิดเพลินแก่ผู้อ่านเป็นสำคัญ แต่ในขณะที่เขียนก็อาจสอดแทรกความรู้ ความคิดต่าง ๆ เข้าไว้ด้วย ซึ่งมีความหมายรวมถึงนวนิยายและบทละครด้วย"¹

เจื้อ สตะเวทิน ได้ให้คำนิยามเรื่องสั้นว่า "เรื่องสั้นเป็นวรรณคดีประเภทหนึ่ง เป็นวรรณคดีประเภทร้อยแก้วที่อาศัยศิลปะและเทคนิคในการเขียน ต่างกับวรรณคดีร้อยแก้วประเภทอื่น ๆ เรื่องสั้นจึงมีลักษณะพิเศษ เรื่องสั้นมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนกับเรื่องอื่นใด เรื่องสั้นเป็นตัวของตัวเองโดยแท้"²

เปลื้อง ณ นคร ให้ความหมายของเรื่องสั้นว่า "เรื่องสั้นเดิมมีความหมายถึงเรื่องซึ่งบรรจุค่าประมาณ 1,000 - 10,000 คำ เป็นเรื่องที่อ่านรวดเดียวจบในเวลา 5 - 40 นาที"³ ในเรื่องความหมายนี้ เปลื้อง ณ นคร ยังได้กล่าวอ้างถึง คร.บล็องเช คอลตัน (Blanche Colton) ซึ่งได้ให้ความหมายเรื่องสั้นไว้ว่า "คือนวนิยายอันประกอบด้วยศิลปะ ลักษณะ แสดงเรื่องของตัวละครอันตกอยู่ในสภาพแห่งความยากลำบาก หรืออยู่ในที่ขัดข้องอันจน แล้วต่อสู้แก้ไขพฤติกรรมอันนั้นจนบรรลุผลที่สุดอย่างใดอย่างหนึ่ง"⁴

ส่วนลักษณะของเรื่องสั้นที่คณิน เปลื้อง ณ นคร⁵ อ้างความเห็นของ เจ.แบร์ก เอเซนเวิน (J.Berg Esenwein) ว่าต้องมีลักษณะดังนี้คือ

¹ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 14

²เจื้อ สตะเวทิน ศิลปะการประพันธ์ หน้า 14

³เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ หน้า 71

⁴ค.

⁵ค. หน้า 72

1. ต้องมีเหตุการณ์สำคัญอื่นเป็นต้นเรื่องแต่เพียงอย่างเดียว
2. ต้องมีตัวละครที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในเรื่องแต่เพียงตัวเดียวเท่านั้น
ตัวละครประกอบอื่น ๆ จะมีก็โดยจำเป็น และเกี่ยวข้องกับตัวละครสำคัญจริง ๆ
ตามปกติแล้วไม่ควรให้มีเกิน 5 ตัว
3. ต้องมีจินตนาการหรือมโนคติ ซึ่งได้แก่ ความสามารถที่จะสร้างภาพขึ้น
ในดวงจิตทั้งของนักประพันธ์และของผู้อ่าน
4. ต้องมีพล็อต หรือการผูกเค้าเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านฉงนและสนใจมากยิ่งขึ้นทุกที
5. ต้องมีความแน่นหรือเขียนอย่างรัดกุม
6. ต้องมีการจัดรูปหรือวางรูปเรื่องโดยถือตัวละครเป็นใหญ่ ให้เหตุการณ์
มาจากตัวละคร จะต้องลำดับเหตุการณ์ให้มีขึ้นเชิงชวนอ่าน
7. ให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์และความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งเมื่ออ่านจบแล้ว

เจื้อ สตะเวทิน¹ กล่าวถึงเรื่องสั้นที่สมบูรณ์ว่าจะต้องประกอบด้วยลักษณะ
ดังนี้

1. มีโครงเรื่อง หมายถึง แนวนิยายที่มีการเกิดเรื่อง การคลี่คลายขยาย
เรื่อง โดยมีข้อขัดแย้งกันในระหว่างตัวละคร และมีการปิดเรื่องอย่างครบถ้วน
อีกทั้งเรื่องก็นำความสนุกสนานมาให้อ่านด้วย
2. มีจุดมุ่งหมายอย่างเดียวและมีล้อย่างเดียว จุดมุ่งหมายของเรื่องอยู่ที่
ความไม่แน่นอนของชีวิตมนุษย์
3. ใช้เวลาน้อย เหตุการณ์คลี่คลายให้รู้เรื่องและตัวละครได้รวดเร็ว
4. ใช้ตัวละครน้อย แต่ไม่กำหนดตายตัวว่ากี่คน การแสดงบทบาทของ
ตัวละครต้องทำให้อ่านกันเด่น และรวมรัดไปสู่จุดหมายโดยเร็ว
5. มีขนาดสั้น คือมีความยาวขนาด 4,000 - 5,000 คำ เป็นขนาดที่เหมาะสม

¹เจื้อ สตะเวทิน เรื่องสั้นตัวอย่าง หน้า 238 - 239

กระแสร มัลยาภรณ์¹ กล่าวถึงกฎเกณฑ์ของเรื่องสั้นไว้ดังนี้คือ

1. มีความยาว 1,000 - 10,000 คำ
2. อ่านรวดเดียวจบ หรือใช้เวลาหนึ่งครั้งหนึ่งประมาณ 5 - 50 นาที
3. มีตัวละครเอกหนึ่งและตัวละครประกอบไม่เกินห้า
4. ประหยัคคำ
5. มีเหตุการณ์เดียว สถานที่และระยะเวลาในท้องเรื่องน้อย
6. โครงเรื่องนั้นจะต้องมีจุดหมายเดียว ผลเดียว และให้อารมณ์เดียว
7. โครงเรื่องจะต้องมีความขัดแย้งกันอยู่ แล้วจึงไปถึงจุดสุดยอด
8. จบลงอย่างธรรมดาก็ได้ หรือจะเป็นการจบแบบชมวาทาย Surprise

Ending หรือ Twist ก็ได้

พรทิพย์ ภัทธนาวิก² กล่าวว่าเรื่องสั้นที่ดีควรมีลักษณะเด่นคือ มีจุดแห่งความสนใจ ซึ่งสามารถดึงดูดให้อ่านเกิดความคล้อยตามหรือขัดแย้งก็ได้ บางทีก็มีจุดสนใจอยู่ที่แนวความคิดเห็นซึ่งผู้เขียนประสงค์จะสื่อให้อ่าน โดยไม่พะวงกับการสร้างเหตุการณ์หรือพฤติกรรมแต่อย่างใด

วิทย์ ศิวะศรียานนท์³ ให้ความเห็นว่า เรื่องสั้นมีโครงเรื่องเดียว และโครงเรื่องง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดในเรื่องความยาว เค้โครงของเรื่องสั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของตัวละครเสมอไป เค้โครงเรื่องสั้นอาจเป็นการพรรณนาอารมณ์ของตัวละครก็ได้ หรือเป็นฉากหนึ่งของชีวิตบุคคลก็ได้

¹กระแสร มัลยาภรณ์ เรื่องสั้นท้าวอย่าง หน้า 47

²พรทิพย์ ภัทธนาวิก "เรื่องสั้น" วิทยุศึกษา 25 : 44 กรกฎาคม - สิงหาคม 2517

³วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 114, 372

ส่วนลักษณะของเรื่องสั้นมีดังนี้

1. มีตัวละครจำกัด แต่ละตัวละครมีความสำคัญต่อท้องเรื่องเท่านั้น
2. การกระทำและพฤติกรรมทุกอย่างของตัวละคร และคำพูดทุกคำจะต้องมีความหมายและกระทบกระเทือนถึงการคลี่คลายของเนื้อเรื่อง
3. เรื่องสั้นจะต้องมีเนื้อเรื่องเดียว จะมีโครงเรื่องซับซ้อนหรือมีเรื่องแทรกเรื่องประกอบไม่ได้
4. เรื่องสั้นมักจะมี Twist คือการผันผวนของเหตุการณ์อย่างมิได้คาดหมายในตอนจบ

จากทัศนะความคิดเห็นของผู้หลาย ๆ ท่านในเรื่องของความหมายและลักษณะของเรื่องสั้นดังกล่าวมาแล้ว ย่อมเป็นที่ประจักษ์ชัดว่าการที่จะให้คำจำกัดความอย่างตายตัวว่าเรื่องสั้นคืออะไร หรือเรื่องสั้นต้องเป็นอย่างไรเป็นการยากมาก ทั้งนี้เพราะผู้ที่สนใจทางคำวรรณกรรมต่างให้คำจำกัดความเรื่องสั้นต่างกันไปตามทัศนะของตน แต่ก็มีส่วนที่เป็นหลักสำคัญ ๆ ที่เหมือนกัน เช่น มีโครงเรื่อง มีตัวละครจำกัด มีการดำเนินเรื่องอย่างรวดเร็ว กระชับและมีเหตุการณ์เดียวเป็นต้น ในการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาธุ" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526 นี้ ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของเรื่องสั้นไว้ดังนี้คือ

เรื่องสั้น หมายถึง มันเหิงคดีประเภทร้อยแก้วที่เป็นเรื่องสมมุติขึ้น ซึ่งมีการดำเนินเรื่องในช่วงระยะเวลาอันสั้น มีตัวละครน้อย มีเหตุการณ์หรือพฤติกรรมสำคัญเพียงอย่างเดียว และในตอนท้ายของเรื่องอาจจบอย่างพลิกความคาดหมาย หรือจบลงอย่างธรรมดาก็ได้

3.2 องค์ประกอบของเรื่องสั้น

องค์ประกอบของเรื่องสั้นคือ ส่วนต่าง ๆ ที่จะมาประกอบกันขึ้นเป็นเรื่องสั้นเรื่องหนึ่ง ๆ ส่วนต่าง ๆ เหล่านั้นได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร และ

บรรยายกาศ¹

เจือ สตะเวทิน² ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของเรื่องสั้นว่า ทุกสิ่งมีองค์ประกอบ องค์ประกอบทำให้ส่วนรวมสมบูรณ์ ในเรื่องสั้นมีส่วนประกอบหลายประการ ซึ่งควบคุม กันเข้าให้เป็นเรื่องเป็นราว ประกอบด้วย โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก และบทสนทนา เมื่อพิจารณาองค์ประกอบที่สำคัญ ๆ ของเรื่องสั้น จึงมีลักษณะดังต่อไปนี้

3.2.1 แก่นเรื่องหรือแนวคิดหรือสารัตถะ (Theme)³ ได้แก่ แนวความคิดหรือจุดสำคัญของเรื่อง ไม่ใช่เนื้อเรื่องหรือโครงเรื่อง เป็นแนวความคิด หรือจุดสำคัญของเรื่องซึ่งปรากฏอยู่ตั้งแต่ต้นจนถึงปลายเรื่อง เป็นสิ่งเชื่อมโยงทั้งหมด เข้าด้วยกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือความคิดหรือทัศนะ หรือสภาพ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผู้แต่ง มุ่งเสนอหรือสื่อถึงผู้อ่าน แก่นเรื่องอาจแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ได้ 4 ชนิดคือ

3.2.1.1 แก่นเรื่องแสดงทัศนะ คือแก่นเรื่องที่ผู้แต่ง มุ่งเสนอหรือแสดงทัศนะความคิดเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น คอคานิยมในสังคม คอคุณธรรม กลอคนสิ่งที่ตรงข้ามกับคุณธรรม คอสภาพความเป็นไปของผู้คน ชีวิตประจำวัน เหตุการณ์ บ้านเมืองเหล่านั้น เป็นต้น

3.2.1.2 แก่นเรื่องแสดงอารมณ์ คือแก่นเรื่องที่ผู้แต่ง มุ่งแสดงอารมณ์ ความรู้สึกของตัวละคร เช่น ความรู้าเหว ความเหงา ความน้อยใจ ในโชคชะตา ความอิจฉาริษยา ความหึงหวง ความรัก ความแค้น ความเกลียดชัง ความกลัว เป็นต้น

¹ สุภารัตน์ เสรีวัฒน์ วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475 หน้า 12

² เจือ สตะเวทิน ศิลปะการประพันธ์ หน้า 48

³ สุวรรณ เกรียงไกรเพชร พระอภัยมณี การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 7 - 10

3.2.1.3 แกนเรื่องแสดงพฤติกรรม คือแกนเรื่องที่ผู้แต่งมุ่งเสนอพฤติกรรมของตัวละคร และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในเรื่อง จะเป็นส่วนสำคัญของเรื่อง พฤติกรรมของตัวละครที่ผู้แต่งมุ่งให้เป็นแกนเรื่อง อาจเกิดขึ้นจากการคลี่คลายมาจาก

1) ทัศนะต่อนิยาม หรือค่านิยมหรือคุณธรรมบางประการ เช่น ทัศนะต่อนิยามในเรื่องความกตัญญู ก่อให้เกิดพฤติกรรมของตัวละครที่แสดงกตเวทิตีคือ ตอบแทนบุญคุณ หรือทัศนะต่อนิยามหรือความซื่อสัตย์คลี่คลายมาก่อให้เกิดพฤติกรรมของตัวละครที่ไม่ยอมประพฤติดิกระบิเบียนวินัยและหน้าที่เพราะเห็นแก่อามิสสินจ้าง เป็นต้น

2) ความรู้สึกนึกคิด และอารมณ์ เช่น อารมณ์และความรู้สึกหึงหวงอย่างรุนแรง อาจนำไปสู่การก่ออาชญากรรมบางอย่างได้ ความแค้น ความเหงาม อาจเป็นมูลเหตุให้ตัวละครแสดงพฤติกรรมที่ผู้แต่งประสงค์ให้เป็นแกนของเรื่องได้ อารมณ์และความรู้สึกอื่น ๆ ก็ล้วนแต่คลี่คลายมาเป็นพฤติกรรมในเรื่องได้ทั้งสิ้น แล้วแต่ความมุ่งหมายจะวางโครงเรื่องไปในแนวใด

3.2.1.4 แกนเรื่องแสดงสภาพและเหตุการณ์ ได้แก่แกนเรื่องที่ยุ้แต่งมุ่งแสดงสภาพบางอย่าง หรือเหตุการณ์บางตอนบางช่วงของชีวิตตัวละคร เช่น สภาพความยากจนของชาวชนบทในหมู่บ้านหนึ่งหรือในจังหวัดหนึ่ง หรือเหตุการณ์ช่วงหนึ่งที่เกิดขึ้นในครอบครัวหนึ่งที่ยากจน เช่น ช่วงขณะที่ผู้เป็นแม่เจ็บหนัก อดอยาก และกำลังจะตาย แกนเรื่องแสดงสภาพของผู้ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ สภาพความซ้าซากจำเจน่าเบื่อหน่าย และชีวิตที่ขมขื่นของกรรมกรในโรงงานที่ต้องทำงานราวเครื่องจักร สภาพความวุ่นวายของเมืองใหญ่ ๆ เป็นต้น

สุทธิพิย์ นาฏ¹ ได้ให้ข้อสังเกตในการพิจารณา Theme หรือแกนเรื่องว่า

¹สุทธิพิย์ นาฏ เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน หน้า .. - 34

1. Theme จะคงเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีตัวละคร ถ้าจะเปรียบ Theme กับวลี วลีก็คือส่วนหนึ่งของประโยค ฉะนั้น Theme จึงเป็นส่วนหนึ่งของเรื่องสั้น มีความสัมพันธ์กับ Plot ที่นำเอาเหตุการณ์ต่าง ๆ ผูกเข้าจนเป็นเรื่อง และในเรื่องนั้นมีตัวละครที่ถูกสมมุติโดยนักประพันธ์ให้สะท้อนชีวิตจริงออกมา

2. Theme คือสรุปความคิดที่นักประพันธ์พยายามฝากไว้ในเรื่องสั้น ดังนั้นรายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ ที่นักประพันธ์บรรยายไว้นั้น จึงมีความสัมพันธ์กับ Theme อย่างใกล้ชิด

3. Theme ไม่จำเป็นต้องใช้ความจริงภายนอก หรือประสบการณ์ของนักประพันธ์มาพิสูจน์ว่า Theme ที่ปรากฏอยู่ในเรื่องสั้นนั้นเป็นไปได้หรือไม่ แต่มันจะพิสูจน์ตัวของมันเองในเรื่องสั้นนั้น ๆ

4. ในการพิจารณา Theme นักประพันธ์พยายามที่จะให้ผู้อ่านทราบว่า Theme ของเขาคืออะไร โดยการให้ผู้อ่านพิจารณาจากโครงสร้าง หรือจากการกระทำต่าง ๆ ของตัวละคร จากคำพูด จากสิ่งแวดล้อม จนให้ผู้อ่านทราบว่าอะไรคือ Theme ของเรื่องนั้น

3.2.2 โครงเรื่อง (Plot) คือเหตุการณ์ชุดหนึ่งรวมกัน เข้าก่อให้เกิดผลอย่างหนึ่ง โครงเรื่องจึงต้องมีความสับสน มีเรื่องยุ่งเหยิงพัวพันกัน มีปัญหาให้แก้ มีการต่อสู้ระหว่างสองฝ่ายขึ้นไป สิ่งเหล่านี้รวมเรียกว่า การผูกปมสลับซับซ้อน¹

เรื่องและโครงเรื่องมีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างกัน ส่วนที่เหมือนกันคือทั้ง "เรื่อง" และ "โครงเรื่อง" ต่างก็เป็นการเล่าเหตุการณ์ควบกัน ส่วนที่ต่างกันคือ เหตุการณ์ใน "เรื่อง" จัดเรียงตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้น แต่เหตุการณ์ใน "โครงเรื่อง"

¹ เจื้อ สตะเวทิน ศิลปะการประพันธ์ หน้า 49

นอกจากจะจัดเรียงตามลำดับเวลาที่เกิดขึ้นแล้ว ยังจะต้องเป็นเหตุเป็นผลกันอีกด้วย ดังถ้อยคำนิยามคำว่า "โครงเรื่อง" (Plot) ของ E.M.Forster ซึ่งกล่าวไว้ใน Aspects of the Novel ว่า "พระราชินีสิ้นพระชนม์แล้วพระราชินีสิ้นพระชนม์" เป็นเหตุการณ์สองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา พระราชินีสิ้นพระชนม์ก่อน ต่อมาพระราชินีก็สิ้นพระชนม์บ้าง อาจเป็นเพราะสิ้นอายุขัยทั้งสองพระองค์ ไม่มีอะไรมากไปกว่านั้น อย่างนี้เรียกว่า "เรื่อง" ถ้า "พระราชินีสิ้นพระชนม์ แล้วพระราชินีสิ้นพระชนม์เพราะความโหม่นส" ย่อมแสดงว่าความรักใคร่ผูกพันระหว่างพระราชากับพระราชินีลึกซึ้งมาก มิฉะนั้นก็จะไม่เกิด Conflict ในพระทัยของพระราชินีจนถึงกับสิ้นพระชนม์ไปด้วย การสิ้นพระชนม์ของพระราชินีเป็นเหตุให้เกิดความโหม่นส และการสิ้นพระชนม์ของพระราชินีเป็นผลเนื่องมาจากเหตุนั้น อย่างนี้เรียกว่า "โครงเรื่อง"¹

ฐิติพย์ นาฏ² ได้กล่าวถึง Plot ว่า คือการที่นักประพันธ์นำเอาประโยชน์มาผูกต่อเนื่องกันเข้าจนกลายเป็นเรื่องขึ้นมา แต่การผูกเข้าเป็นเรื่องนั้น นักประพันธ์ของคำนึงว่าเหตุการณ์นั้นสมเหตุสมผลหรือไม่ หรือเหตุการณ์นั้นเกี่ยวพันกับตัวละครโดยวิธีใด ผู้อ่านทราบถึงจุดประสงค์ของนักประพันธ์หรือไม่ นักประพันธ์มีวิธีอย่างไรในการกระตุ้นให้อ่านอยากทราบเรื่องราวของเรื่องนั้นไปจนตลอด นักประพันธ์ได้แก้ปัญหาให้ตัวละครของตนอย่างไรบ้าง หรือไม่มีการแก้ปัญหาใด ๆ เลย ให้อ่านเป็นผู้ค้นหาคำตอบเอง ทั้งหมดนี้จัดอยู่ในพล็อตของเรื่องสั้น พล็อตที่สี่ย่อนี้

¹ทองสุก เกตุโรจน์ การเขียนแบบสร้างสรรค์ หน้า 16

²ฐิติพย์ นาฏ เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน หน้า 28 - 29

สิ่งเหล่านี้สัมพันธ์เกี่ยวโยงกันไปเป็นลูกโซ่ จนทำให้ผู้อ่านยากที่จะแยกออกเป็นส่วน ๆ ได้ ทั้งยังคงเป็นพล็อตที่ไม่ค่อยใช้ได้กับทุกสมัย แต่ในปัจจุบันอาจจะมีนักประพันธ์บางคน ที่เห็นว่า พล็อตไม่สำคัญและไปเน้นความสำคัญด้านอื่นแทน

โครงเรื่องอาจแยกออกได้เป็น 3 ตอนดังนี้¹

3.2.2.1 การเปิดเรื่อง คือจุดเริ่มต้นของ

เรื่องซึ่งถือว่าเป็นตอนสำคัญที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องราวต่อไป ในวรรณกรรมไทยประเภทบันเทิงคดีโดยทั่วไปนิยมเปิดเรื่องกันหลายวิธีเช่น

1) การเปิดเรื่องโดยการบรรยาย การเปิดเรื่องแบบนี้มักเป็นการเริ่มต้นเล่าเรื่องอย่างเรียบ ๆ แล้วค่อย ๆ ทวีความเข้มข้นของเรื่องขึ้นเป็นลำดับ อาจเป็นการบรรยายฉาก บรรยายตัวละคร หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

2) เปิดเรื่องโดยการพรรณนาฉาก พรรณนาตัวละคร หรือพรรณนาเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ คล้ายวิธีบรรยายเพียงแต่เน้นที่จะสร้างภาพเพื่อปูพื้นอารมณ์ให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกนึกเห็นเคลิบเคลิ้มคล้อยตามเป็นพิเศษ

3) เปิดเรื่องโดยใช้เหตุการณ์หรือการกระทำของตัวละครที่ก่อให้เกิดความสนใจโดยเร็ว การเปิดเรื่องวิธีนี้สามารถทำให้ผู้อ่านกระหายที่จะติดตามเรื่องราวต่อไปได้มากเป็นพิเศษ

4) เปิดเรื่องโดยใช้บทสนทนา การเปิดเรื่องแบบนี้สามารถเรียกร้องความสนใจของผู้อ่านได้วิธีหนึ่ง ถ้าถ้อยคำที่นำมาเริ่มต้นนั้นเร้าใจหรือกระหมองผู้อ่านทันที แต่ก็ต้องพยายามเชื่อมโยงบทสนทนานั้นให้เกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปอย่างแนบเนียนด้วย

5) เปิดเรื่องโดยใช้สุภาษิต บทกวี บทเพลง หรือข้อความที่คมคาย ชวนคิด ชวนให้ฉงนสนเท่ห์ น่าติดตาม

3.2.2.2 การดำเนินเรื่อง นอกจากโครงเรื่องจะประกอบด้วย การเปิดเรื่องในตอนต้นแล้ว การดำเนินเรื่องซึ่งเป็นตอนกลางของเรื่องก็นับว่ามีความสำคัญอยู่มากเช่นเดียวกัน เพราะผู้แต่งจะต้องดึงความสนใจของผู้อ่านให้ติดตามเรื่องอย่างจจจอยู่เสมอ ดังนั้นจึงต้องสร้างความขัดแย้ง (Conflict) ที่เร้าใจ แล้วคลี่คลายความขัดแย้งเหล่านั้นอย่างแนบเนียนไปจนถึงเป้าหมายสุดท้ายในตอนปิดเรื่อง ทั้งสององค์กวีวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง และกลวิธีการเล่นเรื่องที่เหมาะสมประกอบด้วย ซึ่งอาจแยกรายละเอียดเพิ่มเติมได้ดังนี้

ความขัดแย้ง (Conflict) หมายถึง สิ่งที่จะก่อให้เกิดการต่อสู้ ซึ่งอาจเป็นการต่อสู้ภายนอกหรือภายในใจก็ได้ นับเป็นจุดสำคัญในการดำเนินเรื่อง เพราะความขัดแย้งที่ทำให้สองฝ่ายพยายามที่จะเอาชนะซึ่งกันและกันจะทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างน่าสนใจ และชวนติดตามเพื่อทราบผลในตอนจบ โดยอาจแบ่งความขัดแย้งออกได้ดังนี้

1) ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ (Man against Man) คือความขัดแย้งระหว่างตัวละครด้วยกันเอง อาจเป็นการต่อสู้ระหว่างมนุษย์ตั้งแต่สองคนขึ้นไป เช่นสามีกับภรรยา พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง เพื่อนกับเพื่อน ฯลฯ ตลอดจนไปถึงการรบพหุปัจจัยที่เป็น การต่อสู้ของคนหมู่มาก ซึ่งสามารถนำมาแต่งเป็นเรื่องราวได้มากมายไม่รู้อย่างไร

2) ความขัดแย้งกับตัวเอง (Man against himself) คือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละครเอง อันก่อให้เกิดความทุกข์หรือความสับสนวุ่นวายในใจ ส่วนมากมักเป็นการต่อสู้ระหว่างความปรารถนาจะกระทำการอย่างหนึ่งกับความรู้สึกผิดชอบว่าการกระทำนั้นไม่ถูกต้องไม่เหมาะสม

3) ความขัดแย้งที่เกิดจากสาเหตุภายนอก (Man against Outside Force) คือความขัดแย้งระหว่างตัวละครกับพลังภายนอก

ที่อยู่ลอมรอบตัว เช่นการต่อสู้กับภัยธรรมชาติ สังคม สัตว์ รวมไปถึงความขัดแย้งกับพระเจ้า ศาสนา หรือชะตากรรมของตนเอง

4) ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเนื่องจากความเห็นไม่ตรงกัน (Idea against Idea) คือความขัดแย้งระหว่างความคิดสองแบบที่แตกต่างกัน โดยมีกลุ่มตัวแทนของความคิดแต่ละฝ่าย เช่น เรื่องไฉนแดง ของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นต้น

กลวิธีเกี่ยวกับการดำเนินเรื่อง นักประพันธ์อาจกระทำ

ได้หลายวิธีคือ

1) เล่าเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา คือการเล่าเรื่องไปตามลำดับเวลา ก่อนหลังของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นการเริ่มเรื่องจากจุดเริ่มต้นก่อน แล้วจึงดำเนินเรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง

2) เล่าเรื่องย้อนคน (Flash back) คือการดำเนินเรื่องที่เล่าย้อนสลับกันไปมาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ดังนั้นเรื่องจึงอาจเริ่มต้นขึ้นที่ตอนใดตอนหนึ่งก็ได้

3) เล่าเหตุการณ์เกิดต่างสถานที่สลับกันไปมา การดำเนินเรื่องแบบนี้ แม้จะเล่าเหตุการณ์ที่เกิดต่างสถานที่สลับกันไปมา แต่เรื่องราวมักต่อเนื่องกันไปโดยตลอด

กลวิธีในการเล่าเรื่องหรือเทคนิคเกี่ยวกับผู้เล่าเรื่อง

(Point of View) หมายความว่า ในการเขียนเรื่องสั้นหรือนวนิยายใด ๆ ก็ตาม ผู้ประพันธ์เป็นผู้เล่าเรื่องขึ้นเอง หรือกำหนดให้ตัวละครตัวใดในเรื่องเป็นผู้เล่า ผู้ประพันธ์หรือตัวละครที่เล่าเรื่องนั้นมีฐานะอะไรในเรื่อง กลวิธีในการเล่าเรื่องจึงอาจแบ่งได้หลายวิธีดังนี้

1) ใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า (The first person narrator as a main Character) คือให้ตัวละครสำคัญเล่าเรื่องของตนเอง โดยใช้สรรพนาม "ผม" "ฉัน" "ดิฉัน" "ข้าพเจ้า"

หรือ "เรา" กลวิธีในการเล่าเรื่องแบบนี้มีอยู่มากในการแต่งเรื่องสั้น

2) ใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครรองในเรื่อง เป็นผู้เล่า (The first person narrator as a minor Character) คล้ายวิธีแรกแต่ใช้ตัวละครรองซึ่งมักจะเป็นผู้ใกล้ชิดกับตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่า

3) ผู้ประพันธ์ในฐานะเป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริง ทุกอย่างเป็นผู้เล่า (The omniscient author) ผู้ประพันธ์ทำตัวเสมือนผู้ล่วงรู้หมดทุกสิ่งทุกอย่างเกี่ยวกับตัวละคร ทั้งที่เป็นเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร

4) ผู้ประพันธ์ในฐานะเป็นผู้สังเกตการณ์ เป็นผู้เล่า (The author as an observe) คล้ายวิธีที่สาม ต่างกันที่ผู้ประพันธ์ไม่ทราบความรู้สึกนึกคิดของตัวละครได้เลย มีหน้าที่แค่เพียงรายงานเฉพาะสิ่งที่ตนได้เห็น ได้ฟัง ได้สังเกตการณ์ หรือการกระทำของตัวละครเท่านั้น

5) ใช้บุรุษที่หนึ่งเป็นผู้เล่าด้วยวิธีการระส่ำจึก ประหวัด (Stream of consciousness) คือการให้บุรุษที่หนึ่งเล่าเรื่องของตนเอง แต่ปรากฏในรูปกระแสความคิดประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ

3.2.2.3 การปิดเรื่อง คือจุดจบของเรื่องซึ่งนับได้ว่า เป็นช่วงที่มีความสำคัญมาก เพราะจะเป็นตอนที่ประเมินผลให้รู้ว่าผู้อ่านมีความประทับใจต่อวรรณกรรมเรื่องนั้นมากน้อยเพียงใด โดยทั่วไปมีวิธีการปิดเรื่องที่นิยมกันอยู่หลายวิธี ดังนี้

1) ปิดเรื่องแบบหักมุม หรือพลิกความคาดหมาย ของผู้อ่าน (Surprise ending หรือ Twist ending) คือการปิดเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความแปลกประหลาดใจ หรือฉงนสนเท่ห์

2) ปิดเรื่องแบบโศกนาฏกรรม (Tragic ending) คือการจบเรื่องด้วยความตาย ความผิดหวัง ความสูญเสีย หรือความล้มเหลวในชีวิต การปิดเรื่องแบบนี้มักเรียกถึงความเห็นใจ ความซาบซึ้งสะเทือนใจจากผู้อ่านได้เป็นอย่างดี

3) ปิดเรื่องแบบสุขนาฏกรรม (Happy ending) คือการจบเรื่องด้วยความสุข หรือความสำเร็จของตัวละคร

4) ปิดเรื่องแบบสมจริงในชีวิต (Realistic ending) หรือให้แนวคิดอย่างใดอย่างหนึ่งแก่ผู้อ่าน คือการจบเรื่องแบบทิ้งปัญหาไว้ให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบเอาเอง เพราะในชีวิตจริงมีปัญหามากมายที่ไม่สามารถแก้ปัญหาหรือหาคำตอบให้แกปัญหานั้นได้

กุหลาบ มัลลิกะมาส¹ ได้กล่าวถึงลักษณะของโครงเรื่องที่ควรมีลักษณะดังนี้

1. มีความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในเรื่องประจวบเหมาะ มีความเกี่ยวพันกันของเรื่องอย่างมีเอกภาพ และมีรายละเอียดที่จำเป็น

2. การสอดแทรกโครงเรื่องย่อย จะต้องมีความหมายต่อโครงเรื่องใหญ่และมีความสัมพันธ์กัน

3. ต้องอาศัยเทคนิคการลำดับเรื่องที่ทำให้ความกระจ่าง เข้าใจง่าย มีวิธีการเปิดและปิดเรื่องที่น่าประทับใจ

4. สร้างความสนใจใคร่รู้เรื่องต่อไปแก่ผู้อ่าน

5. มีข้อขัดแย้งที่น่าสนใจ

6. ไม่มีเหตุประจวบหรือเหตุบังเอิญ ถ้าจำเป็นจะต้องมีผู้เขียนจะต้องใช้วิธีอย่างแนบเนียนสามารถ

7. ชี้ให้เห็นโลกหรือสังคมมนุษย์ลึกซึ้งกว้างขวาง

3.2.3 ตัวละคร (Characters) ในเรื่องสั้นตัวละครมีบทบาทสำคัญที่สุด ตัวละครคือตัวแทนที่นักประพันธ์ลุ่มมือให้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่ง อาจจะเป็นคน สัตว์ หรือสิ่งของที่ไม่มีชีวิตก็ได้ เรื่องสั้นบางเรื่องอาจไม่มีแก่นเรื่อง (Theme) หรือ

¹กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 78 - 79

โครงเรื่อง (Plot) ก็ได้แก่จะขาดตัวละครไม่ได้เลย ตัวละครอาจแยกออกเป็น
 ตัวละครเอก (Central Character) ที่นักประพันธ์ตั้งใจจะให้ผู้อ่านแสดงความ
 สนใจในตัวละครนั้นเป็นพิเศษ ต่อมาตัวละครที่ประกอบในเรื่อง (Minor
 Character) ตัวละครเอกกับตัวละครประกอบย่อมจะมีการกระทำที่ต่อเนื่องกัน
 มีความสัมพันธ์กันทางค่านิยมปฏิบัติ ที่จะทำให้เรื่องสั้นดำเนินไปจนจบ

ตัวละครที่ดีต้องมีลักษณะสมจริง แม้ว่าจะเป็นตัวละครที่เกิดจากจินตนาการของ
 ผู้ประพันธ์แท้ ๆ และยิ่งถ้าเรื่องสั้นนั้นความสำคัญที่ตัวละครมากกว่าส่วนประกอบอื่นใด
 ก็ยิ่งต้องทำให้ตัวละครมีความเป็นมนุษย์จริง ๆ ยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรม ความรู้สึก
 นึกคิดคำพูดจาสนทนา ตลอดจนสภาพแวดล้อมอื่น ๆ สำหรับรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้าง
 ตัวละครมีดังนี้คือ

3.2.3.1 แนวการสร้างตัวละคร อาจแบ่งได้ดังนี้¹

1) สร้างให้สมจริง (Realist) คือการสร้าง
 ตัวละครให้มีลักษณะที่เป็นไปไ้ตามธรรมชาติ ฉะนั้นผู้ประพันธ์จึงจำเป็นต้องรู้ว่า
 "ของจริง" นั้น มีลักษณะและธรรมชาติเป็นอย่างไร เช่น ถ้าตัวละครเป็นมนุษย์ก็ควร
 จะแสดงธรรมชาติของปุถุชนได้ชัดเจน หรือหากตัวละครเป็นสัตว์ ผู้ประพันธ์ก็จำเป็นต้อง
 รู้จักวิทยาและธรรมชาติของสัตว์นั้นเหมือนกัน

2) สร้างตามอุดมคติ (Idealist) คือ
 การสร้างตัวละครในลักษณะที่คาดหวัง โดยใช้อุดมการณ์ ความศรัทธา และระบบค่านิยม
 ส่วนตัวในเรื่องของความคิดความงาม ความถูกต้อง และความยุติธรรมเป็นเกณฑ์ ฉะนั้น
 ตัวละครแบบอุดมคติจึงมักตั้งงามเกินกว่าธรรมดาสามัญทั่วไป จนขาดความสมจริงไปบ้าง
 แต่ก็อาจจะมีโอกาสเป็นจริงได้บ้างในบางกรณีเหมือนกัน

¹วิภา กองกะนันท์ วรรณคดีศึกษา หน้า 103 - 110

3) สร้างแบบเหนือจริง (Surrealistic)

คือการสร้างตัวละครให้มีพฤติกรรมเกินกว่าธรรมชาติวิสัย เช่น การสร้างตัวละครที่มีความเก่งกล้าเหนือมนุษย์ ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้มีปรากฏให้เห็นได้อย่างชัดเจนจากตัวละครในบันเทิงคดีร้อยกรองรุ่นเก่าของไทยเป็นอันมาก

4) สร้างโดยใช้ตัวละครแบบฉาบ (Type)

คือการสร้างตัวละครให้มีลักษณะคงที่ ไม่ว่าในเวลาและสถานที่อย่างไรก็จะมีลักษณะ นิสัย และพฤติกรรมเช่นเดิมไม่เปลี่ยนแปลง เช่น ตัวละครชุก พล นิกร กิมหงวน ของ ป. อินทรปาลิต เป็นต้น

3.2.3.2 วิธีแนะนำตัวละคร อาจแยกออกได้ดังนี้

กว้าง ๆ 3 วิธีคือ¹

1) แบบเล่าเรื่อง (Narrative) นักประพันธ์

อาจแนะนำตัวละครของตนออกมาตรง ๆ ว่าเป็นคนลักษณะไหน มีการแนะนำตัวละครว่าเป็นใคร มาจากไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร หรืออาจจะแนะนำตัวละครว่ามีความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ หรือต่อผู้อื่นอย่างไรบ้าง การแนะนำตัวละครแบบนี้เท่ากับเป็นการแสดงแนวความคิดของชีวิตของนักประพันธ์ด้วย เพราะตัวละครที่นักประพันธ์สมมุติขึ้นก็คือตัวนักประพันธ์นั่นเอง

2) การแนะนำตัวละครด้วยการกระทำของ

ตัวละครเอง (Dramatic) การกระทำหรือการแสดงออกของตัวละครรวมทั้งคำพูดจะทำให้ผู้อ่านเข้าใจอุปนิสัยใจคอของตัวละครเอง ดังนั้นแม้แต่คำพูดหรือความนึกคิด ความคิดเห็นส่วนตัว หรือทัศนคติของตัวละครที่มีต่อตัวละครอื่น จะช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครดียิ่งขึ้น ลักษณะการแนะนำตัวละครนี้ต่างจากแบบแรกตรงที่ว่า นักประพันธ์ต้องการให้ผู้อ่านคิดเห็นอุปนิสัยของตัวละครด้วยตนเองเป็นสำคัญ

¹ฐิติพงษ์ นาฏ เรื่องสืบทอดทางวรรณคดีเรื่องสั้นอเมริกัน หน้า 21 - 22

3) แบบผสม (Combination) คือการเอาวิธีการทั้งสองอย่างมาผสมผสานกัน ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักประพันธ์ เช่นในบางเรื่องจะเห็นว่านักประพันธ์ได้บรรยายรูปตัวละครให้ผู้อ่านทราบ แต่พอถึงนิสัยใจคอ นักประพันธ์อาจจะไม่ได้บอกผู้อ่านตรง ๆ แต่ให้ผู้อ่านพิจารณาจากคำพูด การปฏิบัติที่ตัวละครมีต่อคนอื่น ให้ผู้อ่านสรุปและวิจารณ์เอง

3.2.3.3 ชนิดตัวละคร อาจจำแนกได้เป็นประเภท

ดังนี้¹

1) ตัวละครที่ไม่ซับซ้อน (flat or simply depicted character) ผู้อ่านจะทราบทันทีว่าตัวละครมาจากที่ไหน อยู่ที่ไหน เป็นบุตรของใคร เป็นต้น การแนะนำตัวละครแบบนี้ไม่ได้ถือว่านักประพันธ์ไม่มีความสามารถในการประพันธ์ ผู้อ่านอาจจะคิดว่าการที่นักประพันธ์ทำให้ตัวละครของตนยุ่งยากซับซ้อนเกินไปออกเท่านั้น จึงจะแสดงให้เห็นว่า นักประพันธ์ผู้นั้นมีความสามารถจริง ความคิดเช่นนี้ไม่เป็นจริงเสมอไป เพราะอาจจะมีผู้อ่านบางคนชอบวิธีแนะนำตัวละครแบบนี้ โดยเขาเห็นว่าสิ่งอื่นที่สำคัญกว่าเช่น เนื้อเรื่อง การจบเรื่อง เป็นต้น

2) ตัวละครที่สลับซับซ้อน (round or complex character) ตัวละครแบบนี้นักประพันธ์ไม่ได้แนะนำโดยตรงว่ามีบุคลิกลักษณะนิสัยใจคออย่างไร ผู้อ่านจะต้องศึกษาจากส่วนประกอบอื่น ๆ เป็นต้นว่า การกระทำ คำพูด การปฏิบัติต่อกับตัวละครอื่น แล้วนำมาตัดสินว่าตัวละครเป็นคนชนิดใด ตัวละครแบบนี้มีความสัมพันธ์กับวิธีแนะนำตัวละครแบบที่ 1 เป็นอย่างมาก

3) ตัวละครที่มีบทบาทคงที่ (static character) คือตัวละครที่ไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงทางด้านกรกระทำทั้งแก่ตนเองกับตัวละครชนิดนี้ก็มีประโยชน์มากสำหรับเปรียบเทียบกับตัวละครอื่น ๆ ที่เหตุการณ์สิ่งแวดล้อม ทำให้บุคลิกของตัวละครนั้นเปลี่ยนไป

4) ตัวละครที่มีบทบาทเปลี่ยนแปลง (developing character) คือตัวละครที่ผันตัวกับสิ่งแวดล้อมอยู่ตลอดเวลา จนดูเหมือนว่าตัวละครอยู่ใต้อาการควบคุมของสิ่งรอบข้างที่มีอิทธิพลเหนือกว่า จนทำให้ตัวละครเปลี่ยนไปในที่สุด กล่าวคือ ตัวละครจะมีการเปลี่ยนแปลงในขณะที่เรื่องดำเนินไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ ประสบการณ์ และกาลเวลา เป็นต้น

ตัวละครชนิดนี้มักจะเรียกได้ว่าเป็นหัวใจของเรื่องสั้นแทบทุกเรื่อง การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้แหละที่ทำให้เรื่องสั้นบรรลุเป้าหมาย ถ้าหากไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงในตัวละครตัวใดตัวหนึ่งแล้ว เรื่องสั้นนั้นจะเป็นเรื่องที่น่าเบื่อหน่ายสำหรับผู้อ่าน ผู้อ่านจะเห็นว่าเมื่อตัวละครมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น จะกระตุ้นให้ผู้อ่านอ่านต่อไปจนจบเรื่อง เพราะอยากรู้อยากเห็นว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไปในตอนจบ ตัวละครแบบนี้จะเพิ่มวิกฤตการณ์ (crisis) ความอยากรู้อยากเห็นแก่ผู้อ่าน

5) ตัวละครสำคัญ (protagonist character)

ตัวละครที่ถือว่ามีความสำคัญคือเรื่องสั้น นักประพันธ์เรื่องสั้นต้องการให้ผู้อ่านสนใจมาเป็นพิเศษ หรือถ้าผู้อ่านอ่านอย่างตั้งใจจริง ๆ จะรู้สึกตัวละครเหล่านั้นสะท้อนชีวิตจริง ๆ ของเราเอง เช่นในเรื่อง The Open Boat ตัวละครที่มาชุมนุมกันบนเรือนั้นถือว่าเป็นตัวละครที่สำคัญเหมือนกันหมด เพราะทุกคนมีบทบาทที่น่าสนใจเท่ากัน มีเหตุการณ์ที่ทำให้พวกเขาเหล่านั้นต้องแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

6) ตัวละครขัดแย้ง (antagonist character)

ในเรื่องสั้นตัวละครจะต้องมีอะไรสักอย่างหนึ่งที่ตนเองอยากได้แต่ไม่สมประสงค์ เพราะมีบางสิ่งบางอย่างขัดขวางในสิ่งที่ตนอยากได้ ทำให้ไม่ประสบผลตามที่ตนตั้งใจ สิ่งที่เขาอยากได้นั้นจึงกลายเป็นพลังขัดแย้ง (antagonist force) เช่น ในเรื่อง The Open Boat ตัวละครขัดแย้งคือทะเลที่กำลังเกิดพายุ ส่วนพลังขัดแย้งคือธรรมชาติที่ก่อให้เกิดพายุนั้น

3.2.4 ฉาก (Setting) หมายถึง สถานที่ และเวลาที่เรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น¹

¹ กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 110

เจือ สตะเวทิน¹ กล่าวว่า โดยปกติฉากหมายถึง สถานที่ที่เกิดเหตุการณ์
เกิดขึ้น อย่างฉากในละครพูด ละครร้อง หรือภาพยนตร์ แต่ในเรื่องสมมุติว่าฉากมี
ความหมายกว้างกว่านั้น บรรยายฉากหรือคตินฟ้าอากาศตามท้องเรื่องก็นับว่าเป็นฉากด้วย
ทุกสิ่งที่ก่อให้เกิดประสาทหวนไหว่นับว่าเป็นฉากทั้งนั้น รวมความว่า ฉากตามความหมายใน
วงการเขียน หมายถึง ทุกสิ่งที่ช่วยให้ผู้อ่านรู้สึกหรืออารมณ์ได้

ฉากถือว่ามีส่วนสำคัญต่อเรื่องสั้น ในการที่จะบอกผู้อ่านว่าเรื่องนั้นเกิดที่ไหน
เมื่อไร แต่ฉากมิได้หมายถึงเพียงแต่สถานที่เกิดเท่านั้น ยังหมายถึง รายละเอียดอื่น ๆ
ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องสั้นนั้นดียิ่งขึ้น ได้แก่ การสร้างอารมณ์ (Mood)

บรรยากาศ (Atmosphere) การเปลี่ยนแปลงหรือการแนะนำตัวละครซึ่งมีส่วนพัวพัน
ไปถึงเนื้อเรื่องและ Theme นั้นด้วย นักประพันธ์ที่มีความสามารถย่อมทำให้ผู้อ่านเกิด
อารมณ์คล้อยตามและเกิดความรู้สึกนึกคิดไปด้วย หลังจากอ่านเรื่องสั้นนั้นจบแล้ว²

ลักษณะของฉากที่ดีคือต้องมีความสมจริงมากที่สุด การสร้างฉากให้เห็นจริง
เห็นจังได้นั้นผู้แต่งต้องมีประสบการณ์ตรง และรู้จักคุ้นเคยกับฉากนั้นเป็นอย่างดี

การสร้างฉากโดยทั่วไปผู้แต่งสามารถสร้างฉากได้หลายวิธีคือ³

1. ด้วยการใช้อำนาจบรรยายของผู้แต่ง
2. ด้วยการใช้อำนาจของตัวละคร
3. ด้วยการกล่าวถึงประเพณีท้องถิ่นให้ทราบว่าเรื่องนั้นเกิดขึ้นในสมัยใด

และที่ไหน

¹เจือ สตะเวทิน การประพันธ์และประวัติวรรณคดีไทย หน้า 105 - 106

²ฐิติพย์ นาถ เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน หน้า 41

³ทองสุก เกตุโรจน์ การเขียนแบบสร้างสรรค์ หน้า 55

4. ทักษะการใช้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์

3.2.5 บทสนทนา (Dialogue) หมายถึง ถ้อยคำในการสนทนา ระหว่างตัวละครในเรื่องตั้งแต่สองตัวขึ้นไปหรือมากกว่านั้น "คำพูดของตัวละครในเรื่อง ต้องเป็นคำพูดที่เหมาะสมแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษาของตัวละครนั้น ๆ กล่าวรวมคือ เป็นคำพูดที่เหมาะสมแก่สภาพแวดล้อมของตัวละคร"¹

วัตถุประสงค์สำคัญในการใช้บทสนทนาในการแต่งเรื่องคือ²

1. เพื่อช่วยดำเนินเรื่องแทนการบรรยายของผู้แต่ง ในบทละครโดยเฉพาะ บทสนทนาคือการดำเนินเรื่องโดยตรง
2. เพื่อช่วยให้รู้จักตัวละครในเรื่องทั้งรูปร่างลักษณะ หน้าตา และนิสัยใจคอ โดยผู้แต่งไม่ต้องชี้แจงตรง ๆ
3. ช่วยให้วิธีการไม่ซ้ำซาก คือเปลี่ยนเป็นการสนทนาบ้าง เป็นการบรรยาย บ้าง
4. สร้างความสมจริง คำพูดที่สมมุติว่าเป็นถ้อยคำจริง ๆ ของตัวละคร ทำให้ รู้สึกใกล้ชิดกับความเป็นจริงมากกว่าคำบรรยายของผู้แต่ง
5. ทำให้บทประพันธ์อ่าน น่าสนใจ และมีชีวิตชีวาขึ้น โดยเฉพาะบทสนทนา ที่คมคาย มีอารมณ์ขัน หรือพูดได้ถูกต้องตามฐานะของตัวละคร และเหมาะสมกับบทบาท ในตอนนั้น ๆ

ในการสร้างบทสนทนาผู้เขียนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้³

1. มีความสมจริง คือมีความเป็นธรรมชาติคล้ายคลึงกับที่บุคคลพูดคุยกันในชีวิตจริงมากที่สุด ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับพื้นฐานของตัวละครในเรื่อง เช่น ครอบครัว การศึกษา สถานภาพในสังคม นิสัยใจคอ ฯลฯ

¹ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ "หัวใจวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการ หน้า 75

²กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 89

³ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 28 - 31

2. ช่วยในการดำเนินเรื่อง เพื่อไม่ให้ซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายจากการบรรยาย แต่เพียงอย่างเดียว และต้องระมัดระวังไม่ให้บทสนทนาออกเรื่องหรือเป็นเยื่อฟุ้งเพื่อยจนเกินความจำเป็น

3. ช่วยย่อเรื่องที่ไม่จำเป็นนักให้สั้นลง

4. ช่วยบอกลักษณะของตัวละคร อาจเป็นการบอกถึงรูปร่าง หรือลักษณะนิสัยของตัวละคร

5. มีความคมคาย ชวนคิด เร้าใจให้ติดตาม

6. มีความคงที่ (Consistent) ในฐานะที่บทสนทนาเป็นส่วนหนึ่งของ การเล่าเรื่องทั้งหมด ฉะนั้นการเขียนบทสนทนาต่าง ๆ ของตัวละครต้องมีความสอดคล้อง และต่อเนื่องกันกับลักษณะการเขียน (Style) ส่วนอื่น ๆ ของเรื่องด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ การเล่าเรื่องราวราบรื่น และเข้ากันได้¹

3.3 เกณฑ์ในการวิจารณ์วรรณกรรม

เจือ สตะเวทิน² ให้ความหมายการวิจารณ์วรรณกรรมว่า คือการพยายาม หาหลักเกณฑ์ทางการประพันธ์ของยูเนสโกสถานหนึ่ง การค้นหาความรู้สึกนึกคิดของจิตใจ ของเขาสถานหนึ่ง วิธีสื่อสารของเขาคือผู้อ่านอีกสถานหนึ่ง แล้วจึงประเมินค่าของ เรื่องนั้นให้อ่านเห็นและเข้าใจ

ลีธชา พินิจกุล³ กล่าวว่า การวิจารณ์วรรณกรรมคือ การตัดสินคุณค่า ของข้อเขียนว่าอะไรคือส่วนดี อะไรคือส่วนเสีย วิธีการวิจารณ์วรรณกรรมจะต้องอาศัย ความซาบซึ้งเป็นวิธีเบื้องต้น และความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีวรรณกรรมเป็นเบื้องปลาย

วิทย์ คีระศรียานนท์⁴ กล่าวว่า การวิจารณ์ที่แท้คือการพิจารณาลักษณะของ

¹พรสุข บุญสุภา และรณณี เพชรคุปต์ นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน หน้า 32

²เจือ สตะเวทิน วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 12

³ลีธชา พินิจกุล และคนอื่น ๆ ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย หน้า 480

⁴วิทย์ คีระศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 217 - 218

บทประพันธ์ แยกแยะส่วนประกอบที่สำคัญและหยิบยกออกมาแสดงว่าไพเราะงดงามเพียงไร
รวมความว่า การวิจารณ์คือ การแสดงให้เห็นว่าหนังสือนั้นมีลักษณะอย่างไร ทั้งในส่วน
เนื้อเรื่อง ความคิดเห็น และทำนองแต่ง

กุหลาบ มลลิกะมาส¹ ให้ความหมายการวิจารณ์ว่าการให้รรถาธิบายใน
แง่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลักษณะของวรรณกรรมที่นำมาวิจารณ์ พร้อมทั้งประเมินค่าโดยใช้
เกณฑ์อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างไม่มีอคติ นอกจากนี้ กุหลาบ มลลิกะมาส ยังได้กล่าวถึง
หลักการวิเคราะห์วรรณกรรมว่าควรจะวิเคราะห์ส่วนต่าง ๆ ดังนี้คือ โครงเรื่อง
สำรึกะหรือแก่นเรื่อง เวลา และสถานที่ ตัวละครในเรื่องและบทสนทนา เทคนิคหรือ
กลวิธีการแต่ง สไตล พางเสียงของผู้แต่งและแนวคิดหรือปรัชญาในการแต่ง

ประทีป เหมือนนิล² กล่าวถึง หลักเกณฑ์ในการวิจารณ์วรรณกรรม ซึ่งต้อง
พิจารณาดังนี้คือ

1. การตั้งชื่อเรื่อง
2. เนื้อเรื่องดีหรือไม่ โดยพิจารณาจากลักษณะของวรรณกรรม
3. สำนวนภาษา และการใช้ถ้อยคำ
4. ศิลปะการประพันธ์ เช่นการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่อง และการปิดเรื่อง
ว่ามีความน่าสนใจเพียงใด
5. ความสมจริงของเรื่อง
6. คติธรรม หรือคุณธรรมของผู้แต่งที่สอดแทรกไว้
7. โลกทัศน์ของผู้ประพันธ์
8. ความสะเทือนใจที่ผู้อ่านได้รับ

¹ กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 12, 78 - 79

² ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 201 - 202

9. ความรู้สึกของผู้วิจารณ์ที่มีต่อวรรณกรรมชิ้นนั้น ๆ

ม.ล.ศุภ ชุมสาย¹ กล่าวถึงแนวการวิเคราะห์วรรณคดีไว้ 5 แนวคือ

1. แนวพินิจเชิงชีววรรณ (Biographical approach) ถือว่าสิ่งศิลปะหรือวรรณคดีคือสิ่งที่สะท้อนให้เห็นบุคลิกภาพของผู้ประพันธ์ ผู้วิจารณ์วรรณคดีจะต้องพยายามเรียนรู้ถึงชีวประวัติ และความคิดของผู้ประพันธ์เพื่อให้เข้าใจและเกิดความเข้าใจในบทประพันธ์นั้น ๆ

2. แนวพินิจเชิงสังคมวัฒนธรรม (Sociocultural approach) ในการพิจารณาวรรณคดีในแนวนี้น ผู้วิจารณ์วรรณคดีจะต้องศึกษาถึงท่าทีความรู้สึกหรือทัศนคติ และความประพฤติปฏิบัติของกลุ่มชนโดยเฉพาะกลุ่ม จึงจำเป็นจะต้องตรวจสอบสภาพสังคมที่ก่อให้เกิดวรรณคดี และวรรณคดีนั้นได้สะท้อนให้เห็นสถานะทางสังคมอย่างไร

3. แนวพินิจเชิงมานุษยวิทยา (Anthropological approach) เป็นการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีโดยยึดหลักวิชามานุษยวิทยา เพื่อศึกษาถึงลักษณะสากลของจิตใจคน ซึ่งมักปรากฏซ้ำแล้วซ้ำอีกในวรรณคดี ภาพระสากลของจิตใจคนเหล่านี้เป็นรากฐานของความคิดของมนุษย์ทั่วไป จึงนำไปสู่ความเข้าใจถึงความคิดของมนุษย์โดยทั่วไปด้วย

4. แนวพินิจเชิงจิตวิทยา (Psychological approach) เป็นการพินิจพิจารณาวรรณคดีโดยอาศัยหลักจิตวิทยาเป็นประการสำคัญ

5. แนวพินิจแบบอิมเพรสชันนิสติก (Impressionistic) คือการวิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีตามใจผู้วิเคราะห์ ไม่มีกฎเกณฑ์ใด ๆ โดยขึ้นอยู่กับรสนิยมส่วนตัว ความรู้สึกชั่วคราว และความลำเอียงของผู้วิเคราะห์ การวิเคราะห์ในแนวนี้น่าจะมีค่าบางที่ที่ไร้ค่า

¹ม.ล.ศุภ ชุมสาย วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา หน้า 158 - 159

วิเคราะห์เนื้อหา และโลกทัศน์

วิเคราะห์เนื้อหา

ในการศึกษาวรรณกรรมบันเทิงคดีประเภทเรื่องสั้นและนวนิยายนั้น มีผู้จำแนกลักษณะของเรื่องสั้นและนวนิยายออกเป็นประเภทต่าง ๆ กันหลายแนวตามคุณลักษณะที่คล้ายคลึงหรือใกล้เคียงเพื่อให้เป็นหมู่พวกเดียวกัน การจำแนกประเภทของวรรณกรรมดังกล่าวจะอ่านวยประโยชน์ต่อผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ถ้าผู้อ่านสามารถแบ่งประเภทเรื่องที่อ่านได้ก็ย่อมจะช่วยให้สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องและจุดประสงค์ของนักประพันธ์ได้สะดวกขึ้น นอกจากนี้ยังจะช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างผู้อ่านกับนักเขียน ซึ่งจะช่วยให้การถ่ายทอดความคิดของนักเขียนไปยังผู้อ่านได้ผลดียิ่งขึ้นอีกด้วย¹

อนึ่งสำหรับการจำแนกประเภทของเรื่องสั้นนั้น ในปัจจุบันเราจะพบว่า ยังไม่มีการจำแนกชนิดใดที่สามารถแยกเรื่องสั้นแต่ละประเภทให้ออกจากกันได้อย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะเป็นการจำแนกตามลักษณะโครงสร้างของเรื่อง การจำแนกตามลักษณะของเนื้อเรื่อง หรือการจำแนกโดยวิธีใด ๆ ก็ตาม ทั้งนี้เพราะเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องสั้นยังคงมีลักษณะที่เกี่ยวข้องกันอยู่ มนุษย์จำต้องเผชิญกับความเป็นไปและความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เรื่องสั้นแต่ละเรื่องจึงแสดงลักษณะต่าง ๆ หลายแง่หลายมุม ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่ยากมากที่จะแบ่งแยกประเภทของเรื่องสั้นออกจากกันให้เกิดขาด แต่เพื่อความสะดวกแก่การค้นคว้าวิจัย ในอันที่จะช่วยให้เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้จัดจำแนกประเภทของเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ทั้ง 150 เรื่อง โดยอาศัยการจำแนกตามลักษณะเนื้อเรื่อง ด้วยการแจกแจงเนื้อหาของเรื่องสั้นแต่ละเรื่องตามที่คุณประพันธ์เจตนาจะเน้นหนักไปในทางใดทางหนึ่งจนกลายเป็นสิ่งที่เด่นชัด ซึ่งสามารถจัดจำแนกได้ 6 ประเภทคือ

¹ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน หน้า 66

1. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคมมี 47 เรื่อง
 2. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัวมี 37 เรื่อง
 3. เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่นมี 26 เรื่อง
 4. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาวมี 22 เรื่อง
 5. เรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคมมี 10 เรื่อง
 6. เรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาวมี 8 เรื่อง
- เรื่องสั้นประเภทต่าง ๆ นี้รายละเอียดดังนี้¹

1. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคม

หมายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสังคมส่วนใดส่วนหนึ่ง ซึ่งอาจแสดงความเป็นไปทั่วไป หรือมุ่งชี้ให้เห็นปัญหาความเป็นอยู่ในสังคมของมนุษยชาติส่วนหนึ่ง จากการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" จำนวน 150 เรื่อง มีเรื่องที่มีลักษณะดังกล่าวคือ เรื่องที่แสดงถึงความเป็นอยู่และปัญหาการประพฤติดนของเด็กวัยรุ่น ปัญหาเด็กกำพร้า ปัญหาของคนยากจน ปัญหาของชาวชนบท และปัญหาของคนในเมืองหลวง มีจำนวน 47 เรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 เรื่องที่แสดงพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น ได้แก่เรื่อง "บันทึกลับของปูเป้" และเรื่อง "ถื่นตามสมัยไม่วินิจฉัย" ของ รุจนารต เรื่อง "ในความ เป็นเพื่อน" ของปิ่น มัทมวศร เรื่อง "ฉัน" และเรื่อง "ไปดูคอนเสิร์ต" ของชมพู เรื่อง "แสดงคนใหม่" ของแสงพัน เรื่อง "กำไรชีวิต" ของหนูชื้อว เรื่อง "คืนวันศุกร์" ของนฤเบศ และเรื่อง "ตักกับนักจรรยาการวิทยุ" ของอม

เรื่อง "บันทึกลับของปูเป้" ของรุจนารต² เป็นเรื่องที่รุจนารตต้องการจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาซึ่งเกิดจากการคบเพื่อนต่างเพศ และความรักสนุกของเด็ก

¹ดูตารางการจำแนกเรื่องสั้นในภาคผนวก

²รุจนารต "บันทึกลับของปูเป้" สตรีสาร 29 : 8 - 9, 126 - 128

หนุ่มสาวที่ขาดความรับผิดชอบตนเอง จนเกิดเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่อครอบครัวและสังคม โดยได้แสดงถึงพฤติกรรมของปูเป้ซึ่งเป็นเด็กสาววัยรุ่นที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน แต่ปูเป้หลงใหลเคลิบเคลิ้มไปกับเรื่องทางกามรมณ์จนต้องสูญเสียความบริสุทธิ์ให้กับพี่รุ จนารณได้กลวิธีให้ตัวละครคือปูเป้เขียนแสดงความในใจและเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไว้ในสมุดบันทึกประจำวันทุกวันนับแต่ได้รู้จักกับพี่รุ ทั้งสองไม่สนใจการเรียน แต่เอาใจใส่ในเรื่องการเที่ยวเตร่และดูภาพยนตร์มากกว่า และได้ปล่อยตัวปล่อยใจไปกับเรื่องเพศสัมพันธ์ จนกระทั่งเมื่อระยะเวลาผ่านไประยะหนึ่งพี่รุเริ่มเบื่อปูเป้ พี่รุยกปูเป้ให้กับเพื่อนร่วมห้องที่อยู่ด้วยกันคืออม ปูเป้ต้องเสียตัวให้กับอมอีก ปูเป้รู้สึกเสียใจและชอกช้ำมาก เมื่อเธอกลับถึงบ้านก็อาเจียน แม่พาไปพบแพทย์ปรากฏว่า เธอกำลังตั้งครรภ์

เรื่อง "ฉันท" ของชมพู¹ เป็นเรื่องที่ผู้เขียนเขียนแบบบุคลาธิษฐาน โดยให้หนังสือมีชีวิตจิตใจเหมือนกับคนและมีความสนิทสนมกับแจ่งผู้เป็นเจ้าของ แจ่งเคยพาไปโรงเรียนและทบทวนบทเรียนด้วยกันทุกวัน แต่ภายหลังแจ่งเริ่มทางเดินมอง "ฉันท" อย่างเบื่อหน่าย แจ่งชอบหนีโรงเรียนออกไปเที่ยวเตร่และเล่นรำกับเพื่อน ๆ แม้ใกล้ชิดสนิทไม่ว่ากันหนังสือ เมื่อผลการสอบผ่านไปแจ่งต้องผิดหวัง แจ่งร้องไห้ และสัญญาว่าจะไม่ทิ้ง "ฉันท" อีก "ฉันท" ก็จะอยู่ให้กำลังใจและปลอบประโลมแจ่งต่อไป แต่แจ่งคงไม่ไคยในเสียงของ "ฉันท"

เรื่อง "แสดคนใหม่" ของ แสดพัน² เป็นเรื่องของแสดซึ่งเป็นเด็กสาวลูกชานาที่มีฐานะดี และได้เข้ามาศึกษาต่อในกรุงเทพฯ แสดหลงใหลแสงสีเมืองกรุง ใช้รายอย่างสุรุ่ยสุร่าย แสดกายแบบน่านมัย บางครั้งเมื่อแสดนึกถึงพ่อแม่และพี่น้องที่อยู่

¹ชมพู "ฉันท" สตรีสาร 31 : 8 - 9, 113 30 ตุลาคม 2526

²แสดพัน "แสดคนใหม่" สตรีสาร 23 : 8 - 10 13 เมษายน 2523

ในชนบทเธอรู้สึกว่าพวกเขาเป็นคนล้าสมัย มีชีวิตอยู่กับท้องนา เมื่อครั้งที่เธอเข้ามา
กรุงเทพฯ ใหม่ ๆ แสกก็นิสภาพเช่นนั้นจนกระทั่งเพื่อนชายคนแรกเมื่อหน่ายที่จากไป
แสกจึงเริ่มเปลี่ยนแปลง กลายเป็นแสกคนใหม่ และคบกับเพื่อนชายอีกหลาย ๆ คน ซึ่ง
แสกพร้อมที่จะเลิกคบกับพวกเขาได้ทันทีเมื่อมีทัศนคติไม่ตรงกัน เรื่องการเรียนนั้นแสกให้
ความสำคัญน้อยที่สุด

เรื่อง "ในความเป็นเพื่อน" ของ ปิ่น บัณฑิต¹ เป็นเรื่องความประพฤติก
ของเด็กหนุ่มสาวที่เคยเป็นเพื่อนร่วมโรงเรียนเดียวกันคือกรุงกับวิฐุ กรุงเป็นเด็กหนุ่ม
ที่มีปัญหาเรียนหนังสือไม่เก่ง ชอบสูบบุหรี่ วิฐุเคยตกเรียนจนกรุงเลิกสูบบุหรี่ได้ แต่ต่อมา
เมื่อทั้งสองต้องแยกจากกันไปเพื่อไปศึกษาต่อ วิฐุก็ไม่ได้พบกรุงอีกเป็นเวลานาน วิฐุได้
พบกับกรุงอีกครั้งเมื่อมีเหตุกลับเรียนที่กันบรรด เมลซึ่งหนึ่งในจำนวนเด็กข้างกลที่ติดกันนั้นมี
กรุงอยู่ด้วย เมื่อกรุงถูกตำรวจจับ วิฐุก็จะไปเยี่ยมแต่อดอายกลัวเสียชื่อเสียง แต่ในที่สุด
เมื่อวิฐุถึงถึงสัมพันธ์มิตรของความเป็นเพื่อนที่ต่างเคยให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เธอก็ตัดสินใจอย่างแน่วแน่ที่จะเข้าไปเยี่ยมกรุง เธอคิดว่าถ้าถูกนักข่าวสัมภาษณ์ เธอก็จะ
บอกอย่างภาคภูมิใจว่าเธอเป็นเพื่อนกับเขา

เรื่อง "ถ้าโรชีวิต" ของ หมูชีอิ๋ว² เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงปัญหาของ
เด็กวัยรุ่นที่ใช้จ่ายเงินทองอย่างสุรุ่ยสุร่าย ซึ่งเป็นการเพิ่มภาระรายจ่ายให้แก่ครอบครัว
โดยที่เด็กวัยรุ่นอาจมิได้คำนึงถึงเลย วัยรุ่นในปัจจุบันนี้ส่วนหนึ่งนิยมที่จะพักผ่อนสันทนาการ
กับคนรักตามสถานที่ต่าง ๆ ทำให้ค่าใช้จ่ายในค่านาง ๆ ต้องเพิ่มมากขึ้น ดังที่จริงกับ
เพื่อน ๆ นักกันไปชมการแสดงดนตรีที่โรงแรมแห่งหนึ่ง จงพยายามแต่งตัวพิถีพิถันให้ทันสมัย

¹ ปิ่น บัณฑิต "ในความเป็นเพื่อน" สตรีสาร 42 : 8 - 9, 113 -
114 16 มกราคม 2526

² หมูชีอิ๋ว "ถ้าโรชีวิต" สตรีสาร 23 : 8 - 10 4 กันยายน 2526

แต่เธอได้พบว่าวัยรุ่นส่วนใหญ่ที่ไปชมการแสดงนั้นยังแต่งกายได้ทันสมัยกว่าเธอเสียอีก
เมื่อคนตรีแสดงแล้วร่วมกับเพื่อน ๆ ก็เฟลิกเฟลีนกับคนตรี ส่งเสียงกรีกกรากหัวหัว
ไปตามอารมณ์เพลง เธอไม่อยากให้เวลาแห่งการแสดงสิ้นสุดลงเลย

เรื่อง "ไปดูคอนเสิร์ต" ของ ชมพู¹ ก็เช่นเดียวกันที่แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่าย
เงินทองสิ้นเปลืองกับการเที่ยวเตร่ ทำให้ต้องมีรายจ่ายเพิ่มมากขึ้นจากค่าศึกษาเล่าเรียน
ซึ่งต้องเสียค่าใช้จ่ายตามปกติแล้ว จึงเป็นปัญหาสำหรับครอบครัวด้วย เรื่องดังกล่าว
ผู้เขียนได้กล่าวถึงคุยกับเพื่อน ๆ อีก 5 คนว่าทางชวนกันไปดูคอนเสิร์ต ปรากฏว่าไปถึง
สถานที่แสดงช้าไปทำให้ต้องยืนรอคิวยาวนาน จึงได้หาวิธีลัดผ่านประตูซึ่งรู้จักกันโดยบังเอิญ
ให้ข้อให้ เมื่อทุกคนได้เข้าชมคนตรีต่างสนุกสนานส่งเสียงกรีกกราก รวมสนุกไปกับ
นักดนตรีอย่างมีความสุขที่สุด

เรื่อง "ถ่มตามสมัยไม่ทันนี้ครับ" ของ รุจนารถ² ก็แสดงให้เห็นถึงปัญหา
เรื่องค่าใช้จ่ายของเด็กวัยรุ่น โดยต้องใช้จ่ายหมดเปลืองไปกับค่าเครื่องแต่งกาย และ
การแต่งกายนั้นบางครั้งก็สร้างปัญหาเพราะวัยรุ่นบางคนชอบแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ไม่
เหมาะสมแต่งกายล่อแหลม เด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งได้จัดงานฉลองวันขึ้นปีใหม่ ทุก ๆ คน
ทางมีความสุขสนุกสนานกันเต็มที่ จอมแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่รัดรูปและเปิดเผยเป็นที่ล่อแหลม
เธอออกไปค้นหาจังหวะเพลง ฟังกับเพื่อน ๆ ส่วนชาติก็แต่งกายแบบเด็กอาร์ต ผมนั่ง
เลื้อยทางเกว่งพืด จอมกับชาติจับคู่เต้นรำกันท่ามกลางสายตาของภรรยาที่ไ้เฝ้ามองดูอยู่
อย่างเบื่อหน่ายเพียงคนเดียว เขารู้สึกไม่สนุกด้วยและเกิดอาการเวียนศีรษะจนเป็นลม
เรื่อง "คืนวันศุกร์" ของ นฤเบศ³ เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความลุ่มหลง

¹ชมพู "ไปดูคอนเสิร์ต" สตรีสาร 12 : 6 - 7, 105 มิถุนายน 2526

²รุจนารถ "ถ่มตามสมัยไม่ทันนี้ครับ" สตรีสาร 37 : 16 - 17,
115 - 116 12 ธันวาคม 2525

³นฤเบศ "คืนวันศุกร์" สตรีสาร 8 : 6 - 7, 123 - 124 22
พฤษภาคม 2526

คลังโคลงในเสียงเพลงและผู้จัดการรายการเพลง (คี.เจ) โดยมีวัยรุ่นเป็นจำนวนมากที่พากันเขียนจดหมายไปถึงผู้จัดการรายการ ซึ่งมีทั้งเล่าเรื่องราวส่วนตัวของผู้ฟังบ้าง แฟนเพลงเขียนชมผู้จัดบ้าง ตามปัญหาข้อข้องใจเกี่ยวกับเรื่องความรักบ้าง ซึ่งผู้จัดการรายการเพลงจะทำหน้าที่เป็นผู้ตอบจดหมายและเปิดเพลงยอดนิยมสลับรายการ

เรื่อง "คิตักับนักจัดรายการวิทยุ" ของ ออม¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความลุ่มหลงอยู่กับเสียงเพลงและผู้จัดการรายการเพลงจนกระทั่งกลายเป็นความหลงรักผู้จัดการรายการในฐานคู่สาว ซึ่งพฤติกรรมเช่นนั้นเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซึ่งอาจนำความทุกข์ใจมาสู่วัยรุ่นได้ ถ้าทราบโคที่ไม่สมหวังตามที่ตนปรารถนา ก็เป็นผู้มีรสนิยมทางศิลปะ พอใจฟังเพลงหลาย ๆ ประเภทและเพลงที่ชอบมากที่สุดคือเพลงแจ๊ส ที่จึงเกิดความหลงใหลในนักจัดรายการเพลงแจ๊สตามไปด้วย เธอเป็นสุภาพสตรี ที่เคยไปเยี่ยมผู้จัดการรายการที่สถานีวิทยุ ที่ชื่นชมและซาบซึ้งไปกับความน่ารักของเธอเป็นเวลา 2 ปีกว่าแล้ว แต่วันหนึ่งคิตัก็นำเรื่องเล่ามาบอกให้ออมทราบว่า เธอจะเลิกจัดรายการเพื่อไปแต่งงาน แล้วคิดตามสามีซึ่งจะไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ คิตักหัก ออมก็ได้แต่ปลอบประโลมคิตักซึ่งมีความโศกเศร้าและออมได้บอกฝากให้เธออยู่นั้นจำชื่อคิตักไว้ด้วยสักคนหนึ่ง

1.2 เรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนยากจน เรื่องสั้นลักษณะนี้เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นสภาพชีวิตของคนส่วนหนึ่งที่คงต่อสู้กับความยากลำบาก เพื่อให้ชีวิตอยู่รอดอย่างมีความสุขตามควรแก่เอกภาพ เรื่องสั้นในลักษณะดังกล่าวนี้ได้แก่ เรื่อง "คนข้างบ้าน" ของหนูแม็ค เรื่อง "วันฝนตก" ของนฤเบศ เรื่อง "ที่ได้เห็น" ของเกศินี เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของอรสุภา เรื่อง "ชีวิตแสนสั้น" ของแสงฝน เรื่อง "เสียวหนึ่งของชีวิต" และเรื่อง "เหล่กุ่มงเหิญ" ของใจจรรย เรื่อง "ซ่อนมีความหมาย" (เสมอ) ของวิเวก เรื่อง "ศาลพระภูมิ" ของอม และเรื่อง "ทวน" ของรำน่า กังทวยาง

¹อม "คิตักับนักจัดรายการวิทยุ" สตรีสาร 56 : 8 - 9, 117

เรื่อง "วันฝนตก" ของนฤเบศ¹ แสดงให้เห็นถึงชีวิตของเด็กที่เติบโตกับครอบครัวที่ยากจน พ่อแม่หาเช้ากินค่ำ เขาจึงไม่มีโอกาสได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมายนัก เมื่อได้พบเห็นสิ่งสวย ๆ งาม ๆ ก็เกิดความตื่นตาตื่นใจปรารถนาที่จะได้สิ่งนั้นมาเป็นของตนโดยไม่เข้าใจถึงลักษณะสภาพฐานะอันแท้จริงของครอบครัวเลย ดังที่ผู้เขียนได้เล่าว่า "ไซ" ได้วิ่งไปหลบฝนที่หน้าทางสรรพสินค้าแห่งหนึ่ง ไซได้เห็นหุ่นชายหญิงที่แต่งตัวสวยเสื้อผ้างาม ๆ ไซอยากให้อแม่ที่ใส่แต่เสื้อผ้าเก่า ๆ ได้ใส่เช่นนั้นบ้าง เสื้อผ้าของแม่ผู้มีอาชีพขายข้าวแกงมักมีแต่สีเรียบ ๆ ส่วนของพ่อผู้เป็นพนักงานขับรถเมลก็ไม่มีเพียงไม่กี่ตัว ไซเกิดคิดเพลินจนได้พบเห็นจักรยานที่ไซขังอยู่ในร้าน ไซนึกถึงความสนุกสนานที่จะได้รับจากการขี่จักรยานคันนั้น แต่ความคิดของไซต้องหยุดชะงัก เมื่อหญิงเจ้าของร้านออกมาไล่ด้วยกลัวความสกปรกของไซจะไปเบียดเบียนกระดูก ไซรีบหนีออกไปเพราะกลัวเขาจะโกรธแล้วขายจักรยานไปเสียก่อนที่จะไปบอกให้พ่อแม่มาซื้อแทน

เรื่อง "เสื้อผาหนึ่งของชีวิต" ของ ใจจรรย² คือเรื่องที่สะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของเด็กหญิงลูกจีนที่เกิดในเมืองไทย ซึ่งเธอต้องประสบกับปัญหาทางจิตใจเป็นสำคัญ เนื่องจากรฐานะของพ่อแม่ที่ยากจน จึงทำให้ลูก ๆ ทุกคนต้องช่วยพ่อแม่ค้าขายโดยไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเล่าเรียน ทั้ง ๆ ที่เธอปรารถนาแต่พ่อแม่ก็ไม่เคยส่งเสริมสนับสนุน นอกจากนี้เธอยังไม่ต้องการให้ลูกค้าเรียกเธอด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ชีวิตของเธอจึงไม่มีความสุข เธอผู้นี้คือ "เง็กเง้ง" ผู้ต้องคอยช่วยเหลือกับแม่ขายข้าวต้มตั้งแต่เย็นจนถึงเวลาดึก เธอไม่ชอบให้ใคร ๆ เรียกเธอว่า หมวย

¹นฤเบศ "วันฝนตก" สตรีสาร 33 : 16 - 17 16 พฤศจิกายน 2523

²ใจจรรย "เสื้อผาหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 17 : 8 - 9, 127

หรือม้วย เพราะชื่อไทยของเธอก็มี แม่ของเจ็กเจ้งเป็นคนไทยแต่เคยเป็นคนจีนลูก ๆ ทุกคนไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ เคยจะให้เด็กเรียนเฉพาะการคัดลอกกึ่งเพื่อค้าขาย เท่านั้น เจ็กเจ้งอยากเรียนหนังสือเธอมีความคิดว่าคนไม่รู้หนังสือคือคนโง่ พี่สาวของเธอที่ไกลจะแต่งงานนั้นก็ไม่ได้เรียนหนังสือ เธอกล่าวว่า ถ้าเธอเป็นชายผู้ที่จะมาแต่งงานด้วยเธอจะไม่ยอมแต่งงานด้วยเด็ดขาด เพราะพี่สาวไม่รู้หนังสือ ครั้งหนึ่งเมื่อลูกค้าเรียกเจ็กเจ้งว่าอีมวย ซึ่งเป็นคำที่เธอเกลียดมาก เธอจึงแอบหนีไปนอนเพื่อจะไต่คืบและผ่นถึงโรงเรียน ครู และเพื่อน ๆ เธอไม่อยากให้ถึงวันพรุ่งนี้เลยเพราะเธอไม่อยากเป็นอีมวยอีก

เรื่อง "ที่ได้เห็น" ของ เกคินี¹ แสดงให้เห็นสภาพของชายยากจนคนหนึ่งที่ต้องต่อสู้กับชีวิตด้วยความอดทน เขาต้องเผชิญกับความพิการของร่างกาย เลี้ยงชีพด้วยการขอทาน คังที่ผู้เขียนได้เล่าถึงตัวละครซึ่งเป็นหญิงสาวคนหนึ่งที่ปล่อยความคิดคำนึงถึงชายพิการชาวนาที่ต้องนอนชดอยู่บนรถเข็นเล็ก ๆ มีผ้าห่มบาง ๆ คลุมร่างเพื่อป้องกันความหนาวเย็นจากอากาศที่หนาวจัด เธอสงสารและเห็นใจชายพิการที่ต้องต่อสู้กับชีวิตที่แทบจะไม่เป็นชีวิตเช่นนี้ต่อไปอีกนานแสนนาน พร้อมกับขันขี้พของเขายาวไรก็ตาม เขาก็ยังอยากที่จะมีชีวิตอยู่อีกต่อไป เธอคิดว่าวันต่อไปเธอจะยิ้มและให้เงินแก่เขาม้าง ให้เขารู้ว่าแต่ละชีวิตมีค่าเสมอ แม้จะเป็นความเจ็บปวดที่ต้องทนทุกข์ทรมานกับความพิการของร่างกายก็ตาม

เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของอรสุตา² เป็นเรื่องที่สะท้อนให้เห็นการต่อสู้กับชีวิตด้วยความอดทนของชายชราผู้มีความสามารถเชิงศิลปะ ด้วยการกล่าวถึงมุมหนึ่งของงานสมโภชภูเขาทอง ตามีนั่งตกแต่งตุ๊กตาไม้ระกำเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ด้วย

¹ เกคินี "ที่ได้เห็น" สตรีสาร 15 : 6 - 7 13 กรกฎาคม 2523

² อรสุตา "ตุ๊กตาไม้ระกำ" สตรีสาร 51 : 6 - 7, 130 - 131

มีที่ให้นอนและหยาบกว่าอันเนื่องมาจากความชรา ผู้คนผ่านไปมาอย่างมากมาย
คามียังคงนั่งหลังซกหลังแข็งบรรจงประคองศีรษะเพื่อชีวิตลงไปในทุกท่าไม่ว่า
เหล่านั้น ทั้งแก้วค่าแรงงานเล็กน้อยในคอนคิกคามีสามารถขายตุ๊กตาได้เงินเพียงเล็กน้อย
เท่านั้น ในเวลากลางคืนอันหนาวเหน็บคนหลายล้านคนกำลังนอนสบายอย่างอบอุ่น
แต่ยังมีอีกหลายล้านคนที่ต้องอดทนต่อความหนาวเหน็บเพื่อหาเงินมาจุนเจือให้ชีวิต
คงอยู่เช่นเดียวกับคามี ซึ่งต้องยืนหยัดต่อสู้กับชีวิตมาเพียงลำพังเช่นนี้

เรื่อง "ทาน" ของรำน่า¹ ก็เช่นเดียวกันที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอยู่
ของครอบครัวยากจนครอบครัวหนึ่งที่ต้องหาเช้ากินค่ำอยู่กับ "ทาน" ซึ่งเป็นผู้ที่ประชาชน
ทั่วไปนับถือและเชื่อมั่นว่ามีอำนาจสามารถบันดาลให้แต่ละบุคคลได้ในสิ่งที่ตนปรารถนา
อันเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงการแสวงหาทางออกของคนยากจน เพื่อให้ชีวิตมีความสุข
อีกวิธีหนึ่ง เรื่องดังกล่าวผู้เขียนได้กล่าวถึงวิธีที่มีชีวิตผูกพันอยู่กับ "ทาน" ตลอดมา
เมื่อว่างจากการเล่าเรียนริมถนนมาขายพวงมาลัยในบริเวณที่ "ทาน" นั่งอยู่เสมอ ๆ
ริมมองดูคนที่มาสักการะ "ทาน" ภูมิความเชื่อถือ ศรัทธา และมั่นใจ ใครต้องการอะไร
ก็มานมขนกับ "ทาน" เมื่อได้สมปรารถนาก็จะมาถวายละครและพวงมาลัย แม่ของริม
ก็เคยบอกว่าริมรอดตายมาได้เพราะ "ทาน" ช่วยไว้เมื่อคราวที่เจ็บหนัก ริมเองก็เคยมา
ขออะไรจาก "ทาน" บ่อย ๆ เหมือนกัน

1.3 เรื่องสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาของคนในชนบท

เป็นเรื่องที่กล่าวถึงสภาพการดำรงชีวิตในชนบทและปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นการต่อสู้ของ
คนในชนบทหรือในท้องถิ่นที่ห่างไกลความเจริญออกไป ต้องต่อสู้กับความอดอยากแห้งแล้ง
ต่อสู้กับภัยธรรมชาติ หรือต่อสู้กับบุคคลในท้องถิ่น เรื่องสั้นที่มีลักษณะดังกล่าวนี้สามารถ
จำแนกได้ 3 ลักษณะคือ

¹รำน่า "ทาน" สกวีสาร 49 : 8 - 9, 124 6 มีนาคม 2526

1.3.1 เรื่องที่ถูกกล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปของคน

ในชนบท ได้แก่เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา เรื่อง "หนาวอีกราวแล้วสีหนอ" เรื่อง "ดอกฝ้ายในวันเด็ก" เรื่อง "ครองและครอง" เรื่อง "วันवार... ที่ผ่านเลย" เรื่อง "รุ่งโค้งตรงขอบฟ้า" และเรื่อง "ดอกไม้ที่เปื้อนสี" ของนฤเบศ เรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของตะวัน เรื่อง "คนพเนจร" ของแก้ว ลายทอง เรื่อง "บ้านนาของต้น" ของภูมิใจ ชุมพล และเรื่อง "ผมเป็นครูครับ" ของวิน

เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา¹ แม้จะเป็นเรื่องของพืชสัตว์ แต่ผู้เขียนก็ได้ใช้กลวิธีแบบบุคลาธิษฐานนำพืชและสัตว์มาสื่อให้ชีวิตจิตใจที่มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนคน เพื่อแสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวชาวนาซึ่งผูกพันอยู่กับท้องนาโดยตลอด ต้นข้าวซึ่งมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่ตนได้มีชีวิตอยู่ในดินนา ได้ทอแทนพระคุณของชาวนาผู้ซึ่งขุบชีวิตของพวกเขาไว้ ต้นข้าวเล่าถึงวิธีการทอถอนอม อมชู และเอาใจใส่ของพวกเขาวนาที่มีต่อตนให้ปูนาฟัง แต่ปูนามีความเห็น ว่า ชาวนาเป็น คนใจร้ายที่จับแม่ตนไป ต้นข้าวก็ได้แต่สงสารแต่ก็เห็นใจชาวนาเช่นกัน ต่อมาต้นข้าวพบว่าปูนาถูกลูกชาวนาจับตัวไป ปูนาจึงขอให้ต้นข้าวช่วย ต้นข้าวรู้สึกเห็นใจทั้งสองฝ่าย ต้นข้าวมีชีวิตอยู่กับสายลม แสงแดด จนกระทั่งงอกรวงชาวนาก็นำเก็บเกี่ยวรวงเพลงกันอย่างมีความสุข ส่วนต้นข้าวมีความภาคภูมิใจยิ่ง พร้อมทั้งจะฝากชีวิตลูกน้อยไว้กับชาวนา

เรื่อง "ครองและครอง" ของนฤเบศ² ทรงได้ถ่ายทอดหมายของทรงที่เขียนมาจากจังหวัดชายแดนทางภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งได้กล่าวถึงสภาพโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณพื้นที่อันสวยงาม กล่าวถึงพวกคอมมิวนิสต์ซึ่งมีไ้มีความน่ากลัวเลยเพราะอยู่ในป่า คนในเมืองก็นำใจที่มีใบศรีจิตซึ่งติดกับที่กรุงเทพฯ ลูกศิษย์ก็มีความน่ารัก

¹ปึกเสนาหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สตรีสาร 10 : 6 - 7

8 มิถุนายน 2523

²ครองและครอง "นฤเบศ" สตรีสาร 45 : 6 - 8, 135 8 กุมภาพันธ์

โรงเรียนสา บางคนน่าสงสารมากมีสภาพชีวิตที่ยากจนซึ่งครั้งคราวจากการเขียนเรียงความ และการมอเลาะของเพื่อน ๆ เด็กนักเรียนด้วยกัน ครังสงสารและเห็นใจเด็กเหล่านั้น จึงมอบชีวิตจิตใจช่วยเหลือพวกเขาอย่างเต็มความสามารถเท่าที่จะทำได้

เรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของตะวัน¹ เด็กสาวคนหนึ่งได้เติบโตจากท่ามกลาง กลิ่นไอของชนบท เธอเล่าถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของเธอซึ่งคลุกคลีกับท้องนา บรรพบุรุษ ปีกาชีพชาวนามาโดยตลอด พ่อจึงมุ่งมันให้เธอได้เรียนสูง ๆ เพื่อเลื่อนสถานะทาง สังคมอยากให้เป็นเจ้าคนนายคน ซึ่งเธอก็กระทำได้ตามความปรารถนา เธอได้พยายาม ว่าจะเรียนจนจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัย และมุ่งไปสู่เส้นทางที่นำไปสู่ชนบท เพื่อทำงาน ให้แก่ประเทศชาติ และได้ทำงานที่ใจเธอรักเธอปรารถนา

เรื่อง "คอกฝ้ายในวันเด็ก" ของนฤเบศ² คอกฝ้ายเป็นเด็กนักเรียนชั้น ป.6 ของโรงเรียนในชนบท ครอบครัวของเธอยากจนมากจึงไม่มีโอกาสได้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ ของคนในเมือง ดังนั้นเมื่อเธอมีโอกาสดังได้เข้าไปเที่ยวในเมืองพร้อม ๆ กับเพื่อน อีกประมาณ 10 คนในวันเสาร์ เด็ก คอกฝ้ายก็ใจมาก ได้เตรียมตัวเก็บเงินไว้และ เมื่อวันนั้นมาถึงเธอก็ได้พบกับสิ่งที่ค้นคว้าค้นใจมากมาย มีนิทรรศการต่าง ๆ ให้ชม คอกฝ้ายและเพื่อน ๆ ได้แสดงความกล้าหาญด้วยการขึ้นไปตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรม บนเวทีจนได้รับของขวัญมาก นอกจากนี้ครูซึกก็ได้พาไปกินข้าวจันท์ เมื่อเวลาผ่านไป งานเลิกคอกฝ้ายจึงกลับบ้านพร้อมด้วยขนมและคืนสอที่อยู่เต็มอ้อมแขน คอกฝ้ายไม่อยาก ให้วันเด็กที่แสนสนุกหมดไปเร็ว ๆ เลย

¹ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สตรีสาร 48 : 6 - 7 2 มีนาคม 2523

²นฤเบศ "คอกฝ้ายในวันเด็ก" สตรีสาร 45 : 6 - 8, 135

เรื่อง "รุ่งโค้งทรงขอบฟ้า" ของนฤเบศ¹ กล่าวถึงชีวิตของอชิปซึ่งเป็น
เด็กหนุ่มที่เข้าทำงานเป็นการโรง ของห้องสมุดแถบชายแดนแห่งหนึ่ง ห้องสมุดไม่มี
บรรณารักษ์ เขาจึงทำหน้าที่ทุกอย่าง แม้จะมีความรู้เพียง ม.ศ. 3 แต่ก็สามารถทำงาน
ไฉไลดี เขาตั้งใจทำงานด้วยความเสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์
ทำให้ห้องสมุดเป็นรูปเป็นร่างขึ้น มีหนังสือทั้งเก่าและใหม่เพิ่มจำนวนขึ้นมาก มีสมาชิก
ทั้งเด็กและผู้ใหญ่มาใช้บริการ มีผู้ส่งหนังสือมาบริจาคหลายราย รายหนึ่งชื่อปรางเป็นครู
บรรจุใหม่ ชอบส่งหนังสือพร้อมทั้งความหวังคืนมาสู่อชิปตลอดเวลา ให้อะลางใจแก่อชิป
อชิปก็ตอบจดหมายเธอเสมอ ในขณะที่อชิปเขียนจดหมายวันหนึ่งมีฝนตกท่ามกลางแสงแดด
อชิปเห็นรุ่งกินน้ำจึงบอกปรางว่า รุ่งโค้งทรงขอบฟ้านั้นเป็นเสมือนวิถีทางที่จะทอดไปสู่
เพื่อนร่วมโลกตามวิถีทางของแต่ละคน

เรื่อง "ดอกไม้ที่เบื่อนสี" ของ นฤเบศ² กล่าวถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่
ของคนในชนบทที่ยากจน ถูกกดขี่จากคนในสังคม แต่ก็พอใจสภาพความเป็นอยู่ของตน
และสามารถหาทางออกในสังคมได้ โดยไม่คำนึงว่าใครจะกำหนดอย่างไร เกี่ยวกับ
พฤติกรรมที่ไม่ดีงามเช่นนั้น ดังที่ได้เกิดในชีวิตครอบครัวของเอื้องซึ่งยากไร้ เอื้องมี
พี่สาวชื่อแจ่มเคยเป็นนางงามของอำเภอ แต่ปัจจุบันต้องไ้ขายตัว เพื่อน ๆ ของเอื้อง
ที่โรงเรียนและผู้คนในหมู่บ้านพากันวิพากษ์วิจารณ์ แต่ถึงอย่างไรคนในครอบครัวของ
เอื้องก็มีไ้รักเกียจที่แจ่มเลย เพราะพี่แจ่มนั้นขายตัวเพื่อเลี้ยงครอบครัว เธอส่งเงินทอง
มาให้พ่อแม่ ฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัวจึงดีขึ้น พี่แจ่มตั้งใจจะส่งเอื้องเรียนตัดเสื้อผ้า
เมื่อพี่แจ่มกลับมาเที่ยวบ้านในวันสงกรานต์ทุกคนต่างก็ใจ แต่ไม่ช้าพี่แจ่มก็ต้องจากไปอีก
แต่เธอหวังว่าสักวันหนึ่ง เธอจะกลับมาตั้งหลักฐานอยู่ที่บ้านเกิดอย่างแน่นอน

¹นฤเบศ "รุ่งโค้งทรงขอบฟ้า" สตรีสาร 9 : 14 - 15, 112 - 115

30 พฤษภาคม 2525

²นฤเบศ "ดอกไม้ที่เบื่อนสี" สตรีสาร 1 : 6 - 7, 135

4 เมษายน 2525

1.3.2 เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคนชนบทกับธรรมชาติ

ชาวชนบทส่วนใหญ่ยึดอาชีพการกสิกรรมเป็นหลักในการดำเนินชีวิต จึงต้องพึ่งพาสภาพดินฟ้าอากาศเป็นสำคัญ ถ้ายามใดธรรมชาติเอื้ออำนวยพืชผลก็จะไถ่ผลดี แต่ยามใดที่ท้องประสบกับความแห้งแล้งและภัยธรรมชาติต่าง ๆ ก็จะมีผลให้ฐานะทางเศรษฐกิจตกต่ำ มีชีวิตความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น เรื่องสั้นที่กล่าวถึงเรื่องราวเช่นนี้ได้แก่ เรื่อง "ปีเกษตรกร" ของปาน เกชา เรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีทศา เรื่อง "คนกับน้ำ" ของคอกไม้ ตะวันออก เรื่อง "เสียงหนึ่งขงชีวิต" ของชล และเรื่อง "พระอาทิตย์หน้าหนาว" ของ โปยมรัตน์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เรื่อง "ปีเกษตรกร" ของปาน เกชา¹ กล่าวถึงพ่อเฒ่าผู้ที่มีอาชีพเป็นชาวนาผู้ใกล้ชิดกับชีวิตมาอย่างโชกโชนจนถึงขั้นปลายของชีวิต พ่อเฒ่าต้องเลี้ยงลูกสาวและหลานชาย แม่พ่อเฒ่าจะขยันขันแข็งไม่ยิ่งกุกาย ยามว่างจากนั้นก็หาปลา ปลุกพืชผักทำไร่ข้าวโพด และสานกระบุงขายเรื่อยมา แต่กระนั้นพ่อเฒ่าก็หนีความยากจนไปไม่พ้น ท้องประสบกับความแห้งแล้ง พืชไร่สูญเสียมามากมาย โดยเฉพาะในปีเกษตรกรนั้นพ่อเฒ่าก็ยังคงยากจนอยู่ พ่อเฒ่าได้รับแจกเมล็ดให้เป็นที่ระลึก และรับรู้ว่าทางราชการจะยกฐานะความเป็นอยู่ของชาวไร่ชาวนาให้ดีขึ้น พ่อเฒ่าไม่เข้าใจว่าจะยกฐานะกันอย่างไร แม้แต่การได้รับแจกลูกไก่พ่อเฒ่าก็ไม่ไปรับ เพราะเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระ และสร้างความลำบากยากไร้ให้มากยิ่งขึ้น พ่อเฒ่าจึงนำเมล็ดที่ได้รับแจกโยนเข้ากองไฟเสีย

เรื่อง "คือความหิวโหย" ของ ทิพย์ ศรีทศา² เป็นเรื่องของชาวชนบทคนหนึ่ง ที่ต้องต่อสู้กับความอดอยากและแห้งแล้ง ได้รับภัยธรรมชาติจากความแห้งแล้งและแมลงศัตรูของพืช โหมกระหน่ำฆ่าแล้วฆ่าเล่า พืชพันธุ์ธัญญาหารต้องสูญเสียไปกับการทำลาย

¹ปาน เกชา "ปีเกษตรกร" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์ 2523

²ทิพย์ ศรีทศา "คือความหิวโหย" สตรีสาร 14 : 6 - 8, 28

6 กรกฎาคม 2523

ของคึกคักและแมลงต่าง ๆ ทั้งงูพิษมีพิษจนถูกนายทุนคกโกงยัดขึ้นแน่นกันไปสิ้น
ถูกสาหัสบุกเบิกถางป่าเพื่อทำไร่และขุดบ่อน้ำ แต่ก็พบกับความแห้งแล้งไม่มีน้ำกลายเป็น
บ่อร้างที่ย่ำความเจ็บปวด เขาออกวิ่งจ้องตัดไม้แต่ก็ไร้เศษเงินเพียงเล็กน้อยเป็นค่า
ตอบแทน เขาจึงตั้งใจที่จะบุกเบิกถางป่าในดงลึกต่อไปตราบที่ยังมีความหวาดโหย และมี
อาเสี้ยมคึกคักไม่ใหญ่โตโดยไม่มีความคิด

เรื่อง "เสี้ยวหนึ่งของชีวิต" ของชล¹ กล่าวถึง ชายหนุ่มผู้เมื่อนายชีวิตใน
เมืองกรุงจึงได้ออกเดินทางไปสู่บ้านโลกสูงทางภาคอีสาน เขาได้พบกับสภาพชีวิตอัน
แร้นแค้นของชาวชนบทได้ทราบเรื่องราวความทุกข์ยากจากชาวบ้านบางคนที่ได้ประสบภัย
จากฝนแล้งทำนาไม่ได้ผล พบชายคาบอดที่เฝ้าถึงชีวิตอันแร้นแค้นของตนด้วยเสียงเพลง
อันแสนเศร้าจากคนที่เขาถืออยู่ และเมื่อเขาเดินทางกลับกรุงเทพฯ ในเวลาต่อมา
เขาก็ได้พบชายผู้นั้นอีกครั้งหนึ่งที่โตขึ้นมาเข้มแข็งกว่า ช่างกำพวดวิค พร้อมด้วยขันโลหะ
ใบหนึ่ง เขาจึงให้อาหารและเงินแก่ชายคาบอดพร้อมทั้งขอให้ร้องเพลงบทที่เขารู้จักอีกครั้ง

เรื่อง "พระอาทิตย์หน้าหนาว" ของ โปยมรัตน์² เป็นชีวิตของงาแดงที่อยู่กับ
ครอบครัวยากจนในชนบท ยามลมหนาวพัดผ่านงาแดงต้องสั่นสะท้านไปทั้งกายเพราะไม่มี
เสื้อกันหนาวหรือผ้าพันคอสักชิ้น พ่อแม่และน้อง ๆ ก็มีสภาพเช่นเดียวกัน งาแดงไม่ชอบ
ความแห้งแล้งหรือความสูญเสียของพ่อแม่ที่ไร่นาคองเสียหายนับถือน้ำท่วม งาแดง
เดินไปโรงเรียนด้วยเท้าเปล่ารู้สึกเจ็บแปลมแปลมและหนาวเหน็บ เมื่อเห็นพระอาทิตย์
โผล่ขึ้นก็ตั้งใจไม่ยอมให้พระอาทิตย์ตกอีกเลย งาแดงหวังว่าสักวันหนึ่งเธอจะได้นอน
บนที่นอนหนา ๆ พร้อมด้วยผ้าห่มนุ่มอีกหลาย ๆ ผืนอย่างมีความสุข

¹ชล "เสี้ยวหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 38 : 6 - 7, 125 - 126

13 ธันวาคม 2524

²โปยมรัตน์ "พระอาทิตย์หน้าหนาว" สตรีสาร 51 : 6 - 7

21 มีนาคม 2525

1.3.3 เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างคนชนบทกับผู้มีอิทธิพล

ในท้องถิ่น ชาวชนบทส่วนหนึ่งต้องต่อสู้กับบุคคลที่เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม สร้างความเดือดร้อนให้แก่ชนในท้องถิ่นที่ทางไกลความเจริญ จนบางครั้งเขาเหล่านั้นรู้สึกว่ พวกตนถูกรัฐบาลทอดทิ้ง เรื่องสั้นดังกล่าวได้แก่เรื่อง "แสงทองของเค็กป่า" และเรื่อง "เจ้าสีฟ้า" ของไพพรรณ อนุกุล เรื่อง "พดุงษาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้าค้าง นิศากานต์ และเรื่อง "บันทึกของจูน (2)" ของจูน ทั้งรายละเอียดยกต่อไปนี้

เรื่อง "แสงทองของเค็กป่า" ของ ไพพรรณ อนุกุล¹ เป็นเรื่องของชีวิตนักเรียนและครูในชนบทแถบภาคใต้ของประเทศ แดงเป็นนักเรียนคนหนึ่งที่รักครูสมพรมาก วันที่ครูใหญ่ไม่อยู่ครูสมพรต้องสอนนักเรียนทั้งโรงเรียน พดุงษาถึงมีใจมาจับตัวครูสมพรไปในขณะที่กำลังสอนอยู่ ซึ่งพดุงษาและนักเรียนต่างประสบหลายครั้งแล้ว แดงเสียใจมากอยากให้เขาคืนครูมา แดงร้องไห้จนสิ้นสติ

เรื่อง "เจ้าสีฟ้า" ของไพพรรณ อนุกุล² กล่าวถึง อันซึ่งเป็นเด็กในหมู่บ้านชนบทที่ขอมึงเจ้าสีฟ้ารักคนเฒ่าของหมู่บ้านเข้าไปเรียนหนังสือในเมืองทุกวัน ชาวบ้านที่เก็บพืชผักไปขายก็ต้องอาศัยเจ้าสีฟ้าทั้งสิ้น ในยามหน้าฝนถ้าเจ้าสีฟ้าติดหล่มก็ต้องช่วยกันเข็นเป็นประจำ ในไม่ช้าก็มีรถคันใหญ่ที่สีสวยกว่าเจ้าสีฟ้ามาหาพอ อันได้รับทราบว่าเขาจะมาไล่ที่เพราะที่ดินหมู่บ้านนี้เป็นของเขา พดุงศ์ค้านแต่เขาก็พบว่าคนพากันทยอยออกจากหมู่บ้านไปเรื่อย ๆ เจ้าสีฟ้าก็จอดแค้นอยู่เพราะวังรับคนออกไปไม่ไหวแล้ว หมู่บ้านเจียบเหงา สองพ่อลูกได้แถมองดูทุ่งนาและเจ้าสีฟ้าด้วยความหม่นหมอง

¹ไพพรรณ อนุกุล "แสงทองของเค็กป่า" สตรีสาร 25 : 6 - 8

21 กันยายน 2523

²ไพพรรณ อนุกุล "เจ้าสีฟ้า" สตรีสาร 36 : 6 - 7 6 ธันวาคม

2524

เรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิตากานต์¹ กล่าวถึงชีวิตของ คนไม่ในป่าซึ่งผู้เขียนให้ความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับมนุษย์ อันเป็นการเขียนแบบ บุคคลาธิฐาน แม้จะไม่ใช่วรรณคดีของบุคคลโดยตรง แต่ผู้เขียนก็สามารถสร้างให้ คนไม่มีความรู้สึกและอารมณ์เช่นเดียวกับคน เพื่อเปรียบเทียบสะท้อนให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้ตระหนักถึงผลเสียอันเกิดจากการทำลายป่าโดยเห็นแค่ประโยชน์ส่วนตนของพวกผู้มี อิทธิพล ที่มีไต่คำนึงถึงประชาชนชาวชนบท ที่ต้องได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำ กังกลาว ทั้งเนื้อเรื่องที่แสดงความรู้สึกของคนไม่ว่า "ฉัน" เฝ้ายืนมองดูการล้มหาย ภายจากของญาติที่ทิ้งไว้แต่ซากคอกเพื่อย้ำความเจ็บปวด แม้มีอายุยังน้อยพวกมนุษย์ก็พากัน มาตัดทำลายไปสิ้น จนทำให้ภูเขาบางแห่งกลายเป็นเขาหัวโล้น บางครั้งมนุษย์ก็ได้รับ ภัยจากการกระทำของพวกเขาเองคือความแห้งแล้ง และภัยจากน้ำท่วม ในยามหน้าฝน เสียงฟ้าร้องเป็นสิ่งที่มนุษย์กลัว แต่พวกเขาก็ไม่ และ "ฉัน" กลับกลัวเสียงรถโต กลัวเสียง ของผู้ทรงอำนาจคือพวกผู้มีอิทธิพลที่พากันตัดไม้ทำลายป่าเพื่อสร้างความร่ำรวยให้แก่ตัวเอง "ฉัน" ไถยเสียงหัวเราะของชาวกล้า และเสียงร้องแสดงความยินดีจากกระต๊อม ปลายนา เมื่อฝนโปรยปรายลงมา ในขณะที่ "ฉัน" ต้องรู้สึกปวดแปลบมีเลือดไหลริน พร้อมกับน้ำตาเมื่อถูกมนุษย์ฟาดฟัน

1.4 เรื่องที่สะท้อนปัญหาของคนในเมืองหลวง เป็นเรื่องซึ่งเกิดจาก ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ และความขัดแย้งกับคนด้วยกันเอง กล่าวคือ คนที่อยู่ในเมืองหลวงอันเป็นเมืองที่มีความเจริญทางวัตถุอย่างมากมานั้น บางครั้งต้อง เผชิญกับภาวะน้ำท่วมทำให้ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง เช่นในเรื่อง "นางสาวแจจ กับน้ำท่วม" ของ รุจนารถ เรื่อง "ทัศนน้ำ (ท่วม) กับคิง" ของปรอยฝน หรือ บางคราวก็ต้องอยู่ในสังคมแบบ "ตัวใครตัวมัน" มีการแก่งแย่งแข่งขันซึ่งกันตลอดเวลา

¹น้ำค้าง นิตากานต์ "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" สาริสาร 35 : 6 - 7,
123 29 พฤศจิกายน 2524

เช่นในเรื่อง "กลองคอนกรีต" ของนฤเบศ เรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของศรัทธาทิพย์ เรื่อง "ฤาผ่นไป" ของ พ.วารยา และเรื่อง "คนเป็น - คนตาย" ของลูกน้อต กังคัวอย่าง

เรื่อง "นางสาวแจ่งกับน้ำท่วม" ของ รุจนารถ¹ เป็นเรื่องที่แจ่งไ้เล่าถึงสภาพน้ำท่วมกรุงเทพฯ ซึ่งทำให้คนเป็นจำนวนมากต้องได้รับความเดือดร้อน คนมีรถส่วนตัวก็ได้รับความลำบากด้วยเพราะรถตายกลางน้ำ ส่วนผู้โดยสารรถเมล์ก็ต้องเดือดร้อนไปกับคลื่นน้ำที่รถเมล์พัดพาเข้ามาถึงป้าย การเดินทางต้องใช้เวลามากขึ้น บางครั้งก็อาจเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย ทั้งที่แจ่งต้องพลัดตกลงไปในทอระมายนน้ำที่ถูกเปิดฝาทิ้งไว้โดยไม่มีป้ายเตือนไว้

เรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของ ศรัทธาทิพย์² กล่าวถึงนักศึกษาคนหนึ่งที่เขาเขียนจดหมายไปถึง "แลน" ผู้เป็นเพื่อนที่ทำอะไรอยู่ต่างจังหวัด บอกว่าตนได้ตัดสินใจผิดที่เข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ กรุงเทพฯเป็นสถานที่ที่หาความปลอดภัยได้ยากยิ่งอุบัติเหตุก็เกิดขึ้นง่าย จะไปพักผ่อนหย่อนใจในโรงภาพยนตร์ก็อาจถูกข่มขืนได้ แม้แต่เวลานอนก็ต้องคอยหวาดระแวงภัยอันตรายที่อาจเกิดจากการโจรกรรม เด็ก ๆ ก็อาจเดินตกท่อตายได้ จึงไม่อยากอยู่กรุงเทพฯเลย แต่ก็จำเป็นต้องอยู่ต่อไปจนกว่าจะสำเร็จการศึกษา

เรื่อง "ฤาผ่นไป" ของ พ.วารยา³ ซึ่งผู้เขียนได้เขียนด้วยน้ำเสียงประชดประชันการบริการขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ ที่ทำให้ประชาชนในเมืองหลวงต้องได้รับความเดือดร้อน เนื่องจากจำนวนรถเมล์โดยสารมีไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน และแสดงให้เห็นอุปนิสัยของชาวเมืองหลวงที่คนเป็นจำนวนมากมักจะ

¹รุจนารถ "นางสาวแจ่งกับน้ำท่วม" สตรีสาร 32 : 6 - 7, 113 - 114
6 พฤศจิกายน 2524

²ศรัทธาทิพย์ "จ.ม.ถึงเพื่อน" สตรีสาร 25 : 8 - 9 19 กันยายน 2525

³พ.วารยา "ฤาผ่นไป" สตรีสาร 7 : 16 - 17 16 พฤศจิกายน 2525

ความเห็นแก่ตัว เป็นสังคมที่อยู่กันแบบ "ตัวใครตัวมัน" โดยผ่านทางความคิดคำนึงของตัวละครคือ ชคิงว่า ชคิงและคนอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมากกำลังยืนคอยรถ คางเผ่ารอคอยอยู่นาน เมื่อรถคันที่ต้องการจะเดินทางไปวิ่งผ่านมาก็ขึ้นไม่ได้เพราะมีผู้โดยสารเต็มจนรถเอียง จึงต้องคอยต่อไปอีกนาน เมื่อรถคันใหม่วิ่งมาทุกคนตรงเข้าหารถเมล์ แล้วพากันอำแขนออกผวากอก บางคนจับพิตขึ้นท้ายรถเล็กน้อยบางคนก้มลงกราบ คนพากันบรรจงเดินไปนั่งในรถที่มีการแก่งแย่งกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ชคิงได้กลิ่นเหม็นต่าง ๆ พร้อมทั้งถูกเส้นผมของหญิงสาวแย่งหูแย่งตาตลอดทาง เมื่อถึงที่หมายเขาก็ก้าวลงจากรถพร้อมกับก้มกราบรถคันนั้น ชคิงคิดว่าการเดินทางครั้งนี้ขอให้เพียง "ความฝัน" ก็แล้วกัน

1.5 เรื่องที่สะท้อนความเป็นอยู่ของเด็กกำพร้า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้กล่าวถึงเด็กกำพร้าไว้ 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง "เขา" ของคอกหญ้า และเรื่อง "ร้อน" ของลูกนอก

เรื่อง "เขา" ของคอกหญ้า¹ กล่าวถึง หญิงสาวคนหนึ่งที่ได้ไปยังสถานสงเคราะห์เด็กกำพร้าพร้อมกับเพื่อน ๆ เธอสงสารและเห็นอกเห็นใจชีวิตที่ไร้เคียงสาวที่ขาดพ่อขาดแม่ เขาเหล่านั้นนอกจากจะต้องการอาหารและของเล่นแล้ว เขายังต้องการความรักความอบอุ่นเพื่อชดเชยกับสิ่งที่ไม่เคยได้รับจากพ่อแม่อีกด้วย หญิงสาวรีบร้องไห้คนที่ไปเยี่ยมเด็กกำพร้าคำนึงถึงความต้องการอันสำคัญนี้ และพยายามตอบสนองเขาเหล่านั้นด้วย

เรื่อง "ร้อน" ของลูกนอก² แสดงให้เห็นความเมตตาของชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่เยี่ยมเด็กกำพร้า และได้ทราบเรื่องราวของโกว่า โกเป็นผู้ที่ไม่ชอบความร้อนเลย

¹คอกหญ้า "เขา" สตรีสาร 41 : 6 - 7 13 มกราคม 2523

²ลูกนอก "ร้อน" สตรีสาร 6 : 16 - 17, 133 9 พฤษภาคม 2525

ชอบอาบน้ำทั้งวัน อาหารและขนมต่าง ๆ เธอก็ไม่ชอบรับประทานร้อน ๆ ก่อนบ่ายวันหนึ่งมีคนนำขนมและของเล่นมาแจกเด็กกำพร้า แม่บ้านให้เธอถือกาแฟไปเสิร์ฟ เณรถือกาแฟถือใส่มือโกฐสิกรอนจึงสะบัดทิ้งแล้ววิ่งไปอาบน้ำ แม่บ้านได้บอกให้ทราบว่า โกฐจึงใจกลัวความร้อนเนื่องจากบ้านถูกไฟไหม้และหนีรอดออกมาได้เพียงคนเดียว แล้วจึงมาอยู่ในสถานสงเคราะห์แห่งนี้

2. เรื่องสั้นที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัว

หมายถึงเรื่องที่แสดงความเป็นไปในครอบครัวเป็นพื้น อาจจะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัว ข้อขัดแย้งหรือข้อตกลงในครอบครัว เรื่องประเภทนี้นักเขียน "วิยสาวิญญู" เขียนไว้เป็นจำนวนมากรองจากประเภทสะท้อนสังคมความเป็นอยู่และปัญหาของบุคคลกลุ่มต่าง ๆ อาจเป็นเพราะนักเขียน "วิยสาวิญญู" เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นจึงยังคงมีความผูกพันใกล้ชิดกับครอบครัวอยู่อย่างแนบแน่น ยังไม่สามารถรับผิดชอบตนเองหรือประกอบกิจการงานต่าง ๆ ได้ตามลำพัง แม้ว่าอาจจะมีบางคนรับผิดชอบตนเองได้บ้างก็ตาม แต่ก็ยังคงต้องพึ่งพาอาศัยพ่อแม่เป็นสำคัญ เรื่องสั้นที่ปรากฏในลักษณะดังกล่าวนี้มีจำนวน 37 เรื่อง ซึ่งแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

2.1 เรื่องที่ถูกกล่าวถึงความสัมพันธ์สามัคคีของบุคคลในครอบครัว

เรื่องสั้นที่มีลักษณะดังกล่าวได้แก่ เรื่อง "กว่าจะได้เป็นไม้เกสร" ของไม้ป่า เรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" เรื่อง "(เมื่อ) เราเลี้ยงเป็ด" เรื่อง "เรื่องของน้องเป้า" เรื่อง "พี่กับน้อง" และ เรื่อง "บ้านของเรา" ของ นฤเบศ เรื่อง "โลกน่าเบื่อ" ของ ออม เรื่อง "ยายกุมแตก" ของมิ่งหมี่ เรื่อง "กลองข้าวกลางวัน" ของ แสงพัน เรื่อง "อันเนื่องมาจากน้ำ" ของคอกแก้ว เรื่อง "พ่อ แม่ น้องหนู และหง่าว" เรื่อง "ทริกรอง" เรื่อง "วันเกิดของปลาย" และเรื่อง "ยาย" ของศรัทธาทิพย์ เรื่อง "แม่ไปผาตัด" ของเปรี๊ยะปรางณี เรื่อง "น้องคนสุดท้าย" ของแจจเอง เรื่อง "อ๊ะเหมียว" ของสิริเทพกัญญา เรื่อง "คุณค่า" ของนิรมล ล้วนรักนการ เรื่อง "เหตุเกิดจากเทพผู้ฟัง" ของทอม เรื่อง "วันแห่งความรัก" ของปิ่นหทัย

เรื่อง "คุณยายของแหวน" ของกานต์ และเรื่อง "อาแป๊ะ" ของวรางค์ ดังตัวอย่าง
 เรื่อง "กว่าจะได้เป็นไม้เกสร" ของไม้ป่า¹ เป็นเรื่องของความสัมพันธ์
 ระหว่างพ่อแม่ลูกซึ่งมีความเข้าใจอันดีต่อกัน ส่งเสริมให้การศึกษาแก่ลูกตามความถนัด
 และความสามารถของลูก ลูกจึงมีความสุข โดยเฉพาะเมื่อ "ไม้" ซึ่งเป็นลูกสาวของ
 ครอบครัวดังกล่าวนี้ได้เข้าเรียนในคณะเกษตรได้สมปรารถนา ในตอนแรกนั้นไม้บอกให้
 พ่อแม่ทราบว่า จะเลือกเรียนเกษตร แต่แม่คัดค้านจะให้เรียนแพทย์ สำหรับพ่อนั้นเป็นผู้
 สร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่าย แม่จึงยินยอมและเลิกขัดขวาง ไม้ก็สามารถเรียน
 ในคณะดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม้คงมีปัญหาในเรื่องการเล่าเรียนเหมือนเพื่อน
 บางคน

เรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของ นฤเบศ² กล่าวถึงครอบครัวที่มีความสุข
 ครอบครัวหนึ่ง ที่สมาชิกในบ้านทุกคนต่างช่วยเหลือกันทำภาระงานภายในบ้านด้วยดี เมื่อ
 พ่อแม่ชื่อ "เจ้าเงาะ" ซึ่งเป็นลูกหมูตัวเล็ก ๆ มาเลี้ยงไว้ที่บ้าน ลูก ๆ ก็ช่วยกันหา
 อาหารและเลี้ยงดู "เจ้าเงาะ" จนกระทั่งเวลาผ่านไปสามเดือนเศษ เจ้าเงาะเติบโต
 ขึ้นสามารถขายได้กำไรงาม ทุกคนดีใจและพอใจกับการมีรายได้เพิ่มขึ้น แต่เมื่อเจ้าเงาะ
 จากไปทุกคนก็รู้สึกหวั่นไหวต่อการจากไปของมันเหมือนกัน

เรื่อง "โลกน่าเบื่อ" ของ ออม³ เป็นอีกเรื่องหนึ่งแสดงถึงความสมัครสมาน
 สามัคคีของบุคคลในครอบครัว กล่าวคือเป็นเรื่องของพี่น้องที่มีความสามัคคีปรองดองกัน
 และให้ความเอาใจใส่ต่อกันเป็นอย่างดี เมื่อออมเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายทุกสิ่งทุกอย่าง
 ที่อยู่แวดล้อมตน ไม่ว่าจะเป็นเพื่อน หรือพี่ ๆ น้อง ๆ ล้วนมีพฤติกรรมที่ทำให้ออมรู้สึก
 เบื่อหน่ายเป็นอย่างยิ่ง ออมจึงเกิดความหงุดหงิดและชอบเก็บตัวตามลำพัง แต่พฤติกรรม

¹ไม้ป่า "กว่าจะได้เป็นไม้เกสร" สตรีสาร 43 : 6 - 8 25 มกราคม 2524

²นฤเบศ "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" สตรีสาร 52 : 6 - 7, 128 - 129

30 มีนาคม 2523

³ออม "โลกน่าเบื่อ" สตรีสาร 31 : 6 - 7, 133 1 พฤศจิกายน 2524

เช่นนั้นพี่ซึ่งเป็นผู้สาวของอ้อมคนหนึ่ง เข้าใจดีและได้พยายามหาทางช่วยเหลืออ้อม จนกระทั่งอ้อมสามารถคลายความเบื่อหน่ายได้ อ้อมรู้สึกเกิดความสุขสนานกับพี่ ๆ น้อง ๆ เมื่อพบเพื่อนอ้อมก็ปล่อยอารมณ์ให้ปลอศไปร่งและสนุกสนานกับเพื่อน ๆ ด้วย โลกจึงไม่น่าเบื่อสำหรับอ้อมอีกแล้ว

เรื่อง "บ้านของเรา" ของนฤเบศ¹ ป้องเล่าถึงความปรารถนาของพ่อแม่ ซึ่งเป็นข้าราชการว่า อยากมีบ้านเป็นของตนเองสักหลังหนึ่ง จึงได้พยายามเก็บออมเงินจำนวนหนึ่ง และถูสหกรณ์มาเพื่อปลูกบ้านด้วย ไม่นานมาปลูกบ้านส่วนหนึ่งพ่อซื้อมาจากในป่า ซึ่งผิดกฎหมาย การที่พ่อทำเช่นนั้นเพราะไม้ที่ซื้อจากในป่าจะมีราคาถูกกว่าท้องตลาดมาก เมื่อเงินที่นำมาปลูกบ้านได้มาด้วยความยากลำบากจึงต้องใช้ให้คุ้มค่า ป้องรู้สึกสงสารพ่อแม่ที่คงมีหนี้สินมากมาย ต่างจึงช่วยกันประหยัดรายจ่ายทุกทาง อย่างไรก็ดีคามเมื่อสร้างบ้านเสร็จทุกคนก็ภาคภูมิใจมาก

เรื่อง "ยาย" ของศรีทธาธิพย² หลาน ๆ เล่าถึงยายผู้มีน้ำใจอันงดงามให้ความเมตตาต่อลูกหลานจนทำให้ทุก ๆ คนได้รับความสุขว่า ยายเป็นชาวชนบทที่ยืนยันแข็งแรง ร่างกายแข็งแรง เมื่อตาตาย ยายได้มาอยู่กรุงเทพฯ กับครอบครัวของตน แม้ยายจะไม่ได้ทำส่วนตั้งแต่ก่อนแต่ยายก็ยังขยันมีคิ่เงิ่ดูค้ายชอบช่วยร่น้ำค่นไม้และมีความห่วงใยหลาน ๆ มาก ยายเฝ้ารอกอยชะเง้อดูและรอรับหลาน ๆ เมื่อกลับจากโรงเรียนทุกวัน นอกจากนี้ยายยังชอบเล่าเรื่องในอดีตของยายให้ฟังอย่างเพลิดเพลิน พวกหลาน ๆ จึงรักและห่วงใยยายเช่นกัน พวกเข้ช้ชนมมาฝากและเอาใจใส่คอยปรนนิบัติยาย เพราะหลานอยากให่ยายมีความสุข

¹นฤเบศ "บ้านของเรา" สกรรสาร 14 : 6 - 7, 136 5 กรกฎาคม

²ศรีทธาธิพย "ยาย" สกรรสาร 19 : 6 - 8, 116 7 สิงหาคม

เรื่อง "คุณตา" ของนิรมล ล้วนรัตนกร¹ หลาย ๆ มีความสุขที่มีคุณตา ซึ่งเป็นคนดี เป็นตัวอย่างที่ดีของลูกหลาน คุณตา มีความขยันขันแข็งใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความยากจนมาจนกระทั่งมีฐานะดี คุณตากระหม่อมกระหม่อม ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย มีความเมตตา กรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวมเสมอ คุณตาให้ความอบอุ่นแก่ลูกหลานโดยถ้วนหน้า และพยายามสั่งสอนอบรมให้เป็นคนดี เช่นเดียวกับท่านหลานจึงซาบซึ้งในพระคุณของคุณตา อยากให้คุณตาอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรคู่กับคุณยายตลอดไปให้นานเท่านาน

เรื่อง "เหตุเกิดจากเพชฌฆาต" ของ ทอม² เป็นเรื่องของลูกที่ส่งสารพ่อแม่ ซึ่งอุทิศส่วยเก็บหอมรอบริบสะสมเงินทองมานานจนสามารถซื้อบ้านได้ แต่ก็ยังต้องนอนส่งไปอีกนาน ปัญหาที่มีขึ้นเมื่อความเดือดร้อนได้เกิดขึ้นตามมา สืบเนื่องมาจากพ่อขับรถไปชนเด็กสาวซึ่งเดินใส่เพชฌฆาตเพลินจนขาดสติ พ่อต้องหาเงินมาชดเชยค่าเสียหายและค่ารักษาพยาบาล ปัญหาความกลัดกลุ้มต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในครอบครัว กลัวว่าเป็นลูกชายไร้ความรู้โดยตลอด กลัวรู้สึกลังเลและเห็นใจทั้งสองฝ่าย ในส่วนลึกของจิตใจนั้น กลัวเกลียดเพชฌฆาตมาก เมื่อถึงวันเกิดของกล้วยแฟนสาวก็ได้ให้ของขวัญเป็นสิ่งคงกล่าว กลัวเปิดอกดูแล้วว่างหึ่งและตรงเข้าเหยียบย่ำทำลายท่อน้ำแฟนสาวที่มองด้วยความตกใจและเสียใจ

2.2 เรื่องที่กล่าวถึงปัญหภายในครอบครัว ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่ครอบครัวนั้น สืบเนื่องมาจากความขัดแย้งระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวนั้น ๆ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งทางค่านิยมหรือพฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม ซึ่งบางครั้งความ

¹นิรมล ล้วนรัตนกร "คุณตา" สตรีสาร 31 : 14 - 15

2 พฤศจิกายน 2523

²ทอม "เหตุเกิดจากเพชฌฆาต" สตรีสาร 44 : 8 - 10, 125

30 มกราคม 2526

ขัดแย้งกันกล่าวหาว่ามีความรุนแรงจนเป็นผลให้ครอบครัวแตกแยกได้อีกด้วย เรื่องสั้น
ที่มีเนื้อหาแสดงปัญหาภายในครอบครัวนี้สามารถจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

2.2.1 เรื่องที่เกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพ่อกับแม่ ได้แก่

เรื่อง "พ่อครับผมอยากให้ออกกลับบ้าน" ของสิทธิโชค เรื่อง "วันจาก" ของเนระพูสี
เรื่อง "เกสรกลายสี" และเรื่อง "ยายกับฟ้า" ของนฤเบศ เรื่อง "ศักดิ์ศรี" ของ
ขุนารด เรื่อง "แม่กับลูก" ของหทัยทิพย์ เรื่อง "ลูกเลี้ยง" ของใจจรรยา และ
เรื่อง "เด็กฮาร์ก" ของออม

เรื่อง "พ่อครับผมอยากให้ออกกลับบ้าน" ของสิทธิโชค¹ เป็นเรื่องที่สะท้อน
ให้เห็นความขัดแย้งของพ่อกับแม่ ซึ่งก่อให้เกิดความเคียดแค้นแก่สมาชิกของครอบครัว
ทุกคน เมื่อพ่อแยกทางกับแม่เพื่อไปมีภรรยาใหม่ ทำให้ลูก ๆ ขาดความอบอุ่นจากพ่อ
ลูกจึงต้องการแสดงให้พ่อได้ทราบว่าลูกอยากให้ออกกลับบ้าน ดังเนื้อเรื่องที่กล่าวถึง
ครอบครัวหนึ่งซึ่งมีพ่อประกอบอาชีพรับจ้าง แม่ทำขนมขาย มีลูกชาย 3 คน สองคนแรก
เป็นเด็กฝาแฝดที่มีสติปัญญาต่ำ ลูกชายคนเล็กจึงรับภาระช่วยเหลือแม่แต่เพียงผู้เดียว
โดยที่พ่อไม่เคยให้ความช่วยเหลือแก่แม่เลย ชั่วรายพ่อยังมีภรรยาน้อยอีกด้วย พ่อกับ
แม่จึงต้องแยกทางกัน เมื่อพ่อจากไปลูกคิดถึงพ่อและสงสารแม่มาก แม่พอจะส่งเงิน
มาให้ แต่สิ่งที่ลูกต้องการมากไปกว่านั้นคืออยากให้ออกกลับบ้าน อยากให้เป็นครอบครัว
ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งพ่อ แม่ และลูก

อีกเรื่องหนึ่งที่พ่อแม่เป็นผู้สร้างปัญหาให้เกิดขึ้นแก่ครอบครัว ครอบครัวที่
มีความขัดแย้งและทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ มักทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องระส่ำ
ระสาย ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่ จนกลายเป็นความขัดแย้งทางจิตใจอย่าง
รุนแรงต่อพ่อ ซึ่งความขัดแย้งของพ่อกับแม่นี้จะมีผลกระทบทางจิตใจต่อลูกโดยตรง

¹สิทธิโชค "พ่อครับผมอยากให้ออกกลับบ้าน" สตรีสาร 41 : 6 - 7

ภายหลังต้องประสบกับพฤติกรรมอันเลวร้ายของพ่อเสมอ ๆ จนฝังลึกลงสู่กันบึงหัวใจ และกลายเป็นความเกลียดชังพ่อยิ่งเกลียดเกล้า ดังที่ปรากฏในเรื่อง "วันจาก" ของ เนระพูสี¹ ที่ลูกชายมีความรู้สึกเกลียดชังพ่อ เพราะพ่อชอบมาทะเลาะอาละวาดกับแม่หลังจากที่กลับจากทำงานนอกบ้านเสมอ ๆ และยิ่งเลวพาพิงมาดังลูกหัวให้ลูก ๆ ต้องได้รับความเดือดร้อนจากการมีอารมณ์เสียของพ่ออีกด้วย พ่อกับแม่จึงอยู่ด้วยกันต่อไปไม่ได้แล้ว พ่อจากแม่ไปมีเมียใหม่ พฤติกรรมของพ่อฝังใจลูกชายคนโตของครอบครัว ทำให้เกิดความรู้สึกเกลียดชังผู้ชาย และประพฤติก้าวคล้ายผู้หญิง สำหรับแม่นั้นพยายามอดทนค้าขายหาเงินมาเลี้ยงลูก ๆ จนกระทั่งฐานะของครอบครัวก็ดีขึ้นมาก และเรื่องราวก็ได้เกิดขึ้นอีกครั้งเมื่อพ่อหวนกลับมาหาแม่ แม่ก็ใจมากแต่ลูกชายมีความรู้สึกว่าแม่ให้ความสำคัญแก่พ่อกว่าตน จึงยิ่งเกลียดชังขึ้น และมีปากเสียงกับพ่ออยู่เสมอ จนกระทั่งทนต่อไปไม่ได้จึงตัดสินใจหนีออกจากบ้านไป

เรื่อง "เกสรกลายสี" ของนฤเบศ² ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงทัศนคติให้เห็นถึงความขัดแย้งของพ่อกับแม่จนนำไปสู่ความขัดแย้งทางจิตใจของลูก ทำให้ลูกมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไป ครอบครัวดังกล่าวคือครอบครัวของเกตุร พ่อแม่ชอบทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ทั้ง ๆ ที่แม่ก็สู้ทนทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวด้วยความเหน็ดเหนื่อย ในการมีปากมีเสียงกันนั้นบางครั้งพ่อก็ทำร้ายร่างกายแม่ ซึ่งลูกชายได้พบเห็นอยู่เป็นประจำ จึงก่อให้เกิดความฝังใจเกลียดชังเพศเดียวกัน พึงพอใจพฤติกรรมการปฏิบัติตนของเพศหญิง เกตุรได้พบภาพมาดมาดใจของพ่อซึ่งเหล่าที่ขอมทุบตีและทะเลาะกับแม่บ่อยครั้ง การกระทำเช่นนั้นสร้างความปวดร้าวและขมขื่นให้แก่เกตุรเป็นอย่างมาก เขาเริ่มมี

¹ เนระพูสี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6 - 8, 136 28 ตุลาคม 2524

² นฤเบศ "เกสรกลายสี" สตรีสาร 28 : 8 - 9, 125 - 127

ความอ่อนแอ กระทั่งกระทั่ง ใฝ่ใจสนใจด้านการเสริมสวย จนกระทั่งเมื่อสำเร็จ
การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แล้วก็ได้เข้าเรียนอาชีพเสริมสวยตามที่ตนปรารถนา
ทั้ง ๆ ที่พอ แม่ไม่สนับสนุนแต่ก็ไม่สามารถห้ามปรามเขาได้ เมื่อเกยูรเปิดร้านเสริมสวย
ได้เป็นผลสำเร็จร้านของเขา ก็เป็นที่รวมของหญิงประเภท 2 ทั้งหลาย แม่เกยูรจะมี
ความสุข แต่บางขณะเขาก็รู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้าง ขาดความรักความอบอุ่นที่จะได้รับจาก
พ่อแม่ ในเมื่อเขาต้องออกมาต่อสู้กับชีวิตแค่เพียงลำพัง

เรื่อง "ศักดิ์ศรี" ของ รุจนารถ¹ ก็เช่นเดียวกันที่แสดงความขัดแย้งระหว่าง
พ่อกับแม่จนก่อให้เกิดเป็นความขัดแย้งระหว่างลูกกับแม่ด้วย ซึ่งเรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นว่า
ในชีวิตครอบครัวนั้น ปัจจัยอันสำคัญยิ่งที่มีผลต่อการดำรงชีวิตให้อยู่ได้อย่างมีความสุข
คือความรัก ความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างพ่อแม่ และลูก ถ้าหากปัจจัยดังกล่าวยอม
ก่อให้เกิดความทุกข์ยากเดือดร้อนแก่บุคคลในครอบครัวได้ ดังเช่น ครอบครัวหนึ่งที่เป็น
ครอบครัวชั้นสูง มีฐานะดี แม่เป็นผู้จัดการบริษัทใหญ่โต พ่อเป็นข้าราชการ มีบุตรสาว
เพียงคนเดียว แม่ชอบทำตัวเป็นช่างเทาหนา ชมเชยพอลูสมอ ขาดความเอาใจใส่
ครอบครัวแต่ชอบออกซวยสงเคราะห์ "สังคม" เวลาที่กลับบ้านมักจะมีอารมณ์เสียอยู่
เป็นนิจ ลูกส่งสารพ่อรู้สึกเกลียดแม่ โดยเฉพาะเมื่อถึงวันนั้น วันที่พ่อสุดทน เมื่อแม่พูดจา
เหน็บแนมว่าพ่อทำให้แม่ "เสียเกียรติ" ไม่ติดเทียมกับสามีของเพื่อน ๆ พ่อซึ่งไม่เคย
มีปากเสียงมานานแล้วจึงพูดอย่างเยือกเย็น ให้แม่ไปหาคนที่ดีกว่าพ่อ แล้วพ่อก็จากไป
ลูกสาวรู้สึกสะใจที่ได้เห็นหน้าตาแม่แต่ก็เสียใจเมื่อพ่อจากไป

เรื่อง "แม่กับลูก" ของ หทัยทิพย์² ก็ได้แสดงให้เห็นชีวิตของครอบครัว
ซึ่งแตกแยกที่สามีไปมีภรรยาน้อย แม่กับลูกขาดความรักความอบอุ่นไร้ความสุขทั้ง ๆ

¹รุจนารถ "ศักดิ์ศรี" สกริสาร 50 : 6 - 7, 135 14 มีนาคม 2525

²หทัยทิพย์ "แม่กับลูก" สกริสาร 24 : 6 - 9, 125 - 127

ที่ครอบครัวมีฐานะดี ลูกต้องการให้มีสภาพครอบครัวที่สมบูรณ์ทั้งพ่อ แม่และลูก ดังที่ "ราชาร" ผู้เป็นลูกสาวอายุเพียง 8 ขวบ ชอบถามหาพ่ออยู่เสมอเมื่อไม่เห็นพ่อกลับบ้าน หรือไปรับส่งคนที่โรงเรียนเหมือนกับพ่อของเพื่อน ๆ สุกาผู้เป็นแม่ก็ต้องเลี้ยงในการที่จะให้คำตอบอย่างแท้จริงแก่ลูกด้วยความซนขึ้น เพราะสามีของเธอไปทำงานรับเหมาก่อสร้างอยู่ที่ต่างจังหวัด และได้มีภรรยาอื่น ซึ่งขณะนั้นกำลังตั้งครรภ์ด้วย เมื่อใดก็ตามที่พ่อกลับมาบ้านราชารจะมีความสุขที่สุด สุกาจึงทุ่มเทความรักให้แก่ลูกเพียงคนเดียว

2.2.2 เรื่องที่กล่าวถึงความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูก

ปัญหาความขัดแย้งของครอบครัวที่เกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่และลูกนั้น บางครั้งก็เกิดจากการที่พ่อแม่มีความรักความห่วงใยต่อกันอย่างท่วมท้น จึงได้พยายามเข้มงวดกวดขันให้ลูกอยู่ในกรอบแห่งความดีความงาม สอดส่องดูแลพฤติกรรมของลูกตลอดเวลาโดยมิให้คลาดสายตา ซึ่งพ่อแม่ก็มีความคิดว่าลูกยังเป็นเด็กในสายตาของพ่อแม่ตลอดไป จึงพยายามห้ามปรามตักเตือนมิให้คบเพื่อนต่างเพศ กวดขันให้เอาใจใส่ต่อการเรียนเล่าเรียน ไม่ให้ใช้เงินทองสุรุ่ยสุร่ายฟุ่มเฟือย แต่ลูกไม่ได้เข้าใจเจตนาอันแท้จริงของพ่อแม่ กลับมีความรู้สึกในทางตรงกันข้ามว่า พ่อแม่ไม่เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งทางจิตใจและร่างกายของตนที่เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ย่อมสามารถจะรับผิดชอบตนเองได้ ไม่ต้องการให้พ่อแม่มองว่าตนเป็นเด็กเสมอไป ต้องการให้ "ครอบครัว" ยอมรับความเปลี่ยนแปลงและรับฟังความคิดเห็นของตนบ้าง เนื้อทั้งสองฝ่ายต่างไม่เข้าใจกันครอบครัวจึงไร้ความรักความอบอุ่นในสายตาของลูก ๆ เป็นช่องว่างระหว่างวัย ปัญหาดังกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนจากเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ดังต่อไปนี้คือ เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกนิการ์ รตนกานต์ เรื่อง "ณยังเป็นเด็ก" ของ ส.เทพวาทย์ เรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของ รตนกานต์ เรื่อง "โซ..." ของลูกนอก เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของกมลลา เรื่อง "ของแถม" ของ หอม 82 และเรื่อง "เด็กวันพุธ" ของสิริทัศน์ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกนิการ์ รตนกานต์¹ เป็นเรื่องของอ้อ

¹กนิการ์ รตนกานต์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สตรีสาร 40 : 6 - 7
มกราคม 2523

เด็กสาววัยรุ่นที่คบหาสมาคมกับผู้ชายอย่างสนิทสนม โดยมีแม่คอยขัดขวางอยู่ตลอดเวลา ลูกจึงมีความคิดว่าแม่ไม่เข้าใจตนเอง คนนั้นเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วควรจะมีอิสระเป็นตัวของตัวเองบ้าง แต่แม่กลับมากำกวมเรื่องส่วนตัวของเธอตลอดเรื่อง มองว่าเธอเป็นเด็กอยู่ตลอดเวลา เมื่อออกคบกับเพื่อนต่างเพศแม่พยายามขัดขวางการติดต่อกับเพื่อนทุกวิถีทาง เช่น ตักฟุ้งโทรศัพท์ อานจนหมายและข้อความทุกอย่างที่เธอเขียนไว้ อันที่จริงเธากำลังจะแต่งงานกับหญิงอื่น เธอรักเขาเหมือนพี่ชายต่างหาก เมื่อแม่ไม่เข้าใจเธอจึงเกิดความรู้สึกเสียใจน้อยใจคิดว่าแม่หมกมุ่นโดยไม่มีความรักความอบอุ่นให้กับเธออีกแล้ว

เรื่อง "ผมยังเป็นเด็ก" ของ ส. เทพว่าเพย¹ เรื่องนี้ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อวัยรุ่นมีความเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ จึงต้องการแสดงออกให้บุคคลในครอบครัวยอมรับว่าตนได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่และสามารถรับผิดชอบตัวเองได้แล้ว ในขณะที่บุคคลในครอบครัวกลับบอกว่า เขายังเป็นเด็กอยู่จึงมีความห่วงใยคอยเอาใจใส่ตักเตือนอยู่เสมอ เรื่องดังกล่าวเริ่มจากการที่ตัวละครเล่าว่าตนมักถูกพี่สาวและพ่อแม่มองว่าเป็นเด็กอยู่เสมอ ๆ พฤติกรรมทุกอย่างของอยู่ในสายตาและความคิดเห็นของคนในบ้าน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนรู้ การคบเพื่อน การเที่ยวเตร่พักผ่อนหย่อนใจทั้ง ๆ ที่ตนก็เติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้วซึ่งมีสิ่งที่ยืนยันได้คือ กำลังจะทำบัตรประชาชนนั่นเอง คนจึงรู้สึกเบื่อหน่ายต่อการปกครองที่ต้องเข้มงวดกวดขัน และไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนบางเลย

¹ส.เทพว่าเพย "ผมยังเป็นเด็ก" สตรีสาร 45 : 6 - 7, 120

เรื่อง "โซ..." ของลูกน้อง¹ เป็นเรื่องของครอบครัวที่มีลูกชายเพียงคนเดียว แม้จึงมีความรักใคร่ห่วงใยคอยดูคาวากล่าวักเฝ้าอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการนอนตื่นสาย การแต่งตัว ความเป็นอยู่และพฤติกรรมต่าง ๆ รวมทั้งเรื่องการศึกษาเล่าเรียนด้วย เมื่อผู้ซึ่งเป็นลูกชายต้องพบกับเหตุการณ์เช่นนี้เป็นกิจวัตรประจำวัน จึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย รู้สึกว่าตนขาดอิสระ เมื่อรู้สึกเบื่อหน่ายเต็มที่จึงขับรถเปอร์โยต์คันใหม่ออกไปจากบ้านด้วยจิตใจที่วุ่นจนเกิดอุบัติเหตุในที่สุด ทำให้ผู้ต้องได้รับบาดเจ็บและรถก็พังเสียหายยับเยิน

เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของกมลลา² ชี้ให้เห็นถึงปัญหาครอบครัว ที่อาจเกิดขึ้นโดยที่พ่อแม่มิได้คำนึงถึงในเรื่องความรู้สึกของลูกว่าพ่อแม่รักลูกไม่เท่ากัน ซึ่งลูกคอยสังเกตจากพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงต่อลูก ๆ ความรู้สึกเช่นนี้เป็นเครื่องบั่นทอนจิตใจลูก ทำให้เกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจมาก ทั้งชีวิตของคุณผู้เป็นลูกสาวคนโตของครอบครัวในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 3 คน พ่อแม่เป็นผู้มีการศึกษาสูง คุณรู้สึกว่าพ่อแม่ให้ความรักความเอาใจใส่ต่อชาย 2 คนมากกว่าคนแม่แก่คุณย่าเองก็ให้ความสนใจรักใคร่หลานชายหรือลูกชายมากกว่าลูกสาวหรือหลานสาว คุณเฝ้าสงสัยว่าเหตุไฉนผู้ใหญ่จึงให้ความรักต่อลูกชายมากกว่าลูกสาวหรือรักคนเล็กมากกว่าคนโต ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็ตามมักจะไม่ได้รับการยอมรับซ้ำกลับถูกตำหนิอยู่เสมอ ๆ อีกด้วย คุณจึงขอมัดตัวแต่ก็ยังคงคิดที่ได้มีโอกาสระบายความรู้สึกให้ออน ซึ่งเป็นเพื่อนสนิทได้รับทราบ อนอนเป็นที่ปรึกษาของคุณได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตามแม่คุณจะน้อยใจสภาพที่ตนต้องประสบปัญหาเช่นนั้น แต่คุณก็คิดว่าตนยังมีสภาพที่ดีกว่าเพื่อน ๆ อีกหลายคนที่มีประสบปัญหาหนักกว่าคือ ปัญหาที่ครอบครัวต้องแตกแยก ซากพ่อ ซากแม่

¹ลูกน้อง "โซ..." สตรีสาร 43 : 6 - 7 24 มกราคม 2525

²กมลลา "คิดอย่างเด็ก" สตรีสาร 47 : 6 - 8 22 กุมภาพันธ์

เรื่อง "ของแถม" ของหอม¹ 82¹ เป็นเรื่องที่ต้องการแสดงให้เห็นถึงความรู้สึกของแถมซึ่งเป็นลูกคนสุดท้องในจำนวน 8 คนของครอบครัว แถมรู้สึกว่าคุณได้รับความลำเอียงจากการกระทำของพ่อแม่เสมอ ๆ เช่น สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ของคอยรับตกทอดมาจากพวกพี่ ๆ หรือเวลาที่พ่อแม่พาลูก ๆ ไปเที่ยวก็มักจะพาพี่ทั้ง 7 คนไปปล่อยให้ตนเป็นผู้เฝ้าบ้าน หรือถ้าพี่ ๆ ชมเพลงแถมแม่ก็จะทำหน้าแถมแก่เพียงผู้เดียวและมีความคิดเห็นโน้มเอียงไปทางพวกพี่ ๆ แถมเฝ้าเก็บความรู้สึกน้อยใจมาโดยตลอด แม่แถมการขอซื้อปากกาใหม่จากพ่อเพราะความเก่าที่ได้รับตกทอดมาแตกแล้ว พ่อก็รับปากว่าจะซื้อให้แต่กลายเป็นการซื้อยาสีฟันที่แถมปากกาค่อย ๆ กัดนั้นแถมก็ได้รับปากกาตัวใหม่ที่เป็น "ของแถม" นั้นเอง

ในเรื่อง "เด็กวันพุธ" ของสิริทัศน์² กล่าวถึงจีซึ่งเป็นลูกคนกลางของครอบครัวอายุได้ 8 ขวบ เกิดความรู้สึกว่าคุณแม่เกลียดนับตั้งแต่จีเกิดมา เพราะคุณแม่ตั้งใจว่าจะได้ลูกชายแต่เมื่อเกิดมาเป็นลูกสาวจึงไม่พอใจ พี่สาวและน้องสาวของจีเป็นผู้ที่สนิทสนมกับคุณแม่ ส่วนจีจึงได้รับการเอาใจใส่จากพ่อเพียงคนเดียว และวันหนึ่งเหตุการณ์ร้ายแรงก็เกิดขึ้น เมื่อจีวิ่งไล่แมวซึ่งกำลังไล่ตะครุบลูกนกเข้าไปในห้องนั่งเล่น เผลอญ้าวไปถูกแจกันสองใบของคุณหวดตกลงมาแตก พี่สาวมาพบพอดีจีจึงวิ่งหนีไปซ่อนในห้องนั่งเล่นของคุณปูซึ่งไม่มีใครกล้าเข้าไป เมื่อคุณแม่กลับมาจีได้ยินเสียงเกรี้ยวกราดด้วยความขุ่นเคืองของคุณแม่ จีกลัวจนลานหลบอยู่จนตึก และผล็อยหลับไป มาารู้สึกตัวอีกทีเมื่อคุณพ่อมานอน ทั้งแต่เหตุการณ์ครั้งนั้นผ่านไปคุณแม่ยังไม่สนใจจีมากขึ้น คุณพ่ोजึงส่งจีไปอยู่โรงเรียนประจำสองปี ทั้งแต่จีถูกแยกไปเช่นนั้นก็ไม่ได้พบหน้าพี่น้องและแม่เลย มีแต่คุณพ่อก่อนที่หนีไปเยี่ยม ต่อมาจีก็ได้ทราบว่าพ่อแม่แยกทางกับคุณแม่แล้ว

¹หอม'82 "ของแถม" สตรีสาร 26 : 8 - 9, 114 - 116 26 กันยายน

²สิริทัศน์ "เด็กวันพุธ" สตรีสาร 38 : 16 - 17, 115 - 116

และคุณพ่อได้รับจีไปอยู่บ้านพักทหารด้วย คุณพ่อพาจีไปพบจิตแพทย์ จีจึงเข้าใจชีวิต และตั้งใจจะเป็นคนแข็งแรงไม่ทำตัวเศร้าสร้อยเป็นเด็กวันพุธที่มีปัญหาอีกต่อไป

3. เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่น

เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่น เป็นเรื่องที่นักเขียนนำประสบการณ์ในชีวิตของตนเองมาเขียน ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเล่าเรียน ลักษณะของเนื้อหาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการเล่าเรียนในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย และเรื่องราวกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในขณะที่ยังศึกษาเล่าเรียนอยู่ เรื่องลักษณะดังกล่าวสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะคือ

3.1 ด้านการศึกษาเล่าเรียน เป็นเรื่องที่กล่าวถึงเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เขียนได้เคยกระทำในระหว่างศึกษาเล่าเรียน เรื่องของสภาพการเรียนการสอนและสภาพความเป็นอยู่ในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ที่ตัวละครได้ประสบมา บางครั้งก็อาจแสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดที่วิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียน และหาวิธีทางที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อในอนาคต เกี่ยวกับเรื่องนี้ บางครั้งนักเขียนก็กล่าวถึง แนวทางในการเลือกศึกษาต่อที่ต้องให้เหมาะสมกับความถนัดและความสามารถของแต่ละคน บางครั้งก็กล่าวถึงความลำบากในการเดินทางไปศึกษาเล่าเรียน เรื่องสั้นที่มีลักษณะดังกล่าวนี้ได้แก่เรื่อง "ความปรารถนา" ของนันท์¹ เรื่อง "เธอ" ของ ศรีวิญญู เรื่อง "ทางใครก็ทางใคร" และเรื่อง "เมลถึง น." ของนฤเบศ เรื่อง "แค่แบ่ง" ของสุธาทิพย์ เรื่อง "ปีหน้ายู่นจะเป็นเด็กดี" ของยุ่นปี เรื่อง "จกหมายถึงพ่อ" ของไม้ป่า เรื่อง "เพื่อนนักเรียนตัวนั้น" ของ ส.เทพราเพย เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของทานตะวัน เรื่อง "ทกลีบ" ของรชวงศ์ และเรื่อง "ประสบการณ์เรื่องรถไฟ" ของคึก กังทวย่าง

เรื่อง "ความปรารถนา" ของนันท์¹ เป็นเรื่องที่ตัวละครแสดงให้เห็นถึง

¹นันท์ "ความปรารถนา" สตรีสาร 39 : 6 - 7, 132 28 ธันวาคม 2523

ผลของความวิริยะอุตสาหะ ทั้งใจพยายามศึกษาเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จทาง
งานการ เรียนด้วยดียิ่ง ทำให้มีทั้งความรู้และประสบการณ์ที่จะนำไปปฏิบัติให้เป็น
ประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซึ่งไค้กล่าวถึงวินิจผู้เป็นเด็กชนบทที่มีความมานะพยายาม
จนสามารถเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ วินิจหวนนึกถึงวันแรกที่ย่างก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัย
ด้วยความอึ้งว้าง เพื่อน ๆ ไม่สนใจเธอมากนัก แต่เมื่อผลการสอบผ่านไปวินิจเริ่ม
ได้รับความอบอุ่น เพื่อน ๆ ให้ความสนใจเธอเพราะเธอสามารถสอบได้เกียรตินิยม
และเมื่อถึงเวลาแห่งการสิ้นสุดของการ เรียน เธอก็สามารถรักษาระดับเกียรตินิยมอันดี
หนึ่งได้ต่อไป แต่เส้นทางที่เธอต้องการคือการเดินทางกลับสู่บ้านป่าเพื่อทำประโยชน์ให้
ท้องถิ่นชนบท

เรื่อง "เธอ" ของศรีชัย¹ ผู้เขียนเล่าว่าคนเป็นนี้มีเพื่อนมากเมื่อสมัยที่
เรียนหนังสือ โดยเฉพาะเมื่อไค้รู้จักกับ "เธอ" ซึ่งเป็นเด็กสาวสวย เจียมขริ่ม
จึงได้ให้ความสนิทสนมกับเธอ ไค้ทราบว่าเธอเป็นเด็กยากจนขาดความอบอุ่น คนจึง
ช่วยปลอบใจเธอและให้กำลังใจเธอตลอดมา เธอก็สามารถเรียนจบด้วยคะแนนสูง
จึงหวังว่าเธอคงจะเป็นคนใหม่ที่สามารถยืนหยัดสู้กับชีวิตได้อย่างเข้มภาคภูมิ

เรื่อง "แค่แบ่ง" ของสุชาติพย² เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความ
สำเร็จของการที่ไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในการศึกษาเล่าเรียน ตัวละครมีความมานะ
พยายามในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเล่าเรียน จนกระทั่งสามารถประสบผลสำเร็จ
ไค้ด้วยดี เรื่องนี้เป็นเรื่องชีวิตวัยเรียนของอ้อ ซึ่งอ้อเกิดความรู้สึกอึ้งว้างขาดเพื่อน
เมื่อก้าวเข้าไปในห้องเรียนตอนต้นเทอม จนกระทั่งไค้รู้จักกับแบ่งผู้มีน้ำใจโอบอ้อมอารี

¹ศรีชัย "เธอ" สตรีสาร 51 : 6 - 7, 22 มีนาคม 2524

²สุชาติพย "แค่แบ่ง" สตรีสาร 20 : 6 - 7, 123 16 สิงหาคม

กษัตริย์ก็ ทั้งสองร่วมกันช่วยเหลือทบทวนบทเรียนให้กับเพื่อน ๆ ที่เรียนอ่อนอีก
 กลุ่มคน เมื่อผลการเรียนออกมาก็ได้ผลเป็นที่น่าพอใจทุกคน อัสสอบโคที่หนึ่ง ส่วนแบ่ง
 พอใจผลการสอบแม้ว่าจะได้คะแนนลคไปบ้าง แม้ยังได้รับเลือกให้เป็นรองประธาน
 ของห้องอีกด้วย ออจึงไ้ก้าวเข้าสู่โลกใหม่เป็นโลกที่มีความหวังดีจากแบ่งเพื่อนรักของตน

เรื่อง "จดหมายถึงพ่อ" ของไม้ป่า¹ ก็เช่นกันที่แสดงให้เห็นถึงความมานะ
 อุตสาหในการแสวงหาวิชาความรู้เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง แม้ว่าจะต้องจากครอบครัว
 ไปเผชิญชีวิตตามลำพังและต้องประกอบกิจกรรมต่าง ๆ มากมายด้วยความยากลำบาก
 แต่ก็มิได้ย่อท้อ ดังที่ไม้เขียนจดหมายเล่ารายละเอียดเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่
 กำแพงแสน และเล่าถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติในมหาวิทยาลัยเพื่อแสวงหาความรู้
 และประสบการณ์ ไม่ต้องเซ็ดแมลงที่ตายแล้วถึง 75 กระปูด และต้องเรียนรู้เกี่ยวกับ
 เรื่องโรคของพืชผลไม้ต่าง ๆ อีกด้วย ในตอนสุดท้ายไม้แสดงความต้องการว่าเธออยาก
 ได้รับจดหมายจากพ่อแมบ้าง

เรื่อง "เพื่อนนักเรียนตัวนั้น" ของ ส.เทพราเพย² แสดงให้เห็นถึงความ
 กระตือรือร้นในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุก ๆ คน
 กำลังพยายามตั้งใจศึกษาเล่าเรียน และเตรียมตัวสอบจนกระทั่งสามารถสอบผ่านได้
 สมปรารถนาและได้เขียนข้อความต่าง ๆ จารึกไว้บนเสื้อของกันและกัน แต่ "เหมี่ยว"
 ซึ่งเป็นนักเรียนในกลุ่มได้แนะนำว่าควรนำไปบริจาคแก่เด็กยากจนตามที่โรงเรียนประกาศ
 รับบริจาคอยู่ ทุกคนจึงนำเสื้อของตนไปมอบให้ตามที่ตกลงกัน ต่อมาเหมี่ยวและเพื่อน ๆ
 กำลังมุนานพยายามสอบเข้าเรียนในมหาวิทยาลัยได้ โดยเหมี่ยวสอบได้คณะสังคม
 สังเคราะห์ศาสตร์ และเหมี่ยวมีโอกาสดอกฝึกงานในชนบทแถบภาคอีสาน เหมี่ยวก็ได้พบ

¹ไม้ป่า "จดหมายถึงพ่อ" สตรีสาร 47 : 6 - 7 21 กุมภาพันธ์ 2525

²ส.เทพราเพย "เพื่อนนักเรียนตัวนั้น" สตรีสาร 4 : 16 - 18, 124

กับเพื่อนนักเรียนของตนและเพื่อน ๆ ที่เด็กชนบทได้สนิทสนม ทำให้เขามีความภาคภูมิใจและ
ภูมิใจมาก

เรื่อง "เมล์ถึง ม." ของ นฤเบศ¹ เป็นเรื่องของแปงซึ่งมีความภาคภูมิใจ
ที่สามารถเลือกเรียนต่อได้ ตามความถนัดและความสามารถของตน แปงเห็นความสำคัญ
ของอาชีพทุกอาชีพ แปงได้เขียนจดหมายถึงอจ ซึ่งสอบเข้าเรียนต่อวิศวะที่มหาวิทยาลัย
เชียงใหม่ได้ แปงได้พูดถึงบรรยากาศของการสอบเข้ามหาวิทยาลัยและความสำคัญของ
วิชาชีพแต่ละสาขา แปงได้ขอให้อจเล่าถึงสภาพชีวิตที่ตนของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้เธอ
ได้รับรู้อย่าง

เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของทานตะวัน² เป็นเรื่องเล่าประสบการณ์ของ
"มหา" ซึ่งผ่านการบวชเรียนแล้วสึกจากสมณเพศมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย พวกเขา
ต้องพบกับปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมใหม่ที่นาเบือหน่ายวุ่นวายจากสภาพ
การอยู่ร่วมกันในหอพัก ดังนั้นจึงชวนกันรวมกลุ่มแล้วไปอาศัยอยู่ที่วัด เมื่อวันเวลาผ่านไป
พวกมหาเริ่มเปลี่ยนแปลงรู้จักปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนได้บ้าง โดยเฉพาะเมื่อได้เข้าร่วม
แข่งขันกีฬาของมหาวิทยาลัยพวกเขาต่างมีความสามารถจึงได้รับการต้อนรับจากเพื่อนๆ
พวกมหาจึงลืมความเบือหน่ายได้สิ้น และสามารถประพาศกันได้เหมือน ๆ กับเพื่อนนิสิต
ทั่วไป เมื่อวันเวลาผ่านไปจนถึงปีสุดท้ายก็ยังไม่อยากให้เวลาแห่งการจากนั้นมาถึงเลย

3.2 คำถามการคบหาสมาคมกับเพื่อน เรื่องสั้นที่มีลักษณะนี้ได้แก่ เรื่อง
"เรื่องของผม" ของโกออน เรื่อง "ทวยความบังเอิญ" ของอวตาร เรื่อง "แล้วเราก็ก
รู้จักกัน" ของอมตา เรื่อง "ถึงเพื่อนใหม่" ของวรารักษ์ เรื่อง "คู่ของผม" และ
เรื่อง "เล็กกับปุ่น" ของอมยิ้ม เรื่อง "คืนรับน้องกับแถมและไซ" ของรชวงศ์

¹ นฤเบศ "เมล์ถึง ม." สตรีสาร 15 : 8 - 9 11 กรกฎาคม 2525

² ทานตะวัน "เบิ่งฟ้าใหม่" สตรีสาร 5 : 10 - 11, 107 - 108

เรื่อง "วันสวยของกะพ้อ" ของปิ่น ปัทมวัตร เรื่อง "เรื่องน้ำ ๆ บอ ๆ ในวันฝนตก" ของอุบลวดี เปลี่ยนรังษี เรื่อง "ผมชื่อม่วง...สะ" ของวชิรवार และเรื่อง "ผู้หญิง" ของแคว

เรื่อง "เล็กกับป๋ม" ของ อมยิ้ม¹ เล็กได้รู้จักกับป๋มด้วยความคะนอง โดยเฉพาะเมื่อเล็กต้องนั่งรถเมล์สายเดียวกับป๋มตอนเดินทางกลับบ้าน เล็กกับป๋มจึงมีโอกาสนพบกันบ่อยครั้งขึ้น ป๋มรู้สึกว่าคุณทอหวงที่กริยาอาการหรือถ้อยคำต่าง ๆ ของเล็ก ที่พยายามหาเรื่องมาพูดคุยด้วย แต่ในที่สุดทั้งสองก็มีความสนิทสนมกัน แม้จะเป็นชายหนุ่มหญิงสาวที่มีความรักฉันมิตรต่อกันตลอดมาเป็นเวลา 3 ปี ในช่วงระยะเวลาทั้งกล่าวมีชายหนุ่มหลายคนมาติดพันป๋ม เพื่อน ๆ คิดว่าเล็กอกหักเพราะป๋มสละรัก แต่แท้จริงทั้งสองมีความบริสุทธิ์ใจต่อกันอย่างแท้จริง เมื่อเล็กขาดการติดต่อกับป๋มระยะหนึ่งทำให้ป๋มทวงใบและถามข่าวคราวไปทางบ้านของเล็ก ป๋มจึงได้ทราบว่าเล็กป่วย เป็นโรคปอดบวม หลังจากกลับจากการออกค่ายที่ต่างจังหวัด ป๋มจึงไปเยี่ยมเล็ก ทั้งสองต่างแสดงความสนใจในลักษณะของเพื่อนต่อกันและกันด้วยมิตรภาพอันดี

เรื่อง "คู่ของผม" ของอมยิ้ม² เป็นเรื่องที่สะท้อนให้ผู้อ่านได้เข้าใจชีวิตมนุษย์อย่างลึกซึ้งว่า มิควรจะตัดสินใจของคนจากเพียงรูปร่างภายนอกเท่านั้น ควรศึกษาถึงสภาพจิตใจให้เข้าใจกันได้อย่างถ่องแท้เสียก่อนจึงจะตีค่าของความเป็นเพื่อนได้ ดังที่ปรากฏในเนื้อเรื่อง ซึ่งได้กล่าวถึงงานรับน้องใหม่ในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จอมเป็นเด็กหนุ่มที่อยู่ชั้นปีที่หนึ่งซึ่งต้องจับคู่กับเด็กสาวในรุ่นเดียวกัน จอมปรารถนาที่จะคู่กับเด็กสาวรูปร่างหน้าตางดงามหลายคน แต่ตรงกันข้ามจอมกลับได้คู่กับสาวน้อย

¹อมยิ้ม "เล็กกับป๋ม" สตรีสาร 28 : 6 - 7, 123 9 ตุลาคม 2526

²อมยิ้ม "คู่ของผม" สตรีสาร 25 : 6 - 7, 113 - 114 18 กันยายน

ปรากฏว่าผู้ที่ซื้อคอกแทน จอมไม่ยอมมองหน้าเธอเลย แต่เมื่อทำกิจกรรมผ่านชั้มหลาย ๆ ชั้มแล้วจอมกลับพบว่าคอกแทนมีความสามารถสูง ไม่ว่าจะเข้าชั้มใดเธอสามารถปฏิบัติให้นานไปก็ด้วยดี ในที่สุดจอมต้องยอมแพ้ใจตัวเอง และเกิดความรู้สึกว่าคอกแทนก็เป็นคนสวยคนหนึ่ง กริยามารยาทก็ดี จอมจึงรู้สึกสนุกสนาน มีความเพลิดเพลินต่อการประกอบกิจกรรมในวันนั้น และในที่สุดก็เกิดความรู้สึกว่าเป็นโชคดียิ่งที่ตนได้จับคู่กับคอกแทน

เรื่อง "ถึงเพื่อนใหม่" ของวรางค์¹ กล่าวถึงขมิ้นซึ่งไปโรงเรียนด้วยความสับสนในตอนเช้า ขมิ้นนั่งพักบนโต๊ะคนชมพูเพื่อรอพูดคุยกับเพื่อน ๆ ระหว่างนั้นได้พลิกตำราดูเฉลยลมพัฒนกระชาษวิชาภาษาฝรั่งเศสได้ปลิวตกไปในแอ่งน้ำ ซึ่งขณะนั้นวิหซึ่งเป็นคนหนุ่มอีกคนหนึ่งก็ได้ทำกระชาษของคนปลิวตกไปในแอ่งน้ำเดียวกัน ขมิ้นและวิหจึงได้รู้จักกัน จากการพยายามเก็บกระชาษของทั้งสองคน ชายหนุ่มได้ขอให้ขมิ้นแต่งกลอนภาษาไทยให้ ขมิ้นก็ช่วยเหลือให้สมความปรารถนา แต่ขมิ้นรอวิหเป็นเวลาถึงสองอาทิตย์แล้วยังไม่เห็นมารับกลอนไป จึงขอฝากให้วิหรับมารับกลอนดังกล่าวด้วย

3.3 งานการออกปฏิบัติงานพิเศษในระหว่างศึกษาเล่าเรียน เป็นเรื่องที่มีเขียนไว้กล่าวถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่คนได้เคยออกช่วยพัฒนาชนบท หรืออาจได้จากการออกฝึกสอนนักเรียนในต่างจังหวัด เรื่องสั้นลักษณะนี้ได้แก่ เรื่อง "ควนหลงจากออกค่าย" ของเมษา เรื่อง "สายลัมพันธ์" ของไพเราะหง เรื่อง "ด้วยรักและภักดี" ของบุษกร และเรื่อง "กรรมไครกรรมมัน" ของใจจรรย

เรื่อง "ควนหลงจากออกค่าย" ของเมษา² เป็นเรื่องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกค่ายซึ่งพรรณได้รับประสบการณ์มา พรรณเขียนจดหมายเล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ประทับใจ และขอบพระคุณของเพื่อน ๆ ที่ไม่อุทิศตนช่วยเหลือพัฒนาชนบท

¹วรางค์ "ถึงเพื่อนใหม่" สารวิสาร 10 : 6 - 7, 111 - 112 5 มิถุนายน

²เมษา "ควนหลงจากออกค่าย" สารวิสาร 3 : 10 - 11, 115 17 เมษายน

อย่างจริงจัง รวมทั้งการแต่งกายที่ไม่เหมาะสมกับกาลเทศะอีกด้วย พรรณวิงวอนขอให้
พระมัทรีระวังทวิประพาศิตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ๆ ขนบทศวัย

เรื่อง "สายสัมพันธ์" ของไพเราะหง¹ เป็นเรื่องที่ปารมี ปานะสุด นักศึกษา
วิทยาลัยครูได้ออกฝึกสอนเด็กในชนบท เธอคิดถึงคำพูดที่เพื่อน ๆ ค้างแสดงความคิดเห็นว่า
เธอจะเป็นครูไม่ได้ และเมื่อถึงเวลานั้น เธอก็สามารถพิสูจน์ว่าเธอจะมีอนาคตเป็นครูได้
เพราะเธอสามารถสอนเด็กที่แก่นที่สุดในชั้น ม.ศ.2 ได้ เด็กเหล่านั้นเป็นผู้มีพฤติกรรม
แปลก ๆ ขอบกั้นแกล้งครูทวย เมื่ออาจารย์มาทดสอบประเมินผลการฝึกสอนเธอก็สามารถ
สอบผ่านไปได้อย่างภาคภูมิใจ

เรื่อง "ทวยรักและคิดถึง" ของบุษกร² ตัวละครได้เขียนจดหมายเล่าถึง
เหตุการณ์ที่ได้ไปฝึกสอนเด็ก ๆ ในท้องถิ่นชนบทแถบชายแดนของประเทศ ได้พักอยู่ที่
หน่วยชลประทานและมีทหารให้ความคุ้มครองทวย คนได้นำเด็ก ๆ มาร่วมกิจกรรมร้องรำ
ทำเพลงอย่างสนุกสนาน ซึ่งเป็นครั้งแรกที่เด็ก ๆ ได้มาโรงเรียนนี้ ทุกคนได้รับความ
ประทับใจอยากมาโรงเรียนอีก ส่วนพ่อแม่ของเด็ก ๆ เมื่อเห็นลูกหลานได้รับความ
สนุกสนานก็พลอยมีความสุขไปกับทวย

4. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว

หมายถึง เรื่องที่กล่าวถึงความรักความผูกพันระหว่างหญิงชาย หรือความ
ผูกพันฉันคู่สาว เรื่องส่วนใหญ่กล่าวถึงความรักของเด็กหนุ่มสาววัยรุ่นที่กำลังอยู่ในวัย
ศึกษาเล่าเรียน ได้แก่เรื่อง "จามจุรีสลักใบ" ของคณิงฝัน เรื่อง "เด็กกับผู้หญิงที่ชื่อหลิว"
ของกอกหญ้า เรื่อง "หอมเอ๋ยหอมกลิ่นคอกรัก" เรื่อง "วันเหงา ๆ" เรื่อง

¹ไพเราะหง "สายสัมพันธ์" สกริสาร 34 : 14 - 15, 144 23 พฤศจิกายน

²บุษกร "ทวยรักและคิดถึง" สกริสาร 37 : 6 - 7 14 ธันวาคม

"คนหมวกสีเหลือง" และเรื่อง "ระหว่างดาวแม่น้ำจะไกลแต่หัวใจคือสะพาน" ของ
 นฤเบศ เรื่อง "ความรักคือสวนดอกไม้" ของปิ่นทัย เรื่อง "กว่าจะค้นพบ" ของ
 ขวัญ เรื่อง "อยากมีแฟน" ของอมยิ้ม เรื่อง "เทพบุตรของถึก" ของปิยะโหนด
 เรื่อง "บัลลังก์แห่งความรักและผู้ชายที่ไฉ่พบ" และเรื่อง "เงินหกสลึงกับความสัมพันธ์
 ที่เริ่มต้น" ของปิ่น บัณฑิต เรื่อง "ละครบทใหม่" ของคีตนิรุทธ เรื่อง "เกิดเป็น
 ชายยิ่งยากกว่าหลายเท่า" และเรื่อง "ดอกไม้สีขาว" ของวรารักษ์ เรื่อง "รัก 4
 จังหวะ" ของชิง เรื่อง "ก้านเอ๋ยก้านปู" ของจันทร์วรรณ ทวีเพชร และเรื่อง
 "เริ่มต้นกัน...เมื่อวันฟ้าสวย" ของรำนว

นอกจากนี้ยังมีเรื่องสั้นอีกส่วนหนึ่งที่กล่าวถึงความรักของคนหนุ่มสาวโดยทั่วไป
 ได้แก่เรื่อง "ที่รัก" ของชนแหลม เรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร เรื่อง "อันเนื่อง
 มาจากวันฝนตก" ของรุจนารัต และเรื่อง "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" ของวชิรवार

เรื่อง "จามจุรีสลักใบ" ของคณิน¹ แสดงให้เห็นความรักของหนุ่มสาวใน
 วัยเรียนที่เห็นคุณค่าของความรักว่าเป็นสิ่งสร้างสรรค์ ให้กำลังใจต่อการศึกษาล่าเรียน
 เป็นเรื่องของ "นิตา" ผู้เป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เธอเห็นจามจุรีสลักใบเป็น
 ครั้งที่สามซึ่งหมายถึงความเปลี่ยนแปลงของชีวิตที่หมุนเวียนเรื่อยไป เธอเริ่มรู้จักกับ
 ความรักจากพี่รักซึ่งเป็นนิสิตรุ่นพี่ พี่รักคอยห่วงใยชักชวนให้นิตาตั้งใจเรียน นิตา
 ขยันเรียนมากขึ้น เมื่อพี่รักกำลังจะจากไปขณะที่ใกล้จะสำเร็จการศึกษา นิตารู้สึกว่า
 ตนต้องอยู่ดูจามจุรีสลักใบต่อไปอย่างโดดเดี่ยวเดียวดาย

เรื่อง "วันเหงาๆ" ของนฤเบศ² ก็เช่นกันที่แสดงให้เห็นความรักของหนุ่มสาว

¹คณิน "จามจุรีสลักใบ" สตรีสาร 1 : 6 - 7 6 เมษายน 2523

²นฤเบศ "วันเหงาๆ" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 125 14 กุมภาพันธ์

ในวัยเรียนซึ่งพึงพอใจที่จะมีความรัก เพราะความรักเป็นสิ่งสร้างสรรค์ และทำให้ชีวิตมีความสุขยิ่งขึ้น ยามใดที่อยู่ห่างไกลคนรักก็จะรู้สึกเหงา ทั้งความรู้สึกของแฟนที่รู้สึกเหงาเมื่ออยู่บ้านในยามปิดภาคเรียน แฟนปล่อยความคิดคำนึงถึงนงนุชเป็นคนที่แฟนรักและอยู่ต่างจังหวัด แฟนเห็นว่าความรักเป็นสิ่งสร้างสรรค์ แฟนนึกถึงความสนุกสนานที่ได้ไปเที่ยวบ้านนงนุชพร้อมกับเพื่อน ๆ นกเคยชวนให้แฟนไปอยู่ที่ต่างจังหวัดด้วย ในขณะที่แฟนกำลังคิดถึงนงนุชและเพื่อน ๆ นั้นบุคคลทั้งหมดก็มาหาแฟนที่บ้านโดยพร้อมเพรียงกัน แฟนจึงให้ช่วยความดีใจ โดยเฉพาะยิ้มให้กับนงนุชเป็นพิเศษทีเดียว แฟนจึงหายเหงา

เนื่องด้วยการที่วัยรุ่นมักจะเห็นคุณค่าของความรักว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและทำให้ชีวิตมีความสุขทางจิตใจที่มี "ความรัก" ถ้าผู้ใดไม่รู้จักกับความรักก็จะรู้สึกว่า เป็นปมก้อยสำหรับตัวเองที่ขาดคนสนใจ เด็กวัยรุ่นบางคนจึงพยายามที่จะเสาะแสวงหาให้ตนได้มีโอกาสรู้จักกับความรักสมปรารถนา ไม่ว่าจะเป็นกลวิธีใด ๆ ก็ตาม ดังที่ปรากฏในเรื่อง "อยากมีแฟน" ของอมยิ้ม¹ คือ

ทุกคืนเป็นนิสัยที่รู้สึกว่าคุณมีปมก้อยเพราะมีรูปร่างเล็ก ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เธอน้อยเนื้อต่ำใจมาก เธอคิดว่าลักษณะเช่นนี้เป็นต้นเหตุให้ไม่มีชายใครงามสนใจเธอ อยากมีแฟนบ้าง เพื่อนจึงพยายามหาทางช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้เธอได้รู้จักกับนิสัยชายคนหนึ่ง แต่หลายครั้งที่เคี้ยวที่ทุกคืนเป็นผู้ปล่อยความเคียดออกไปคนเดียวโดยที่เขามิได้เหลียวแลเลย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทิ้งผ้าเช็ดหน้า การแกล้งเดินชนเขา หรือการไปเลือกอ่านหนังสือใกล้ ๆ เขา จนกระทั่งเคยได้รับประทานอาหารโต๊ะเดียวกัน ทุกคืนเขินปัดผมเปียของตนเองไปถูกระเกียบในซามกวยเตี๋ยวของเขาจนหกเลอะเทอะ มิตรไมตรีจึงได้เกิดขึ้น ทั้งแต่นั้นมาทั้งสองก็ได้รู้จักสนิทสนมกัน ทุกคืนได้มีแฟนสมปรารถนา ทำให้เธอมีความสุขมาก

¹อมยิ้ม "อยากมีแฟน" สตรีสาร 8 : 16 - 17, 126 - 127

อย่างไรก็ตามเมื่อหนุ่มสาววัยรุ่นมีโอกาสใกล้ชิดสนิทสนมกัน ก็ย่อมทำให้
ความรักเข้าใจจิตใจของแต่ละฝ่ายได้ในเวลาไม่นานนัก จนทำให้กลายเป็นความรัก
เฝ้ายามที่สุด แ่ความรักของเด็กหนุ่มสาวนั้นไม่ว่าจะมั่นคงนัก ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของ
วัยรุ่นนั้นมักจะสนใจสิ่งใหม่ ๆ รู้สึกเบื่อหน่ายสิ่งต่าง ๆ ใ้ได้ง่าย ชอบแสดงพฤติกรรม
ความรัก "สังคมวัยรุ่น" นิยม การมีความรักของวัยรุ่นบางครั้งก็มีไข่มุกเพื่อเลือกคู่ครอง
และวางหลักฐานสำหรับครอบครัวในอนาคตอย่างแท้จริง ดังที่ปรากฏในเรื่อง "รัก
ใจหวั่น" ของชิง เรื่อง "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" ของจันทร์วรรณ ศรีเพชร เรื่อง
"เริ่มต้นกันเมื่อวันฟ้าสวย" ของร่านำ และเรื่อง "ดอกไม้สีขาว" ของวรางค์

เรื่อง "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" ของ จันทร์วรรณ ศรีเพชร¹ แสดงให้เห็นถึงความรัก
อันไม่มั่นคงของนกกับปู ซึ่งเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเดียวกัน ทั้งสองรู้จักกันตั้งแต่เรียน
ชั้นประถมศึกษา เมื่อมาพบกันในมหาวิทยาลัยจึงได้รักใคร่สนิทสนมกัน นกกับปูมีความสุข
อยู่กับความรักมานาน แต่ในที่สุดเมื่อกาลเวลานานไปความรักกลับจืดจางลง ปูก็บอก
เลิกกับนกโดยอ้างว่าจะต้องลาศึกษาเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเตรียมตัวไปเรียนต่อที่
ต่างประเทศ ปูจึงไม่มีเวลาให้กับนก ทำให้นกรู้สึกเสียใจยิ่งนัก

เรื่อง "เริ่มต้นกันเมื่อวันฟ้าสวย" ของร่านำ² เป็นเรื่องความรักของเมลา
กับต้น ซึ่งได้เริ่มรู้จักกันในงานฉลองวันเกิดของโรงเรียน เมลาพยายามเอาใจต้น
ทุกอย่างไม่เคยแสดงอารมณ์เสียให้ต้นได้พบเลย เมลาชอบทุ่มเวลาให้กับการอ่านหนังสือ
ส่วนต้นนั้นเป็นคนที่รักเสียงเพลงเป็นนักดนตรี และชอบเต้นรำ ทั้งสองมีสิ่งที่แตกต่างกัน
มาก ซึ่งเป็นส่วนที่ผลักดันให้ต้นไปมีแฟนใหม่ เมื่อคบกันมาแล้วถึง 3 ปี เมลาต้องสะกิดกลับ

¹จันทร์วรรณ ศรีเพชร "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" สตรีสาร 2 : 8 - 9, 123

¹⁰ เมษายน 2526

²ร่านำ "เริ่มต้นกันเมื่อวันฟ้าสวย" สตรีสาร 21 : 6 - 7, 135 -

¹³⁶ 11 ตุลาคม 2524

ความเจ็บไข้ได้ป่วยเดียว วันนี้เป็นวันที่เซดแสนเหงา และอดนึกถึงวันนั้นวันที่เริ่มต้นกัน...
เมื่อวันฟ้าสวยไม่ได้เลย

สำหรับเรื่องความรักของคนหนุ่มสาวนี้ บางครั้งก็มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นไฉยาค
ทั้งทองอาศัยเวลาอันนานเพื่อพิสูจน์อุปนิสัยและพฤติกรรมของแต่ละฝ่าย ในกรณีที่หนุ่มสาว
เหล่านั้นคำนึงคุณค่าของความรักว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตในอนาคต ซึ่งจะเป็น
ก้าวแรกที่น่าไปสู่การแต่งงานสร้างหลักฐานสำหรับชีวิต ความรักในลักษณะนี้จึงเกิดขึ้น
ไฉยาค ทองอาศัยเวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ แต่จะมีความมั่นคงมากพอสมควร ดังที่ปรากฏ
ในเรื่อง "ที่รัก" ของชนแหลม เรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร เรื่อง "อันเนื่องมาจาก
วันฝนตก" ของรุจนารต และเรื่อง "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" ของวชิรवार ดังตัวอย่าง
เรื่อง "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" ของรุจนารต¹ กล่าวถึงหนุ่มสาวคู่นึง
ที่ทำงานในบริษัทเดียวกันมานานแล้ว แต่มิได้มีความสนใจกันเป็นพิเศษแต่ประการใด
จนกระทั่งวันหนึ่งฝนตกหนักราตรีได้ทอดสายตาออกไปข้างนอกและนึกถึงความลำบากของ
การจราจรอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากฝนตก คิดถึงทางเข้าบ้านของเธอที่เจ็ญงออกไปด้วย
น้ำ แล้วราตรีก็ชวนให้เคโซซึ่งเป็นเพื่อนร่วมงานได้ับรู้ เคโซจึงอาสาจะขับรถไปส่ง
เธอที่บ้าน เมื่อไปถึงบ้านก็พบว่าหลังคารั่ว เขาก็อาสาจะซ่อมแซมให้ ตั้งแต่นั้นมาเคโซ
ก็ดำเนินการในสิ่งที่ตนได้พูดไว้ เคโซให้ความช่วยเหลือแก่ราตรีมากขึ้น จนเริ่มเห็น
คุณค่าความดีและความสามารถของราตรีเมื่อมีโอกาสดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ ในที่สุด
ทั้งสองก็รักกันและกักสินใจ แต่งงานกัน

ในเรื่อง "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" ของวชิรवार² หญิงสาวคนหนึ่งไม่สนใจ
กับเรื่องความรักมากนักเมื่อยังอยู่ในวัยเรียน จนกระทั่งเมื่อสำเร็จการศึกษาขั้นสูงแล้ว

¹รุจนารต "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" สตรีสาร 10 : 8 - 9, 126 - 128
มิถุนายน 2525

²วชิรवार "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" สตรีสาร 1 : 10 - 11, 115 - 119
เมษายน 2526

เธอจึงเริ่มนึกถึงและสนใจอย่างจริงจังเพราะอายุมากขึ้น แต่ทว่าเธอจะยอมตกลงสร้าง
หลักฐานับชายคนใดคนหนึ่ง เธอก็ต้องพิจารณาอุปนิสัยและสภาวะแวดล้อมของชายที่
เข้ามาผูกพันในชีวิตเธอคนแล้วคนเล่า จนกระทั่งถึงคนสุดท้าย ที่เธอเห็นว่าเหมาะสม
ที่สุดสำหรับการครองชีวิตคู่ของเธอ ทั้งเนื้อเรื่อง ซึ่งได้กล่าวถึงรุจีว่า เธอมีวัยสามสิบสี่ปี
และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก ตลอดเวลาที่ผ่านมาเธอสนใจตำราตำรามากกว่า
การคบเพื่อนทางเพศ พ่อแม่พี่น้องอยากให้เธอมีครอบครัว รุจีเองก็รู้สึกหงายใจเรื่องนี้
เหมือนกัน เธอเคยสนใจวิศวกรซึ่งมีแม่เป็นผู้ดีเก่า แต่เมื่อพบหน้ากันก็เกิดปัญหาเธอจึง
เปลี่ยนใจ ต่อมาเธอคบกับพัฒนะตั้งใจจะแต่งงานด้วย แต่ก็ไ้ทราบความจริงว่า พัฒน
ะแอบมีลูกกับคนไข้ภายในบ้าน รุจีจึงเลิกสนใจและรู้สึกเบื่อหน่ายเรื่องความรักเช่น
แต่ในไม่ช้าเธอก็ได้รู้จักกับพันปรีวซึ่งเป็นเพื่อนของพี่ชายและเป็นคนที่พี่ชายสนับสนุนว่า
เป็นคนดี รุจีจึงให้ความสนิทสนมและรักใคร่ด้วย แม้ว่าจะเคยมีภรรยามาแล้วแต่ก็กำลัง
จะหย่าร้างกันตามกฎหมาย รุจีจึงขอหยุดอยู่เพียงผู้ชายคนก่อนที่จะสายเกินไป

ในเรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร¹ ก็เช่นเดียวกัน ที่แสดงให้เห็นถึงการ
ปฏิบัติตนของหนุ่มสาวเกี่ยวกับเรื่องความรักว่า หนุ่มสาวต่างจะต้องใช้เวลาในการเลือก
บุคคลที่ตนจะมอบความรักอันแท้จริงและมั่นคงให้ เพื่อการก้าวไปสู่การครองเรือน โดย
จะมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมหลาย ๆ ประการ ฉะนั้นหนุ่มสาวบางคนจึงอาจจะ
มีความรักต่อเพศตรงข้ามในขณะเดียวกันหลายคนก็ได้ เพื่อเหตุผลดังกล่าวข้างต้นเหมือน
กับที่กินซึ่งเป็นหญิงสาวผู้รักกับพลายมานานแล้ว พลายไปเป็นแพทย์อยู่ในชนบท ส่วนกิน
ทำงานออกแบบตกแต่งเสื้อผ้าอยู่ในกรุงเทพฯ กินอ่านจดหมายของพลายซึ่งได้ชวนให้เธอ
ไปอยู่ทางจังหวัดกล้วย ในขณะเดียวกันกินก็คิดถึงชีวิตในวัยหนุ่มที่มีทุกสิ่งทุกอย่างพร้อมสรรพ

¹ชไมพร "ทางเลือก" สตรีสาร 28 : 6 - 7, 135 - 136

อดกินรักและแต่งงานกับเขา คินก็จะได้ทำงานที่ตนรักอยู่ในกรุงเทพฯ ต่อไป คินพยายาม
ฝึกสนใจเลือกทางเดินชีวิตของคน ในที่สุดจึงตัดสินใจเลือกชีวิต เธอเริ่มต้นเขียนจดหมาย
ถึงชีวิตซึ่งได้เดินทางไปอเมริกาเป็นเวลา 4 วันแล้ว

5. เรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม

หมายถึงเรื่องที่แสดงความคิดเห็นของตัวละครที่มีต่อพฤติกรรม สภาพ
และความเป็นไปของบุคคลหรือสังคม หรืออาจจะแสดงข้อคิดเห็นด้วยการกล่าวเปรียบเปรย
กระทบกระทั่งเสียดสี เห็นแค้นบุคคล รัฐบาลหรือหน่วยงานต่าง ๆ เรื่องสั้นประเภทนี้
ได้แก่ เรื่อง "เขียนซีไบที่ลิบเจ็ค" ของฟองจันทร์ เรื่อง "ปลาร่วมช่อง" ของรัตนกานต์
เรื่อง "ดวงใจที่รักสันติ" ของปลาเก้ เรื่อง "ทหารทุกตา" ของพินแก้ว เรื่อง "บุพการี
ในห้องแล็บ" ของอุลลิส เรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของ จิระ จุมพล เรื่อง "ศิลาจารึก'80"
ของฐิติ เรื่อง "ร.ศ.199" และเรื่อง "201" ของนฤเบศ เรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย"
ของ เชาว ประกฤษ ดังตัวอย่าง

เรื่อง "เขียนซีไบที่ลิบเจ็ค" ของฟองจันทร์¹ กล่าวถึงตัวละครหญิงผู้มี
ทัศนคติความเชื่อในเรื่องโชคกลางและการทำนายเคราะห์ดวงในทางลบ เธออยาก
ศึกษาว่าคำทำนายในใบเขียนซีไบจะมีอย่างไรก็เลยไปเสี่ยงทาย จึงไปที่วัดบนคอยซึ่งมี
พระให้เขา ชายคอกไม้ รูปเทียน และตะกรุด เธอพบหญิงสาวคนหนึ่งมีใบหน้ากังวล
เมื่อไปเสี่ยงเขียนซีไบแล้ว ก็มีใบหน้าสดใสขึ้นแล้วตรงไปซื้อล็อตเตอรี่ เธอจึงลองเสี่ยง
บ้าง เมื่ออ่านคำทำนายทุกหมายเลขก็ตั้งข้อสังเกตว่า ถ้าทายว่าโชคดีถูกในทองจะเป็น
ผู้ชาย ถ้าโชคร้ายถูกในทองจะเป็นหญิง เธอสงสัยว่าคนที่ได้ถูกหญิงคือคนที่เคราะห์ร้ายหรือ

¹ฟองจันทร์ "เขียนซีไบที่ลิบเจ็ค" สารสาร 4 : 6 - 7 27 เมษายน

เรื่อง "ปลาร่วมช่อง" ของ รตนกานท์¹ เป็นการแสดงทัศนะต่อพฤติกรรมของบุคคลและสังคมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหง ครั้งหนึ่งเธอเคยศึกษาอยู่ด้วย เธอเห็นว่าการศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ต้องใช้ความมานะพยายามและความอดทนมาก จึงยกย่องผู้ที่ได้ศึกษาในที่นี้ทุกคน เธอเสียใจที่มีชาวซึ่งสร้างความเสียหายให้แก่มหาวิทยาลัย นั่นคือหนังสือพิมพ์โคลงข่าวว่ามหาวิทยาลัยรามคำแหงเป็นแหล่งเสื่อมโทรมทางเพศ ที่จริงแล้วมหาวิทยาลัยยังคงเป็นแหล่งที่ปลูกฝังสรรพวิทยาการต่าง ๆ ที่ทรงคุณค่าต่อการศึกษา เธอขอความยุติธรรมและความเห็นใจจากทุกฝ่าย ขอให้ใคร่ของภาพรวมนักศึกษาทุกคนจะต้องเป็นเช่นนั้น

เรื่อง "จากดวงใจที่รักสันติ" ของ ปาเก² เป็นความคิดเห็นในเรื่องผลแห่งความสูญเสียจากสงคราม ซึ่งเป็นทัศนะของปาเก้ที่มองเห็นว่า สงครามเป็นภัยที่น่ากลัวควรหลีกเลี่ยงให้มากที่สุด สงครามมีแต่ความสูญเสีย มีแต่การทำลายล้างชีวิต เกียรติภูมิที่คนไทยรักสงบและหวงแหนแผ่นดินของเรา เกือบยากให้ทุกคนวางอาวุธ หันหน้าเข้าหากันด้วยความเป็นมิตร ก่อนนอนก็จะสวดมนต์ขอให้พระประธานสันติภาพไปสู่นานาชาติโดยถ้วนหน้า

เรื่อง "ทหารตุ๊กตา" ของ พินแก้ว³ เป็นความคิดเห็นที่มีต่อพฤติกรรมของทหาร เมื่อได้เห็นเด็กเล็ก ๆ สองคนนำทหารตุ๊กตามาต่อสู้กันด้วยเสียงอึกทึกครึกโครมและสนุกสนานท่ามกลางเสียงปืน เสียงระเบิด และควันไฟ ทหารที่ต่อสู้กันนั้นต่างทำตาม

¹รตนกานท์ "ปลาร่วมช่อง" สตรีสาร 11 : 6 - 7 11 มิถุนายน 2525

²ปาเก้ "จากดวงใจที่รักสันติ" สตรีสาร 16 : 6 - 7 20 กรกฎาคม

2523

³พินแก้ว "ทหารตุ๊กตา" สตรีสาร 44 : 6 - 8 1 กุมภาพันธ์ 2524

ภาพที่ถ่ายไว้คำสั่งของผู้บังคับบัญชา ทั้งสองฝ่ายคาน้ำเข้าต่อสู้กัน บางครั้งสูญเสียอวัยวะ
ของร่างกาย บางครั้งก็ต้องสูญเสียแม่แก่ชีวิตและเลือดเนื้อ ผู้ชนะที่แท้จริงคือนายพลผู้
ออกคำสั่งทางบก การรบเกิดขึ้นจากการอ้างสิทธิทาง ๆ ว่าเป็นของฝ่ายตนแล้ววิวาทกัน
ทางการเมืองการเจรจา และใช้สงครามเป็นเครื่องระงับสันติ เมื่อเด็กทั้งสองให้ทหารต่อสู้กัน
ด้วยความสนุกสนานน้อยอนุภาพชนะแล้วก็แยกย้ายกันไป เด็กชายเจ้าของบ้านโยนทหาร
ออกมาไว้รวมกับของเล่นอื่น ๆ แล้วนอนหลับอย่างมีความสุข

เรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของจิระ จุมพล¹ ชายขายเต้าฮวยได้เขียน
จากหมายเสียสละเพื่อนผู้เป็นเศรษฐีว่า เขาคงไม่รู้ลึกเคี้ยวคร่อนที่สินค้าขึ้นราคาเมื่อค่าครองชีพ
สูง เพราะสามารถขึ้นราคาสินค้าได้ทีละมาก ๆ ได้ยินข่าวว่าเพื่อนไปเลี้ยงฉลองบุคคล
ที่เกษียณซึ่งเป็นงานของพวกคุณหญิงคุณนายที่ใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย โดยมีไต่คำนึงถึงชาติ
บ้านเมืองหรือคนยากจนเลย ควรเสียสละอย่างแท้จริงมิใช่บริจาคเงินจำนวนมากเพื่อ
แลกกับสายสะพายและชื่อเสียงเท่านั้น จึงขอให้เพื่อนช่วยเหลือคนพวกเขาเหล่านั้นด้วย

เรื่อง "ศิลาจารึก'80" ของจิตติ² เป็นเรื่องของการเสียสละรัฐบาลซึ่งบริหาร
บ้านเมืองจนผู้คนเดือดร้อนไปถ้วนทั่วหน้า การแสดงความคิดเห็นดังกล่าว ผู้เขียนใช้
สรรพนาม "กู" จารึกเรื่องราวความเป็นไปต่าง ๆ ของบ้านเมืองและประชาชนชาว
เมืองกรุง ซึ่งต้องได้รับความเดือดร้อนชวามากแพ่ง และการหาความปลอดภัย
ไม่ได้จากชีวิตประจำวันนั้น มีการค้าสิ่งผิดกฎหมายกันอย่างเสรี ค่าประเวณี ลอลวง

¹จิระ จุมพล "ถึงเพื่อนเศรษฐี" สตรีสาร 24 : 6 - 7, 131

14 กันยายน 2523

²จิตติ "ศิลาจารึก'80" สตรีสาร 23 : 7 - 8 7 กันยายน 2523

หญิงสาวจากชนบทมา มีการก่ออาชญากรรมเสมอ ๆ มีรัฐประหารและปฏิวัติบ่อยครั้ง ประชาชนพากันหลงใหลวัฒนธรรมฝรั่ง หลงใหลในเรื่องไสยศาสตร์ ชอบเล่นการพนัน หากินกับศาสนาในตอนสุดท้ายผู้เขียนได้ประสบระดับเสียชื่อเสียงถึงปัญหาความเดือดร้อนทาง ๆ ของประชาชนว่ายังมีอีกมากมายจนจกไม่ไหว

เรื่อง "ร.ศ.199" ของนฤเบศ¹ เป็นการเสียดสีบุคคลที่มีการศึกษาระดับสูง แต่ไร้คุณธรรมคือ เรื่องของนักศึกษาสาวกับอาจารย์ระดับคอกเตอร์ที่ออกไปพัฒนาชนบทร่วมกันและเกิดปัญหาผู้สาวจนลูกศิษย์มีครรภ์ หนูน้อยเริ่มก่อตัวในท้องแม่ได้รับรู้เรื่องราวทุกอย่างแม้จะมีอายุเพียงไม่กี่สิบวันก็ตาม เขาฉลาดเพราะเป็นลูกของผู้มีการศึกษา หนูน้อยกำหนดให้พ่อที่ไม่รู้จักบ่งกันทั้ง ๆ ที่ได้เคยเรียนเรื่องเพศศึกษามาตั้งแต่ชั้นประถมปลายแล้ว พอเกิดเรื่องเขนนพอกได้แต่เฝ้าปลอบประโลมชักชวนให้แม่ทำลายหนูน้อยเสีย หนูน้อยส่งสารแม่ที่เฝ้าครุ่นคิด ร้องไห้ เก็บตัวอยู่ตามลำพัง แม่ไม่ต้องการทำเช่นนั้นเพราะรู้สึกว่าเป็นบาปหนัก แต่ในที่สุดแม่ก็เชื่อพ่อ เจ้าหนูน้อยจึงถูกกำจัดไม่มีโอกาสอยู่ถึง ร.ศ.200 หรือ 300 เจ้าหนูน้อยสามารถเอาชนะยาคุมได้ แต่ก็ต้องพ่ายแพ้กับการทำแท้ง หนูน้อยไม่เสียกายชีวิตเลย รู้สึกว่าจะเป็นการดีเสียอีกที่ไม่ต้องพบกับคนใจร้ายยิ่งกว่านี้ในปีถัด ๆ ไป

เรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย" ของเชวง ประภค² เป็นเรื่องที่ผู้เขียนได้แสดงความคิดเห็นต่อสภาพความเป็นอยู่และอุปนิสัยของมนุษย์ โดยสอดใส่อารมณ์ความรู้สึกทาง ๆ ให้นางนวลมีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับมนุษย์ นกนางนวลเหล่านี้หากินอยู่แถบ

¹นฤเบศ "ร.ศ.199" สตรีสาร 33 : 6 - 7, 120 - 123 15 พฤศจิกายน

²เชวง ประภค "นางนวลที่อ่าวไทย" สตรีสาร 7 : 6 - 7

ด้วยทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ปู่นกนางนวลพากันออกหาอาหารเพื่อประทังชีวิต
 ไปยืนหยัคอยู่ต่อไปด้วยความอดทน ท่างพยายามบินวนเวียนหาเศษอาหารจากมนุษย์
 ซึ่งกำลังมีความสุขอยู่บนชายหาด แต่ก็ไม่ได้อาหารเลย มนุษย์กลุ่มนี้มีความสุขกันมาก
 บางคนกินอิ่มแล้วลงเล่นน้ำ บางคนนอนอยู่บนชายหาด ซึ่งสีหน้าและกิริยาอาการนั้นต่าง
 ไปจากชาวประมงที่เป็นเพื่อนสนิทของคน นกนางนวลกับลูกเรือประมงต่างรู้จักกันดีซึ่ง
 นกนางนวลได้อาศัยกินปลาเน่าจากเรือประมงเหล่านั้น นกนางนวลได้นึกถึงชีวิตของ
 ชาวประมงที่แข็งแรงมั่งคั่งต่าง ๆ กันว่า ทุกคนต้องประสบกับความยากจน ต้องต่อสู้กับชีวิต
 ด้วยความอดทน บางคนเศร้าสร้อยเหงาหงอย เพราะต้องรับผิดชอบชีวิตลูกเมียซึ่งเกิน
 ไปด้วยความอดอยากยากแค้น พวกเขาต้องละทิ้งครอบครัวจากบ้านออกสู่ทะเลเป็นเวลา
 หลาย ๆ วัน ยามใดที่ไ้กลับสู่ฝั่งทุกคนก็ปีติราเริง ปู่นกนางนวลเหล่านั้นเมื่อหาอาหารจาก
 ฝั่งไม่ได้ก็ตัดสินใจบินออกสู่ท้องทะเลหลวง มีนกนางนวลสองแม่ลูกวิ่งท่าย แดแล้ว
 นกนางนวลผู้เป็นแม่ก็ถูกมนุษย์ยิงตกมาตายต่อหน้าลูก ลูกนกนางนวลเสียใจ และไม่เข้าใจ
 ความมนุษย์ทำไมจึงต้องกระทำเช่นนั้นและทำเพื่อประโยชน์อะไร

6. เรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาว

หมายถึง เรื่องที่กล่าวถึงความรู้สึกของตัวละคร หรือความเป็นไปแห่ง
 จิตใจขณะหนึ่ง ๆ ของตัวละครที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นอารมณ์เศร้าโศก
 ว่าเหวเหงาหงอย หงุดหงิด หรืออารมณ์ขบขันก็ได้ เรื่องสั้นประเภทนี้ได้แก่ เรื่อง "วันบ้า ๆ"
 ของออม เรื่อง "นอนไม่หลับ" และ เรื่อง "คนน่ารักในวันเหงา ๆ" ของวชิรवार
 เรื่อง "นก" ของสนบท เรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของงามพรรณ เวชชาชีวะ เรื่อง
 "เงา" ของเพรียว เรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์" ของอัญชลี มีสิทธิ์และเรื่อง
 "ความรัก" ของลูกนอกคอก กังถั่วอย่าง

เรื่อง "วันบ้า ๆ" ของออม¹ เป็นเรื่องที่ตัวละครสาวผู้นึงต้องพบกับ

¹ออม "วันบ้า ๆ" สตรีสาร 13 : 8 - 9, 127 - 128 27 มิถุนายน

เหตุการณ์ที่มากกระทบอารมณ์ความรู้สึกจนก่อให้เกิดอารมณ์ความหงุดหงิดว่าวันนี้ทั้งวันทั้งคืนเธอเริ่มอารมณ์เสียเมื่อเห็นโฆษณาบนพาดโปสเตอร์การคนโปรกจึงจัดการทำความสะอาดจนเรียบร้อย เมื่อเธอพักผ่อนแล้วได้ออกไปพบเพื่อนตามนัด แต่รอจนเกินเวลาไปถึงชั่วโมงครึ่ง ก็ไม่มาจึงเปลี่ยนใจเดินไปหาอาหารรับประทาน แล้วจึงไปเลือกซื้อรองเท้าที่บางลำภู เจ้าของร้านพุดจาเห็นแบบเมื่อเธอไม่ซื้อสินค้า จึงไปเลือกหนังสือกับหนังสือขายยืนจับกันตรงหน้าแผนที่เธอจะเลือกเล่มนั้น จึงฉวยเลยไปหมายคาบกับหนังสือเล่มหนึ่ง เมื่อจะเอื้อมหยิบก็ถูกผู้ชายตัวสูงคักหน้าไปเสียก่อน เธอเริ่มอารมณ์เสียมากขึ้น จึงเดินไปซื้อของในซูเปอร์มาร์เก็ต และเธอก็ได้ฟังวาทะที่ชวนให้ระแวงระแวงอีก จึงออกจากร้านไปรอรถเมล์กลับบ้าน แต่รออยู่เป็นนาน เมื่อรถเมล์มาก็ไม่ผ่านทางที่เธอต้องการจะไปทั้ง ๆ ที่มีป้ายเขียนไว้ว่าจะไปทางนั้น เธอจึงต้องเปลี่ยนใจเดินกลับบ้านด้วยอารมณ์หงุดหงิด

เรื่อง "นอนไม่หลับ" ของวชิรवार¹ แสดงให้เห็นถึงอารมณ์หงุดหงิดของเด็กสาววัยรุ่น ซึ่งเกิดจากความรอนอบอ้าวของอากาศในขณะนั้น จนทำให้เธอนอนไม่หลับ ท่องหาวิธีการต่าง ๆ มาผ่อนคลายอารมณ์ ทั้งเนื้อเรื่องที่กล่าวว่า ตัวรู้สึกหงุดหงิดที่อากาศในคืนนั้นรอนอบอ้าวจนทำให้ไม่หลับ ตัวจึงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นอนได้นอนหลับอย่างเป็นสุข เธอนับแกะอย่างปรังแล้วเปลี่ยนมาท่องพุทโธยวบหนอพงหนอยอย่างไทย ๆ ก็ยังไม่หลับอีก จึงนับเลข 1 - 100 พอรู้สึกเคลิ้มใกล้จะหลับก็ถูกแมลงสามโกที่ฟ้าเห่าจนตกใจ ตัวต้องลุกมาจ้ดแมลงสามอีก กว่าตัวจะหลับได้ก็ถึงสี่สอง และตัวก็ได้นอนหลับและฝันที่มีความสุข

¹วชิรवार "นอนไม่หลับ" สตรีสาร 16 : 8 - 9 18 กรกฎาคม

เรื่อง "นก" ของสนบท¹ กล่าวถึงช่วงอารมณ์หนึ่งของบุคคลวัยรุ่นที่เกิดความรู้สึกว่าเหงาหงอย และเบื่อหน่ายในสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองซึ่งพ่อแม่ปกครองเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน โดยที่พ่อแม่ไม่คำนึงถึงความต้องการด้านจิตใจของลูก ลูกจึงหาทางออกในทางที่ผิด แต่เมื่ออารมณ์ความรู้สึกดังกล่าวได้หมดสิ้นไป เธอก็คิดว่าควรประพฤติในทางที่ถูกต้อกว่าเดิม ทั้งที่ผู้เขียนได้กล่าวถึงชีวิตของนกว่าวันหนึ่งนกรู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน และเกิดอารมณ์หงา ๆ จึงได้ชวนเพื่อน ๆ หนีเรียน เพราะมีการเรียนเพียงครึ่งวันเท่านั้น เพื่อน ๆ ไปดูหนังแทนนกแยกตัวไปชายหาด เธอก็คิดถึงสภาพความเป็นไปในครอบครัว เธอถูกพ่อแม่ปกครองอย่างเข้มงวดกวดขันไร้อิสระ เพราะเป็นลูกสาวคนเดียวของครอบครัว นกจึงพอใจที่จะทำทุกสิ่งทุกอย่างตามใจปรารถนา นกเคยคบหาสมาคมกับเพื่อนไม่กี่ คน หักสุมบุหรี่ แต่เมื่อคำนึงถึงโทษภัยที่ร้ายแรงก็ชักสนใจเลิกได้ ในขณะที่นึกคิดเรื่องเกี่ยวกับตนเองนั้น นกยื่นทอดอารมณ์ไปกับคลื่นที่ซัดเข้าสู่ฝั่ง และคิดได้ว่าเมื่อคลื่นไม่เบียดฝั่ง เธอก็ไม่ควรจะเบื่อชีวิตที่พ่อแม่สุ่อกสาห์ประคับประคองมา เมื่อนกคลายความเหงาได้ เธอก็กลับโดยมิได้เหลียวมองทะเลอีกเลย

เรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์" ของอัญชลี มีสิทธิ์² เป็นเรื่องประเภทแสดงอารมณ์ซับซ้อน ซึ่งเน้นไปในทางสนุกสนานเพื่อผ่อนคลายอารมณ์เป็นสำคัญ โดยกล่าวถึงคุณแก่นจันทร์ว่า เธอเป็นสาวใหญ่ที่พิถีพิถันเรื่องความสะอาด ถ้าของใช้ต่าง ๆ ตกสู่พื้นเธอจะทิ้งขยะทันที ญาติพากันมองว่าเธอเป็นโรคประสาทอ่อน ๆ ในที่

¹สนบท "นก" สตรีสาร 33 : 8 - 9, 115 14 พฤศจิกายน 2525

²อัญชลี มีสิทธิ์ "ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์" สตรีสาร 49 : 6 - 7,

งานเพื่อน ๆ ก็มักจะนิทาการประพุกิตนและการแต่งตัวของเธออยู่เนืองนิจ
กับทั้งคุณแก่นจันทร์ไม่ไ้ขับรถไปทำงานเพราะรถเสียจึงไปรอรถเมล์ เธอพบชายที่มี
ความหล่อเหลาถูกใจยิ่ง เธอฝันหวานไปคาง ๆ นานา จนเมื่อชายผู้นั้นก้าวขึ้นรถเมล์
เธอรีบก้าวตามไปทันที ทั้ง ๆ ที่มีโชคันที่เธอต้องการจะไป เผลออยู่ไ้ที่นั่งที่เดียวกัน
กระเป๋ารถเมล์มาเก็บเงินจากชายผู้นั้นแล้วฉีกตัวให้ 2 ใบ คุณแก่นจันทร์จึงรีบวางมาก
บางเอกจากหญิงในศักดิ์ศรีถือว่าชายผู้นั้นที่ถือคีมออกการรถให้เธอ แต่ในใจนึกขอบคุณเขา
ตลอดเวลา ชายผู้นั้นจึงยิ้มน้อย ๆ พร้อมกับทวงकारรถจากเธอ เพราะเขาเองก็มิไ้
ตั้งใจออกการรถให้เธอเลย

เรื่อง "ความรัก" ของลูกนอก¹ ก็เช่นกัน ที่แสดงอารมณ์ซับซ้อนโดยผู้เขียน
แสดงให้เห็นความรักของคนที่มีความผิดปกติในร่างกายทั้งคู่คือความรักระหว่างพลทหาร
สมศักดิ์กับแก้ว พลทหารสมศักดิ์มีใจรุ่มกระวนกระวายคิดถึงหญิงสาวในภาพที่ถืออยู่
เธอชื่อแก้วผู้มีความสวยเพียบพร้อมทั้งสงูจักกันทางจดหมายในคอลัมน์หาเพื่อนใน
หนังสือการ์ตูน วันพรุ่งนี้จะถึงวันนี้แล้วเขาเฝ้ารอคอยอยู่ ส่วนแก้วก็เช่นเดียวกันเธอ
รอวันนั้นเหมือนกัน เรื่องทั้งหมดที่ผ่านมามีตั้งแต่แรกแก้วไ้คบเป็นที่พักใจ เธอเป็นรูปของ
เธอไปลงในหนังสือและรับรู้เรื่องราวการติดต่อกันโดยตลอด เมื่อถึงวันนี้ทั้งสองไ้
พบกันโดยแก้วสวมเสื้อสีแดงและติดกับสีแดงไว้เป็นที่สังเกต ต่างก็เขินอายและมีความ
ประหม่า ในที่สุดพลสมศักดิ์ก็เอื้อมเอื้อมทักทายด้วยคำพูดที่ติดอ่างตลอดทุกคำ ส่วนแก้ว
ก็ไ้ไ้แต่ยิ้มแล้วตัดสินใจเปล่งเสียงตอบออกไปเป็นภาษาไม้อย่างโล่งอก

¹ ลูกนอก "ความรัก" สตรีสาร 48 : 6 - 7, 135 28 กุมภาพันธ์

วิเคราะห์โลกทัศน์

โลกทัศน์ หมายถึง "ท่าทีของกริที่มืค่อชีวิตและโลกและเพื่อนมนุษย์ ฯลฯ"¹ มนุษย์แต่ละสังคมย่อมมีทัศนะหรือมองโลกแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ และสภาพแวดล้อม ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต ในการศึกษาวรรณกรรมจึงจำเป็นต้องศึกษาโลกทัศน์ของ นักเขียนด้วย ทั้งนี้เพราะ "นักเขียนย่อมมองดูโลกและชีวิตมนุษย์ในแง่มุมต่าง ๆ กัน และต่างก็มีแนวคิดของตนที่มีอยู่ค่อโลก ค่อสังคม ค่อชีวิตมนุษย์แตกต่างกัน แนวคิดหรือปรัชญาของนักเขียนจึงมีหลายแนว และต่างก็พยายามถ่ายทอดความคิดหรือปรัชญาต่าง ๆ นั้นในวรรณคดีที่ตนแต่งเสมอ"²

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาโลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เพื่อให้ทราบว่ บุคคลเหล่านั้นมีความรู้สึกนึกคิดค่อชีวิต โลก และเพื่อนมนุษย์อย่างไร เพื่อก่อให้เกิด ความเข้าใจอันดีต่อกันและเพื่อประโยชน์สุขสำหรับการอยู่ร่วมกันในสังคม ทั้งนี้ ความหมายของโลกทัศน์ตามทัศนะของผู้วิจัยคือ ทัศนะหรือความคิดเห็นที่บุคคล กลุ่มบุคคล มีค่อชีวิต โลกและสังคมที่อยู่ร่วมกัน ทั้งนี้จากการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ทั้ง 150 เรื่อง ปรากฏว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เสนอทัศนะค่าน ีต่าง ๆ ไว้ในเรื่องสั้นจำแนกออกได้ดังนี้

1. โลกทัศน์ค่านจริยธรรม

หมายถึง ทัศนะที่มีต่อการประพฤติปฏิบัติตัวของแต่ละบุคคลอันเป็นความประพฤติ ที่มีเหตุผลและเป็นสิ่งที่งามเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งเป็นการประพฤติปฏิบัติที่ปฏิบัติชอบ

¹วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ หน้า 144

²กุหลาบ มัลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 105

ทั้งตนเอง ผู้อื่น และสิ่งต่าง ๆ อันจะทำให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข นักเขียน
 "วัยสาวหนุ่ม" ได้กล่าวถึงจริยธรรมของบุคคลต่าง ๆ ไว้ในเรื่องสั้น เช่น จริยธรรม
 ของลูกจ้างกับนายจ้าง จริยธรรมของสามีกับภรรยา จริยธรรมของลูกกับพ่อแม่ จริยธรรม
 ของหลานกับป้าตายาย เป็นต้น ด้วยนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมยกย่องการประพฤติ
 ปฏิบัติอันก่อปรด้วยคุณความดีทั้งปวง จึงได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมไว้หลายประการ
 คือ ทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมทางด้านความซื่อสัตย์สุจริต ด้านความกตัญญูทเวที ด้าน
 ความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเมตตากรุณา ด้านความสามัคคี และด้านการประหยัด
 และออมทรัพย์ ทั้งนี้จริยธรรมที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มุ่งเน้นกล่าวถึงมากที่สุดคือ
 จริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ และความกตัญญูทเวทีของบุคคลต่าง ๆ ในครอบครัว ซึ่งได้แก่
 พ่อแม่ และลูก ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ทัศนะเกี่ยวกับความซื่อสัตย์สุจริต เป็นทัศนะที่มีต่อเรื่องการ
 ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งกาย วาจา และใจ ซึ่งเป็นไปทั้งของตนเองและผู้อื่น
 เป็นความรู้สึกนิยมที่จะกระทำการทุกอย่างด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
 ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตเป็นสิ่งสำคัญของชีวิตการอยู่ร่วมกันในสังคม
 ถ้ามนุษย์ต่างมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันแล้วปัญหาความเคียดแค้นต่าง ๆ ย่อมไม่เกิดขึ้น
 ไม่ว่าจะเป็นความซื่อสัตย์ในหน้าที่การงาน หรือความซื่อสัตย์ระหว่างบุคคลกับบุคคลก็ตาม
 โดยเฉพาะในชีวิตการครองเรือนนั้นหากสามีภรรยาไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกันแล้ว ปัญหา
 ความแตกแยกและทุกข์ยากย่อมเกิดแก่สมาชิกในครอบครัว ทัศนะดังกล่าวปรากฏในเรื่องสั้น
 ดังต่อไปนี้

เรื่อง "รุ่งโค้งตรงขอบฟ้า" ของนฤเบศ¹ เป็นเรื่องของชิปซึ่งสำเร็จการศึกษา
 และมีทุนศึกษาตอนต้นแล้ว เข้าทำงานเป็นภารโรงของห้องสมุดพร้อมทั้งตำแหน่งบรรณารักษ์ด้วย

¹ นฤเบศ "รุ่งโค้งตรงขอบฟ้า" สารนิพนธ์ 9 : 14 - 15, 112 - 115

เนื่องจากไม่มีผู้สมัคร เพราะห้องสมุดอยู่ในอำเภอชายแดนแห่งหนึ่ง ธิปปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ ปฏิบัติงานด้วยความจริงใจ ห่มเกล้าทั้งทวิทย์ กาลังกาย และกาลังใจ จนเด็ก ๆ ใค้อ่านหนังสือจำนวนมากขึ้น การกระทำของธิปได้รับความชื่นชมจากบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยทั่วไป แม้แต่ครูปรางซึ่งเป็นครูที่อยู่ข้างถิ่นกับธิปก็ยังสนับสนุนและส่งหนังสือไปบริจาคพร้อมทั้งเขียนจดหมายไปให้กำลังใจด้วย ธิปรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานของเขา เขาเขียนจดหมายเล่าถึงความก้าวหน้าของห้องสมุดให้ครูปรางทราบเสมอ ๆ ซึ่งธิปได้ยกย่องความซื่อสัตย์ของนักอ่านทั้งหลายที่ไม่เคยขโมยหนังสือทั้งข้อความในจดหมายตอนหนึ่ง

"สวัสดีครับคุณปราง ตอนผมเขียนจดหมายฉบับนี้คุณปรางกำลังสาธยายมาจะเจอกับพายุไต้ฝุ่นที่ผมแหว่นไว้ตามหน้าต่าง และตรงประตูรั้วทางเข้าห้องสมุดก็มี ต้นกระถินณรงค์เรียงเป็นแถวเลยครับ ถึงคอกไม้สวยแต่ก็เป็นร่มเงาได้ครับ ไม่กระถางที่ผมวางไว้ตรงมุมอ่านหนังสือทำให้มีชีวิตชีวาขึ้นมาก เหมือนที่คุณปรางว่าจริง ๆ เลย วันเสาร์ - อาทิตย์สมาชิกจะมากกว่าปกติครับ แด่ทุก ๆ วันก็มีคนมาอ่านหนังสือพิมพ์เสมอ หนังสือสำหรับเด็กมีมากกองโตแล้ว ผมกำลังคิดว่าจะทำมุมเด็กครับ จะหาสื่อมันโตมาปูให้เด็กนั่งนอนอ่านตามสบาย และน่าชื่นใจครับที่ว่า ...ไม่มีหนังสือหายเลย"

จากเรื่อง "อาแป๊ะ" ของวรางค์¹ แสดงให้เห็นความซื่อสัตย์ของอาแป๊ะที่มีต่อเจ้าของบ้านที่อาแป๊ะอาศัยอยู่ อาแป๊ะพลัดบ้านเกิดเมืองนอนมาอาศัยอยู่ในเมืองไทยเพียงคนเดียว ตั้งใจทำมาหากินสะสมเงินก้อนโตหวังจะไปรับลูกเมียจากเมืองจีนมาอยู่ด้วย แต่ถูกคนอื่นคดโกงไปเสีย จึงได้ไปอยู่กับครอบครัวหนึ่งโดยทำหน้าที่ดูแลทำความสะอาดบ้าน อาแป๊ะมีความขยันขันแข็งและซื่อสัตย์สุจริต จนสมาชิกทุกคนในครอบครัวรักใคร่

¹วรางค์ "อาแป๊ะ" สตรีสาร 27 : 8 - 9, 109 - 110 2 ตุลาคม

หัวใจอาแป๊ะ และทางรักบี้ถือเหมือนญาติคนหนึ่ง ทั้งตัวละครได้พูดถึงอาแป๊ะคนหนึ่งว่า

เมื่ออาแป๊ะมาอยู่กับเรานั้น พ่อจ๋าให้อยู่ที่ห้องเล็ก ๆ ริมประตูบ้าน เพื่อ
ที่ว่าจะได้คอยเปิดประตูเวลารถเข็นออกไค้สะดวก หน้าที้นอกเห็นจากนั้น
ก็ให้ดูแลสนามบ้าง กวาดใบไม้ ถอนหญ้าบ้าง อะไรทำนองนี้ คุณสมบัติที่ดี
ของอาแป๊ะก็คือความขยัน อาแป๊ะไม่เคยดูตาย บางครั้งอยู่ว่าง ๆ ก็จะไป
ไม่กวาดออกไปกวาดบริเวณหน้าบ้านเสมอ ๆ ชีหนุ หมา กา ไก่ ที่เรียกราก
ตามสนาม อาแป๊ะไม่เคยรังเกียจจะทำจนเรียบร้อยเสมอ

ในเรื่องการครองชีวิตินั้น ถ้าคู่ครองหรือสามีภรรยาประพฤติปฏิบัติตนด้วย
ความบริสุทธิ์ใจ มีความซื่อสัตย์ต่อกัน ไม่คิดนอกใจหรือแบ่งปันความรักให้กับหญิงหรือ
ชายอื่น สมาชิกในครอบครัวก็จะเป็นสุข เด็กจะได้รับความอบอุ่นและมีความมั่นคงทาง
จิตใจ ลูกจะเห็นความสำคัญของพ่อแม่และรักเคารพพ่อแม่ แต่ในขณะเดียวกัน ถ้าสามี
ภรรยาปราศจากความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ก็ย่อมเกิดขึ้น เช่น ปัญหา
บ้านแตกสาแหรกขาด (Broken Home) ลูกขาดความรักความอบอุ่น พ่อแม่ขาด
ความสนใจดูแลเอาใจใส่ลูกอย่างเพียงพอ สมาชิกในครอบครัวจะไม่มี ความสามัคคี
กลมเกลียว พบแต่ความขัดแย้งอยู่ร่ำไป อีกทั้งลูกก็จะไม่เห็นความสำคัญของพ่อแม่
หมดความเคารพนับถือ จนกระทั่งกลั่นกลายเป็นความเกลียดชังอีกด้วย ซึ่งทัศนะดังกล่าว
ข้างต้นนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ไค้สะท้อนให้เห็นไว้ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ชีวิตแสนสั้น" ของ แสงพันธ์¹ แสงพันธ์ไค้ชี้ให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้น
อันสืบเนื่องมาจากการไม่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อกันของสามีภรรยา ลูกต้องกลายเป็น
ก่าพราดทั้งแต่ยังไม่ทันจำหน้าพ่อไค้ และได้รับความรักความอบอุ่นไม่เพียงพอเพราะแม่

¹แสงพันธ์ "ชีวิตแสนสั้น" สารสาร 19 : 6 - 8, 131 10 สิงหาคม

สนใจเอาใจใส่ดูแลเท่าที่ควร จนกระทั่งหนูน้อยต้องเสียชีวิตพลัดคนน้ำที่บนไคท้าน้ำของ
 ศึกเมื่ออายุเพียง 2 ขวบเศษ ทั้งที่ตัวละครได้เล่าถึงชีวิตครอบครัวของอนงค์คนหนึ่งว่า

อนงค์เรียนจบชั้นประถมปีที่สี่ แล้วเข้าทำงานโรงงานยาสีฟัน พออายุ
 สิบแปดปีอนงค์ก็แต่งงาน ... วันแต่งงานของอนงค์เป็นไปอย่างสมหน้าสมตา
 บัวของอนงค์มีวัยไม่ห่างจากเชอนัก คุณาเป็นคนขยันดี ฉันเห็นเขาทำงานวัน
 อยู่ในบ้านทุกเช้าที่ฉันเห็นผ่าน แดเราไม่เคยพูดกัน ทำให้ไม่อาจพูดได้ว่าฉัน
 รู้จักเขา พอถึงกับฉันสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้และวนกับการเรียนกิจกรรมไม่ได้
 สนใจครอบครัวอย่างจริงจังเท่าใด จนได้เห็นอนงค์ทองแกแล้วคลอคลายแค้น
 ออกมา ลูกนาจะเป็นโซ่ทองคล้องใจพ่อแม่อย่างที่เขาว่ากัน แดยายแค้นกลับ
 ทรนกันข้าม แกเกิดมาในต้นจำนำพ่อไคควยว้า พ่อของแกก็ควาเพื่อนของแม่
 ไว้เป็นเมียข้อยแล้วไปอยู่ควยกันที่อื่น ทั้งสามคนทำงานอยู่ที่เดียวกันเป็นโรงงาน
 ยาที่เพิ่งตั้งขึ้นใหม่ใกล้วัดนี้ แดแรกไคยินว่าเพื่อนคนนี้มีอาศัยบ้านอนงค์อยู่จน
 กระทั่งเกิดมีครรภ์ขึ้น และบัวของอนงค์เลือกที่จะอยู่กับเมียใหม่ ยายแค้นจึง
 กลายเป็นลูกกำพร้าพ่อตั้งแต่บัดนั้น

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ฉันเห็นใจอนงค์มาก และไม่เข้าใจว่าคนที่อยู่ร่วมกัน
 จนมีลูกขึ้นมาอย่างนี้จะเลิกกันได้ง่ายดายอย่างไร คุณเหมือนอนงค์จะไม่ไยคินัก
 ยังคงเอาใจใส่กับการแค้นควาเริงเชนเคย ยายนางน้องสาวอนงค์เป็นผู้ดูแล
 หลานคลอคมมา ยังนับว่าดีที่แกมีป้า ยาย และตาอย่างตาแจ่มที่ให้ความรักอย่าง
 เต็มที่ ฉันเชื่อว่าอนงค์ก็รักลูกด้วยความเป็นแม่แค้นความรักสบาย และวัยที่ยัง
 สกิสทำให้หางเห็นไปบ้าง ยายแค้นเป็นเค็กเลี้ยงง่าย ยายนางอายุเพียง
 สิบสามสิบสี่ปีจึงเลี้ยงหลานเพียงไคกินอนงค์หลับตามประสา ฉันเห็นแววเหงา
 ในทรวงกายายแค้นบอย ๆ แต่ละวันแค้นจะเล่นจนมอมแมมกับเค็กแค้นนั้น

เมื่อลูกของอนงค์เสียชีวิตเพราะพลัดคนน้ำ ทุกคนต่างตำหนิอนงค์ที่ไม่สนใจ
 เอาใจใส่ดูแลลูก ทั้งข้อความว่า

ฉันยืนนิ่งไม่มีแม้แต่คำปลอบใจให้ตนเอง ขณะนั้นฉันทำอะไรไม่ถูกเลย หูแว่ว
เสียงพวกคนแก่เขาแซงคานงค พวกแกสลดใจกับเหตุการณ์ แล้วพาลดว่า
แม่เล็กไม่ดูแล อำนาจน้องชายของงคก็เป็นอีกคนหนึ่งที่ว่าพี่สาวอย่างไม่ปราณี
พลากร้องให้ช่วยความอาลัยหลานสาวตัวน้อย

เรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" ของสิทธิโชค¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่
แสดงทัศนะในการครองชีวิตว่า ถ้าหากสามีภรรยาไม่ปฏิบัติต่อกันด้วยความซื่อสัตย์ทั้งทาง
กาย วาจา และใจแล้ว ย่อมทำให้เกิดปัญหามันแตก ลูกซาคความอบอุ่น เกิดการ
ทะเลาะเบาะแว้ง และความตึงเครียดภายในครอบครัว ถึงชีวิตครอบครัวนี้พอเป็น
ที่ทำงานบริษัทเล็ก ๆ ส่วนแม่ชายชนมหาเสียงลูกชายสามคน ซึ่งสองคนแรกมีปัญหาคือบ จึง
มีลูกคนเล็กที่คอยให้ความช่วยเหลือแก่แม่ได้ สำหรับพ่อไม่เคยสนใจที่จะช่วยเหลือหรือ
แม่แก่ทุกข์กับแม่มากนัก เมื่อเกิดปัญหาขึ้นภายในครอบครัวด้วยเหตุที่พ่อไม่ซื่อสัตย์สุจริต
ใจทอแม ความเคียดแค้นต่าง ๆ ก็มาสู่สมาชิกของครอบครัวทุกคน ดังที่ปรากฏในเรื่องสั้น
ตอนหนึ่งว่า

วันหนึ่งขณะที่ฉันกำลังกินข้าวอยู่ ฉันได้ยินเสียงแม่ตะโกนว่า "หนไม่ไหวแล้ว
บอกมานะ บอกมา มันท้องไซ้ใหม่" ฉันได้ยินแม่กรีด ๆ ฉันก็รีบวิ่งไปหาพ่อน
เข้าไปทั้งพ่อและแม่ก็เจ็บแสบไม่ไถนนาน แม่บอกว่า "อีกหน่อยแก็จะเป็น
หมาหัวเน่า พ่อแก่เขาจะไม่รักแกอีกแล้ว เขาไปมีเมียใหม่ มีลูกใหม่ ฉันคง
ส่งเสีย แกรเรียนสูง ๆ ไม่ไหวแล้ว เพราะแค่นี้ฉันก็เหนื่อยแทบเลือกคากระเด็น
ถ้าฟังเงินที่ได้จากการขายขนเป็นค่าข้าว ค่ากับก็แทบจะไม่เหลือแล้ว เลิกเรียน
ไปขอทานเถอะ"

¹สิทธิโชค "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" สตรีสาร 41 : 6 - 7

ฉันฟังแล้วก็ร้องไห้ แล้วแม่ก็หันไปเล่นงานพ่อต่าง ๆ นานา แล้วก็ไล่พ่อออกจากบ้าน แม่บอกว่าถ้าพ่ออยู่แหม่อาจจะทำอะไรบ้า ๆ ขึ้นมา แม่บอกให้พ่อขึ้นไปแคเสื้อผาพ่อของทุกชิ้นในบ้านเป็นของแม่ พ่อโกรธมากเก็บเสื้อผาแล้วเดินไป ฉันวิ่งตามพ่อไป พ่อบอกว่ายังไงพ่อก็ต้องให้ฉันได้เรียนหนังสือ แต่ฉันไม่ต้องการเรียนแล้ว ฉันต้องการให้พ่ออยู่กับฉัน อยู่กับแม่ พี่ต๋อยและพี่ต๋อย ฉันห้ามไม่ให้พ่อไปไม่ได้ฉันก็วิ่งมาหาแม่มาบอกให้แม่ห้ามไม่ให้พ่อไป แต่แม่กลับว่าฉันหาว่าฉันไม่รักแม่ แม่ว่าแม่เจ็บใจ เงินเดือนพ่อที่ใช้กินกันในครอบครัวก็ยังแทบจะไม่พอยังอุทิศหาหาหุงมาผูกคอกอีก พ่อไปแล้วฉันก็ได้แต่ฟังแม่บ่นว่าพ่อไปอีกหลายวัน ฉันร้องไห้ทุกวันคิดถึงพ่อและก็ส่งสารแม่ ฉันไม่กล้าคิดว่าเรื่องนี้ใครผิด เพราะคนหนึ่งก็คือพ่อ อีกคนหนึ่งก็คือแม่ เป็นผู้ที่ฉันรักทั้งสองคน แม่ว่าฉันจะรักและคิดถึงพ่ออย่างไรก็ตาม แต่ฉันก็ยังอยู่กับแม่ ตอนนี้ฉันรู้ว่าแม่มีฉันที่พอพึ่งได้อยู่คนเดียว ฉันจะไม่ทำให้แม่ผิดหวังเป็นอันขาด ฉันอยากจะโตเร็ว จังเลยจะได้ช่วยแม่ ฉันรู้ว่าแม่รักพ่อเพราะฉันเห็นแม่ร้องไห้บ่อย ๆ หลังจากพ่อไปแล้ว พ่อคงไม่รู้หรอกถึงแม่ว่าพ่อจะส่งเงินมาให้แม่ทุกเดือนก็ไม่เหมือนกับที่พ่อกลับมาอยู่บ้านเราอีก บ้านเราจะมีความสุขได้อย่างไร ถ้ามีแม่ พี่ต๋อย พี่ต๋อย และก๊วยเต้ซากุระ "พ่อครับ ผมอยากให้พ่อกลับบ้าน"

เรื่อง "วันจาก" ของ เนระพูสี¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับความขัดแย้งสัจจวิตรรกกันระหว่างสามีภรรยาที่ขาดคุณธรรมดั่งกล่าวมาแล้ว สมาชิกในครอบครัวจะได้รับความทุกข์ยากเดือดร้อนจากผลของการกระทำเช่นนั้น โดยเฉพาะลูกฉันจะขาดความเคารพและจะเกลียดชังชั่วช้าไป ดังข้อความตอนหนึ่งที่ลูกพูดถึงพ่อซึ่งไม่มีความซื่อสัตย์คือแม่ว่า

¹ เนระพูสี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6 - 8, 136 25 ตุลาคม 2524

ผมเริ่มเกลียดหน้าพ่อตั้งแต่เมื่อไหร่ไม่ไ้จกจำ เนื่องด้วยพ่อจากแม่ และผมไปเมื่อยังเล็ก แม่บอกกับผมเสมอว่าพ่อไม่มีเมียใหม่ นี่ยาหลอน ร่ำรวยแต่หน้าตาน่าเกลียดจนผมต้องเก็บไปนอนฝันร้าย เรื่องของเรื่อง คงเพราะว่าพ่อยากรวย แล้วคงอยากเปลี่ยนรสนชาติด้วย เพราะแม่ผมนั้น พ่อบริบไว้กับน้ำยาเย็นที่พ่อแสนเมื่อ

นับตั้งแต่พ่อกออกจากบ้านเป็นต้นมา แม่ก็เฝ้าแต่โศกเศร้าเสียใจรอบค้อม จนซูบซีดผ่ายผอม ฝ่ายผมกลับรู้สึกโล่งใจอย่างบอกไม่ถูก ผมไม่เข้าใจเลยว่า แม่ยังต้องการพ่ออีกทำไม ทั้ง ๆ ที่พ่อกทำกับแม่สารพัด ผมส่งสารแม่จริง ๆ และนี่ก็อยากให้พ่อกกลับมาหาแม่อีก แม้ว่าผมในคองการอย่างนั้นก็ตาม

แต่ไม่มีเหวคาองค์ไหนถามใจผม เมื่อพ่อกกลับมาอีกแม่จึงจำต้องเข้มแข็ง พยายามทำมาหากินเลี้ยงผมเรื่อยมา ส่วนน้องฝาแฝดนั้นแม่ส่งไปให้ญาติ ช่วยเลี้ยงโดยส่งเสียบ้างเป็นครั้งคราวตามแต่จะมี ดังนั้นผมกับแม่จึงอยู่กัน ตามลำพังแม่ ๆ ลูก ๆ ผมคิดว่าคงจะไม่มีความสัมพันธ์ของแม่ลูกคู่ไหนจะ แน่นแฟ้นเท่าผมกับแม่อีกแล้ว ผมลำบากลำบากนมากกับแม่ คอยช่วยแม่ทุกสิ่งเก็บ กำลัง แต่บางครั้งแม่ต้องเป็นฝ่ายปลอบผม เราต่างพึ่งพากันและมีกันอยู่ สองคนแม่ลูกจริง ๆ

ในเรื่อง "แม่กับลูก" ของหทัยทิพย์¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นชีวิต ครอบครัวซึ่งพบกับความทุกข์ทรมานใจ เนื่องจากสามีไม่มีความซื่อสัตย์ต่อภรรยาไปมี ภรรยาใหม่ ลูกเฝ้าถามถึงพ่อเสมอ คราวใดที่พ่อกกลับบ้านลูกรู้สึกมีความอบอุ่นมาก ต้องการ ให้ครอบครัวมีชีวิตที่สมบูรณ์พร้อมหน้าทั้งพ่อ แม่ ลูก ทั้งข้อความที่แสดงความเป็นไปในชีวิต ครอบครัวของสุภาคอนหนึ่งคือ

¹หทัยทิพย์ "แม่กับลูก" สตรีสาร 24 : 8 - 9, 125 - 127 12 กันยายน

สุภาเป็นครูในโรงเรียนเทศบาล ประเวศสามี่ของหลอนเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างรายย่อย ฐานะจักว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อปีก่อนประเวศต้องไปคุมงานที่ต่างจังหวัด เขากลับมาพร้อมคำสารภาพ

"ผมต้องรับผิดชอบผู้หญิงอีกคนหนึ่ง"

ที่แรกสุภานึกว่าเขาหลอน หลอนเองก็อยากให้เป็นเรื่องล้อเล่น แต่เขายืนยันว่าทุกอย่างเป็นเรื่องจริง หลอนอยากทำอะไร เขาสักอย่างหนึ่งให้สาสมกับความโกรธ ความเคียดแค้น หลอนทำได้เพียงร้องไห้

"คุณเลวมากประเวศ"

"เห็นใจเถอะผู้หญิงคนนั้นกำลังท้องอยู่ควบ" เขาอ่อนวอน

"นึกว่าคุณจะเห็นแก่ลูกบ้าง"

"โธ ทำไมผมจะไม่รักภรรยา รักคุณ" เขารำพึง

"ฉันไม่เรียกร้องอะไรจากคุณคะ คุณเลือกเอาที่แล้วกัน ทำให้ดีที่สุดในเรื่องที่คุณได้เลือกลงไป" นี่คือนิยามของคนที่ไม่ซางพูกอย่างหลอน

"ผมเลือกทั้งสองคนเพราะผมมีลูกกับเขาควย"

สุภาปล่อยตามใจของเขา หลอนไม่ยากชักขวางอะไรทั้งสิ้น แม้หลอนจะสามารถกระทำทุกอย่าง เพื่อช่วงชิงสิ่งที่หลอนรักและห่วงหาที่สุภามาเป็นของหลอนคนเดียว บางทีหากหลอนจะแข็งข้อ หลอนนึก ทุกสิ่งอาจจะสูญเสียไปทั้งหมดก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามหลอนขอให้เขาอยู่บ้างก็เพียงพอ เขาเองฉลาดยอมรับความจริงเพราะเขายังรู้ว่าไม่วันใดก็วันหนึ่งหลอนต้องทราบ

"ประเวศ คุณไม่ต้องบอกแล้ว ฉันขอให้คุณทำ วันไหนอยากไปคุณก็ไปอยากมาที่นี้ ฉันกับภรรยาขังรักคุณ" หลอนขบขันลงกับหมอนแม่เขาจะกระดองกอกหลอนก็ไม่รู้สึกอบอุ่นเหมือนครั้งก่อน

ทุกครั้งที่เขากลับมาภรรยาพยายามอ่อนวอนให้พอไปรับส่งที่โรงเรียนทุกวัน แต่พอถึงอ้งวาม้งานรับเหมาก็ต่างจังหวัดมาก เขาส่งสารลูก รักลูกไม่แพ้สุภา แต่ทำอะไร

เป็นคนเช่นนั้นไปได้ ประเวศรู้สึกสงสารลูกเมื่อลูกเล่าให้ฟังว่า แม่ที่บ้านออกลูก 3 และมันเป็นเพื่อนของลูก ทั้งความคิดของประเวศตอนหนึ่งคือ

ประเวศเก็บความรู้สึกรวบรวบอย่างไวในใจ ลูกซึ่งเคยล้อเข้ากับ พ่อ แม่ กลับต้องหันไปเล่นกับลูกแมว เขาอยากจะทำอะไรสักอย่างให้เอาใจใส่ลูก ให้มาก ให้ความอบอุ่นแก่ลูก อย่าหุบคืหรือหวาด แต่เขากลัวคำขอร้องจะถูก สงสัยมาอีกครั้ง เขาจึงนิ่งเสีย ประเวศคิดในใจ อันที่จริงแล้วครอบครัว ของเขาไม่น่าเกิดอะไรอะไร ทุกอย่างดูสมบูรณ์มีเครื่องใช้ที่เขาสร้างเอาไว้ พร้อมสรรพ

เรื่อง "เค็กฮาร์ก" ของออม¹ เป็นเรื่องราวที่แสดงให้เห็นถึงผลอันเกิดจาก การกระทำของพ่อแม่ซึ่งไม่มีความซื่อสัตย์ต่อกัน พ่อสนใจหญิงอื่น แม่จึงทุ่มเทชีวิตให้กับ การทำงานเพียงอย่างเดียว เมื่อพ่อและแม่ขาดความสนใจดูแลเอาใจใส่ลูก จึงทำให้ ลูกรู้สึกขาดความรักความอบอุ่นกลายเป็นเด็กมีปัญหา ดังที่ตัวละครกล่าวไว้ว่า

"อย่างยคนี่ใจ ยศเป็นเด็กมีปัญหา"

โชติ...แบ่งจี่กู พอยศเป็นนักธุรกิจ มีกิจการใหญ่โตต้องเดินทางไป ทางประเทศบ่อย ๆ แล้วใครก็คงไม่แปลกใจที่เลซาา ของพอยศจะไม่ได้ ทำหน้าที่เลซาา อย่างเดียว แม่ยศเป็นหมอ แล้วกูรู้เรื่องนี้ก็ แต่ก็ไม่พยายาม จะทำอะไรให้ดีขึ้น เปิดคลินิกตั้งแต่เช้า พอสาย ๆ ก็ไปทำงาน เย็นกลับ คลินิก 3 ทุ่มถึงได้กลับไปนอนบ้าน ยศบอกว่านี่คือวิถีแก่แก่นพอ แม่ไม่เคยจะ ใยดียศ อาจเพราะคิดว่ายศเป็นเด็กผู้ชาย ยศเคยเล่าให้แบ่งจี่ฟังว่า ยศเป็น ใช้เลือกออกเกือบตาย คนใช้ก็ไม่รู้เรื่อง แม่อยู่คลินิก พอลบจากฟิลิปปินส์ มาถึงก็รู้พอส่งยศเข้าโรงพยาบาล พ่อแม่ก็ทะเลาะกัน แล้วก็ไม่เคยพูดกัน อีกเลย

¹ออม "เค็กฮาร์ก" สตรีสาร 19 : 8 - 9, 111 8 สิงหาคม 2525

1.2 ทัศนะเกี่ยวกับความกตัญญูทเวที

ความกตัญญูทเวที หมายถึง ความเป็นผู้มีสำนึกในความช่วยเหลือของผู้อื่นที่
คุณแก่ตนหรือประโยชน์ที่ตนได้รับจากสัตว์หรือสิ่งของ และสนองคุณตามสถานภาพ เป็น
ความรู้สึกพึงพอใจต่อการช่วยเหลือเกื้อกูลผู้มีพระคุณของตน

ความกตัญญูทเวทีนี้เป็นค่านิยมของคนในสังคมไทย ที่เห็นว่าเป็นสิ่งที่มีค่าควร
การกระทำ นากะทำ เห็นว่าถูกต้อง ซึ่งเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในทุกยุค
ทุกสมัย เป็นสิ่งที่ทุกสถาบันตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ศาสนา รัฐ ฯลฯ จะพยายามถ่ายทอด
อบรมสั่งสอน ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ควรจะมีในทุกคน เพราะแต่ละคนควรมีความกตัญญูรู้บุญคุณคน¹

นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความกตัญญูทเวทีว่า เป็นเรื่อง
สำคัญที่ทุกคนควรมีไว้ประจำใจ โดยเฉพาะลูกหลานควรระลึกถึงพระคุณของพ่อแม่และบุพการี
ผู้เลี้ยงดูมาด้วยความเห็น้อยยาก ควรตอบแทนคุณความดีของท่านด้วยการแสดงความนับถือ
ยกย่องเชิดชูไม่ลบหลู่ผู้มีพระคุณ ทำให้ผู้มีพระคุณอิ่มใจสุขใจ ยามใดที่ท่านได้รับความเดือดร้อน
ทุกข์ยาก ก็มีความห่วงใยร่วมทุกข์ร่วมสุขด้วย ซึ่งทัศนะความคิดเห็นดังกล่าว นักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงไว้ในเรื่องสั้นหลายเรื่อง ดังตัวอย่าง

เรื่อง "วันแห่งความรัก" ของ ปิ่นหยด² เป็นเรื่องที่ลูกแสดงความกตัญญูทเวที
ต่อพ่อแม่ ระลึกถึงพระคุณของท่านอันสืบเนื่องมาจากวันแห่งความรัก ซึ่งลูกตั้งใจที่จะ
นำเพ็ญตนเป็นคนดี เชื่อฟังและเคารพพ่อแม่ การกระทำดังกล่าวเป็นวิธีการตอบแทนพระคุณ
ต่อพ่อแม่ได้ทางหนึ่ง ดังที่พิงพามเขียนจดหมายถึงแม่ตอนหนึ่งว่า

¹สุพิศรา สุภาพ สังคมและวัฒนธรรมไทย หน้า 10

²ปิ่นหยด "วันแห่งความรัก" สตรีสาร 47 : 6 - 7, 120 24 กุมภาพันธ์

ตอนที่ฟังพามอยู่ทางพ่อ ทางแม่ก็เลยไม่มีโอกาสบอกแม่ได้ด้วยตนเองว่า ฟังพารักแม่ แต่การกระทำของฟังพาก็บอกแม่ได้เหมือนกันว่าฟังพารักแม่มากแค่ไหน ฟังพามเชื่อฟังและเคารพแม่เสมอ สิ่งใดที่แม่สอนฟังพามจำได้หมด อะไรที่ห้ามฟังพามก็ไม่ทำ เพราะรู้ว่าเมื่อแม่ออกปากห้ามแล้วสิ่งเหล่านั้นย่อมไม่ดีสำหรับฟังพาม เมื่อฟังพามมาอยู่คนเดียวทางบ้านทางพ่อทางแม่อย่างเวลานี้ คำสั่งสอนทุกคำของแม่ก็ยังเป็นประโยชน์สำหรับฟังพามคะ...แม่คะ ก่อนจบจดหมายฉบับนี้ฟังพามอยากบอกแม่อีกครั้งว่าฟังพารักพ่อรักแม่คะ ฟังพามจะพยายามตั้งใจเรียนเพื่อความสำเร็จในอนาคตของฟังพามเอง และเพื่อความสุขใจของพ่อและแม่ แม่ไม่ต้องเป็นห่วงว่าฟังพามจะวางตัวไม่เหมาะสมนะคะ สิ่งใดที่เป็นความสุขใจของพ่อและแม่ ฟังพามต้องนึกถึงก่อนเสมอคะ

เรื่อง "เหตุเกิดจากเทพูฟัง" ของทอม¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ถูกแสดงถึงความกตัญญูต่อก่อนที่พ่อแม่ด้วยการแสดงความห่วงใยเมื่อครอบครัวประสบกับปัญหาร้ายแรง ต้องได้รับความกระทบกระเทือนทางเศรษฐกิจ ลูกสงสารและร่วมรับทุกข์กับพ่อแม่ด้วย ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือปัญหาของครอบครัวกล้วย เมื่อพ่อของกล้วยขับรถชนเด็กสาวที่เพิ่งสอบเข้าเรียนที่มหาวิทยาลัยได้ จนกระทั่งต้องถูกตัดขาข้างหนึ่งออก ทั้ง ๆ ที่เด็กสาวเป็นผู้กระทำผิดเดินเลี้ยวไปเทพูฟังออกนอกเลนเลนกลางคิก ซึ่งพ่อของกล้วยก็บีบแตรเตือนแล้วแต่เธอก็ไม่เลี้ยวออกมาก็จึงเบรครถไว้ไม่ทัน พ่อและแม่ของกล้วยต้องพยายามวิ่งค้นหาเงินกู้ยืมเป็นค่ารักษาพยาบาล กล้วยเองก็ร่วมรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ของครอบครัวด้วย ความร้าวราน ดังข้อความตอนหนึ่งของเรื่องคือ

¹ทอม "เหตุเกิดจากเทพูฟัง" สตรีสาร 44 : 8 - 10, 125

กล้วยก็รีบหนีปากแน่นในขณะที่นั่งฟังพร้อมกับแม้อยู่กัน ทั้งพ่อและแม่มีสีหน้า
เคร่งเครียด กล้วยรู้สึกว้าวุ่นกับพ่อและแม่ของเขาถูกไล่ไปกว่าเวลาปกติอย่าง
มากทีเดียว กล้วยรู้สึกว่าฐานะทางการเงินของครอบครัวเขาในตอนนี้เป็น
อย่างไร บ้านที่เขาใช้หลบแดดหลบฝนอาศัยอยู่ในขณะนี้ พ่อกับแม่นำเงินที่
สะสมไว้ก่อนชีวิตมาควานเพื่อจะได้มีบ้านเป็นของตัวเอง และเพื่อเป็นสมบัติ
ตกทอดมาถึงเขาในอนาคต จากนั้นพ่อกับแม่ก็ถอนส่งเงินค่าบ้านพร้อมที่ดิน
เป็นรายเดือนเรื่อย ๆ มา เงินที่เหลือจากการถอนส่งก็แทบจะไม่พอใช้ในแต่
ละเดือนอยู่แล้ว ครอบครัวของกล้วยต้องกินอยู่อย่างกระเบื้องกระเสีย
จนกระทั่งทุกวันนี้พ่อกับแม่ก็ยังถอนส่งบ้านหลังเล็ก ๆ หลังนี้ไม่หมด แล้วท่าน
จะหาเงินจากไหนมาให้ "เด็กคนนั้น" ไร้ค่า

แม่ของกล้วยตกลงใจที่จะแก้ปัญหาครั้งนี้ด้วยการกู้เงินจากหน่วยงาน
ราชการที่แม่ทำงานอยู่ แม่ของกล้วยเป็นข้าราชการ แผนกสวัสดิการของ
หน่วยงานที่แม่ทำงานอยู่นั้นให้สิทธิแก่ผู้ฝากออมทรัพย์รายเดือนไว้กับหน่วยงาน
ด้วยการให้กู้ยืมเงินได้ในจำนวน 6 เท่าของเงินเคื่อน แล้วข้าราชการระดับ
5 อย่างแม่ของกล้วยจะกู้เงินได้สักเท่าไรกันเชียว

เมื่อกล้วยทราบว่าแม่จะถอนบ้านและที่ดินไปจำนองอีกด้วย...
หน้าของกล้วยเหวอไปทันที บ้านหลังนี้พ่อกับแม่รักมาก เพราะเป็นสมบัติมีค่า
ขึ้นเกี่ยวกับสำคัญที่สุดในชีวิตของพ่อและแม่ ซึ่งท่านร่วมกันซื้อหามาจากความมานะ
บากบั่นตลอดระยะเวลาที่แต่งงานกันมาเป็นความภูมิใจของพ่อและแม่นาน
กล้วยไม่คิดเลยว่าเราจะต้องนำบ้านไป "เสียด" ทอการสูญเสียในธนาคาร
ตามที่แม่พูด เพียงเพราะเครื่องเสียดสมัยใหม่นั้นที่เดียว

กล้วยฝังใจต่อเรื่องที่เกิดขึ้น เมื่อฝันซึ่งเป็นแฟนของกล้วยให้ของขวัญวันเกิดเป็น
รูปหัวใจ ที่ที่กล้วยแกะออกมาพบว่าเป็นสิ่งถึงกล่าวเขาก็ปาทิ้งทันที คงข้อความ
อันหนึ่งว่า

"กล้วยปลาของขวัญทั้งทำไมกันคะ ถ้าไม่ชอบก็น่าจะบอกฉันไฉน" กล้วย
 ทาลายเสียแล้ว เขาเดินคุ่มเข้าไปหาของที่ป่าทิ้งไปเมื่อครู่อย่างซิงซังแล้ว
 เหยียบยำอย่างเมามัน จนกระทั่งมุบขี้เกือบไม่มีชิ้นดี กล้วยเหยียบ...
 เหยียบ...และเหยียบ โดยไม่สนใจ หน้าซีกเผือกแทบไม่มีสีเหลือคของมัน
 ซึ่งนั่งทกใจด้วยความคาดไม่ถึง พอกล้วยรู้สึกว่หน้าใจแล้วก็เดินออกมาจาก
 บ้านของมันราวกับคนละเมอ

เรื่อง "แม่ไปผาตัด" ของเปรียบปราณี¹ เป็นเรื่องราวของครอบครัวหนึ่ง
 แม่ต้องเข้าโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัดก้อนเนื้อในท้อง สมาชิกในครอบครัวทุกคนทั้งพ่อและ
 ลูก ๆ คือชาย และพี่หนูต่างให้ความห่วงใย และเฝ้าดูแลปรนนิบัติให้กำลังใจแก่แม่
 ไปเยี่ยมเยียนทุกวันจนกระทั่งแม่หายดีและได้กลับบ้านทุกคนก็มีความสุข การกระทำของ
 ลูก ๆ เป็นการแสดงความกตัญญูต่อเวทีคือพ่อแม่ ให้ความช่วยเหลือยามท่านช่วยตัวเอง
 ไม่ได้และต้องการกำลังใจมาก ๆ เช่นนั้น ดังที่ลูกได้เล่าถึงแม่ว่า

ชายเดินไปหาแม่ที่เตียง แม่นอนหลับหน้าตาซีกเขียวคงเสียเลือดไปมาก
 เนื้อเตียงนอนแม่มีขนน้ำเกลือแฉวนอยู่ ชายห่วงและสงสารแม่ได้แต่บีบ
 เท้าแม่อยากไห้แม่ฟื้นเร็ว ๆ

วันต่อมาแม่ไ้ย้ายไปอยู่ห้องพิเศษ ชายไปเยี่ยมแม่ พบพ่อ และพี่หนู
 พี่ละมุน กระจี๋มอาหารเขาอยู่...ชายเดินมายืนข้างเตียงแม่วันนั้นดูแม่
 สบายขึ้น หน้าตาไม่ซีกเขียวเหมือนเมื่อก่อน เห็นแม่คุยไ้แต่เบา ๆ เลย
 ไม่อยากพูดจาไห้แม่ไ้ท้อบ ชายส่งยิ้มกว้างที่คิดว่าอบอุ่นที่สุดไห้แม่...

¹ เปรียบปราณี "แม่ไปผาตัด" สตรีสาร 47 : 8 - 9, 114 - 115

แล้วแม่ก็หายคือพี่จะกลับบ้านได้ พวกเราตั้งใจกันมากที่จะได้กลับบ้าน
 มาเจอแม่ทุกเย็นวันศุกร์เหมือนเดิม ได้พูดคุยหัวเราะกันเช่นเคย ได้กิน
 กับข้าวและขนมฝีมือแม่ ได้ทำตัวเป็นเด็ก ๆ ให้แม่ได้วักล่าวอีกครั้ง
 พวกเรารักแม่มากอะ

ในเรื่อง "ดอกไม้ที่เปื้อนสี" ของนฤเบศ¹ ถูกได้พยายามยกระดับฐานะของ
 ครอบครัวให้ดีขึ้นกว่าเดิม เพื่อให้พ้นจากสภาพความยากจนข้นแค้น อยากให้ทุกคนมี
 ความสุข จึงยอมสละแม่และความสาวของเธอเพื่อแลกกับเงินที่จะมาจุนเจือครอบครัว
 ในการกระทำเช่นนั้นแม่สังคมส่วนหนึ่งจะไม่ยอมรับแต่สังคมอีกส่วนหนึ่งที่เป็นสังคมเล็ก ๆ
 ครอบครัวก็ยกย่องและชื่นชมความกตัญญูกตเวทีของเธอ เธอผู้นี้คือแจ่มผู้เคยเป็น
 นางงามของอำเภอ แต่ควยฐานะของครอบครัวยากจนมากเธอจึงต้องเป็นโสเภณี ทั้ง
 ความทอนหนึ่งคือ

ในช่วงแรกไม่มีใครรู้ว่าแจ่มจะเจออะไรในเมืองใหญ่แน่ แต่แล้ววันหนึ่ง
 ที่พวกเราสนุกสนานสนทนาขำขันหาย แจ่มก็กลับมาบ้านพร้อมกับบางสิ่ง
 บางอย่าง จากกระท่อมไม้ซอมซอเองกับพ่อและแม่ก็มีบ้านไม้อยู่ แจ่มมี
 จักรยานถีบไปโรงเรียน มีกางเกงขายาวใส่เหมือนเพื่อน พร้อม ๆ กับที่
 แจ่มพบริ้วรอยบนใบหน้าของพี่แจ่ม ริ้วรอยที่มีอยู่ในดวงตาและแป้งหนาบน
 ใบหน้า เมื่อพี่แจ่มกลับไปพร้อมกับที่โรงเรียนเปิด เรื่องของพี่แจ่มก็กลายเป็น
 เป็นข่าวซุบซิบกัน

แต่ในละแวกบ้านคนเฒ่าคนแก่ไม่เคยกระแนะแซะแซวพ่อกับแม่ พ่อกับ
 แม่มีบ้านอยู่ มีบ่อน้ำสวนครัว แล้วมีแนวโน้มน่าความเป็นอยู่จะเปลี่ยนไปตาม
 คำที่พี่แจ่มเคยประกาศไว้

"ปีหน้าเราจะสร้างบ้านใหม่ให้พ่อแม่อยู่"

¹ นฤเบศ "ดอกไม้ที่เปื้อนสี" สตรีสาร 1 : 6 - 7, 135 4 เมษายน 2525

ในการแสดงความกตัญญูทเวทีต่อผู้มีพระคุณนั้น นอกจากลูกจะรำลึกถึงพระคุณ
ของพ่อแม่และพยายามตอบแทนพระคุณของท่านด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้ว นักเขียน
ด้วยสาวหนุ่ม" ยังได้แสดงความกตัญญูทเวทีต่อบุพการี อันได้แก่ ปู่ ย่า ตา ยาย อีกด้วย
โดยเสนอทัศนะว่า ท่านเหล่านี้เป็นบุคคลตัวอย่างที่มีความขยันขันแข็งและมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ
เผื่อแผ่โอบอ้อมอารี จึงเป็นบุคคลที่น่ายกย่องต่างชื่นชมในคุณความดีของท่าน อยากให้อยู่
กับลูกหลานไปนานแสนนาน ทั้งเรื่องสั้นที่ปรากฏในทัศนะดังกล่าวนี้อีก เรื่อง "คุณตา"
ของนิรมล ล้วนรัตนากร¹ ซึ่งหลานได้ชื่นชมยกย่องคุณความดีของคุณตาว่า

คุณตาของฉันขณะนี้อายุได้ 64 ปี นับว่าชรามากแล้ว แต่ความชราหาได้
บั่นทอนคุณลักษณะอันดีใดแก่ท่านประจำตัวคุณตาให้ลดน้อยลงเลย ตรงกันข้ามลูกหลาน
ได้เห็นคุณความดีของคุณตาเด่นชัดขึ้น พันเพ่เดิมของคุณตาท่านจีนโดยสายเลือด
เพราะปิตามารดาของท่านเป็นคนจีนแท้ ๆ มาจากเมืองจีนแท้ว่าท่านถือกำเนิด
ในเมืองไทย ท่านเป็นผู้ที่เคยต่อสู้กับความยากจนด้วยความมุมานะเป็นเวลา
หลายปี จนสามารถก่อร่างสร้างตัวจนมีฐานะดีในปัจจุบัน

ฉันอยากให้คุณตาอยู่เป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ของทุกคนในบ้านต่อไปตราบนาน
เท่านาน เพราะท่านผ่านชีวิตมามากจึงเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สามารถให้คำ
ปรึกษาที่ดีแก่ลูกหลานเสมอ ขอให้วันที่จะพำนักคุณตาไปจากเราทุกคนเป็นไป
อย่างช้าที่สุด เพราะเมื่อถึงวันนั้นจะเป็นการสูญเสียสำคัญครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดของ
ทุกคน

¹นิรมล ล้วนรัตนากร "คุณตา" สตรีสาร 31 : 14 - 15 2 พฤศจิกายน

ในเรื่อง "คุณยายของแหวน" ของกานต์¹ เป็นเรื่องที่หลานเห็นความสำคัญของคุณยายว่าเป็นบุคคลที่น่าเคารพยกย่องนับถือ เป็นผู้ที่มิพระคุณต่อลูกหลานเลี้ยงดูมาจนโต เมื่อถึงวันเกิดของคุณยาย หลานจึงแสดงความกตัญญูกตเวทีด้วยการร่วมทำบุญถวายทานและแสดงความยินดีที่คุณยายอายุถึง 70 ปีแล้ว ทั้งที่หลานเล่าว่า

วันนี้ท้องฟ้าแจ่มใสอากาศเริ่มเย็นลง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นบรรยากาศที่น่าสอคล้องอยู่ในผ้าไหมเสียเหลือเกิน แหวนก็จำต้องลุกจากที่นอนเนื่องด้วยวันนี้เป็นวันสำคัญของคุณยาย ซึ่งแหวนควรจะมีส่วนร่วมบ้าง โดยการช่วยหีบโนนหีบนี้หนอยในคอนใส่บาตร เจ็กสิบปีของคุณยายช่างเป็นเวลายาวนานเสียเหลือเกิน

แหวนเป็นหลานที่คุณยายเลี้ยงดูมาจนโตเป็นสาว แหวนจึงสนิทสนมกับคุณยาย ใ้รับรูประวัติของคุณยายโดยละเอียด นับแต่การมีพี่น้องถึง 12 คน และยังคงจำพร่ำพอเมื่ออายุ 16 ปี คุณยายเป็นคนโตจึงต้องชักชวนใจแต่งงานกับเศรษฐีเหมืองแร่ที่กระบี่ คุณยายได้ทุนมาเปิดร้านที่สตูลเพื่อช่วยเหลือครอบครัว แต่สามี่คุณยายก็ไปแต่งงานใหม่เมื่อคุณยายมีน้ำใจ คุณยายจึงขายของเลี้ยงน้องอยู่ที่สตูล และได้แต่งงานกับคุณตาเป็นสรรพสามิต ้วยความรักอย่างแท้จริง ภายหลังคุณยายย้ายเข้ากรมคุณยายก็ได้มาอยู่กรุงเทพฯ คุณยายได้ไปลองเรือค้าอิฐอีก ส่วนคุณตาก็ได้หญิงชาวสวนมาเป็นเมียอีก 1 คน ้วยความทางเหินของคุณยาย คุณยายส่งสารหญิงผู้นี้จึงให้มาอยู่ด้วยและไว้ใจให้ออกดูแล ในที่สุดเขาก็ชนทรัพย์สมบัติไปหมด เมื่อแหวนเกิดคุณยายจึงเลิกกิจการค้ามาเลี้ยงแหวนและบอกเสมอว่า "ยายอยากเห็นแหวนเป็นเด็กดี และประสบความสำเร็จในชีวิต" แหวนเองก็มักคอยคุณยายว่า "คะ แหวนจะพยายาม"

¹กานต์ "คุณยายของแหวน" สตรีสาร 10 : 6 - 7 7 มิถุนายน 2524

"เคียวหวานจะต้องไปหาคูณยายหนึ่งที และบอกว่าแอปปีเบิร์ตเคยปีที่ 70 ค่ะ คุณยายที่หวานรักมากที่สุดในโลก"

จากเรื่อง "ยาย" ของศรัทธาทิพย์¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่หลานได้แสดงความซาบซึ้งต่อยาย ยกย่องที่ยายเป็นคนสำคัญของบ้าน เป็นบุคคลที่น่าเคารพนับถือ มีความซื่อสัตย์ซึ่งต่อสู้กับชีวิตมาด้วยความอดทน เมื่อยายเหงาหลานก็พยายามให้ความรัก ความเอาใจใส่และปรนนิบัติยาย หลานอยากให้ยายมีความสุขและอยู่กับหลานนาน ๆ ที่หลานกล่าววว่า

ยายของพวกเราเป็นชาวชนบท ผอมสูง ผิวคล้ำ ยังคงคล่องแคล่วกระฉับกระเฉงเกินกว่าคนวัยเจ็ดสิบห้าทั่ว ๆ ไป เพราะตลอดชีวิตของยายมีแต่การทำงาน ไม่เคยปล่อยให้เวลาว่างเว้นสูญเปล่า ทุกเช้ายายจะตื่นแต่มีดไปช่วยทำงานในสวนยางพารา ตกเพลจึงกลับมากินข้าวอาบน้ำแคงตัวไปขายผักสดผลไม้ที่ตลาด ยายอยู่จนกว่ากระทั่งเขาจะตั้งตลาดไ้รุ่ง ยายถึงเก็บแผงกลับบ้าน แม้ยายจะเป็นแม่ค้าแต่ก็ไม่เอาไร้คเอาเปรียบใคร ตรงข้ามยายเป็นคนใจกว้าง พุทจาโผงผาง ตรงไปตรงมา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น รู้กันไปทั้งละแวกบ้านที่เคียว

บรรยากาศในบ้านที่มียายนี้แสนดี ข้าวของเป็นระเบียบถูกคองตามโอกาสใช้สอยอาหารอร่อย และเราได้รับความรักความอบอุ่นห่วงใยอาหารจากยาย บางวันที่ฝนตกเรดติคกลับบ้านค่ำ สามหนุ่มเคยลงจากรดเมล้มาพบยายยืนกางร่มรออยู่อย่างกระวนกระวายอยู่ที่ปากซอย มันทำให้พวกเราไม่กล้าเถลไถลไปไหนหลังโรงเรียนเลิก เพราะนึกถึงภาพที่ยายกำลังยืนรอและมองรดเมล้ทุก ๆ คันที่จอด...ไ้ได้อย่างตึกตา

¹ศรัทธาทิพย์ "ยาย" สตรีสาร 19 : 6 - 7, 116 7 สิงหาคม 2526

นี่พวกเราสู้สึกว่าขามไม่ลดยแข็งแรงเหมือนเมื่อก่อน แม้ยายจะพยายาม
ทำตัวกระปรี้กระเปร่าคล่องแคล่วแต่ดวงตาของยายเหนื่อยอ่อน บางวันก็ปวด
หลัง มีนหัว กินข้าวไม่อร่อย ยายจนถึงความอยุ่ขึ้น พวกเราหลาน ๆ ต่างก็
เก็บโตมมีการะทางการเรียนมากกว่าแถมก่อน อย่างไรก็ตามเราต่างหาเวลา
เอาใจใส่พูดคุยกับยายเพื่อไม่ให้ยายเหงา เราซื้อขนมที่ยายชอบมาฝากทุก
เย็น เราต่างช่วยกันปรนนิบัติยายเท่าที่จะมีโอกาส เพราะเราอยากใหยาย
อยู่กับเรานาน ๆ และอยู่อย่างมีความสุข พวกเรารักยาย

สำหรับทัศนะเกี่ยวกับความกตัญญูภักทวีนี้นอกจากนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
จะแสดงทัศนะในก้านการว่าลึกถึงพระคุณของบุคคลผู้มีบุญคุณต่อตนแล้ว นักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" ยังได้กล่าวถึงความกตัญญูของพี่ชื่อกัวย โดยสอกลั้ชีวิตจิตใจให้แก่คนชั่ว
ให้รู้จักรลึกถึงพระคุณของชวานาที่ไ้เพาะปลูกเลี้ยงดูจนเจริญเติบโตมีลูกหลานไว้สืบพันธุ์
และมีความภาคภูมิใจที่ตนได้คอบสนองพระคุณของชวานา ซึ่งปรากฏในเรื่อง "เมล็ดข้าว
เปลือกสีทอง" ของปีกเสนาหา¹ ซึ่งคนชั่วกับปูนาได้สนทนาสอบถามประวัติความเป็นมา
ของกันและกัน เมื่อปูนาสอบถามคนชั่ว ๆ ก็ตอบอย่างภาคภูมิใจและยกย่องเทอคทุน
ราวราว

"ฉันเกิดที่นี่เมื่อหนาวปีกลาย ฉันเป็นเมล็ดข้าวเปลือกสีทองของรวงข้าว
แตกพองแล้วพอกก็เก็บฉันไว้ในยุ้ง...พอดถึงหน้าฝนตอนสายของวันแรกที่ฝน
พรำ พอกก็นำฉันไปแช่น้ำให้ไ้รับความชุ่มชื้น รุ่งขึ้นฉันก็งอกราก แล้วพอก
ก็พาฉันมายังท้องนาหวานฉันลงไปในห้องทุ่งที่พอกไ้ครากและเตรียมอาหาร
ไว้ให้...เปล่าหรือเขาไม่ไ้พอกที่แท้จริงของฉันเลย แต่เขาก็มีพระคุณต่อฉัน
เหลือเกิน เขาเป็นชวานา"

¹ปีก เสนหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สตรีสาร 10 : 6 - 7

มิถุนายน 2523

"อ้าว พ่อแม่ของเธอเล่า"

"ฉันมีแม่ แม่ที่อุ้มวางทองเมื่อหนาวก่อน แล้วแม่ก็ท้องตายเพื่อมอบลูก ๆ ให้แก่เขาเป็นการตอบแทนที่เขาชุบชีวิตของเราตลอดมา" ...

ลมหนาวปลิวพัดมา ฉันโอนเอนรวงทองลุ่ม สงเสียงกรีกหวีเรีงร้องทั่วท้องทุ่งนา ฉันอุ้มรวงเมล็ดสีทองไว้เต็มอ้อมแขน พ่อและเพื่อนบ้านเฝ้าร้องเพลงมาตามคันทนา "มือถือเกี่ยวคันเก่า เกี่ยวข้าวเลี้ยงเรามาจนมา ชีวิตคนนั้นมีราคาต่างกัน แต่ชีวิตชาวนาบูชากลิ่นโคนส้าบควาย"

โอ... ถึงเวลาแล้วที่ฉันจะได้ตอบแทนบุญคุณ

ลูกรัก... เมื่อเขาฟาดแม่กับพื้น แม่วางลูกไว้บนลานนวดข้าวที่คลุกเคล้าจากส้าบควาย กินเลนและหยากเหงื่อของชาวนา ฉันไปรยลูกน้อยเมล็ดสีทองของแม่ไว้ในอ้อมแขนของลานข้าว

ลูกรัก ลูกจะอบอุ่นปลอดภัยเมื่อลูกหลับไปอยู่ในยุ้งเก่าแก่ เมื่อฝนแรกโปรยปราย ลูกก็จะไถกลับคืนสู่แผ่นดินเกิด เติบโตใหญ่ และส่งเสียงกรีกหวีกับลมทุ่ง เมื่อมันปลายของชีวิตมาถึงสำนักของลูกจะย้าเตือนให้เราตอบแทนบุญคุณของเขา เพื่อกำรงชีวิตครอบครัวชาวนาและช่วยเหลือคนไทยทุกคน

1.3 ทัศนะเกี่ยวกับความเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเมตตากรุณา

หมายถึง การแสดงทัศนะความนึกเห็นที่ยกย่องผู้ที่รู้จักตระหนักเห็นแก่ตัว รู้จักให้ปันแก่คนที่ควรให้ การให้ความช่วยเหลือผู้อื่นด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังสติปัญญา มีความเมตตาสงสารผู้ที่ด้อยกว่า อยากให้ความช่วยเหลือให้พ้นทุกข์ ทัศนะดังกล่าวมักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงให้ปรากฏในเรื่องสั้นต่าง ๆ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

เรื่อง "เขา" ของคอกหญ้า¹ เป็นเรื่องที่หญิงสาวเกิดความรู้สึกเมตตาสงสาร

¹คอกหญ้า "เขา" สตรีสาร 41 : 6 - 7 13 มกราคม 2523

ก็กล่าวท้อ เขาเห็นว่าเขาเหล่านั้นก็เป็นมนุษย์เหมือนกับบุคคลทั่วไป แต่เหตุใดจึงกลายเป็นบุคคลที่ไม่มีใครปรารถนา เขาต้องการความรักและความสัมพันธ์ทางก้นจิตใจเป็นอย่างมาก เราทุกคนจึงควรเสียสละเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่พวกเขาด้วย ทั้งที่หญิงสาวได้เล่าถึง "เขา" ว่า

สิ่งมีชีวิตเล็ก ๆ ในอ้อมแขนของฉันขณะนี้รูปร่างหน้าตาและทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงความเป็นมนุษย์อยู่แทบจะครบถ้วน จะเป็นผลผลิตจากความรัก ความใคร่ ความรักสนุก ความพลั้งเผลอหรืออะไรอื่นฉันเองก็ไม่มีความรู้ แต่แน่นอนที่สุดเขาเป็นผลผลิตที่ไม่มีผู้ใดต้องการหรือปรารถนา แม้แต่คนที่ทำให้เขาเกิดมา เขากลายเป็นหนึ่งในหลาย ๆ ชีวิตที่อยู่รวมในวงจรชีวิตเดียวกันในสถานสงเคราะห์แห่งนี้ ซึ่งเป็นครอบครัว เป็นสถานที่อาศัย เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่จะทำให้เขาเติบโตและมีลมหายใจ

ที่ปลายเตียงของเขามีวัตถุชิ้นหนึ่งถูกติดอยู่ เมื่อเขาย่างจะมีเสียงดัง เขาได้รับมันเมื่อวันปีใหม่ที่ผ่านมามีคนกลุ่มหนึ่งแวะเวียนมาที่นั่นพร้อมกับนำสิ่งนั้นมาให้ โดยหวังว่ามันคงทำความสุขและความสนุกสนานให้กับเด็ก เช่นเขาได้ มันคือสิ่งที่เรียกกันว่า "ของเล่น" แต่สำหรับเขาแล้วมันเป็นเพียงวัตถุชิ้นหนึ่งที่ไม่มีความหมายใด ๆ เพราะมันไม่ได้ประกอบไปด้วยความรักและความสัมพันธ์ทางก้นจิตใจ ไม่มีใครคอยเขย่า หยอกล้อ พูดคุยกับเขา และทำให้เขาได้เรียนรู้ว่าเจ้าวัตถุชิ้นนั้นมันมีความหมายกับเขามากกว่าที่จะเป็นเพียงวัตถุที่ถูกสมมุติขึ้นว่าเหมาะสำหรับเขาเท่านั้น

ฉันคิดว่านอกจากเขาแล้ว เพื่อน ๆ ที่อยู่รวมในวงจรชีวิตเดียวกันก็คงต้องการการปฏิบัติด้วยความรักจากเพื่อนมนุษย์อื่นเช่นเดียวกัน ให้เวลากับเขาบ้างเท่าที่จะทำได้ ทำในสิ่งที่ยาก ๆ และออกมาจากใจ ทำให้เขารู้สึกว่าเขามีคุณค่าพอที่จะมีชีวิตต่อไป เขาไม่ต้องการของเล่นที่เป็นเพียงวัตถุที่ไม่มีชีวิต เขาไม่ต้องการอาหารพิเศษเพียงชั่วครั้งชั่วคราวจาก

คนแปลกหน้าที่แวะเวียนมา เสียงคนตรึ้นเขาก็ไม่เข้าใจ เพราะเขาไม่มี
โอกาสที่จะได้เรียนรู้ถึงความไพเราะและความละเอียดอ่อนในเสียงคนตรี
นั้น แต่สิ่งที่เขาต้องการและโหยหาอยู่ตลอดเวลา นั่นก็คือความรัก ความ
อบอุ่น ที่ออกมาจากใจของคุณต่างหาก

เรื่อง "มิตรวันแห่งความรัก และผู้ชายที่ไต่พบ" ของปิ่น มัทมวัคร¹ เป็น
อีกหนึ่งเรื่องที่แสดงถึงความเสียสละมีเมตตาต่อเด็กกำพร้า ซึ่งพิภกได้บอกกับพลอยพิมพ์
จากหมาย เมื่อพลอยพิมพ์ส่งมิตร วันแห่งความรักไปให้เขาว่า

...2 - 3 วันก่อนผมไปหาข้อมูลทำรายงานที่โรงพยาบาลเลียงเด็ก
กำพร้า เด็กพวกนี้หงอยเหงา และต้องการความรักแต่ไม่มีใครให้เขาได้
เทศกาลแห่งความรักใกล้เข้ามาเต็มที่ เขาจะรู้อย่างไรว่าวันแห่งความรัก
คืออะไร... 14 กุมภาพันธ์ ได้รับมิตรสวยพรไบสวยของคุณแล้วด้วยความ
ชอบใจอย่างยิ่ง มิตรนี้มีค่ามาก เมื่อคุณโหยม แต่จะมีความมากยิ่งขึ้นไปอีกถ้า
เรามอบให้ผู้ที่ไม่เคยได้รับความรักมาก่อนเลย ดังนั้นผมจึงตัดสินใจส่งมิตร
ใหม่ไปให้เด็กกำพร้าที่ไปเยี่ยมเยียนเมื่อวันก่อน คุณคงจะไม่โกรธผมหรอกนะ
อาจจะเป็นมิตรสวยพรไบแรกที่เขาได้รับ อย่างน้อยเด็ก ๆ ที่นั่นก็จะไ้รู้ว่า
มีคนส่งความรัก และความปรารถนาดี ไปให้เขาเหมือนกัน ข้อความใน
มิตรนั้นไพเราะมากคุณคงไม่ว่าอะไรถ้าผมจะเขียนมันมาให้คุณอ่านอีกที

"วันแห่งความรักจะมีความหมายอะไร หากในความรักนั้นมีเพียงฉัน
และเธอ วันแห่งความรักจะเป็นวันที่มีความหมายสำหรับความรักอย่าง
แท้จริง หากเรารู้จัก...ให้ความรักแก่ผู้คนรอบข้างด้วย"

¹ปิ่น มัทมวัคร "มิตรวันแห่งความรักและผู้ชายที่ไต่พบ" สตรีสาร

เรื่อง "ที่ได้เห็น" ของเกสินี¹ เป็นเรื่องที่หญิงสาวคนหนึ่งมีความเมตตา
 กับการชกมวย ผู้ซึ่งต้องหาเลี้ยงชีพด้วยการชกมวยบนรถเข็นเล็ก ๆ ซึ่งเธอ
 ในวันที่จักรยานไปส่งพี่สาวที่สถานีรถไฟ เธอเล่าว่า

วันนั้นก็เห็นเลยต้องไปให้ทันรถไฟ 6 โมง ยังไม่ทันสว่างก็ช่วยเช้าเมื่อไป
 ชายชกมวยคนนั้นยังคงนอนอยู่บนรถเข็นเล็ก ๆ ของเขา นอนหลับอยู่
 หนึ่งแต่ใบหน้ามองดูเฉย ๆ แทบจะไม่รู้ว่าคือคน มันเหมือนกับกลองอะไร
 กออย่างที่แบน ๆ สั้น ๆ คลุมไว้ด้วยผ้า... แกไม่มีขาทั้งสองขา มันถูกตัดสั้น
 หมดแต่โคนขา ครั้งหนึ่งของความเป็นคนนั้น อาจจะเป็นเหยื่อของอะไร
 กออย่างที่ไม่รู้ อาจเป็นสงคราม อภิสิทธิ์... คนและกรรมกรรมบางอย่างคนที่ยัง
 กอทำให้แกเป็นเช่นนั้นได้ คนหนึ่ง ดันยื่นให้แกอีกครั้งก่อนที่จะกินผ่าน
 ระหนักว่าชีวิตแต่ละชีวิตมีค่าเสมอ แม้ชีวิต

หญิงสาวผู้มีน้ำใจงดงาม มีความ
 รู้สึกเห็นใจชายพิการ อยากช่วยรับรู้ถึงความทุกข์ยากของ...
 หนักกับชีวิตต่อไป เธอกล่าววว่า

หลายครั้งที่ฉันอยากพูดคุยกับแก แล้วถามถึงชีวิตที่ผ่านมาของแกว่า
 ได้ผ่านพบอะไรมาบ้างจนกระทั่งวันนี้ ความรู้สึกเช่นนี้เกิดขึ้นกับฉันเสมอ
 เมื่อฉันพบเห็นใบหน้า แววตา ของผู้ที่แตกต่างกันออกไป ฉันอยากจะล่วงรู้
 ความนึกคิดและชีวิตของคนเหล่านั้น แววตาของเขาเหล่านั้นบางทีก็เศร้า...
 หนักใจ... เกิดเคียด และบางทีก็ว่างเปล่า ไม่มีแม้แต่ความหวังฉายฉายมา
 ให้เห็นเหมือนชายชกมวยคนนั้น มันต่างไปจากท่านคงของแต่ละชีวิต...
 ฉันเคยร้องไห้แม้ครั้งที่ฉันคิดว่ามันยิ่งใหญ่ที่สุด เคียดฉันก็รู้ว่ามันเป็น
 เรื่องเล็กน้อยกว่าการร้องไห้ของชายคนนั้น และของเพื่อนมนุษย์อีก

¹ เกสินี "ที่ได้เห็น" สตรีสาร 15 : 6 - 7 15 กรกฎาคม 2523

หลายคนนึก เขาไม่มีน้ำตาสักหยกให้ฉันเห็น เพราะมันคงท่วมท้นอยู่ในหัวใจ
ของเขามานานแล้ว แต่เขาก็รู้สึกรู้ชาที่จะมีชีวิตต่อไปอีก เขายังมีความหวัง
กระมัง หวังในชีวิตดีกว่าที่มาถึง ใคร ๆ หลายคนก็คงมีชีวิตอยู่กับสิ่งเหล่านี้
หวังและฝันกันเรื่อยมาทั้งที่ไม่มีใครรู้ว่าวันนั้นจะมาถึงหรือไม่

พรุ่งนี้ และวันต่อ ๆ ไป ฉันก็คงได้พบเห็นชายคนนั้นที่นั่นอีก คงจะให้
เงินแกบ้างถ้าฉันพอมี ยืมให้แกบ้างถ้าไม่ลืมและอารมณ์ดีพอ ฉันอยากคุย
และบอกให้แกรู้ว่าแกไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก และไม่ใช่คนที่โชคร้ายที่สุด
ขอให้หวังและเข้มแข็งที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไปอีก ฉันและคงมีใครอีกบางคนที่ยัง
คิดว่าแกก็ยังเป็นเพื่อนร่วมโลกคนหนึ่ง ฉันยืมให้แกอีกครั้งก่อนที่จะเคว้ง
ไป อย่างน้อยที่สุดวันนี้ฉันก็ได้ตระหนักว่าชีวิตแต่ละชีวิตมีค่าเสมอ แม้ชีวิต
จะคือความเจ็บปวดก็ตาม

เรื่อง "เสียงหนึ่งขงชีวิต" ของ ชล¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึง
ความเมตตาสงสาร และความเสียสละเพื่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกันที่มีต่อชาย
ตาบอดผู้ยากไร้ ซึ่งต้องจากบ้านเกิดด้วยชีวิตที่แร้นแค้นมาขอทานในเมืองหลวง เรื่องราว
ของชายตาบอดนี้เปิดเผยขึ้นเมื่อชายหนุ่มคนหนึ่งรู้สึกเบื่อกรุงเทพฯ จึงออกเดินทางสู่
ภาคอีสาน เขาได้พบกับชายตาบอดผู้ต้องขึ้นชมกับชีวิตในโลกมืดเช่นนั้น เขารับรู้ชีวิตของ
ชายตาบอดจากเสียงแคนของเขา ถึงข้อความว่า

ลำนํ้าเสียงแคนเป็นบทเพลงชีวิตซึ่งถูกทอดทิ้งไว้ในความเงียบเหงา...
อ้างว้าง...ไร้ที่พำนักพักพิง เป็นบทเพลงที่กล่าวถึงความแร้นแค้นขัดสน

¹ชล "เสียงหนึ่งขงชีวิต" สตรีสาร 37 : 6 - 7, 125 - 126

ที่ชีวิตหนึ่งต้องเผชิญอยู่ในโลกมีตามลำพัง และเป็นความเจ็บปวดอันลุ่มลึก
เท่าที่หัวใจของข้าพเจ้าจะรู้สึกได้... เขายังคงเล่าต่อไป เล่าอดีตที่
ยาวนาน... ใบหน้าของเขาหม่นเศร้าเหมือนคนซึ่งกำลังถวิลหาสิ่งที่สูญหาย
เสียงนั้นแผ่วลึก และลึกลงทุกที ๆ ... คล้ายจะขุดค้นหาความหลังที่
ยาวนาน เศร้าสร้อย... หวิควอน... และโหยหวน บากลึกลงในความรู้สึก
ของผู้ใดเป็นอย่างมากเหลือแสน

เมื่อชายหนุ่มกลับมากรุงเทพฯ วันหนึ่งเขาก็ได้พบชายคาบอคนั่งขอทานอยู่
ริมกำแพงวัด เขาได้ยินเสียงเพลงบทเสร้านั้นจึงจำได้ และได้แสดงความเสียสละ
เพื่อเมื่อเมื่อต่อชายคาบอ เขาซื้อข้าวให้กินและให้เงินจำนวนหนึ่ง ด้วยข้อความ
อีกตอนหนึ่งคือ

ความแห้งแล้งโหยหาจากเพลงบทเสร้านั้นเริ่มแผ่เข้ามาสู่ความรู้สึก
ข้าพเจ้าเดินใกล้เข้าไปและใกล้พอที่จะมองเห็นว่าบนใบหน้าขมขมนั้น
มีน้ำใส ๆ ปริ่มขอบตาทั้งสองข้าง เขายังไม่รู้สึกถึงการมาของข้าพเจ้า
เสียงเพลงหยุดลงกลางคัน เขาเอนร่างที่อมโซพิงโคนไม้ มือทั้งสองข้าง
กอดแขนไว้แน่น เขาหายใจหนักหน่วงจนออกสะทอนขึ้นลง และในลักษณะ
ของความเหนื่อยอ่อนหิวโหย ข้าพเจ้ารีบเดินออกไปจากที่นั่นรวดเร็ว ไม่
นานนักก็กลับมาพร้อมกับข้าวห่อ ถุงน้ำเย็น และถุงอีกใบหนึ่งบรรจุเหรียญ
อยู่เต็ม

ข้าพเจ้าเปิดห่อข้าวห่อ หยิบซองใส่มือให้เขา เขาลังเลเป็นครู่จึงตัก
ข้าวใส่ปากช้า ๆ กระทบค ข้างข้าพเจ้าส่งถุงน้ำเย็นให้เขาซึ่งขณะนั้นเงย
หน้าขึ้นมา คิ้วทั้งสองย่นเข้าหากันอย่างไม่เข้าใจ เขาหยิบแขนบนตักขึ้นมา
ดูคล้ายอย่างรักใคร่หวงแหนแล้วก็เริ่มบรรเลงตามท่วงทำนอง

เมื่อชายตาบอดเป่าแตรจนจบลงชายหนุ่มก็มอบเงินให้แก่เขา เขาได้ยินเสียง
แตรพร่าทอมาว่า "ขอบใจ" ซึ่งความรู้สึกของชายหนุ่มเกี่ยวกับคำพูดนี้คือ

เป็นคำพูดคำเดียวที่ข้าพเจ้าได้ยินเล็กล่อออกจากริมฝีปากเม้มคู้้นั้น
จากนั้นเขาก็ยิ้ม...ยิ้มอย่างน่าประทับใจ เขายิ้มกว้างมองเห็นพื้นเรียบ
ทุก ๆ ส่วนบนใบหน้าของเขาจะยิ้มไปหมด และแม้กระทั่งดวงตาคุณั้นที่
ไม่เคยเปิดเลยก็ดูเหมือนเอิบอิมด้วยรอยยิ้ม

ในเรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของจิระ จุมพล¹ ชายชายตาบอดได้เขียนจดหมาย
เรียกร้องให้เพื่อนเศรษฐีรู้จักเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีเมตตาสงสารต่อผู้ที่คอยกว้า
ก้วยความบริสุทธิ์ใจก้วย ทั้งข้อความตอนหนึ่งว่า

ไหน ๆ เกิดมาแล้วได้เป็นถึงเศรษฐี คหบดี นายเบ้งค์ นายพล ทั้งที่
ก็ไม่น่าให้มันเสียชาติเกิดทำความดีให้กับโลกไ้บ้าง ผู้คนในโลกอีกมากมาย
ที่กำลังจะตายด้วยสาเหตุที่มนุษย์ทั้งมวลควรจะอดสูละอายใจคือตายเพราะ
ไม่มีอาหารจะกิน ในขณะที่เราใช้จ่ายหมดเปลืองไปด้วยเรื่องไร้สาระ ลอง
คิดดูว่ามันเป็นการกระทำที่สูงค่าขนาดไหน หากเราสามารถใช้จ่ายเงินของ
เราชุบชีวิตที่ทรมานสาหัส เทียบกับการเก็บสะสมทรัพย์ไว้ในธนาคารเฉยๆ
ตายแล้วก็เอาไปก้วยไม่ได้ ในขณะที่เรามีเงินล้นเหลือแต่บางคนต้อง
เที่ยวขโมยของเพื่อขายเอาเงินมาเลี้ยงลูกโดยเสี่ยงต่อคุกตะราง หรือ
กรรมกรตกต่ำ ๆ ที่สร้างความร่ำรวยให้แก่เศรษฐีทั้งหลายต้องถูกกดขี่
เพราะไม่อาจทนดูสภาพแร้นแค้นอดอยากของลูกเมีย สิ่งสุดท้ายที่เราจะเหลือ
อยู่เวลาก่อนจะสิ้นลมก็คือแผนกระดาษ เศษโลหะ และความขมขื่นสลัดใจเท่านั้น

¹จิระ จุมพล "ถึงเพื่อนเศรษฐี" สตรีสาร 24 : 6 - 7, 131

การทำประโยชน์แก่สังคมมันไม่ใช่การบริจาคเงินสักสี่ห้าแสนเพื่อแลก
กับสายสะพายและชื่อเสียงเสร็จแล้วก็ไม่สนใจว่าบุญนิชิแท้เถื่อนทั้งหลาย
จะเอาเงินนั้นไปทำอะไรยังงี้ และอีกอย่างยี้ว่าคนสมัยนี้เขาไม่ไ้ชื่นชม
นักหรอก มีแต่จะรู้สึกหมั่นไส้แกมทุเรศกับการกุศลแบบเอาหน้า ถ้าหาก
บุญบาปมีจริงยี้ว่าบุญก็คือสิ่งที่เราเห็นด้วยตาเวลาเราเห็นคนอื่นเป็นสุขด้วย
การช่วยเหลือของเรานั้นแหละ

จากเรื่อง "หนาวอีกคราวแล้วสิหนอ" ของ นฤเบศ¹ กวีละครได้แสดงความ
รักยกย่องชื่นชมผู้ที่มิได้ใจเมตตาต่อผู้ยากไร้ในชนบท ได้เสียสละกำลังทรัพย์ซื้อเป็นหนังสือ
มอบให้แก่โรงเรียนของคอยและแคน ดังคำพูดของครูที่เคยบอกว่า

"หนังสือนี้เป็นของผู้ที่ใจบุญ เขาบริจาคส่งมาให้พวกเราอ่านกัน เรา
ต้องขอบคุณที่เขากรุณาเรา คนก็ต้องรู้จักบุญคุณและเอื้อเฟื้อกัน อ่านแล้วก็เก็บ
เข้าที่ด้วยนะ"

หนังสือมีมาทุกเดือนอย่างน้อยก็มีเล่มหนึ่งละที่มีรูปสวย ๆ นิทานสนุก ๆ
คุณครูบอกว่า "หนังสือนี้เขารับให้เราทุกเดือนเลย" แคนคิดเจี๊ยบ ๆ ว่า
แคนอยากพบคนใจดียังงั้นจ้ะ แคนจะเข้าไปไหว้แล้วบอกว่า...ขอบคุณครับ
กั๊ง ๆ พวกเราไม่มีใครแย่งกันอ่านจนหนังสือฉีกขาด เราคอย ๆ อ่านกัน
แบ่งกันดูจนอมรักษา

นอกจากโรงเรียนของแคนจะไ้รับบริจาคหนังสือแล้วยังไ้รับบริจาค
เสื้อผ้ากันหนาวด้วย ดังที่ครูใหญ่บอกว่า "สวัสดิ์นักเรียน อย่าเพิ่งแปลกใจ
วันนี้เป็นโอกาสที่ดีทีเดียว กล้องที่ครูยกลงมานี้สองกล้องเป็นกล้องเสื้อผ้า

¹นฤเบศ "หนาวอีกคราวแล้วสิหนอ" สารสาร 39 : 6 - 7, 126

ที่มีบุญญาธิการมาจากทางจังหวัดและจังหวัดใกล้เคียงมาแจกให้พวกเราเป็น
เที่ยวแรก อาจไม่ทั่วถึงแต่คนที่ยังไม่ได้ก็ไม่ค่อยเสียใจยังมีของบริจาคที่
จะไปอีก นอกจากเสื้อกันหนาวแล้วเรายังมีหนังสืออีกสองกล่องซึ่งครูรู้สึก
ดีใจกับพวกเธอจริง ๆ..."

เมื่อเด็กส่วนหนึ่งได้รับสิ่งของมาแล้วต่างก็มีความสุขชื่นชมกับเสื้อ
กันหนาวสีแปลก ๆ แขนเองก็แขนกันเมื่อเห็นทุกคนมีความสุขกับเสื้อใหม่
พากันไล่ลานตาเต็มสนาม แคนก็ให้รักคนใจดีบุญที่ยังนึกถึงพวกเด็ก ๆ ที่
อยู่ถิ่นไกล อยากบอกว่าขอบคุณครับทั้ง ๆ แคนรู้สึกถึงความสุขถึงความที่ค่อย
ไปถึงสนามอันหนาวไปด้วยเสื้อหลากสีของเพื่อน ๆ กลางแดดอ่อนสียามสาย
คุณครูใหญ่ของคามนีง ๆ และความรู้สึกอย่างหนึ่งปรายปรายเข้าจับใจคุณครูว่า
จนต้องกักริมฝีปากสะกटकั้น

ในเรื่อง "เสื้อนักเรียนตัวนั้น" ของ ส.เทพธำเพย¹ เหมือนกับเพื่อน ๆ สอบ
ผ่านชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว ต่างก็ได้ฝากรอยจารึกไว้บนเสื้อของกันและกันเพื่อไว้
เป็นที่ระลึก แต่เหมือนนึกขึ้นได้ว่าควรจะนำไปบริจาคเสียซะให้แก่เด็กยากจนในชนบท
จึงนำไปซักแล้วส่งให้ทางโรงเรียนจัดการบริจาคต่อไป พอมาเมื่อเหมือนสอบเข้าเรียนต่อ
ในคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ได้ เมื่ออยู่ชั้นปีที่หนึ่งต้องออกฝึกงานทางภาคอีสาน เหมือน
ก็ได้รับความชื่นชมยินดีและภาคภูมิใจเมื่อได้พบเสื้อนักเรียนที่เขาเคยบริจาคไว้ ทั้งข้อความ
บนเสื้อคือ

ในเช้าวันหนึ่งที่ออกไปพัฒนาโรงเรียนช่วยกันซ่อมแซมโต๊ะเรียน ม้านั่ง
เมื่อเหมือนไปถึงโรงเรียนเห็นเด็กนักเรียนวิ่งเล่นกันอย่างร่าเริง และวิ่ง
กรงมายังที่เพื่อน ๆ และเหมือนยืนอยู่ เหมือนเห็นเด็กนักเรียนคนหนึ่งใส่

¹ ส.เทพธำเพย "เสื้อนักเรียนตัวนั้น" สตรีสาร 4 : 16 - 18,

เสื้อตัวใหญ่หลวมโคร่งกว่ารูปร่างของแก และอีกหลายคนที่เป็นเช่นนั้น
เสื้อตัวนั้นซึ่งคล้ายกับว่าเคยเป็นของเหมี่ยวมาก่อน เหมี่ยวจำได้และไม่
วันล้มรอยหมึกที่ยังปรากฏติดอยู่กับเสื้อ เสื้อนักเรียนตัวนั้นที่เป็นของเหมี่ยว
และได้บริจาคไปแล้วมันมาอยู่ที่ เหมี่ยวค้นค้นใจจนบอกไม่ถูกที่เห็นเสื้อตัวนั้น
ยังมีคุณค่าของคนอีกมากมาย...แล้วตัวนั้นของคัม ตัวของเหม่ง ตัวโน้น
ของนก ของคิง ของเป็ด และอีกหลายตัวที่รวมกันอยู่ที่ เหมี่ยวคิดว่าถ้า
กลับไปครั้งนี้จะเรียกประชุมเพื่อน ๆ เพื่อเล่าเรื่องนี้ให้ทุกคนฟัง

จากเรื่อง "กัวยรักและคิดถึง" ของบุษกร¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงถึงความ
เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ให้แก่เด็กยากจนในชนบท ซึ่งเด็กสาวได้
เล่าถึงกิจกรรมที่ตนไปปฏิบัติมาจากทางชายแดนให้เพื่อนชื่อกันได้รับรู้ถึงความภาคภูมิใจ
ของเธอทางจดหมาย เธอและเพื่อน ๆ กลุ่มหนึ่งได้ร่วมกับเด็ก ๆ ชนบทร้องรำทำเพลง
และทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้พวกเขาได้รับความสนุกสนาน และให้พ่อแม่ของเขาเห็น
ความสำคัญของโรงเรียนที่สร้างขึ้นด้วยความร่วมมือกันของหน่วยงานทหารกับชลประทาน
เขาจะไ้ส่งลูก ๆ มาเรียนหนังสือ คงข้อความตอนหนึ่งที่เธอเล่าว่า

นี่ไง...นาย โลกของเด็กไม่ว่าในเมืองหรือชนบทไม่มีอะไรต่างกัน
ความน่ารักเร่รัง ไร้เคียงสา อยากให้นายมาเห็นภาพนี้เหลือเกิน เด็ก ๆ
ที่อยูตรงหน้าเรา หน้าตามอมแมม เสื้อผ้าสีจืด ๆ คางว้าย ที่ไหนนอยก็ออกมา
แสดงความสามารถ ส่วนเด็กเล็ก ๆ ถิ่นงั้นก็มี มีพวกเรานั่งรวมกลุ่มอยู่
กัวย เรามองไปรอบ ๆ เห็นพ่อแม่ของเด็กที่มาส่งลูกยืนมองยิ้มระบายหัว
ไมหน้า

¹บุษกร "กัวยรักและคิดถึง" สตรีสาร 37 : 6 - 7 14 ธันวาคม

เราภูมิใจมากนะ...นาย ที่ใช้ความรู้ที่อาจารย์สอนเราแน่นว่าตอน
เรียนจะไม่สนุกเลย อย่างวิชาจิตวิทยาหรือการทำอุปกรณ์การสอนที่ศาลีศาลาน
ส่งอาจารย์ เพราะไม่ค่อยจะทันกำหนดส่ง แต่ถึงตอนนั้นเจ้าหนอยก็ใช้
เคมีที่ควยฝีมือเชิดหุ่น เล่านิทาน...ถึงเที่ยงจึงได้จบรายการ คำสุดท้ายที่
ถามเด็ก ๆ ก่อนจากกันว่า "ใครอยากมาโรงเรียน ยกมือขึ้น" เด็กทุกคน
ยกมือพร้อมกันทุกคน เราหันไปมองเพื่อนทุกคนยิ้มตาแวววับ พวกเราส่งเด็ก
ทุกคนที่หน้าโรงเรียนจนกระทั่งคนสุดท้าย ปลื้มใจกับภาพที่พอ แม่ รุ่งลูก ๆ
เดินทางออกไปทุกที่ ทุกที่ แต่เรารู้ว่า ...เขาจะกลับมาใหม่

เรากลับไปมองตัวโรงเรียนชั้นเดียว 3 ห้องเรียนสีขาวที่โคกเค่นท่ามกลาง
ภูเขาและเงาไม้สีเขียว ทำให้เรานึกถึงอนุสาวรีย์ที่รวมความสามัคคีของทุก
ฝ่ายเพราะไม่ว่าจะอยู่ไกลแค่ไหนก็มุ่งมั่นไปถึงกันเสมอหรือนายว่าใจ ความ
ประทับใจทั้งหมดที่เราได้รับซึ่งถึงหัวใจ เราพยายามอย่างมากที่จะเขียน
เล่าให้นายได้อ่าน แค่นี้ก็พอใจแล้ว

ในเรื่อง "แค่ง" ของสุชาติพย¹ ได้แสดงให้เห็นถึงความเสียสละและความ
มีน้ำใจของแค่งที่คอยช่วยเหลือเพื่อนอยู่เสมอ ดังที่ออเขียนถึงแค่งคนหนึ่งว่า

แค่งเป็นคนดี เป็นเพื่อนที่ดีของทุกคน แค่งไม่ถือตัว แถมที่สำคัญที่สุดคือ
แค่งมีบุคลิกพิเศษอันทำให้เพื่อนไว้วางใจ ดังนั้นไม่ว่าใครเมื่อมีปัญหาแล้ว
เป็นต้องวิ่งหาแค่งทุกรายไป แค่งจะได้ขอคิดที่นาฟังจากแค่งให้ไปใครครอง
ดูแลอีกแน่ะ แค่งสร้างโลกใหม่ให้แก่ออ โลกนั้นคือโลกของความเป็นเพื่อน
ความเข้าใจกัน เป็นโลกของความจริงและความโอบอ้อมอารีซึ่งต่างฝ่าย
ต่างคอยจะช่วยเหลือกัน...ออยยังจำได้วันหนึ่งแค่งโทรศัพท์มาหาออ

¹สุชาติพย "แค่ง" สตรีสาร 20 : 6 - 7, 123 16 สิงหาคม 2524

แล้วปรึกษาอ้าวว่า แป้งจะช่วยคุ้มกับแถมอย่างไรดี คุ้มกับแถมนั้นหัวพอเรียน
ได้ไม่ช้าจนเกินไป ถ้าหนังสือเสียนี้ก็ไม่เป็นปัญหา

ทั้งสองจึงตกลงจะช่วยเหลือเพื่อนที่เรียนช่วยการชวนคุ้ม ป้อม และแถม
ไปนั่งทบทวนบทเรียนทุกวัน เมื่อฤดูแห่งการสอบไล่ผ่านไป อ้อก็ได้มีโอกาส
แสดงความยินดีกับพรรคพวกทั้งสาม เพราะทุกคนได้คะแนนในเกณฑ์ที่น่าพอใจ
ส่วนอ้อสอบผ่านเพียงคนเดียว แต่แป้งนั้นผลการเรียนลคอวบ เพื่อน ๆ
ขอบคุณแป้ง ๆ ก็กล่าวว่า "แป้งทำได้แค่นี้แหละ แป้งไม่เสียใจหรอก ก็ใจ
ถวยนะอ้อ"

เรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย" ของเชวง ประภคต¹ เป็นเรื่องของชีวิตคน
นางนวลที่ผู้เขียนพยายามชี้ให้เห็นว่า นกนางนวลก็มีชีวิตจิตใจเช่นเดียวกับมนุษย์ และ
มันก็รักชีวิตของมันเหมือนกัน มนุษย์จึงควรให้ความเมตตาสงสาร และเสียสละแบ่งปัน
เศษอาหารให้พวกนกนางนวลที่ได้พบเห็นตามชายฝั่งทะเลบ้าง และอย่าทำลายล้างชีวิต
กันเพียงเพื่อความสนุกคะนองเลย ถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับฝูงนกนางนวล แถบชายฝั่ง
ทะเลตะวันออกของอ่าวไทย ที่ทางบินวนเวียนเข้าไปหาเศษอาหารตามชายฝั่ง แต่ไม่ได้
รับการแบ่งปันจากมนุษย์ ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

นกตัวใดที่เริ่มหิวก็จะมองหาอาหารอีกครั้งหนึ่ง มันก็เช่นกันแต่ช่างไม่
สมหวังเอาเสียเลย มือที่สองมันได้กินน้อย ๆ เหมือนพวกปลาจะหลบลิ้นหน้า
ไม่ยอมโผล่ขึ้นมาให้กินง่าย ๆ เช่นเคย เราคงต้องรอปลาจากเรือประมง
เหมือนเมื่อวันก่อนเสียแล้ว

¹เชวง ประภคต "นางนวลที่อ่าวไทย" สตรีสาร 7 : 6 - 7

หิวอีกแล้ว ผู้นำฝูงเห็นความกระสับกระส่ายของพวกเรา ความหิว
ทำให้ความอดทนน้อยลง เราจึงถูกพามุ่งหน้าสู่กลิ่นอาหารโอชะนั้นอีกครั้ง
เลยเพียงแล้วเราบินวนเวียนอย่างไม่แน่ใจนัก ลองโฉบไปโฉบมาเป็นลิข ๆ
รอบจนกว่าลึงแทบไม่มีเหลือ ฉันมองพวกเขาเหล่านั้นไม่วางตา เขาทำ
อะไรของเขาละ กินอิ่มแล้วบางคนก็ลงเล่นน้ำทะเล บางคนก็จับคู่หาที่สงบ
คุยกันสองคอสอง คู่พวกเขาช่างมีความสุขไม่ทุกข์ไม่ร้อนเสียจริง ๆ ตลอด
เวลาที่จับตามองอยู่ใบหน้าของพวกเขาไม่เคยแสดงเค้าวารมณ์แบบที่ฉันได้
เห็นอย่างหนุ่มลูกทะเลเพื่อนมนุษย์ของฉันเลย...

เขาคงไม่อยากให้เศษอาหารเป็นทานแก่พวกเรา ผู้นำฝูงส่งสัญญาณ
บอกแล้วก็วิ่งกลับมุ่งออกทะเลหลวง ฉันบินรั้งท้ายคู่มาด้วยแม่และพี่น้องตัว
อื่น ๆ เสียค่ายินิด ๆ แค่นี้ก็คัดใจได้เพราะรู้ว่าอย่างไรเสียฉันก็คงได้
ปลาอร่อย ๆ จากเพื่อนมนุษย์ของฉันในเช้าต่อไปแน่นอน

แต่แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น เมื่อ...เสียงนั้นดังจนแก้วหู
ของนกเล็ก ๆ อย่างฉันสะท้านร้าวแทบฉีก ฉันรู้จักเสียงฟ้าร้องดีเท่ากับเสียง
ที่เพิ่งเกิดขึ้นนี้เทียบกันไม่ได้ ฉันตกตะลึงมองร่างแม่ที่ร่างผล่อยหล่นลง
กระแทกพื้นน้ำเบื้องกลางจนแตกกระจาย หนูนึนของเราจะสำร่ายสาย ฉันรู้แต่
เพียงว่าฉันต้องออกแรงกระพือปีกบินให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ตามฝูงของ
ฉันให้ทัน คำว่าหนีสุดชีวิตก็คงไม่เพียงพอกับความรูสึกของพวกฉันในขณะนี้
แล้วแม่ละ...ฉันมองไม่เห็นจุดขาวของร่างแม่อีกแล้ว

เขามาแม่แล้วเขาได้ประโยชน์อะไรจากชีวิตของแม่บ้าง หรือว่า
เพียงเพื่อสนองความคึกคะนองชั่วคราว...

1.4 ทักษะเกี่ยวกับความสามัคคี

เป็นทักษะที่แสดงถึงความร่วมมือร่วมใจกันในการปฏิบัติหน้าที่หรือกิจการงาน
ต่าง ๆ ด้วยความเพียรพยายามจนกระทั่งประสบผลสำเร็จ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"

ได้แสดงทัศนะในเรื่องนี้ว่า ในการอยู่ร่วมกันถ้าทุกคนไม่มีความสามัคคีกัน หรือมีการ
แก่งแย่งชิงดีชิงเด่นเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ย่อมก่อให้เกิดผลเสียหายตามมา ทุกคน
จึงควรมีความสามัคคีปรองดองกัน การประกอบกิจการต่าง ๆ ก็จะสามารถลุล่วงด้วยดี
ทัศนะดังกล่าวได้ปรากฏในเรื่องสั้นบางเรื่องคือ

เรื่อง "ยุทธการในห้องแล็บ" ของอุสินา¹ ซึ่งให้ตัวละครเป็นเชื้อโรคที่หวัง
แก่งแย่งความยิ่งใหญ่มาสู่ตนเอง มุ่งทำลายล้างผู้ที่อ่อนแอกว่า แต่เชื้อโรคบางส่วน
กลับไม่ยินยอมให้เกิดขึ้นเช่นนั้นจึงมีการต่อสู้กัน ในที่สุดเม็คเลือกชาวเข้าทำลายล้างได้
อย่างง่ายดาย ซึ่งเรื่องดังกล่าวเปรียบเทียบถึงพฤติกรรมของมนุษย์ได้เช่นกัน เพื่อให้
เห็นความสำคัญของความสามัคคี โดยเชื้อโรคเหล่านี้อยู่ในหลอดแก้วทรงสูงในห้องทดลอง
เล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ทามกลางสายตา และประสาธน์ของนักวิทยาศาสตร์ที่เพ่งดูมันอยู่
ทั้งข้อความตอนหนึ่งคือ

เจ้าตัวหนึ่งท่าทางออกจะใหญ่โตไม่ไช่เล่น วัฒนธรรม กว้างขวางน้อย
ยิ่งใหญ่ เมื่อไต่ยีนพวกพ้องชมว่า "ท่านหุนก็เหลือเกิน" มันทำใหญ่ประกาศกอง
ให้ส่งเชื้อโรควัยสาวที่มาให้ เพื่อเอาไปทดสอบของมัน มันกล่าวว่า "ใช่แล้ว
ข้ากำลังจะมีอายุครบหนึ่งวันพอดี ถ้าข้าไม่ได้ชีวิตของเจ้าตัวแรกเกิดมาก็
ข้าก็ต้องตาย เหตุการณ์เป็นอย่างนี้ข้าคิดว่าคงไม่มีใครขัดข้อง"

เมื่อไต่ยีนประมุขพวกคล้ายคิดว่าตนเองสำคัญเช่นนั้นก็ไม่มีใครกล้าพูดอะไร
แต่มีตัวหนึ่งตะโกนกองว่าหาไม่ได้ ติ๊กถ จะทำให้ประชาเชื้อโรคสูญพันธุ์
แล้วทั้งสองก็โต้เถียงกัน ประมุขโมโหสุดจึงสั่งให้ลูกน้องจับมันฆ่า
แต่เชื้อโรคนับแสนที่อยู่ภายนอกก็ตรงเข้าหาประมุข ๆ ก็สั่งว่า "เจ้าพวก
กองหน้าปะทะเอาไว้มอง"

¹อุสินา "ยุทธการในห้องแล็บ" สตรีสาร 15 : 6 12 กรกฎาคม 2524

ไอโฮ เชื่อโรคสู้กันยัวเยี้ยไปหมดสะเทือนหัวโนหวในหลอดแก้ว แต่
 นาเสียกายที่ยังไม่ทันรู้เลยว่าฝ่ายที่มาปรามประมุขจะเป็นฝ่ายปฏิวัติหรือกบฏ
 นักวิทยาศาสตร์ก็ส่ง เม็กเลือกชาวเข้าไปทำลายเชื้อโรคสองฝ่ายนั้นหมด
 อย่างง่ายดาย เจ้าเชื้อโรคตัวสุดท้ายก่อนตายพิมพ์ว่าเป็นการอวาลว่า
 "รู้อย่างนี้จะไม่ขอแสดงความสามัคคีกันเลย...โอ้ย..." พุกไม่ทันจบเม็ก
 เลือกชาวก็หมาเข้าไปหมดตัว

เรื่อง "ควันทลงจากออกคาย" ของเมษา¹ เป็นการแสดงให้เห็นถึงความ
 สมัยครุสสามัคคีกันระหว่างนิสิตที่ออกไปพัฒนาท้องถิ่นกับชาวชนบท ทางฝ่าย
 ทางให้ความช่วยเหลือและร่วมมือร่วมใจกันจึงทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ทั้งข้อความ
 ที่พรรณเขียนจดหมายเล่าให้เด็กซึ่งเป็นเพื่อนไ้ทราบตอนหนึ่งว่า

ฉันอยู่ฝ่ายสอนหนังสือเด็ก ๆ ครูที่โรงเรียนนี้มีแค่สองคนเท่านั้น การโรง
 หรือเจ้าหน้าที่อะไร ๆ ไม่มีทั้งสิ้น เราช่วยกันสอนตามความถนัดของแต่ละคน
 เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม ภาษาไทย เป็นต้น เด็กบางคนนับหนึ่ง
 ถึงสิบยังไม่ไ้เลย บวกเลขน้อย ๆ ก็ไม่เป็น เขียนก่อก่ ซอไซ่ ยังไม่ถูก
 ฉันละเวียนหัวแทบครึ่ง ๆ แต่ก็พยายามช่วยกันเต็มที่ ไม่ได้สอนกันทั้งวัน
 หรอกนะให้พักบ้าง มีสันทนาการ ร้องเพลง เล่นเกมต่าง ๆ ไปด้วย รู้สึกว่า
 เด็ก ๆ ชอบมากก็ความประสาเด็กนั่นแหละ บางวันมีการตรวจสุขภาพ จับแก
 มาคัดคน ถัดเล็บบ้าง เด็ก ๆ ผู้หญิง "เลี้ยง" เหล่ากันเป็นงานอดิเรกที่เคียว
 ชาวบ้านที่นั่นอริยาศัยดีมาก เราสนใจว่าเราไปทำอะไรกัน และให้
 ความร่วมมือเป็นอย่างดี ที่เราไปออกคายไม่ใช่ไปทำอะไร ๆ ให้เขา

¹เมษา "ควันทลงจากออกคาย" สตรีสาร 3 : 10 - 11, 115

ทุกอย่าง เราแค่เริ่มก่อและให้เขาสานต่อเอง ถ้าเขาไม่ยอมสนใจไม่รับรู้
อะไรเราก็ไม่ชอบ เราบอกว่าจะช่วยสร้างอาคารเรียนให้ลูกหลานเขา
เขาก็เห็นด้วยและออกมาช่วย ส่วนใครมีงานอื่น ๆ มาช่วยไม่ได้ก็ไม่
เป็นไร คนเขาคนแก่พาหลานเล็ก ๆ ที่ยังไม่ได้เข้าโรงเรียนมานั่งดูและ
พูดคุยกับพวกเรา

ในเรื่อง "คู่ของผม" ของอมยิ้ม¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความ
สามัคคีของนิสิตน้องใหม่ชายและหญิงซึ่งถูกจับคู่กันในวันต้อนรับน้องใหม่ โดยจอมทอง
จับคู่กับเด็กสาวรูปร่างอ้วนใหญ่ซื่อตรงแทน จอมรู้สึกผิดหวังเป็นอย่างยิ่งจึงไม่ยอมมอง
หน้าเธอ แต่เมื่อผ่านช่วงแรกเธอก็ให้ความร่วมมือช่วยบูนซื้อคณะของเค้านั้นด้วยเสียงที่
กังจนยอมไม่ตองถูกวิพากษ์เหมือนคนอื่น ๆ ต่อมาผ่านช่วงที่เป็นการเล่นเกมโยนเหรียญลง
ลงบนธนบัตร จอมเลวว่า

เราคือผมและคู่ของผมจะคงใช้มือที่ถูกเนคไทช่วยกันทอยเหรียญ
โดยให้มือซ้ายของคู่หญิงอยู่ข้างบน มือขวาของผมคอยช่วยเหลืออยู่ข้างล่าง
ผมประคองมืออ้วน ๆ บูน ๆ ใคอย่างขอไปที รู่อยู่แก่ใจว่าโยนไปที่ไหน
แหละ พอเหรียญหลุดจากมือของยายนั้นก็ดังซดก ๆ ทามกลางความใจหาย
ใจกว่าของทุกคน เหรียญสลึงอันนั้นก็ไปนั่งสงบนิ่งบนธนบัตรสีม่วงใบใหม่เอี่ยมที่
วางอยู่ใกล้ลิบ ผมไคย็นเสียงตัวเองหัวเราะลั่น รู้สึกว่าพวกที่มุงดูอยู่ก็
ส่งเสียงเอะอะกันโกลาหล พี่เจ้าของเกมซึ่งคงเป็นเจ้าของเงินด้วย
ยื่นมือสั้น ๆ ลงไปหยิบธนบัตรใบนั้นขึ้นมาส่งให้ผมด้วยความสะดวกายสุกซิค
แต่ก็คักใจไค้

¹อมยิ้ม "คู่ของผม" สตรีสาร 25 : 6 - 7, 113 - 114 18 กันยายน

หันกลับไปฝ่ายชายและหญิงยืนห่างกัน บนศีรษะชายมีถ้วยกระชาย 1 ใบ ฝ่ายหญิงจะเป็นผู้ใช้ลูกเทนนีสในมือข้างที่ไม่ถนัดปาให้ถูกถ้วยตกลงมา จอมเทนนีสซึ่งเป็นลูกกอล์ฟขนาดเล็กที่ตีด้วยไม้เหล็กหัวทึบ แต่แล้วถ้วยของเขาก็สามารถทำได้สำเร็จอีก เขาจึงเริ่มพอใจ และทั้งสองจึงเกิดความรู้สึกสนุกสนานร่วมมือร่วมใจกันเข้าเล่นเกมทุกชิ้นโดยไม่หันเกรงว่าจะกล่าวปากสีกเพียงใดก็ตาม และสามารถผ่านไปได้ด้วยดี เพราะความสมัครสมานสามัคคีนั่นเอง

1.5 ทัศนะเกี่ยวกับเรื่องการประหยัดและออมทรัพย์

เป็นทัศนะความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเรื่องการใช้เงินอย่างระมัดระวัง รู้จักแบ่งส่วนรายได้และเก็บทรัพย์สินไว้ใช้ในเวลาจำเป็นหรือเป็นทุนสำรองต่อไป นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เสนอทัศนะว่า ในปัจจุบันนี้เป็นยุคที่ค่าครองชีพสูง เครื่องอุปโภคบริโภคแพงลิ่ว สมาชิกในแต่ละครอบครัวจะต้องรู้จักวางแผนในการใช้จ่ายทรัพย์เงินทองอย่าใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย ต้องหาทางประหยัดทุกวิถีทาง ถ้ามีโอกาสเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัวได้ก็จะเป็นการดี ดังที่ปรากฏในเรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของ นฤเบศ¹ ดังนี้คือ

เมื่อครอบครัวหนึ่งผู้เป็นแม่ได้ซื้อเจ้าเกเรหมูน้อยสี่หมูปูตัวกะทัดรัดสูงเพียงเข่ามาเลี้ยงโดยซื้อจากญาติที่กำลังร่อนเงิน เมื่อแม่บอกพ่อว่าจะเลี้ยงหมู พ่อก็อดนึกขำในใจไม่ได้ เพราะพ่อเคยยุ่งเคยเขยให้แม่เลี้ยงหมูมานานแล้ว ค่ายเห็นเป็นวิธีเก็บสะสมรายได้ทางหนึ่ง แต่แม่ปฏิเสธเสียงแข็งว่าทนเหม็นขี้หมูไม่ได้ ครั้นนี้แม่พาเจ้าเกเรมาเลี้ยงโดย

¹ นฤเบศ "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" สตรีสาร 52 : 6 - 7, 128 - 129

ได้รับความร่วมมือจากลูก ๆ ในการให้ความช่วยเหลือเลี้ยงเจ้าเงาะเป็น
อย่างนี้ เพราะแม่บอกว่า

"แม่เลี้ยงให้ดูไปเรียนตอนนี้" นั้นหมายถึงวิธีการเก็บเงินอีกรูปแบบ
หนึ่ง พ่อช่วยแม่ชวนคนเช่า น้องเองชวนคนเป็น แคพอนาน ๆ ไปแม่ก็รับ
หน้าที่เอง เพราะพ่อช่วยกับน้องเองนางอู่ทุกครั้งเลยลดตำแหน่งนาสับนั้ก
ตามแทน

พ่อกับแม่เป็นข้าราชการเมื่อรัฐเริ่มปรับเงินเดือนใหม่แม่ก็ใจแค่ว่าไม่
เห็นด้วยเพราะพ่อค้าขึ้นราคาสินค้าทุกอย่างจึงเป็นสิ่งที่ชดเชยไม่เพียงพอ
ดังที่พ่อบอกว่า "โอเอ...แม่ รัฐบาลนะเขาใช้จิววิทยา แม่คิดดูสิเงิน
สองสามร้อยนะมันช่วยอะไรเราอย่างก็พ่อตัว เราจะระเบิดที่เขาก็น่าดู
หลังไว้" พ่อพูดเรื่อย ๆ แม่ก็ได้แต่ถอนตัวกลม ๆ แล้ง ๆ แต่ในใจก็ค่อย
ตามพ่อ คิดดูซิอยู่กับสี่คนพ่อแม่ดูวันละสามสิบบ้างเอาไม่อยู่ เงินเพิ่มน้อยนิด
มันไม่ได้ช่วยอะไรแก่ข้าราชการเลย แต่พ่อค้าก็ได้ใช้ข้ออ้างนี้แหละขึ้นราคา
ของต่อไป "น้ำมันขึ้นราคา เงินเดือนก็ขึ้นแล้ว" ผู้มีหัวใจในการเก็งกำไร
คงได้เล่ห์เหลี่ยมนี้ใจ แต่ที่แม่ก็ใจเจ็บ ๆ ตามราคาของเครื่องอุปโภคบริโภค
ที่ขึ้นกันนั้นนี่คือราคาหมู

แม่ก็คิดใจชายเจ้าเงาะเมื่อมีคนบอกว่า "แค่นี้...สามพันสบายเลยพี่"
ใครคนหนึ่งบอกแม่ แม่ก็คิดว่ามันเป็นการลงทุนที่ให้กำไรอย่างขึ้นใจทีเดียว
เมื่อคิดถึงราคาเจ้าเงาะของเจ้าเงาะและค่ากลับอีกไม่นานหนอะไรในช่วง
สองเดือนกว่า ๆ และในที่สุดแม่ก็ขายเจ้าเงาะได้ในราคาสองพันเก้าร้อยบาท

จากเรื่อง "(เมื่อ) เราเลี้ยงเบ็ด" ของนฤเบศ¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่กล่าวถึง

¹นฤเบศ "(เมื่อ) เราเลี้ยงเบ็ด" สตรีสาร 9 : 6 - 8 1 มิถุนายน

ครอบครัวเดิมที่ได้นำเจ้าเงาะมาเลี้ยง คราวนี้พอเป็นผู้นำลูกเบ็ญมาเลี้ยงบ้าง โดยแม่และ
 ๆ ช่วยกันเลี้ยงดู จนเวลาผ่านไปไคร่ระยะหนึ่งเบ็ญก็เริ่มไขและไขทุกวัน ทำให้
 ครอบครัวสามารถประหยัดรายจ่ายลงได้บ้าง อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนรายได้สามารถ
 ไขส่วนหนึ่งไปขายได้ อีกส่วนหนึ่งนำมาเป็นอาหาร ดังที่ผู้เขียนเล่าว่า

และวันต่อ ๆ มา มันก็ไขวันละ 7 - 8 ฟองเป็นประจำ แล้วอาชีพร
 "คนขายไข" ก็มาพร้อมกับเบ็ญออกไข...แล้วสิ่งที่ตามมาอีก ๆ อีกอย่างหนึ่ง
 ก็คือรายการอาหารที่พวกเอาไขเข้าไปด้วย ก็มีไขทอด (ซึ่งแยกเป็นไขแผ่น
 ไขขาว ไขฟู) ไขชุบ ไขลูกเขย ไขน้ำ ไขต้ม คำไข ไขเค็ม ไขหวาน
 สารพัดไขที่ฟุ้งและนองนองแฉะจะเบื้อ และนั่นแหละถึงจะเอียนแฉะเอียน
 เราก็ไม่กล้าทำให้แม่เสียใจหรอก ก็แหม! อุตส่าห์ไปค้นหาตำราว่าด้วย
 การทำไขเค็ม ไขหวาน มาให้เราทานกันจะคิดงเหอ

ในเรื่อง "คุณตา" ของนิรมล ล้วนรัตนกร¹ เป็นเรื่องที่ยกย่องคุณตาซึ่งมี
 ความขยันขันแข็งต่อสู้กับความยากจนมาจนกระทั่งร่ำรวยมีฐานะดี รู้จักประหยัดและเก็บ
 ออมทรัพย์ ไม่ใช่จ่ายสุรุ่ยสุร่าย ดังที่หลานได้พูดถึงคุณตาว่า

ท่านเป็นผู้ที่เคยต่อสู้กับความยากจนด้วยความมุมานะเป็นเวลหลายปี
 จนสามารถก่อร่างสร้างตัวจนมีฐานะดีในปัจจุบัน สาเหตุที่ท่านเคยผ่านความ
 ยากลำบากมาแล้ว ทำให้ท่านเป็นผู้ประหยัดมัธยัสถ์ ท่านทนุถนอมสมบัติทุกชิ้น
 เพื่อให้ได้ใช้งานยาวนานเท่านาน ท่านไม่เคยใช้ของฟุ่มเฟือยหรือของที่ต้อง
 ใช้เงินตราจำนวนมากแลกเปลี่ยนมา ถึงแม้ปัจจุบันคุณตามีฐานะดี ท่านก็ยัง
 ังความกระหมึกกระหม่อมเช่นเดิม

¹นิรมล ล้วนรัตนกร "คุณตา" สตรีสาร 31 : 14 - 15 2 พฤศจิกายน

เรื่อง "กลองข้าวกลางวัน" ของ แสงพันธุ์¹ ได้กล่าวถึงวิธีการดำเนินชีวิต
 ของครอบครัวหนึ่งซึ่งคิดวางแผนเรื่องเศรษฐกิจของครอบครัวเกี่ยวกับด้านการใช้จ่าย
 ทรัพย์สินเงินทอง เมื่อสินค้าราคาแพง ค่าครองชีพสูง จึงให้สมาชิกในครอบครัวทุกคน
 ได้รับรู้ถึงรายรับรายจ่ายที่ไม่สมดุล จึงต้องช่วยกันประหยัดทรัพย์สิน ใช้จ่ายเฉพาะเท่าที่
 จำเป็นเท่านั้น ถึงขั้นพูดว่า

เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว แม่ปรึกษากับพ่อถึงรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นทุกวัน เพราะน้ำมัน
 แพงแล้วอะไรก็มีอะไรก็แพงไปทั่วๆ จะยังถูกลูกๆ ใช้จ่ายเงินเดือนของพ่อ
 กับแม่เท่านั้น แม่จึงเรียกประชุมคนในบ้านตามหลักประชาธิปไตย ซึ่งก็มีพ่อกับ
 นพ ยาสั่งมาพักนาน ๆ ครั้งก็ไม่ถือว่าเป็นสมาชิกประจำ น้องนุญก็ยังเล็ก
 เกินไป และความจริงการประชุมของแม่ก็ไม่ได้เป็นการขอความเห็นอะไร
 หรือออก แต่เพื่อจะบอกว่าต่อไปแม่อยากให้เราทำอะไรบ้างเท่านั้นเอง...แล้ว
 นพก็ได้รับฟังว่า ต้องมีการตัดทอนรายจ่ายประจำวันลงบ้าง อาทิตย์เราต้อง
 ประหยัดไฟฟ้ามากขึ้น จะได้เสียค่าไฟเดือนละน้อย ๆ น้อย ใช้น้ำประปา
 อย่างระมัดระวัง ลดค่าของหวานประจำวันโดยวันเสาร์อาทิตย์แม่จะลงมือ
 ทำเองแล้วเก็บเอาไว้กิน การออกไปเที่ยวนอกบ้านลดจากสัปดาห์ละสองครั้ง
 เป็นหนึ่งครั้ง และท้ายสุดทุกคนควรจะต้องเอาข้าวกลางวันไปจากบ้าน

นพไม่ยอมนำข้าวกลางวันไป เพราะรู้สึกว่ามันโตเกินกว่าที่จะทำเช่นนั้น
 และเพื่อนที่โรงเรียนก็ล้อกันบ่อย ๆ จึงพยายามขอความเห็นใจจากพ่อว่า
 เอาข้าวไปมันเย็นสู้กินอาหารร้อน ๆ พวกกล้วยเคี้ยวไม่ได้ พ่อตอบว่า
 "จริงลูก...แต่กินกล้วยเคี้ยวหรืออาหารสุกไหม ๆ ก็ดี แต่พ่อว่าเราควร
 ช่วยกันประหยัด ซื้อเขากินมันก็แพงขึ้น อีกอย่างข้าวบ้านเราก็ทำสะอาด
 ถึงจะเย็นก็ไม่ใช่ไรหรอกจะ"

¹แสงพันธุ์ "กลองข้าวกลางวัน" สตรีสาร 33 : 16 - 17, 129 - 130

นพเจ้าใจต้องนำกลองข้าวกลางวันไปโรงเรียนในวันแรกพร้อมกับแม่ซึ่งเป็นครูโรงเรียนเดียวกับนพ แคนพเกล้งล้มทั้งไว้ตรงที่รอรดเมล์ พอถึงเวลากลางวันแม่จึงมารับนพไปทานอาหารค่ำ เมื่อแม่สั่งกวยเขียวสองชาม นพถามถึงกลองข้าวของแม่ ๆ เลาวา

"แม่มีลูกศิษย์คนหนึ่งเขาน่าสงสารมากเลยนพ เขาไม่มีพ่อ พ่อเขาไปอยู่ที่อื่นกับผู้หญิงอื่น แม่เขามีลูกหลายคนแก่ขายของอยู่ในตลาด... เขากลองข้าวกลางวันทุกวันเลยรู้ไหมนพ แม่เสียใจที่ไม่ได้เอาใจใส่เขา เคยสงสัยว่าทำไมทุกเที่ยงเขาจะเข้าห้องสมุดที่แท้ก็เข้าไปอ่านหนังสือแก้หิวนะเอง พอแม่มากินข้าวกับนพไม่คู่ คอยดูเขาคิดไปว่าเขากินที่หลังหรือจะกลับไปกินที่บ้าน เขาเล่าให้แม่ฟังว่าที่บ้านมีข้าวน้อย เขาเก็บไว้ให้น้องเล็ก ๆ กินกัน เขากินน้ำแทนข้าวทุกกลางวันนั้นแหละ จนเป็นลมวันนี้ เพราะมีส้อมตอนเข้าใช้สมองมาก...ก็เลยเพี้ยน"

นพจึงเริ่มสำนึกได้ว่าคนหัวฉึก มีคนอื่นที่ยากจน น่าสงสาร ต้องประหยัดรายจ่ายถึงกับกินน้ำแทนข้าว เย็นวันนั้นเมื่อกลับถึงบ้านปรากฏว่าพ่อเก็บกลองข้าวกลางวันไว้ได้เพราะออกไปรอรดเมล์ที่หลัง นพจึงไม่รังเกียจกลองข้าวกลางวันอีกต่อไป

2. โลกทัศน์ด้านสังคม

โลกทัศน์ด้านสังคม หมายถึง ทัศนะความคิดเห็นที่มีต่อลักษณะการดำรงชีวิต เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในสังคม จากการศึกษาเรื่องสั้นทั้ง 150 เรื่องพบว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมโดยทั่วไปเป็น 2 ลักษณะคือ สภาพสังคมชนบทและสภาพสังคมในเมือง ซึ่งมีปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลให้ฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมชนบทและสังคมเมืองต่างกันมากมาย นอกจากนี้ยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการครองเรือนและการอบรมเลี้ยงดูบุตร ทัศนะเกี่ยวกับการคบหาสมาคม การปฏิบัติตนและความรักของหนุ่มสาวในปัจจุบัน

เกี่ยวกับการแสวงหาความสุข ซึ่งทัศนะต่าง ๆ เหล่านี้จะขอแยกกล่าวโดยละเอียด

2.1 ทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมทั่วไป

2.1.1 ทัศนะเกี่ยวกับสภาพสังคมชนบท

เรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ปรากฏภาพของสังคมชนบทนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะต่อสภาพสังคมชนบทไว้ 2 ทัศนะ ทั้งทัศนะในคำนำและทัศนะในเนื้อหาของสังคมชนบทคือ

2.1.1.1 ทัศนะในคำนำ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" แสดงทัศนะว่าชนบทเป็นสถานที่ร่มรื่น มีความสงบ บรรยากาศโดยทั่วไปบริสุทธิ์ สดชื่น เป็นสังคมที่เรียบง่าย ไม่มีพิษมีภัยอะไร ชาวชนบทมีน้ำใจบริสุทธิ์ซึ่งงดงาม และมีความสมัครสมานสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นอย่างดี ทั้งพฤติกรรมและความคิดต่างก็ดี ในเรื่อง "วันวาร...ที่ผ่านเลย" ของนฤเบศ¹ ซึ่งอรรถนิษฐภาพความแออัดและสับสนของเมืองหลวงไปพักผ่อนในชนบทตอนปิดเทอม ดังข้อความบางตอนจากเรื่องคือ

อรคว่าได้จักรยานสี่แถวของน้องก็ปั่นจื๊อออกจากบ้านสู่ถนนใหญ่ที่ตัดผ่านทุ่งทุ่ง เป็นยามเย็นที่ลมสงบ หากแต่ลึก ๆ มีความสดชื่นสดใสแอบเร้นอยู่ภายใต้ผิวสีกความระยะทางให้ถนนให้ความรู้สึกดี ๆ สบายตากว่าถนนไม่แห่งไหนที่พาตคอนกรีตในเมืองใหญ่ที่อึดเฟื่องหลุกพ่นมา แม้จะชั่วระยะเวลาแค่นิดเดียวก็เถอะ

ลมโชยโบยโบก อรสะบัดผมยาวระไหล่ให้สลัดลิ้นกับสายลม ดูเหมือนนานแสนนานแล้วที่อรไม่ได้สัมผัสกับความบริสุทธิ์เช่นนี้ อรสูดลมหายใจยาวอย่างเต็มเอื้อมไร้ง่วงจากไอเสีย และควันเขม่าดำ ๆ ...

อีกครั้งที่ลมหอบเอาความเย็นระรื่นและกลิ่นของต้นไม้ใบหญ้ามาพรั่งพรูมาที่อรขึ้น ทางแถวคันสี่แถวและเสื้อผ้าเนื้อบางที่พลิ้วลอมสว่างไสว

¹นฤเบศ "วันวาร...ที่ผ่านเลย" สตรีสาร 16 : 6 - 7, 134 - 135

กลางหน้าจันทองฟ้าสีอ่อนเรื่อแปรสี เอาเถอะแม่จะเป็นเวลาเพียงน้อยนิด
ที่อรจะไคเป็นสุขกับความเมตตาแจ่มใสของผู้อื่น และความสคชื่นสบายใจ
จากเมืองชนบทนี้ อรก็จะทำตัวให้เป็นกระต๊าะเยื่อละมุนที่ซิมซิมเอาความ
หอมหวานของน้ำใจและความมกงามอันกระการของหมู่ไม้ สายลม และ
ท้องฟ้า ใ้หมากที่สุดเท่าที่ความสามารถจะอำนวย แล้วอรจะเก็บสิ่งเหล่านั้น
ไว้ในความทรงจำปลูกปลอบตัวเองว่ายังมีนะ...ยังมีเมืองชนบทอีกหลายแห่ง
ที่ความเจริญยังไม่ทันได้ทำลาย

เช่นเดียวกับเรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา¹ ที่แสดงให้เห็น
ภาพอันงดงามของท้องทุ่ง มีคนข้าวเขียวขจีขึ้นอยู่ท่ามกลางอากาศอันสดชื่นบริสุทธิ์ ดัง
จะเห็นได้จากความรู้สึกของก้นข้าวที่กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่ของคนอย่างมีความสุขว่า

ฉันวิ่งเล่นกับละอองฝน พลั้วใบไปกับสายลมวู่วิว บางครั้งก็หัวเราะ
ระริก กับเจ้าปูนาที่วิ่งเล่นไถ่ ๆ

ฉันไควันไคคืน มีใบสีทองเรียวยาว มีแม่อรดีและสายฝนเสียงกู่ มีสายลม
ปูนา นกกา และไผ่พลั้วชายคลองเป็นเพื่อนคอยฉอเลาะ

ฝนปลายฤดูสาดสายพร่างพราย พรหมเป็นโรนาแนวเนินเนินนานราวสิ่ง
กล่าว ฉันเริ่มออกรวงมีเมล็ดสีเขียวอ่อน...ลมหนาวพัดพลั้วมา ฉันโอบเอน
รวงทองลุ่ม ส่องเสียงกรีกกริวเรีงร้องทั่วท้องทุ่งนา ฉันอุ้มรวงเมล็ดสีทอง
ไว้เต็มอ้อมแขน

¹ปึกเสนาหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สกริสาร 10 : 6 - 7

๒ มิถุนายน 2523

จากเรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น ของตะวัน¹ ตัวละครซึ่งเข้าไปเรียนหนังสือใน
เมืองกรุงไถ่จนกระทั่งถึงภาพชีวิตที่คนและพ่อไค้ออกไปสู่ท้องทุ่งที่สวยงามว่า

วันที่ยาวนานเลยไป...ยังสติโล่แจ่มชัดอยู่ในความทรงจำแห่งหัวใจ
ท้องทุ่งนาอันกว้างใหญ่แลดูไกลจรดอ้อมแขนฟ้า เขียวขุ่มด้วยต้นข้าวปลิวไหว
ท่าทาสายลมแสงตะวัน เสียงกระซิบจากกิ่งไม้ราวจะตกดวงตะวันสีแสดฉาน
ทอดแสงอ่อนโรยอาบเส้นหญ้าให้ท้องฟ้าและท้องทุ่ง อีกไม่นานความเงียบสงบ
แห่งราตรีก็จะคืบคลานมา พ่อเก็บข้าวของแล้วจึงไค้หุ่ยดูทุกซอกทุกมุมมาหาฉัน
พ่ออุ้มฉันขึ้นหลังมัน พูกับฉันว่า "จะค่ำแล้วกลับมาเถอะ ป่านนี้แม่เฝ้าเฝ้าเขา
รอกินข้าวแล้ว...เฮ้อ"

และอีกตอนหนึ่งที่ตัวละครไค้กล่าวถึงชีวิตในชนบทว่า

ตอนนั้นฉันยังเยาว์เหลือเกิน ชีวิตฉันอยู่ในชนบท รอมชางคือธรรมชาติ
อันบริสุทธิ์ เรียบง่าย ฉันอยู่กับสิ่งเหล่านั้นนาน นานนับแกลึมตาขึ้นมาจน
เติบโต ฉันอยู่ในสังคมของฉันด้วยความสงบ...

ในเรื่อง "คนพเนจร" ของแก้ว ลายทอง² ไค้แสดงให้เห็นน้ำใจไมตรีอัน
งดงามของชาวชนบท ซึ่งจะให้ความช่วยเหลือและต้อนรับคนทุกคนแม้แต่คนแปลกหน้า
ก็มีไค้รังเกียจ หาน้ำหาข้าวให้รับประทานโดยมิไค้มุ่งหวังสิ่งตอบแทน ดังที่คนพเนจร
ซึ่งหอบกัการก้าวเท้าแดงกายด้วยเสื้อม่อฮ่อมและรองเท้าแตะที่สอซ้างสีต่างกัน
เดินทางไปตามถนนสีแสด เข้าสู่หมู่บ้านแห่งหนึ่งเพื่อไปหาเพื่อนของเขา เขาไค้พบชายชรา

¹ ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สตรีสาร 48 : 6 - 7 2 มีนาคม 2526

² แก้ว ลายทอง "คนพเนจร" สตรีสาร 21 : 6 - 8 24 สิงหาคม

มีน้ำใจใสสะอาดเปี่ยมล้นด้วยความเมตตาที่ทักทายเขา ดังข้อความว่า

"ไปไหนมาละไอ้หนุ่ม แวะกินน้ำกินท่าเสียก่อนสิ"

เสียงทักทายดังมาจากกระท่อม คนพเนจรถอยร่นเท้าไต่บันไดขึ้นไปหา
วางเท้าไว้ในมือลง ยกมือไหว้ชายชรา ชี้น้ำฝนอันชื้นฉ่ำวางอยู่ตรงหน้าคน
พเนจรยกขึ้นดื่มด้วยความกระหาย สายน้ำใจคนชนบทไหลผ่านลำคอเข้า
สู่หัวใจคนพเนจร

ชายชราสอบถามคนพเนจรถึงถิ่นที่อยู่ และวัตถุประสงค์ที่เข้ามาในหมู่บ้าน
เมื่อทราบว่าจะไปพบเพื่อนชื่อพรหมาก็รีบปากวาจะพาไป แต่ขอให้กินข้าวเสียก่อน เมื่อ
คนพเนจรถูกอาหาร ความรู้สึกอย่างหนึ่งก็เกิดขึ้นคือ

ดูเหมือนว่าอาหารมื้อนั้นจะอร่อยที่สุดในชีวิตของคนพเนจร ไม่ใช่อร่อย
เพราะรสชาติอาหาร หากแต่เพราะบางสิ่งบางอย่างที่ทำให้หัวใจอันหนาวเหน็บ
นั้นอบอุ่นได้บ้าง เป็นนานเหลือเกินที่ความรู้สึกเดิมคั้นนี้ไม่ได้เกิดขึ้นในจิตใจ

2.1.1.2 ทัศนะต่อปัญหาของสังคมชนบท นักเขียน

ด้วยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะว่า แม่ทองถิ่นชนบทจะร่มรื่น สงบ และมีความสวยงาม
ลักษณะเดียวกันก็ยังแฝงเร้นไว้ด้วยปัญหามานานประการ ซึ่งชาวชนบทรุ่นแล้วรุ่นเล่ายังคงประสบ
อยู่ตลอดมา โดยไม่รู้ว่าจะสิ้นสุดเมื่อใด ปัญหาทั้งหลายได้แก่ปัญหาการถูกรัฐบาลทอดทิ้ง
ปัญหาความแห้งแล้ง ปัญหาความยากจน และปัญหาการศึกษา ดังที่ปรากฏในเรื่องสั้น
ต่อไปนี้

ในเรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของตะวัน¹ ได้แสดงทัศนะว่า ชาวชนบทเป็นผู้ที่
รัฐบาลไม่ให้ความสนใจ ถูกทอดทิ้งตลอดมา จึงทำให้ชาวชนบทขาดการศึกษา และถูก
การกดขี่เอาเปรียบจากผู้มีอิทธิพล ถูกกดขี่ได้โดยง่าย ถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร
คนหนึ่งคือ

¹ ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สตรีสาร 48 : 6 - 7 2 มีนาคม 2523

ตอนนั้นฉันยังเยาว์เหลือเกิน ชีวิตฉันอยู่ในชนบท รอบข้างคือธรรมชาติ อันโอชะด้วยวิสุทธิ เรียบง่าย ฉันอยู่กับสิ่งเหล่านี้มานาน นานนับแต่ลืมตา ขึ้นมาจนเติบโต ฉันอยู่ในสังคมของฉันทวยความสงบ ห่างไกลความเจริญ ของบ้านเมือง ห่างไกลความสนใจของรัฐบาล เราถูกวางใจเงาป่าเถื่อน อยู่เสมอ นั่นเป็นเพราะเราถูกปิดกั้นปิดตายทาง...

...พอภูมิใจมากกับค่ายกบองอันทรูทรา "กระตุกสันหลังของชาติ" พอบอกว่าถ้าไม่มีชานา ถ้าไม่ทำนาเราที่จะอดตาย... ค่อมมาพอกก็เข้าใจ และซาบซึ้งกับคำว่า "กระตุกสันหลังของชาติ" อย่างก็ยิ่ง พอพอกกับฉัน "เขาซาบเรียกพวกเราไคเหมาะสมจริง ๆ พอมันไม่มีความรู้ ถูกเขาหลอก เขาโกงเอาเสมอ..."

ในเรื่อง "คือความทิวโหย" ของทิพย์ ศรัทธา¹ ก็เช่นเดียวกัน ที่เสนอทัศนะว่า ราชชนบทจะถูกทอดทิ้งให้อยู่กับปัญหาการถูกลิดโลงจากนายทุนแต่เพียงผู้เดียว โดยไม่มี ใกรหิย์ยื่นให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้นแล้วก็เกิดขึ้นอีก ถึงขอความ ก่อนหนึ่งคือ

เธอเคยเห็นไหมบ่อร้าง... ที่พอมารู้ตัวอีกทีที่ดินของเธอจำนวนน้อยนิด ที่ตกทอดสืบต่อมาจากรุ่นปู่ทวดก็หลุดไปเป็นกรรมสิทธิ์ของคนอื่น คนอื่นซึ่ง ไม่ใช่ใครแต่เป็นพ่อพระแม่พระที่เธอเคยซาบซึ้งบุญคุณตลอดมา เนื่องจากว่า เขาเอื้อเพื่อเจ้าจวนในยามคับขัน ให้เธอกู้ยืมเงินก้อนเล็ก ๆ มารักษาลูกชาย ที่เผลอตกควายขาหัก มาซื้อพันธุ์ข้าวหวานให้ทันฝน แล้วบุญคุณคุณหัวนั้นแปรสภาพ

¹ทิพย์ ศรัทธา "คือความทิวโหย" สตรีสาร 14 : 6 - 8, 123

มาเป็นคอกเบี้ยหมกตัน ซึ่งเธอคิดไม่ทัน หูก็ไม่ออก บอกไม่ถูก นี่ฉันไม่ได้พูดเล่น ไม่ได้พูดเรื่องน้ำเน่าซ้ำ ๆ ซาก ๆ ที่มันฟังดูเกินจริง

มันเป็นเรื่องจริง ไซ...มันซ้ำซาก...เพราะมันเป็นกรณีที่เกิดขึ้นซ้ำซาก ตลอดมาจนบัดนี้ เธอมีสิทธิ์ที่จะเบื่อหน่ายความจำเจนานา แต่เธอไม่มีสิทธิ์จะเบื่อความจริง ถึงเธอจะบิคุบิคุหาหรือหาสิ่งเร้ามากมาย ๆ มากลบเคลื่อน บิคุบิคุ แต่ความจริงเหล่านั้นมันยังเกิดขึ้นเรื่อย ๆ กับคนที่อยู่รายล้อมเธอ

อะไรนะ...เมืองไทยหมกตันยังไม่ออกตาย...ก็พวกฉันไม่ใช่หมา คนไทยหัวไรไถนอย่างเรา...ไม่ใช่หมา เราเริ่มออกตายกันบ้างแล้ว บ้างก็เป็นไซ ซากยาซากหมกตาย บ้างก็หนาวตายในฤดูหนาว แล้วเด็ก ๆ นั้นเป็นโรคขาดอาหาร พิกลพิการกันมากแล้ว

เมื่อไม่มีใครเหลียวแลให้ความช่วยเหลือพวกเขา เขาเหล่านั้นก็พยายามดิ้นรนต่อสู้กับชีวิตเพื่อความอยู่รอดโดยการหักล้างดวงพงและเผาถ่านขาย แต่เขาก็มักจะถูกจับลงโทษเพราะถือว่าผิดกฎหมาย ในขณะที่พวกเขาสบายใจใหญ่ ๆ กลับมีโอกาสนกขโมยผลประโยชน์จากป่าไม้ได้อย่างสบาย ซึ่งทิพย์ ศรธธา ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า

เธอจะเลือกไหม ถ้าเธอยังมีโอกาสสนุกเบิกที่ท่ากินใหม่ ปากว่างนั้นใจไม่มีใครเป็นเจ้าของ ช่วยกันสองคนฉวยเมี่ยง มีจอบ เสียม ขวาน มีคพร้า ช่วยกันถากถาง สร้างสรรค์ใหม่ตรงเชิงเขานั้นท่าจะเข้าที่

นั่นป่าสงวนนะ ป่าสงวนสงวนอะไร ก็เห็นโรงเลื่อยใหญ่ในจังหวัดเขาเข้าไปลากซุงคันขนาดสี่ห้าคนโอบออกมาทุกบอย ๆ ไซเลื่อยไฟฟ้า ไซรถบรทุกคันมีไฟฟ้านเป็นเครื่องมือ เธอใช้ขวาน ใช้พร้า ใช้เลื่อยมือใหม่แรงกักพัน แคมป์ไม่มีไม้ใหญ่ ๆ เหลืออยู่เลย แรงขวานของเธอแฉียงขนาดคนเกี่ยวไอบเธอก็ต้องใช้เวลาสักเป็นวัน ๆ ไม้คันไม้ยักษ์ลื้อลื้ออาเสียวเขาเลื่อยเสียวิค...วิค ไม้ที่หักล้มชักลากกันไปหมดแล้ว แล้วเธอจะไปเข้าใจคำว่าป่าสงวนได้อย่างไร

ตัดไม้พอจะปลูกบ้านได้ พอจะเผาด่านขายบ้าง แล้วมันก็ยังเหลือ
ไม้เล็ก ๆ รก ๆ กับตอเป็นทิวแถว เธอจะหาไรเธอก็ต้องเผา
เผาเพื่อเอาที่ เธอไม่รู้หรือเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรเรื่องปัญหา
ป่าไม้ เธอไม่ได้เรียนหนังสือหนังสือ...

ตอบคำถามฉันสิ... บอกร่าง ตอบว่าคนไม่รู้โอ้ไหนโอ้ไหนอะไรที่ต้อง
ทำไปเพื่อเอาชีวิตรอด กับคนที่รู้ทุกอย่างก็แค่ทำไปเพราะความโลภ
เพื่อเพิ่มพูนตัวเลขหลักล้านของเงินในธนาคาร หรือคนที่มั่งมีที่พิทักษ์
รักษาโดยตรงแต่ทรยศหน้าที่เพื่อลาภก่านั่น... ใครคือตัวการกันแน่
เธอจะให้ฉันเก็บป่าเป็นไม้ใส่หม้อหรีด ให้ป่ายังคงยืนอยู่อย่าง
สวยงามร่มรื่น หรืออีกทีหนึ่งก็ตกเป็นผลประโยชน์ของคนบางกลุ่มที่รวย
ทั้งทรัพย์สินและอิทธิพล และพวกฉัน... ที่มีจำนวนนับเป็นชนส่วนใหญ่ของ
ประเทศให้อดตายไปกระนั้นหรือ

ในเรื่อง "ปีเกษตรกร" ของ ปาน เกชา¹ ได้แสดงให้เห็นถึงความแห้งแล้ง
ของสภาพภูมิอากาศเป็นปัญหาใหญ่ที่ก่อให้เกิดปัญหาความยากจน และการขาดการศึกษา
ชาวบ้านจึงต้องเผชิญกับความทุกข์ยาก และพยายามหาทางดิ้นรนต่อสู้อย่างมิได้ย่อท้อเพื่อ
แก้ปัญหาเหล่านั้น ดังที่พ่อเฒ่าสุขได้ประสมมาคือ

สิบกว่าปีผ่านไปฉะฉินะ นับแต่แกพาลูกสาวซึ่งฉะฉินโค่นทวารแล้ว
หายสาบสูญไป หนีฝ่าฝูงชนพร้อมหลานชายตัวน้อย ๆ ของแก หวังจะมา
กึ่งหลักแหล่งใหม่อยู่ที่นั่นตามคำแนะนำของตาหิ้มเพื่อนรุ่นเก่าของแก
แกนึกถึงภาพเมื่อสิบปีก่อนที่แกนี่ยังคงเป็นป่ารกมีบ้านอยู่ไม่กี่หลัง ตอนนั้น
กำลังของแกยังคืออยู่ แกต้องใช้เวลามีใช้น้อยกว่าจะได้เห็นข่าวโศกตันทนา

¹ ปาน เกชา "ปีเกษตรกร" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์

เขี้ยวขุม ยามหมกหน้าชาวโพคแกก็จะวิ่งจากหน่วยขึ้นมาแล้วก็ทำ
นาข้าว ทำหม่นเวียนอยู่อย่างนี้ก็พอเลี้ยงปากเลี้ยงท้องของแกไปปี ๆ
แต่เมื่อปีก่อนชีพนเกิดแล้ง ชาวโพคซึ่งขณะออกคอกต้องให้วัวแห้งและ
เผาภายในที่สุด กล้าที่ตกไว้ปลายนาที่แห้งแล้ง แม่ลูกสาวแกจะตกน้ำ
ไปรดแกมันก็หาประโยชน์ไม่เพราะไม่มีน้ำในดินนาจะให้ไว้ไถดำ
สภาพของครอบครัวแกจึงทรุดหนักลง ทั้งตัวแก ลูกสาว และหลน
ก็ต้องต่อสู้ชีวิตอย่างหนัก

ที่สำคัญ

พอเขาใช้เวลาสามกระบุง ตะกร้า ขา... นำ หินคานอื่น ๆ ให้พัน
งานออกขายยากแค้น ส่วนหลนก็หาปลาในหนองน้ำมาเป็นอาหาร แม่ทางรัฐบาล
จะแจกพันธุ์ข้าวมาให้เป็นการช่วยเหลือ แต่พอเขาก็เห็นว่าไร้ประโยชน์ เพราะข้าว
ไม่มีจะกิน เงินไม่มีจะซื้อข้าว ต้องเอาพันธุ์ข้าวที่นั่นมากิน ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

"เอาเถอะน่า เคี้ยวกระบุงดูसानเสร็จ ภูเอาไปให้มันเอง นิงบอกว่า
ภูเอาก็แล้วกัน"

แกนึกถึงกระบุงที่สูงจ้อยมาจ้างแกसान แกเพิ่งจะเริ่มสานไปได้
ไม่ถึงครึ่ง แต่เงินค่ากระบุงดูมันจะไม่ตกถึงมือแกเสียแล้ว อย่างน้อย
ก็ค่าข้าวสารซึ่งตอนนี้จ้อยลูกสาวแกก็นำเอาพันธุ์ข้าวปลูกซึ่งทางอำเภอ
แจกให้เนื่องจากฝนแล้งทำกินคงเหลือไม่เกิน 3 มื้อ ยิ่งค่าของอย่างอื่น
ที่จำเป็นอีกหลายอย่าง

แม้แต่การที่รัฐบาลแจกลูกไก่มาให้เลี้ยง พอเขาก็ยังรู้สึกว่าเป็น
การสร้างปัญหาให้กับคนยิ่งขึ้นเหมือนเป็นการซ้ำเติม เมื่อพอเขาได้
รับทราบจากผู้ใหญ่บ้านว่าหลวงจะแจกลูกไก่ให้มาเลี้ยง พอเขาไม่ไปรับ
และพูดกับไอคนน้อยว่า

"ไอฉิบหาย ข้าวภูยังไม่มีจะกิน ตัวมันยังจะเอาไก่มาเบียดเบียน
ภูอีก บ้านเราอะ แม่แคหญ้า แม่ลง มันยังไม่อยู่เลย ตัวภูยังเอา

แทบไม่รอด นี่ละมังไอ้คนน้อยที่ทางหลวงเขามองปีเถาะกรรณะ"

เช่นเดียวกับในเรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีธธา¹ ที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาที่สำคัญของชาวชนบทคือ ปัญหาจากภัยธรรมชาติและความแห้งแล้งของสภาพภูมิอากาศซึ่งส่งผลให้การทำไร่นานานาไม่ไค้ผล เกิดความยากจนข้นแค้น ต้องกินร่นต่อสู้กับชีวิตอันอศอยากด้วยความอดทน และหาทุกวิถีทางที่จะให้ได้เงินทองมาซื้อข้าวให้พอประทังชีวิตให้อยู่รอด ซึ่งทิพย์ ศรีธธา ได้เสนอความคิดเห็นแก่ชนชั้นชนบทนั้น ... ทุนเจ้า

เธอเคยหิวโหยไหมบ้านที่ ... พบชั้นดินจนตัวละครว่า

การหิวที่ไม่มีคำตอบว่าจะอย่างไร เธอเคยเจ็บไข้ได้ป่วยบ้างไหม เป็นจะได้รับการบำบัดหรือเปล่านั้นเมื่อใด เป็นความเจ็บไข้ที่ไม่มีคำตอบว่าอย่างท่วมท้นชีวิตเห็นคนเห็นเธอเคยไหมที่ใช้แรงงานซุกสร้างไถหว่านเจ็ดจรัสว่าวันที่เกิดข้าวโพดห่มเข้าจรรคแล้ววันแล้ววันเล่า โดยมีความหวังจะมีอาหารกินอิ่ม มีเสื้อผ้าขาวมาใหม่ ๆ ขาวมาถึงเมื่อใด เมื่อนั้นเธอที่หัวแล้วหัวอีก แต่แล้วเมื่อข้าวโพดกำลังออกดอกใสวทองที่พดักแตงกก็มีฟ้าผ่าดินมาทำลายล้างความหวังของเธอให้แหลกยับในวินเคียว หรือเมื่อเก็บเกี่ยวข้าวได้ หักคาบยุบราคาลิ่วที่ถูมาลงหน้า หักคาเขาที่ดินหักคาโรงสีแล้ว ข้าวที่เหลือติดบ้านนั้น...อย่าว่าแคะจะเก็บไว้ทำพันธุ์ปีต่อไปเลย...จะกินเข้าไปให้ถึงครึ่งปีก็ยังไม่พอ

ด้วยความยากจนจึงต้องกู้หนี้ยืมสินเขามาลงทุนและเลี้ยงชีพ แต่ก็ต้องถูกเล่ห์เหลี่ยมเขาคคโกงจนเงินที่ไว้รับตกทอดมาต้องสูญสิ้นไป พวกเขาคก็ต้องรับจ้างตัดไม้ แต่ก็ยังไม่พอกินอีกจึงต้องสู่ทกร่างนางพวงบุกเบิกต่อไป ทั้งข้อความตอนหนึ่งที่ตัวละครได้แสดงความรู้สึกนึกคิดไว้ว่า

¹ทิพย์ ศรีธธา "คือความหิวโหย" สตรีสาร 14 : 6 - 8, 128

เมื่อฉันแค้นคนแห่งแล้ง ลำประโลงชอคเคิน สระแห่งผาก
 เราจึงช่วยกันซุกบอ ฉันเป็นคนหนึ่งที่ช่วยรวมลงแรงโดยหวังน้ำ
 ไตคินเป็นที่พึ่งสุดท้าย เราไม่ได้ซุกกันในวันเดียว สามสี่วัน...
 ฉันจึงซุกเธอไค่ถึงเพียงนี้ ผ่านคืนแข็งขันบน ผ่านคืนอ่อนสียวย
 ประหลาดที่อ่อน ซุกง่าย มีความชื้น เราลงไปซุกไค่ที่ละสองคน
 นอกนั้นก็ช่วยกันโกยคินชักรอกคินขึ้นไป เชอรูโหม...ในบ่อลึกนั้น
 มันทั้งร้อนทั้งอึดอัด แต่เราก้ยังมีกำลังใจ พยชนะหินคานชั้นที่สำคัญ
 ที่สุด แข็งแกร่ง แต่หาว่าผ่านขึ้นไปเราจะไค่พบน้ำ หินคานอัน
 แข็งกระด้างนั้นหรือจะครนามือเรา เราใช้แรงฝ่าฟันความยาก
 ลำบากมานับครั้งไม่ถ้วน สองมือสองขาเรานี้แหละจะยังชีวิตรของ
 เราให้อยู่รอด แต่แล้วมันก็สลาย เธอมีน้ำให้เราค้ำใจเกือเพียง
 น้อยนิด เราแทบจะกระอักเลือดออกมาให้สาสม ไม่มีอีกแล้วไร่นา
 ถั่วลิสง แตงโม ข้าว

บอร่าง...น้ำตาฉันรินไหล เมื่อพบว่าเธอก็เป็นผู้หนึ่งที่ยา
 ความเจ็บปวดให้เราค้นคว้าพันทิวา "ฉันนึกเกลียดคนพวกนี้
 จับใจ ฉันก็อยู่ของฉันดี ๆ แล้ว แคพอเขาอยากเข้าตาจนก็พา
 กันมารบกวณฉัน ครั้นฉันช่วยอะไรเขาไม่ได้ตั้งใจหวังก็เหยียบย่ำ
 ฉันเสียนี้"

ฉันชักเริ่มชินชากับความสูญเสียและความเจ็บปวดแล้วละ
 พวกเราคดกลกันว่า...เมื่อที่นี้แล้งเราจะพากันอพยพไปหาแหล่ง
 ทำกินใหม่ต่อไป บุกเบิกถากถางป่าดงลึกเข้าไปเรื่อย ๆ พวกเรา
 จะต้องดิ้นรนเอาชีวิตรอดต่อไป ทรายโค...ที่โลกยังเป็นเช่นนี้
 ทรายโคที่เรายังมีชีวิต ยังมีปากท้องที่จะต้องหิวโหย และยังมี
 อาเสียใหญ่ ๆ ช่วยเราคัดขุ่นขนาดนัก... บุกเบิกนำหน้าเรา
 เรื่อย ๆ ไปอย่างทุกวันนี้

จากเรื่อง "บ้านนาของคัน" ของภูมิใจ ชุมพล¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่คน
 นมท้องพบกับความแห้งแล้ง ต้องขายนาหลบไปทำมาหากินอยู่ในเมืองซึ่งต้องเผชิญกับ
 ความเหนื่อยยากและเกิดความหุงคหิงมากยิ่งขึ้น ทั้งที่แต่เดิมเมื่ออยู่บ้านนานั้น สมาชิก
 ในครอบครัวของคันได้อยู่กับสภาพชีวิตชนบทที่เป็นสุข พอไปทำนาตั้งแต่เช้า ส่วนแม่ทำงาน
 บ้านเก็บพืชผักเตรียมอาหารไว้รอพอ เมื่อพอลับบ้านคอนเย็นก็นั่งเป่าขลุ่ยตรงหัวบันได
 เรือนอย่างสบายใจ ในขณะที่แม่มั่งเย็บเสื้อผ้าหรือซ่อมแหและสวิงไปปลาง ๆ เหตุที่พอ
 แม่กองขายนาเพราะความแห้งแล้งที่เกิดขึ้นจนทำนาไม่ได้ผล พบแต่ความยากจนและหนี้สิน
 ทั้งที่คันเคยได้ยื่นพอกับแม่ปรึกษากันว่า

"ฉันนะทนไม่ไหวแล้วละ นี่ก็ปีสามแล้วนะที่ฉันทำนาไม่ได้ ทำไมมัน
 ถึงได้แล้งติดต่อกันเป็นปี ๆ อย่างนั้นอ ยังกินะที่บ้านเราอยู่ติดคลอง
 ด้กปลาหาได้งายหนอย แดหนี้สินของเรานะซีมากขึ้น ๆ ทุกวัน ถ้าขายนา
 ได้แล้วเราคงพอมีเงินเหลือเป็นทุนไปตั้งตัวกันในเมือง อย่าไปเสียคน
 เสียกายอะโรมันเลยแม่เคื่อน ไอ้ที่นาผืนนั้นนะ...ฉันเองได้ยื่นมาว่า
 หลวงทานกำลังจะตัดถนนผานแถวนี้ ดีไม่คีนารเราจะโค่นเวนคืนไปหมด
 จะพากันแย"

"เออ...จะเอาอย่างงี้ก็เอากันเถอะพี่เดา ไ้ฉันนะมันข้างเท้าหลัง
 แต่เข้าไปอยู่ในตัวเมืองมันก็ดีไปอย่าง ไอ้ฉันมันจะได้เข้าโรงเรียนสักที"

และในเรื่อง "เสี้ยวหนึ่งของชีวิต" ของชล² ก็เช่นเดียวกันที่แสดงให้เห็น

¹ภูมิใจ ชุมพล "บ้านนาของคัน" สารคดี 26 : 16 - 17 28 กันยายน

²ชล "เสี้ยวหนึ่งของชีวิต" สารคดี 37 : 6 - 7, 125 - 126

ถึงปัญหาความแห้งแล้งที่ชาวชนบทต้องประสบ ทั้งที่ตัวละครชาวชนบทพบกับชายหนุ่มที่
เกินทางจากกรุงเทพฯ ไปเที่ยวแถบภาคอีสานว่า

"สี่ห้าปีมานี้ฝนแล้งเหลือเกิน" ชายคนนั้นพูดคล้ายจะรำพึงกับ
ตัวเอง เมื่อข้าพเจ้าเงยหน้าขึ้นมองเขาก็พูดต่อไป "เมื่อก่อน...
นาของผมนับว่าได้ข้าวมากที่สุดในพื้นที่เดียว แต่ปีนี้...ได้น้อยจน
แทบไม่เหลือไว้เป็นข้าวปลูก นี่ผมจะไปหาญาติพี่น้องที่บ้านโนนเรื่อง
เพื่อขอกู้ข้าวปลูกเขา ที่นาเขามากกว่าคงจะพอมีให้บ้างหรอก"

นอกจากปัญหาที่ชาวไร่ชาวนาต้องประสบกับภัยธรรมชาติที่สำคัญคือความแห้งแล้ง
แล้วนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังได้เสนอให้เห็นถึงภัยธรรมชาติอีกชนิดหนึ่งคือภัยอัน
เกิดจากน้ำท่วม ซึ่งทำให้เรือสวนไร่นาต้องเสียหาย และบ้านเรือนพังพินาศไปอย่าง
มากมาย ซึ่งเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิดปัญหาความยากจนตามมาได้
เช่นกัน ดังที่ปรากฏในเรื่อง "คนกับน้ำ" ของคอกไม้ ตะวันออก¹ ซึ่งเป็นสภาพ
ความเป็นอยู่ของชาวชนบทที่ถูกฝนกระหน่ำลงมาอย่างหนักทั้งวันทั้งคืน น้ำจึงไหลมา
อย่างรวดเร็ว ผู้คนต้องอพยพขนย้ายสิ่งของให้พ้นน้ำ คอกไม้ ตะวันออก ได้แสดงให้เห็น
ภาพความสูญเสียของไร่นาว่า

จากบ้านไปสู่ทุ่งข้าวราบเรียบ เคียนโล่ง เป็นแผ่นกระจกใส
ท้องฟ้าสะท้อนเงาลงมาในน้ำซึ่งซ่อนมั่งหลายสิ่งหลายอย่างไว้ คนชาว
ที่กำลังเขี้ยวขุมรอกการแทรกรวงอยู่ในไม้ซ้า บัดนี้มองไม่เห็นเสียแล้ว
...ข้างไหนคร่ำยเหลือเกิน

¹คอกไม้ ตะวันออก "คนกับน้ำ" สตรีสาร 30 : 24 - 25,

สายมากแล้วหมู่บ้านยังตกอยู่ภายใต้ความคลุมคลั่งของพายุฝน มองออกไปจากบ้านพักครูที่เราอาศัยอยู่ไม่ไกลนัก ในภาพมัว ๆ เรา เห็นผู้คนกำลังนั่งหน้าละหอยเศร้าอยู่ชานบ้านใครบ้านมัน แว่ตา บ่งบอกถึงความเจ็บปวด สายตาพุ่งจับนั่งอยู่กับพื้นน้ำ น้ำตาเขาอาจ จะไหลย้อนเข้าไปในทรวงอกหมดแล้ว สัตว์เลี้ยงถูกจูงลากขึ้นไปบน คอยที่ยกสูงขึ้น แต่พี่ชเม็กจำพวกพริก มะเขือ ผักกาด หัวหอม ไม้เหลื่อ ไม้ไผ่ให้กินอีกต่อไป ยังมีอีกมากมายสำหรับความขมขื่นที่ได้รับในครั้งนี้ เขาพยายามกล้ำกลืนไว้แต่ลำพัง ไม่มีใครเหลียวแลนอกจากมือและเท้า ของเขาเองที่จะช่วยตนเองได้ ภูเขาสิ้นหวัง เพราะไม่มีที่จะให้หวัง อีกแล้ว

ข้อความอีกตอนหนึ่งที่แสดงให้เห็นผลจากการสูญเสียเมื่อสายน้ำพัดผ่านไปว่า

ความคิดของเราปลิวไปเรื่อยเปื่อย ในขณะที่สายน้ำพัดเอาซากหักพัง ของบ้านเรือนและต้นไม้ลอยผ่านบ้านเราไป คงมีเรื่องราวอีกมากมาย สำหรับการเดินทางของสายน้ำ ทุกหนทุกแห่งที่พัดผ่านอาจพบกับรอยยิ้ม สดใส รลการหักทลาย หรือหยดน้ำตาของผู้เศร้าหมองร่วงหล่นไปพร้อมกับ ความขมขื่นส่วนหนึ่งของชีวิต สายน้ำไหลไปไม่มีที่สิ้นสุด หนทางของ มันยาวไกลออกไปเรื่อย ๆ จากจุดเริ่มต้นในที่หนึ่งไปสู่อีกหลาย ๆ ที่ อย่างไม่เคยย่อท้อ มันเคียบโศกไปตามความรุนแรงเหมือนชีวิตคนเราที่ เคียบโศกไปพร้อม ๆ กับสายน้ำ ใช่ คนเราไม่ใช่สายน้ำ ไม่มีใครที่จะ เป็นเสมือนสายน้ำได้หรอก

สำหรับปัญหาความยากจนที่ชาวชนบทได้ประสบนั้น พวกเขาไม่เคยย่อท้อยอมแพ้ ชีวิตหรือหนึ่งฤดูกาลของมือองเท้าเพียงแค่นั้น แต่เขาได้พยายามแสวงหาวิถีทางที่จะ ก่อให้เกิดรายได้ให้งอกเงยขึ้นมาถึงเรื่อง "ปีเกษตกร" ที่พอเขาสุขสุดสำหรับงานกระบุงขาย

แลกกับเงินที่จะมายังชีพต่อไป หรือในเรื่อง "คือความหิวโหย" ที่ตัวละคร
ก็ต่อสู้กับความยากจนอย่างไม่ย่อท้อ เขาถูกเบียดจากทางไปอย่างไม่ออกสู่
นอก ซึ่งเขาเคยคิดจะแก้ปัญหาด้วยการเข้าไปทำงานในเมือง แต่ความคิดอีก
อันหนึ่งก็แย้งว่า

"จะเดินทางไปรับจ้างเขาเป็นกรรมกร ใคร ๆ เขาก็
ทราบหาเราว่าไอ้บ้านนอก ไอ้โง่ ไอ้ตัวสร้างปัญหาสังคม ไอ้คนเหี้ย
ปัญหาประชากร ปัญหาสังคม ปัญหาอาชญากรรม เธอได้แต่จุ่นงม ไม่
เข้าใจข้อกล่าวหาว่าเกลียดคนากลั่นนั้นสักหน่อย มีแต่เธอที่จะถูกกักขี
ชมเหิง ถูกหลอกต้ม ถูกสุจริตกัดกัน ถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม"¹

แต่ชาวชนบทบางคนก็สู้ทนอยู่กับความอดอยากแสนเข็ญเช่นนั้นไม่ได้ แม้
สังคมจะครหาอย่างไร เขาก็ยังพากันคืบคลานเข้าสู่เมืองกรุงอันเป็นแดนศิวิไลซ์
ถึงจะกองประกอบอาชีพชั้นต่ำคือเป็นขอทานเขาก็กระทำ ดังที่ชล เสนอภาพชีวิต
ขายตาบอกผู้ยากไร้ไว้ในเรื่อง "เสี้ยวหนึ่งของชีวิต" นั้น นอกจากนั้นชาวชนบท
บางคนยังต้องหนีความยากจนไปหากินในเมืองด้วยการทอร่างกายขายความสว
เพื่อช่วยเหลือครอบครัวให้มีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังเช่น แจ่ม ในเรื่อง
"ดอกไม้ที่เปื้อนสี" เป็นต้น ความแห้งแล้งและความยากจนจึงเป็นปัญหาใหญ่และ
สำคัญยิ่งที่รัฐบาลควรยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือโดยทั่วถึงเพื่อมิให้เกิดปัญหาแก่สังคม
ต่อไป

¹ทิพย์ ศรีทรา "คือความหิวโหย" สตรีสาร 14 : 6 - 8, 128

2.1.2 ทัศนียภาพเกี่ยวกับสภาพสังคมในเมือง

เรื่องสั้นที่เสนอภาพเกี่ยวกับสังคมในเมืองของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่
นั้นสะท้อนว่า สังคมเมืองนั้นมีความเจริญเฉพาะทางค่านิยม ส่วนจิตใจนั้นก็กลับเสื่อมทราม
ความอามัถิเยศเทียมแปร่งเร้นอยู่ คนส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับความแร้นแค้นในการครองชีพ
การครองชีพสูง มีการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน มีการทุจริตคดโกง และมีการฉ้อฉลหลอกลวง
กันอยู่เสมอ ๆ ผู้คนอยู่กันอย่างชนิดตัวใครตัวมัน ผู้ที่จะอยู่ในสังคมเมืองได้จะต้องคืบคลานต่อสู้
อยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะในสังคมเมืองหลวงคือกรุงเทพฯ ดังที่นฤเบศได้แสดงทัศนะผ่าน
ตัวละครคือ "อร" ไว้ในเรื่อง "วันวารที่ผ่านเลย"¹ ว่า

แต่...อรแย้ง ความเจริญที่วันเวลาให้มานั้นมันไม่ใช่ส่วนที่ดีไปหมดมิใช่
หรือคนเราต้องแย่งกันทำมาหากิน ต้องกินร้น โดยเฉพาะเรื่องใหญ่ที่มีความ
สิ่วไสยได้เข้ามาบีบคั้น มีแหล่งพุ่มเพื่อที่เชิญชวนให้คนเข้าไปสุรุยสุราย
คนที่ไม่มีเงินก็ต้องทุจริตเพื่อความวุ่นวายกับสิ่งลวงตา คนจน ๆ ก็พลอย
ได้รับผลจากเศรษฐกิจการครองชีพสูง ต้องเคียดแค้นใช้แรงงาน...เพราะค่าของ
เงินนั้นน้อยลง ๆ

นอกจากสภาพสังคมโดยทั่วไปจะเป็นเช่นนั้นแล้ว อรยังพูดถึงสภาพเมืองกรุงที่อากาศ
ไม่บริสุทธิ์ มีแต่ควันพิษ และความแล้งน้ำใจว่า

"ความเจริญที่มากับวันเวลาเป็นตัวทำลายทางหากิน มีไหมที่เราจะหายใจ
ได้ทั่วท้องโดยไม่พะวงต่อควันพิษ ก๊าซพิษ มีไหมที่เราจะได้รอยยิ้ม...สักนิยาม
แบบเสียคนบรรด ไม่มีสิ่งเหล่านั้นเลย ในเมืองที่เต็มไปด้วยความเจริญยิ่งกว้าง
เข้มนามหาสมุทรกับความหวังที่จะได้รับความอาหารจากคนเมืองนี้"

เช่นเดียวกับเรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของศรัทธาธิพย์² ที่เด็กชนบทคนหนึ่งได้เข้าไป

¹ นฤเบศ "วันวารที่ผ่านเลย" สตรีสาร 16 : 134 - 135 19 กรกฎาคม 2524

² ศรัทธาธิพย์ "จ.ม.ถึงเพื่อน" สตรีสาร 25 : 8 - 9 19 กันยายน 2525

ในกรุงเทพฯ และได้พบเห็นสภาพเมืองกรุงที่ผู้คนต้องเผชิญภัยพิบัติต่าง ๆ โดยรอบคัน
ที่หาความปลอดภัยได้ยากยิ่ง เขาเล่าถึงนักศึกษาสาวที่ไปนั่งดูหนังกับแฟนแล้วเข้าห้องน้ำ
ทิ้ง และถูกขารักคอกกลายเป็นศพไปซึ่งเป็นชาวที่คริกโครมอยู่แล้ว นอกจากนั้นเมื่อเขาอ่าน
บทกวีเขายังพบความใจกว้างหิตและความไร้ศีลธรรมของคนเมืองกรุงคือ

ข้าว่านี่คนไม่มียานท่ามาอาศัยวัดอยู่และรับจ้างนวดพระ พอพระท่านเมลอบันก็แหง
ปากคอก้วยหวังจะจกเซฟของวัด แต่ก็ไ้ไปไม่ก็ร้อย ในที่สุดมันก็ถูกจับไ้ในวันนั้นเอง

ข้อความอีกตอนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการไร้ความปลอดภัยเมื่ออยู่ในกรุงเทพฯ ต้องระมัด
ระวังกิจกรรมต่าง ๆ ในตอนกลางคืน ส่วนตอนกลางวันก็อาจเกิดภัยพิบัติไ้ดังชาวที่เด็กเล็ก

ช่วยไ้คือ

ชาวอะไรรู้ไหมนาย เด็กอายุสองขวบเพิ่งหัดเดิน แะเดินตามแม่ค่อย ๆ แล้วก็พลัด
จากหอทรงเทมทานนครซุกไ้จมหายลงไปเลย นายคงไม่ตองให้ฉันบอกนะว่าแม่หนูน้อย
นั้นก็กลายเป็นวิญญาณดวงเล็ก ๆ คืบปีกบินไปสูฟากฟ้าของกรุงเทพฯ เมืองฟ้าอบรมหาธานี
นี่ฉันก็ยังไม่รู้สิว่ามีใครรับนิคชอบกับเรื่องนี้ยังไ้ แล้วก็เรื่องหอเรื่องซุกหลุมไปทั่ว
กรุงนั้นะ มีมานาน...นานแล้ว หรืออาจจะไ้เป็นแผนการลคประชากรของกรุงเทพฯ ไ้ไ้ไ้
นาย สักวันหนึ่งอาจจะไ้มีคนแก่หรือเด็กที่เคราะห์ร้ายตกลงไปอีก ฉันชักอยากกลับบ้านนอก
ไปอยู่กับนายซะแล้วสิ

จากเรื่อง "กลองคอนกรีต" ของนฤเบศ¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมี
อยู่ในสังคมเมืองกรุง ซึ่งคนส่วนหนึ่งอยู่ไ้ด้วยการดิ้นรนต่อสู้กับความยากจน พวกเขาไ้คือ
คนแคหมาบเรที่ตองคอยหลบวิ่งหนีตำรวจตลอดเวลา หรือแม่แต่พวกขอทานหรือวนิพก
ที่กสิไ้เป่าเครื่องสายที่หาค่วยกระป๋องสังกะสีมาครั้ง แต่ละคนล้วนตองต่อสู้กับความยากจน
หาเงินมาประทังชีวิต แต่เขายังพอใจที่จะอยู่ในเมืองกรุงต่อไป

¹นฤเบศ "กลองคอนกรีต" สตรีสาร 37 : 6 - 7, 112 - 113 11 ธันวาคม

สำหรับสภาพสังคมเมืองกรุงนั้น ในเรื่อง "ศิลาจารึก" 80" ของ ฐิติ¹ ได้
 ทำให้เห็นภาพที่เด่นชัดของเมืองหลวงซึ่งมีความเจริญเฉพาะทางวัตถุ แต่จิตใจของ
 กลับเสื่อมทราม สินค้าราคาแพง ประชาชนคอยยากยากไร้ บางคนมีแต่ความเอารัด
 เปรียบเห็นแก่ตัว การจรรยาจริยคติซัด คึกทั้งยังเป็นเมืองที่หาความปลอดภัยได้อย่าง
 ก็น่าเป็นกังวล ดังที่ปรากฏในบันทึกตอนหนึ่งว่า

เมืองกรุงเพรา นี้นี้ มีไฟฟ้าเจ๊กจ่า ประปากี่ไหลเชี่ยว ข้าวยาก
 หมากกำลังไครราคาแพง ไฟฟ้าโง่งหน้าแห้ง ออก ๆ อยากร ๆ บ่มีข้างบ่มีน้ำ
 มีแต่กรรณแน่นขนัด การจรรยาจริยคติ ซัด ๆ ถองจกให้มียัสเลน ห้ามวิ่งกัน
 เพนพาน จะไปไหนมาไหนก็ต้องใช้รถเมล์ หลวงท่านมีไว้เอาออกเอาใจ
 บ่ต้องใช้คีนี่ใช้เท้าทั้งตะกอน บ้านเมืองบ่ใครเจียบสงบ เหตุกละหลุมมากหลาย
 พอผลบ่ค่าไค่ที่ ถักจึปล้นกันสบาย ไค่เงินจ่ายคายนางเข้าพกเข้าห่อ...

กลางเมืองกลางบ้าน มีถ้อยมีความ ความงานวิคงานบวช บ่เลาสู้ตำรวจ
 โล่กวักซากัน ไค่มีคี่ไค่มีคี่ ไค่ป็นไค่ป็น ยืนควลกันสคสค ช่วยลคประชากร
 หลวงท่านชอบใจ คนเมืองกรุงเพรา นี้นี้ บ่มีศีล มักทาน อันชพาลเต็มเมือง
 ู้เพื่องเรื่องเรียกค่าไค่ ทั้งลูกเจ้าลูกขุน ลูกทานเจ้าคุณก็บ่เว้น เห็นเป็น
 เรื่องธรรมดา

ในเรื่องการทํามาหากินเลี้ยงชีพนั้น มักมีการฉวยโอกาสขึ้นราคาสินค้า มีการค้า
 ขาแสพกิด ค่าประเวณี และมีการฉวยอรรถบังหลวงของข้าราชการด้วย ถึงข้อความ
 ตอนหนึ่งคือ

¹ ฐิติ "ศิลาจารึก" 80" สตริสาร 23 : 7 - 8 7 กันยายน

เมืองนี้มี มีเสรีภาพค้าขาย ใครจักใครค้าขางค้า ใครจักใครค้าผดค้า
ขึ้นราคากันได้เป็นปกติ เจ้าเมืองยังเอาความผิด ถูกตัดสินบนถวนทั่ว
บ้านชาวเมืองบังหลวง นิราญร์ ใครเงินก็ตั้งคลังตั้งบาร์ ตั้งโรงน้ำชา
กันยกใหญ่ ลงนางมาค้า พานางมาขาย มากมายคั่งหา ทั้งสาวเหนือสาวใต้
สาวอีสานเมืองขอนแก่น ถูกหลอกมาสิ้น แลเรื่องของกินของใช้ อย่าได้พูด
เลยเจียว ชายเพียวเพียวละเป็นไม่มี

สำหรับความประพฤติของประชาชนนั้น หญิงชายส่วนหนึ่งยังคงหลงใหลในวัฒนธรรม
เก่าแก่ชอบเต้นรำ ร้องเพลงฝรั่ง มีการประกวดสาวงามอวดทรวดทรงกัน และบางคน
ยังหลงใหลในอบายมุข มัวเมาในการพนัน และเรื่องราวทางไสยศาสตร์ คนเสื่อมศรัทธา
ศาสนา ไม่มีคุณธรรมประจำใจและแล้งน้ำใจอยู่แบบตัวใครตัวมัน ดังที่รู้จักเสนอไว้ว่า

ทั้งผู้ชายผู้หญิง ชอบเสียงพิณเสียงขับ ร้องรับเพลงฝรั่ง คลั่งแต่คิสิโก
ตัวสั้นคิกคิก ถัดนั้นมึงงานจักนางมาประกวด อวดทรวดทรงแต่ละองค์ ล้วน
งามพริ้งท้งมาจนนักสืบประเทศนอก เป็นสินค้าออกอันค้ำหนึ่ง ไพรบ้าน
ไพรเมืองมักเล่นมักหัว งานการบ่ใครทำ เอาแต่นั่งร่ำพิศ แล้วพากันไปชัก
หอยขอเลข ขอเลขขอเป่า บางทีชายของเกาแกชัก สารพัดมากมายมมาย
เรื่องไสยศาสตร์ มหาเถร ปู่ทวด ปู่ครู ปู่เจ้ามีอุคมเหลือแหล่ เมืองกรุงเทพฯ
นี้เที่ยง เมืองนี้มีคี่เมืองนี้สนุกทั้งจักแตก

เมื่อออกพรรษากرانกริน หากินกับพระศาสนา ทำหน้าเฉยตาเฉย ไม่
ละเลยละเว้นหรือเห็นว่าท่างายเงินคี่ บางทีก็กักตักปล้นเอาคี่ออก บกฉว
บเกรง บรูบาปบุญ บรูคุณรู้โทษ เห็นสินทวนละเป็นไม่ได้ ให้ก็เอาไม่ให้ก็เอา...
เมืองกรุงเทพฯนี้ยังมีคี่อีก จารึกอันนี้เห็นที่จะจึกไม่ไหว อ่านไปอ่านมาถึงตอน
ที่ใครใคร่ อย่าจกอย่าจำ อย่าเอาเยี่ยงอย่าง ทางไว้ ทางไว้ ฅมากมวง
หมากหวานอันใดกินอร่อยกินคี่ มีอย่าแบ่งใคร เพราะสมัยนี้สมัยตัวใครตัวมัน
รู้ไว้ รู้ไว้

ในเรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของจิระ จุมพล¹ นั้น ได้ชี้ให้เห็นว่าสังคมเมืองกรุงเป็นสังคมที่ยกย่องเงินเป็นสำคัญ ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี มีเงินมาก จะได้รับยกย่องเป็นที่นับหน้าถือตาในวงสังคมชั้นสูง ซึ่งจะเห็นได้จากคนที่ได้รับยกย่องให้เป็นบุคคลดีเด่นประจำปี คนที่จะได้รับสายสะพายคองเป็นพวกเศรษฐี ซึ่งเงินนั้นอาจจะนำมาจากการทำงานหรือรับขึ้นก็ได้ ทั้งข้อความตอนหนึ่งที่ "เกียเล้ง" เขียนถึงเพื่อนเศรษฐีว่า

เมื่อเดือนที่แล้วเห็นข่าวว่าล้อไปงานบุคคลดีเด่นประจำปี มีหน้าเอาไว้ได้ ชักรางวัลชีพพวก อ้าวเห็นมีแถมคนใหญ่ ๆ โต ๆ คุณหญิงคุณนาย เจ้าเลี้ยเจ้าสัว รวมทั้งพวกไม่เจียมกะลาหัวอีกหลายคน ฮีโฮ ได้เป็น ส.ส. เข้าหน่วยพลาน ไม่หยุดปาก รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รอคูเวลาหมกสมัย มันก็ไปนั่งนับเงินที่คอรับขึ้นเขาไปสบายใจ ท่านละก็หุบปากสนิท... ที่จริงจะว่าไปการส่งเสริมให้มีบุคคลตัวอย่างอ้อก็ว่าเข้าท่าดีเหมือนกัน พวกคนรวยจะได้ทำความดีแทนที่จะนั่งคิดแค้นทุนเก่าไร เพราะตายไปก็ไม่เกิดประโยชน์อันใด แก่สังคม คุณอย่างสิงคโปร์ เขาส่งเสริมกันขนาดประกวดมารยาทคนกวากถนน กระเป๋ารดเมล์ เขามองคุณค่าของคนในสังคมโดยไม่เลือกชั้น ผิดกับบ้านเรา คนที่จะได้สายสะพาย ได้รับการยกย่อง ต้องเป็นพวกเศรษฐีมีเงิน จนเกียวนี่เกียรติกับเงินแทบจะเป็นสิ่งเดียวกัน คุณความดีทั้งหลายถูกปล่อยปะละเลย

สภาพเมืองกรุงสินค้าขึ้นราคา ค่าครองชีพสูง จึงส่งผลให้คนยากคนจนหาเงินไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ ด้วยความบีบคั้นทางเศรษฐกิจ เกิดความคับแค้นในการดำรงชีพ จึงเป็นเหตุให้เกิดอาชญากรรมได้ ทั้งที่เกียเล้งกล่าวว่า

¹จิระ จุมพล "ถึงเพื่อนเศรษฐี" สตรีสาร 24 : 6 - 7, 131

ในขณะที่เรามีเงินเหลือเงิน แต่บางคนต้องเที่ยวขโมยของเพื่อนชาย เอาเงินมาเลี้ยงลูกโดยเลี้ยงต่อลูกกระว้าง หรือกรรมกรค่าตัว ๆ ที่สร้าง ความร่ำรวยให้แก่เศรษฐีทั้งหลายต้องถูกกดขี่ เพราะไม่อาจทนดูสภาพแร้นแค้น อคอยากของลูกเมีย

ในเรื่อง "201" ของ นฤเบศ¹ โคชให้เห็นสภาพเมืองกรุงเช่นเดียวกันว่า ประชาชนชอบความฟุ้งเฟ้อ แม้แต่รัฐบาลก็ยังใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายทั้ง ๆ ที่ยังมีเรื่องที่จะต้อง แก้ปัญหาอีกมากมาย ประชาชนบางคนก็ยังคงทุจริตมุงกอมโกมผลประโยชน์เข้าสู่นักเลง ก้ายเถียว และชีวิตผู้คนก็หาความปลอดภัยไม่ได้ ซึ่งนฤเบศได้เสนอความคิดเห็นผ่านตัวละคร

เธอจำได้ไหมว่าปีที่ 200 ร.ศ. เราได้พบกับอะไรบ้าง เธอเล่ามาว่า งานเฉลิมฉลองกรุงเทพฯ คู่อิพารตระการตายิ่ง ถนนร่นแถมก็เขียวขจี แด้นไม่แน่ใจกับรอยยิ้มหยันของเธอ กระแสเสียงของเธอ เธอชื่นชมหรือ เปล่านะกับความชั่วโชติของแสงไฟของความงดงามที่ดูวาวจนบางครั้ง ฉันก็ไม่แน่ใจว่านั่นเป็นความจริงหรือภาพมายาอันแน่นอน... แต่เราก็ดีใจอยู่มาก ที่อย่างน้อยก็ปลอบอกปลอบใจให้หายกังวลว่าประเทศเรานี้สุภาพดีแล้วไม่มี เหตุการณ์ร้ายแรงอะไร เพราะยังงี้ก็มีการฉลองใหญ่ และอีกอย่างก็แสดงว่า ประเทศเรานะดี... แก้ปัญหาสารพันได้แล้ว ประชาชนใช้ไส้กันแล้วถึงพากัน มารื่นเริง เพราะการฉลองนี้เป็นผลพวงจากการทำอะไรสักอย่างสำเร็จไม่ใช่ เறอ... ฉันก็มีคำถามเรียงคำอยู่เจียบ ๆ ว่าประชาชนจะได้อะไรบ้างหนอ กับงานนี้... หรือว่าความสุขชั่ววันชั่วคืนชั่วประเดี๋ยวประด๋าว ชั่วเสียงปี่ เสียงกลองคัง ชั่วแสงไฟสว่างวาว แลกกับเงินมหาศาลที่ละลายลงแม่น้ำไป

¹ นฤเบศ "201" สตรีสาร 45 : 8 - 9, 123 - 124 4 กุมภาพันธ์

เธอจะ เธอพูดถูกที่ว่าบางอย่างได้แจ่มแจ้งขึ้นไปในปีที่ 200 นี้ ปัญหาสารพันยังคงประคาประกำ...ฉันรู้ว่าเธอเก่งจะที่เฉลียวไ้กับหมอกควัน ไอเลียบ แพรด และชีวิตบนเส้นค้ายเปื้อน ๆ ของความพลอภัยในเมืงกรุงฯ ก็เธอเป็นหุ่นยนต์นี่จะ ...จะผ่านไปแล้ปีที 200 เรามาเริ่มกันปีที 1 กันใหม่อีกครั้ง เธอคงได้รับสมุคของฉันทแล้เช่นกัน และเมื่อสิ้นปีเราก้จะแลกกันอ่านอีก 201 คือเลขของร.ศ.ใหม่ มีเสียงจากบรรคานักเก็งหวยว่าเลขส่วยฉันมีความรู้สึกที่บอกไม่ถูกเมื่อไ้ยิน "คลื่นนิยม" ของการพนันขันต่อไ้สิ่งสมมาแต่ชานาน และไม้แข่งไม้แกก้ส่ายเกินไปทีจะก้ครูปใหม่ และบรรคาชูชกตะกละที่กินชาติโกงแผนดิน ค้วยถ้อว่าประเทศไม้ไชของกูยไ้ยวนั้น เธอตอบสะใจฉันทมาก "สักวันทองมันก้จะแตกเองนั่นแหละ...ชูชกแก ๆ"

ในเรื่อง "ถาฝั้นไป" ของพ.วารา¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งทีแสดงไ้เห็นภาพชีวิตของคนเมืงกรุงซึ่งต้องอยู่แบบระบบตัวใครตัวมัน ค้องต่อสู้กับความยากลำบาก รอมคานค้วยความอคทน แม้แต่การเดินทางสัญจรไปมาก็ค้องแกงแยงกัน ดังที พ.วาราไ้แสดงทัศนะยานตัวละครช้อชคิงว่า

ชคิงกำลังเดินอยู่บนบาทวิถีในกรุงเทพฯ ขา...กดย เขาดมเสมทะลงบนพื้นถนน หยุดแล้วกมลงมองดูราวกับมันเป็นสิ่งประหลาด "ตายจริงทำไมเราทำอย่างนี้หว่า" เขาดมตัวเองในใจ "ฮึ สกปรกจริง" เขานึกทุเรศตัวเอง และคนทั้งหลายทีทำเช่นนั้น

ชคิงเดินไปรอรถเมล์ แต่พบว่าคนรอนอกป้ายกันมากมาย เขายืนเกาะเสานั้น แล้วตะโกนค้งอยู่เพียงในความคิดว่า "นี่...คู้...ณ...ณ ป้ายอยู่ที่นี่"

¹พ.วารา "ถาฝั้นไป" สตรีสาร 7 : 16 - 17 16 พฤษภาคม

คุณเป็นทรงนั้นรุดมันถึงไม่นานนะนี่" ข้างขึ้นมองดูคนผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก แต่ละคน รอรดอย่างไม่สยออารมณ์ แต่เมื่อรุดมาถึงเข้ามา "อะไรกันนะ ทำไมมันเอียงกะเท่เร่ หัวคนนี่นา นินชา แชน โอ... ยืนยั่วเย้ยออกมาจอรด" เมื่อทุกคน ชยัมเตรียมตัวขึ้นรุดแต่... โน โน จอจจริง ๆ ค้วย รดโนจจจตรงที่หญิงนั้นยืน และแม่แถมตรงที่เขาขึ้น รดเพียงแต่แฉลบมาให้คนที่ชะเง้อคอรออยู่เตรียมตัว ทาจะขึ้นรุดเล่น ๆ เท่านั้น เขาและคนอื่น ๆ ต้องรอรดอีกถึงชั่วโมงครึ่งจึงมี รดมาอีกคัน เมื่อรุดชะลอความเร็วทุกคนชยัม "อะ ทำไมทุกคนต้องมาแย่งฉัน ขึ้นรุดคันนี้นะ กูซี" รดเร่งพรีมาจจจตรงหน้าชยัม เขายิ้มในใจ แล้วก็ต้อง แปลกใจที่ทุกคนมีอาการอย่างเดียวกัน แชนอ้อออกพร้อมที่จะสวมกอดรุดเมล์ วังเข้าหาควยอาการชื่นชม "โอที่รักมาแล้วหรือ" สาวสวยวังเข้ากอดมันท้าย รดพร้อมกับพรว้าพูด บางคนจุมพิตตัวถึงควยอาการทะนุถนอม เด็กน้อยก้มกราบ รวดกับเคารพผู้มีพระคุณ ชายแก่ลูบคลำลอรดเหมือนว่านั่นคือหัวของหลานปู่ ไปรคปราน แล้วทุกคนก็บรรจงเดินไปนั่ง มีการแก่งแย่งกันบ้างเล็กน้อย ระหว่างซึ่มกับแม่คาชายคอกไม้

สภาพเมืองกรุงนั้นหลายคนมองเห็นว่าเป็นแหล่งที่ถูกอารยธรรมทางชาติครอบคลุม และเป็นทั้งที่มีแหล่งโลกียะชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก ดังคำพูดที่ครั้งเขียนจดหมายถึงครองวา

"และอีกอย่างครึ่งยังรักกรุงเทพา และรู้สึกสงสารเมื่อพบว่าเขาคือว่า กรุงเทพานานา เช่น เป็นเมืองที่ถูกอารยธรรมของทางชาติครอบคลุม เป็น ทาสของทางชาติ มีค่านิยมผิด ๆ เป็นที่ที่มีแหล่งโลกียะชื่อกล่าวจรรกว่าจายก้องไป ทุกมุมโลก ซึ่งแม้ว่าจะเป็นจริงก็เกิดขึ้นเพราะ "คน" มีใช้ "เมือง" ครอบ วาไซหรือเปล่าละ"¹

¹ในอุเบก "ครองและครึ่ง" สตรีสาร 8 : 6 - 7, 135 24 พฤษภาคม

ในเรื่อง "ร.ศ.199" ของนฤเบศ¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นความ
 อมรรวมของจิตใจคนในสังคมเมืองกรุงที่นับว่าในตามารมณ เมื่อเกิดปัญหาที่สามารถ
 ว่ายล้างชีวิตเด็กที่เิกมาได้อย่างง่ายดาย กึ่งที่ นฤเบศ แสดงความคิดผ่านตัวละคร
 ึ่งเป็นกอนเลือนในท้องแม่ผู้เป็นนักศึกษาซึ่งถูกพ่อผู้มีความรู้สูงระคับคอกเฮอร์ทว่าลาย
 ากก กังปรากฏในเนื้อเรื่องตอนหนึ่งว่า

หนูช้อยอยากจะปลงเสียแล้วชีวิต ร.ศ.นี้หนาเห็นที่จะเข้ออกเข้อใจคนได้
 ยากจริง ๆ เขียวละ ก็หน้าากที่บรรดาคนใจร้ายใส่ชะงทำให้หนักไม่ถึง
 จริง ๆ...หนูเกิดมานี้ก็เพราะความใคร่ของพ่อ และความไม่ยินดีของแม่
 หนูเป็นลูกอุบัติเหตุที่พ่อกับแม่ไม่คิดตั้งใจ ไม่ใช่สิ แม่ไม่ตั้งใจแน่ แม่จา
 หนูว่าแม่เป็นนักศึกษาย่านนอกที่เข้ามาเรียนในเมืองใหญ่ เมื่อมีกิจกรรม
 ออกค่ายทั้งแคมป์แม่ก็ต้องอยากออกไปเป็นธรรมชาติ และหนูก็เห็นใจแม่ที่ว่า
 แม่คงไม่คาดคิดถึงผลติดตามที่ไม่พึงปรารถนาว่าจะเกิดขึ้น ถึงตรงนี้หนูก็
 อยากขอโทษที่ต้องเกิดมาให้แม่กับพ่อต้องลำบากใจ แ่ก็นั่นแหละมันเป็นสิ่ง
 ที่หนูช่วยไม่ได้นี่ละ ในเมื่อตอนที่สุจิตของพ่อเข้าไปจะเอ็กกับโซ่ของแม่นะเป็น
 ะยะที่กำลังสูงงอมพอดีเลย พ่อก็เหมือนกันแหละทำไมหนอไม่รู้จักป้องกัน
 เสียบ้าง วิชาเพศศึกษาเขาก็เริ่มมีกันตั้งแต่ประถมปลายแล้ว ทำไมหน้า
 ไม่รู้จักใช้ประโยชน์เสียบ้าง...

แม่แะมื่อออกจากมือพ่อเปิดกระเป๋าทบับเข้าเข้หน้ามาเข้หน้าตา มือหนึ่ง
 ูบเบา ๆ ตรงที่หนูอยู่ หนูตัวเล็กนิกเกียวอยู่อะ แ่หนูก็รู้ว่าแม่รักหนู

¹นฤเบศ "ร.ศ.199" สกรสาร 33 : 6 - 7, 120 - 123

ความเคียดแค้นจากความเน่าเสียของน้ำที่ท่วมขัง กังที่แรงได้เลาถึงสภาพทั้งกล่าวไว้ใน
เรื่อง "นางสาวแฉ่งกับน้ำท่วม" ของรุกรณารด¹ ว่า

ก่อนนี้มองไปทางไหน ๆ ก็มีแต่น้ำ เพราะว่าฝนตกลงมาไม่ขาดสาย
และทำให้ถนนกลายเป็นคลองได้ในพริบตา ผลจากน้ำท่วมก็คือรถติดกัน
เป็นแอมพันทอดถนน และภาพที่เห็นกันจนเจนตาในสภาวะเช่นนี้ก็คือ "รถตาย"
เป็นสภาพที่คนไม่มีรถจะขับอย่างแฉ่ง นึกสงสาร "คนมีรถ" เป็นครั้งแรก...
เช้า ๆ เวลาจะออกไปทำงานแฉ่งต้องพึ่งบริการของรถจักรยานสามล้อ
เหล่านั้นเสมอ เพราะแฉ่งทนไม่ไหวกับร่องเท้าสูงของแฉ่งลุยน้ำเน่า
ไม่ได้ แฉ่งพอพ้นจากซอยน้ำท่วมได้แฉ่งก็ต้องเผชิญกับน้ำท่วมบนถนนอยู่ดี
พอถึงป้ายรถเมล์ แฉ่งก็ต้องขึ้นรถเมล์จนเหนื่อย มีหน้าช้าเวลา
รถเมล์แล่นเข้าเทียบป้าย ก็พาคือน้ำเป็นระลอกเข้ามาด้วย... ที่นี้ถึง
ตอนที่แฉ่งขึ้นรถเมล์ แฉ่งต้องใช้เวลาร่วม 3 ชั่วโมงในการโดยสาร
รถเมล์ไปถึงที่ทำงานในช่วงน้ำท่วมนี้ ทั้ง ๆ ที่ที่ทำงานห่างจากบ้านไปไม่ถึง
20 ป้ายรถเมล์ แฉ่งคิดว่าเดินไปคงจะเร็วกว่า แฉ่งลุยน้ำ (เน่า)
ท่วมไม่ไหว

เช่นเดียวกับเรื่อง "ทัศนน้ำ (ท่วม) กับคิง" ของปรอยณ² ที่แสดงให้เห็น
ภาพน้ำท่วมกรุงเทพฯ ซึ่งผู้คนต้องได้รับความเคียดแค้นกันมากว่า

ที่ป้ายรถเมล์เชิงสะพานพระโขนง คิงเห็นคนยืนแช่น้ำรอรถกันอยู่ มี
หลายคนขึ้นไปยืนบนแผ่นไม้ที่ปักไว้บนลังสูงเหนือน้ำ คิงเห็นห้องแถวที่มี
กระสอบทรายกันประคูลไว้ เห็นผู้ชายอยู่ในชุดกางเกงขาสั้น รองเท้าแตะ

¹รุกรณารด "นางสาวแฉ่งกับน้ำท่วม" สตรีสาร 32 : 6 - 7, 113 - 114

พฤตจิกายน 2526

²ปรอยณ "ทัศนน้ำ (ท่วม) กับคิง" สตรีสาร 35 : 6 - 7, 124

พฤตจิกายน 2526

และถูกเลื่อนำชุดทำงาน เห็นผู้หญิงถลกกระโปรงสูงเหนือเข่า เห็นความ
 ลำบากของคุณ ก็เองกลับคลาญคลาญว่าเคยอ่านพบจากไหนสักแห่งหนึ่ง
 เขาบอกไว้ว่าพระโขนงเป็นย่านที่มีคนอาศัยอยู่มากที่สุดในกรุงเทพฯ ไซหรือเปล่า
 ก็ไม่แน่ใจนัก แต่เท่าที่เห็นครั้งนั้น ก็รู้ว่ามีคนมากมายที่ต้องทนลำบากยากเข็ญ
 กับน้ำท่วม

2.2 ทัศนะเกี่ยวกับการครองเรือนและการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ครอบครัวประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์กันทางเพศด้วย
 การมีภรรยา โดยมีลูกหรือไม่ก็ได้ และเป็นกลุ่มแรกที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดของมนุษย์
 เพราะการเกิดเป็นครอบครัวก็เพราะมีความรัก และความหวังที่จะร่วมชีวิตกันอย่างมี
 ความสุข คนส่วนมากแต่งงานก็ด้วยความหวังที่จะพบความสุขที่ยั่งยืนถาวร และมีลูกเพื่อ
 เชื่อมโยงความสุข แต่ความสุขที่หวังอาจจะสิ้นสุดในวันใดวันหนึ่งก็ได้ ดังนั้นความไม่
 ระเบียบในครอบครัวจึงเป็นจุดแตกแยกหรือการแก้ปัญหาไม่ได้ของครอบครัว¹

สำหรับทัศนะความคิดเห็นในเรื่องการครองเรือนนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
 ทำให้เห็นว่าในการครองชีวิตคู่ร่วมกันนั้น ทั้งชายและหญิงจะต้องมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน
 ต้องพยายามปรับตัวเข้าหากัน เมื่อเกิดพลังพลาคต้องมีการให้อภัยกันด้วย ถ้าสามีภรรยา
 สามารถทำได้ก็กล่าวข้างต้นแล้วก็จะยอมจะทำให้ชีวิตครอบครัวประสบความสุขไม่เกิดปัญหา
 แตกแยกร้างราน ถึงทัศนะของศรัทธาทิพย์ที่แสดงไว้ในเรื่อง "พ่อ แม่ น้องหนู และหง่าว"²
 ว่า

¹ สุพิศรา สุภาพ ปัญหาสังคม หน้า 96

² ศรัทธาทิพย์ "พ่อ แม่ น้องหนู และหง่าว" สตรีสาร 26 : 6 - 7,

พออายุหกสิบแล้ว เป็นนักกฎหมาย ชอบเล่นกีฬา เล่นสนุกเกอร์ เห็นว่า
ทำตัวเป็นหนุ่มสังคม มักกลับบ้านดึกเสมอ ๆ ลูกสงสัยว่าแม่ทนอยู่ได้อย่างไร
คงเป็นเพราะความเป็นคนใจเย็น อ่อนน้อมและสุ่ม แม่มีน้ำคำร้อนหู เป็นคน
โกรธยาก แม่ว่าบางครั้งพอกับแม่อาจจะทะเลาะกันบ้าง แต่ก็ไต่ย็นเสียง
แว่วออกมาเบา ๆ ไม่เคยตะโกนเข้าใส่กัน หรือวิวาทบาดหมางกันต่อหน้า
เขามักเก็บเอาไปตกลงกันเป็นส่วนตัวเสมอ... คุณคงเห็นด้วยว่าการจะอยู่
ร่วมกันอย่างสงบสุขต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือของทุกฝ่าย

นอกจากนี้ศรัทธาทิพย์ ยังได้แสดงทัศนะผ่านตัวละครอีกว่า ในการประพฤติปฏิบัติ
ระหว่างสามีภรรยานั้นควรจะมีคุณสมบัติสามประการ คือ ใจดี ใจงาม และสามัคคี
ใจดีใจงามใจสามัคคี เป็นที่ปรึกษาของครอบครัวด้วย ทั้งที่ลูกเล่าถึงพฤติกรรมของพ่อว่า

แม้อาจบางครั้งจะดูเจ้าสำราญอยู่บ้าง แต่พ่อไม่เคยบกพร่องต่อหน้าที่หัวหน้า
ครอบครัว พ่อสนใจดูแลความเป็นอยู่ อุปนิสัยใจคอ และความต้องการของเรา
ทุกคน พ่อเป็นที่ปรึกษาของเราทั้งเรื่องการเรียนหรือทั่วไป ครอบครัวเรา
พร้อมพร้อมในวันหยุด นอกจากนั้นในโอกาสอื่น ๆ ที่พ่อกลับดึก บางวัน ...
พ่อก็มีข้าวต้ม โจ๊ก แก้วชวย หรือขนมต่าง ๆ ที่เขาซื้อมาฝากในยามวิกาลมา
ฝากแม่ น้องหนู และหงาว เป็นตลกน่ารักของพ่อละ และครั้งหนึ่ง ...
ที่แม่เจ็บหนักเข้าโรงพยาบาลเพื่อผ่าตัด ก็พ่อของเราคนนี่เองที่เดินเป็น
เพื่อนคู่ไปกับรถเข็นส่งแม่จนถึงหน้าห้องผ่าตัด เทียวไปเทียวมาดูอาการแม่
และกลับบ้านหัวค่ำขึ้นเพื่ออยู่เป็นเพื่อนเราสองคน

น้องหนูกับ หงาวคิดว่าชีวิตแทบทุกคู่คงจะมีปัญหามากบ้างน้อยบ้าง
แตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการพยายามปรับตัวเข้าหากัน เห็นอกเห็นใจ ให้อภัย
และกอบกู้สถานการณ์ต่าง ๆ ให้อดีขึ้น ถ้าเรายืนหยัดต่อสู้ปัญหาอย่างหนักแน่น
นาวาครอบครัวก็คงฟันฝ่าพายุปัญหาไปได้ตลอดรอดฝั่งต่างฝ่ายควรทำหน้าที่
ของตนเต็มความสามารถ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของแต่ละคนภายในครอบครัวนั้น ตามปกติลักษณะของครอบครัวไทยนั้นชายจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าครอบครัวหรือผู้นำครอบครัว ทหารายได้ครอบครัวและส่งเสริมการศึกษาแก่บุตรธิดา ส่วนหญิงจะดูแลครอบครัวให้ได้รับความสุขุมนิยิบชอบคลอสวัสดิภาพของครอบครัว บางครั้งก็ช่วยหารายได้จุนเจือครอบครัวด้วย แต่การปฏิบัติภายในครอบครัวไม่เป็นไปตามลักษณะดังกล่าว ปัญหาความแตกร้างก็อาจจะเกิดขึ้นได้ ซึ่งทัศนะดังกล่าวนี้ รุจนารด ได้เสนอไว้ในเรื่อง "ศักดิ์ศรี"¹ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการละเลยหน้าที่ของภรรยา ไม่สนใจเอาใจใส่ดูแลสมาชิกในครอบครัว สร้างความทุกข์ทรมานให้เกิดขึ้นกับครอบครัว อีกทั้งยังหว่านถั่วพิษสามัคคีด้วยการเป็นผู้นำสามี วางอำนาจข่มขู่ตลอดเวลา เมื่อเป็นเช่นนี้ปัญหาความแตกแยกก็ติดตามมา ชั่วร้าย พฤติกรรมเช่นนั้นยังเป็นสิ่งที่ฝังใจลูก จนกลายเป็นความเกลียดชังแม่อีกด้วย ดังที่ลูกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า

ที่บ้านฉันมีอะไร ๆ ที่ไม่เหมือนกับบ้านอื่น ๆ เช่น แทนที่พ่อของฉันจะได้เป็นหัวหน้าครอบครัว แม่กลับเป็นฝ่ายกุมอำนาจทั้งหมดในบ้านเรียกว่าเป็นช้างเท้าหน้าได้อย่างเต็มปากทีเดียว ในขณะที่พ่อของฉันคล้ายกับเป็นสิ่งรกบ้านในสายตาของแม่...แม่กับพ่อก็มีเรื่องขัดใจกันอยู่เสมอ เวลาแม่เกรี้ยวกราดกับพ่อเสียงแหวของแม่ดังเอ็ดอึง ฉันสงสัยว่าพ่อกำลังทำอะไร ฉันรู้ว่าพ่อกำลังอดทนเพียงใดที่จะสงวนใจกับการกระทำของแม่ เพราะอย่างน้อยพ่อก็เป็นผู้ชายและฉันคิดว่าพ่อก็น่ามี "ศักดิ์ศรี" เหมือนที่ผู้ชายคนอื่น ๆ มีพ่อก็คงไม่อดทนให้แม่โขกสับตลอดไปอย่างแน่นอน

ครอบครัวดังกล่าวพ่อก็เป็นข้าราชการ ส่วนแม่เป็นผู้จัดการบริษัทใหญ่โตและมั่นคง เงินเดือนมากกว่าพ่อเกือบเท่าตัว ครอบครัวมีฐานะดี แม่จึงทำตัวเป็นนักสังคมสงเคราะห์

¹รุจนารด "ศักดิ์ศรี" สตรีสาร 50 : 6 - 7, 135 14 มีนาคม 2525

ไม่เอาใจใส่ลูกเลย ทั้งที่ลูกเล่าว่า

งานบ้านทั้งหมดแม่ไม่เคยเอาใจใส่ แม่ปล่อยให้เป็นภาระของคนใช้ แม่หวงแถมการจะออกไป "สงเคราะห์" สังคม เพื่อจะได้ตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ไว้ให้ใครเรียกกันโก้ ๆ ทำให้ฉันอยู่ในสภาพของเด็กที่ไม่ได้คุณภาพ เพราะฉันขาดที่ปรึกษา บางครั้งฉันมีอะไรหลาย ๆ อย่างที่เป็นปัญหา และพ่อก็ตอบปัญหาเหล่านั้นไม่ได้ เพราะเป็นปัญหาของลูกผู้หญิง โดยเฉพาะ แต่มันก็ไม่มีเวลาว่างพอที่จะสละให้ฉัน และไม่มีแม่แท้ เวลาจะถามทุกข์สุขของฉันด้วยซ้ำไป ฉันจึงเป็นเด็กที่หงอยเหงา มักซ่อนตัวอยู่คนเดียวเงียบ ๆ

นับวันแม่ก็ทำตัวห่างเหินพ่อ และลูกมากขึ้น บางครั้งแม่จะไม่พอใจที่พ่อลูกอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ถ้าแม่กลับมาแล้วอารมณ์เสียก็มักจะขว้างปาข้าวของใส่ผู้ที่อยู่ใกล้ พร้อมทั้งพูดจาเหน็บแนมให้อยู่เสมอ การกระทำเช่นนั้นทำให้ลูกเริ่มเกลียดแม่แล้วในที่สุดปลายวันหนึ่ง แม่ก็กลับมาด้วยอารมณ์เสีย และพูดจาถากถางพ่อที่ทำให้แม่เสียหน้า ไม่มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่ดีเหมือนสามีของเพื่อน ๆ จนสามารถคุยโอ้อวดได้ ทำให้แม่มี "เกียรติก" น้อยลง แม่เสียชื่อเสียงและแฉกเสียงด้วยอารมณ์โกรธ พ่อจึงบอกแม่ให้ไปหาคนที่ จะเชิดชูแม่ให้รุ่งโรจน์กว่าพ่อได้โดยไม่ขัดขวาง แล้วพ่อก็เก็บเสื้อผ้าจากไป ลูกรู้สึกสงสารแม่เพราะแม่เองก็รักพ่อไม่น้อยแต่ก็เป็นสิ่งที่ลูกพอใจ ทั้งที่ลูกบอกว่า "ฉันรู้สึก "สะใจ" เมื่อเห็นหน้าตาของแม่ แต่ฉันก็บอกไม่ถูกว่า รู้สึกดีใจหรือเสียใจ เพราะฉันได้ยินตัวเองกรีดเสียงหัวเราะในขณะที่หน้าตาโหลรินไม่ขาดสาย

ในการทำตัวห่างเหินกันระหว่างสามีภรรยา นั้น ผู้ที่ได้รับผลกระทบกระเทือนโดยตรงคือลูก ซึ่งเป็นผลทางใจ ลูกจะรู้สึกว่ตนถูกทอดทิ้ง เกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์ต่อพ่อแม่ ทั้งในเรื่อง "ศักดิ์ศรี" นั้น และเช่นเดียวกันในเรื่อง "เด็กฮาร์ด"¹

¹ ออม "เด็กฮาร์ด" สกริสาร 19 : 8 - 9, 111 8 สิงหาคม 2525

ที่มีอายุยืนยาวที่จะอยู่เคียงฟ้า...เดิมทีพอที่จะเลี้ยงตัวเองได้ ฟ้าต้องการความรัก
ความอบอุ่นจากแม่ ในละแวกบ้านที่ฟ้ายูกับยายนั้น ส่วนใหญ่เป็นบ้านสวย ๆ ใหญ่โต ฟ้า
ก็พบภาพที่สะเทือนใจยิ่งเมื่อฟ้ายไปเก็บกำลังที่รียานหลังใหญ่ ฟ้าเห็นพ่อ แม่ ลูก 4 คน
กำลังเล่นกันอยู่อย่างสนุกสนานร่าเริง ดูช่างมีความสุขเหลือเกิน ซึ่งทำให้ฟ้าเกิดความรู้สึก
อย่างเกิดขึ้นคือ

ฟ้านึกถึงแม่ในมัลล แล้วน้ำตาไม่รู้ว่ามาจากไหนนะ พร่างพราราว
เมื่อฝน ขณะที่ฟ้านึกถึงอ้อมกอดของยาย กลิ่นคนแก่ของยาย...หันหลังวิ่ง
ตรงไปบนบ้าน เสียงร้องเรียกยายพลางสะอื้น "ยาย...ยายจา...ยาย
ของฟ้า" เหมือนสีสดสว่างคึกกับสีที่มืดมิดเขาเมื่อเสียงสะอื้นประสานกับเสียง
หัวเราะของพ่อแม่ลูกที่ฟากกำแพงกัน

สำหรับในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้น พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญที่ต้องรับผิดชอบ
ทำหน้าที่เลี้ยงดูและให้การอบรมแก่ลูก ส่งเสริมให้การศึกษา เพื่อให้ลูกหลานสามารถอยู่
ในสังคมได้อย่างเป็นสุขต่อไป ในการเลี้ยงดูนั้น "ครอบครัวเลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโต
ทางกาย ส่วนทางจิตใจของเด็กนั้น ครอบครัวมีบทบาทเกี่ยวข้องทั้งทางด้านการเป็น
ที่พึ่งทางใจ และเป็นกำลังใจให้เด็กสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ แต่ขณะเดียวกัน
ครอบครัวก็อาจเป็นต้นเหตุของปัญหาทางสุขภาพจิตของเด็กด้วย ในช่วงวัยรุ่นนี้เด็กมีปัญหา
ที่แตกต่างจากวัยอื่น ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ภายในครอบครัว เพราะในช่วง
วัยรุ่นนี้เด็กเริ่มจะแยกตัวเป็นอิสระจากครอบครัวทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ
ซึ่งทำให้เกิดความลำบากในการปฏิบัติตนทั้งของวัยรุ่นเองและบิดามารดาของวัยรุ่น
กล่าวคือเด็กในช่วงวัยรุ่นนี้บางครั้งก็จะกระทำตัวเป็นผู้ใหญ่ได้ แต่บางครั้งก็กลับเป็นเด็กอีก
ส่วนบิดามารดาบางครั้งถ้าปล่อยให้ลูกวัยรุ่นเป็นอิสระมากเกินไป และในบางครั้งก็ควบคุม
มากเกินไป จึงอาจเกิดปัญหาภายในครอบครัวขึ้นได้"¹

¹ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์จันท์ ความสัมพันธ์ภายใน
ครอบครัวกับสุขภาพจิต และจริยธรรมของเด็กวัยรุ่น หน้า 9

ในการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับเรื่องการอบรมเลี้ยงดูบุตรว่า เด็กวัยรุ่นต้องการให้พ่อแม่ยอมรับความเปลี่ยนแปลงด้านความเจริญเติบโตทางร่างกาย ซึ่งมีผลให้สภาพความของการทางจิตใจเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ต้องการให้พ่อแม่ยอมรับว่าตนเริ่มเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว จึงควรให้อิสระทั้งในด้านความคิด และการกระทำนานาประการแก่ลูกบ้าง โดยเฉพาะพ่อแม่ควรคำนึงถึงจิตใจของลูกเกี่ยวกับความต้องการความรัก ความอบอุ่น และความเอาใจใส่อย่างแท้จริง ลูกไม่ต้องการให้พ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งแตกแยกกัน อยากให้สภาพครอบครัวมีความสุขมีพร้อมทั้งพ่อ แม่ และลูก ฉะนั้นสิ่งสำคัญสำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรก็คือ การพยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ถ้าบุคคลในครอบครัวใดก็ตามมีความเข้าใจกัน และสามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละฝ่ายได้ตามสมควรแก่สภาพ ก็ย่อมส่งเสริมให้วัยรุ่นเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพจิตดี และสามารถปรับตัวให้อยู่รอดในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งทัศนะต่าง ๆ เหล่านี้สามารถแยกให้เห็นได้อย่างชัดเจนคือ

2.2.1 ทัศนะเกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกในครอบครัว

ได้แก่

2.2.1.1 ปัญหาซึ่งเกิดจากความขัดแย้งระหว่างพ่อกับแม่

ครอบครัวใดก็ตามถ้าพ่อและแม่มีการทะเลาะเบาะแว้งกันอยู่เสมอ ๆ หรือมีความแตกร้างกันจนทำให้ครอบครัวแตกแยก คือ พ่อ แม่ ลูก ต้องแยกกันอยู่ หรือพ่อแม่ที่ขอมสมาคมกับเพื่อนไม่ยอมอยู่บ้าน ขาดการเอาใจใส่ต่อลูก ๆ สิ่งเหล่านี้จะมีผลกระทบกระเทือนต่อสภาพจิตใจของลูก ทำให้เกิดเกิดความเครียดทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกขาดความรัก ความอบอุ่น และก่อให้เกิดเกิดปมค้อย รู้สึกว่าตนเองขาดที่พึ่ง ซึ่งทัศนะดังกล่าวนี้ปรากฏในเรื่อง "วันจาก" ของ เนระพูสี เรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้ออกบ้าน" ของสิทธิโชค เรื่อง "ศักดิ์ศรี" ของ รุจนา รณ เรื่อง "แม่กับลูก" ของ หทัยทิพย์ เรื่อง "เกสรกลายสี" และเรื่อง "ยายกับฟ้า" ของ นฤเบศ เรื่อง "เค็ดฮาร์ด" ของ ออม ทั้งตัวอย่างเช่น

เรื่อง "วันจาก" ของ เนระพูสี¹ ได้แสดงให้เห็นว่า ถ้าพ่อกับแม่ขัดแย้งกัน การทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ๆ จนกระทั่งเกิดความแตกร้างต้องแตกแยกกันนั้น ผลร้ายจะเกิดขึ้นแก่ลูกด้วย กระทั่งกระทบกระเทือนจิตใจลูก ก่อให้เกิดความปวดร้าวแก่ลูก ลูกจะรู้สึกขัดแย้งกับพ่ออย่างรุนแรงจนกลายเป็นความเกลียดชังและมุ่งร้ายต่อพ่อ ทั้งความกึกก้องหนึ่งใจของลูกคือ

ผมเริ่มเกลียดหน้าพ่อตั้งแต่เมื่อไหร่ก็ไม่รู้ จำได้แต่ว่า พ่อจากแม่และผมไปเมื่อผมยังเด็ก แม่บอกกับผมเสมอว่าพ่อไปมีเมียใหม่ นี่ยาหลอนว่าร้าย แต่หน้าตานาเกลียดจนผมต้องเก็บไปฝันร้าย เรื่องของเรื่องคงเพราะว่าพ่ออยากร้าย แล้วคงอยากเปลี่ยนรสชาดด้วย เพราะแม่นั้นพ่อเปรียบไว้กับน้ำยาเย็นที่พ่อแสนเบื่อ

ก่อนที่จะไปผมยังจำได้ว่า หน้านั้นพ่อกลับจากทำงานอารมณ์เสียทุกวัน บางวันก็เมาแกล้งกลับมา อาจจะกลุ้มใจเรื่องงานที่ไม่ได้ตั้งใจเสียเลย หรือเรื่องเงินที่ไม่พอใช้จ่าย ด้วยว่าครอบครัวของเรามีน้องฝาแฝดเกิดขึ้นมา การเงินเลยขมขื่น แม่ก็ไม่ได้มีรายได้มากมาย แค่ว่ารู้กำไรนิด ๆ หน่อย ๆ จากการขายขนมที่หน้าบ้าน ทั่วไปท่าว่าพ่อก็เอะอะเอากับแม่ คอยหาเรื่องมาทะเลาะกับแม่ได้ทุกวัน ผมก็โดนไปด้วย ตกเย็นแม่ลูกไม่ตองกินข้าวกันละครับ แม่กินน้ำตาทางข้าวทุกวัน น้องแฝดสองคนก็มักมีคนข้างบ้านมารับไปเมื่อพ่อทะเลาะกัน ส่วนผมจะไปกับเขากี่ทีก็ถึงยังใจผมก็เป็นห่วงแม่ แต่ไม่เคยช่วยอะไรได้เลย

ใครจะรู้ว่าจิตใจผมในคอนั้นเป็นอย่างไร พ่อบังเกิดเกล้าทำร้ายจนขอบซ้า หัวใจเคঁก ๆ ของผมคงนึกคงเต็มไปด้วยร้าวรอยแผลและเลือด

¹เนระพูสี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6 - 8, 136 25 ตุลาคม

แปลที่พอปากผมก๊วยวัตถุตามแต่จะคว่ำไ้ สาเหตุเพราะผมขวางหูขวางตา
เขาในยามที่เขาต้องการหาเรื่องกับแม่ตามลำพังกระมัง...

แม่ผมจะถูกคนชอกเสมือว่าเป็นพวกลักเพศ...ก็กะเทยนั่นแหละ แต่จะ
ทำอย่างไรไ้ พอผมนึกถึงพ่อแล้วก็ให้เกลียดผู้ชายขึ้นมาที่นั่น พอทำให้ผม
ขวัญเสียจนผมไม่อยากจะเป็นผู้ชายเลย มันโหดร้ายป่าเถื่อนฝังจิตใจผมมา
แต่เด็ก ตั้งแต่บัดนั้นผมก็คงจะเลียนแบบความเป็นผู้หญิงจากแม่มาโดยไม่รู้ตัว
ถึงเป็นผู้หญิงผมก็ไม่อยากเป็นอีก ต้องระทมทุกข์อย่างแม่ที่เสียเมื่อไหร่
แต่ทว่าธรรมชาติได้สร้างผมขึ้นมาให้เป็นผู้ชาย ในสำนึกของผมนั้นผมควรจะ
คุ้มครองแม่ไ้ และผมเชื่อว่าผมทำหน้าที่นี้ไ้ดี นี่แหละความรู้สึกผมเลย
ครึ่ง ๆ กลาง ๆ พิกุล ใครมาว่าผมเป็นกะเทยเรียกผมเป็นอื่นนี่นี่ แน่ละ
ผมไม่พอใจ เมื่อผมไม่สู้ผมก็เป็นหน้าตัวเมีย ชีขลาดตาขาว ไม่จริงเลย
เอาเถิด...ถึงผมจะเป็นอย่างไร ผมก็ยังเชื่อว่าผมไ้ทำหน้าที่ของลูกผู้ชาย
ไ้ดีไ้เท่ากับ หรือมากกว่าลูกผู้ชายคนอื่น ๆ เหมือนกัน

เรื่อง "เกสรกลายสี" ของนฤเบศ¹ ก็เช่นเดียวกันที่พฤติกรรมอันเลวร้าย
ของพ่อซึ่งทำร้ายเนทั้งทางร่างกายและจิตใจ จนส่งผลกระทบกระเทือนต่อลูก ทำให้ลูก
มีจิตใจแปรปรวนวิปริตไป กลายเป็นบุคคลที่มีปมค้อยไม่สามารถเข้ากับสังคมโดยทั่วไปไ้
ถึงชีวิตของเกยูรที่เป็นเด็กเรียบร้อย และรักสวยรักงามมาตั้งแต่เด็ก พอเป็นกรรมกร
ขี้เหล้า แม่ขายขนมหวาน พ่อกับแม่ชอบทะเลาะคบถักันอยู่เสมอ เพราะหาเงินไม่พอกับ
รายจ่ายของครอบครัว จนทำให้เกยูรรู้สึกเกลียดเพศชาย พึ่งพอใจความประพฤติแบบ
เพศหญิง และในที่สุดเธอก็เลือกอาชีพเสริมสวย เปิดร้านชื่อ "คุณเก" อันเป็นที่รวม
ของหญิงประเภทสองทั้งหลาย ถึงตัวอย่างพฤติกรรมของพ่อแม่จากข้อความบางตอนคือ

¹นฤเบศ "เกสรกลายสี" สตรีสาร 28 : 8 - 9, 125 - 127

"อะโรงานหมก...งานนะมันไม่หมกหรือก แกนะสิ่งมือองคินเอง
งานที่ไหนดมันจะวิ่งมาหา ไอ้เกมิงกูพอมิง แล้วกูแม่ซี แม่หาบของงก ๆ
สิ้นเคื่อนที่กัหาเงินค่าซุกหัวนอนกันไหว่น พอมิงช่วยอะไรบ้าง"

แล้ววันหนึ่งเกยูรก็ตะลึงกับภาพที่พอกำลังคิงดมแม่ เองงาฟามีอฉาค
บนนวลแก้มแม่หลายที ชวคเหล้ากลิ้งมาหยุดตรงปลายเท้าเกยูรพอกี

"มิงอย่าให้มากเกินไบนะ มากเกินไปแล้วนะ นี่ ๆ" พอสเสียงคัง
แข่งกับเสียงคร่ำครวญของแม่ที่กรีกัง

"โอ๊ย...กูกู กูก ๆ หาเงินมาจุนเจือ แล้วมิงมาทำกูทำไม มาทำ
ทำไม โอ๊ย" เสียงแม่โหนโหย แลบบเข้าไปถึงแก่นใจลึก ๆ ที่เคยบันทึก
หาบหนักของแม่...

พอกีคือความเข้มแข็ง คือ สีเข้มที่ระบายความเป็นผู้ชายให้เกยูร แต่ใน
ชั่วเวลานี้พอกีเหมือนคนแปลกหน้า นับแต่วันเก่า ๆ ที่พอกี "เป็น" ตามที่แม่พร่ำ
และน้ำตาของแม่ ความเจ็บปวดของแม่เป็นเหมือนน้ำใสที่ไหลละลายให้สีที่
เคยเข้มค่อย ๆ อ่อนจางลง ๆ จนในที่สุดก็กลายเป็นสีอ่อนหวาน และเกยูร
ก็ไม่ปฏิเสธที่จะยอมรับว่ามีความอ่อนแอปนอยู่ด้วย...

กระเจกเงาบานยาวและไฟแจมนวล เกยูรเชิคน้ำเข้าใกล้กระเจก
ทรวหาริ้วรอยของวันวัยเหมือนผู้หญิงที่กลัวความแก่ คอกไม้มีกลีบสวย
ไว้หลอกล่อแมลง และเมื่อถึงวันที่จะโรยราใครเล่าจะไม่เกรงหวั่น เมื่อ
เรซาคก็จงหาสิ่งมาเติมเสียให้เต็มเดึก...เกยูรบอกกับตัวเองในบางคืน
ที่จมจ่อมเงียบ ๆ กับความเหงาและความคิดถึงที่รุมเร้า เมื่อวันก่อน ๆ
โน้นเขาคอนันคือความแข็งแรงคืออ้อมอุ้มที่มาจาก "ความรัก" ประสานกัน
ออกจะน่าขันสักหน่อยถ้าจะเรียกว่าความรัก

แต่น่าเสียดายที่เกยูรไม่พบหัวใจอีกดวงที่จะมา "ประสาน" อย่าง
พอเหมาะ แล้ววัยอันสนุกสนาน วันที่คอกไม้บานสดชื่นสะพรั่งก็ผ่านไป

พร้อมกับวันที่หน้าพากันเดินไกลเข้ามา และถึงตอนนี้เกยูรจึงชักดวงทั้ง "น้ำรัก น้ำใคร" จากใครก็ได้ มันจะเป็นเพียงอ้อมอุนประเคี้ยวประคาว ก็พอที่จะขโลมให้หัวใจแล้งฝนของเกยูรระริระริก แล้วออกกับตัวเองว่า มีความสุข...บ้าง

เรื่อง "แม่กับลูก" ของหทัยทิพย์¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่พ่อแม่ขัดแย้งกัน เนื่องจากพ่อซึ่งเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างอยู่ทางจังหวัดไปมีภรรยาอยู่ สองแม่ลูกคือว่าสาวกับสุภาต้องอยู่กันตามลำพัง นาน ๆ พ่อจะกลับมาบ้านเสียที ซึ่งว่าสาวต้องการให้พ่อและแม่อยู่พร้อมหน้ากัน ว่าสาวรู้สึกขาดความอบอุ่น และผลของการขัดแย้งระหว่างพ่อกับแม่นั้นทำให้ลูกต้องได้รับความกระทบกระเทือนใจบ่อยครั้ง ถึงข้อความที่ปรากฏตอนหนึ่งคือ

ว่าสาวมักถามแม่เสมอเมื่อพ่อกลับบ้านไปหลายวัน "เมื่อไหร่คุณพ่อจะมาคะ แม่"

"ไปเปลี่ยนเสื้อผ้า อาบน้ำเสียก่อนเถอะ มีการบ้านก็เอามาทำซะ" สุภาบอกลูกสาวสีหน้าของหลอนเมื่อคลงทันที หลอนเบือนหน้าหนีดวงตาอันอ่อนเยาว์ของลูกสาวคนเคี้ยว ซึ่งจ้องมองควยแหว่งสงสัย

"ไม่ถ้ามแม่ไม่บอก หนูจะไม่ทำการบ้าน" หนูน้อยหน้าอง้ว ตาเริ่มแดง พร้อมกับน้ำตาที่เออมากลอหนวย

"อย่าถือกับแม่นะว่าสาว เคี้ยวถูกดีเหมือนเมื่อก่อนอีกนะ" หลอนขึ้นเสียง

สุภากับสามีไม่สามารถจะตกลงกันได้ในเรื่องผู้หญิงคนใหม่ที่เขาพาพัวพันในชีวิตครอบครัวของเธอ ในที่สุดเธอก็ต้องยอมรับสภาพเช่นนั้นคือ สามียังไปมาหาสู่ครอบครัวของเธอตามปกติ แต่ก็ต้องไปรับผิดชอบผู้หญิงคนนั้น ผู้ที่กำลังตั้งครรรภ์อยู่ ถึงข้อความในเรื่องตอนหนึ่งคือ

¹หทัยทิพย์ "แม่กับลูก" สตรีสาร 24 : 8 - 9, 125 - 127 12 กันยายน 2525

"ประเวศ คุณไม่ต้องบอกแล้ว ฉันขอให้คุณทำ วันไหนอยากไปคุณก็ไป
อยากมาที่นี่ ฉันกับร่ำข้าวยังรักคุณ" หลอนชมหน้าลงกับหมอน แม่เขาจะ
กระกองกอด หลอนก็ไม่รู้สึกอบอุ่นเหมือนครั้งก่อน

สำหรับร่ำข้าวนั้นต้องการให้พ่อกลับมาอยู่บ้านทุกวัน เพราะจะทำให้รู้สึกมี
ความสุข เธอเคยขอร้องพ้อหลายครั้ง ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

ร่ำข้าวเรียนชั้นประถมปีที่สาม โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด ทุกเช้า
ยายแม่จะขับมอเตอร์ไซด์มารับส่ง ร่ำข้าวพอตั้งใจอยู่บ้าง เพื่อนคนอื่นมีทั้ง
พ่อ แม่มารับนั่งรถเก๋งทางสี่ทางชนาก ร่ำข้าวไม่สนใจหรอก ขอให้พอกับ
แม่มารับทุกวันก็พอแล้ว ร่ำข้าวบอกพ่อบอกแม่ร้องพ้อหลายครั้ง

"คุณพ่อก็ไม่ไปทำงานที่ต่างจังหวัดไม่ได้หรือคะ"

"ทำไมละ" พ่อก้มลงหอมแก้มลูกสาว ดวงตาบอกแว่วหม่นหมองอยู่
เหมือนกัน

"คุณพ่อก็ได้ไปรับหนูทุกวันยังไ้ละ" เด็กน้อยยิ้มแย้ม ผมนยาวกำเป็นมัน
สะบัดแกว่ง

ประเวศสายหน้าชา ๆ กวาดสายตามองดูสุภา หลอนสลับตาเขาแล้ว
เบือนหน้าอย่างเฉื่อยชา เขานึกชม หลอนช่างเก็บความรู้สึกได้ดี...

"คุณพ่อกะ แม่ของเรากลับมาแล้วคะ" ร่ำข้าวบอกพ่อบอกแม่

"ก็แล้ว" "

"ถามคุณแม่อุสิ"

"สามคะ" สุภาบอก

"ก็จริง ลูกต้องเลี้ยงให้มันโตเร็ว ๆ นะ"

"คะ มันเป็นเพื่อนของหนูด้วย"

ประเวศเก็บความรู้สึกรวคว่ำบางอย่างเอาไว้ในใจ ลูกซึ่งเคยล้อเย้ากับ
พ่อกับแม่ กลับต้องหันไปเล่นกับลูกแมว เขาอยากจะบอกสุภาให้เอาใจใส่ลูก

ให้มาก ให้ความอบอุ่นกับลูก อย่าหุบคืหรือตวาด แต่เขากลัวคำขอร้อง
จะถูกส่งคืนมายังเข่อีกครั้ง เขาจึงนิงเสี่ย...

2.2.1.2 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูก

เป็นปัญหาที่เกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างพ่อแม่กับลูก อันเป็นปัญหา
ของวาระระหว่างวัยของพ่อแม่กับลูก ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะว่า การที่
พ่อแม่อบรมเลี้ยงดูลูกด้วยความเข้มงวดกวดขันเมื่อลูกย่างเข้าสู่วัยรุ่น คอยเห็นว่าลูกยังไม่
พร้อมที่จะรับผิดชอบตนเองได้อย่างเต็มที่จึงต้องคอยสอดส่องดูแลพฤติกรรมของลูกอยู่
เสมอ นั้น การกระทำเช่นนี้ ลูกบางคนกลับมีความรู้สึกว่พ่อแม่ไม่เข้าใจตน พ่อแม่ควร
คำนึงถึงว่เปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจของลูกด้วย เมื่อลูกเติบโตเข้าสู่
วัยรุ่นแล้วลูกเริ่มรู้จักรับผิดชอบตัวเองเพื่อการก้าวไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ พ่อแม่จึงควรให้
อิสระแก่ลูกทั้งในด้านการคิดเห็นและการกระทำบ้าง ไม่ใช่มองเห็นลูกเป็นเด็กตลอดไป
ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะส่งผลให้เด็กเติบโตในลักษณะที่ไม่มีความสุขและไม่พอใจสภาพ
ชีวิตของตนเอง ดังที่ได้อธิบายให้เห็นไว้อย่างเด่นชัดในเรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว"
ของ กณิการ รัตนกานต์ เรื่อง "ผมยังเป็นเด็ก" ของ ส.เทพว่เพย เรื่อง "โธ"
ของลูกนอก เรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของรัตนกานต์ และเรื่อง "นก" ของสนมก ดังตัวอย่าง
เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการ รัตนกานต์¹ เป็นเรื่องว่แสดงทัศนะ
กึ่งกล่าวข้างต้นคือ เป็นความไม่เข้าใจกันระหว่างแม่กับลูก แม่เข้มงวดกวดขันกับลูก
เป็นพิเศษในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ ซึ่งอ้อผู้เป็นลูกรู้สึกไม่พอใจการกระทำเช่นนั้น
อ้อต้องการให้แม่ยอมรับว่เปลี่ยนแปลงของตน ซึ่งเริ่มเป็นผู้ใหญ่ไม่ใช่เด็กอีกต่อไปแล้ว
การว่แม่ไม่ไว้วางใจลูกในเรื่องการคบเพื่อนชาย คอยดักฟังโทรศัพท์หรือแอบอ่านจดหมาย
และข้อความทุกชิ้นว่ลูกเขียนไว้ จึงเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งกัน ดังความคิดของอ้อคือ

¹กณิการ รัตนกานต์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สารวิสาร 40 : 6 - 7

อ้อรู้ว่าแม่จะรู้สึกอย่างไร แม่คงยอมไม่ได้ที่จะรับฟังความจริงข้อนี้
แม่เป็นแม่ และแม่คงเสียความภาคภูมิใจที่รู้สึกว่าแม่ยังเป็นแม่อยู่ แต่...
แม่คงไม่นึกว่าสิ่งที่แม่ทำนั้นไม่ถูก แม่ไม่อาจยอมรับได้ใช่ไหม อ้อโศกแล้ว...
อ้ออยากมีอิสระ ไม่ใช่เนรคุณหรือปิกุลล่าทางแข็ง...แม่กำลังทำอ้อไว้ใน
มือเหมือนกับอ้อเป็นเด็กเล็ก ๆ ทำไมแม่ไม่ยอมรับความจริงเลยว่าอ้อ
ไม่ใช่ลูกเล็ก ๆ ของแม่อีกต่อไปแล้ว

เมื่อทางฝ่ายทางไม่เข้าใจกัน ลูกรู้สึกขาดความรักความอบอุ่น เกิด
ความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจที่แม่คลายความรักลูกเสียแล้ว จึงเกิดความรู้สึก
สับสน อ้าวว่า ว้าวเหว ทั้งที่อ้อบอกวา

บางทีอ้อก็รู้สึกเหมือนอ้ออยู่ในทะเล...ห้วงอากาศ อยู่ในที่กว้างขวาง...
มันว่างเปล่า อ้อไม่ทราบว่กำลังจะไปไหน อ้อถูกหยุดไว้ อ้อถูกผลัก อ้อ
กำลังจะหนี แต่อ้อก็ถูกดึงไว้ อ้อ...อ้อ...ไม่รู้จะทำอย่างไร...ทำอย่างไรดี

เรื่อง "ผมยังเป็นเด็ก" ของ ส. เทพว่าเพย¹ ก็เช่นกันที่แสดงความรู้สึก
นึกคิดของเด็กวัยรุ่นซึ่งเห็นว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว ไม่ใช่เด็กที่พ่อแม่และพี่ ๆ จะมาคอย
ควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดกวักขันอีกต่อไป ดังที่ตัวละครกล่าววา

"ครับ...ผมยังเป็นเด็กใครก็ว่าอย่างนั้น แม่แต่พ่อของผมก็ยังเห็นผม
เป็นเด็ก ไม่ว่าแม่ หรือพี่สาวของผมก็บอกว่าผมยังเป็นเด็กอยู่"

ความขัดแย้งทางความคิดเช่นนี้มีอยู่ตลอดเวลา พี่น้องเคยโต้เถียงกัน
เรื่องที่พี่รับโทรศัพท์แล้วไม่บอกให้หมควาเพื่อนหญิงหรือเพื่อนชายโทรมา
ที่ห้ามไม่ให้เข้ามายุ่งควยไม่มีสิทธิ์เพราะยังเป็นเด็ก เมื่อหนีโรงเรียน
โดยไม่ตั้งใจเนื่องจากเพื่อนกำชับไม่ให้ขึ้นเรียนเพราะอาจารย์ไม่มา

¹ส. เทพว่าเพย "ผมยังเป็นเด็ก" สารสาร 45 : 6 - 7, 120

ไม่ควรทำตัวเป็นเด็ก ๆ หนักปฏิบัติตามเพราะอยากเป็นผู้ใหญ่ พอกลับ
ถึงบ้านก็ถูกตำหนิว่าเป็นเด็กไม่รักดี เมื่อขออนุญาตไปเที่ยวขายทะเลกับ
เพื่อน ๆ ก็ถูกขัดขวางเมื่อแม่บอกว่า "ไม่โตแล้วยังเด็กเกินกว่าจะไปโดย
ไม่มีผู้ใหญ่" แต่ลูกก็โต้ตอบว่า "อะไรกัน เดือนหน้าผมจะไปทำบัตรประชาชน
ที่อำเภอแล้วนะครับ ถึงจะเป็นเด็กก็มีหัวใจนะครับ มีสิทธิ์จะทำอะไรก็ได้โดย
ไม่ละเมิดสิทธิ์ของผู้อื่น"

ในเรื่อง "โธ..." ของลูกนอต¹ ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความ
ขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูก ซึ่งลูกไม่ต้องการให้พ่อแม่บ่มเลี้ยงดูหรือปกครองแบบ
เข้มงวดกวดขันจนเกินไป ไม่ขอการดูคา ควรให้อิสระแก่กันบ้าง เมื่อพ่อแม่ไม่คำนึงถึง
จิตใจลูก ลูกก็เกิดความเบื่อหน่าย จึงหาทางออกให้เกิดปัญหาติดตามมา ทั้งที่ผู้เป็นแม่
จึงกังวลใจหนีออกจากบ้านด้วยความคิดและการกระทำของเขาคือ

ผู้รู้เมื่อที่จะทนฟังคุณแม่เทศน์กัณฑ์ใหญ่จนจบ เขาฮึดทรุดและขับออกไป
อย่างรวดเร็ว พลังคิดไปตลอดทาง "คำใด คำเอา คำเข้าคำเย็น
มีลูกอยู่กับเขาคณเฑียว แล้วยังจะคำอยู่ได้ หนีไปซะที่ซึ่งร้านจะตามหา
กันให้วุ่น คีละคราวันท้องหนี....หนี...ให้มันรู้ไปว่าเราจะรับผิดชอบ
ตัวเราเองไม่ได้ หนีแหละแม่จะได้รู้สึกเสียที่ว่ามีค่าสำหรับแม่มาก
แค่นั้น แม่จะได้หยุดคาเราเสียที" แล้วผู้รู้ก็คิดเพลินไปจนรถประสบ
อุบัติเหตุ ผู้รู้ต้องเข้ารักษาตัวที่โรงพยาบาล รถเปอร์โยคที่เพิ่งซื้อมาได้
เดือนเดียวก็ต้องพังยับไปทั้งแถบ

¹ลูกนอต "โธ..." สารสาร 43 : 6 - 7 24 มกราคม 2525

จากเรื่อง "นก" ของสนมก¹ ได้แสดงทัศนะไว้ว่า ถ้าพ่อแม่คำนึงถึงความปลอดภัยของลูกทั้งทางร่างกายและจิตใจ ความสนใจ และความต้องการของลูกผู้อยู่ในวัยรุ่นแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ย่อมสามารถคลี่คลายลงไปได้ด้วยดี แต่ถาหากความสนใจเอาใจใส่ในเรื่องดังกล่าวโดยไม่เห็นความสำคัญแล้ว ลูกกับพ่อแม่ย่อมจะต้องมีการเกิดสวนทางทางความคิดกันอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะส่งผลให้เด็กกลายเป็นคนที่มีปมค้อย รู้สึกว่าคนซาดที่พึ่ง ซาดความอบอุ่น ซาดความมั่นใจ กลายเป็นเด็กที่ร้อนรนในเชื้อเพลิงใหญ่ กังที่นกซึ่งเป็นลูกคนเดียวของครอบครัวเกิดความเบื่อหน่ายในการที่พ่อแม่เข้มงวดกวาดขันจนเกินไป ทำให้รู้สึกซาดอิสระ กลายเป็นคนเงียบเหงาเบื่อหน่ายการเรียน นกจึง "โคคเรียน" หลายครั้ง และอีกครั้งหนึ่งนกก็ "โคคเรียน" ไปเที่ยวแถบชายฝั่งทะเล ซึ่งนกมีความคิดว่า

ถ้าพ่อกับแม่รู้ว่านกมาที่นี่อะไรจะเกิดขึ้นนะ นกรักพ่อและแม่ บ่อยครั้งที่เคยนึกโกรธอย่างไรเหตุผล ด้วยพ่อกับแม่ห่วงและห่วงนกเหลือเกิน นกเป็นลูกคนเดียวของพ่อและแม่ เมื่อเล็ก ๆ นกนั้นอยากมีพี่สักคน พี่ชายที่ใจดีคอยคุ้มครองน้อง ช่วยทำงานบางอย่างที่เกินความสามารถ หรือพี่สาวที่น่ารักเป็นที่ปรึกษาและเพื่อนแก้เหงา นกต้องอยู่ในกรอบที่พ่อแม่ขีดไว้ ทุกครั้งที่นึกถึงทำให้นกอึดอัดทนแทบไม่ไหว จนอยากจะร้องกรีด ๆ ออกมาดัง ๆ แตนกต้องทน นกทนมาได้จนปานนี้ จะทนต่อไปอีกไม่ได้เขี้ยวหรือ นกจำเป็นต้องเป็นลูกที่ดี เรียบร้อย น่ารัก ในสายตาพ่อแม่...

ใครคนหนึ่งเคยบอกว่า "โลกกว้างเปรียบเหมือนหนังสือ ถ้านัวแค้อยู่ในบ้าน ก็เหมือนได้อ่านแค่หน้าเดียว" นกจึงต้องแอบอ่านหนังสือหลาย ๆ หน้า แนนอนทุกอย่างต้องเป็นความลับ นกเคยหัดลุ่มบู่หรี หนแรกมันทำให้นก

¹สนมก "นก" สตรีสาร 33 : 8 - 9, 115 14 พฤศจิกายน 2525

แสบคอ นึกภาพตัวเองตอนเป็นชียา ขามอยากสูบต้องหนีเรียนแอมมาสูบ
เหมือนเพื่อน ๆ หลาย ๆ คนแล้ว ทำให้นึกไม่แะต้องมูหรืออีกต่อไป

เรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของ รตนกานท์¹ เป็นเรื่องที่แสดงทัศนะว่าผู้ใหญ่หรือ
พ่อแม่บางคนมักจะไมยอมรับฟังความคิดเห็นของลูก ทั้ง ๆ ที่ความคิดและการกระทำ
บางอย่างมิใช่เรื่องเสียหายแก่ประการใด เด็กจะมีความรู้สึกอย่างหนึ่ง ในขณะที่ยุใหญ่
มีความรู้สึกอีกอย่างหนึ่ง จึงควรพยายามทำความเข้าใจแก่ให้มาก ๆ เพื่อมิให้เกิดความ
สับสนของหมองใจและความขัดแย้งต่อกันอีก ซึ่งก็อยู่เป็นเด็กวัยรุ่นได้แสดงทัศนะที่ไม่เห็น
ด้วยกับความคิดของพ่อและผู้ใหญ่ทั่ว ๆ ไปว่า

วันนี้ก็ดูรายการขึ้นชีวิต เป็นรายการของนักบวชศาสนาคริสต์ ความจริง
ก็เคยดูรายการเผยแพร่ศาสนาแบบนั้นบ่อย และก็ชอบ...ชอบฟังเพลงเพราะ ๆ
ฟังซัคคิก็ ๆ ถึงแม้จะนับถือศาสนาพุทธก็ตาม ก็ยังมีความเห็นว่าศาสนา
อะไรก็มีจุดมุ่งหมายให้บุคคลนิยมความดีเหมือนกัน บางทีก็ยังไม่เข้าใจ
เลยว่าทำไมเราจึงต้องแบ่งแยกหรือถือว่าศาสนาอื่นไม่ดีเท่ากับของตน
เป็นอคติคล้ายกับการแบ่งแยก และเหยียดคนอื่นเพียงเพราะเขา "ไม่เหมือน
ตัวเอง"...

แต่บางทีก็ยังไม่เข้าใจเลยว่า ทำไม...ผู้ใหญ่ถึงไม่พอใจเลยเวลาก็อ
ดูรายการของศาสนาคริสต์ ทำไมผู้ใหญ่ถึงไม่พอใจเลยเวลาเราฟังเพลงฝรั่ง
ทำไม เพราะอะไร ก็มันไม่มีเหตุผลเลย เพียงเพราะเขาไม่เหมือนเรา
เขาต่างจากเรา ไม่ใช่ของของเรา ก็ยังรักพ่อ แต่ก็ไม่เข้าใจพ่อ
ก็รักประเทศไทย แต่บางทีก็ยังไม่เข้าใจคนไทย (บางคน) เลย ทำไม

¹รตนกานท์ "ผู้นำ ผู้ตาม" สารสาร 18 : 6 - 7 3 สิงหาคม

เขาไม่ก้าวไปข้างหน้า และขณะเดียวกันก็ยังคงไม่ให้คนอื่นก้าวไปด้วย
 ส่วนคนที่ตามไปก็ตามอย่างไม่นับถือ หรือยกย่องตัวเองเลย เราไม่มี
 คุณสมบัติในการเป็น "ผู้นำ" ที่ดี เรารู้ได้แต่เพียงว่าชาติหน้าเราอาจเป็น
 ...ผู้นำ... ซากุณหาอำนาจของโลก และนอกจากนั้นเรายัง...ไม่เป็น
 "ผู้ตาม" ที่ดีอีกด้วย เราไม่เป็นอะไรเลยสักอย่าง วัฒนธรรม...เป็นสิ่งที่
 ท้ายทอดและเอาอย่างกันได้ เราสามารถรับเอา...และนำมารวมกับ
 เราได้เพื่อความเจริญของสังคม เพื่อช่วยให้วัฒนธรรมของเรา
 สูงเกินไป... เราจะทอดทิ้งวัฒนธรรมของเราหรือ เราทุกคนรักชาติ
 ของเราแต่เรารักชาติกันอย่างไร เราจะเลือกเป็นผู้ตาม หรือผู้นำแบบใด

สำหรับเรื่องปัญหาความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่กับลูกนี้ ปัญหาอีกประการหนึ่ง
 คือ ปัญหาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของลูกที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูบุตร ซึ่งเป็นพ่อแม่ที่ให้
 ความรักความอบอุ่นแก่ลูกไม่เท่าเทียมกัน ลูกทุกคนต้องการที่จะรักและได้รับความรัก
 จากพ่อแม่อย่างแท้จริง และรักเทียมกัน ถ้าครอบครัวใดไม่สามารถตอบสนองความ
 ต้องการดังกล่าวได้ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในครอบครัว ลูกอาจจะกลายเป็น
 เป็นเด็กดื้อรั้นก็ได้ พ่อแม่จึงควรตระหนักในเรื่องดังกล่าวนี้ และให้ความยุติธรรมให้
 ความรักความอบอุ่นอย่างถ้วนทั่วด้วย ลูกต้องการความรักจากทั้งพ่อและแม่ มิใช่เพียง
 คนใดคนหนึ่งเท่านั้น ดังที่คณะดังกล่าวนี้ กมลา ได้เสนอความคิดเห็นผ่านตัวละครชื่อ
 กุณ ในเรื่อง "คิกอย่างเด็ก"¹ว่า

คุณมักจะคิดถึงความรักอันเหลือล้ำในครอบครัวเป็นนิจ ผู้ใหญ่เชื่อว่า
 คุณซื่อฉลาด เมื่อยังเล็ก ๆ คุณไม่รู้หรอกว่ามันหมายความว่าอะไร แต่คุณ
 ไม่พอใจทุกครั้งที่ได้รู้ได้เห็นว่าคุณผู้ใหญ่รักกันอย่างมากกว่าคุณ ทั้ง ๆ ที่คุณ
 เคยได้รับความรักอย่างมากมายมาก่อนหลายปี

¹ กมลา "คิกอย่างเด็ก" สตรีสาร 47 : 6 - 8 22 กุมภาพันธ์ 2524

คุณอยากรู้ว่าเหตุไฉนพวกผู้ใหญ่จึงรักลูกชายมากกว่าลูกสาว รักคนเล็กมากกว่าคนโต... คุณคิดเอาเองว่าไม่มีใครรักคุณมากนัก ซึ่งอาจเป็นเพราะคุณคือ มีความคิดของตัวเอง พุคะโรตรงไปตรงมา ผู้ใหญ่ไม่ชอบก็ได้

คุณสรุปเอาตามที่ได้ยินได้ฟังมาว่า คนเราย่อมมีความแตกต่างกันและเมื่อมีความรักย่อมเกิดความลำเอียงเป็นของธรรมดา แต่คุณทำใจไม่ได้สักที คุณอยากได้ความรักมากกว่านี้ เพราะเท่าที่รู้สึกคุณได้รับความรักน้อยกว่าใคร (คือน้อง) คุณได้แปลลอมใจตัวเองว่าถึงอย่างไรคุณก็ยังดีกว่าเพื่อนคุณบางคนที่มีปัญหาครอบครัว พ่อแม่แยกกันมั่ง แม่ไม่รักลูกทั้งมั่ง ไม่ใช่คนหนึ่งหรือหลายคนด้วย

ในเรื่องความรักของพ่อแม่ที่คุณรู้สึกว่าได้รับความรักไม่เท่ากันนี้ ในเรื่อง "เด็กวันพุธ" ของสิริทัศน์¹ จี๊ดเป็นอีกคนหนึ่งที่มีความรู้สึกเช่นนั้น เนื่องจากแม่มีคหวั่งที่จี๊ดเกิดมาเป็นหญิง เพราะแม่มีพี่ชายซึ่งเป็นลูกสาวอยู่ 1 คนแล้ว แม่อยากได้ผู้ชายจึงฝืนใจและไม่สนใจจี๊ดมากนัก จี๊ดสนิทกับพ่อ ส่วนพี่ชายน้องออยสนิทกับแม่ จี๊ดต้องการได้รับความรักจากทั้งพ่อและแม่มากกว่าสิ่งอื่นใด ดังที่จี๊ดเล่าว่า

ฉันจึงสนิทกับคุณพ่อนามากกว่าคุณแม่ ทำให้คุณแม่แยกฉันไปเป็น "ลูกคุณจักร" พี่ชายน้องออยก็เป็น "ลูกคุณออร์" คุณพ่อฉันชื่อจักรราษฎร์ คุณแม่ชื่ออรณี ใจจริงแล้วฉันคิดว่าพี่ชาย ฉัน และน้องออยอยากจะเป็น "ลูกคุณจักรและคุณออร์" มากกว่าอื่นใด

เหตุการณ์ร้ายแรงได้เกิดขึ้นกับชีวิตของจี๊ด เมื่อเบอญโญแม่ที่คาบบกเข้าไปในห้องรับแขก ซึ่งมีแจกันสมัยเก่าของคุณทวดที่คุณแม่หวงแหนยิ่งนัก ตั้งอยู่และแม่ตัวนั้นได้กระโดดไปชนแจกันแตกทั้งตุ้ เมื่อแม่ทราบจึงโกรธ

¹สิริทัศน์ "เด็กวันพุธ" สตรีสาร 38 : 16 - 17, 115 - 116

จึมากร ส่วนพ่อก็ให้ความช่วยเหลือตลอดประโลมจึ เรื่องที่เกิดขึ้นจึงเป็นสาเหตุให้จึถูกส่งไปอยู่โรงเรียนประจำ และพ่อแม่ก็แยกทางกัน พ่อจึงรับจึไปอยู่บ้านพักทหาร ส่วนพี่ชายและน้องออยอยู่กับแม่ จึคิดถึงพี่น้องแต่ก็ไม่กล้าเข้าไปในบ้านเพราะคุณแม่ห้ามจึต้องแอบไปคุยที่ร้วบ้าน พี่ชายไม่ยอมคุยด้วย ส่วนน้องออยคุยเล่นหัวเพราะสับสนคือ ความตั้งใจในเรื่องนี้ทำให้จึกลายเป็นเด็กมีปัญหา กังทั้งใจแล้ว

ฉันชอบคิดมาก กังวล ทำให้กลายเป็นอีกคนหนึ่งซึ่งต่างกับเมื่อ 3 ปีก่อน ฉันเริ่มรู้สึกว่ฉันไม่สบายบ่อย สะอึกตกใจง่ายเมื่อได้ยินเสียง และมักจะปวดหัวปวดท้องเป็นประจำ คุณพ่อพยายามพาฉันไปหาหมอตามคลินิกต่าง ๆ หลายแห่ง แต่ฉันก็แย่ลงทุกวัน จนวันหนึ่งคุณพ่อพาฉันไปหาจิตแพทย์ หมอให้ฉันเล่าอะไร ๆ ที่ฉันอยากเล่า อยากพูด ครั้งแรกฉันก็ยังไม่กล้า หมอก็ใจดีในเข้าซักจนใจฉัน ครั้งหลังนี้ฉันเริ่มเล่าเรื่องต่าง ๆ ในใจของฉันให้หมอฟังจนหมดสิ้น บางทีฉันก็เก็บเอาไว้ให้หมออ่าน หมอใจดีกับฉันมาก เข้าใจความนึกคิดของฉัน และหมอก็แนะนำวิธีที่ฉันสามารถปรับปรุงตัว และยอมรับสภาพความเป็นจริง ฉันรู้สึกดีขึ้นมาก ครั้งหนึ่งฉันเคยได้ยินหมออธิบายเรื่องเกี่ยวกับฉันให้คุณพ่อฟัง แ่ววเสียงที่จับความได้มีคำหนึ่งว่า "เด็กวันพุธ" ใช่อถึงฉันจะเป็นเด็กเกิดวันพุธ แต่ฉันก็จะไม่ยอมเป็นเด็กวันพุธที่ผิดหวังและเศร้าสร้อยอย่างที่ใคร ๆ ชอบว่าอีกต่อไป

อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง "ของแถม" ของ ทอม' 82¹ ได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการของลูกคนสุดท้อง ซึ่งพ่อแม่มักจะไม่ได้คำนึงถึงว่าลูกจะเกิดความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจเพียงใด กับการกระทำที่พ่อแม่ และพี่ ๆ ปฏิบัติต่อเขา "แถม" เป็นลูกคนเล็กของครอบครัวที่มักจะได้รับของใช้เสื้อผ้า หรือหนังสือเรียนที่พี่ ๆ ใช้แล้วตกทอดมาอยู่เสมอ

¹ทอม' 82 "ของแถม" สตรีสาร 26 : 8 - 9, 114 - 116 26 กันยายน

ทำให้แถมรู้สึกน้อยใจ ทั้งความคิดส่วนหนึ่งของแถมคือ

แถมเคยได้ยินคนส่วนใหญ่พูดกันว่า เป็นลูกคนเล็กมักจะได้อะไรทุกอย่างที่ต้องการ เพราะถูกพ่อแม่ตามใจจนกลายเป็นความเคยตัวที่ต้องการอะไรจะต้องหาทางไขว่คว้ามาให้ได้ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด แต่สำหรับแถมแล้วไม่ได้อยู่ในกรณีนั้นเลย เพราะแถมไม่เคยได้รับอะไรจากพ่อแม่ ไม่เคยแม้แต่จะเอ่ยปากแสดงความปรารถนาว่าต้องการอะไรด้วยซ้ำไป บางครั้งแถมเคยหัวทิ่มปรี๊ด ๆ เมื่อพ่อแม่ซื้อของมาแจกจ่ายให้บรรดาพี่ ๆ ทั้ง 7 คน แต่ไม่มีให้แถม แม่ก็จะบิ๊ตท้ายรายการว่า "อะไรที่ไม่ใช่แล้วก็อย่าลืมห้าแถมไปนะลูก" แถมจึงเหมือนเป็นถึงขยะกลาย ๆ ในสายตาของพวกพี่ ๆ เพราะพอมีอะไรที่เก่าไปบ้างหรือไม่ถูกใจในสายตาของพี่ ๆ ของเหล่านั้นก็จะถูกโอนมาเป็นของแถมในเวลาต่อมา

บางครั้งแถมก็นึกน้อยใจอยู่เหมือนกันที่แถมไม่เคยได้รับของขวัญใหม่ ๆ จากพ่อแม่อย่างพี่ ๆ คนอื่น แต่เมื่อแถมลงพิจารณาถึงฐานะทางบ้านแล้ว แถมก็จำต้องเก็บงำความน้อยใจในข้อนี้เอาไว้ เพราะครอบครัวของแถมไม่ใช่มีเงินทองเหลือเฟือ ความเป็นอยู่เรียกได้ว่าเป็นเพียงระดับชนชั้นกลาง ดังนั้นการจะใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยจึงเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะครอบครัวซึ่งมีสมาชิกครอบครัวถึง 10 คน แถมก็อดจะแปลกใจไม่ได้ว่าทำไมแถมจึงต้องเป็นคนเดียวในจำนวนพี่น้องทั้งแปดคนที่ต้องอยู่ในสภาพรับของตกทอดอยู่ตลอดเวลา

2.2.2 ทัศนคติเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร

ทัศนคติที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่า ถ้าพ่อแม่เข้าใจถึงความสนใจและความต้องการของลูกที่อยู่ในวัยรุ่น โดยให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกอย่างเพียงพอ จะทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับความสุขโดยทั่วหน้า ปัญหาความซนซุ่มซ่ามของหมองใจต่าง ๆ ก็จะไม่เกิดขึ้น ดังตัวอย่างเรื่องต่าง ๆ ที่แสดงทัศนคติที่นักเขียนกล่าวคือ

เรื่อง "ละครบทใหม่" ของคีตนิรุทธิ์¹ ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างสมาชิกที่ต่างมีความเข้าใจอันดีต่อกัน มีการช่วยเหลือกัน พอแม่ให้ความรักความอบอุ่นแก่ลูกอย่างเพียงพอ ครอบครัวก็มีความสุข ถึงที่รินสีได้เล่าถึงความช่วยเหลือของคนที่ได้ช่วยเหลือแม่ซึ่งเป็นช่างคักเสื่อว่า

ครั้งที่ทีมงานเรงควนมาก แม่จำเป็นต้องอยู่ติด ๆ ฉันจะชงกาแฟมาให้แม่ คั้นและวนเวียนอยู่ใกล้ ๆ ช่วยหยิบโน้ตจับโน้ตตามแต่แม่จะบอก ขณะเดียวกันก็ช่วยปักอักษรย่อชื่อของโรงเรียนบนหน้าอกเสื้อด้วยไหมสีแดงบ้าง สีน้ำเงินบ้าง ความแคบขวางจะสั่ง ฉันเพลิกเพลิกกับงานเหล่านั้น ปากก็ชวนแม่คุยเรื่องต่าง ๆ นานา เป็นความอบอุ่นอย่างประหลาด เราสองคนแม่ลูกทำงานกันอย่างระมัดระวังจนแม่บอกเลิกงานจึงเข้านอน

แม่ของรินสีเคยเป็นนางเอกลิเก รินสีจึงมีความสามารถในการแสดงต่าง ๆ เมื่อยามใดที่โรงเรียนมีการแสดงก็ได้มีส่วนร่วมเสมอ แม่สนับสนุนตลอดเวลา ส่วนพ่อนั้นรินสีได้กล่าวถึงพออย่างภาคภูมิใจว่า

พ่อนั้นแม่จะไม่มีส่วนร่วมในการเตรียมการต่าง ๆ แต่พ่อก็ไม่เคยพลาดชม มีสิ่งหนึ่งที่ประทับใจฉันมาก ทุกครั้งที่การแสดงสิ้นสุดพ่อก็จะมารอรับฉันอยู่หลังเวที แล้วมอบรางวัลที่สำคัญเหนืออื่นใดด้วยอ้อมกอด รอยยิ้ม และรูปหมัก ๆ บริเวณหน้าผากของฉัน พร้อมกับคำชมสั้น ๆ พอไม่เคยพลาดการมอบรางวัลยิ่งใหญ่ให้แก่ครั้งเดียว

พอฉันเป็นทหารที่มียศรามาบรราศคักก็ไม่สูงส่งอะไรนัก และดูเหมือนพ่อก็ไม่เคยยี่หระกับเรื่องนี้ ชีวิตของพอเรียบง่าย เข้าชั้นพ่อก็กังเครื่องแบบไปทำงาน พอบายคล้อยใกล้คำพ่อก็กลับ มีเหมือนกันที่พอไปสังสรรค์กับเพื่อน ๆ

¹คีตนิรุทธิ์ "ละครบทใหม่" สตริสาร 42 : 6 - 7, 120 - 123

แต่นั้นหมายถึงวาระพิเศษจริง ๆ ในยามเย็นหลังเลิกเรียนฉันจึงมักเห็นพ่ออ่านหนังสือพิมพ์จนหลับไปบนเก้าอี้ตัวโปรด ไม่ถึงวันอยู่หลังบ้านเพลิกเพลินอยู่ก็ไม่มีประคับและนกเขาต่าง ๆ ที่พ่อสรรหามา เวลานั้นหากฉันไม่ช่วยแม่ทำกับข้าวอยู่ในครัวก็มักจะไปชวนพ่อคุยอยู่ในสวน

ในเรื่อง "ยายตุ้มแตก" ของแป้งหมี่¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่พ่อแม่ให้ความรักความเอาใจใส่ต่อลูกสาวที่ชื่อแป้งเป็นอย่างดี ให้ความช่วยเหลือแกลูกจนประสบผลสำเร็จตามความต้องการของลูก ครอบครัวจึงมีความสุข สำหรับเรื่องที่แป้งเคียดแค้นใจเป็นอย่างยิ่งคือความอ้วนที่เกิดขึ้นกับแป้ง แป้งได้ปรึกษาแม่ แม่จึงช่วยแป้งควบคุมอาหาร ส่วนพ่อก็พาแป้งไปออกกำลังกายด้วยการตีเทนนิสทุกวัน เมื่อเวลาผ่านไปครบ 2 เดือน แป้งก็สามารถลดน้ำหนักลงได้จนเป็นที่น่าพอใจ ทุกคนก็มีความสุข

เรื่อง "วันเกิดของปลาย" ของศรัทธาทิพย์² เป็นเรื่องที่ผู้เขียนได้แสดงทัศนะว่า ถ้าบุคคลต่าง ๆ ภายในครอบครัวมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ต่างรักใคร่และสนใจห่วงใยซึ่งกันและกันก็จะทำให้ครอบครัวมีความสุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าพ่อแม่สนใจให้ความรักต่อลูกอย่างเพียงพอลูกก็จะรู้สึกมีความสุข ดังที่ตัวละครได้เล่าถึงความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อลูกตลอดเวลา แม่ลูกจะออกจากอ้อมอกของแม่เพื่อไปศึกษาเล่าเรียนก็ยังสนใจติดตามเป็นห่วง และให้กำลังใจแก่ลูกเรื่อยมา จึงทำให้ปลายซึ่งเป็นตัวละครในเรื่องนี้รู้สึกเป็นสุขที่สุดถึงข้อความตอนหนึ่งที่ปลายเล่าว่า

เมื่อปลายยังเด็กปลายไม่เคยคิดที่จะจากบ้านไปไหนไกล ๆ นอกจากไปเที่ยวบ้านยายยายตอนบิศหอมซึ่งมีแม่ไปด้วย เราต้องนั่งรถไฟจากอีสานมากรุงเทพฯ แล้วก็ต่อลงปลายทางใต้ หลับ ๆ ตื่น ๆ ไปตลอดทาง แม่ยายจะ

¹แป้งหมี่ "ยายตุ้มแตก" สตรีสาร 3 : 6 - 7, 125 18 เมษายน 2525

²ศรัทธาทิพย์ "วันเกิดของปลาย" สตรีสาร 11 : 8 - 9, 116 12 มิถุนายน

ใจดี และมีบ้านที่มีที่เล่นสนุกมากมาย แต่เราก็ตีใจเมื่อถึงวันที่พ่อแม่มารับ พวกเรากลับบ้านหลังน้อยที่อีสาน จนกระทั่งต่อมาแม่มีคำริว่าลูก ๆ ควรจะได้เล่าเรียนอย่างจริงจัง พร้อมทั้งฝึกหัดการใช้ชีวิตอย่างมีระบบระเบียบที่ดียิ่ง จึงส่งพี่แรกกับพี่สองไปเข้าโรงเรียนประจำสตรีที่กรุงเทพฯ ตัวแม่เองก็เป็นศิษย์เก่าโรงเรียนนี้ แม่เชื่อมั่นว่าลูก ๆ จะได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม และสะดวกสบาย ปีนัยบ้านของเราเงียบเหงาไปมาก แล้วปลายก็ได้คิดว่าอีกไม่นานเราก็จะต้องจากบ้านไปเหมือนกัน

วันที่ปลายมีอายุครบ 10 ขวบนั้นเป็นช่วงที่เพิ่งเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ ใหม่ ๆ ยังไม่ค่อยรู้จักกับใครเลย แม่ส่งขนมมาให้ที่โรงเรียนมากมายเพื่อว่าปลายจะได้เลี้ยงเพื่อนตอนเย็นหลังสวดมนต์ระหว่างที่จะไปเข้าโต๊ะอาหาร ครูเวรก็นำของฝากจากแม่มาให้ปลาย แต่พี่แรกกับพี่สองมีความเห็นตรงกันว่า "ปลายยังไม่ค่อยมีเพื่อน ขนมเลี้ยงพวกเพื่อนของพี่ดีกว่า" ปลายจึงเป็นเจ้าภาพที่หน้าชั้นคอยเดินตามขบวนแซกค้อย ๆ แม่เขียนคำอวยพรให้ปลายมาบนกลองขนม

"ขอให้ปลายเรียนเก่ง ออกทน เวลาฝนตกอย่าลืมกางร่ม กอนนอนหมอนควย ไม่ต้องร้องไห้คิดถึงพ่อแม่"

ปลายอ่านไปก็คันคันไป เกือบจะร้องไห้อยู่แล้วพอดีใจหน้าขึ้นมาเห็นพี่ ๆ กำลังมองปลาย แล้วทุกคนก็ร้องเพลงสุขสันต์วันเกิดลิ้นห้องอาหาร ปลายจึงเปลี่ยนเป็นยิ้มแห้ง ๆ ตั้งใจว่าจะเก็บไว้ร้องตอนกลางคืนจะได้ไม่มีใครเห็น แต่พอครูปักไฟเพื่อนที่นอนเคียงติดกันก็หันมาคุยกับปลายอย่างอวย ๆ ปลายเริ่มมีเพื่อนสนิทตั้งแต่วันนั้น

จากการศึกษาทัศนะของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ในเรื่องการครองเรือนและการอบรมเลี้ยงดูบุตรนั้น จะเห็นได้ว่าครอบครัวเป็นสถาบันแรกที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของเด็กเป็นอย่างยิ่ง เป็นสถาบันที่ให้การอบรมจิตใจเด็กตลอดเวลา ฉะนั้นอุปนิสัยส่วนตัว

การมองเด็ก ล้วนแต่เริ่มมีมาที่บ้าน เด็กจะเป็นผู้มีความคิด ความรู้สึก หรือมีการวางตัว
ทางไหนจะขึ้นอยู่กับอารมณ์จากทางบ้านส่วนหนึ่ง สิ่งแวดล้อมทางบ้าน อันได้แก่ บิดา
มารดา สถานที่อยู่อาศัย สภาพความเป็นอยู่และฐานะของเด็กในครอบครัว ล้วนเป็นเครื่อง
หล่อหลอมให้เด็กเป็นคนดีหรือคนเลวได้ทั้งสิ้น จึงเป็นสิ่งสำคัญที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองจะต้อง
คำนึงถึงธรรมชาติความสนใจและความต้องการของเด็กในวัยนี้ให้มากที่สุด พยายามหาทาง
ตอบสนองและช่วยส่งเสริมให้วัยรุ่นเหล่านี้ได้มีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3 ทัศนะเกี่ยวกับการคบหาสมาคม การปฏิบัติตนของวัยรุ่น และเรื่อง ความรัก

ในปัจจุบันเมื่อมีการจัดการเล่าเรียนแบบสหศึกษา ย่อมทำให้หญิงชายมีโอกาสได้
กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันจนเกิดความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม มีความรักใคร่สมัครสมานสามัคคี
มีสัมพันธ์ไมตรีต่อกัน อีกทั้งยังได้เรียนรู้ถึงนิสัยใจคออันแท้จริงของแต่ละฝ่ายอีกด้วย ซึ่ง
พฤติกรรมดังกล่าวบางครั้งผู้ใหญ่บางคนอาจไม่ยอมรับ ด้วยมีทัศนะว่าหญิงสาวชายหนุ่มเมื่อ
สนิทสนมกันจะต้องมีความสัมพันธ์กันในฐานชู้สาว อันที่จริงหาเป็นเช่นนั้นเสมอไปไม่
นักเขียน "วัยรุ่นหนุ่ม" ได้แสดงออกให้เห็นว่า หญิงสาวชายหนุ่มนั้นสามารถสนิทสนมกันได้
ด้วยความบริสุทธิ์ใจ ซึ่งเป็นไปตามธรรมชาติความต้องการและความสนใจของบุคคลในวัยนี้
ที่มักเริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม มีความต้องการที่จะอยู่ใกล้ชิดและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
ด้วยกัน ดังที่ได้เสนอไว้ในเรื่องสั้น เช่น

เรื่อง "เล็กกับปุ่น" ของ อดัม¹ เล็กกับปุ่นเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเดียวกัน
ทั้งสองได้รู้จักกันเนื่องจากความคะนองของเล็กและกลุ่มเพื่อน ๆ ที่ชอบทะเลาะกันหยอกล้อ
ปุ่น ปุ่นรู้สึกว่าคุณที่เล็กชอบคอยติดตามเธอและพยายามหาเรื่องมาพูดคุยด้วย แต่ใน
ที่สุด ทั้งสองก็มีความสนิทสนมกัน แม้จะเป็นชายหนุ่มหญิงสาวก็มีความรักฉันมิตรต่อกัน

¹อดัม "เล็กกับปุ่น" สตรีสาร 28 : 6 - 7, 123 9 ตุลาคม 2526

ต่อมาเป็นเวลา 3 ปี ซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีชายหนุ่มหลายคนมาติดพันปุ่มด้วย
ข้อความตอนหนึ่งคือ

"ผมได้ยินเสียงคุณเขียร์ควยละ" เล็กทำลายความเงิบก่อน...

"แล้วใจเพราะคีนี่"

"อย่าให้วิจารณ์ดีกว่า แค่นี้ยังไม่อยากจะนึกถึงแล้ว"

"โอ๊ย คำนานี่พูดเข้าหูข้างไม่ได้หรือไงนะ หน้าตาก็ดีห rokok แต่ ป.ม.จิง"

ปุ่มคิดอย่างเคียดแค้น แต่ก็ต้องขอบคุณความ ป.ม.ของเล็ก อันเป็นตัวการ
ให้ทั้งคู่ได้มารู้จักกัน และกลายมาเป็นเพื่อนสนิทที่แสนรู้ (ใจ) ของกันและกัน
ในเวลาต่อมาเป็นเวลา 3 ปี เข้าแล้ว

ก็เป็นธรรมดาที่สาวหนุ่มถาลองแลดูสนิทสนมกันแล้วในสายตาของเพื่อน
หรือคนที่รู้จักไม่รู้จักกันพอที่จะเข้าใจไปในทำนองเดียวกันว่าทั้งคู่เป็นแฟนกัน
ทำให้ทั้งสองว่าคาญอยู่บ้างเป็นบางครั้ง พักนี้ปุ่มรู้สึกว้าคาญเป็นพิเศษ เพราะ
กำลังมีรุ่นพี่สุดหล่อที่ท่าทางจะมาจีบปุ่ม แต่ไม่กล้า คงคิดว่าปุ่มมีแฟนแล้ว...

เมื่อปุ่มทราบจากเล็กจึงพยายามเห็นทางปุ่มจนกระทั่งเพื่อน ๆ คิดว่าเล็กออกหัก
เพราะปุ่มสลดรัก แต่แท้จริงทั้งสองมีความบริสุทธิ์ใจต่อกัน เมื่อเล็กขาดการติดต่อกับปุ่ม
ระยะหนึ่งทำให้ปุ่มทวงไยและถามข่าวคราวไปทางบ้านเล็ก ปุ่มจึงได้ทราบว่าเล็กป่วย
เป็นโรคปอดบวมหลังจากกลับจากการออกค่ายที่ต่างจังหวัด ปุ่มจึงไปเยี่ยมเล็ก ทั้งสอง
ทางแสดงความมีน้ำใจต่อกันด้วยมิตรภาพอันดี

เรื่อง "แล้วเราก็ออกหักกัน" ของอมตา¹ สุริยฉายเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ที่เขียนจดหมายหามิตรลงในหนังสือพิมพ์นักเรียน สุริยฉายเขียนในลักษณะของเด็กนักเรียน
หญิงที่ชื่อรินทร์ไปถึงอ้อมหรือชโลธรซึ่งเป็นนักเรียนหญิง แล้วทั้งสองก็มาพบกัน สุริยฉาย

¹อมตา "แล้วเราก็ออกหักกัน" สตรีสาร 9 : 6 - 7, 114 - 115 29

แม้ว่าซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนหญิงของคนหนึ่งแสดงตัวแทน แต่แล้วความจริงก็ได้ถูกเผย ทำให้จอมโกธรและบอกว่าเขาจนเป็นที่พอใจ ในที่สุดทั้งสองก็คบหาสมาคมเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันในเวลาต่อมา ทั้งข้อความตอนหนึ่งคือ

เขอกงเหน้อยกระมังครับ เสียงเขोजึงไค้กลง อ้าว ดังขึ้นมาอีกแล้วครับ

"ฉันไม่โกรธคุณหรอก ถือว่าเป็นกรรมของฉันก็แล้วกัน แต่ว่าไม่ต้องเขียนจดหมายถึงฉันอีก เลิกกันที"

เลิกให้ใจครับ ตึกใจคาคน ๆ อยู่นั้นแล้วนี้ ผมเลยขอโทษเธอ บอกเธอว่าขอรับผิดทุกอย่าง ขออย่างเคียวคือขอให้เป็นเพื่อนกันเหมือนเดิม ตลอดเวลาที่ผมพูดเธอยืนจ้องผมด้วยตาอันเขียวปัดเขม็งเลยละครับ ผมก็ชักกลัวซี (เขินควย) เสียงผมที่ออกมามันก็เลยดั้น ๆ หนากี้ซี (ยายแหมวมากกระซิบบอกทีหลัง) เขอกงจะส่งสารผมกระมังครับ เพราะเห็นผมหน้าซีดแล้วเสียงก็สั่นเป็นเจ้าเข้า ก็เลยบอกว่า

"ก็ก็เหมือนกัน ฉันจะได้มีเพื่อนร่วมโลกเพิ่มอีกคน"

ตั้งแต่นั้นมาจนถึงเดี๋ยวนี้ ผมก็ถือสิทธิ์ความเป็นเพื่อนร่วมโลกโทรศัพท์ไปคุยกับเธอเรื่อย เวลานั้นแหละครับที่จะทำให้เราทั้งสองรู้จักกันมากยิ่งขึ้น หากครั้งนี้เรารู้จักกันและกันในสภาพของความเป็นจริงคือระหว่าง "ฉาย" กับ "ออม" ใจครับ

จะเห็นได้ว่าจากเรื่อง "เลิกกับปุ่น" และ "แล้วเรารู้จักกัน" ต่างเป็นเรื่องที่แสดงทัศนเกี่ยวกับการคบหาสมาคมของหญิงชายวัยรุ่นในปัจจุบันว่า หญิงกับชายสามารถเป็นเพื่อนที่สนิทสนมกันได้ด้วยความบริสุทธิ์ใจ

สำหรับทัศนะในเรื่องความรักนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เสนอว่าความรักเป็นสิ่งดีงามที่เป็นเครื่องส่งเสริมให้กำลังใจต่อการศึกษาลေเรียน และช่วยให้ชีวิตมีความสุขชื่น ทั้งที่คนึงฉันได้แสดงทัศนะดังกล่าวไว้ในเรื่อง

"จามจุรีสลักใบ"¹ แสดงให้เห็นว่าความรักมีคุณค่า เป็นสิ่งสร้างสรรค์เมื่อนิสาคูกที่รักกับ
เป็นชายคนรักซัดขวางไม่ให้หนีเรียนโดยบอกว่า

"นิสา ความรักมีพลัง และเป็นทั้งคุณและโทษนะจ๊ะ ต้องเลือกใช้ให้เป็น
ประโยชน์ต่อกันเรานะจ๊ะ"

ทั้งเธอและพี่รักเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเดียวกัน นิสาคูกปี 3 พี่รักอยู่
ปี 4 ดังนั้นถ้ามีวาทะเรื่องไปกับความรักคงไม่ผิดแน่ ปีนี้เพื่อน ๆ จึงอด
แปลกใจไม่ได้ที่เห็นนิสาขยันเรียนมากขึ้น เธออยากเรียนจบเร็ว ๆ จะได้
ไปช่วยพี่รักสร้างฐานะ รักกันต้องช่วยกันสร้างไม่ใช่ช่วยกันดูค่อนรักกัน
ใหม่ ๆ เธอกลัวว่าความไม่แน่นอนจะมาเปลี่ยนชีวิตรักของเธอ แค่นั้น
เธอรู้ว่าเธอควรจะทำอย่างไร ให้ความรักหวานชื่นและยืนยาว สิ่งสำคัญ
คือความเข้าใจกัน...ชีวิตรักของนิสากับพี่รักจึงเต็มไปด้วยความสุข
ความหวานและความหวัง

ในเรื่อง "วันเหงา ๆ"² ก็เช่นเดียวกันที่นฤเบศได้แสดงทัศนะว่าความรัก
เป็นสิ่งสร้างสรรค์และดีงาม ความรักของหนุ่มสาววัยเรียนอาจต้องการเวลาเพื่อพิสูจน์
นิสัยใจคอกันด้วย แพนกับนกรักใคร่กันโดยเริ่มมีความเข้าใจกันตั้งแต่เรียนใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษา ทั้งที่แพนเล่าว่า

อีกตอนที่จบชั้นมัธยมต้นเมื่อสองปีก่อน แพนคิดว่ารักนกเข้าแล้ว และก็
เหมือนหัวใจจะพลอยจากไปเสียให้ไ้ไ้ในวันที่ลากัน นกเขาไปเรียน "ทำไร
ไ้ไ้" ที่เมืองเหนือชายแดน ขณะที่แพนจะมักเขม้นยิ้มหัวเราะและปาดหัว
อยู่กับบรรดาตัวเลขและบัญชีนานาสารพันที่เมืองใหญ่ ก็อย่างที่บอกแล้ว

¹ คณิงฝัน "จามจุรีสลักใบ" สตรีสาร 33 : 6 - 7 6 เมษายน 2523

² นฤเบศ "วันเหงา ๆ" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 125 14 กุมภาพันธ์ 2525

อย่างไรละที่ว่าแพนเพิ่งพบว่าชอบนกอยู่โซนไหนที่ต้องจากกันไปร่ำไปเรียน
แพนก็เลยเขียนถึงนกอยู่เสมอ

เมื่อถึงเวลาปิดภาคเรียน เพื่อน ๆ และแพนได้ไปเยี่ยมนกใกล้สังสรรค์และ
ท่องเที่ยวร่วมกันอย่างสนุกสนาน แพนบอกให้ทราบถึงความรู้สึกที่มีต่อก่อนกว่า

ตอนปิดภาคเมื่อปีก่อนเพื่อน ๆ ได้กลับมารวมกลุ่มกันอีกครั้ง นกตัวสูงขึ้น
คล้ำ แล้วก็ไฉนยาวค้วย แพนก็ยังคงแอบเฝ้าแอบรู้สึกอยู่เงียบ ๆ ก็ตอนนั้น
แพนยังไม่กล้าสักเท่าใดนักนี่ จนมาถึงเดี๋ยวนั้นแหละที่แพนไม่ค่อยวิตกอะไร
มากนัก ในเมื่อคิดว่าความรักเป็นสิ่งสร้างสรรค์ และอย่างนี้จะเขินอายไป
ทำไม

จากเรื่อง "จามจุรีสลักใบ" และเรื่อง "วันเหงา ๆ" จะเห็นได้ว่านักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" ต้องการแสดงออกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง และ
วัยรุ่น ยอมรับว่าการมีความรักในวัยเรียนมิได้เสียหายแต่ประการใด เช่นเดียวกับคอกหญ้า
ที่ได้ออกความคิดเห็นสนับสนุนทัศนะดังกล่าวไว้ในเรื่อง "เ...กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว"¹ ว่า
เมื่อเ...เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย แม่สนับสนุนให้เ...สนใจเพศตรงข้าม ทั้ง ๆ ที่เ...ยังไม่เกิด
ความรู้สึกพึงพอใจใคร จนกระทั่งเมื่อเ...ได้ไปเที่ยวถูกระดิงแล้วเ...ก็เริ่มมีความรักกับหลิว
สมปรารถนาของแม่ ถึงข้อความตอนหนึ่งที่ได้แสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของตัวละครว่า

แม่เองก็ดูเหมือนจะอยากให้เ...มีผู้หญิงเคียงข้างเสียจริง ทั้ง ๆ ที่เ...เพิ่ง
จะเข้ามหาวิทยาลัยใหม่ ๆ เหตุผลของแม่ก็คือ "เมื่อว่าความคิดอ่านของเ...
จะเปลี่ยนไปบ้าง" ก็เท่านั้นเองที่แม่ต้องการ "ไม่มีวันเสียละ" เ...ก็เฝ้ายอม
ในใจ "ไม่มีผู้หญิงคนไหนจะมาเปลี่ยนความคิดของเ...ได้" แต่ก็ได้แต่ระง
อยู่คนเดียว...

¹ คอกหญ้า "เ...กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว" สกริสาร 3 : 6 - 7, 144

ถ้ามีใครถามถึงผู้หญิงของแท้ เธอก็จะตอบอย่างมั่นใจว่าแท้
ผู้หญิงเคียงข้างในใจแล้ว เธอก็รู้ว่ากำลังอยู่ในความฝันที่เลื่อนรางของ
ความรัก แต่...ข้างเถอะ

หลิว... เธอข้างเป็นผู้หญิงที่แปลก และอิสระราเริงก็

อย่างไรก็ตามการมีความรักในวัยเรียนนั้น ถ้าหนุ่มสาวไม่วางคนให้อยู่ใน
ขอบเขตที่พอเหมาะพอดีก็อาจทำให้เกิดความเสียหายแก่ตนเอง และกลายเป็นปัญหาสำหรับ
ครอบครัวได้ ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะว่าแม้ความรักเป็นสิ่งดี สิ่ง
สร้างสรรค์ แต่ผู้ชายหญิงที่สนิทสนมรักใคร่กันแล้วปฏิบัติตนไม่เหมาะสม เช่นการปล่อยตัว
ปล่อยใจเกินขอบเขต โดยมีคำหนึ่งถึงศีลธรรมอันดีงามนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ ดังที่
ขุนวรดิษฐ์เสนอทัศนะดังกล่าวไว้ในเรื่อง "ก็ผมตามสมัยไม่ทันนี่ครับ" โดยแสดงทัศนะ
ผ่านตัวละครคือ กวีซึ่งมองดูเพื่อน ๆ เต้นรำกันอย่างสนุกสนาน แต่ตนกลับรู้สึกเวียน
ศีรษะและไม่มีอารมณ์ร่วมด้วยเลย โดยเฉพาะเมื่อเห็นการแต่งกายและพฤติกรรมของจอม
กับชาติ จึงเป็นลมทาบกลางความสนุกของเพื่อน ๆ ดังข้อความตอนหนึ่งคือ

ผู้ที่เข้ามาใหม่ก็คือ เจ้าชาติจอมเกรประจําห้องเรียน วันนี้ชาติแถมตัว
แบบ "เด็กอาร์ด" เต็มชั้นคือ กางเกงขาลอยสีม่อ ๆ ที่พิศจนแทบไม่น่าเชื่อ
ว่าจะใส่ได้ เสื้อบางจอยรูป ส่วนทรงผมนั้นผู้ตั้งรากับเจอดีทั้งป้าช้า แถม
คาดผ้าสีแดงสดที่หน้าผากเสียอีกด้วย พอกำขรแลเห็นเจ้าของเสียงได้ถนัดคา
ก็รู้สึกหน้ามืดขึ้นมากะทันหัน

"โอโฮ 'เจ๋ง' ไปเลยโว้ย ไอ้ชาติ" เพื่อน ๆ หลายคนร้องทัก

"แถมตัวอย่างกับจะมาแข่งขันกับยายจอมอย่างนั้นแหละ"

"สงสัยนักแถมตัวกับยายจอมแหง ๆ"

กลางเสียงแซะเหล่านั้น ยายจอมก็พูดขึ้นว่า

"จอมก็จะขอถือโอกาสนี้เปิดเผยเสียเลยว่า ชาติเป็นแหละที่เป็นแฟนใหม่ของ
จอม" พูดยายจอมก็เดินเข้าไปเกาะแขนเจ้าชาติอย่างแสดงความป็นเจ้าข้าว
เจ้าของเต็มที่ เพื่อน ๆ พวกนั้นโอดก้นดั่งลั่น

"สมกันเปี่ยมเลย"

"อาร์คบวกราร์ค" ใคร ๆ ต่างพากันชม

"เอ๊ย ๆ ไอ้เธอเป็นลมวะ"¹

นอกจากเรื่อง "กัณฐกตามสมัยไมทันนี้ครับ" รุจนารถก็ได้เสนอทัศนะในเรื่องการมีความรักของชายหญิงวัยรุ่นว่า ถ้าทั้งสองฝ่ายใกล้ชิดสนิทสนมกัน แต่ไม่มีความรับผิดชอบตนเอง ปล่อยตัวปล่อยใจให้หลงอยู่ในความรักความใคร่ มีพฤติกรรมไม่ถูกต้องตามท่วงท่าของกรรม ก็จะทำให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งของตนเองและครอบครัว ดังที่ได้เสนอทัศนะดังกล่าวไว้ในเรื่อง "บันทึกกลับของปูเป้"² ซึ่งรุจนารถ ต้องการจะสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการคบเพื่อนต่างเพศ และความรักสนุกของหนุ่มสาววัยรุ่นที่ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองคือ

ปูเป้เด็กสาววัยรุ่นที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน แต่ไม่ได้ตั้งใจเรียน เพราะกำลังมีความรักอยู่กับพี่ชาย หึงพ้อใจที่จะเที่ยวเตร่และดูภาพยนตร์อย่างสนุกสนานเพลิดเพลิน ด้วยความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก เมื่อขลุ่ยวงเกินถูกเนื้อต้องตัวปูเป้ก็ไม่ห้ามปราม ในที่สุดก็เสียความบริสุทธิ์ให้พี่ชาย จนกระทั่งเมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง พี่ชายเริ่มเบื่อปูเป้และคิดนอกทาง ปูเป้จึงไปหาพี่ชายที่หอพัก พี่ชายก็พาปูเป้ไปคบซึ่งเป็นเพื่อนร่วมห้องที่อยู่ด้วยกัน ปูเป้ต้องเสียตัวให้กับคนอื่นด้วยความซอซั่ว เมื่อกลับถึงบ้านเธอก็มีอาการอาเจียน แม่จึงพาไปพบแพทย์ ปรากฏว่าเธอกำลังตั้งครรภ์

¹รุจนารถ "กัณฐกตามสมัยไมทันนี้ครับ" สตรีสาร 37 : 16 - 17, 115 - 116

² ธันวาคม 2525

²รุจนารถ "บันทึกกลับของปูเป้" สตรีสาร 29 : 8 - 9, 126-128 17 ตุลาคม

เรื่อง "บันทึกลับของปูเป้" นี้ รุจนารถเสนกัทศนะตั้งกล่าวไว้ เพื่อที่จะให้
 เป็นตัวอย่างสำหรับเตือนสติเตือนใจเด็กวัยรุ่นมิให้ประพฤติปฏิบัติคนเช่นนั้น อีกทั้งยัง
 ต้องการที่จะชี้ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว
 และพยายามสอดส่องดูแลควบคุมความประพฤติของเด็กที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน
 ให้ดำเนินวิถีชีวิตอยู่ในครรลองแห่งความดีความงาม และตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเพื่ออนาคต
 ของตนเองและครอบครัว

ความรักของหนุ่มสาววัยรุ่นมีโอกาสดำเนินขึ้นง่าย เนื่องจากหญิงสาววัยเรียน
 ในปัจจุบันมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันอยู่เสมอ แต่ความรักนั้นอาจจะมีทั้งรักแท้และรักลอง
 ทั่วๆ ทั่วๆ หนุ่มสาววัยรุ่นบางคนมิได้ยึดเหนี่ยวความรักไว้ให้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเลือกชีวิต
 อย่างแท้จริง ฉะนั้นจึงปรากฏว่าความรักของหนุ่มสาวในวัยเรียนส่วนใหญ่จะไม่นับคง
 ดังที่ปรากฏในเรื่อง "บันทึกลับของปูเป้" และในเรื่อง "รัก 4 จังหวะ" ของชิง¹
 ก็เช่นกันที่ได้แสดงทัศนะต่อเรื่องความรักว่าชายหญิงบางคนรักง่ายและเบื่อง่าย ทางจึง
 มีความรักใหม่โดยไม่ได้ถือเป็นเรื่องบาดหมางกันแต่ประการใด ดังข้อความตอนหนึ่งคือ

1 - 2 - 3 - 4 เราเริ่มนับกันอย่างนี้ไซ้ใหม่จะ เหมือนที่เธอกับฉัน
 เริ่มรักกัน... เธอบอกฉันว่าเธอรักฉันตั้งแต่เมื่อฉันยังไ้เปี้ยวเพื่อ
 แต่เดี๋ยวนี้ฉันไม่เปี้ยวแล้ว เธอก็ยังคงรักฉันอยู่ เมื่อก่อนฉันไม่เคยรักเธอ
 แต่เดี๋ยวนี้ฉันรักเธอแล้ว เพราะเธอทำให้ฉันรัก... 1 - 2 - 3 - 4
 สี่ปีแล้วไซ้ใหม่ที่เรารักกัน อย่างมาเดียงหนอยเลย ถึงฉันจะตกคณิตศาสตร์
 แต่ก็ไม่โง่ขนาดนับเลขไม่ถวนหรอก อ้อ ! เดี่ยวนี้ฉันไม่ตกคณิตศาสตร์แล้วนะ
 ก็เธอเองนั่นแหละเคียวและเซ็นให้ฉันขยัน เดี่ยวนี้ฉันเป็นสาวเต็มตัวแล้ว
 ค่าย... 1 - 2 - 3 - 4 ฉันปล่อยเธอแล้วที่รัก ที่ใจใหม่จะ เธอคงดีใจ

¹ชิง "รัก 4 จังหวะ" สารสาร 29 : 15 - 16 1. ตุลาคม 2523

เพราะเธอเป็นผู้xor้องฉันนี่นา ฉันก็ตั้งใจที่เธอจะมีความสุข ก็ใจเพื่อเธอ และเสียใจให้ตัวเองใจละ ในที่สุดเธอก็เป็นคนนิคสัญญางเองนะ ฉันไม่เคย
ระแวงว่ามือของเธอกำลังจะเริ่มสั่นคลอน เพราะมือของเธอยังมั่นคงเสมอ
แต่เธอก็ปล่อยฉันจนได้

4 - 3 - 2 - 1 นับย้อนหลังไปสี่จะ ฉันขอคืนเวลาทั้งหมดคืนให้เธอ
แต่ฉันยังรักเธออยู่นะ คอแค้นไปเลข 4 จะมีความหมายสำหรับฉันมาก 4 ปี
ที่เรารักกัน และความรักของเราที่มี 4 จังหวะก็วนนะ พบ รู้จัก รัก แล้ว
พรากใจละจะ... 1 - 2 - 3 - 4 เธอกลับคืนมาอีกที เธอกลับคืนมาอีกที
ทำไมละจะ เขาไม่รักเธอหรือ กลับไปหาเขาเถอะ... เพราะฉันก็มีคนน่ารัก
ของฉันแล้วเหมือนกัน ฉันไม่ได้รักเขามากเท่าที่รักเธอ แต่เขาก็น่ารัก...
4 - 3 - 2 - 1 นับย้อนหลังไปสี่แล้วตั้งมันไว้ข้างหลัง ฉันบอกสวัสดิ์มัน
ไปแล้ว เธอจะไปนอกเวลานั้นเสียสิ ไปเถอะจะ เพราะฉันก็กำลังจะไปของ
ฉันเหมือนกัน เขาของฉันกำลังคอยฉันอยู่ เธอกลับไปหาเขาของเธอเสีย
อย่าให้เขาร้องไห้มากกว่านี้ แล้วเวลาเธอกับคนน่ารักของเธอเดินสวนกับ
ฉัน และคนน่ารักของฉัน อย่าลืมทักกันบ้างนะ แล้วอย่าลืมบอกล่ะว่าเธอนับไป
ถึงไหนแล้ว

และในเรื่อง "ดอกไม้อีสาว" ของวรรค¹ ก็เสนอทัศนะในเรื่องของความรัก
ที่หนุ่มสาวรักง่ายและเลิกง่ายเช่นกันว่า ปรงอกหักหลายครั้งหลายครา โดยเฉพาะคนสุดท้าย
ที่เธอปฏิเสธความรักของเขา ดังที่ปรงบอกว่า

แล้วปรงก็บอกตัวเองว่าเธออกหัก เป็นครั้งที่เท่าไรก็ไม่รู้ นับแค่รุ่น
หนุ่มขึ้นมาที่เขาเริ่มรู้จักรัก เขาเคยอกหักให้กับผู้หญิงที่เขารู้จักเพียงหน้า

¹วรรค "ดอกไม้อีสาว" สตรีสาร 34 : 8 - 10 21 พฤศจิกายน 2525

และชื่อของหล่อน ออกหักให้กันครูสาวสวยที่แอบหลงรักเรื่อยไป จนถึงออกหัก
ครั้งนี้ให้กับผู้หญิงคนเมื่ออีก คนที่เพิ่งไปนั่งละเลียดไอศกรีมกับหล่อนในบ้าน
เล็ก ๆ ริมทาง

ผู้หญิงคนนั้นคือ คาม ซึ่งปฏิเสธความรักของปรงว่าเธอรักปรงอย่างเพื่อน คาม
ชอบไต่ทุนแลกเปลี่ยนนักเรียนต่างชาติจึงต้องจากปรงไป ปรงก็ยังคงรักคามและกลายเป็น
รักอย่างเพื่อนที่น้ำใจต่อกัน ดังที่ปรงเล่าว่า

ปรงอ่านจดหมายจากคามด้วยความอึ้งอัมโมหิต ครั้งหนึ่งเมื่อเขากำลังรัก
เขามีดอกกุหลาบสีแดงอยู่ในหัวใจ ดอกไม้ใหญ่นัก และยังบานไม่เต็มที่เพราะ
คามไม่ไ้รักเขาอย่างที่เขารักหล่อน แต่ตอนนี้ปรงคิดถึงดอกไม้สีขาวซึ่งปรง
รู้ว่ากำลังสะพรั่งเต็มหัวใจของเขา เพราะมีรูปภาพที่เขามีให้คามนั้น หล่อน
คอยแทนมาด้วยรูปภาพเช่นกัน มากจนท่วมท้นจึงเริ่มจดหมาย"... พร้อม
จดหมายฉบับนี้ ผมส่งดอกไม้สีขาวมาให้คามหอบใหญ่ เพียงหลับตาลงก็จะเห็น
อย่าถามว่าเป็นดอกไม้อะไร เพราะผมจะตอบได้เพียงว่า เป็นดอกไม้แห่ง
มีรูปภาพที่ผมบรรจงสร้างสรรค์ขึ้นมา เพื่อคามเท่านั้น จะคงงามเสมอไม่ว่า
ในสถานการณ์ใด ขอเป็นกำลังใจให้กับคามอย่างเจียม ๆ สำหรับอุปสรรค
ต่าง ๆ นั้นคามจะก้าวผ่านไปโดยไม่ยาก ขอเพียงแต่ให้ความเห็นสิ่งต่าง ๆ
เหล่านี้เป็นเครื่องอุทิศให้เกิความมุ่งมั่นมากขึ้น ความก้าวหน้ามาได้
ครึ่งทางแล้ว จะเชิดหน้าต่อไปเพื่อจะได้ถึงหลักชัยที่คาดหวังไว้ แล้วคาม
จะพบดอกไม้สีขาวบานสะพรั่งรออยู่ที่นี่ เป็นกำลังใจจากผมด้วยใจจริง"

ในเรื่อง "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" ของจันทร์วรรณ ศรีเพชร¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่

¹จันทร์วรรณ ศรีเพชร "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" สตรีสาร 2 : 8 - 9,

แสดงให้เห็นถึงความรักของหนุ่มสาววัยรุ่นที่เคยรู้จักสนิทสนมกันมานาน จนกลายเป็นความรักที่ก่อตัวขึ้น แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไประยะหนึ่งก็กลับเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่อยากคบกันอีก ซึ่งเรื่องนี้เป็นชีวิตรักของนกกับปูที่ไม่ใช่รักแท้ ดังที่นกเล่าวว่า

นกกับปูรู้จักกันมาตั้งแต่เรียนชั้นประถม มาพบกันที่คอนเซียมหาวิทยาลัย คณะเดียวกัน ตั้งแต่บัดนั้นปูก็กลายเป็นเงาของนกไปโดยอัตโนมัติ และนกก็พอใจจะให้เป็นอย่างนั้น ความสนิทสนมคราวนี้ไม่เหมือนเมื่อครั้งเรียนชั้นประถม ลึกซึ้งกว่า สนิทสนมกว่า เป็นอารมณ์ของหนุ่มสาวและเป็นความรู้สึกที่นกเพิ่งจะรู้จักเป็นครั้งแรก บางครั้งก็มีความสุข ความอ่อนหวาน แต่บางครั้งก็สร้างความงุนงงและเป็นทุกข์ให้ นกไม่แน่ใจว่าจะเรียกอารมณ์นี้ว่าความรักหรือไม่ เพราะมันเริ่มจะจืดจางไปที่ละน้อยจนเราแทบไม่รู้สึกตัว อาจเป็นเพราะว่าเราคบกันนาน...นานจนเรารู้จักกันและกันจนไม่มีอะไรจะให้รู้อีก จึงเกิดเป็นความเบื่อหน่ายเกิดขึ้นในใจของนกกับปู แต่เรายังคงทำตัวเหมือนเดิม เหมือนกับเป็นหน้าที่ว่าตอนกลางวันเราจะต้องไปทานข้าวด้วยกัน ตอนเย็นปูจะต้องส่งนกกกลับบ้านอะไรแบบนี้

แล้ววันนั้นก็มาถึงวันที่นกกเลวมานาน วันที่ปูบอกเลิกกับนก เปลาห์รอกปูไม่ได้พูดตรง ๆ อย่างนั้น ปูเพียงแค่มองว่าจะต้องไปเรียนต่อที่อังกฤษเร็ว ๆ นี้ ระยะเวลาจะต้องกวาดภาษาหนักไปไหนกับนกไม่ได้ ไปเถอะ...ปู ถ้าปูจะไปศึกษาเล่าเรียนหาวิชาความรู้เพื่อความก้าวหน้าจริง ๆ นกก็ตั้งใจด้วย หรือแม้ว่าจะไปเพราะเหตุผลอื่นนกก็ตั้งใจด้วยอยู่ดี วันนั้นเราพูดกันน้อยมาก ดูเหมือนเราจะเข้าใจกันแล้วโดยไม่ต้องอธิบายอะไรมาก ตอนนั้นปูน่าจะจะเป็นเข้มแข็ง แต่นกก็สะท้อนใจ เราคบกันมานานจนไม่คิดว่าเราจะต้องเป็นอย่างนี้ จะให้เราคลายจากความรักมาเป็นเพื่อนกันนั้น นกคงทำไม่ได้ ถ้าเป็นไปได้นกไม่อยากเห็นปูด้วยซ้ำ

เช่นเดียวกับในเรื่อง "เริ่มต้นกัน...เมื่อวันฟ้าสวย" ของรำนำ¹ ก็เสนอ
 เกี่ยวเกี่ยวกับความรักของเด็กหนุ่มสาวในลักษณะเดียวกันคือ เมื่อรักกันง่ายก็เมื่อหน่าย
 ยากต้องเลิกรากันไป ซึ่งเป็นความรักของเมลาด้วยกัน ทั้งสองได้รู้จักกันในงานฉลอง
 การบวชของโรงเรียนเมลา คณเป็นนักเรียนอีกโรงเรียนหนึ่งที่มาเล่นดนตรีกับเพื่อน
 ของเมลา เมลาด้วยกันคบกันไปโดยไม่ช้าก็จากเมลาไปมีแฟนใหม่ เมื่อคบกันได้ 3 ปีเศษ
 ข้อความตอนหนึ่งของเรื่องว่า

เมลาวิ่งรอนไปกับเขาคั้งแกลลอนอยู่ชั้นมัธยมปีสุดท้าย จนหลอนอยู่
 มหาวิทยาลัยปี 2 เวลา 3 ปี เมลารู้สึกว่ามันป้อนแป้น รวดเร็วเหลือใจ
 แคเขา คณของเมลา กลับพูดไปตรงๆกับหลอน "คบกันตั้ง 3 ปีแล้วนะ...
 นานจัง"

แล้วทุกสิ่งทุกอย่างก็ดำเนินมาถึงสุดเส้นปลายทาง คณปรากฏตัวให้เมลา
 เห็นหลังจากที่เขาหายหน้าหายตาไปหลายสัปดาห์ แคเขาไม่ได้มาคนเดียว
 มีสาวน้อยร่างเพรียว ผอมขาว... สวยอย่างที่เขาชอบเคียงคู่มาด้วย "นี่ปิง
 แฟนผมเอง"

เมลาเจ็บ...เจ็บอยู่ลึก ๆ ในใจ เขื่อโยบาง ๆ ที่ก่อร่างขึ้นมาในใจ
 เป็นเวลา 3 ปี ถูกทำลายลงในชั่วเวลาทีเดียว เดียวนี้เขากับหลอนยังเป็น
 เพื่อนกัน

ความรักของเด็กวัยรุ่นซึ่งอยู่ในวัยเรียนนั้นเป็นความรักที่บริสุทธิ์ใจ ก่อตัวขึ้น
 จากความใกล้ชิดสนิทสนมและการมีโอกาสร่วมกิจกรรมกัน บางครั้งความรักจึงไม่
 ยั่งยืน มักเลิกร้างกันง่าย แต่ในขณะที่คนหนุ่มสาวอีกส่วนหนึ่งได้มองเห็นคุณค่าของความรักว่า

¹รำนำ "เริ่มต้นกัน...เมื่อวันฟ้าสวย" สารสาร 21 : 6 - 7, 113

หนึ่งที่สำคัญที่สุดของชีวิตคือการที่จะครองชีวิตสมรสให้ยั่งยืนต่อไปได้นั้นต้องอาศัยความเข้าใจซึ่งกันและกัน หนุ่มสาวในปัจจุบันจึงนิยมเลือกคู่ครองด้วยตนเอง โดยเลือกจากบุคคลที่ตนรักใคร่พอใจ ดังที่ปรากฏในเรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร¹ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าทัศนคติของคนที่มีความรักต่อพลาย แต่ทั้งสองมีความต้องการในการดำเนินชีวิตด้วยแนวทางที่ต่างกัน พลายเป็นแพทย์อยู่ในชนบทและต้องการให้คนไปอยู่ด้วย ส่วนคนพึงพอใจทำงานออกแบบตัดเย็บเสื้อผ้าอยู่ในกรุงเทพฯ ดังที่คนเล่าวา

ดูเหมือนคนต่างก็ยอมรับในความเป็นกันและกันของอีกฝ่ายหนึ่ง คนนั้นรักพลายมาก แต่ก็ไม่คิดว่าจะต้องยอมทำอะไรที่จะทำลายความเป็นตัวของตัวเอง และเช่นเดียวกับพลาย เขาไม่อาจจะทิ้งความคิดหรืออุดมการณ์ของเขาเพื่อคนใด

ดังนั้นคนจึงมีชายคนใหม่ที่เขาใช้ชีวิตของเขาในขณะที่คนอยู่ห่างไกล เขาคือชีวิตซึ่งอยู่ในกรุงเทพฯ เขารักคนต้องการแต่งงานกับคน ดังที่ชีวิตบอกว่า "ตลอดเวลาที่ผมรักคน มีคน ผมก็ไม่เคยมีใจไว้ให้ใครไหนอื่น ผมไม่ได้ต้องการให้คนรักผมมากมาย แต่อยากให้ออกไปนาน ๆ จะได้ไหม" ถ้าคนแต่งงานกับชีวิตคนก็จะได้อยู่ในกรุงเทพฯ ทำงานที่คนรัก ในที่สุดจึงเลือกชีวิต

จากเรื่อง "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" ของวชิรवार¹ ได้เสนอให้เห็นสภาพชีวิตของหญิงซึ่งมีการศึกษาสูงระดับปริญญาเอก เธอจะตัดสินใจเลือกคู่ครองได้ เธอก็ได้รักและรักผู้ชายมาหลายคน แต่ไม่ได้ตัดสินใจแต่งงานด้วยเลย ทั้งนี้เพราะความไม่เข้าใจกัน เช่นปัญหาจากแม่ผู้ชายซึ่งมีความเข้มงวดมีระเบียบจัดจนเกินไป หรือการที่ผู้ชายอีกคนหนึ่งไปแอบมีลูกกับสาวใช้ ในที่สุดหญิงจึงตัดสินใจมอบรักให้กับพันปวิ ซึ่งแม้จะ

¹วชิรवार "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" สตรีสาร 1 : 10 - 11, 116 - 119

ให้หนุ่มโสทรบริสุทธ์ เพราะเขามีภรรยาแต่แยกกันอยู่และกำลังจะหย่าร้างกันเพื่อมาทำงานกับบุรี เขาเป็นเพื่อนกับพี่ชายของเธอ ทั้งเธอและเขาคงก็เข้าใจกันดีจึงตัดสินใจจะแต่งงานกัน

และในเรื่อง "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" ของรุจนารถ¹ ก็ได้แสดงให้เห็นทัศนะในการมีคู่ครองของชายหนุ่มหญิงสาวในปัจจุบัน ที่ยึดถือความรักเป็นสิ่งสำคัญในการจะครองชีวิตคู่ เมื่อต่างมีความเข้าใจซึ่งกันและกัน แสดงว่าคู่มิตรช่วยเหลือกันเป็นบางครั้ง เมื่อวันเวลาผ่านไปก็สนิทสนมกันจนกลายเป็นความรักและตัดสินใจแต่งงานกัน ข้อความตอนหนึ่งที่แสดงถึงการตัดสินใจของราตรีที่จะแต่งงานกับเคโซว่า

ราตรีตัดสินใจที่จะแต่งงานกับเคโซ เธอตัดสินใจด้วยตัวเองโดยไม่ต้องการปรึกษาผู้ใหญ่ของเธอ หรือแม่แถมบอกกล่าวให้รับรู้ เพราะเธอถือว่าเธอแยกออกมาอยู่เองนานแล้ว และก็รับผิดชอบตัวเองตลอดมา จึงไม่จำเป็นต้องทำอะไรเช่นนั้น

2.4 ทัศนะเกี่ยวกับการแสวงหาความสุข

เป็นทัศนะที่แสดงให้เห็นความต้องการของเด็กวัยรุ่นเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขทางสิ่งต่าง ๆ ที่สามารถก่อให้เกิดความเบิกบาน สดใส อิ่มเอมใจ อันเป็นเครื่องบรรโลงให้ชีวิตมีความสุข โดยนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ว่า เด็กวัยรุ่นต้องการมีอิสระในการดำรงชีวิต อยากมีเวลาสำหรับการพักผ่อนหย่อนใจและมีความสุขในชีวิตให้มากที่สุด แต่พฤติกรรมบางประการก็ไม่เหมาะสม เพราะเด็กวัยรุ่นบางส่วนใช้จ่ายทรัพย์สินเงินทองอย่างสุรุ่ยสุร่าย โดยมีได้คำนึงถึงฐานะความเป็นอยู่ของบิดามารดา นิยมเที่ยวเตร่สนุกสนานรื่นเริง มีการแต่งกายแบบแปลก ๆ ใหม่ ๆ เพื่อเรียกความสนใจจากบุคคลในวัยเดียวกัน ซึ่งการกระทำเช่นนั้นเป็นภาระและก่อให้เกิด

¹รุจนารถ "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" สรรีสาร 10 : 8 - 9, 126 - 128

ปัญหาแก้รอบครัวได้ ดังที่ปรากฏในเรื่องสั้นคือ

เรื่อง "แสดงคนใหม่" ของแสงพันธุ์¹ แสดงให้เห็นชีวิตของเด็กสาววัยรุ่น ซึ่งเป็นเด็กบ้านนอกที่เข้ามาเรียนหนังสือในกรุงเทพฯ แสดงไม่สนใจภาระการเล่าเรียน แต่พอใจที่จะตกแต่งประดับกายให้สวยสดงดงามและแปลกใหม่เพื่อให้ตนเองเป็นคนทันสมัย เธอพอใจที่จะคบเพื่อนต่างเพศด้วยความภาคภูมิใจ และพร้อมที่จะเลิกคบหาสมาคมได้โดยง่าย ถ้าทัศนคติไม่ตรงกัน แสดงเห็นว่าเป็นโอกาสอันดียิ่งที่เธอจะไขว่คว้าหาความสุขให้แก่ชีวิตใหม่มากที่สุด โดยมีทั้งคำนึงถึงความรู้สึกของใคร ๆ แม่แต่พ่อแม่ของตนเองก็ตาม แสดงจึงเป็นตัวละครที่แสงพันธุ์ได้นำมาแสดงให้เห็นภาพชีวิตของเด็กวัยรุ่นส่วนหนึ่งในสังคมปัจจุบัน ที่มีลักษณะพฤติกรรมเช่นเดียวกับแสง โดยสามารถสอดแทรกทัศนคติดังกล่าวข้างต้นไว้ในเรื่อง "แสดงคนใหม่" ได้อย่างชัดเจน ดังข้อความตอนหนึ่งคือ

วันนี้แสงแอบก้มลงมองตัวเองด้วยความภาคภูมิใจหลายครั้ง และเกือบทุกครั้งเมื่อผ่านร้านที่ติดกระจกใสสะท้อนภาพได้ ทรงผมหยิกฟูแบบล่าสุด กางเกงสีเหลืองสด กับเสื้อผ้าวัยมัธยมสีเขียวยาวไม่แบบง่าย ๆ ตามสมัยนิยมเช่นเดียวกัน คอวีคอนข้างลึก ปากคั่นแขน อวดความเนียนนวลฉ่ำนวลตา ยิ่งเน้นด้วยสร้อยข้อมือแขกจากพาดูรีคั้งระย้าย้อยด้วยกระดิ่งอันจิ๋ว เสียงดังกรูกริ้งนาฬิกายามขยับมือ แสงคิดเข้มกลัดที่ปลายคอเสื้อค่านหน้าเป็นรูปริมฝีปากกระชับบางสีแดงคายนุหรี ซึ่งเรียกเสียงฮือฮาจากเพื่อน ๆ เมื่อเข้าห้อง มันเป็นความสุขอย่างหนึ่งที่ใคร ๆ จะต้องมองดูด้วยความคันตา แสงจึงเลือกรองเท้าส้นสูงโย่งสีน้ำเงินมีไหมพนที่ข้อเท้าเหมือนขุนศึกโบราณ เป็นรูปแบบของสาวชาวกรุงรสนิยมล้ำสมัยอย่างแท้จริง

¹แสงพันธุ์ "แสดงคนใหม่" สารสาร 2 : 6 - 7, 130 13 เมษายน

แสงแสวงหาความสุขให้กับชีวิตอย่างเต็มที่จากความสวสยสงครามของการแต่งกาย
 แสงภาควิชาใจว่าเธอสามารถทำได้เช่นนั้น โดยมิได้คำนึงถึงพ่อแม่ที่ทุ่มเทเงินทอง
 ingsเสียให้ได้เธอเรียนหนังสือ แสดงเห็นว่าการเล่าเรียนมิได้มีความสำคัญมากนัก แสง
 ingsพอใจและมีความสุขกับการใช้จ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย และการเปลี่ยนคู่วงเสมอ ๆ
 ingsข้อความอีกตอนหนึ่งที่แสงผันได้เสนอให้เห็นภาพชีวิตของแสงกับครอบครัวว่า

แสงหยุดที่ตู้กระจกขายเครื่องประดับ แล้วหยิบจี้ทองเครูปเท้าคนเส้นนั้น
 ขึ้นมาดูอย่างถูกใจ พลางนึกทบทวนดูว่าจะมีคนเคยใช้หรือยัง แสงถือเอาไว้
 แล้วมองดูเครื่องประดับอย่างอื่นบ้าง พลางชำเลื่องดูตัวเองในกระจกเงา
 หลังร้าน พอจะนึกยังงั้นถ้ามานเห็นแสงตอนนั้นและเครื่องประดับที่นี้ ราคา
 แต่ละชิ้นดูจะเป็นค่ากับข้าวได้ทั้งเดือน ซึ่งก็มี หอม กระเทียม พริกแห้ง ส่วน
 หมู เนื้อ เป็นบางวันนาน ๆ ที่ นอกนั้นก็ปลาในหนองคลองนั้นแหละ กลับจาก
 นานเย็น ๆ พอจะส่ายแพนบ่า หัวตะขงที่พอนี้ปลากลับมาทุกวัน กระนั้น
 พอดีว่าเสียค่ากับข้าวมากอยู่ดี ขนาดที่ว่าพอฐานะก็ มีนาให้เขา ส่งลูกหัวดี
 อย่างแสงมาเรียนกรุงเทพฯ ได้ พอจะรู้ไหมว่าเงินที่พอส่งมานะแสงเคินแฉวน
 ได้ไม่กี่วันหรอก คิดถึงพอก็เลยไปถึงพี่น้อง ใครจะนึกบ้างว่าพี่ ๆ ของสาว
 ล้ายยุคอย่างแสงจะใสแฉดซุสน้ำเงิน สีดำ กร้านแฉดอยู่กลางนา ไม่มีใคร
 ingsเรียนอย่างแสงหรอกเพราะ "หัวไม่ดี"

ในห้องคอนข้างรกเรือเพราะหาเวลาจักยากเต็มที่ แสงวางของที่ซื้อมา
 ลงบนเตียง แล้วหยิบดูที่ละชิ้นด้วยความพอใจ นี่ผัวจะชักชู้ใหม่หลายชิ้น
 รองเท้าสองคู่สำหรับใส่ล่าวลงและไปงาน ยังมีขนมระบบเคียวกับมะม่วงแฉฉิม
 ที่ซื้อมาแก้หิวยามดึก ลิปสติกที่ใช้ให้รับกับเสื้อตัวใหม่ น้ำหอมกลิ่นแปลก
 สำหรับงานปาร์ตี้อาทิตย์หน้ากับแจคสจวรูปหล่อ เขามีพรอทั้งรูปสมบัติ
 และคุณสมบัติที่จะอุปถัมภ์แสงได้ เหมือนบ่อม อ็อค าลา ซึ่งเลิกราไปตาม
 วิถีทาง ทุกคนควรมีคุณสมบัติสองประการนั้นสำหรับสาวสวยที่ไม่รวนกันอย่าง
 แสง

แสดนึกขึ้นเมื่อนึกถึงรักแรกกับพี่โจ ตอนนั้นเด็กสาวเขาวัยเอาจริงกับการเรียน สายตาพี่โจเต็มไปด้วยความเอ็นดู แต่พี่โจก็เลือกเอาพี่เอสาวที่ได้ชื่อว่าเปรี้ยวที่สุดในคณะ หยาปากแดง แต่งตัวเดี๋ยว แสดร้องไห้เสียจนร่างอวมอกของวัยสาวกลายเป็นหุ่นนางแบบอยู่ทุกวันนี้ แล้วแสดก็ปรับปรุงตัวเองใหม่ อะไรที่พี่เอทำได้แสดก็ทำได้ยิ่งกว่า ใคร ๆ ก็หันมาสนใจ สัมเด็กสาวที่มดเคี้ยว หอมคำราร่าเลมหนา น่านั่น แสดจึงมีสร้อยหน้าชื่อว่า "แสดแสด" นับแต่นั้น แสดมีคนมารุมมากมายและจะเลือกคนที่มีความสัมพันธ์ที่สุด โดยเฉพาะทรัพย์สินสมบัติ เมื่อถูกพันมากไปก็ต้องเปลี่ยน จะแปลกอะไรถ้า "ทัศนะไม่ตรงกัน" ก็การาสอลลิ่วกเขายังทักกันไม่แปลกเลย เราน่าจะยอมรับในสิทธิส่วนตัวอันนี้บ้าง

ในเรื่อง "กัณธตามสมัยไม่ทันนี้ครับ" ของรุจนารด¹ ได้เสนอให้เห็นวิธีการแสวงหาความสุขด้วยการร้องรำทำเพลงความแบบตะวันตก มีการเต้นรำด้วยจังหวะเร้าร้อนและแต่งกายด้วยแฟชั่นแปลก ๆ ซึ่งเด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มักจะพอใจและมีความภาคภูมิใจรู้สึกมีความสุขถ้าคนใดกระทำเช่นนั้น ทั้งข้อความตอนหนึ่งคือ

ถ้ารณรงค์เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่ที่กำลังสนุกสนานไปกับการ "คั่น" ในงานวันสงกรานต์ปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และสิ่งที่กำลังและเพื่อน ๆ ต่างพากันคั่นกันมากยิ่งขึ้นคือ การแต่งกายของจอมเพื่อนสาว โดยตัวเสื้อเป็นตาข่ายโปร่งมองเห็นเข้าไปเห็นถึงเนื้อหนังมังสาได้อย่างถนัดตา มีหน้าซำยังเห็นเนื้อขาวผ่องที่ไม่มียะโรมาปิดบังอีกด้วย...ยายจอมเดินกรายไปกรายมาอย่างไม่เกรงสายตาใคร เธอทำท่าเหมือนไม่รู้วาทะนั้นเธอแต่งกายด้วยอารมณ์ห่อหุ้มคอสายตา

¹รุจนารด "กัณธตามสมัยไม่ทันนี้ครับ" สตรีสาร 37 : 16 - 17, 115 -

เพียงใจ เพราะนอกจากเสื้ออวแวนหลังตัวนั้นแล้ว เขอยังสวมกางเกง
สีคำเป็นมันวาวที่ฟิดเปรี๊ยะจนมองเห็นส่วนสัคทุกส่วนได้อย่างชัดเจน ไม่ต้อง
เสียเวลาเคาเลยที่เดียว

เพื่อนอีกคนหนึ่งที่มาใหม่คือเจ้าชาติจอมเกรประจําห้องเรียน วันนี้
ชาติแคงตัวแบบ "เด็กฮาร์ด" คือกางเกงขาลอย สีนํ้า ฟ้า ฟิดจนแทบจะ
ไม่น่าเชื่อว่าจะได้ใส่ได้ เสื้อบางจอยรักรูป ส่วนทรงผมนั้นฟูตั้งราวกับเจดีย์
ทั้งป้าช้า แถมคาคผ้าสีแคงสคที่หน้าผาก เพื่อน ๆ ทุกคนออกไป "คีน"
กันอย่างสนุกสนานมีความสุข แถก่าชรเกิดความรู้สึกตรงข้าม ถึงความคิด
ของเขาคือ

ทุกคนเพลิดเพลินอยู่กับท่วงท่าของคนที่เราเรียกว่า "ฮวิงสุดเหวี่ยง" แต่
ถ้าชมองลีลาเหล่านั้นนาน ๆ เข้าก็รู้สึกปวดศีรษะขึ้นมาทันที ๆ เขาไม่คิด
เลยว่าสิ่งเหล่านี้จะเรียกว่าเป็นความสุข คุณไม่มีจังหวะจะโคนที่แน่นอน
เอาเสียเลย คางคนก็คางโยกไปตามแนวที่คนถนัด คุณแล้วท่าจะเมื่อยมากกว่า
สนุก

สำหรับการแสวงหาความสุขอีกรูปแบบหนึ่งที่เด็กวัยรุ่นนิยมกันมากคือ การแสวงหา
สิ่งที่มาช่วยบรรเทาจิตใจให้มีความสุขขึ้นได้ด้วยการรับสไฟเพราะจากเสียงเพลง
และการฟังเพลงจากรายการวิทยุ ซึ่งเป็นการพักผ่อนสันทนาการที่ให้ความเพลิดเพลิน
ได้เป็นอย่างดี บางครั้งยังเป็นที่รองรับอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้ฟังอีกด้วย
ทั้งวัยรุ่นมักนิยมเขียนจดหมายไปคุยกับนักจัดรายการเพลง เขียนไปเล่าเรื่องราวต่าง ๆ
หรือบางครั้งก็ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับคนอื่นด้วย ดังที่ นฤเบศร์ได้แสดงทัศนะดังกล่าวไว้
ในเรื่อง "คืนวันศุกร์" และอ้อม ก็ได้แสดงไว้ในเรื่อง "คืนกับนักจัดรายการวิทยุ"
ในเรื่อง "คืนวันศุกร์" ของนฤเบศร์¹ เด็กหนุ่มสาววัยรุ่นนิยมเขียนจดหมาย

¹นฤเบศร์ "คืนวันศุกร์" สตรีสาร 8 : 6 - 7, 123 - 124 22 พฤษภาคม

ไปทุกคู่และเล่าประสบการณ์ชีวิตที่เป็นปัญหาของคน ซึ่งผู้จัดรายการก็พยายามคลี่คลาย
ปัญหาต่าง ๆ ให้ และจัดเพลงให้เข้ากับบรรยากาศในเรื่องนั้น ๆ ดังข้อความตอนหนึ่ง

จอ

ต่อไปนี้เป็นไปรษณียบัตรแผ่นเล็กมีรูปหัวใจสีแดงเล็ก ๆ ด้วย แต่เสียค้ายจัง
ที่มีรอยแหวน เอ...ใครนะแอบแตะ ...เออ... / เจาของหัวใจ
แหวน ๆ ดวงนี้คือ ...เคยคว้าเขียนหัวใจจัง ออ เจทรีรับ ซอส์น ๆ เจทรี
บอกว่า "เมื่อวานนี้เราเคยรวมนวนมาด้วยกัน ฉันอาศัยเขาเป็นร่มเงา
และความอบอุ่น แต่วันนี้เขาโค่นร่มเงาและดับไฟอบอุ่นนั้นเสียแล้ว มันเจ็บปวด
นะ คืนวันศุกร์...เจทรี"

ครับ ผมเข้าใจความรู้สึกนี้ดี มันจะไม่มากแต่ก็พอจะบอกกับเจทรีได้ว่า
หัวใจทุกดวงคงมีอิสระเหมือน ๆ กันที่เจทรีมีอิสระที่จะให้ และก็มีอิสระที่
จะปฏิเสธ ความเจ็บปวดนั้นเขาก็คือความจริงที่เราไม่อยากจะยอมรับ
กับการปฏิเสธนั่นเอง ฟังเพลง "เมื่อวานนี้" ของสี่เกาทองอย่างตั้งใจนะครับ
เจทรี และหวังว่าเมื่อ "เมื่อวานนี้" จบลง เจทรีก็คงจะพร้อมที่จะเริ่มต้นอีก
ครั้งกับวันพรุ่งนี้

คุณ ๆ ที่รักครับ คืนวันศุกร์คือช่วงเวลาที่คุณ ๆ จะได้จัดความซนมัน
ออกมาเป็นคำถาม เราจะคุยกันและช่วยกันหาคำตอบที่ดีในทุก ๆ เรื่อง
พร้อมทั้งฟังเพลง เพราะสบาย ๆ ช่วงท้ายรายการผมจะเปิดเพลงตาม
คำขอโดยเริ่มจาก...แหวนของเพลง "น่ารัก" น้อยขอฟัง..."คอย"
ลองบอกว่า..."รักฉันนั้นเพื่อเธอ" ส่วนผู้ที่ใช้ชื่อว่า...แอมรัก อยากฟัง
"หนักรัก" ปิดท้ายด้วยน้องบอย...บอกมาหวน ๆ "หัวใจชายชาค"...

เจ็ดครับ

จากเรื่อง "ศึกกับนักจัดรายการวิทยุ" ของอ้อม¹ ได้แสดงให้เห็นความนิยมในการแสวงหาสิ่งจรรโลงใจ จากเสียงเพลงในรายการเพลงจากวิทยุอีกเช่นกัน ซึ่งวิทยุคนบางคนอาจจะติดใจหลงใหลจนเกินไปอีกด้วยก็ได้ ดังที่อ้อมบอกว่า

แปดสิบเปอร์เซ็นต์ของวิทยุคนที่ฟังวิทยุต้องมีรายการที่จะต้องติดตามฟังกันเป็นประจำเพราะชอบนักจัดรายการ วิทยุของอ้อมหมายถึงหนุ่ม ๆ สาว ๆ ที่อยู่ชั้นมัธยม เตาที่อ้อมคุยมา ส่วนมากจะเป็นเด็ก ม.3 ถึง ม.5 - ม.6 ก็เรียกว่าเป็นวัยที่กำลังกริ๊งกร๊าก คลั่งคาราคาซังคนเก่งคนดังใจละ

อ้อมได้เล่าถึงสิ่งซึ่งเป็นเพื่อนที่หลงใหลเสียงเพลงพร้อมทั้งนักจัดรายการด้วย เมื่อเธอจะเลิกจัดรายการเพราะต้องติดตามสามีไปอยู่ต่างประเทศ ที่เกิดความรู้สึกนึกหวังและเสียใจมาก ที่เป็นผู้มีรสนิยมในทางศิลปะ มีความคิดสร้างสรรค์ ก็ชอบฟังเพลง "แจ๊ส" มากที่สุด เมื่อรายการหนึ่งจัดเพลง "แจ๊ส" ที่จึงพอใจและถูกใจมากถึงที่อ้อมเล่าว่า

ก็ตั้งใจแน่วแน่มายไปชื่นชมความดีของรายการ ว้าง ๆ ก็โทรศัพท์ไปหาบ่อยครั้งที่ไปเยี่ยมเยียนถึงบริษัท แล้วก็กลับมาซาบซึ้งกับความดีความน่ารักของ "เธอ" ที่จริงอ้อมก็ชอบรายการนี้เหมือนกัน เพราะ "เธอ" ไม่พูดมาก แต่เปิดเพลงก็ เราฟังรายการนี้มาได้สัก 2 ปี ความชอบของที่นี่มีต่อรายการนี้ไม่ได้น้อยลงเลย

การแสวงหาความสุขอีกวิธีหนึ่งที่วิทยุคนนิยมมากคือ การชมการแสดงดนตรี โดยได้มีโอกาสผ่อนคลายอารมณ์ร่วมกับเสียงเพลงเหล่านั้นด้วยการร้องและปรบมือ อีกทั้งก็ส่งเสียงกริ๊งกร๊ากหัวเราะหัวเราะอย่างเต็มที่ บางคนก็หลงใหลนักดนตรีซอลาเซ่น

¹ อ้อม "ศึกกับนักจัดรายการวิทยุ" สตรีสาร 36 : 8 - 9, 117

ภาพฉายอีกด้วย ซึ่งเด็กหนุ่มสาววัยรุ่นส่วนใหญ่จะรู้สึกมีความเพลิดเพลินและมีความสุข
 เมื่อได้กระทำเช่นนั้น ดังทัศนะความคิดเห็นดังกล่าวที่ปรากฏในเรื่อง "ไปดูคอนเสิร์ต"
 ของชมพู¹ ซึ่งคุยกับเพื่อน ๆ รวม 5 คน นักกันไปดูดนตรีหรือคอนเสิร์ตวงหนึ่ง ซึ่งเป็น
 วงที่กำลังเป็นที่ชื่นชมของคนทั่วไป มีผู้ชมเฝ้ารอคอย และแออัดยัดเยียดเพื่อช้อนบัตรเข้า
 มกัณอย่างมากมาย กว่าคุยและเพื่อน ๆ จะได้เข้าชมก็ต้องได้รับความลำบากทุกทีเลย
 ออกรู้ คงข้อความตอนหนึ่งคือ

ช่วงแห่งความสุขที่วัยรุ่นนิยมไขว่คว้าไว้เมื่อ...ดนตรีเริ่มแสดงแล้ว เสียง
 ดนตรีดังกระหึ่ม เสียงปรบมือ และเสียงกรีกดังขึ้นด้วยความมัน พวกเราทั้ง
 5 ก็กรีกกันเต็มที่...เราทั้ง 5 ผลัดกันชม ผลัดกันแห่หน้าดนตรีคนโปรดของ
 แต่ละคน และฟังเพลงกันอย่างเพลิดเพลิน...วันนั้นพวก เราช่วยกันร้องเพลง
 แล้วปรบมือ พร้อมทั้งเปล่งเสียงกรีกออกมาทุกคน เราสนุกสนานกันอย่าง
 เต็มที่ คุยกลับบ้านด้วยความสนุกและประทับใจที่สุด

จากเรื่อง "กว่าไรชีวิต" ของหนูชีวี² ก็แสดงทัศนะเช่นเดียวกับเรื่อง
 "ไปดูคอนเสิร์ต" นั่นคือ แสดงให้เห็นว่าวัยรุ่นจะมีความสุขมากที่สุดถ้าได้ไปชมการแสดง
 ดนตรี ได้แต่งกายอย่างพิถีพิถันประณีต หรืออาจจะแต่งกายด้วยลักษณะที่แสดงให้เห็นว่า
 เป็นคน "ทันสมัย" แล้วปล่อยอารมณ์ให้เพลิดเพลินกับเสียงเพลง การปรบมือ ส่งเสียง
 กรีกดัง นอกจากหนูชีวี ยังได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการนิยมวัฒนธรรมตะวันตกผ่านทาง
 คำละครว่า ในปัจจุบันนี้ไทยเราได้รับเอาวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาอย่างมาก ซึ่งการ
 ร้องว่าทำเพลงตามแบบสากล การเต้นรำ และการส่งเสียงกรีกร้องไปตามอารมณ์
 เพลงนั้นไม่ใช่เรื่องเสียหายแก่ประเพณีไทย กลับทำให้ชีวิตรับมรสุมแห่งความสุข

¹ชมพู "ไปดูคอนเสิร์ต" สตรีสาร 12 : 6 - 7, 105 19 มิถุนายน 2525

²หนูชีวี "กว่าไรชีวิต" สตรีสาร 23 : 8 - 10 4 กันยายน 2526

ฉากที่สุด ในปัจจุบันเป็นระยะเวลาที่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแล้ว ผู้ใหญ่จึงควรยอมรับ
วัฒนธรรมการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นด้วย ดังนั้นจึงไม่เห็นด้วยที่ผู้ใหญ่จะมาขัดขวางใน
เรื่องดังกล่าว ดังข้อความที่แสดงให้ทราบถึงความคิดและการกระทำของตัวละครในเรื่อง
ก่อน

รุ่งกับเพื่อน ๆ ใต้นักกันไปชมดนตรีที่โรงแรมแห่งหนึ่ง รุ่งพิถีพิถันกับการ
แต่งกายเป็นพิเศษ แต่เมื่อเธอไปถึงสถานที่ดังกล่าว เธอก็ได้พบว่ายังมีวัยรุ่น
อีกเป็นจำนวนมากที่แต่งกายกันได้อย่างสวยงามแพรวพราวตา...

เมื่อโฆษกกล่าวเปิดรายการแล้ว กรีก...เสียงกรีกดังขึ้นจากบรรดา
วัยรุ่นผู้คลั่งไคล้และหลงใหลเสียงเพลง...ภายในชั่วระยะเวลาชั่วโง
กว่า ๆ นั้น เสียงเพลงดังขึ้นสลับกัน ทั้งเพลงไทยยุคอดีตและเพลงฝรั่ง
ยุคนิยมหลาย ๆ แบบ รุ่งรู้สึกสนุกอย่างเต็มที่ ร้องเพลง ประหม่อ ถ่ายรูป
หัวเราะ แล้วก็ทำอะไรอีกเยอะแยะเลย...

วันรุ่งรู้สึกมีความสุขมากที่สุดวันหนึ่งที่เคย รุ่งนึกคำพูดของ
ผู้ใหญ่บางคนว่า เด็กสมัยนี้ชอบทำอะไรไม่ค่อยจะถูกคง อย่างเช่นไป
กรีกกรากตามอย่างฝรั่ง รุ่งว่าไม่แปลกเลย ในเมื่อยุคสมัยเปลี่ยนไป
อะไร ๆ ก็ต้องเปลี่ยนตามไป และก็ยอมรับกันอย่างหน้าขึ้นว่า
วัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีบทบาทอย่างมากในสังคมไทยปัจจุบัน รุ่งคิดว่า
ไม่น่าจะเป็นเรื่องผิดอะไรเลย เราไม่ได้ไปทำอะไรเสียหาย เพียงแค่ไป
ฟังเพลง ร้องกรีก ๆ บ้าง ถ่ายรูป ขอลายเซ็น แล้วก็กลับบ้าน ต่อจากนี้ไป
อีกสัก 10 - 20 ปี โอกาสเช่นนี้ก็หาไม่ได้อีกแล้วก็ต้องเสียค่ายวันวารใน
อดีตที่เราไม่ได้ใช้มันไปอย่างคุ้มค่าจนต้องมานั่งเสียใจอยู่คนเดียว

จากการศึกษาทัศนะเกี่ยวกับการแสวงหาความสุขอันยอมเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า
นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" แสดงทัศนะว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ
โดยเฉพาะในเรื่องการแสวงหาวิธีการพักผ่อนหย่อนใจด้วยการสนทนากับเสียงเพลง

การเห็นว่าเป็นจังหวะที่เราร้อน การเที่ยวในสถานเริงรมย์ต่าง ๆ และพอใจที่จะ
 กู้ยืมเสื้อผ้า หางผม ที่แปลกใหม่ เพื่อกระทำตัวให้เห็นว่าคนดีเป็นผู้นี้ "รสนิยม"
 นั้นเดียวกัน การกระทำดังกล่าวสร้างภาระให้เกิดแก่ครอบครัวทำให้มีรายจ่ายเพิ่มสูงขึ้น
 นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จึงได้แสดงออกทางวรรณกรรมเพื่อให้นักคิดที่เกี่ยวข้องทั้งพ่อแม่
 ปกครอง หรือแม่แต่บุคคลที่อยู่ในวัยดังกล่าวได้รับทราบถึงความต้องการและพฤติกรรม
 ดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันและได้ชี้แนะให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ซึ่งพ่อแม่
 ควรสนใจเอาใจใส่ต่อพฤติกรรมของลูกหลานให้มากขึ้น เพื่อชี้แนะแนวทางในการประพฤติ
 ปฏิบัติที่ถูกต้องดีงามด้วย

3. โลกทัศน์ทางการศึกษา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะมนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับผู้อื่น
 จึงจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในสังคม การศึกษาเป็นวิธีการที่มนุษย์ถ่ายทอดความรู้
 ทักษะคติ แบบของความประพฤติ และมรดกทางสังคมแก่ชนรุ่นต่อไป เป็นการช่วยพัฒนา
 ความคิด ความรู้ ความสามารถ เพื่อให้เข้าใจสังคมที่เขาเป็นสมาชิกอยู่ และสามารถ
 ปรับตัวให้เข้ากับคนอื่น ๆ ในสังคม รัฐบาลเกือบทุกประเทศในโลกเล็งเห็นความสำคัญ
 ของการศึกษา จึงได้มีการบังคับให้เรียนหนังสือโดยการกำหนดอายุขั้นต่ำไว้เพื่อให้
 ประชาชนมีการศึกษาก็ เพราะการศึกษาคือบ่อเกิดแห่งปัญญาและพลานามัย¹

นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องการศึกษา
 ไว้ว่า การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญสำหรับชีวิตของคนเราในปัจจุบัน คนที่ไม่มีโอกาสเข้ารับ
 การศึกษาจะกลายเป็นคนโง่ที่ถูกตมตุนหลอกลวงได้ง่าย ดังนั้นผู้ปกครองจึงพยายาม
 ขวนขวายหาเงินมาส่งลูกหลานให้ได้เรียนหนังสือ เพื่อให้ได้มารับประสบการณ์ที่กว้างขวาง
 ทันต่อเล่ห์เหลี่ยมของคน และสามารถนำไปประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตนเองในอนาคต
 นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เชื่อว่า การศึกษาจะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของ

ลูกได้ คนที่มีการศึกษาจะเป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้นแม่พอมแม่จะยากจนเพียงใดก็จะมีโอกาสที่จะส่งเสียให้ลูกหลานได้ศึกษาเล่าเรียน จะได้ไปประกอบอาชีพที่ดีกว่าอาชีพเดิมของพ่อแม่ที่ไร้เกียรติและมีแต่ความยากจน ถึงความดีของตัวละครชานาซากะจนถูกคัดลอกจากพวกนายทุน ในเรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของตะวัน¹ ว่า

"เขาช่างเรียกพวกเราได้เหมาะสมจริง ๆ พ่อมันไม่มีความรู้ ถูกเขาหลอกเขาโกงเอาเสมอ แต่เอ็งจะต้องดีกว่าพ่อ พ่อจะให้เอ็งเรียนหนังสือสูง ๆ จะได้เป็นเจ้าคนนายคน แม่จะต้องชานาซากะไรก็ยอม"

ในเรื่อง "ปีเกษกรร" ของปาน เฉชา² ก็เช่นเดียวกันที่พ่อเขาสุขเห็นความสำคัญของการศึกษาว่าจะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของลูกหลานได้ จึงอยากจะให้เรียนหนังสือสูง ๆ เพื่อจะได้ไม่ต้องมาเป็นชาวไร่ชาวนาอีก แต่อุปสรรคสำคัญคือความยากจนนั่นเอง และเนื่องจากการศึกษาในชนบทของไทยส่วนใหญ่จะมีแค่เพียงระดับประถมศึกษาเท่านั้น การที่จะส่งบุตรหลานให้ได้รับการศึกษาในชั้นสูง ๆ ก่อให้เกิดการส่งไปศึกษาต่อในเมือง ซึ่งจะต้องใช้เงินมาก ผู้ที่จะกระทำได้นั้นต้องมีฐานะดีพอสมควร มีผู้ใหญ่ยากจนคนแค่นั้นแหละ เด็ก ๆ ในชนบทอีกเป็นจำนวนมากจึงต้องออกจากโรงเรียนไปช่วยพ่อแม่ หรือผู้ปกครองทำมาหากินตามอาชีพเดิม ถึงความรู้สึกนึกคิดของพ่อเขาสุขคนหนึ่งคือ

แถมองตามรางวัลหลานชายของแกที่เดินลับเข้าไปในกระทอม แกเคยคิดจะให้ไอ้คนน้อยเรียนหนังสือ เรียนให้ไต่มาที่สุด แกเคยคิดอยากให้อีคนน้อยพ้นสภาพที่เป็นชาวไร่ ชาวนาอย่างแก เมื่อแกแก่เขาจะได้ฝากฝังไป

¹ ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สตรีสาร 48 : 6 - 7 2 มีนาคม 2523

² ปาน เฉชา "ปีเกษกรร" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์

แต่แกก็ไม่สามารถส่งมันให้สูงกว่าชั้น ป.4 ได้ เพราะโรงเรียนที่มันเรียน
นั้นไม่มี ป.5 และอีกอย่างเงินทองของแกมันจะซื้อมายามไอ้คนน้อยเป็นไข
ยังไม่มีเลย แกนึกถึงไอ้สมชายหลานตาเต็มเพื่อนเก่าของแก ซึ่งขณะนั้นไอ้
สมชายมันเรียนอยู่ ป.6 แล้ว ตอนอนาคตของไอ้สมชายต้องไกลกว่านี้
เพราะตาเต็มแกได้ถูกเขยรวบ มีโรงสีข้างตั้งอยู่ท้ายตลาด มีรถยนต์ มี
ของกินดี ๆ

ไอ้คนน้อยของพ่อเขาสุขจึงต้องอยู่ช่วยพ่อเขาหาเงินตามประสาคนท้องนา
ด้วยการ ตกปลาหรือวิดปลาคตามหนองตามบ่อเรื่อยไป

ในเรื่อง "คอกฝ้ายในวันเด็ก" ของนฤเบศ¹ คอกฝ้ายก็คิดถึงเพื่อน ๆ ที่ไม่มี
โอกาสได้เรียนหนังสือจนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เหมือนคอกฝ้าย ต้องออกเรียนตั้งแต่
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากความยากจนนั่นเอง ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

ถึงคราวนี้คอกฝ้ายก็คิดถึงเพื่อนวัยเดียวกันอีกหลายคน ทั้งชายและหญิง
ที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน มีหน้าซำยังต้องอยู่กับบ้านทำงานหนักเหมือนผู้ใหญ่
เออหนอ ถ้าอี...เอ๋ยครูสายฝนเขาไม่ให้พุดนี่นะ...ถ้าเป็นไปได้นะ
คอกฝ้ายคงจะสนุกมากเชียวละ หากว่าวันเด็กนี้...นั่งไหม บัวสี คอกคำ
นิค แล้วก็พวกไอ้ไซ ไอ้แดง จะไปเที่ยวด้วยกัน แต่เดี๋ยวก่อนจะต้องเลี้ยง
ควาย โดยเฉพาะพวกผู้ชาย แล้วก็พวกผู้หญิงก็ต้องเลี้ยงน้องอยู่บ้านวัน
เสาร์นี้

กลับมาบ้านเย็นนั้น...คอกฝ้ายก็คอกฝ้ายจะแบ่งลูกอมนี้ให้พวกนั่งไหม
บัวสี คอกคำ แล้วก็พวกไอ้ไซ ไอ้แดง ด้วย มันเลี้ยงควายอยู่หน้า คงจินา
คอกฝ้ายที่ได้มาเที่ยวสนุก คอกฝ้ายส่งสารพวกเพื่อน ถ้าครูซัพพานาคอยก็จะดี

¹นฤเบศ "คอกฝ้ายในวันเด็ก" สารสาร 45 : 6 - 8, 135 8 กุมภาพันธ์

คอกฝ้ายคิดว่าเพื่อน ๆ คงจะคงสนุกเหมือนคอกฝ้ายแน่ ๆ คอกฝ้ายยังจำที่
นั่งใหม่บอกเมื่อตอนจบชั้นประถมได้เลยว่า "กูอยากเรียนหนังสือ แต่แม่
บอกว่าออกมาช่วยเลี้ยงน้องคิดว่า กูชอบอ่านหนังสือ แต่อีกหน่อยคงอ่านไม่ออก
แล้ว"

จากเรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน"¹ สิทธิโชคก็ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับ
การศึกษาไว้ว่า จะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมได้ เมื่อพ่อเป็นคนยากจนไม่มีความรู้ต้อง
ทำงานบริษัเล็ก ๆ จึงตั้งใจที่จะส่งลูกให้ไปเรียนสูง ๆ จะได้มีความรู้สามารถประกอบอาชีพ
ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่าพ่อ ไม่ต้องลำบากเหมือนพ่ออีก ลูกจึงตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
ดังที่ลูกบอกว่า

เพราะฉะนั้นฉันจึงเป็นคนเดียวในครอบครัวที่ได้เรียนหนังสือ ฉันจะ
พยายามเรียนให้มากที่สุดเพื่อที่ฉันจะได้ไม่ต้องทำงานที่ง่าย ๆ ไม่มีอะไร
และน่าเบื่ออย่างพ่อ

เมื่อพ่อแม่ทะเลาะกัน แม่ซึ่งเคยตั้งใจจะหักห้ามมาหาเงินเพื่อนำเงินมา
ส่งเสียให้ลูกได้เรียนสูง ๆ ก็หมดความตั้งใจและบอกว่า

"พ่อแก่เขาจะไม่รักแกอีกแล้ว เขาไปมีเมียใหม่ มีลูกใหม่ ฉันคงส่งเสีย
แกเรียนสูง ๆ ไม่ไหวแล้ว เพราะแค้นฉันก็เหนื่อยแทบเลือกตากระเด็น ลำพัง
เงินที่ได้จากขายขนมเป็นค่าข้าวคาก็แทบจะไม่เหลือแล้ว เลิกเรียนไปขอทาน
เถอะ" แต่พอยืนยันว่า ยังไงพ่อก็ต้องให้ฉันได้เรียนหนังสือ

ในเรื่อง "เลี้ยวหนึ่งของชีวิต" ของ ใจจรรย² ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับเรื่อง

¹สิทธิโชค "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" สตรีสาร 41 : 6 - 7

¹¹ มกราคม 2524

²ใจจรรย "เลี้ยวหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 17 : 8 - 9, 127 25 กรกฎาคม

การศึกษาว่า ในทัศนะของคนทั่วไปนั้นการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและมี
 ความจำเป็นยิ่ง เมื่อมีการจัดการศึกษาภาคบังคับ เด็กทุกคนต้องเข้าศึกษาเล่าเรียน
 และมีผู้ปกครองบางคนที่มีทัศนะต่างออกไปอีกโดยเห็นว่า ครอบครัวก็เป็นแหล่งที่ให้
 ประสบการณ์ในการดำรงชีวิตได้อย่างเพียงพอแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน
 ก็ได้ แต่ใจจริงก็ไต่พยายามชี้ให้เห็นว่าการศึกษาในโรงเรียนยังเป็นเรื่องสำคัญเสมอ
 คนที่ไม่ได้เรียนหนังสือเป็นคนโง่ ซึ่งได้แสดงทัศนะนานเจ็ดเจ็ดโดยตลอด ทั้งข้อความ
 ก่อนหนึ่งคือ

เจ็กเจ้งอยากเรียนหนังสือกับเขาบ้าง แกลูก ๆ ของเตี้ยทุกคนไม่มีใคร
 ได้เรียนหนังสือเลย ทำไมถึงไม่ฝึกกฎหมายนะ ก็เจ็กเจ้ง เคยรู้ว่าถ้า
 ไม่เรียนกฎหมายนี่นา นีเจ็กเจ้งอายุถึงเก้าขวบเข้าไปแล้ว เจ็กเจ้งเป็น
 ลูกคนสุดท้าย มีพี่ ๆ อีกหกคนเป็นพี่ชายห้า พี่สาวหนึ่ง พี่ทุกคนก็ไม่เคยเรียน
 หนังสือ อย่างดีก็เรียนลูกคิดไว้ช่วยขายของทั้ง ๆ ที่ทุกคนถือสัญชาติไทย
 เชื้อชาติไทย หรือว่าตำรวจเขาจะเอารื่องกับลูกคนจีนที่เป็นจีนทั้ง
 เชื้อชาติและสัญชาติอย่างเตี้ย แต่เตี้ยเคยบอกลูกไว้ว่า "เรียนได้ แต่
 เรียนพวกภาษาจีน เรียนลูกคิดบัญชีไว้ดีกว่า ไม่งั้นก็ช่วยทำงาน เรียน
 หนังสือไทยเรียนไปทำไม"

แต่ภาษาจีนละ เจ็กเจ้งอยากจะถามนัก เรียนไปทำไมกัน ในบ้านก็
 ไม่เคยเห็นไต่ยีนใครพูด เคยเห็นแค่เตี้ยเขียนบางครั้ง คนที่มากินของใน
 ร้านก็ไม่เห็นพูด เจ็กเจ้งลึกลับหยอกล้อตามแม่กับพี่สาวไปตลาดก็ไม่เคยไต่ยีน
 ใครพูด มีแต่คนไทย บางคนก็พูดอย่างอื่นซึ่งเจ็กเจ้งก็ไม่เข้าใจ พี่สาวที่
 ไปช่วยซื้อเพ็กตั้ง ทำรู้เต็มอกว่านั่นแหละภาษาฝรั่ง พี่สาวคนนี้ก็ไม่ได้เรียน
 หนังสือเหมือนเจ็กเจ้งจนเคียวนี้อายุเข้าสิบเจ็ดปีแล้ว กำลังจะออกเรือน
 อยู่แล้ว พูดไปก็ไม่น่าเชื่อแต่เป็นเรื่องจริง ถ้าเจ็กเจ้งเป็นคู่รักของเพ็กตั้ง
 เจ็กเจ้งจะไม่เลือกหรอก เพราะเพ็กตั้งเป็นคนโง่ ไม่มีวิชาติดตัว คัดแต่
 แคงตัว แต่เจ็กเจ้งก็ไม่ได้เป็นคู่รักของเขาและก็ไม่ได้อ่านหนังสือด้วย

โจรรักษ์ ได้เสนอทัศนะในเรื่องการศึกษาไว้อีกด้วยว่า การศึกษาจะช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของบุคคลได้ ดังที่เจ็กเจ็งเกิดความรู้สึกไม่อยากช่วยส่งอาหารให้คนตกค้าที่ขอบเรียกเธอว่า "หมวย" เธออยากไปโรงเรียนจะได้มีคนเรียกว่า "งามตา" ไม่ต้องทนกับสภาพเช่นนี้ ถึงขอความค่อนหนึ่งคือ

"อืหมวย อืมววยววย โตะนี้เบียร์สามขวดยังไม่ได้เลย ซ้าชิตาย"

เจ็กเจ็งรับคำแล้วก็เดินนำเข้าไปหลังร้าน คำว่า "หมวย" หรือ "มววย"

โดยเฉพาะเดิม "อื" เขาช่างหมากช่างแหยงใจคำเจ็กเจ็งสั้นดี เจ็กเจ็งเป็นคนไทยไม่ใช่คนจีน เด็กหญิงอยากร้องตะโกนให้ลั่นโลก เจ็กเจ็งให้พี่ชายไปส่งแทน ส่วนคนเลี้ยงเข้านอนเสีย กว่าจะหลับได้เจ็กเจ็งก็มีเวลานึกถึงโรงเรียนที่เจ็กเจ็งฝันใฝ่มานาน เวลาไปตลาดเจ็กเจ็งจะยืนเหม่ออยู่หน้าร้านของชำที่ตรงข้ามกับโรงเรียนเป็นเวลานานตรายเท่าที่แม่สั่งของอยู่ โรงเรียนมีเพื่อนแะ ๆ มีครู มีสนามเด็กเล่น เจ็กเจ็งจะกลายเป็น "งามตา" หรือ อย่างน้อยก็ "หนู" แทน "หมวย" ซึ่งบางครั้งก็จิก "อืหมวย" ไปเลย แต่โรงเรียนก็เป็นแค่ความฝันที่เป็นอยู่ทางหากคือความจริง เจ็กเจ็งไม่อยากให้มีพรุ่งนี้เลย...พรุ่งนี้จะต้องเป็น "หมวย" อีก เหมือนที่เจ็กเจ็งเคยเป็นมาตั้งแต่จำความได้

ในเรื่อง "เรื่องของน้องเป้า" ของนฤเบศ¹ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า โรงเรียนเป็นที่รวมของชนทุกชั้นทุกระดับของสังคม การศึกษาจึงช่วยยกระดับฐานะทางสังคมของบุคคลได้ กล่าวคือ เมื่อได้เข้าศึกษาเล่าเรียนจะมีความแตกต่างกันอีกต่อไป ทุกคนจะมีสภาพเดียวกันหมดไม่ว่าจะมีฐานะแตกต่างกันอย่างไร ดังที่ นฤเบศ ได้เสนอความคิดเห็นผ่าน "พ่มีน" ผู้ไปส่ง "น้องเป้า" ที่โรงเรียนว่า

¹นฤเบศ "เรื่องของน้องเป้า" สตรีสาร 19 : 6 - 7, 136 9 สิงหาคม

ที่โลกเล็ก ๆ ของเด็ก ๆ ที่มีคนได้เห็นหลายสิ่งที่ช่างบริสุทธิ์และประทับใจ
ที่หน้าห้องน้ำเล็ก ๆ มีสาวน้อยกระโจนรอยเฝ้าประตูให้เพื่อน... เด็กผู้หญิงซึ่ง
อาจเป็นพี่ชายน้องชายรูปร่างกางเกง หรือ...แม่ที่สวมเสื้อผ้าปอน ๆ รุง
ร่างเล็ก ๆ ที่เบิกบาน มือหนึ่งจับแม่ อีกมือถือไอศกรีม...หรือคุณตาแก่ ๆ
งูหลานเดินบนฟุตปาธขณะที่คุณตาอีกคนกำลังขับรถยนต์คันสี่ล้อที่มีหลาน ๆ นั่งอยู่
ที่นั่นไม่มีชนชั้น ไม่มีการแบ่ง ทุกอย่างเสมอเท่ากัน แม่ของเธอ แม่ของฉัน
ก็คือแม่ นี่ก็คือคุณตา นั่นก็คือคุณตา ผ้าดอกสีสวยหรือผ้าสีน้ำเงินซิคที่ห่อหุ้ม
ร่างกายก็ไม่อาจแยกความแตกต่างในสมองน้อย ๆ...

4. โลกทัศน์ด้านเศรษฐกิจ

โลกทัศน์เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจนี้ หมายถึง ทัศนะที่มีต่อเรื่องของความ
เป็นอยู่ของมนุษย์ในสังคมซึ่งเกี่ยวกับการครองชีพ หรือมาตรฐานในการครองชีพของมนุษย์
ซึ่งเกี่ยวกับความอยู่รอดของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่การผลิต การจำหน่ายแจก
หรือการแลกเปลี่ยน ค่าขายและการบริโภค ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้เสนอทัศนะ
ในเรื่องดังกล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันนี้ทั้งในเมืองและชนบทประชาชนส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับ
ภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำคือมีรายได้ที่ไม่พอกับรายจ่าย เนื่องจากค่าครองชีพสูง สินค้า
ราคาแพง ทำให้ต้องได้รับความเดือดร้อน ดังที่ปรากฏในเรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของ
ระ จุมพล¹ ที่คนยากจนต้องต่อสู้กับสภาวะทางเศรษฐกิจ เมื่อสินค้าทุกชนิดขึ้นราคาแพง
แล้ว สินค้าที่จำเป็นต่าง ๆ ต้องขึ้นราคาตามราคาน้ำมัน คนยากจนมีรายได้น้อยต้องพยายาม
ดิ้นรนดิ้นรนตัวเองในขณะที่คนรวยใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือย และมีการเอารัดเอาเปรียบคนจนคือ
ทุนสินค้าเพื่อเก็งกำไรอีกด้วย ทั้งข้อความในจดหมายตอนหนึ่งคือ

¹ จีระ จุมพล "ถึงเพื่อนเศรษฐี" สตรีสาร 24 : 6 - 7, 131

ลือว่าเป็นการค้าเป็นใจ อ้าวละเชิงเรื่องน้ำมัน เติมก็ขยับขึ้นราคาตลอด
เวลาอยู่แล้ว อิหร่านกับอเมริกายังมารบกันวัน เลย์ขึ้นราคากันไปอีก หมู
เห็ดเป็ดไก่เลยพลอยฟ้าพลอยฝนไปด้วย แต่ลือสบายนี้หว่า ข้าวของทั่วไป
ขึ้นราคาอย่างละบาทสองบาท ลือทำโรงงานปูนขึ้นมันชะที่หนึ่งคันละหลาย ๆ
ร้อยบาท อ้าวซีแย ขาของขึ้นราคากันทีละนิคหนอย แต่ต้นทุนการผลิตมันเพิ่ม
แทบทุกวัน ถ้าไรมีแต่จะน้อยลง ๆ ค่าเงินบาทอีกหนอยคงไม่เหลืออะไรกัน
ลือจกรยานคันเดียวก็ท้องจนเงินกันเป็นกระสอบ ๆ ลือดูราคาทองให้
ก็แล้วกัน อ้าววันไหนดูหนังสือพิมพ์ที่ใจคอมันหาย กลัวคนจะออกตาย ก็ลือก็ดู
ค่าจ้างแรงงานมันอยู่ตัวมีกฎหมายควบคุม (แต่ถึงไม่มีกฎหมายคุมก็คงไม่มี
ใครให้มากกว่าที่เป็นอยู่) แตราคาข้าวสาร น้ำตาล คาร์บอนสองแถมมัน
ขึ้นเอา ๆ ...อย่างลือเวลาจะขึ้นราคาสินค้าแต่ละทีคงจะไม่ค่อยมีเวลาคิดว่า
มันจะกระทบกระเทือนใครบ้าง เพราะธุรกิจมันรัดตัว ไหนจะเรื่องออฟฟิศ
ไหนจะเรื่องโรงงาน ไหนจะที่บ้านวันวายไปหมด แต่ถาคิดไปอีกทีอ้าวมัน
บาปเหมือนกันนา ถึงจะไม่ฝึกคิดหาแนวทางทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน มันก็พูด
ยากละวะรัฐบาลอยากถามไม่ทันเอง เรื่องแค่นี้จัดการไม่ได้ ก็ช่วยไม่ได้

ในเรื่อง "วันฝนตก" ของนฤเบศ¹ แสดงให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ
ซึ่งสภาพเศรษฐกิจทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนกับคนรวย ทำให้มนุษย์ปราศจาก
ความเมตตากรุณา และถูกเหยียดหยามคนที่ฐานะยากจนกว่า ดังข้อความตอนหนึ่ง
ที่ชี้ซึ่งเป็นเด็กยากจนวิ่งไปหลบฝนหน้าห้างสรรพสินค้า และกำลังมองสินค้าต่าง ๆ
ด้วยความอยากได้เป็นเจ้าของ แต่เด็กอีกคนหนึ่งได้เป็นเจ้าของสินค้าต่าง ๆ อย่าง
สบายกายจากแม่ซึ่งมีฐานะดีคือ

¹นฤเบศ "วันฝนตก" สตรีสาร 33 : 16 - 17 16 พฤศจิกายน 2523

ไซ้เดินเพลินจนเกือบจะชนกับร่างสูง ๆ ที่รูปร่างป้อม ๆ ของเด็กวัยเดียวกันออกมาจากร้านนั้น ไซ้ชะงัก เด็กคนนั้นก็ชะงัก ตามัว ๆ บริสุทธีสบกัน แล้วมือเรียวที่เคลือบเล็บสีสวยก็กระตุกมือป้อม ๆ นั้น "อ้าว เหมออะไรละปอ ฝนหยุดแล้วไปขึ้นรถ" คิ้วเรียวสวย ๆ ที่ไซ้แอมชมตะกัซมวดเข้าหากัน เมื่อกวาดสายตามาที่ร่างไซ้ แล้วก็ก้าวฉับ ๆ รุ่งเด็กชายคนนั้นไปด้วย ไซ้มองตามเด็กคนนั้น แล้วก็ดูงี้สวดยเป็นรูปการกวนโมย้อมที่เด็กคนนั้นถือจนประจักษ์ สวดยปัดแล้วเคลื่อนไปช้า ๆ ขณะที่ฝนปรอยบางลงจนเกือบจะซาดสาย ไซ้ไม่รู้หรือว่าในถุงมีของเล่นสวย ๆ รวดควาใบก็ร่อยไม่มื่อให้ลูกหายโยเย กวนขณะที่แม่เลือกซื้อเสื้อผ้า ไซ้ไม่รู้จะไปอีกหรือว่าบางครั้งความฉันทันเพริศแพร้วของคนระดับหนึ่ง เป็นเพียงความอยากอันน้อยนิดของคนระดับหนึ่ง ที่แสนจะง่ายต่อการไถมา

คนที่มีความรู้มักจะมองคนยากจนอย่างดูแคลน ดังที่เจ้าของร้านไล่ไซ้ออกห่างจากหน้าร้านกลัวจะจกจะเปื้อน เนื่องจากไซ้ไปยืนจุกจิกร่ายานด้วยความอยากได้เป็นกำลัง ซึ่งนฤเบศได้เสนอไว้ว่า

ไซ้ไม่เข้าใจหรือว่าสตรีผู้นี้คือผู้ใหญ่ที่ไม่มีความมั่งคั่งในหัวใจ เป็นผู้ใหญ่ที่สร้างจุกจิกสร้างปมให้แก่เด็ก ๆ โดยใช้ฐานะเป็นเครื่องวัดระดับ ไซ้ไม่รู้ ไซ้รู้แค่เพียงว่าตอนเดินไปไซ้จะไม่พยายามมองร้านนี้อีก กล่าวว่ายู่หญิงคนนั้นจะโกรธ กล่าวว่าเขาจะขายจักรยานไปเสียก่อนที่ไซ้จะบอกพอบอกแม่

สำหรับสภาพเศรษฐกิจในชนบทนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" แสดงทัศนะว่า ในท้องถิ่นชนบทประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การยังชีพขึ้นอยู่กับปัจจัยทางธรรมชาติหลายอย่าง เช่นดินฟ้าอากาศเป็นต้น จึงทำให้ขาดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ชาวชนบทส่วนมากมีฐานะยากจนและรายได้ต่ำ ประสพกับปัญหาหนี้สิน

กึ่งที่ปรากฏในเรื่อง "ปีเกษตรกร" ของปาน เตชา ที่พอเหมาะสมควรจะฉายกับความแห้งแล้ง
ของธรรมชาติ พี่ไรต้องสูญเสียทำให้เกิดความยากจน ต้องसानกระบุงแลกข้าวสารเพื่อ
เลี้ยงชีวิตครอบครัวลูกหลาน หรือในเรื่อง "บ้านนาของกัน" ที่พอกับแม่ของกันคงขาย
นา เพราะหนอยอยากต่อสู้กับความแห้งแล้งต่อไปไม่ได้แล้ว เนื่องจากหนี้สินเพิ่มมากขึ้น
จึงคิดไปหากินในเมือง และในเรื่อง "คือความหิวโหย" ที่เกษตรกรต้องอดหวังเมื่อลงทุน
เพาะปลูกพี่ไร แต่ผลตอบแทนคือความวอดวายสูญเสีย เนื่องจากกองทัพก๊กแดง และสภาพ
ความแห้งแล้งของภูมิอากาศ นอกจากนั้นยังถูกนายทุนคดโกงที่ดินที่ได้รับเป็นมรดกตกทอด
ไปอีกจนหมดเนื้อหมดตัว จึงต้องสูดอากาศบุกเบิกป่ารกต่อไป

อย่างไรก็ดีเมื่อเกษตรกรต้องได้รับความเดือดร้อน ทุกข์ยาก รัฐก็มีได้หนึ่งอันใจ
แก่ประการใด รัฐได้พยายามให้ความช่วยเหลือและสร้างเสริมความเจริญรุ่งเรืองทาง
เศรษฐกิจให้เกิดขึ้นแก่เกษตรกรด้วยการส่งเสริมร้านค้าเกษตรกร และสงวนทรัพยากร
ธรรมชาติ ดังที่ปรากฏในเรื่อง "ปีเกษตรกร" นั้น รัฐให้พันธุ์ข้าวและลูกไก่แก่เกษตรกร
ผู้ประสบภัยธรรมชาติ พยายามส่งเสริมการกินคือยู่ดีให้แก่เกษตรกร ในเรื่อง "คือความ
หิวโหย"¹ ก็ได้กล่าวถึงการตัดไม้ทำลายป่า ซึ่งรัฐพยายามห้ามกระทำ ให้ประชาชน
ช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งคนยากจนส่วนหนึ่งกลับคัดค้านเพราะเห็นนายทุน
หรืออาเลี้ยทั้งหลายสามารถตัดกันได้อย่างเปิดเผย จึงไม่เห็นด้วยกับการห้ามปรามคนจน
เท่านั้น ดังที่ ทิพย์ ศรีทศา แสดงความคิดเห็นยาวนานชั่วละครว่า

นั่นป่าสงวนนะ ป่าสงวนสงวนอะไร ก็เห็นโรงเลื่อยใหญ่ในจังหวัดเขาเข้า
ไปลากซุงต้นขนาดสี่ห้าคนโอบออกมาทุกบอย ๆ ไซเลื่อยไฟฟ้า ไซรูดบรรทุก
คันมโหฬารเป็นเครื่องมือ เขาใช้ขวานใช้พร้า ใช้เลื่อยมือ โหมแรงตัดฟัน
แทบไม่มีไม้ใหญ่เหลืออยู่แล้ว แรงขวานของเขาเขย่งขนาดคนเดียวโอบเธอ

¹ทิพย์ ศรีทศา "คือความหิวโหย" สตรีสาร 14 : 6 - 8, 128

ก็ต้องใช้เวลาคิดเป็นวัน ๆ ไอ้คนไม่ยักฉีลว้ออาเสียเขาเลื่อยเสียงวัด...วัด
ไม้ที่กลั้ม ชักลากกันไปหมดแล้ว แล้วเธอจะไปเข้าใจคำว่าป่าสงวนได้อย่างไร

ตัดไม้ที่พอจะปลูกบ้านได้ พอจะเผาถ่านขายบ้าง แต่มันก็ยังเหลือไม้เล็ก ๆ
รก ๆ กับตอเป็นทิวแถว เธอจะทำไร เธอก็ต้องเผา เผาเพื่อเอาที่ เธอไม่
รู้หรอก เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร เรื่องปัญหาป่าไม้ เธอไม่ได้เรียนหนังสือ
หนังสือ อีนาง...ลูกคนโตมันไปเรียนมาตั้ง ป.สี่ มันยังอ่านหนังสือไม่แตกเลย
แถมจะกินเข้าไปยังไม่พอแล้วจะเอาปัญญาที่ไหนไปส่งเรียนต่อ ชนากอ่าน
ประกาศของอำเภอยังไม่ออก ฟังบทความในวิทยุก็ไม่เข้าใจ แล้วจะไปเอา
ความรู้เรื่องอนุรักษ์ เรื่องความสัมพันธ์ของฝนฟ้ากับป่าไม้มาจากไหน รู้ก็แค่
ทำอย่างไรจะเอาชีวิตรอด

ในเรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิสากานต์^๑ ได้แสดงให้เห็นว่า
รัฐพยายามส่งเสริมให้มีการสงวนทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีการตัดไม้เมื่อถึงเวลาอันควร
แต่ยังมีคนบางคนที่เอาโรคเอาเปรียบมุ่งฉกฉวยผลประโยชน์เข้าสู่ตนถ้ายเคียว โดยมีได้
คำนึงถึงผลแห่งความเสียหายทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นแก่ประเทศชาติแก่ประชากรใด ซึ่ง
ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกระทำเช่นนั้นได้ก็เพราะเรื่องเงินเป็นสำคัญ คนของรัฐบาลบางคน
ยังเห็นแก่เงินจึงมีการทุจริต ปลอมโยให้พวกนายทุนตัดไม้ทำลายป่าได้อย่างสะดวกสบาย
โดยมิได้หวั่นเกรงต่อกฎหมายของรัฐ ถึงความคิดที่น้ำค้าง นิสากานต์ ได้แสดงมานั้นมัน
จึงสร้างให้มีชีวิตจิตใจเหมือนมนุษย์คนหนึ่งว่า

ชาวในนาได้รับการพุ่มพักจวบจนคราวออกรวงสุกใส ชาวนาจึงจะลงเคียว
เกี่ยวเก็บ นั่นหมายถึงเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม ฉีกจากพวกเราซึ่งยังไม่ทันจะ
เติบโตเต็มที่ก็ถูกลักลอบโค่นขนไปใช้ประโยชน์ ต่างจากต้นตระกูลในอดีต สมัยก่อน
พวกเรามีอายุยืนยาวเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งมีส่วนเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ให้

น้ำค้าง นิสากานต์ "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" สตรีสาร 35 : 6 - 7, 123

๑ พุทธศักราช 2524

ประเทศชาติ เพราะพวกเราเป็นนักต่อต้านความเหิงแล้งที่เืองกาจ นามักหัน
มามุขกลับเห็นประโยชน์ของพวกเราน้อยลง รังแกถ่มถ่มพวกเรามาก
อ่าเกอใจ ผู้ทรงอำนาจบางคนแทนที่จะชักชวนห้ามปราม กลับยุยงส่งเสริมโดย
ไม่เกรงกลัวคอกกฎหมายซึ่งมีบัญญัติไว้คุ้มครองพวกเรา...

อาณาเขตแห่งนี้ถูกซุกไปก่อนแล้ว ส่วนเหลือของบริเวณถัดไปกำลัง
จะถูกพลิกผืนดินทอดอาสานของฉันทิกลเข้ามาแล้วหรือไร...ฉันเห็นหน้าพวกมัน
ถนัด แน่นนอน...ยอมเป็นพวกเดียวกันกับที่มีนามระบอบความน่าเกรงขามแฉ
ฉะฉางฉะฉางทำลายป่า ความหวังโชกโชกฉะฉางเริ่มริบหรี่ลง ฉันปล่อย
สายตามองไปสู่ไฟพร่าง ภูเขาขาวเหี้ยมคดคดหิวเค้น ทิวาเค้นก็คือไค้กลาย
เป็นเขาหัวโล้นเป็นแถบแถว ขางนาสังเวชจริงหนอ...จะหาหมื่นหมื่นปกป้อง
ป่าไม้เมืองเรายากขึ้นทุกที

หากฝนกระหน่ำหนัก สายน้ำไหลบ่ารุนแรงเมื่อไม่มีไม้ใหญ่ก็ถล่มกระแ
เดี่ยว เมื่อนั้นอุทกภัยก็จะสร้างความเดือดร้อนแก่ชาวบ้านอย่างหนัก ฉัน
หวาดหวั่นแทนเขาเหล่านั้นจริง ๆ หัวอกชาวนาคงห่อเหี่ยว เหม่อมองนาแล
อย่างช่วยเหลืออะไรไม่ได้ แต่ฉันคงไม่มีโอกาสอยู่ถึงวันนั้นหรอกนะ แล้วผู้
ทำลายป่าละ พวกมันจะมีโอกาสอยู่รับกรรมซึ่งไค้กระทำไว้หรือเปล่า ฉันปล้น
ถามตัวเอง และไม่ไค้คำตอบที่ดีไปกว่า ...นำทวนไม้ถึงบ้านพวกมันเป็นแน่
เพราะผลประโยชน์ที่โอบโอบเหลือเฟือสำหรับกอบกู้ฐานะไว้ปลูกถักกระเหง่าน
เยี่ยฟ้า ผิดกันไกลกับคนยากจนละแวกนี้ต้องปีนขึ้นไปคายนาลคนหลังคา
เช่นปีที่นั้นมา หรือร้ายกว่านั้นคองอาศัยบ้านคนอื่นอยู่เพราะบ้านของตัวเอง
ถูกกระแสน้ำกวาดทำลาย

5. โลกทัศน์ด้านศาสนา

ศาสนาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ โดยในระยะแรกเกิดจากความกลัวสิ่งต่าง ๆ
ที่ลึกลับรอบตัวเป็นการเกรงกลัวปรากฏการณ์ตามธรรมชาติที่ไม่สามารถอธิบายได้ เช่น

การร้อง ฟ้ำฝ่า น้ำท่วม แผ่นดินไหว พระอาทิตย์ พระจันทร์ มนุษย์จึงต้องพยายาม
 กราบไหว้ บูชา เอาใจ และกราบไหว้เพื่อขอความเมตตาคุ้มครองป้องกันให้ปลอดภัย
 และบันดาลให้มนุษย์ได้สิ่งที่หวังไว้ มนุษย์จึงพากันเคารพด้วยความเกรงกลัว ด้วยความ
 รู้สึกว่าเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์สำหรับชีวิตตนและส่วนรวม ต่อมาในสมัยพระพุทธเจ้าความเชื่อ
 เหล่านี้ได้เกาะตัวเข้าและถูกเผยแพร่โดยคณาจารย์เป็นกิจลักษณะ ซึ่งต่อมากลายเป็น
 อคติใหญ่ เช่นลัทธิพราหมณ์ ศาสนามีปรากฏอย่างสมบูรณ์เมื่อ 26 ศตวรรษที่ล่วงมาแล้ว¹

เรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ปรากฏเรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อด้าน
 ศาสนามีเพียงประการเดียวคือ ทศนะเกี่ยวกับความเชื่อโชคลาง โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์
 และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทศนะเกี่ยวกับความเชื่อโชคลาง โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์

ในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้สะท้อนให้เห็นว่า ปัจจุบันนี้สภาพ
 ความเชื่อในสังคมไทยเกี่ยวกับโชคลาง โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์
 ยังคงมีปรากฏอยู่อีกมากมาย หลายคนเชื่อว่ามีอำนาจสิ่งลึกลับที่จะช่วยคลี่คลายให้ได้
 สมความปรารถนาในสิ่งที่หวัง หรือสามารถช่วยให้พ้นจากภัยพิบัติต่าง ๆ ได้ ในขณะที่
 เกี่ยวกันก็มีคนอื่นอีกเป็นจำนวนมากที่เชื่อถือในเรื่องโชคลาง ชะตาชีวิต จึงนิยมเสี่ยงโชค
 ด้วยการ เล่นหวย เล่นการพนัน แม้วิถีชีวิตของคนเรายังเชื่อกันว่าเป็นไปตามดวงชะตา
 ของแต่ละคนที่จะต้องมียันเป็นไปเช่นนั้น แต่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" บางคนก็ไม่เชื่อว่า
 เรื่องโชคลาง โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์นั้นจะเป็นความจริงโดย
 ได้พยายามชี้ให้เห็นไว้ในเรื่องสั้นว่าน่าจะเป็นการหาเครื่องยึดเหนี่ยวทางจิตใจเพื่อให้
 เกิดความสบายใจมากกว่า เรื่องสั้นที่เสนอทศนะในเรื่องดังกล่าวนี้มีหลายเรื่อง เช่น

¹ สุพิศรา สุภาพ สังคมและวัฒนธรรมไทย หน้า 112

เรื่อง "ทาน" ของรำน่า¹ ริมชายพวงมาลัยอยู่กับ "ทาน" มานานแล้ว จึงพบกับภาพผู้คนที่มีความศรัทธาต่อ "ทาน" มาบนบานศาลกล่าวและแถบนควยละครอยู่เสมอ ๆ แม้ชีวิตของริมเองก็ผูกพันและพึ่งบุญบารมีของ "ทาน" มาโดยตลอดเช่นกัน ริมเชื่อแน่ว่า "ทาน" เป็นผู้วิเศษจริง ๆ ถึงข้อความตอนหนึ่งที่ริมพูดถึง "ทาน" ว่า

"ทาน" ของริมมีกายสีทองสุกปลั่ง มีสี่หน้า แปดมือ นั่งสถิตอยู่ในชั้น
สวยวิจิตร กลางวันรูปอรุณ และกองมุลพามาลัยที่สุมกันอยู่นับไม้นาน
ในความคิดของริม "ทาน" เป็นผู้วิเศษ ใครอยากได้อะไรก็มาบนบานวอน
กล่าวกับ "ทาน" แล้วเขวากันว่าจะสมปรารถนา "ทาน" จะนั่งอยู่ที่
นาลงก์เท่าไรแล้วริมไม่ทราบ รู้แต่ว่าตั้งแต่เริ่มมาทำงานที่ร้าน "ทาน"
นั่งอมยิ้มกาปรืออยู่เสมอ

ริมชายพวงมาลัยให้หญิงสาวคนหนึ่งซึ่งไ้มาบนบานขอให้ไ้งานที่สมัครไว้ ซึ่งริม
เชื่อว่าเธอจะไ้งานทำอย่างแน่นอน เพราะการบนบานเช่นนี้ริมเองก็ทำอยู่บ่อย ๆ
ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

...ริมมองตามหลังหลอนด้วยความเชื่อมั่นว่าหลอนจะไ้งานที่สมัคร
ไว้จริง ๆ ก็ทำไมจะไ้ได้เล่า ดูคล้ายมาขอรอง "ทาน" มีหรือ "ทาน"
จะไม่ช่วย ...

ริมละสายตาจากหลอนเพราะรู้ว่า สักครูหลอนก็จะมานั่งคุกเข่า หลับตา
พนมมือทำปากขมุบขมิบกราบไหว้ "ทาน" จากนั้นก็นำรูปเทียนไปปัก คล้อง
มาลัยไว้ตรงหัวเล็ก ๆ ที่ก้นลอมขมุบของ "ทาน" ก็เหมือนกับทุก ๆ คนที่มา
กราบไหว้ "ทาน" นั่นแหละ อย่างว่าแต่คนอื่นเลย ริมเองก็เคยเข้ามาขออะไร ๆ
จากทานอยู่เสมอ ๆ เหมือนกัน ยิ่งตอนจะสอบด้วยแล้วริมต้องมาบนบานอยู่ไม่ขาด

¹รำน่า "ทาน" สตรีสาร 49 : 8 - 9, 124 6 มีนาคม 2526

เพราะกลัวสอบตก ครูที่โรงเรียนเคยพูดบ่อย ๆ ว่าการที่เราจะสอบได้สอบตก หรือหวังจะได้อะไร เป็นอะไรสักอย่างหนึ่ง ขึ้นอยู่กับตัวเราเอง ไม่ใช่ใครอื่นหรอก แต่ริมไม่เชื่อนัก เพราะแม่เคยเล่าให้ริมฟังเสมอ ๆ ว่า เมื่อตอนริมยังเด็ก ๆ อายุสองสามขวบนั้นเคยเป็นไข้ตัวร้อน รักษา ก็หมอกก็ไม่หาย จนมีญาติคนหนึ่ง ๆ เข้ามาเลยมาขอความช่วยเหลือจาก "ทาน" แม่บอกไว้ว่าถ้าริมหายไข้แข็งแรงเหมือนเด็กคนอื่น ๆ แล้วละก็จะยกริมให้เป็นลูก "ทาน" จะถวายช้างไม้ตัวเล็ก ๆ พร้อมกับมาลัยเจ็ดสี ไม่นานนักริมก็หายป่วยแข็งแรงเป็นปกติ

"ทานนั้นมีบุญคุณกับเอ็งมากนะไอ้ริม ถ้าแม่ไม่ไปบนขอให้ทานช่วยละก็เอ็งคงไม่ฟื้นปรอมajanปานนี้หรอก" แม่ย้ำกับริมบ่อย ๆ แล้วจะไม่ให้ริมเลื่อมใส "ทาน" ได้อย่างไรละ

เรื่อง "บันทึกของจูน (2)" ของจูน¹ ผู้ประพันธ์แสดงทัศนะว่ายังมีประชาชนอีกส่วนหนึ่งที่หลงใหลมกในเรื่องไสยศาสตร์และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าสามารถคลั่งคลำให้ปลดปล่อยจากภัยพิบัติต่าง ๆ จึงมีการแก้บนบวงสรวงเมื่อสมปรารถนา แต่แท้จริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น การที่บ้านเรือนส่วนหนึ่งถูกไฟไหม้แต่อีกส่วนหนึ่งปลดปล่อยได้ เพราะมีตรอกกว้าง ๆ คั่นอยู่ไฟจึงไม่ลุกลามอีกต่อไป ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ไฟไหม้ตลาดครั้งใหญ่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเมืองเล็ก ๆ นี้ มากมาย บริเวณตลาดสดที่เคยมีห้องแถวไม้เก่า ๆ และบ้านช่องแออัด ยึดเยี่ยกันนั้น กลายเป็นที่ว่างโล่งผืนใหญ่ พื้นดินเป็นสี่ค่า ๆ จากคราบน้ำไหม้ดินและเพื่อนบ้านหลายคนโชคดียี่สิบรอดพ้นมาได้ เพราะเราเช่าที่ธรณีสงฆ์ของวัดอยู่ ก่อนจะถึงที่ธรณีสงฆ์นั้นมีตรอกกว้าง ๆ คั่นกลางระหว่างตลาดสด ไฟจึง

¹จูน "บันทึกของจูน (2)" สารสาร 7 : 8 - 10 15 พฤษภาคม

มาหยุดอยู่แค่นั้น ฉันจำได้ว่าเมื่อไฟกำลังลามเลียมาถึงบ้านเรา แม้กับ
คุณยายก็มีโอไหวบนบานศาลกล่าวขอให้รอดพ้น ส่วนฉันไม่ได้สนใจอะไรทั้งนั้น
นอกจากเผ่าข้าวของที่เราขนมากองไว้ริมแม่น้ำ ชะนีที่เลี้ยงไว้เกาะอยู่ที่ไหล
มันฉีกรันเสียด้วยคงจะเป็นเพราะตกใจ ปกติมันไม่เคยถูกกับหมาของฉันเลย
แต่วันนี้ทั้งสองนั่งใกล้ ๆ กันได้

2 - 3 วันต่อมาหลังจากขนข้าวของเข้าบ้านจัดบ้านของเรียบร้อยแล้ว
เราก็ไปแค้นกับพระพุทธรูปที่วัด เพื่อนบ้านเราหลายคนก็ไปเหมือนกัน ที่บ้าน
ของฉันบนหัวหมู 2 หัว คือของแม่ 1 หัว ของคุณยายอีก 1 หัว บางบ้านก็บน
โกกัม ไชกัม ที่เป็นหัวหมูนั้นมีมากมายที่สุด เห็นจำนวนหัวของมันแล้วคิดว่า
หมูคงถูกฆ่าไปต่ำกว่า 10 ตัวเป็นแน่ วันนั้นเรายังได้ดูลิเก ละครร่ำกับคนอื่นอีก
วันรุ่งขึ้นยังมีมวยอีก 3 คู่ ป้าโสนมีลูกชาย 4 คน เลยบนมวยให้ลูกชายของตัวเอง
2 คู่ แล้วก็จ้างเด็กวัดอีก 1 คู่ เรายืนดูไป หัวเราะไป น้ำหน้าตาไหลกัน
เกือบทุกคน

จากเรื่อง "ชื่อที่มีความหมาย (เสมอ)" ของวิเวก¹ แสดงให้เห็นความเชื่อ
ในเรื่องโชคกลาง ชอบเสี่ยงโชคด้วยการเล่นหวย ซึ่งลูกไก่เล่าถึงพ่อที่หวังรวยทางลัดด้วย
การเสี่ยงโชคซื้อหวยใต้ดินและหวยรัฐบาลอยู่เสมอ เลขที่ได้มักมาจากสิ่งแวดลอมรอบตัว
เช่น วันเกิดของลูก หรือแม่แถมการออกแสงหาเลขเด็ดจากเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง
ก็ตาม พ่อและลุงมีใจซัดไซ้ตลอดเวลาที่เคี้ยว ทั้งข้อความตอนหนึ่งคือ

ในบรรดาคนที่คลั่งไคล้การเล่น (ซื้อ) หวยแล้วละก็ คงไม่มีใครเกิน
คุณพ่อของผมเป็นแน่แท้ ความหลงใหลในเรื่องการเล่นหวยของพ่อไม่คง
สังเกตได้จากสิ่งอื่นไกล ดูจากชื่อเล่นของผมสิครับ "ชาจ๊ับ" (ที่แปลว่า สามสิบ

¹วิเวก "ชื่อที่มีความหมาย (เสมอ)" สตรีสาร 32 : 8 - 9, 127

ในภาษาจีนนั้นแหละครับ) แต่จะใช้เรียกกันเพียงสั้น ๆ เพียงจิบ...
วันที่ผมเกิดตรงกับวันที่ 30 ของเดือน และมั่งเอ๊ย มั่งเอ๊ยเวลาที่คุณเบ
ทานคลอคมออกมาลิ้มรสชาติโลกตรงกับเวลา 0.30 น. พอดี พอดี พอผม
เป็นนักคิกนิกเล่นห่วยตัวยงอยู่แล้ว ก็เลยตัดสินใจไปซื้อเลขขึ้นห่วยบนกิน
(ของกองสลากกินแบ่งรัฐบาล) และห่วยไต่กิน (ของเจ้ามือเอกชนที่ไม่
ประสงค์จะออกนาม...แต่อยากไต่เงิน)...เลขท้ายสองตัวงวดนี้ออกเลข
30 ครับ พอผมดีใจมาก เลยตั้งชื่อเล่นให้ผมซะเลย ว่า "ชาจิบ"

เมื่อน้องคนใหม่เกิดมา พ่อก็นำเลข วัน เดือน ปี เวลาเกิด และน้ำหนัก
ของน้องมาคำนวณเพื่อซื้อห่วยอีก รวมทั้งยังซื้อห่วยที่ได้จากหลวงตาวัดหนึ่ง
ในจังหวัดอ่างทองอีกด้วย กับบทสนทนาของสองพ่อลูกคือ

"เลขเต๋คนะสิ พ่อคิดไต่จากวันเดือนปีเกิดน้องคนใหม่ของจิบนั้นแหละ"
แล้วพ่อก็ยื่นอย่างภาคภูมิใจ

"อ้าว แล้วเลขที่พ่อบอกว่าไปไต่มาจากหลวงตา...ที่วัด...เมื่อวันก่อน
ละครับ" ผมถามขึ้นเพราะนึกขึ้นได้ว่าวันก่อนพ่ออุตสาหะขับรถไปกับลุงจิต
ลุงจิตนี้เป็นพี่ชายของพ่อ เป็นนักเสี่ยงโชคที่ชอบเล่นห่วยไม่แพ้พ่อผมเหมือนกัน
รู้สึกว่าจะไปถึงจังหวัดอ่างทอง โน่นแน่ะ ไปเพื่อขอห่วยโดยเฉพาะทีเดียว

"แค่พ่อกว่า ก็ไต่ทั้งสองวันนั้นแหละ แหงทั้งสองตัวเลยแล้วกัน"

เมื่อถึงวันห่วยออกปรากฏว่าเลขกลับกัน พ่อผมเสียค่ายมาก และตั้งชื่อ
น้องที่เกิดใหม่ว่า "โต๊ต" เพราะพ่อแหงเต็งแต่ไม่ได้แหงโต๊ตไว้

ในเรื่อง "เหคุมั่งเอ๊ย" ของโจจรรย¹ ได้แสดงให้เห็นความเชื่อในเรื่อง
โชคลางอีกเช่นกัน ซึ่งโจจรรยไม่เห็นด้วยกับความเชื่อในเรื่องนี้จึงเสนอทัศนะว่า

¹โจจรรย "เหคุมั่งเอ๊ย" สตรีสาร 30 : 8 - 9, 128 24 ตุลาคม

เหตุการณ์ที่ทำให้คนใดคนหนึ่งสมปรารถนาในสิ่งที่มุ่งหวังอาจเป็นเรื่องของความบังเอิญ โดยแสดงออกผ่านทางตัวละครที่เป็นนักข่าวซึ่งถูกชายผู้นึงที่ผิดหวังจากชีวิตถูกหลอกลวง จนหมดหวัง แล้วหันมาเสี่ยงโชคทางการพนันมาแข่ง และได้มาตามถึงเบอร์มาตัวที่จะชนะ ในวัน นักข่าวจึงบอกไปด้วยเจตนาจะกลั่นแกล้งพวกผีพนันและเรื่อง "สลับถูกต้องทำให้ ชายผู้นั้นประสบผลสำเร็จร่ำรวย ซึ่งใจจริงของการแกล้งไม่เชื่อถือเรื่อง เรื่องของความบังเอิญเท่านั้น ทั้งข้อความตอนหนึ่งของเรื่องคือ

เขียนที่ใบที่สิบเจ็ด

ตอนพลบค่ำวันหนึ่ง ผมก้าวออกจากสำนักงานอย่างเหนื่อยอ่อน...ผมเดิน
ตรงไปที่โรงโพล้เกาของเกาคร่ำครว...ผมลวงกระเป๋ากฎีกาว่าถูกแจออกมา
จะไขประตูรถ แล้วก็ไต่บันไดขึ้น

"คุณ...ไซไหมครับ สวัสดิ์ครับ...ผมทราบว่าคุณมีเมตตาต่อคนจนมาก
แล้วคุณก็รอบรู้เรื่องข่าวต่าง ๆ มาก การเมืองคุณก็รู้ มันเหิงคุณก็รู้ ผมมี
เรื่องอยากจะขอความกรุณา...ไม่มีอะไรมากหรอกครับ เมื่อเร็ว ๆ นี้ผม
ถูกคนหลอกจนแทบหมดตัว ไม่มีทางทำอะไรเขาได้ เลยมาขอความช่วยเหลือ
จากคุณ...ผมก็จะเสี่ยงโชคทางการพนันแทน วันนี้อายุก็เวียนตามคุณว่า
มาตัวเต็งเสาร์นี้ตัวไหนครับ"

"ผมเองก็ไม่ทราบ ผมไม่ใช่เทวดานี้จะรู้ไปทุกอย่าง" ผมเริ่มหงุดหงิด
และก้าวร้าวเมื่อไม่พอใจ และแล้วอะไรก็ไม่รู้ก็ใจให้ผมฉุนฉุนขึ้นรถสาร์ท
เครื่องออกไปทันที แต่พอถึงประตูใหญ่ก็ชะงักนึกขึ้นมาได้ว่าเจ้าบรรชัย บ.ก.
ฝ่ายกีฬา เขาเคยเปรย ๆ ถึงมาที่ชื่อของ วินไมวันผมไม่รู้หรือไม่เคยสนใจ
กองคักหลังให้เช็คไอพวกผีพนันเข้าสิง ผมไม่เชื่อเรื่องที่เขาสอบเลย คงปั่นน้ำ
เป็นความมากกว่า ผมโยนหน้าตาจริงรองตะโกนส่งออกไป

"หนูทองนะคุณ" แล้วก็ออกรถพริค กลับไปกินเหล้าที่บ้านแก๊งลุ่ม โลกยิ่งพิลึก
คนยิ่งพิเรน

หลังจากนั้นไม่นานนักข่าวก็พบกับชายผู้นั้นอีก เขามาขอบคุณที่ช่วยเหลือ
ให้ได้ผลสำเร็จ และยื่นซองขาวให้ เขากล่าวว่า "ตอนนั้นผมก็พอจะตั้งหลักฐาน

ได้แล้วครับ ผมกำลังทำการค้าอยู่ ก็ได้ทุนจากคุณนี่แหละครับ ผมแทงน้ำ
ขลุ่ยทองได้มากกว่าสองแสน เลยเอามาสมนาคุณคุณ... همینหนึ่ง"

ในเรื่อง "เขียนซีไบที่สิบเจ็ด" ของฟองจันทร์ และเรื่อง "ศาลพระภูมิ" ของ
อ้อม นับเป็นเรื่องที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงทัศนะไม่เชื่อถือเรื่องโศกลาง
โหราศาสตร์ ไสยศาสตร์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งในเรื่อง "เขียนซีไบที่สิบเจ็ด"¹ นั้น
ฟองจันทร์ได้แสดงทัศนะว่าไม่ควรเชื่อในเรื่องการทำนายโชคชะตาทาง
โหราศาสตร์แต่อย่างใด เห็นว่าเป็นเรื่องเหลวไหล ถึงข้อความตอนหนึ่งที่กล่าวถึง
ความคิดและการกระทำของหญิงสาวคนหนึ่งว่า

ครั้งหนึ่งฉันเคยเสี่ยงเขียนซี ทั้ง ๆ ที่ไม่เชื่อเรื่องโศกลาง ไม่เชื่อ
เรื่องการทำนายเคราะห์ดวง ไม่เคยคิดดวงเคราะห์งานวิชา ฉันเพียงแต่
อยากรู้อัก อยากรู้อะไรที่มีอำนาจบุญบารมีใจคน (โดยเฉพาะคนมีความทุกข์
ไม่มีทางออกและสิ้นหวัง มักจะยั้งใจคำทำนาย) อยากรู่ว่าในคำทำนายนั้น
จะมีส่วนผลักดันให้ฉันมีพลังขึ้นบ้างไหม หรือข่มขู่ให้เสียขวัญ หมกกำลังใจ
มีเรื่องโศกบ้างที่เขาเอามาทำนาย แล้วฉันก็รู้จึก ได้สัมผัส เมื่อไปที่วัด
...บนคอก เขามีเขียนซีทั้งหน้าพระพุทธรูป มีคนขายรูป ขายเทียน ขาย
ดอกไม้ ให้เขาพระและขายตะกรุด

เมื่อเธอไปเสี่ยงจากการเขยาะกระบอไม้ไผ่เล็ก ๆ นี่หมายเลขนั้น
ได้หมายเลขสิบเจ็ด ซึ่งทำนายว่า "เคราะห์ร้ายอัปโชค ทั้งจะมีโรค
เบียดเบียน การงานการเรือนไร้ผล ญาติสนิทจะคิดร้าย มิตรสหายจะทรยศ
จะพากันเจ็บด้วยเรื่องรถและศาศตรา..." และคำทำนายตอนท้ายสุด

¹ฟองจันทร์ "เขียนซีไบที่สิบเจ็ด" สตรีสาร 4 : 6 - 7 27

"บุตรในท้องเป็นหญิง" ฉันทัวเราะก้าก แล้วหยุดกึก เพราะนี่อะไรขึ้นมา
อย่างหนึ่ง ฉันท่านคำทำนายในใบเขียนชี้ทุกใบ ใบไหนทำนายว่าโชคดีจะมี
ลูกชาย ใบไหนโชคร้ายก็จะไร้ลูกหญิง...ใบที่สอง สี่ เจ็ด สิบสาม สิบหก
และสิบเก้า เป็นใบโชคดี ใครเสี่ยงไ้ใบเหล่านี้ ลูกในท้องเป็นผู้ชาย
ใบที่หนึ่ง เก้า สิบเอ็ด สิบเจ็ด ยี่สิบ และยี่สิบสี่ เป็นใบโชคร้าย ถ้าใคร
เสี่ยงไ้...ทำนายว่าลูกในท้องเป็นผู้หญิง ใบปานกลางอย่างใบที่สาม หก
แปด ฯลฯ ก็จะได้ฝาแฝด และบางใบไม่ได้ทำนายเรื่องลูก

ทั้งหมดนี้คือสิ่งที่ฉันพบในใบเขียนชี้ มีใครสงสัยเหมือนฉันบ้างไหม เขา
ทำนายเรื่องลูกในท้อง เขาจะต้องคิดแล้วว่าคนที่มาเสี่ยงมักจะเป็นผู้หญิง
และในคำทำนายของเขา...คนโชคดีลูกในท้องเป็นชาย คนเคราะห์ร้ายจึง
จะได้ลูกหญิง คนไ้ลูกหญิงคือคนเคราะห์ร้าย

และจากเรื่อง "ศาลพระภูมิ" ของอ้อมก็ได้เห็นเดียวกันที่อ้อมเสนอให้
เห็นว่าคนในสังคมยังมีความเชื่อในเรื่องโชคกลาง และไสยศาสตร์กันอีกเป็นจำนวนมาก
ซึ่งอ้อมได้พยายามชี้ให้เห็นว่า ความเชื่อเช่นนั้นเป็นสิ่งที่เหลวไหล ง่าย ๆ เพียงแต่
มะพร้าวพิการมี 2 ยอดเท่านั้น คนก็เลื่อมใสว่ามีเจ้าแม่มาคอยสิงสถิตอยู่และให้ห่วย
แก่คนที่โชคดีเสมอ ๆ จึงมีการตั้งศาลมีดอกไม้ธูปเทียนมาราบไหว้ ดังข้อความตอนหนึ่ง
คือ

"อย่าทะเลาะกันนะ มะพร้าวต้นนั้นมีสองยอด แม่ไ้ยืนเขมบอกวานายช่วย
มาขอห่วยแล้วถูก ก็เลยเอาเข้ามาผูกไว้"
"เราไปขอมั่งดีกว่านะ" เจ้าอบนองชายเสนอ

"งมง่ายเชื่ออะไรไม่รู้" พี่มั้งทั้งตอนนี้เป็นวิศวกรเต็มตัวแล้วชัดขึ้น

"ก็แค่มะพร้าวฟิการเท่านั้นแหละ"

แต่ออกมาไม่ใช่ "มะพร้าวฟิการ" เท่านั้นหรอก เพราะพอใกล้ถึงวันที่ 1 หรือ 16 ก็จะมีพวงมาลัย ผาแดง รูป มาปักอยู่แถว ๆ โคนต้นเบอะเหมือนกัน แสดงว่าคงมีคนเชื่อและมา "ขอหวย" กันไม่น้อย แล้วหลังจากนั้นอีกเดือนครึ่ง หมายความว่าลัทธิเต๋ารื้อออกไป 3 งวดแล้ว ออกก็เห็นเรือนไทยหลังเล็ก ๆ มาตั้งอยู่ข้าง ๆ ต้นมะพร้าว ผู้ที่มาปลูกไว้คือนายสมบัติ ซึ่งมาคู่กับมะพร้าว แล้วเห็นเลข 055 ไปซื้อได้กินถูก 3 หมั่นมาพนันเอง

พี่ ๆ น้อง ๆ ของออมจึงอยากลองพิสูจน์ดูบ้างด้วยการจับรูปปักไว้ที่ประตู หลังบ้านในตอนค่ำ ขอให้ "เขา" มาเช่าฝัน พอรุ่งเช้าทุกคนไปดูที่ต้นมะพร้าว ก็เห็นเลขต่าง ๆ กัน แต่ออมไม่เห็นอะไรเลย จึงบอกว่า "ออมไม่เห็นเป็นอะไรเลยเหมือน 00 นะ"

เช้าวันนั้นยังไม่มีใครตกลงอะไรกัน เพราะพอมารู้ดี พี่ไม่ชอบเรื่องนี้เลย ยิ่งมีชาวบ้านและคนแปลกหน้ามาดูมะพร้าว มาปิดทอง เอาพวงมาลัย มาคล้องกันเต็มไปหมดแล้วยังมีคนทรงเจ้ามาดู แล้วก็บอกว่าเป็นเจ้าแม่ที่คอยจะขึ้นสวรรค์มาสิงอยู่ คนยิ่งเชื่อกันมาก เราก็เชื่อพ่นอย ๆ เพราะมีคนดู หวยเบอะแยะ เราก็เลยลองมั่ง แต่คงหลบ ๆ ซ่อน ๆ ก็รู้นานว่าพอกับแม่ไม่ชอบ

ในที่สุดทั้งหมดก็ตกลงซื้อหวยกับบายปริกตามเลขที่เห็นกัน และหวยก็ออก 00 จริงดังที่ออมซื้อ พี่ ๆ ตกลงจะให้ออมเป็นคนไปหวยต่อไป แต่อีก 2 - 3 วันต่อมาศาลพระภูมิก็หายไป เพราะนายสมบัติทุบเล่น 53 ไปสี่หมื่นกว่า แดหวยออก 00 จึงแน่ใจให้คนมากอนออกไปเสีย

จากเรื่องทั้งสองเรื่องที่กล่าวมานี้ได้แสดงให้เห็นว่า นักเขียน "วิยสาวิณ" ก็แสดงทัศนะให้เห็นว่า ความเชื่อในเรื่องโชคลาง ไทราศาสตร์ ไสยศาสตร์

ศิลปะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นสิ่งมกมายไม่น่าเชื่ออีกแต่ประการใด ซึ่งความมกมายเหล่านั้นใน
"ศิลาจารึก" 80¹ ก็ได้แสดงทัศนะไว้ให้เห็นเช่นเดียวกันว่า คนในเมืองกรุงก็หลงใหล
ในความงามในสิ่งเหล่านี้ อีกทั้งลุ่มหลงในอบายมุขด้วยเช่นกัน ดังข้อความตอนหนึ่งว่า

ไพร่บ้านไพร่เมือง มักเล่นมักหัว งานการบ่ใครทำ เอาแต่นั่งร่ำพัด
แล้วพากันไปชักหอยขอเลข ขอเสกขอเป่า บ้างก็ขายของเก่าแก่ขัด สารพัด
มากมาย มกมายเรื่องไสยศาสตร์ มหาเถรปุ่หวด ปู่ครู ปู่เจ้า มีอุคมเหลือแหล่
เมืองกรุงเพราญ์เที่ยง เมืองนบิต เมืองนี้สนุกดังจักแตก

จากการศึกษาโลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน
"สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526 ทั้งโลกทัศน์ด้านจริยธรรม ด้านสังคม
ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านศาสนา ย่อมทำให้สามารถเข้าใจทัศนะความคิดเห็น
และท่าทีของบุคคล "วัยสาวหนุ่ม" ที่มีต่อชีวิต โลก และสังคมที่อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี
แม้จะเป็นเพียงการนำมาเฉพาะบางส่วนเท่านั้น แต่ก็ปรากฏได้อย่างชัดเจน
พอสมควร จึงนับว่าเป็นเรื่องที่มีคุณค่าผู้อ่านเป็นอย่างยิ่ง

¹ ฐิติ "ศิลาจารึก" 80" สตรีสาร 23 : 7 - 8 7 กันยายน 2523

วิเคราะห์กลวิธีการเขียนเรื่องสั้น

เรื่องสั้นเป็นงานวรรณศิลป์ที่มีความแตกต่างกันไปตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีมือของนักประพันธ์การศึกษาเรื่องสั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาศิลปะการแต่ง เพราะศิลปะการแต่งจะแสดงให้เห็นถึงความสามารถและความเชี่ยวชาญของนักเขียนแต่ละคนซึ่งไม่เหมือนกัน และเป็นลักษณะเฉพาะตัวที่ยากแก่การเลียนแบบ ศิลปะการแต่งสามารถสังเกตได้จากทั้งกลวิธีในการแต่ง (Technique) และท่วงท่าของการแต่ง (Style) ทั้งที่ กุหลาบ มลลิกะมาส¹ ได้กล่าวถึงหลักในการศึกษายันเติงคดีว่า ในการศึกษายันเติงคดีนั้นผู้ศึกษาคควรจะต้องสนใจทั้งสโลล์ และเทคนิคการแต่งของผู้แต่งแต่ละคน ซึ่งสโลล์เป็นท่วงท่าของการเขียนและเป็นลักษณะเฉพาะของผู้แต่งแต่ละคน อันได้แก่ การเลือกสรรคำใช้ การใช้ประโยคแบบต่าง ๆ การใช้สำนวนโวหาร อุปมาอุปไมย และการสร้างบรรยากาศ ส่วนเทคนิคคือกลวิธีในการแต่งเรื่องซึ่งแสดงฝีมือหรือความสามารถของผู้แต่ง ควรรวบรัดในตอนใดและควรขยายความในตอนใด เมื่อใดควรงำไว้เป็นความลับเพื่อกระตุ้นความสนใจให้เพิ่มพูนขึ้น เมื่อใดควรเปิดเผย เปิดเรื่องให้น่าประทับใจอย่างไร ปิดให้น่าสนใจอย่างไร การสร้างตัวละครให้สมจริง ทั้งนี้เทคนิคก็คือโครงสร้างทั้งหมดของวรรณคดี หรือเป็นการนำเสนอวรรณคดีเรื่องนั้นโดยตรง

การศึกษากลวิธีการแต่งและท่วงท่าของการแต่งของนักเขียน "วิยสาวิทุม" นั้น จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งคือ ทำให้ได้ทราบว่าเรื่องสั้นแต่ละเรื่องมีองค์ประกอบและกลวิธีในการแต่งอย่างไร กล่าวคือ เพื่อพิจารณาให้เห็นว่าเรื่องเหล่านั้นมีโครงเรื่อง เนื้อเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา และสำนวนภาษาที่ใช้เป็นอย่างไร นักเขียนกลุ่มนี้ใช้กลวิธีการเขียนโดยวิธีใดบ้าง ทำให้ผู้อ่านสนใจและประทับใจได้นานน้อย

¹กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณกรรมไทย หน้า 183

เพียงใด ส่งผลให้เรื่องสั้นนั้น ๆ มีคุณค่าหรือไม่ อย่างไร

ในการศึกษาวิเคราะห์เรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ทั้ง 150 เรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษากลวิธีการแต่ง อันได้แก่ กลวิธีการเสนอเรื่อง กลวิธีการสร้างเรื่อง กลวิธีการเล่าเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา และท่วงท่าของการเขียน ทั้งรายละเอียดต่อไปนี้

กลวิธีการเสนอเรื่อง

ในการเขียนเรื่องสั้นหรือนวนิยายนั้น ผู้ประพันธ์อาจใช้วิธีการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามแต่จะเห็นเหมาะสม ซึ่งรูปแบบที่เคยใช้เมื่อมีการเขียนนวนิยายกันใหม่ ๆ และบัดนี้ก็ยังนิยมกันอยู่ก็คือจดหมาย และอีกรูปแบบหนึ่งคือบันทึกประจำวันซึ่งอาจไม่มีใครนิยมกันนักในวงการประพันธ์เมืองไทยเรา แต่ได้เคยใช้กันมากในต่างประเทศ และอีกแบบหนึ่งคือร้อยแก้วธรรมดา ซึ่งใช้กันแพร่หลายที่สุดในวงวรรณกรรมของทุกชาติ ทุกภาษา¹

จากการศึกษาวิเคราะห์กลวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ทั้ง 150 เรื่อง พบว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมใช้วิธีการเขียนเรื่องสั้นทั้ง 3 วิธี ดังกล่าวข้างต้นคือ

1. เขียนในรูปของเรื่องสั้นทั่วไป เป็นการเสนอเรื่องให้มีโครงเรื่องซึ่งประกอบด้วยข้อขัดแย้งของตัวละคร ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างน่าสนใจ ชวนติดตาม มีบทบรรยาย บทสนทนาของตัวละคร เรื่องที่มีลักษณะดังกล่าวมีทั้งสิ้น 133 เรื่อง เช่น เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการัตนกานต์ เรื่อง "ปีเกษตรกร" ของ ปาน เดชา และเรื่อง "เชิมนซีไบที่ลิมเจ็ค" ของฟองจันทร์

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการัตนกานต์ เป็นเรื่องของ "อ้อ" เด็กสาว

¹ทองสุก เกตุโรจน์ การเขียนแบบสร้างสรรค์ หน้า 1

เกิดความรู้สึกขัดแย้งทางจิตใจกับแม่ อ้อถูกตีจนไม่ไหวกับเพื่อนชาย อ้อจึงต้อง
อยู่กับการกระทำเหล่านั้นด้วยความรู้สึกที่ขมขื่น

เรื่อง "ปีเกษกรกร" ของปาน เตชะ กล่าวถึงเรื่องราวของพ่อเพาผู้ซึ่งเป็น
เกษตรกรที่คงเผชิญกับความยากจน เพราะประสบกับความแห้งแล้งและภัยจากมลง
ศัตรูพืช พ่อเพาพยายามหารายได้พิเศษด้วยการสานกระบุงขาย แต่ก็ไม่เพียงพอกับความ
ต้องการของสมาชิกในครอบครัว เมื่อรัฐบาลให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกร พ่อเพาผู้
เกิดความรู้สึกที่ขัดแย้งกับความช่วยเหลือดังกล่าว

เรื่อง "เชื้อมซีไบที่สับเจ็ด" ของ พงษ์จันทร์ เป็นเรื่องที่บรรยายถึงพฤติกรรม
และความรู้สึกนึกคิดของหญิงสาวคนหนึ่ง เธอไม่เห็นด้วยกับความมั่งงายในเรื่องความเชื่อ
ในกลาง การทำนายดวงชะตา เธอไปที่วัดแล้วลงเสียงใบเชื้อมซีและอ่านใบเชื้อมซี
ทุกใบ เธอมีความรู้สึกขัดแย้งกับคำทำนายเหล่านั้น โดยเฉพาะคำทำนายเรื่องคนโชคร้าย
จะได้ถูกชายส่วนคนโชคร้ายจะได้ถูกสาว

2. เขียนในรูปของจดหมาย มีทั้งหมด 9 เรื่องคือ เรื่อง "วันแห่งความรัก"
ของปิ่นหทัย เป็นจดหมายที่ถูกเขียนถึงแม่ในวันแห่งความรัก เรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี"
ของจิระ รุณพล เป็นจดหมายของชายชายเฝ้าอวยที่เขียนถึงเพื่อนผู้เป็นเศรษฐี เรื่อง
"ความรักและคิดถึง" ของบุษกร เป็นจดหมายของเพื่อนที่เล่าถึงความสำเร็จในการออก
ทดสอบแก้ในสนาม เรื่อง "ที่รัก" ของชนแหลม ตัวละครเขียนจดหมายถึงหญิงผู้เป็น
รักครั้งสุดท้ายก่อนที่จะแต่งงานกับชายอื่น เรื่อง "ครองและทรง" ของนฤเบศ
เป็นจดหมายที่ทรงเขียนมาถึงครอง ได้เล่าถึงประสบการณ์การสอนในโรงเรียนชายแดน
เรื่อง "จดหมายถึงพ่อ" ของไม้ป่า เป็นจดหมายของไม้ที่เขียนเล่ากิจกรรมและสภาพ
ความเป็นอยู่ในมหาวิทยาลัยให้พ่อได้ทราบ เรื่อง "เมลถึง ม." ของ นฤเบศ
เป็นจดหมายของแบ่งที่เขียนถึงอ้อผู้สอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้
เรื่อง "จ.ม. ถึงเพื่อน" ของศรัทธาพิพย์ เป็นจดหมายของเพื่อนที่เขียนเล่าถึงสภาพ
ความเป็นอยู่ของคนในกรุงเทพฯ ที่หาความปลอดภัยให้กับชีวิตได้อย่างยากยิ่ง และ

เรื่อง "ควีนหลงจากออกค่าย" ของเมษา เป็นเรื่องที่พรรณเลาถึงประสบการณ์ในการ
ออกค่ายที่ต่างจังหวัดแถบภาคอีสาน เพื่อให้เพื่อนได้รับทราบถึงข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่ได้
นำมา

3. เขียนแบบบุคคลิฐาน (Personification) เป็นการสมมุติให้
พืช สัตว์ และสิ่งของ มีชีวิตจิตใจและความรู้สึกนึกคิดอย่างมนุษย์ ทำให้เรื่องสั้นเหล่านี้
เป็นที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้เลือกใช้กลวิธีดังกล่าวให้ปรากฏ
ในเรื่องสั้นทั้งหมด 5 เรื่องคือ เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา เป็น
เรื่องที่คนขาวแสดงความกตัญญูทเวที่ต่อผู้มีพระคุณ เรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของ
นาค่าง นิสากานต์ แสดงให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของคนโง่ที่รักและหวงแหนชีวิตของ
คนเช่นเดียวกับมนุษย์ เรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย" ของ เขวง ประกฤษ เป็นเรื่องที่
แสดงให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่และความรู้สึกนึกคิดของนกนางนวลแถบชายฝั่งทะเลของ
อ่าวไทย เรื่อง "ยุทธการในห้องแล็บ" ของ ฤสนา แสดงให้เห็นโทษของการแตก
ความสามัคคี โดยผู้ประพันธ์สร้างให้เชื้อโรคมีชีวิตจิตใจเช่นเดียวกับมนุษย์ และเรื่อง
"ฉันทน์" ของ ชมพู เป็นการสร้างให้หนังสือมีความรักใคร่ห่วงใยผู้เป็นเจ้าของ ซึ่งเป็น
เด็กวัยรุ่นที่หลงเพลินอยู่กับการเที่ยวเตร่จนมิได้เอาใจใส่ต่อการศึกษาเล่าเรียน

4. เขียนในรูปอนุทิน เป็นการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และบันทึก
เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรอบปี เรื่องสั้นลักษณะดังกล่าวมี 3 เรื่องคือ เรื่อง "บันทึกลับของ
ปูเป้" ของรจนารถ เป็นการเขียนบันทึกเหตุการณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ ของปูเป้
กับเพื่อนชายซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละวัน อีกเรื่องหนึ่งคือเรื่อง "ศิลาจารึก 80" ของ วุฒิ
เป็นการบันทึกเหตุการณ์และสภาพสังคม ฐานะความเป็นอยู่ของคนในสังคมเมืองหลวง
ในปัจจุบัน และเรื่อง "201" ของ นฤเบศ เป็นการบันทึกความคิดเห็นของเพื่อนและ
เขียน ที่มีต่อการสมโภชฉลองครบรอบ 200 ปี ของกรุงรัตนโกสินทร์

กลวิธีการสร้างเรื่อง

ในการศึกษากลวิธีการสร้างเรื่องจะมีส่วนสัมพันธ์กับกลวิธีการแนะนำตัวละคร เพราะจากการที่จะสรุปได้ว่าเรื่องนั้น ๆ มีลักษณะเป็นอย่างไร เราพิจารณาได้จาก การที่นักประพันธ์สร้างตัวละครให้ผู้อ่านรู้จัก ซึ่งกลวิธีในการสร้างเรื่องของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นั้น มีทั้งวิธีการบรรยายตลอดเรื่อง วิธีการให้ตัวละครสนทนากันตั้งแต่ เริ่มต้นจนจบเรื่อง และวิธีการสร้างเรื่องทั้งโดยการบรรยายและการแทรกบทสนทนา ของตัวละครลงในเรื่องเดียวกัน ซึ่งจะขอแยกรายละเอียดดังนี้

1. วิธีการบรรยาย (Narrative) เป็นวิธีการสร้างเรื่องโดยการ บรรยายตลอดเรื่อง ไม่ว่าตัวละครจะทำอะไรหรือเป็นใครมาจากไหน แม้แต่คำพูด ของตัวละครก็เป็นคำบรรยาย วิธีนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้เลือกใช้ในเรื่องสั้น 34 เรื่อง เช่น เรื่อง "เขียนซีไบท์ลิบเจ็ค" ของ ฟองจันทร์ เรื่อง "ชีวิตแสนสั้น" ของแสงพิน เรื่อง "คัทกับนักจักรายการวิทยุ" ของออม เป็นต้น

เรื่อง "เขียนซีไบท์ลิบเจ็ค" ของ ฟองจันทร์¹ เป็นเรื่องที่บรรยายพฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่มีต่อเรื่องความเชื่อในเรื่องการทำนายดวงชะตา ซึ่งตัวละครไม่เห็นด้วยกับความเชื่อนั้นงายเช่นนั้น ดังเช่นการบรรยายตอนหนึ่ง

ครั้งหนึ่งฉันเคยเสี่ยงเขียนซี ทั้ง ๆ ที่ไม่เชื่อเรื่องโชคลาง ไม่เชื่อ เรื่องการทำนายเคราะห์ดวง ไม่เคยคิดดวงเคราะห์ดวงวิชา ฉันเพียงแค่ อยากรู้จัก อยากสัมผัสสิ่งที่มีอำนาจผูกมัดใจคน

แล้วฉันก็ได้รู้จักโคสัณฆ์ส เมื่อไปที่วัด...บนคอย เขามีเขียนซีทั้งหน้า พระพุทธรูป มีคนขายรูป ขายเทียน ขายดอกไม้ ให้เขาพระและขายตะกรุด

¹ฟองจันทร์ "เขียนซีไบท์ลิบเจ็ค" สตรีสาร 4 : 6 - 7 27 เมษายน

ผู้หญิงคนหนึ่งมาเลี้ยงเขียนชื่อ ใบหน้าผู้มีเสน่ห์แวววาว หลอนข้อซุกซนเห็น
 คอกไม้เข้าไปกราบพระและอธิษฐาน เลี้ยงได้แล้วก็อ่านคำทำนาย อานจบ
 หน้าตาแจ่มใส หย่อนเงินเป็นเหรียญลงไปในกล่องรับบริจาค ควักกระเป๋า
 หยิบเงินที่เป็นแผ่นออกมา มุ่งตรงไปหาคนขายล็อตเตอรี่...

เรื่อง "ชีวิตแสนสั้น" ของ แสงพันธุ์ประพันธ์ได้สร้างเรื่องโดยให้ตัวละคร
 เล่าถึงชีวิตของครอบครัวตนเอง ผู้ซึ่งต้องดิ้นรนจากท้องทุ่งเสียบุตรสาวที่มีอายุ
 เพียง 3 - 4 ปีไป เพราะบุตรสาวพลัดตกน้ำ ดังข้อความตอนหนึ่งที่ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธี
 การบรรยายเรื่องว่า

พอฉันก้าวพ้นประตูรั้วหมู่บ้านออกไปก็มีเสียงร้องไห้โหยวนของน้อง
 กังขึ้น พร้อมกับเสียงตะโกนว่า เจอยายแดงแล้ว ฉันวิ่งข้ามสะพานไม้ไป
 ยังฝั่งวัดเช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ที่วิ่งกันเข้าไป...

ที่โคนโพธิ์เก่าแก่ใกล้บันไดหน้าของวัด น้องก็หอคั่วอยู่อย่างสิ้นแรง
 หน้าตาแดงก่ำมุกเขียวในอ้อมแขนมีร่างปวกเปียกของยายแดงอุ้มอยู่
 ผมเปียกลู เนื้อตัวเปล่าล่อนจอน เลอะเทอะด้วยน้ำคร่ำ ดวงตาปิดสนิท
 ดิ้นรุกปวก เมื่อฉันเข้าไปก็รู้ว่าหมดทางที่จะช่วยชีวิตน้อย ๆ นั้นเสียแล้ว
 จึงถอยออกมายืนดูห่าง ๆ ดูผู้คนที่ยกมหรสพวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ กัน ฉันยืน
 นิ่ง ไม่มีแม้แต่คำปลอบใจให้น้องก็ ยอมรับว่าขณะนั้นฉันทำอะไรไม่ถูกเลย
 หูแว่วเสียงพวกคนแก่เขาแซงคาน้องก็ พวกแกสลดใจกับเหตุการณ์แล้ว
 พาลคิดว่าแม่เด็กว่าไม่ดูแล อำนวยน้องชายของน้องก็เป็นอีกคนหนึ่งที่กำลัง
 ที่สาวอย่างไม่ปรานี พยายามร้องไห้ด้วยความอาลัยหลานสาวตัวน้อย ฉันอยาก
 จะห้ามพวกเขา อยากจะบอกเขาว่า ใครจะอยากจะให้ลูกตาย แต่ฉันก็ยืนนิ่ง

¹แสงพันธุ์ "ชีวิตแสนสั้น" สตรีสาร 19 : 6 - 8, 131 10 สิงหาคม

มองดูของซึ่งกำลังคร่ำครวญเรียกแต่ชื่อยายแดงเหมือนคนเสียสติ คนหลาย
คนตาแดงกว่า แต่ใครเล่าจะทุกข์เวทนาเท่าอกแม่

เรื่อง "คัมภีร์นักรายการวิทยุ" ของ ออม¹ ผู้ประพันธ์ได้สร้างเรื่องให้เห็น
วิถีของเด็กวัยรุ่นที่หลงใหลการฟังเพลงจากรายการวิทยุ จนกระทั่งกลายเป็นความ
พอนั่นหลงรักในนักรายการไปด้วย ทั้งข้อความที่ผู้ประพันธ์ได้บรรยายไว้อย่างตอนคือ

ที่อยู่แฟลตที่คลองจั่นกับพี่ชาย ไม่มีทีวีดู แต่มีวิทยุเสียงคืออยู่เครื่องหนึ่ง
นั้นแหละเพื่อนคนสำคัญของคัมภีร์ เป็นนักรับฟังเพลงเพราะไม่มีอะไรจะทำ แะ
ก็ไม่ได้ฟังให้ผ่านไปเฉย ๆ เพลงทุกประเภทที่คัมภีร์ฟังก็สามารถคุยถึงความ
เป็นมาเรื่องสำคัญของเพลงแต่ละประเภทได้ ตั้งแต่เพลงไทยเดิม เพลง
ลูกทุ่ง เพลงคลาสสิกไปจนถึงร็อก มีอยู่ประเภทหนึ่งที่คัมภีร์ไม่ยอมฟังคือเพลง
"ลูกกรุง" และที่คัมภีร์ชอบที่สุดคือ "แจ๊ส"

คัมภีร์จกกับแจ๊สได้ยังไงไม่ได้บอก แต่คัมภีร์บอกออกมาว่าเพลงแจ๊สคืออย่างนั้น
คืออย่างนี้ ออมลองฟังดูสิ เออ...อมก็ว่าไม่เลว แล้วในที่สุดคัมภีร์ก็รู้สึกว่า
คืออย่างที่ควาจริง ๆ แล้วเราก็กามฟังกันตลอดมา...

แล้วอยู่มาวันหนึ่ง... คัมภีร์มาบอกออกมาว่านักรายการคนนั้นจะ
เลิกจกแล้ว "เซด" บอกว่าเธอจะต้องเดินทาง ออมเองก็ร้อนใจเพราะคัม
ภีร์กังวลมากทีเดียว ออมช่วยคิดถามข่าวคราวของเซดมาให้คัมไปอเมริกา
ไปอยู่แถวชิคาโกอาจจะถึง 4 ปี ชาวแต่ละคราวที่อมนำมาคุยจะทำให้คัม
สบายใจมากขึ้น...

¹อม "คัมภีร์นักรายการวิทยุ" สตรีสาร 36 : 8 - 9, 117

2. วิธีการแทรกบทสนทนาของตัวละคร (Dramatic) ตลอดเรื่องจะมีการสนทนาของตัวละคร ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เลือกใช้วิธีนี้เพียงเรื่องเดียว คือเรื่อง "คืนวันศุกร์" ของ นฤเบศ¹ เป็นเรื่องที่กล่าวถึงรายการเพลงทางสถานีวิทยุกระจายเสียงที่มีเด็กหนุ่มสาวเขียนจดหมายและไปรษณียบัตรไปพูดคุยกับผู้จัดการรายการเป็นจำนวนมาก แม้จะมีฉากการสนทนาจากตัวละครโดยตรง แต่ก็อาจอนุมานได้เพราะผู้จัดการรายการจะทำตัวเสมือนเป็นตัวแทนของตัวละครอื่น ๆ ในการสนทนาเล่าเรื่องราวหรือความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ดังตัวอย่างจากข้อความบางตอนคือ

สวัสดีครับ ขอตอนรับคุณ ๆ สุรายการคืนวันศุกร์ เพราะเราพบกันตาม
นัด ทุกคืนวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ และจะเจอกันเรื่อย ๆ จนกว่าคุณ ๆ จะ
เบื่อช้านี้ เอาละครับเราจะอ่านจดหมายฉบับแรกก่อน... "น้ำหวาน" ครับ
"น้ำหวาน" เจ้าเก่า เจ้าของจดหมายสีหวานสวย "น้ำหวาน" บอกว่า...

"สวัสดีค่ะ พี่ชาตรีที่น่ารัก ตอนนี้น้ำหวานกำลังมีปัญหายักษ์อยู่ข้อหนึ่ง
คือหวานกำลังกลัวว่าถ้าลอสสอบเอ็นทรานซ์ของหวานออกมาแล้วหวานไม่คิด
หวานจะทำยังไงดี อ้อ ๆ หวานแอบร้องไห้ด้วยความทุกข์ พี่ชาตรีต้องเปิด
เพลงปลอบหวานด้วยนะ ขอเพลงหวาน ๆ เพื่อหวานจะได้ส่งกระแส
ความคิดถึงไปยังคนที่อยู่ไกลคนนั้น พอแค่นี้ละคะ ขอขอบคุณค่ะ รุ้ม "น้ำหวาน"...

"พี่ชาตรีครับ ผมเป็นนักบาสเกตบอล ปกติหมอนี่อยู่ว่าเธอชอบอ่านหนังสือ
บางทีสองอย่างนี้อาจไม่ใช่ส่วนผสมที่เข้าใจกันได้ แต่ผมยอมรับครับว่า
สายตาคู่นี้ที่คอยติดตามไปเชียร์นั้นมีความหมายสำหรับผม แม้จะไม่มาก
หากก็ทำให้ผมขบขันใจ โชคดีที่มี "คืนวันศุกร์" เพราะปกติผมก็ไม่กล้าที่จะ
ปรึกษาเพื่อน ๆ โอ'

¹ นฤเบศ "คืนวันศุกร์" สตรีสาร 8 : 6 - 7, 123 - 124 22 พฤษภาคม

"โอ้ของใจอะไรครับ กลัวผสมไม่เข้ากันหรือลงสียในสายตากู้นั้น
 โอคงจะแปลกใจถามจะไม่พูดถึงประเด็นนั้น ผมเพียงจะบอกให้โอรู้
 ไว้ว่า...การที่มีคนมาให้ความรื่นรมย์แก่ชีวิตเรานั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ไม่ควร
 ถูกทอดทิ้งหรือมองข้าม และทำไมโอไม่เข้าไปหาเธอสักวันละ ขอคู่มือหนังสือที่เธอ
 อ่านว่าเป็นหนังสืออะไร บางทีอาจจะหนังสือที่หาได้ก็ใครจะรู้ ครับ
 เข้าไปแล้วก็อืมเพลงที่ผมจะเปิดให้ฟังนี้ด้วยนะครับ "รักครั้งแรก"
 และ "ขอเป็นเพื่อนใจ"

3. วิธีการผสมผสาน (Combination) เป็นวิธีที่นักประพันธ์สร้างเรื่อง
 โดยใช้กลวิธีทั้งการบรรยายและการแทรกบทสนทนา กล่าวคือ จะบรรยายว่าตัวละคร
 ทำอะไรบ้าง แต่พอถึงขณะที่ต้องการจะแทรกว่าตัวละครได้พบปะกับใคร ก็แทรกบท
 สนทนาลงไปด้วย วิธีดังกล่าวนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมใช้มากที่สุด ซึ่งปรากฏใน
 เรื่องสั้นทั้งสิ้น 135 เรื่อง เช่น เรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของ นฤเบศ
 เรื่อง "แสงทองของเด็กป่า" ของ ไพพรรณ อนุกุล เรื่อง "ดอกไม้สีขาว" ของ
 วรารักษ์ และเรื่อง "อีเหมียว" ของ สิริเทพกัญญา เป็นต้น

เรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของ นฤเบศ¹ ผู้ประพันธ์สร้างเรื่องทั้งด้วย
 การบรรยายและการแทรกคำสนทนาของตัวละคร ดังข้อความตอนหนึ่ง

เราได้เจ้าเกเรมาเลี้ยงก็เพราะญาติของเรากำลังร่อนเงิน เขาเลย
 เอาเจ้าเกเรที่ขณะนั้นสูงเพียงเข่า เป็นหมูสีชมพูตัวกะทัดรัดมาแลกกับเงิน
 งวักหนึ่ง ... และอีกงวักก็ตอนสิ้นเดือน ที่แรกแม่ก็ไม่อยากซื้อเลย หาก
 ไม่คิดว่าลืกลงไปในการซื้อนั่นคือความช่วยเหลืออารีอารอบฉันทญาติ ก็เป็น
 ยินว่าตอนนั้นไปแม่คงเป็นคนเลี้ยงหมูแล้ว...

¹ นฤเบศ "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" สารสิน 52 : 6 - 7, 128 - 129

เจ้าเงาะสูงเฉียด ๆ เหวและโคขึ้นมา มันคงหนัก น้ำหนักตัวมันมาก เพราะระยะนั้นมันจะนอนกินอาหารจากรางเสมอ พี่ยูกับน้องอองก็ช่วยกัน ดึงน้ำให้มันในวันหยุดเมื่อฤดูร้อนเริ่มย่างกรายเข้ามา พอค้าซื้อหมูเริ่มมา เยี่ยมเยียน

"สามพันสองพันไปมั้งพี่" รายแรกครองเหลืดยี่สิบแปดบาท เอีย สองพันแปดร้อย แม้ก็สวมหัวใจแนคาคอปไปขณะที่พี่อองยืนกับตัวเอง

"แห่ที่จริงพี่ไม่ยากขายเคี้ยวนี้เลยนะ รอลให้เมษา พฤษภา คงแพง กวาน พี่ก็อยากเลี้ยงไปเรื่อย ๆ อย่างนี้แหละ

รายที่สองคงเป็นเลือกสุพรรณ เพราะแม่จับสำเนียงเหนือ ๆ ได้

"ยี่สิบแปดอะพี่ พมว...กำลังคั้นะ หมูก็ตัวไม่โตเท่าไร"

เรื่อง "แสงทองของเค็กป้า" ของ ไพพรรณ อนุกุล¹ เป็นการเล่าถึง สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของแคงซึ่งเป็นเด็กที่ชอบไปโรงเรียน แคงรักครูมาก เมื่อครูถูก พูกการร้ายจับตัวไป แคงจึงเสียใจมาก เรื่องนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ประพันธ์ได้ใช้กลวิธี สรางเรื่องแบบผสมผสานตลอดเรื่อง ถึงข้อความตอนหนึ่งคือ

แคงตื่นมาตั้งแต่เช้ามีด วันนี้แล้วซิเนที่แคงจะได้ไปโรงเรียน คำว่า โรงเรียนข้างมีเส้นที่เหลืเกิน แคงจะได้เงินไปซื้อขนม ไล้เล่นกับเพื่อน แม้ว่าโรงเรียนที่แคงจะไปเรียนนี้อยู่ห่างจากบ้านของแคงถึง 4 กิโลเมตร แต่แคงก็ชอบโรงเรียนมาก รอบ ๆ โรงเรียนเป็นสวนยางพารา ข้าง ๆ โรงเรียนมีลำคลองด้วย "คี่จ้งเลย" แคงนึก แคงจะได้ว่ายน้ำเล่นด้วย ไม่รู้ว่าครูที่โรงเรียนจะใจดีเหมือนแม่หรือเปล่า แม่ของแคงใจคี่จ้ง แคง รักแบบมาก วันนี้แม่ของแคงก็อุทิศสาคูหุคกรึคบายจะได้มาช่วยแคงเตรียมตัว

¹ไพพรรณ อนุกุล "แสงทองของเค็กป้า" สตรีสาร 25 : 6 - 8,

ไปโรงเรียน ส่วนพ่อของแดงออกไปกรีดยางตั้งแต่ 2 แล้ว พ่อคงกรีดยาง แต่เขาจะไถกรีดยางไ้มาก เวลาพ่อขายยาง พ่อจะชวนผมมาปากแดงและ พี่ ๆ ทุกที

แดงรักพ่อมากที่สุด เวลาพ่ออารมณ์ดีพ่อก็ชอบมาคุยกับแดง

"แดงจำ ไ้ขึ้นลูกอยากเป็นอะไร"

"แดงอยากเป็นครูจะพ่อ จะมาเป็นครูที่นี้ ที่บ้านเรา"

"ฮือ คืจริง"

แดงนึกไ้แค่นี้ไ้ไ้ยินเสียงพี่ของแดงเตือนว่า

"แดง เสร็จหรือยัง ไปกันไ้แล้ว"

เรื่อง "คอกไม้สีขาว" ของวรรค์¹ เป็นเรื่องของชายหนุ่มที่มักนึกหวังเพราะ ถูกผู้หญิงรักอยู่เสมอ ผู้ประพันธ์ไ้ใช้กลวิธีเสนอเรื่องแบบผสมผสานเช่นกัน ดังตัวอย่าง

ความโหดพิทักษ์กร่างชวนปร่งเมื่อเย็นวานขึ้น ปร่งคืใจนักหนาที่เป็น โหดพิทักษ์จากหลอน ผู้หญิงแบบบาง น่ารักคนนั้น เขากำลังคิดถึงหลอนอย่าง เหลือเกิน

"ปร่งเธอจะนื้ความพุดนะ อังการนื้ความจะไปแล้ว"

"รู้แล้วละ รู้จากคนอื่น ความคงไม่อยากลาปร่งเป็นคนสุดท้าย ลาเป็นคนแรกนะถึงจะคันคั้น แค่นี้ไม่ซาบซึ้ง เธอแนะ ความจะเลียงไ้คิมปร่ง สักมื่อคืใหม่ ที่ไหนคืเอย"

ปร่งบอกชื่อร้านไป แล้วไ้ไ้ยินเสียงหลอนพูดเป็นครั้งสุดท้าย

"พบกัน 10 โมงเช้าจะ"

¹วรรค์ "คอกไม้สีขาว" สารสาร 34 : 8 - 10 21 พฤศจิกายน

ปรังไปคอยคามที่ร้านนั้น ไปก่อนเวลานัดครึ่งชั่วโมง เขารู้สึกเป็นการ
ไมเคีที่จะปล่อยให้ผู้หญิงไปนั่งรอ แม้ว่าหลอนจะเป็นฝ่ายนัดเขาก็ตาม และ
เมื่อเข็มยาวเคลื่อนที่บนเลขสิบสองไปได้เล็กน้อย คามก็มาถึง...

เรื่อง "อีเหมียว" ของสิริเทพกัญญา¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ประพันธ์เลือก
ใช้กลวิธีสร้างเรื่องทั้งโดยการบรรยาย และการแทรกบทสนทนาของตัวละครโดยตลอด
เรื่อง ซึ่งได้เล่าถึงครอบครัวหนึ่งที่ชอบเลี้ยงแมว พ่อและแม่มอบหมายให้ลูกสาวนำลูกแมว
ไปปล่อยทั่วๆ เมื่อลูกสาวทำตามสิ่งแล้วเกิดความรู้สึกสงสารจึงยั้งใจเรื่อง กังตัวอย่าง
กลัวว่าเรื่องสั้นจากคอลัมน์

คุณพ่อจับมันโยนไปนอกบ้านอีกครั้ง แต่มันก็ยังกลับมาเป็น "วัยสาว" ฝากาน
หาหนูมากินอีก

คงเป็นเพราะความซื่อและความสามารถในการจับหนูของมัน คุณแม่
จึงยอมเลี้ยงไว้ คุณพ่อก็คำน แต่คุณแม่ให้เหตุผลว่า

"มีแมวสักตัวก็ดี หนูที่มันกวานเหลือเกิน"

"ตามใจ" คุณพ่อพูดได้แค่นั้น คงเป็นเพราะท่านไม่อย่างมีปากมีเสียงกัน

ทั้งแต่นั้น แมวตัวนั้นก็เข้ามาอยู่ในบ้านเรา พวกเราเรียกมันจนคิด

ปากว่า "อีเหมียว"

อีเหมียวเป็นแมวไทยตัวเมีย ฉันทเคยได้ยินคุณแม่ปรารภบ่อย ๆ ว่า
"มีแมวตัวเมื่อก็คืออย่าง อยู่คิคบ้าน ไม่เหมือนตัวผู้เหียวได้ซอก ๆ ไป
แต่ก็เสียตรงที่ว่าพอมันลูกก็มีเป็นโขยง"

¹สิริเทพกัญญา "อีเหมียว" สตรีสาร 29 : 6 - 7, 115 16 ตุลาคม

สำหรับกลวิธีในการเล่าเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก บทสนทนา และ
ท่วงทำนองการเขียนของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีรายละเอียดดังนี้

1. กลวิธีในการเล่าเรื่อง

กลวิธีในการเล่าเรื่อง คือการพิจารณาว่าผู้ประพันธ์ได้เสนอเรื่องราวทั้งหมด
ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่องสั้นเรื่องหนึ่ง ๆ ให้อ่านอย่างไร ใครเป็นผู้เล่าเรื่องสู่ผู้อ่านหรือเล่า
ตามทัศนะของใครและเล่าอย่างไร ซึ่งจากการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม"
ใน "สตรีสาร" ทั้ง 150 เรื่อง ปรากฏว่า ส่วนใหญ่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จะเลือก
ใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบให้ผู้ประพันธ์เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเป็นผู้เล่าเรื่องมีจำนวน
72 เรื่อง และวิธีรองลงมาคือ การใช้บุรุษที่ 1 ซึ่งเป็นตัวละครสำคัญ เป็นผู้เล่าเรื่อง
ของตนเองมี 69 เรื่อง การใช้บุรุษที่ 1 ซึ่งเป็นตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมาเป็น
ผู้เล่ามี 8 เรื่อง และการใช้บุรุษที่ 1 เป็นผู้เล่าเรื่องด้วยกระแสวิจิตประหวัดมี 1 เรื่อง
ทั้งรายละเอียดคือ

1.1 การกำหนดให้ผู้ประพันธ์ในฐานะที่เป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงทุกอย่างเป็นผู้เล่า
กลวิธีในการเล่าเรื่องแบบผู้ประพันธ์จะทำให้ตัวเสมือนเป็นผู้รอบรู้เหตุการณ์และเรื่องราว
เกี่ยวกับตัวละครในเรื่องอย่างแจ่มแจ้งทุกอย่าง ทั้งโครงปราง ลักษณะนิสัย ตลอดจน
ความรู้สึกนึกคิดภายในใจของตัวละครทุกตัว กลวิธีเช่นนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นการ
เล่าเรื่องแบบบุรุษที่สาม (Third - person narrative) ดังตัวอย่างในเรื่อง
"พระอาทิตย์น่านาว" ของ โปยมรัตน์ เรื่อง "ทหารตุ๊กตา" ของ พินแก้ว เรื่อง
"แขกคนใหม่" ของ แสงพันธ์ และเรื่อง "เงา" ของเพรียง เป็นต้น

เรื่อง "พระอาทิตย์น่านาว" ของ โปยมรัตน์ ผู้ประพันธ์บรรยายถึง
พฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร โดยเล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่ 3
ดังตัวอย่างข้อความตอนหนึ่งคือ

งานแข่งกอดกระเป๋าน้ำส้มไว้มอก เธอเดินทอดน่องเรื่อยไปตามทาง
คืนแฉกระแฉเป็นร่อง บรรยายอากาศตอนนั้นยังสลัว ๆ เพราะปกคลุมไปด้วย
หมอกของหน้าหนาว ถึงแม้จะสายมากแล้วก็ยังมองไม่เห็นดวงอาทิตย์สักที
ความหมอกที่ยังลอยตัวท่ามกลางสายฝนแทบจะบดบังร่างกะจี้จิกของงานแข่ง
ไว้มอกใน...

งานแข่งไม่ชอบสภาพคืนฟ้าอากาศอย่างนี้เลย หนาวก็หนาวจัด ร้อนก็ร้อน
ชะงักกับจะแตก พอถึงหน้าฝนก็ตกเสียจนเออท่วมเรือสวนไร่นา งานแข่ง
เคยเห็นน้ำตาของแม่ร่วงแฉะ ๆ เมื่อน้ำหลาก เหมือนกับว่าน้ำตาของแม่
ได้หยดลงผสมกับสายน้ำอย่างใจอย่างนั้น พอมาถึง งานแข่งก็ได้เห็นแววตา
สองคู่ พอกับแม่ แห่งมาก แห่งยิ่งกว่าฝันเสียอีก...¹

เรื่อง "ทหารตุ๊กตา" พินแก้วทำตัวเป็นผู้รู้แจ้งถึงความรู้สึกนึกคิดของทหาร
ตุ๊กตา โดยเล่าเรื่องแบบบุรุษที่ 3 ว่า

คนตัวเล็ก ๆ เหล่านั้น เขาเหมือนกันมากกว่าจะแตกต่างกัน เขาทุกคน
เจ็บปวด เมื่อถูกยิงถูกทำร้าย แขน ขา หลุดลอยเป็นเสี่ยง ๆ ร่างกาย
ทุกส่วนแหลกเหลวเมื่อถูกระเบิด ถูกทำลาย หัวใจของพวกเขาก็เจ็บปวด
เมื่อต้องจับปืนแน่น สาดกระสุนออกไปยังใครที่ไม่รู้จัก บางครั้งพวกเขา
ซลากร้าว สยบสยงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ขาไม่มีแรงจะก้าว เขาหมดแรง
จะยิง มือทั้งสองจะปลงกะเปลี่ยนเกินกว่าจะแบกปืน ดวงตาและดวงใจไม่
เข้มแข็งพอที่จะอดทนต่อภาพร้ายที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า

¹ โปยมรัตน์ "พระอาทิตย์หน้าหนาว" สภีสาร 51 : 6 - 7

พวกเขาทุกคนเห็นคเหน้อย เหนือไหล่หุ้ม เสื้อสีแดงชั้นหลังออกมาโชก
สาครกระจายไปทั่วบริเวณ บางขณะดวงตาทั้งสองก็ฉวัดเฉวียนน้ำฝนที่สาครลง
มากระทบแตกออกมาเมื่อพวกเขาสลัดอารมณ์เหล่านั้นออกไปแล้วทุกคนก็ยังยืน
หยั่งที่ซึ่งจะสูญที่จะตายต่อไป เพราะทุกคนมีระเบียบ วินัย มีหน้าที่ คำสั่ง ที่ต้อง
ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด¹

ในเรื่อง "แสดงคนใหม่" ผู้ประพันธ์มุ่งถึงความรู้สึกนึกคิดของแสด ดังที่ได้
บรรยายว่า

วันนั้นแสดแอบก้มมองตัวเองด้วยความภาคภูมิใจในใจหลายครั้ง และ
เกือบทุกครั้งเมื่อผ่านที่ร้านศึกระจกใส่สะท้อนภาพได้ ทรงผมหยิกฟูแบบ
ล่าสุด กางเกงสีเหลืองสดกับเสื้อดำทวนระยับสีเขียวใบไม้ แบบง่าย ๆ
ตามสมัยนิยมเช่นเดียวกัน คอวีคอนข้างลึก ปากต้นแขนอวดความนวลเนียน
ถนัดตา ยังเน้นด้วยสร้อยข้อมือแฉกจากพาทริกซึ่งระย้าย้อยด้วยกระดิ่งอันจิ๋ว
เสียงดังกรูกริ่งน่าฟังยามขยับมือ แสดคิด เข้มกึกที่ปลายคอเสื้อด้านหน้า
เป็นรูปปริณิณีปากกระจิบบางสีแดงคาบบุหรื ซึ่งเรียกเสียงฮือฮาจากเพื่อน ๆ
เมื่อเข้านั่งเอง มันเป็นความสุขอย่างหนึ่งที่ใคร ๆ จะมองดูด้วยความคันตา
แสดจึงเลือกรองเท้าส้นสูงโยงสีน้ำเงินมีไหมพนที่ข้อเท้าเหมือนขลุ่ยโบริวณ
เป็นรูปแบบของสาวชาวกรุงรสนิยมล้ำสมัยอย่างแท้จริง

แสดหยุดที่ตู้กระจกขายเครื่องประดับ แล้วหยิบจี้ทองเครูปเท้าคนเส้นนั้น
ขึ้นมาดูอย่างถูกใจ พลังนึกทบทวนดูว่ามีใครเคยใช้หรือยัง แสดถือเอาไว้
แล้วมองดูเครื่องประดับอย่างอื่นบ้าง พลังชำเลืองดูตัวเองในกระจกเงา
หลังร้าน พอจะนึกยังงั้นเงาที่มาเห็นแสดตอนนั้นและเครื่องประดับที่...²

¹พินแก้ว "ทหารตุ๊กตา" สตรีสาร 44 : 6 - 8 1 กุมภาพันธ์ 2524

²แสดงพัน "แสดงคนใหม่" สตรีสาร 2 : 6 - 7, 130 13 เมษายน 2523

เรื่อง "เงา" ของเพรียง ผู้ประพันธ์ก็ได้ใช้กลวิธีแบบรู้แจ้งถึงความรู้สึกนึกคิด
ของตัวละครดังตัวอย่าง

หลอนมองเขายูณานเท่าไรก็ไม่รู้ ว่าจะรู้สึกว่ายูณอนอยู่เหมือนกัน
จากคนที่หลอนกำลังสำรวจตรวจตราอยู่นั่นเอง หลอนเหลือบมองเขา เห็น
นิยน์ตัววิบวับที่ส่งมาให้ใจวูบวาม หลอนเลี้ยวว่าเขาบรรเลงเพลงด้วยฝีมือ
และที่สำคัญก็คืออารมณ์รักด้วย

หลอนเลิกมองเขา เสมามองที่เทียนแทน เพลงรักยังแว่วหวาน
หลอนอดเขินไม่ได้ เขินจนไม่รู้จะทำอะไร จะมองไปที่ไหนดี พอดีกับที่
ปกริมาเสิร์ฟอาหารทำให้หลอนเบาใจลงได้หน่อยหนึ่ง¹

1.2 การใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครสำคัญในเรื่องเป็นผู้เล่า กลวิธีแบบนี้
ผู้เล่าจะใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง เช่น ผม ฉัน คิฉัน ข้าพเจ้า เรา เราเรื่องราว
ของตนเองให้ผู้อื่นได้ทราบ ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ก็เขียน "วัยสาวหนุ่ม"
ก็นิยมใช้มากเช่นกัน ดังตัวอย่างในเรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา
เรื่อง "เธอ" ของ ศรีวิชัย และเรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของงามพรรณ เวชชาชีวะ
 เป็นต้น

เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ปึกเสนาหา ได้ให้ตัวเล่าถึงความเป็นมา
ในชีวิตของตนเองว่า

ฉันอยู่ที่นาวันหนึ่งนานนั้น แดดใบเขียวแล้ว พอเรียกฉันว่ากล้า ฉันสวณะ
พอว่าอย่างนั้น พอดอนฉันขึ้น หาบคอนมาปักดำ ๗ นาฉันนี้

¹เพรียง "เงา" สารสาร 21 : 8 - 9, 113 22 สิงหาคม 2525

ฉันวิ่งเล่นกับสายฝน พลั้วไปไปกับสายลมวู่วิว บางครั้งก็หัวเราะ
ระริกกับเจ้าปูนาที่มาวิ่งเล่นใกล้ ๆ

ฉันโตวันโตคืน มีใบสีทองเรียวยาว มีแมลงดีและสายฝนเลี้ยงดู มี
สายลม ปูนา นกกา และแมวพลั้วชายคลองเป็นเพื่อนคอยดูแล¹

เรื่อง "เชอ" ของศรีธัญย์ ใช้กลวิธีที่ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่าเรื่องของตน
ด้วยการใช้สรรพนาม "ฉัน" ดังตัวอย่างคือ

เมื่อฉันเรียนหนังสือฉันเป็นคนมีเพื่อนมาก ฉันรักเพื่อน ๆ ทุกคน
เพราะเพื่อนเป็นสิ่งเดียวที่ทำให้ชีวิตฉันมีความสุข ความเหงา ทำให้ฉัน
ต้องการเพื่อน ฉันจึงเป็นมิตรกับทุกคนที่ฉันคิดว่าพอจะคบได้ แม้ว่าบางครั้ง
เขาจะทำให้ฉันเสียใจ เจ็บใจ แต่ฉันก็ไม่โกรธเขาหรอก นอกจากจะ
เจ็บไปสักพักหนึ่งแล้วก็ปกลืมเหมือนเดิม บางครั้งฉันเคยมานั่งนึกว่า
ทำไมนะตัวเราถึงไม่ยอมโกรธใครสักที จะต้องไปง้อเขาทำไม คิดไป
คิดมากก็ทำให้ใจตัวเองไม่ได้ เพราะฉันกลัวจะเป็นคนไม่มีเพื่อน²

เรื่อง "บันทึกของมารีญา" งามพรรณ เวชชาชีวะ ก็ได้ใช้กลวิธีให้ตัวละคร
เอกเล่าเรื่องอาการเจ็บป่วยของตนเองด้วยสรรพนาม "ข้าพเจ้า" ดังตัวอย่าง

ความเหงาอาจเป็นศัตรูสำหรับใครหลายคน แต่สำหรับข้าพเจ้าเข
นับได้ว่าเป็นมิตรแท้หนึ่ง นับแต่วัยเด็กเรื่อยมาข้าพเจ้าก็โกลนเกลียดเขา
ระยะแรกที่เขาเข้ามาเยี่ยมเยียนข้าพเจ้าที่โรงพยาบาลนั้น เขาก็สามารถทำให้

¹ ปีกเสนาหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สตรีสาร 10 : 6 - 7 8 มิถุนายน

² ศรีธัญญ์ "เชอ" สตรีสาร 51 : 6 - 7 22 มีนาคม 2524

ข้าพเจ้าหมดความกลัวได้ เขาช่วยเปิดตาข้าพเจ้าให้มองโลกอย่าง
เป็นจริง ข้าพเจ้าหุ้ยหุ้ยคนอื่น สงบ ยอมรับอาการทุพพลภาพของคนใดก็ได้
และเริ่มมองไปรอบ ๆ ตัว สนใจสิ่งอื่นรอบข้างนอกเหนือจากตัวเอง
เขาแนะนำโลกอีกโลกหนึ่งให้ข้าพเจ้ารู้จัก โลกที่ข้าพเจ้าลืมสภาพอัน
ทุกข์เวทนาของตนเอง โลกที่ข้าพเจ้าได้มีโอกาสใช้จินตนาการอันอิสระ
โลดแล่นอย่างเสรี โลกที่มีลานอักษรเป็นสื่อตนเอง¹

1.3 การใช้บุรุษที่หนึ่งซึ่งเป็นตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่า
เป็นกลวิธีที่ผู้ประพันธ์สร้างให้ตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าเรื่องราว ซึ่ง
นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถสร้างตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมาให้มีความผูกพัน
ใกล้ชิดกับตัวละครสำคัญได้อย่างแนบเนียน จึงทำให้น่าสนใจยิ่งขึ้น เช่น เรื่อง "คุณยาย
ของแหวน" ของ กานต์ เรื่อง "คัทกับนักจักรรายการวิหบุ" ของอ้อม และเรื่อง "อาแปะ"
ของวรารักษ์ เป็นต้น

เรื่อง "คุณยายของแหวน" แหวนเป็นผู้ถ่ายทอดให้ทราบถึงชีวิตความเป็นอยู่
ของคุณยาย ซึ่งแหวนได้รับทราบเรื่องราวที่ผ่านมาในอดีตของคุณยายอย่างละเอียด
ถึงข้อความตอนหนึ่งว่า

คุณยายมีพี่น้องถึง 12 คน คุณยายเป็นคนโต เมื่ออายุได้ 16 ปี กำพร้า
พ่อ ทำให้คุณยายต้องตัดสินใจหางานกับเศรษฐีเห็บทองนครวัดระบี่ ด้วยเห็น
แก่ความอยู่รอดของครอบครัว และก็ไ้ทุนมาเปิดร้านขายของเบ็ดเตล็ดอยู่
ที่ศาล และด้วยความสวยงามอย่างร้ายกาจของคุณยายนั่นเองทั้งหนุ่มน้อยหนุ่มใหญ่
จึงตามเกี่ยวกันไม่ไ้หยุดไม่ไ้หย่อน คุณยายเล่าว่าในจำนวนนั้นมีอยู่คนหนึ่ง
ยกเข้ามาเป็นภรรยา ๗ ให้คุณยายเลือกเอาว่าชอบดินไหน เขาจะให้แต่คุณยาย
ก็ไ้ไม่รับ ...²

¹ งามพรรณ เวชชาชีวะ "บันทึกของมารีญา" สารคดี 13 : 6 - 7, 108
26 มิถุนายน 2526

² กานต์ "คุณยายของแหวน" สารคดี 10 : 6 - 7 7 มิถุนายน 2524

เรื่อง "ตึกกับนักจัดรายการวิทยุ" ของ ออม เป็นเรื่องที่ผู้ประพันธ์สร้างให้ออม
 เป็นตัวละครที่มีความสำคัญรองลงมาเป็นผู้เล่าเหตุการณ์และความรู้สึกนึกคิดของตัว
 ที่ชอบฟังรายการเพลงจากวิทยุ โดยเฉพาะรายการเพลงที่ชื่นชอบมากที่สุดคือเพลงแจ๊ส
 ที่ทั้งชอบรายการและติดคนจัดรายการด้วย แม้เมื่อเธอกล่าวอ่าลาผู้ฟังเพื่อติดตามสามี
 ไปอยู่ต่างประเทศ ตึกก็ยังอาลัยอาวรณ์และรู้สึกเสียใจอย่างสุดซึ้ง ดังข้อความตอนหนึ่ง
 ก็

ที่เริ่มติดรายการนี้รวมไปถึงคนจัดด้วย "เธอ" เป็นนักจัดรายการที่ดี
 ไปเสียทุกอย่าง สำหรับที่ใครว่าเธอไม่ได้เลยนะ ที่จะต้องคอยเจิบ ๆ
 กลับไปทุกที แม้แต่เธอเองซึ่งเป็น "คอแจ๊ส" ด้วยกันก็ยังโดนเลย นานไปก็ตรง
 ที่ว่าที่มีอาการคล้ายเด็กวัยรุ่นที่ออมพูดถึงในตอนแรกแต่หนักกว่าอีกนะ ที่
 ทั้งเขียนจดหมายไปชื่นชมความดีของรายการ วาง ๆ ก็โทรศัพท์ไปหา
 มอยครั้งที่ไปเยี่ยมเยียนถึงบริษัท แล้วกลับมาซาบซึ้งกับความดี ความน่ารัก
 ของเธอ...¹

จากเรื่อง "อาแป๊ะ" ของวรารักษ์ ผู้ประพันธ์ก็ได้ให้ตัวละครที่มีความสำคัญ
 รองลงมาก็คือลูกสาวของครอบครัวหนึ่งเล่าเรื่องชีวิตความเป็นมาของอาแป๊ะ ซึ่งเป็น
 ผู้ที่พอได้รับเข้ามาให้ทำงานบ้าน ตัวละครเล่าถึงชีวิตในอดีตและลักษณะนิสัยของอาแป๊ะ
 ไว้อย่างละเอียด จนสามารถทำให้ผู้อ่านได้รู้จักอาแป๊ะอย่างชัดเจน ดังข้อความบางตอน
 ก็

¹ ออม "ตึกกับนักจัดรายการวิทยุ" สารสาร 36 : 8 - 9, 117

เมื่ออาแป๊ะมาอยู่กับเรานั้น พ่อจ๋าให้อยู่ที่ห้องเล็ก ๆ ริมประตูบ้าน เพื่อที่ว่าจะได้คอยเปิดประตูเวลารถเข็นออกได้สะดวก หน้าทีนออกเหนือ จากนั้นก็ให้ดูแลสนามบ้าง กวาดใบไม้ ถอนหญ้าบ้าง อะไรทำนองนี้ คุณสมบัติ หักชื่อของอาแป๊ะก็คือความขยัน อาแป๊ะไม่เคยดูตาย บางครั้งอยู่ว่าง ๆ ก็จะไม่กวาดออกไปกวาดบริเวณหน้าบ้านเสมอ ๆ ชีพญู หมา กา ไก่ ที่เรียกรวาคามสนามอาแป๊ะไม่เคยรังเกียจ ทำความสะอาดจนเรียบร้อยเสมอ...

วันที่อาแป๊ะไม่สบายนั้น ฉันไปโรงเรียน เมื่อกลับมาถึงบ้านก็ทราบข่าว แต่เพียงว่า อาแป๊ะล้มลงอย่างแรง สลบไป และเขาพาอาแป๊ะไปโรงพยาบาล แล้ว อาแป๊ะอยู่โรงพยาบาลเกือบสองอาทิตย์ เมื่อกลับมาฉันอาแป๊ะดูอ่อนเพลีย และคลายความกระฉับกระเฉงลงไปบ้าง หมอบอกว่าอาแป๊ะเป็นโรคความดันต่ำ ถ้ามแรง ๆ อีกทีอาจจะเป็นอัมพาตได้¹

1.4 การใช้บุรุษที่หนึ่งเล่าเรื่องด้วยวิธีการระแสดจิตประหวัด เป็นกลวิธีการเล่าเรื่องที่ให้ตัวละครสำคัญเล่าเรื่องของตนเองในรูปของกระแสความคิดที่ประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ กลวิธีดังกล่าว นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้เลือกใช้เพียง 1 เรื่อง คือเรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีธธา โดยให้ "ฉัน" เล่าเรื่องราวของตัวเองในรูปกระแสความคิดที่ประหวัดไปถึงเหตุการณ์ที่ตนเคยกระทำ และต้องประสบกับความสูญเสียความล้มเหลวของชีวิต เมื่อ "ฉัน" ได้เห็นบอร่างดังตัวอย่าง

วันนี้ฉันกลับมาเยี่ยมเธออีกครั้งหนึ่ง ู ๆ เธอก็น่าสงสารนะ เธอข้างลึกล้ำ แล้วก็ดูเงิบขริบโคกเคี้ยว ใคร ๆ ก็หมดหวังกับเธอสิ้นแล้ว แต่เขาจะละเลยหลงลืมเธอไม่ได้หรอก อย่างฉันนี่ก็คนหนึ่งละที่จดจำเธอได้จิตใจ

¹ วิจารณ์ "อาแป๊ะ" สตรีสาร 27 : 8 - 9, 109, 120 2 ตุลาคม

ในเมื่อเธอก็เป็นสิ่งที่สะท้อนย้ำความเจ็บปวดของพวกเราให้ร้าวร้าวรุนแรงยิ่งขึ้น

เธอเคยทิวไทยไหมบอรา้ง เธอเคยเจ็บไข้ได้ป่วยบ้างไหม เป็นการทิวที่ไม่มีคำตอบว่า จะได้อิมเมื่อใด เป็นความเจ็บไข้ที่ไม่มีคำตอบว่าจะได้รับการบำบัดหรือเปล่า เธอเคยเห็นไหมที่เฝ้าใช้แรงงานขุดสร้างโกหวนอย่างทุ้มเท้งชีวิต เหน็ดเหนื่อยเข่าจรดคำ วันแล้ววันเล่าโดยมีความหวังเจิกรั้วว่าวันที่เกิดข่าวโศก หรือวันที่เกี่ยวข่าวมาถึง เมื่อใด เมื่อนั้นเธอจะมีอาหารกิน มีเสื้อผ้า มีผ้าขาวม้าใหม่ ๆ มีหลังคาม้านใหม่แทนของเก่าที่ร้าวแล้วร่วอีก แต่แล้วเมื่อข่าวโศกกำลังออกดอกใส่ วงศ์พิศก็แตกแตกก็มีฟ้าผ่ามัวคินมาทำลายล้างความหวังของเธอให้แหลกยับในวันเดียว หรือเมื่อเก็บเกี่ยวข่าวได้ หักคำปุ๋ยราคาดิล्लीที่ดูมาลงหน้า หักคำเขาที่คิน หักคำโรงสีแล้ว ข่าวที่เหลือติดบ้านนั้น...อย่าว่าแต่จะเก็บไว้ทำพันธุ์ต่อไปเลย...จะกินเข้าไปให้ถึงครึ่งปีก็ยังไม่พอ

นั่นสิ...บอรา้ง...ยามหน้าแล้งไรว้าย ฉันเคยรับจ้างเขาคัดไม้ด้วยเลื่อยมือธรรมดาและช่วยกันกับเพื่อนบ้านตัดกันเป็นวันอย่างที่เคยเล่า ใช่สิ...บอรา้ง...เรายิ้มกันอย่างที่เธอว่า "แถมแทบฉีก" เมื่อรับเศษเงินที่เขาโยนให้ ก็ไ่ยิ้มอย่างนั้นได้หรือบอรา้ง เป็นเธอ...เธอก็อาจจะหึงปากสั้น น้ำตาคลอด้วยซ้ำไป เมื่อเศษเงินนั้นหมายถึงอาหารมือฟุ้งนี้ หมายถึงค้ายาออกลูกเมียเพื่อนดูยาก หรือค่าธรรมเนียมลูกชายเข้าทำงานที่โรงงานน้ำตาลในจังหวัด...ฉันไม่ได้แก้ตัวนะบอรา้ง ฉันผิดหรือ ฉันเป็นตัวละครที่สำคัญจริง ๆ หรือ¹

¹พิพย์ ศรีทรา "คือความทิวไทย" สารคดี 14 : 6 - 8, 128 6

2. โครงเรื่อง

โครงเรื่องได้แก่การผูกเค้าโครงของพฤติกรรม หรือการร่างเหตุการณ์เพื่อเป็นแนวให้เนื้อเรื่องดำเนินตาม โครงเรื่องนั้นเป็นการสร้างเรื่องอย่างคร่าว ๆ ส่วนเนื้อเรื่องคือรายละเอียด เค้าโครงของเรื่องสั้นไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำหรือพฤติกรรมของตัวละครเสมอไป เค้าโครงของเรื่องสั้นอาจเป็นการพรรณนาอารมณ์ของตัวละคร หรือฉากหนึ่งในชีวิตของบุคคลก็ได้

ในการพิจารณาสถิติการสร้างโครงเรื่องนี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาว่าผู้ประพันธ์ได้เลือกสรรเหตุการณ์ต่าง ๆ มาจัดเรียงลำดับเข้าไว้เป็นเรื่องราวได้อย่างไร โดยเน้นที่เรื่องใดเป็นสำคัญ ซึ่งจากการศึกษาแล้วปรากฏว่า ผู้ประพันธ์สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวพันกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน มีการสร้างโครงเรื่องโดยเน้นหนักในเรื่องที่เป็นพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละครมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเน้นด้านความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร และการเน้นด้านความขัดแย้งทางอารมณ์ของตัวละคร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงเรื่องที่เน้นหนักทางด้านพฤติกรรม หรือการกระทำของตัวละคร มีทั้งสิ้น 90 เรื่อง แสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดและการกระทำของตัวละครต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องกันเป็นลำดับ มีอุปสรรคขัดขวาง และตัวละครได้ค้นคว้าหาหนทางเพื่อแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคเหล่านั้นอย่างมีเหตุผลที่เหมาะสม ดังตัวอย่างที่ปรากฏในเรื่อง "ปีเกษตรกร" ของ ปาน เฉชา เรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแถนจันทร์" ของ อัญชลี นิลสิทธิ์ เรื่อง "ความรัก" ของลูกน้อต และเรื่อง "ลูกเลี้ยง" ของใจจรรย เป็นต้น

เรื่อง "ปีเกษตรกร" ของ ปาน เฉชา¹ เป็นเรื่อง que แสดงให้เห็นชีวิต

¹ ปาน เฉชา "ปีเกษตรกร" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์

ความเป็นอยู่ของพ่อเฒ่าสุข ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ต้องได้รับความทุกข์ยากอยู่กับความยากจน
จนแค้นเพราะสภาพความแห้งแล้งของธรรมชาติและถูกแมลงทำลายพืชไร่ พ่อเฒ่าสุข
พยายามดิ้นรนต่อสู้กับอุปสรรคความยากจนด้วยการสานภาชนะขาย และหาอาหารจาก
ท้องน้ำเพื่อประทังชีวิตของครอบครัว ซึ่งผู้ประพันธ์ได้สร้างเหตุการณ์แต่ละตอนไว้อย่าง
เหมาะสม เป็นลำดับขั้นตอนให้ทราบว่าด้วยสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้พ่อเฒ่าสุขมีความคิด
ความรู้สึกขัดแย้งกับการช่วยเหลือของรัฐบาล รัฐบาลให้ความช่วยเหลือเพียงเล็กน้อย
ไม่เพียงพอกับความต้องการของคน โดยเฉพาะการกำหนดให้ปีนี้เป็นปีเกษตรกร ซึ่ง
เกษตรกรอย่างพ่อเฒ่าสุขไม่เข้าใจความหมายอันแท้จริงจึงมิได้แสดงความยินดีและเห็น
ประโยชน์จากสิ่งที่เป็นของแจกจากรัฐบาลทั้งสิ้นไม่ว่าจะเป็นเสื้อที่ระลึกปีเกษตรกร
พันธุ์ข้าว และลูกไก่ก็ตาม โครงเรื่องสั้นที่ปรากฏนี้จึงแสดงให้เห็นพฤติกรรมและความคิด
เห็นของพ่อเฒ่าสุขตลอดเรื่องอย่างเด่นชัด

เรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแกนจันทร์" ของอัญชลี นิลทิพย์¹ แก่โครงเรื่อง
แสดงให้เห็นการกระทำของคุณแกนจันทร์ซึ่งเป็นหญิงสาวที่มีความรู้สึกนึกคิดไม่ปกติ
จนทำให้การกระทำของเธอขัดแย้งกับพี่น้องและเพื่อนร่วมงานเสมอ ๆ ด้วยเหตุดังกล่าว
จึงไม่มีชายใดสนใจเธอเป็นพิเศษ เมื่อเธอได้มีโอกาสเห็นชายคนหนึ่งซึ่งมีลักษณะเป็น
ที่ถูกใจเธอ เธอก็ให้ความสนใจหาวิธีการให้ได้ใกล้ชิดกับเขา แต่ชายคนนั้นไม่ได้
พึงพอใจเธอเลยแม้แต่น้อย

เรื่องนี้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ประพันธ์ได้แสดงให้เห็นความขัดแย้งของตัวละคร
ไว้อย่างชัดเจน มีอุปสรรคเนื่องจากการกระทำของคุณแกนจันทร์ที่แสดงออกในสภาพ
คล้ายอาการผิดปกติทางประสาท จนบรรลุสู่จุดหมายปลายทางของเรื่องคือ การที่
คุณแกนจันทร์ต้องผิดหวัง ซึ่งสมเหตุสมผล และเหตุการณ์แต่ละตอนมีความสัมพันธ์
ต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี

¹อัญชลี นิลทิพย์ "ผู้ชายคนนั้นของคุณแกนจันทร์" สตรีสาร 49 : 6-7 ,

เรื่อง "ความรัก" ของ ลูกนอก¹ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้ประพันธ์เน้นโครงเรื่อง ที่แสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครคือพลทหารสมศักดิ์กับแก้ว ซึ่งทั้งสองได้รู้จักกัน ทางคอลัมน์ประกาศามิตรในหนังสือการ์ตูน แต่อุปสรรคคือฝ่ายชายพูดติดอ่าง ฝ่ายหญิง เป็นโง่ เมื่อทั้งสองนัดพบกันเป็นครั้งแรกต่างก็พยายามต่อสู้เอาชนะอุปสรรคด้วยการกล้า คัดสินใจแสดงออกอย่างเปิดเผย

เรื่องผู้ประพันธ์สามารถสร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้สอดคล้อง มีลำดับ ต่อเนื่องและสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี ทำให้เรื่องสั้นดังกล่าวน่าสนใจมาก โดยผู้ประพันธ์ ไม่ได้ให้รายละเอียดทั้งสองนิคปกติแต่อย่างใดตั้งแต่เริ่มดำเนินเรื่องมา จนกระทั่ง ถึงจุดสุดท้ายใกล้จบจึงเปิดเผยความจริง จบแบบพลิกความคาดหมาย

เรื่อง "ลูกเลี้ยง" ของใจจรรย์² โครงเรื่องเน้นการกระทำของตัวละครให้ เห็นพฤติกรรมของหวานซึ่งเป็นลูกเลี้ยงที่ต้องไปอยู่ในความอุปการะของภรรยาหลวง ของคุณพ่อ แม่ของหวานเป็นภรรยาคน้อยและได้เสียชีวิต หวานต้องเข้าไปอยู่ในบ้านของ แม่เลี้ยงด้วยความรู้สึกอึดอัดใจ แม้ว่าคนในครอบครัวจะแสดงออกในลักษณะที่เป็นมิตร ทั่วๆ ไป แต่เธอก็ไม่ต้องการเธออยากจะหนีไปให้พ้นจากสภาพดังกล่าว

ในการสร้างโครงเรื่องนี้ ผู้ประพันธ์ได้สร้างเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นแล้วดำเนิน เรื่องให้มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันเป็นอย่างดี ตัวละครต้องต่อสู้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้น จนกระทั่งเมื่อถึงจุดจบของเรื่องก็ทำให้เป็นปัญหา เป็นการจบแบบชีวิตจริงของมนุษย์ โดยไม่ได้แสดงให้เห็นว่าตัวละครจะสามารถเอาชนะปัญหาที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ อย่างไรก็ตาม เรื่องดังกล่าวจึงนับว่าเป็นเรื่องที่น่าสนใจชวนให้ติดตามเช่นกัน

¹ลูกนอก "ความรัก" สตรีสาร 6 - 7, 135 28 กุมภาพันธ์ 2525

²ใจจรรย์ "ลูกเลี้ยง" สตรีสาร 12 : 8 - 9, 109 20 มิถุนายน

โครงเรื่องที่เน้นความรู้สึคนักคิดของตัวละคร มีทั้งสิ้น 58 เรื่อง เป็นการ
แสดงประสบการณ์ส่วนใดส่วนหนึ่งของชีวิตที่ผู้ประพันธ์นำมาเปิดเผยให้ทราบส่วนใหญ่จะ
ปรากฏในลักษณะของความรู้สึคนักคิดของตัวละครที่ระลึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเคยประสบมา
หรืออาจจะเป็นการแสดงความรู้สึคนักคิดต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ โดยมีได้เน้น
การกระทำของตัวละครแต่อย่างใด เรื่องสั้นประเภทนี้จึงมีลักษณะคล้ายกับเป็นความเรียง
ซึ่งบางเรื่องอาจจะมีเหตุการณ์ที่เป็นความขัดแย้งกัน แต่บางเรื่องก็ไม่มีเลย ดังตัวอย่าง
เรื่อง "รัก 4 จังหวะ" ของชิง เรื่อง "ปลาร่วมช่อง" ของ รตนกานท์ เรื่อง "จดหมาย
ถึงพ่อ" ของไม้ป่า เรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร และเรื่อง "ศิลาจารึก" 80
ของ รุติ เป็นต้น

เรื่อง "รัก 4 จังหวะ" ของ ชิง¹ เป็นเรื่องราวของหญิงสาวซึ่งนึกถึงความ
สัมพันธ์ที่มีต่อชายหนุ่มที่เคยสนิทสนมรักใคร่กัน แต่ได้เลิกร้างต่อกันโดยทางฝ่ายตัวนางก็ไปมี
คนรักใหม่ ต่อมาฝ่ายชายกลับมาแสดงหาที่สนใจเธออีก แต่เธอมิได้ปรารถนาจะมีเชื้อโง
กายอีกเลย

เรื่อง "ปลาร่วมช่อง" ของ รตนกานท์² ตัวละครได้ระลึกถึงประสบการณ์ใน
การเรียนที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งต้องใช้ความพยายามและความมานะอดทนเป็น
อย่างยิ่ง แม้ปัจจุบันเธอจะเรียนที่มหาวิทยาลัยอื่นแล้วก็ตาม แต่เธอก็ไม่ต้องการให้ใคร
มาเหยียบย่ำทำลายสถาบันซึ่งเป็นที่พึ่งสุดท้ายของนักศึกษา เธอไม่เห็นด้วยกับชาวที่ทำลาย
ชื่อเสียงของสถาบันว่าเป็นแหล่งเสื่อมทรามทางเพศ เพราะแท้จริงนักศึกษาที่ดีก็ยังมีอีก
มาก

¹ชิง "รัก 4 จังหวะ" สตรีสาร 29 : 15 - 16 19 ตุลาคม 2523

²รตนกานท์ "ปลาร่วมช่อง" สตรีสาร 11 : 6 - 7 15 มิถุนายน 2523

เรื่อง "จดหมายถึงพ่อ" ของไม้ป่า¹ เป็นเรื่องที่ตัวละครคือไม้เขียนจดหมายถึงพ่อ ไม้เล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับความเป็นอยู่และการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยให้พ่อไ้ทราบ

เรื่อง "ทางเลือก" ของ ชไมพร² ตัวละครคือคนแสดงความรู้สึกลึกซึ้งถึงเรื่องการตัดสินใจเลือกชาย 2 คนระหว่างพลายกับชีวิน คนของคินรณต่อสู้กับความขัดแย้งภายในใจตัวเอง คิดเปรียบเทียบถึงความเหมาะสมของทั้งสองฝ่าย จนกระทั่งเธอก็ตัดสินใจเลือกชีวิน

เรื่อง "ศิลาจารึก '80" ของฐิติ³ เป็นเรื่องส่วนหนึ่งของสังคมเมืองกรุงที่ผู้ประพันธ์เล่าเรื่องในลักษณะของการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แสดงถึงสภาพความเป็นอยู่ สภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของคนในกรุงเทพฯ

โครงเรื่องที่เน้นด้านความขัดแย้งทางอารมณ์ของตัวละคร มีปรากฏ 5 เรื่อง แสดงให้เห็นสภาพความต้องการทางจิตใจและอารมณ์ความรู้สึกของตัวละครที่มีต่อเรื่องราวเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่ไ้ประสบมา เป็นเรื่องที่ผู้ประพันธ์สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นภายในจิตใจของตัวละครเอง ทำให้ผู้อ่านสนใจติดตามว่าตัวละครจะตัดสินใจอย่างไร พยายามต่อสู้ดิ้นรนให้พ้นอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นไ้หรือไม่ เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้ประพันธ์สามารถสร้างให้สมเหตุสมผล มีความสัมพันธ์กัน ดังที่ปรากฏในเรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกนิการ์ รตนกานต์ เรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของ รตนกานต์ เรื่อง "ที่รัก" ของชนแหลม เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของกมลลา และเรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของงานพรรณ เวชชาชีวะ

¹ไม้ป่า "จดหมายถึงพ่อ" สตรีสาร 47 : 6 - 7 21 กุมภาพันธ์ 2525

²ชไมพร "ทางเลือก" สตรีสาร 28 : 6 - 7, 135 - 136 11 ตุลาคม

³ฐิติ "ศิลาจารึก '80" สตรีสาร 29 : 7 - 8 7 กันยายน 2523

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของ กนิการ รัตนกานท์¹ เป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นอารมณ์ความรู้สึกของเด็กสาววัยรุ่นคนหนึ่ง เธอต้องการให้แม่เข้าใจความต้องการทางจิตใจของตัวเอง ตัวละครต้องต่อสู้กับความขัดแย้งทางใจที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับความรู้สึกที่มีต่อแม่ แต่ก็ยังไม่สามารถที่จะทำอย่างไรได้ เกิดความรู้สึกอ้างว้าง ว่าเหว่ เดียวดาย

เรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของ รัตนกานท์² เป็นเรื่องที่เน้นเกี่ยวกับความต้องการทางจิตใจของตัวละครซึ่งเป็นเด็กสาววัยรุ่น เธอต้องการให้พ่อและผู้ใหญ่บางคนยอมรับทั้งความคิดเห็นและการกระทำของเด็กในเรื่องที่เกี่ยวกับการปฏิบัติตามวัฒนธรรมบางอย่างของชาติที่เจริญแล้ว

เรื่อง "ที่รัก" ของชนแหลม³ แสดงให้เห็นห้วงหนึ่งแห่งอารมณ์ของตัวละครที่กำลังคิดคำนึงถึงหญิงคนรักผู้เปลี่ยนใจไปรักกับชายอื่น ชายหนุ่มเกิดความรู้สึกเจ็บแสบเหงาวิงวอน จึงชักสินใจเขียนจดหมายฉบับสุดท้ายถึงเธอผู้เป็นที่รักคนนั้น

เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของ กมล⁴ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่แสดงให้เห็นสภาพจิตใจความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร คู่เป็นเด็กสาววัยรุ่นที่เกิดความคิดขัดแย้งกับการกระทำของพ่อแม่ คู่แสดงความต้องการทางจิตใจที่ปรารถนาจะได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่อย่างเท่าเทียมกันในระหว่างพี่น้องทั้งหมด

เรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของ งามพรรณ เวชชาชีวะ⁵ ก็เช่นกัน ที่ผู้ประพันธ์

¹กนิการ รัตนกานท์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สตรีสาร 40 : 6 - 7 6 มกราคม

²รัตนกานท์ "ผู้นำ ผู้ตาม" สตรีสาร 18 : 6 - 7 3 สิงหาคม 2523

³ชนแหลม "ที่รัก" สตรีสาร 40 : 6 - 7, 128 - 129 4 มกราคม 2524

⁴กมล "คิดอย่างเด็ก" สตรีสาร 47 : 6 - 8 22 กุมภาพันธ์ 2524

⁵งามพรรณ เวชชาชีวะ "บันทึกของมารีญา" สตรีสาร 13 : 6 - 7, 108

แสดงให้เห็นสภาพจิตใจของตัวละครผู้พูดพลภาพ เธอเป็นหญิงสาวที่เกิดความรู้สึกเหงา
ว้าเหว และทุกขระทม กับความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นเรื่อยมา เธอได้แสดงความรู้สึกนึกคิด
เกี่ยวกับคุณค่าของชีวิตไว้อย่างน่าสนใจ

อย่างไรก็ตามเรื่องสั้นทั้ง 150 เรื่องนั้น แม้บางเรื่องอาจจะมีโครงเรื่อง
ธรรมดา ๆ แต่บางครั้งผู้แต่งก็สามารถที่จะใช้กลวิธีที่ทำให้เรื่องสนุกสนานน่าสนใจ และชวนให้
ติดตามได้เช่นกัน ในการศึกษาองค์ประกอบของเรื่องสั้นด้านโครงเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา
ทั้งการเปิดเรื่อง การดำเนินเรื่องและการปิดเรื่องเพื่อให้ได้ทราบว่ามีนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
เลือกใช้กลวิธีและขั้นตอนอย่างไรในการสร้างโครงเรื่องในอันที่จะช่วยให้สามารถประเมิน
คุณค่าได้ว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีฝีมือในการประพันธ์มากน้อยเพียงใด ดังรายละเอียด
คือ

2.1 การเปิดเรื่อง คือ ตอนแรกของเนื้อเรื่องเป็นตอนที่สำคัญ
เพราะนักประพันธ์คงคำนึงว่าทำอย่างไร เรื่องสั้นของเขาจึงจะเป็นที่น่าสนใจของผู้อ่าน
ต่อไป จุดเริ่มต้นของเรื่องจึงนับว่ามีความสำคัญมาก เพราะถ้าผู้เขียนไม่สามารถเปิดเรื่อง
ได้อย่างน่าสนใจแล้วผู้อ่านอาจจะไม่ติดตามเรื่องต่อไปก็ได้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษานักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" นิยมเลือกใช้วิธีการเปิดเรื่องอย่างไรบ้าง ทำให้เรื่องน่าสนใจหรือไม่
ซึ่งจากการศึกษากลวิธีในการเปิดเรื่องของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ปรากฏว่า นักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" มีวิธีการเปิดเรื่องโดยการบรรยายพฤติกรรมของตัวละครมากที่สุด
รองลงมาได้แก่ การบรรยายตัวละคร บรรยายฉากและพฤติกรรมของตัวละคร การเปิด
เรื่องโดยใช้บทสนทนา และการเปิดเรื่องด้วยข้อความที่เป็นสุภาษิต บทกวี บทเพลง
หรือข้อความที่คมคายชวนคิด ทั้งนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ต่างก็ได้เลือกใช้กลวิธี
การเปิดเรื่องที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจ ใครติดตามทั้งสี่นี้คือ

2.1.1 การบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร พฤติกรรมนี้เป็นของ
ตัวละครเอก เป็นการเปิดเรื่องที่ทำให้ผู้อ่านได้รับรู้ได้เห็นการกระทำทันที ทำให้ผู้อ่าน
เกิดความสนใจใคร่รู้เหตุการณ์ต่อไป ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถใช้กลวิธี

ถึงกล่าวสร้างโครงเรื่องไว้อย่างน่าสนใจ โดยได้แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของตัวละครในขณะที่มีพฤติกรรมนั้น ๆ ด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านได้เห็นการกระทำ และได้รู้ว่าในขณะนั้นตัวละครมีความรู้สึกอย่างไร แล้วเกิดความใคร่รู้ว่าต่อไปเขาจะปฏิบัติตัวอย่างไร ทั้งตัวอย่าง

เรื่อง "เชียมซีใบที่สิบเจ็ด" ของ พงษ์จันทร์ เปิดเรื่อง โดยบรรยายถึงพฤติกรรมและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่มีต่อเรื่องความเชื่อถือเรื่องการทำนายโชคชะตาราศีว่า

ครั้งหนึ่งฉันเคยเสี่ยงเชียมซี หั้ว ๆ ที่ไม่เชื่อเรื่องโชคลาง ไม่เชื่อเรื่องการทำนาย เคราะห์ ดวง ไม่เคยคิดดวงเคราะห์งานวิชา ฉันเพียงแต่อยากรู้จัก อยากสัมผัสสิ่งที่มีอำนาจผูกมัดใจคน (โดยเฉพาะคนที่มีความทุกข์ ไม่มีทางออก และสิ้นหวัง มักจะฝังใจในคำทำนาย) อยากรู้ว่าในคำทำนายนั้น จะมีส่วนผลักดันให้คนมีพลังขึ้นบ้างไหม หรือมันทำให้เสียขวัญหมดกำลังใจ มีเรื่องใดบ้างที่เขาเอามาททำนาย แล้วฉันก็เลยรู้จัก ได้สัมผัสเมื่อไปทั่ว...
บนคอก¹

เรื่อง "ลูกเลี้ยง" ของ ใจจรรย ได้กล่าวเปิดเรื่องโดยการบรรยายให้ทราบความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมของตัวละครคือหวาน ผู้ซึ่งต้องสูญเสียแม่ไปว่า

นับตั้งแต่วันที่แม่ของหวานได้จากหวานไปแล้ว หวานก็รู้สึกเหมือนว่าหวานอยู่ในโลกเพียงคนเดียว แม้จะมีคนสวมเสื้อค่านั่งปลอมใจ หวานอยู่เกือบนาที่ละคนก็ตาม หวานออกจะเสียมารยาทที่จะท้วงสารภาพว่าหวานไม่ได้ตั้งใจฟังคำพูดของเขาเหล่านั้นเลย ทั้ง ๆ ที่ตอนแม่ยังอยู่ป้า ๆ น้า ๆ เหล่านั้นไปคุยที่บ้าน หวานก็ยังเฝ้าอยู่กับเขาด้วย²

¹ พงษ์จันทร์ "เชียมซีใบที่สิบเจ็ด" สกรรสาร 4 : 6 - 7 27 เมษายน 2523

² ใจจรรย "ลูกเลี้ยง" สกรรสาร 12 : 8 - 9, 109 20 มิถุนายน 2525

เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของ ทานตะวัน ได้เปิดเรื่องด้วยการบรรยายถึง
พฤติกรรม และความรู้สึกนึกคิดของตัวละครซึ่งเป็นตัวละครใหม่ สอดเข้าเรียนต่อใน
มหาวิทยาลัยได้ แต่ประสบกับปัญหามากมายในตอนที่ย่างก้าวเข้าสู่มหาวิทยาลัยคือ

ผมนั่งลงที่โต๊ะมาหิมนิมนัสหน้าเพื่อชมบรรยากาศรอบ ๆ ตัว คอกไม้บานา
ชนิกแย่งกันออกดอกชูช่อบานรับแสงตะวัน หนุมสาวหลายคู่เรียงราย
ส่งเสียงหัวเราะระคองระซิกอย่างมีความสุข คอไปอีกไม่นานพวกเขา
ทั้งหลายก็เหมือนผม ผมผู้ที่ต้องจากกันไปทั้ง ๆ ที่ใจยังอาวรณอยู่

ปีนี้เป็นปีสุดท้ายของการเป็นนักศึกษา อีกไม่นานผมก็ต้องไปต่อสู้กับ
สังคมภายนอก ผมอยากสูดอากาศที่นั่นจะได้มันทึกภาพไว้ตลอดกาล
ชีวิตในมหาวิทยาลัยทำให้ผมรู้ถึงความเป็นไปต่าง ๆ มากมาย แต่ผมก็
ยังรู้สึกว่าไม่เพียงพอ ยังสนุกสนานกับพวกเขาได้ไม่เต็มที่ เหมือนมี
หมอกบาง ๆ มากั้นเราไว้ แต่ตอนนี้ยังคิดว่าช่วงปีหนึ่ง ซึ่งเป็นปีที่ผม
รู้สึกอีกอดและมีความสุขน้อยมาก เพราะอะไร... เพราะผมเป็นชน
กลุ่มน้อยในสังคมที่นั่นนะ¹

เรื่อง "ทหารตุ๊กตา" ของ พินแก้ว ได้เปิดเรื่องโดยกล่าวถึงพฤติกรรมของ
ตัวละครที่กำลังสับสนขุ่นมัวท่ามกลางเสียงอึกทึกของการต่อสู้ด้วยอาวุธนานาชนิดว่า

คนตัวเล็ก ๆ กลุ่มใหญ่เหล่านั้นกำลังสับสนวุ่นวายอยู่ท่ามกลางเสียง
อึกทึกของอาวุธนานาชนิด ความสว่างจ้าของแสงไฟจากปลายกระบอกปืน
ระเบิด และแสงเพลิงที่ลุกไหม้อยู่ตามซุ่มทุมพุ่มไม้ ท่ามกลางกลิ่นคุ้งคอบ
ของฝุ่น ควันไฟ และกินปืน

นอกจากเสียงอาวุธที่ดังสนั่นกว่าเสียงใจ ๆ ในบริเวณนั้นแล้ว จะมี
เสียงกรวญครางแสดงความเจ็บปวดคั่งแทรกอยู่เบา ๆ เป็นระยะสุดแต่

¹ ทานตะวัน "เบิ่งฟ้าใหม่" สตรีสาร 5 : 10 - 11, 107 - 108

ผู้ใครจะยอมรับฟัง และยังมีเสียงอื่นที่ดังแทรกอยู่ เป็นเสียงร้องเพลง คมมีอ
กระหึบเข้าจังหวะอีกที และเสียงหัวเราะกึกก้อง แสดงความสนุกสนานอย่าง
ที่สุดของเด็กชาย 2 คน¹

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของ กณิการ รัตนกานท์ เปิดเรื่องโดยบรรยายพฤติกรรม
ของตัวละครให้เห็นการกระทำซึ่งก่อให้เกิดความสนใจว่า

อ๋อหนีเข้าห้องแล้วก็ได้ไ้แต่ร้องออกมาว่า แม่ไม่เข้าใจ...แม่ไม่เข้าใจ
น้ำตามันหลอรินอยู่เต็มปริม...อ้อรู้สึกอีกอึด และกลุ้มใจเกินกว่าที่จะพูด
ออกมาให้แม่เข้าใจรู้เรื่อง และยอมรับได้ อ้ออยากจะตะโกนไปให้กอง
เท่าที่จะทำได้คือ ก้มหน้าลงซุกกับหมอน หลับตา และชมความปวดร้าไว้ในใจ²

2.1.2 การบรรยายตัวละคร เป็นการแนะนำผู้อ่านให้เห็นรูปลักษณ
และอากัปกิริยาของตัวละครอย่างแจ่มชัด เพื่อให้เกิดความสนใจติดตามเรื่องต่อไปว่า
ตัวละครเหล่านั้นจะมีพฤติกรรมต่อไปเป็นอย่างไร การเปิดเรื่องด้วยวิธีนี้นักเขียน
"วัยสาวหนุ่ม" สามารถบรรยายลักษณะของตัวละครได้อย่างชัดเจน ทำให้ตัวละครมี
บทบาทเด่น น่าสนใจ ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ศิลาจารึก' 80" ของ วิถี ได้เปิดเรื่องโดยการบรรยายตัวละคร
โดยใช้สรรพนาม "กู" เหมือนศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราชว่า

¹พินแก้ว "ทหารตุ๊กตา" สตรีสาร 44 : 6 - 8 1 กุมภาพันธ์ 2524

²กณิการ รัตนกานท์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สตรีสาร 10 : 8 - 9, 126 - 128

พอรู้ชื่อบอกไม่ได้ แม่รู้ชื่อก็บอกไม่ได้ ถ้าขึ้นญบออกแล้วไซ้ ก็จะมีค่า
 ที่ให้ไว้แกพอรู้ ว่ามีโอบอกชื่อพอชื่อแม่แกอยู่ไต่ก่อน ภูมิพี่น้องด้วยกันหลายห้อง
 เพราะเรื่องเบี่ยนน้อยพอรู้ชอบมาก เมื่อรู้ขึ้นใหญ่ได้สืบเก่าเข้า แมกร่ำว่ามักเรียน
 หนักเพียรแก่โคตรม โครม พอรู้เข้า เลยให้ญออกโรงเรียน หักเขียนอ่าน
 อยู่กับบ้าน สำนวนญละ¹

เรื่อง "ปีเกษกรร" ของ ปาน เดชา มีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายให้เห็น
 ภาวะของตัวละครไปพร้อม ๆ กับพฤติกรรมของตัวละครว่า

พลเขาก็มั่วลงเป่าไฟที่เพิงใส่เศษไม้ลงไปใหม่ แกเป่าสองสามครั้ง
 ไฟจึงติด แกรู้สึกตำราว่ามั่วเพราะใช้ลมมากขึ้นนั่นเอง แกนั่งย่นเข้า สองมือ
 ยื่นไปข้างหน้า เพื่อให้ส่วนมือและแขนของแกสัมผัสไออุ่นจากไฟได้เต็มที่
 แกคอยดึงมือซ้ายมากระชับผ้าห่มผืนเก่าคร่ำคร่าที่หล่นลงมาจากไหล่ของแก
 ให้พาดขึ้นไปบนไหล่ใหม่ แกรู้สึกว่าเป็นเรื่องแรงแกถอยไปมาก ทำอะไรนิด
 ทำอะไรหน่อยก็เหนื่อย หัวที่เล็กของแกมีผมขาวโพลน หน้าเหี่ยวย่นที่ห่อหุ้ม
 กระดูกแตกเป็นริ้วรอยเพราะความแห้งของอากาศ ดวงตาพร่ามัวที่ถูก
 เข้าตาถึงรังเข้าไปจนลึก ฟันที่เหลือไม่กี่ซี่ก็ใช้การได้ไม่คึก ทุกสิ่งทุกอย่าง
 ในตัวของแกอยู่ในสภาพที่ร่วงโรย พร้อมจะหยุดทำงานตามหน้าที่ของมันได้
 ทุกขณะ²

¹ ฐิติ "ศิลาจารึก" 80" สารสาร 23 : 7 - 8 7 กันยายน 2523

² ปาน เดชา "ปีเกษกรร" สารสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์

เรื่อง "ปีหน้าคุณจะเป็นเด็กดี" ของ ยูนี ได้บรรยายถึงฐานะความเป็นอยู่และนิสัยของตัวละครไว้อย่างชัดเจนว่า

ยูนเกิดมาในครอบครัวที่โชคสำหรับสภาพสังคมปัจจุบัน ไม่รวยนักแต่ก็มีพอกินพอใช้ บ้านของยูนไม่ใหญ่แถมยูน มีสนามหญ้าเล็ก ๆ ที่เขียวขจี มีโรงรถสำหรับรถคันกระฉอย 1 คัน บางทีก็ใช้เป็นพื้นนอนของลูกหมาจอมรันทั้ง 3 ตัว พอของยูนเป็นวิศวกรใจดีมีเหตุผลและรักครอบครัว มีเวลาให้กับลูก แม่ของยูนเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ ทำงานเก่ง แถมทำอาหารอร่อย ๆ ได้ จนใคร ๆ ที่มาบ้านยูนโดยเฉพาะเพื่อนของพ่อกับแม่เลี้ยงพ่อก็เสียจนพ่อกับแม่ไม่อยากไปทานข้าวที่ไหน ยูนมีพี่ชายอีกคนที่จริงเขาก็รักยูน เสียอย่างเคียวชอบยั่วให้ยูนโมโหบ่อย ๆ แต่ยูนก็รักพี่ชายมาก เพราะเรามีกันสองคนพี่น้อง อย่างน้อยที่สุดพี่ชายยูนก็ช่วยหาอาหารให้ปลาทองแทนยูนเวลาขี้เกียจ ยูนรักทุกอย่างที่ยูนมี¹

เรื่อง "ยาย" ของ ศรัทธาพิพย์ ได้เปิดเรื่องโดยบรรยายลักษณะของยายให้ทราบถึงบุคลิกลักษณะและนิสัยที่โอบอ้อมอารีว่า

ยายของพวกเราเป็นชาวชนบท ผอมสูง ผิวคล้ำ ยังแกล้วคล่อง กระฉับกระเฉงเกินกว่าคนวัยเจ็ดสิบห้าทั่วไป เพราะตลอดชีวิตของยายมีแต่การทำงาน ไม่เคยมีเวลาให้ว่างเว้นสูญเปล่า ทุกเช้ายายจะตื่นแต่เช้าไปช่วยตาทำงานในสวนยางพารา ตกเพลจึงกลับมากินข้าว อาบน้ำแต่งตัวไปขายผักสดในตลาด ขายอยู่จนค่ำกระทั่งเขาจะตั้งตลาดไ้รุ่ง ยายถึงเก็บแฉะกลับบ้าน แม่ยายจะเป็นแม่ค้าแต่ก็ไม่เอาไร้คเอาเปรียบใคร ตรงข้าม

¹ยูนี "ปีหน้าคุณจะเป็นเด็กดี" สารีสาร 40 : 6 - 7 3 มกราคม 2525

ยายเป็นคนใจกว้าง พุคจาโผงผาง ตรงไปตรงมา ชอบช่วยเหลือผู้อื่น
รู้จักกันไปทั่วละแวกบ้านที่เดียว¹

2.1.3 การบรรยายฉาก การเปิดเรื่องด้วยวิธีนี้จะทำให้เราเห็นว่า
มันเป็นอย่างไร เพื่อบอกให้ผู้อ่านได้ทราบก่อนว่า เรื่อง เกิด ณ สถานที่ใด เวลาไหน
ก่อนมีบรรยายฉากเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องสั้นนั้น ๆ คึ่ยิ่งขึ้น บางครั้ง
ก็เขียนก็อาจบรรยายพฤติกรรมของตัวละครควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดความน่าสนใจ
ยิ่งขึ้น การเปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากนี้จะเป็นการแสดงให้เห็นฝีมือในการใช้ภาษาของ
ผู้เขียนตั้งแต่เริ่มแรกอันจะเป็นการเชิญชวนให้ติดตามต่อไป สำหรับนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
นักเขียนบางคนก็นับว่ามีความสามารถในการบรรยายฉากได้อย่างแจ่มชัด ทำให้ผู้อ่าน
สามารถคล้อยตามได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ชีวิตแสนสั้น" ของ แสงพิน ได้เปิดเรื่องโดยการบรรยายฉากและ
แสดงให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครด้วยว่า

อากาศยามค่ำเดือนหกเริ่มเย็นเย็น เมื่อมีฝนกระหน่ำลงตอนกลางวัน
วันเดือนปีที่ผ่านไปเร็วเหลือเกิน หนาวร้อนหมดไปหมด ๆ แหมไม่รู้ตัว
วันครึ้มฝนอย่างนี้ไม่มีควาสักดวงใหญ่ ฉันเตรียมแปรงฟันเพื่อจะอาบน้ำและ
เข้านอนให้สบายสำหรับอากาศอย่างนี้ สายตามองผ่านลงไปในห้องรอง
สวนข้างที่ยืนอยู่ ในความมืดสลัวแสงไฟนีออนจากในครัวส่องให้เห็นทุกตัว
ตัวเล็ก ๆ รูปเด็กหญิงที่ย้ายหนูหลานสาวทิ้งไปเมื่อกลางวัน ทุกตัวตัวนั้น
แฉกหัก เนื้อแตกกรอบจากการทิ้งให้ตากแดดตากฝน หลานแกอดอดเสื้อผ้า
ไปใส่ให้ชุดเตาตัวใหม่ของแก แล้วทิ้งตัวเก่าไป มันคว่ำหน้าอยู่ น้ำกำลัง
ไหลมองเห็นถนัด ผมเปียกๆ ตัวเป็นโคลนเลอะเทอะ ฉันหลับตานิ่ง

¹ศรัทธาทิพย์ "ยาย" สตรีสาร 19 : 6 - 7, 116 7 สิงหาคม 2526

ความทวนอาดูรเข้าจู่โจมภายในใจ เมื่อภาพนั้นเชื่อมโยงไปถึงเหตุการณ์
หนึ่งที่เพิ่งผ่านมาได้ไม่ถึงสัปดาห์¹

เรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย" ของ เชวง ประกฤษ ได้กล่าวบรรยายฉากพร้อมทั้ง
ให้เห็นพฤติกรรมของตัวละครไว้อย่างน่าสนใจว่า

หมอกขาวจางลงเรื่อย ๆ และแสงสีส้มค่อย ๆ ร้อนแรงขึ้น ฉันนึกตาม
ฝูงจากชายฝั่งเล็ก ๆ คำนวณวันออกสู่คั้งแต่ย่ำรุ่ง เลาะหาเศษอาหาร
ประดังชีวิตจนบัดนี้พวกเรากำลังจะถึงสัตว์หิม ฉันบินเกาะข้างแม่ไม่ยอมห่าง
ทั่วทิศข้างกลางแปลกตา หากส่วนนี้เป็นของชาวประมงครอบครัวหนึ่ง แก่เกิม
มาที่นี้สัวยมีแค่ธรรมชาติงดงาม ให้พวกฉันลงใช้ปีกขนหลังจากผ่านอาหาร
มื้อแรกมาแล้ว แต่ที่ฉันเห็นบัดนี้มีรถหลายคันจอดทิ้งระยะห่าง ๆ กัน คันหนึ่ง
สีสดจางสลับสะกูดตา แม่ระยะไกลแต่ด้วยสายตาของนกนางนวล ฉันเห็นคน
หลายคนยืนอยู่ข้างรถทั้งคู่หญิงผู้ชาย²

เรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของกะวัน มีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายฉากให้
ภาพซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตามว่า

วันที่ผ่านเลยไป...ยังสกลไสแจ่มชัดอยู่ในความทรงจำแห่งหัวใจ ทองทุ่ง
นาอันกว้างใหญ่ แลดูไกลจรดอ้อมแขนฟ้า เขียวชอุ่มด้วยต้นข้าวปลิวไหว

¹แสดงพัน "ชีวิตแสนสั้น" สกริสาร 19 : 6 - 8, 131 10 สิงหาคม 2523

²เชวง ประกฤษ "นางนวลที่อ่าวไทย" สกริสาร 7 : 6 - 7

หาสายลมแสงตะวัน เสียงกระซิบจากกิ่งไม้ว่าจะตกดวงตะวันสีแดงฉาน
 หอคอยแสงอ่อนโรยอาบเสน่ห์ให้ท้องฟ้าและท้องทุ่ง อีกไม่นานความเงียบสงบ
 แห่งราตรีก็จะคืบคลานเข้ามา¹

เรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของ น้ำค้าง นิสากานต์ เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ผู้เขียนได้
 พยายามให้เห็นภาพของธรรมชาติไว้อย่างชัดเจนว่า

ฤดูฝนเลี้ยงภาระแรมเดือนแล้ว ฟ้าซึ่งหม่นมาแต่เช้าทวีสีเข้มทะมึน
 ระลอกลมเริ่มปั่นป่วน รุกความหวังชานาตุกโชติช่วงอีกครั้ง แต่ทว่าค
 งวลไม่ได้ เกรงเมฆฝนจะเลื่อนลอยไปโปรยปรายในแดนอื่นเช่นก่อน
 ต้นกล้าสีเขียวขจีระบายสีประดับผืนนาว่างดูประหนึ่งลาคพรมเขียว
 ผืนมัทรีมา สายลมกระพือขนานยอคอยพลิ้วเป็นคลื่นดูระเน กบเขียดในนา
 รอคอยอย่างอดกลั้น จครอ เนื่อนาน

ฉันเหมอมองจากไพรร้างฟ้าทรงข้ามด้วยความรู้สึกหงอยเศร้า
 เหลียวแลพวกพ้องที่หลงเหลือ ชวนให้ใจหดหู่ยิ่งนัก วงศาตณญาณาคิลัมหาย
 ภายจากทั้งซากตอไวย่ำเคือนความปวศร้าว²

2.1.4 การใช้บทสนทนา เป็นการเปิดเรื่องที่สามารถเรียกสร้างความสนใจ
 ผู้อ่านได้วิธีหนึ่ง สำหรับการเปิดเรื่องวิธีนี้ นักเขียน "วัยสาวหมุ่ม" มีวิธีการเปิดเรื่อง
 ลักษณะคือ วิธีแรกใช้การสนทนาโต้ตอบระหว่างตัวละครด้วยบทสนทนาสั้น ๆ ประกอบการ
 ขยายด้วยมี 5 เรื่อง และอีกวิธีหนึ่งคือใช้คำพูดของตัวละครเพียงคนเดียวเปิดเรื่อง

¹ ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สกรรสาร 48: 6 - 7 2 มีนาคม 2523

² น้ำค้าง นิสากานต์ "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" สกรรสาร 35 : 6 - 7, 123

จากนั้นจะบรรยายถึงพฤติกรรมหรือความรู้สึกนึกคิดของตัวละครควบคู่ไปด้วย ดัง
 อย่าง

เรื่อง "ยายกับฟ้า" ของ นฤเบศ เปิดเรื่องด้วยบทสนทนาสั้น ๆ และบรรยาย
 กิจกรรมตัวละครว่า

"ยายเมื่อไหร่แม่หนูจะมา" ฟ้านั่งอิงกอดยายในความมืดที่มีเพียงพราว
 เคือนสัวเป็นเพื่อน มื้อเย็นยับดูใบหลานเล็ก ๆ ดวงตาฟ้าฟางคู่นั้นทอดไปไกล
 ในความมืดที่โอบรอบ

"เห็นมันจดหมายมาว่า ปีใหม่นี้ทะเลาะ" ยายบอกเบา ๆ พร้อมกับนึก
 ถึงจดหมายฉบับที่ได้รับจากศรีศา เป็นครั้งที่สองหรือสามเท่านั้นที่ศรีศาจะ
 เขียนจดหมายมาถึง ทุกครั้งจะมีเพียงขนาดทุก ๆ เดือนตลอดเกือบ 3 ปี
 ที่ศรีศา "ลองใจ"¹

เรื่อง "ไปคูคอนเสิร์ท" ของ ชมพู่ มีการเปิดเรื่องด้วยคำพูดของตัวละคร 2 - 3
 ประโยคและตามด้วยการบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร แล้วจึงก่อด้วยบทสนทนาโต้ตอบ
 ของตัวละครอีกคือ

"เฮ้ย ไอ้ตุ้ย ทางนี้ ทางนี้"

"ไอ้ตุ้ยเฮ้ย ทำไมช้าอย่างนี้ละ เห็นมีคนเขอะยังกับมดแล้ว"

"นาฬิกาปลุกบ้านนายเสียบหรออะ"

เสียงเพื่อนฝูงจอนกันทั้งหลายของตุ้ยโวยวายให้เซคไปหมด ก็วันนี้
 พวกเขานัดกันมาดูดนตรีหรือที่เรียกว่า "คอนเสิร์ต" ใจละ วังที่จะเล่น
 วันนั้นเป็นวงที่พวกเขาชอบกันเป็นพิเศษ เพราะฉะนั้นพวกเขารายรอบไม่พลาด
 ตุ้ยเห็นจำนวนคนมาดูแล้วยืนงงชงนาน

¹นฤเบศ "ยายกับฟ้า" สตรีสาร 27 : 6 - 7, 122 4 ตุลาคม 2524

"นี่อะไรกันเนี่ยะ ฉันว่าฉันมาเร็วแล้วนะ ทำไมคนอื่นถึงมาช้ากันนักละ"

"ยายขุ้ย เอ้อ คุณาพิกาธิจะ ตั้งเกาโงงแล้วยังว่าช้าอยู่อีก" ยายแอพูค
พลงยี่นนาพิกามาควย¹

เรื่อง "ละครบทใหม่" ของ ศีตนิรุทธิ์ เปิดเรื่องด้วยคำพูดของตัวละครเพียง
คนเดียว แล้วดำเนินเรื่องด้วยการบรรยายเรื่องราวต่อไป ดังนี้

"แปลก ๆ ขุຍาก..."

"เลนละครเก่งอยู่หรอก แต่ไม่เคยลงจากเวที"

"คืนเสียที โลกเขาไปถึงไหนต่อไหนกันแล้ว"

"คืนเสียที คืนเสียที โลกเขาไปถึงไหนต่อไหนกันแล้ว คืนเสียที"

คำพูดของวินสีชวนให้ฉันรำลึกถึงความเป็นมาของตนเอง แม่เป็นช่าง
ตัดเสื้อ มีร้านเล็ก ๆ อยู่แถวชานเมืองในบางจังหวัด...²

เรื่อง "ถึงเพื่อนใหม่" ของ วรางค์ ได้เปิดเรื่องด้วยคำพูดของขมิ้นเพียงประโยค
เดียวแล้วบรรยายพฤติกรรมของขมิ้นว่า

"เอ้อ สกขึ้นจริง " ขมิ้นออกไม่ได้ที่จะตะโกนออกมาดัง ๆ หลังจากสูด
อากาศยามเช้านี้เข้าไปเต็มปอด โชคดีที่ไม่มีใครอยู่ใกล้ ๆ แต่อาณาภาพ
เสียงของขมิ้นก็ยังทำให้แมลงเล็ก ๆ หลายตัวบินหนีไปเพราะความตกใจ

"สกขึ้นจริง" ขมิ้นทวนคำพูดประโยคเก่าออกมาอีก พร้อมทั้งกางแขนไป
รอบ ๆ ออย่าเพิ่งเขม่นขมิ้นเลยนา วันนี้อากาศแจ่มใสจริง ๆ นะ³

¹ขมพู "ไปดูคอนเสิร์ต" สกรีนสาร 12 : 6 - 7, 105 19 มิถุนายน 2526

²ศีตนิรุทธิ์ "ละครบทใหม่" สกรีนสาร 42 : 6 - 7, 120 - 123 17 มกราคม 2525

³วรางค์ "ถึงเพื่อนใหม่" สกรีนสาร 10 : 6 - 7, 111 - 112 5 มิถุนายน 2526

2.1.5 การใช้สัญลักษณ์ บทกวี บทเพลง เรื่องข้อความที่คมคายชวนคิด
 ในโผดงสนเทห์ นาคิกตาม นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เลือกใช้วิธีนี้เปิดเรื่องเพียงเล็กน้อย
 ตัวอย่าง

เรื่อง "ถูกตาไม่ระกำ" ของ อรสุตา ไทกล่าวเปิดเรื่องโดยใช้บทเพลงแล้ว
 ขยายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่า

"ภูเขาทองน้องรัก ไล่เสือกก..."
 เมื่อครั้งบ้านคี่เมืองคี่ เสียงร้องเล่นนั้นจะฟังเกรอหูพร้อมกับคำร้อง
 "เคื่อนสืบสอง... น้ำนองเต็มคี่" เพราะนอกจากงานลอกกระทงซึ่งถือว่าเป็น
 งานในหน้าที่สำคัญแล้ว งานสมโภชภูเขาทองซึ่งถือเป็นงานบนบกก็เป็นงานขึ้นหน้า
 ขึ้นตาเช่นกัน¹

เรื่อง "คืนวันศุกร์" ของ นฤเบศ ก็มีกาเปิดเรื่องด้วยบทเพลงเช่นเดียวกันคือ
 มาเถอะเรามา พบกันทุกศุกร์เพื่อความสุชอุรา คลาย...เถอะจงคลาย
 ฟังเพลงคุยกันให้สบายเถิดหนา พบกันทุกศุกร์เพื่อความสุชของชีวา...ลา
 ...ลา...ลา

"สวัสดิ์ศรีรับชอ์ตอนรับคุณ ๆ สูรายการคืนวันศุกร์ เราพบกันตามนัด
 ทุกคืนวันศุกร์ของทุกสัปดาห์ และจะเจอกันเรื่อย ๆ จนกว่าคุณ ๆ จะเบื่อ
 ชื่นหน้ากัน เอาละครับเราจะอ่านจดหมายฉบับแรกก่อน..."²

¹อรสุตา "ถูกตาไม่ระกำ" สตรีสาร 51 : 6 - 7, 130 - 131 23 มีนาคม
 523

²นฤเบศ "คืนวันศุกร์" สตรีสาร 8 : 6 - 7, 123 - 124 22 พฤษภาคม
 526

เรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของ งามพรรณ เวชชาชีวะ มีการเปิดเรื่องด้วยข้อความ
ที่คล้าย ขวณคิด ซึ่งช่วยชี้นำแก่นเรื่องให้ผู้ผู้อ่านด้วยคือ

อโรคยา ปรมมา ลาภา ความไม่มีโรคเป็นลาภอันประเสริฐ
คำตรัสของพระพุทธองค์ทรงเพียงแต่เสมอ ข้าพเจ้าเชื่อแน่ว่าไม่มีใคร
ในโลกนี้อีกแล้วที่จะซาบซึ้งถึงแก่นแท้ของความจริงนี้เท่าข้าพเจ้า ตลอดเวลา
ที่ผ่านมาในชีวิตของข้าพเจ้าไม่เคยมีวันใดเลยที่ข้าพเจ้าจะประสบกับความสุข
อย่างแท้จริง ความทุกข์ อันเกิดจากความเจ็บป่วยทางร่างกาย ผลักเปลี่ยนรูปแบบ
กระหน่ำข้าพเจ้าระลอกแล้วระลอกเล่า จางหาย แล้วโหมกระหน่ำ หนักบ้าง
เบาบ้าง แต่ไม่เคยหยุดยั้งที่จะกัดกร่อนข้าพเจ้าทุกอณูเนื้อ ทุกลมหายใจเข้าออก
ทุกชั่วขณะของจิตวิญญาณ ไม่มีสักครั้งเดียวที่ข้าพเจ้าจะได้ถอนใจอย่างเป็นสุข
ข้าพเจ้าอดนึกถึงความตายไม่ได้ บางทีการตายจากไปจมนสิ้นชีวิตนี้เสียทีคงจะ
เป็นสิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าสัมผัสความสุขอันแท้จริงบ้างกระมัง¹

2.2 การดำเนินเรื่อง (Movement of the Story) เป็นกลวิธีการสร้าง
ให้เรื่องดำเนินไปอย่างน่าสนใจ ซึ่งรวมเอาข้อขัดแย้ง (Conflict) ไว้ด้วย เป็นการสร้าง
อุปสรรคต่าง ๆ ให้เกิดความยุ่งยากน่าสงสัยชวนให้ติดตาม เมื่อนักประพันธ์ได้มีการแนะนำ
ตัวละคร สถานที่เกิดเหตุแล้ว การดำเนินเรื่องจะค่อย ๆ คืบคลานขึ้นทุกขณะจนถึงตัวละคร
ถูกข้อขัดแย้งขึ้น จึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะทำให้เรื่องคลี่คลายและดำเนินไปยังจุดมุ่งหมาย
ที่ประพันธ์ต้องการ เรื่องสั้นจะมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่งก็ต่อเมื่อมีความขัดแย้ง มีอุปสรรค
การก้าวสู่ ผู้อ่านจะเกิดความสนใจว่าตัวละครจะสามารถเอาชนะอุปสรรคหรือข้อขัดแย้งนั้น ๆ
หรือไม่ ดังนั้นในการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีการดำเนินเรื่องนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาทั้งกลวิธี

¹ งามพรรณ เวชชาชีวะ "บันทึกของมารีญา" สตรีสาร 13 : 6 - 7, 108

สร้าง ความขัดแย้ง และกลวิธีในการดำเนินเรื่องว่า เรื่องสั้นเหล่านั้นมีข้อขัดแย้ง
 วรรณกรรมหรือไม่ มีกลวิธีในการดำเนินเรื่องอย่างไร ทั้งนี้เพื่อประเมินคุณค่าของเรื่องสั้น
 นั้นได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2.2.1 กลวิธีการสร้างความขัดแย้ง ความขัดแย้งหมายถึงสิ่งที่ก่อ
 ก่อให้เกิดการต่อสู้ ซึ่งอาจเป็นการต่อสู้ภายนอกหรือภายในก็ได้ นับเป็นจุดสำคัญในการแต่ง
 วรรณคดี เพราะความขัดแย้งที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายต่างพยายามที่จะเอาชนะซึ่งกันและกัน
 ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างน่าสนใจ และชวนติดตามเพื่อทราบผลในตอนจบ จาก
 การศึกษาวิธีการสร้างความขัดแย้งในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ปรากฏว่า
 ผู้ใหญ่สามารถสร้างโครงเรื่องได้อย่างน่าสนใจ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสมเหตุสมผล และ
 แต่งเรื่องสั้นโดยเลือกใช้ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ไว้มากที่สุด รองลงมา
 เป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในใจของ
 ตัวละครเอง ความขัดแย้งของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์ และมีบางเรื่องไม่มีความขัดแย้ง
 ใดๆ มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1.1 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ กลวิธีการ
 สร้างความขัดแย้งแบบนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมใช้แต่งเรื่องสั้นมากที่สุด ปรากฏ
 มี 70 เรื่อง โดยเป็นความขัดแย้งของมนุษย์กับมนุษย์ที่ขัดแย้งกันในเรื่องของการ
 ทำ ความคิด ความปรารถนาหรือความต้องการ ความตั้งใจ ซึ่งมักเป็นเรื่องความ
 ขัดแย้งของบุคคลในครอบครัวเดียวกันคือ ความขัดแย้งระหว่างสามีภรรยา พ่อแม่กับลูก
 พี่กับน้อง หรือพี่กับน้อง นอกจากนี้อาจเป็นความขัดแย้งในเรื่องความคิดเห็นของบุคคล
 ที่อยู่ฝ่ายที่ไม่ตรงกัน และเรื่องความคลาดเคลื่อนของมนุษย์ด้วยกัน ดังตัวอย่าง
 เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกนิการ์ รตนกานท์ เรื่อง "พอครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน"
 ของสิทธิโชค เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของกมลลา เรื่อง "ร.ศ.199" ของ นฤเบศ
 เรื่อง "วันแห่งความรัก" ของปิ่นหยั เรื่อง "ความปรารถนา" ของนันท์ เรื่อง
 "ฟ้าสีฟ้า" ของไพพรรณ อนุกุล และเรื่อง "บันทึกของจูน (2)" ของจูน เป็นต้น

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการ์ รตนกานท์ เป็นเรื่องราวของอ้อที่มีความรู้สึกขัดแย้งกับการกระทำของแม่อย่างรุนแรง ในเรื่องที่แม่พยายามชักชวนอ้อให้ออพบปะติดต่อกับเพื่อนชาย ทำให้สายใยแห่งความรักความอบอุ่นขาดลง อ้อไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าตนจะกระทำอย่างไรดี

เรื่อง "พอครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" ของสิทธิโชค เป็นเรื่องของครอบครัวจากจนหาเช้ากินค่ำ พ่อมักสร้างปัญหาให้กับครอบครัวเสมอ มีการทะเลาะเบาะแว้งกันมาเป็นประจำ จึงเป็นผลกระทบทบกระเทือนต่อความรู้สึกของลูกที่ขัดแย้งกับการกระทำของพ่อ ในที่สุดพ่อจากไปแต่ลูกต้องการให้พ่อกลับมา

เรื่อง "คิดอย่างเด็ก" ของกมลลา ตุมภูรู้สึกน้อยใจที่ได้รับความรักจากพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ไม่เท่าเทียมกันกับน้อง ทำให้หุนหันเหินทางออก แต่ก็สามารถเลือกวิถีทางที่ถูกโดยพิจารณาจากความรู้สึกนึกคิดกับเพื่อน จึงไม่เกิดการกระทำที่เป็นปัญหาสำหรับครอบครัว

เรื่อง "ร.ศ.199" ของ นฤเบศ เป็นความขัดแย้งของนักศึกษาสาวคือฤทัยกับอาจารย์หนุ่มซึ่งเคยใกล้ชิดสนิทสนมกันจนฤทัยต้องพลัดเสียความบริสุทธิ์ แล้วทั้งสองก็เกิดความขัดแย้งทางความคิดคืออาจารย์ไม่ต้องการให้ฤทัยมีครรภ์ พยายามปลอมประโลมและชักชวนให้เธอทำแท้ง แต่ฤทัยไม่เห็นด้วย ฤทัยต้องพยายามต่อสู้กับอุปสรรคที่เกิดขึ้นจนเกิดความขัดแย้งภายในใจตนเอง แต่ในที่สุดก็ได้ทำตามคำแนะนำของอาจารย์หนุ่มอย่างเข้มแข็ง

เรื่อง "วันแห่งความรัก" ของปิ่นหทัย พังพาบเขียนจดหมายถึงแม่ได้เล่าถึงพฤติกรรมของเพื่อน ๆ ที่โรงเรียน ซึ่งได้แจกดอกกุหลาบแดงให้กันและกันเนื่องในวันแห่งความรัก เธอไม่เห็นด้วยกับการกระทำดังกล่าว เห็นว่าควรจะนำเงินไปบริจาคแก่คนยากจน และมอบความรักให้แก่มนุษย์และสัตว์ทั้งโลก

เรื่อง "ความปรารถนา" ของนันท์ วนิจสำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาอักษรบัณฑิต 1 เพื่อน ๆ มีความคิดเห็นว่าเป็นโชคดียิ่งที่จะทำให้หางานดี ๆ

ได้โดยง่าย แต่วินิจไม่เห็นด้วย เชอติว่าคุณค่าของการเรียนควรอยู่ที่การกระทำ และการแสวงหาประสบการณ์เพื่อนำไปปฏิบัติให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่า เรื่อง "ทางใครก็ทางใคร" ของ นฤเบศ มณีกับเพื่อน ๆ แสดงความคิดเห็น เรื่องการเลือกเรียนต่อหลังจากจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต่างมีความเห็น ขัดแย้งกันไป มนเลือกเรียนต่อสายอาชีพทางด้านศิลปะ ในขณะที่เพื่อน ๆ ต่างมุ่งเรียน สายสามัญและไม่เห็นด้วยกับการเลือกเรียนสายดังกล่าว

เรื่อง "เจ้าสีฟ้า" ของ ไพพรรณ อนุกุล เป็นเรื่องราวความเป็นอยู่ของคน ในหมู่บ้านชนบท ซึ่งครอบครัวของอันก็มีภูมิลำเนาอยู่ที่นั่นมาตั้งแต่ครั้งปู่ย่าตายายแล้ว ชาวบ้านอยู่กันอย่างสงบสุข แต่ต่อมาผู้มีอิทธิพลได้ใช้เล่ห์เหลี่ยมคดโกงขับไล่ให้ชาวบ้าน ย้ายออกไปจากหมู่บ้านเพราะเป็นสมบัติของเขา พ่อของอันรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเห็นชาวบ้านพากันย้ายถิ่นออกไปหมด

2.2.1.2 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม

นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เลือกใช้ความขัดแย้งแบบนี้ ซึ่งเป็นความขัดแย้งระหว่างตัวละคร กับพลังภายนอกที่อยู่ล้อมรอบตัว มีทั้งความขัดแย้งกับความยากจน.. สภาพธรรมชาติ สังคม โชคชะตาเคราะห์กรรม และความเชื่อต่าง ๆ มี 32 เรื่อง ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถสร้างโครงเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ชวนให้ติดตามใคร่รู้ต่อไปว่า เมื่อตัวละครมีความขัดแย้งเกิดขึ้นแล้วจะสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ เหตุการณ์ที่สร้าง ขึ้นก็สมเหตุสมผล ตัวละครมีการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น แต่บางปัญหาไม่สามารถแก้ได้ ผู้เขียนได้ทิ้งให้ผู้อ่านเป็นผู้หาคำตอบเอง ดังเช่นตัวอย่างเรื่อง "ปีเกษตรกร" ของ ปาน เฉลา เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของอรสุภา เรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรัทธา เรื่อง "ดอกไม้มือไม้สนสี" ของ นฤเบศ เรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของศรัทธาทิพย์ เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของทานตะวัน เรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของงามพรรณ เวชชาชีวะ เรื่อง "เข็มนาฬิกาที่สิบเจ็ด" ของฟองจันทร์ เรื่อง "นางสาวแจ่มกับ น้ำท่วม" ของ รุจนารต และเรื่อง "ศาลพระภูมิ" ของ ออม เป็นต้น

เรื่อง "ปีเถษกรกร" ของ ปาน เกชา พ่อเฒ่าสุขเป็นเถษกรกรที่อุทิศสําคัญทุนลงแรงทำพิธีไว้ แต่ต้องถูกแมลงศัตรูพืชทำลาย และพบกับความแห้งแล้งอีก ทำให้ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากขัดสน แม้จะพยายามแก้ปัญหาด้วยการหารายได้พิเศษจากกระบุงขาย แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะจุนเจือครอบครัว เป็นเรื่องที่ชี้ให้เห็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับความยากจนไว้อย่างชัดเจน

เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของ อรสุภา ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งชี้ให้เห็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับความยากจน คามีเป็นชายชราที่ต้องหาเลี้ยงชีพด้วยการแกะสลักรูปสัตว์ขายในงานสมโภชภูเขาทอง มีรายได้เพียงเล็กน้อยเพราะไม่ค่อยมีผู้นิยมซื้อ คามีต้องต่อสู้กับความหนาวเย็นของอากาศยามค่ำคืน และนั่งหลังขดหลังแข็งประคองรูปสัตว์ถวายความอดทนเพื่อต่อสู้กับความยากจน

เรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีทศา ตัวละครต้องเผชิญกับความแห้งแล้งของสภาพธรรมชาติ และการทำลายพืชไร่จากแมลงต่าง ๆ ทำให้มีฐานะยากจนข้นแค้น สู้อุปริบจ้างทำงานอย่างหนัก แต่ก็มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการจุนเจือครอบครัว อย่างไรก็ตาม แม้ตัวละครจะต้องเผชิญกับอุปสรรคดังกล่าวก็มีไฉยย่อ พยายามต่อสู้กับความยากจนอยู่ต่อไป

เรื่อง "นางสาวแจ่งกับน้ำท่วม" ของ รุจนารถ แสดงให้เห็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับภัยธรรมชาติไว้อย่างชัดเจน เมื่อแจ่งต้องเดินทางไปเรียนหนังสือในขณะที่น้ำท่วมกรุงเทพฯ ซึ่งทำให้ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างยิ่ง ต้องได้รับทั้งความลำบากในการเดินทางและภัยอันตรายจากน้ำท่วม ทั้งที่แจ่งต้องภกกลงไปในทอระบายน้ำโดยไม่รู้ตัวนั่นเอง

เรื่อง "ดอกไม้ที่เปื้อนสี" ของ นฤเบศ แจมซึ่งเคยเป็นนางงามของอำเภอแห่งหนึ่งในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศ แต่ต้องไปประกอบอาชีพขายตัวเพื่อหาเลี้ยงครอบครัวซึ่งยากจน แม้การกระทำของแจมจะไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม แต่เธอก็ภาคภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือพ่อแม่และน้อง ๆ ด้วยความเต็มใจยิ่ง

เรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของศรัทธาทิพย์ แลนเขียนจดหมายถึงเพื่อนที่ทำได้
 อ้อยอยู่ต่างจังหวัด แสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งต่อสภาพสังคมเมืองกรุงที่มีทั้งการหลอกลวง
 กันคน คนมีน้ำใจเหี้ยมโหด มีภัยอันตรายรอบด้าน ตลอดเวลาหาความปลอดภัยได้อย่าง
 ยากยิ่ง แต่ก็ต้องสู้ทนเพื่อการศึกษา สักวันหนึ่งถ้าแผนที่ไม่ได้ก็จะกลับไปทำไร่กับเพื่อน
 กวายน

เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของ ทานตะวัน ตัวละครซึ่งเป็นทึกลูกใหม่ 5 คน ได้
 เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่ทุกคนเกิดความรู้สึกขัดแย้งต่อสภาพสังคมในขณะนั้น
 ไม่สามารถปฏิบัติตนเบี่ยงนินาสักสิ่งได้ เกิดความเบื่อหน่ายพฤติกรรมของนิสิตใน
 มหาวิทยาลัย บุคคลทั้ง 5 ต้องพยายามต่อสู้กับอุปสรรคเหล่านั้นจนกระทั่งสามารถปรับตัว
 ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมนั้นได้

เรื่อง "บันทึกรักของมารีญา" ของงามพรรณ เวชชาชีวะ เป็นเรื่องราวของ
 หญิงสาวผู้มีร่างกายทุพพลภาพและมีโรคภัยเบียดเบียนเสมอ เธอต้องเผชิญกับโชคชะตา
 เคราะห์กรรมอันโหดร้ายเช่นนั้นตลอดมาตั้งแต่เด็ก จึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายชีวิต
 และสรรเสริญบุคคลที่รู้จักใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อคนทั่วไป

เรื่อง "เขียนซีไบที่สิบเจ็ด" ของ พองจันทร์ หญิงสาวคนหนึ่งไม่เห็นด้วย
 กับความมั่งคั่งในเรื่องความเชื่อโชคลาง การทำนายเคราะห์ ดวง เธอจึงไปสังเกต
 คนที่ไปทำบุญที่วัดแล้วเธอก็เสี่ยงเขียนซีไบเหมือนคนอื่น ๆ เธออ่านใบเขียนซีไบทุกใบ
 เกิดความรู้สึกขัดแย้งต่อคำทำนายโดยเฉพาะคำทำนายเรื่องคนโชคร้ายจะได้ลูกชาย
 ส่วนคนโชคร้ายจะได้ลูกสาว

เรื่อง "ศาลพระภูมิ" ของอ้อม ครอบครัวของอ้อมได้พบกับความประหลาดใจ
 เมื่อมีคนมาเช่าไหว้คนมะพร้าวซึ่งมีสองยอดในส่วน ทั้งนี้สืบเนื่องจากที่คนเชื่อว่ามีผีสิง
 เทพารักษ์สิงสถิตย์ และให้หอยจนคนรำวร้ายกัน อ้อมและพี่ ๆ ก็ได้พิสูจน์บ้างแต่ไม่เห็น
 มีเลขาใด ๆ ปรากฏอยู่เลย แต่ละคนคิดกันไปเอง ซึ่งต่อมาคนมะพร้าวนั้นก็ถูกฟันทั้งด้วย
 มีมือของคนที่ถูกหอยจนถูกกินหมดตัว

2.2.1.3 ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในใจของตัวละครเอง

เป็นความขัดแย้งที่ก่อให้เกิดความทุกข์หรือความสับสนวุ่นวายในใจ ซึ่งตัวละครต้องพยายามค้นรจนข้อสรุปเพื่อเอาชนะอุปสรรคที่เกิดขึ้นภายในใจให้ได้ มีทั้งสิ้น 20 เรื่อง ความขัดแย้งแบบนี้อาจสังเกตเห็นได้อย่างชัดเจนในเรื่องต่อไปนี้ เช่น เรื่อง "ผมเป็นครูครับ" ของวิน เรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร เรื่อง "ความรัก" ของลูกนอก เรื่อง "คู่ของผม" ของอมยิ้ม และเรื่อง "ผู้หญิง" ของแก้ว

เรื่อง "ผมเป็นครูครับ" ของวิน ชายหนุ่มได้สอบบรรจุเข้าเป็นครูในโรงเรียนเล็ก ๆ แห่งหนึ่งในต่างจังหวัด เขามีความรู้สึกขัดแย้งกับสภาพโรงเรียน จึงไม่ตั้งใจสอนและมีอารมณ์เสียเสมอ ๆ คิดจะลาออก ความรู้สึกดังกล่าวสร้างความวุ่นวายใจให้แก่เขาอยู่นาน จนกระทั่งในที่สุดเขาก็เอาชนะใจตนเองได้ โดยไม่ลาออกและตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ต่อไปอย่างดี

เรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร คินเป็นหญิงสาวที่มีความรักอยู่กับพลาย ในขณะที่เดียวกันก็พึงพอใจชีวิตวัย ชายทั้งสองต่างหมายปองที่จะแต่งงานกับคิน จึงทำให้คินเกิดความขัดแย้งขึ้นภายในใจในการที่จะต้องตัดสินใจเลือกคนใดคนหนึ่งที่เขาคิดว่าเหมาะสมที่สุด ซึ่งในที่สุดเขาก็ตัดสินใจเลือกชีวิต

เรื่อง "ความรัก" ของลูกนอก พลทหารสมศักดิ์ได้รู้จักกับแก้วจากคอลัมน์หามิตรในหนังสือการ์ตูน ทั้งสองจึงนัดพบกันและเมื่อได้พบหน้ากันต่างฝ่ายต่างก็ต้องพยายามเอาชนะใจตนเอง ตัดสินใจแสดงข้อบกพร่องของตนออกมาเพื่อเปิดเผยความเป็นจริงที่พลทหารสมศักดิ์เป็นคนพูดลืออ้าง ส่วนแก้วเป็นโบ้ เมื่อแสดงออกให้ได้รับรู้แล้วต่างก็รู้สึกโล่งอกทันที

เรื่อง "คู่ของผม" ของอมยิ้ม เป็นเรื่องราวของนิสิตใหม่ที่ต้องรวมกิจกรรมงานรับน้องใหม่โดยชายหญิงต้องจับคู่กันทำกิจกรรมในชั้นต่าง ๆ ปรากฏว่าจอมได้คู่กับกิ๊กแทนสาววัยรุ่นร่างอ้วนใหญ่ จึงเป็นอุปสรรคที่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นภายในใจของจอม เพราะเขาอยากคู่กับหญิงสาวร่างเล็กสวยงาม แต่เมื่อจอมได้เห็นความสามารถของเธอที่ชนะใจตนเองได้จึงเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง

เรื่อง "ผู้หญิง" ของแก้ว ปิยะได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้องที่มีผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย เขาเกิดความรู้สึกขัดแย้งกับตัวเองที่ต้องคลุกคลีกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนหญิง แต่ในที่สุดก็สามารถเอาชนะใจตนเองได้ ยอมรับว่าผู้หญิงก็มีความน่ารักไม่แพ้หน้าห้องเรียนอีก

2.2.1.4 ความขัดแย้งของตัวละครที่ไม่ใช่มนุษย์กับมนุษย์

นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้สร้างตัวละครมนุษย์ให้มีชีวิตจิตใจและแสดงความรู้สึกเช่นเดียวกับมนุษย์ ตัวละครเหล่านั้นคือ สัตว์ พืช และสิ่งของ ซึ่งมักเขียนกันขัดแย้งกับมนุษย์ หรือขัดแย้งกันเอง นับว่าเป็นกลวิธีการสร้างโครงเรื่องที่ชีวิตจิตใจ และใจชนมีความอย่างหนึ่ง มี 5 เรื่อง ดังที่ปรากฏในเรื่อง "เพลงไหลการณ" ของปีกเสนา เรื่อง "นางนวลที่อำเภอไทย" ของเชวง ประกฤต เรื่อง "ยุทธการในห้องแล็บ" ของ อุสินา เรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิสากานต์ และเรื่อง "ฉันทน์" ของชมพู

เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปีกเสนา เป็นเรื่องราวที่กล่าวถึงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชนชาวนาที่ชาวนาเป็นผู้มีพระคุณชุบเลี้ยงมา แต่ขุนามีความลึกลับขัดแย้งกับชนชาวนาเห็นว่าชาวนานั่นโหดร้ายจับพ่อแม่ของตนไป เวลาต่อมาชนชาวนาก็ได้เห็นภาพที่ลูกชาวนามาจับปูนาตัวนั้นไป ชนชาวนาก็เกิดความรู้สึกทั้งสงสารปูนาและเห็นใจเด็กทองนาเหล่านั้นด้วย

เรื่อง "นางนวลที่อำเภอไทย" ของเชวง ประกฤต นกนางนวลที่หากินตามชายฝั่งทะเลตะวันออกของอำเภอไทยผู้หนึ่งได้บินหาอาหารตามชายฝั่ง แต่ไม่ได้เศษอาหารเลย จึงเปลี่ยนใจบินออกสู่ทะเลหลวง โดยมีนกนางนวลสองแม่ลูกวิ่งท้ายแต่แล้วแม่ก็ถูกมนุษย์ยิงตกลงไปในท้องทะเลก่อนหน้าลูกซึ่งรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่ง นับว่าเป็นเรื่องที่ทำให้เห็นความขัดแย้งระหว่างสัตว์กับมนุษย์ได้อย่างเด่นชัด

เรื่อง "ยุทธการในห้องแล็บ" ของ อุสินา เป็นเรื่องที่ถูกประพันธ์วางโครงเรื่องให้เชื้อโรคเกิดความรู้สึกขัดแย้งกันเอง เพื่อให้เห็นโทษของการแตกความสามัคคี เนื่องจาก

เชื้อโรคบางตัวอยากแสดงความเป็นใหญ่แต่บรรดาเชื้อโรคส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย จึงเกิดการยกพวกเข้าปะทะประหารกัน ซึ่งยังไม่ทันรู้ผลนักวิทยาศาสตร์ก็ได้ส่งเม็ดเลือกขาวเข้าไปปราบเสียสิ้น

เรื่อง "พฤษภาแหงฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิสากานต์ เป็นความขัดแย้งของพืชกับมนุษย์ คนไม่ได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องที่ผู้มีอิทธิพลเข้าไปตัดไม้ทำลายป่าจนทำให้เกิดภัยอันตรายทั้งคนมนุษย์และพืชด้วย อย่างไรก็ตามในที่สุดคนไม้ก็ไม่สามารถพ่นเงื้อมมือของพวกเขาไปได้ ต้องถูกตัดทำลายลงด้วยความเจ็บปวดเช่นกัน

เรื่อง "ดิน" ของชมพู ผู้ประพันธ์สร้างให้หนังสือมีชีวิตจิตใจ และแสดงความรู้สึกขัดแย้งกับพฤติกรรมของแจซึ่งเป็นเด็กสาววัยรุ่นที่หลงใหลการเที่ยวเตร่จนลืมการเล่าเรียน จนกระทั่งเมื่อแจทราบผลการสอบก็รู้สึกเสียใจ ส่วนหนังสือก็เฝ้าปลอมประโลมและให้กำลังใจเรื่อยมา

2.2.1.5 เรื่องสั้นที่ไม่มีความขัดแย้ง เรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่สร้างโครงเรื่องขึ้นโดยไม่มีความขัดแย้งใด ๆ ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดมีจำนวน 23 เรื่อง เนื้อหาของเรื่องมักเป็นประสบการณ์หรือเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้น ซึ่งผู้เขียนมีความประทับใจจึงได้นำมาเรียบเรียงเป็นเรื่องสั้น มีลักษณะคล้ายความเรียงโดยทั่วไป ดังตัวอย่างเช่น เรื่อง "(เมื่อ) เราเลี้ยงเป็ด" ของนฤเบศ เรื่อง "คุณค่า" ของนิรมล ล้วนรัตนกร เรื่อง "เรื่องของน้องเป้า" ของนฤเบศ เรื่อง "แม่ไปผาตัด" ของเปรียบปราณี และเรื่อง "ไปดูคอนเสิร์ต" ของชมพู เป็นต้น

เรื่อง "(เมื่อ) เราเลี้ยงเป็ด" ของนฤเบศ เป็นเรื่องของครอบครัวหนึ่งที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันเลี้ยงดูเป็ดซึ่งพ่อซื้อมาจำนวน 14 ตัว เมื่อเวลาผ่านไป 2 เดือน เป็ดก็ออกไข่ ทำให้ครอบครัวสามารถประหยัดรายจ่ายลงได้บ้าง เพราะแม่นำไปทำอาหารหลายชนิดให้สมาชิกในครอบครัวได้กินกันอย่างอิ่มเอม

เรื่อง "คุณตา" ของนิรมล ล้วนรัตนกร เป็นเรื่องที่หลานเล่าถึงคุณลักษณะของคุณตาที่ประพาศิตนเป็นตัวอย่างอันดีแก่ลูกหลาน ทั้งในเรื่องความขยันขันแข็ง วัตรียะอุทสาหะ ความมีเมตตากรุณาและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ หลานเล่าถึงคุณตาคับความรู้สึกภาคภูมิใจและยกย่องเทือกทูนท่าน

เรื่อง "เรื่องของน้องเป้า" ของนฤเบศ ที่มีนเล่าถึงพฤติกรรมอันน่ารักของน้องเป้าทั้งในขณะที่อยู่โรงเรียนอนุบาลและอยู่ที่บ้าน น้องเป้าอายุ 4 ขวบเศษ จึงเป็นวัยที่ยังไร้เดียงสา มีกิริยาอาการเป็นที่ประทับใจของคนในครอบครัว

เรื่อง "แม่ไปผ่าตัด" ของเปรี่ยมปราณี ชายเล่าถึงแม่ของตนว่าเป็นบุคคลที่มีความรักใคร่ห่วงใยลูกเสมอ เมื่อยามที่แม่เจ็บป่วยต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาล สมาชิกในครอบครัวต่างก็รู้สึกเป็นห่วง และให้ความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เมื่อแม่ปลอดภัยกลับบ้านได้ทุกคนก็มีความสุข

เรื่อง "ไปดูคอนเสิร์ต" ของชมพู่ คุ้มและเพื่อน ๆ รวม 5 คนนัดกันไปดูคอนเสิร์ตซึ่งเป็นทีไปรคปรานของทุกคน ทั้งหมดได้ฟังเสียงกรีกกรากอย่างมีความสุข สนุกสนานไปกับเสียงเพลง และได้รู้จักสมาชิกใหม่เพิ่มมาอีก 1 คนคือพันธุ์ เมื่อไปที่ใดก็ตามกลุ่มของคุ้มจึงเพิ่มเป็น 6 คน

จากการศึกษาพฤติกรรมการสร้างความขัดแย้งปรากฏว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถสร้างโครงเรื่องได้อย่างน่าสนใจ มีวิธีการกระตุ้นให้อ่านอยากทราบเรื่องราวของเรื่องนั้นไปจนตลอด เพราะเรื่องที่เกิความขัดแย้งแต่ละประเภทนั นักเขียนสามารถสร้างเหตุการณ์ สร้างความขัดแย้งและสร้างให้ตัวละครดิ้นรนต่อสู้แก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม มีความสมเหตุสมผล และเหตุการณ์แต่ละตอนก็มีความสัมพันธ์กันดี ดังเช่นในเรื่อง "คิกอย่างเด็ก" เรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้พ่อกลับบ้าน" เรื่อง "ร.ศ. 199" เรื่อง "ปีเกษกรกร" เรื่อง "ดอกไม้ที่เปื้อนสี" เรื่อง "คือความหิวโหย" เรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" และเรื่อง "กาลพระภูมิ" เป็นต้น

สำหรับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแก่ตัวละครนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" บางคน
ได้สร้างให้ตัวละครสามารถแก้ปัญหาได้เสมอไป แต่จะใช้กลวิธีที่ให้ตัวละครตั้งปัญหา
ให้แก่ผู้อ่านคิดต่อไป ซึ่งเป็นวิธีที่เรียกร้องความสนใจได้อีกวิธีหนึ่ง ดังเช่น ที่ปรากฏใน
เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" เรื่อง "บันทึกของมารีญา" เรื่อง "เชิยมซีไบที่ลึบเจ็ด"
เป็นต้น

ส่วนเรื่องสั้นที่โครงเรื่องไม่มีความขัดแย้งใด ๆ อย่างเด่นชัดนั้นมิใช่น้อยนัก
แม้จะไม่เน้นสร้างให้เกิดความประทับใจในด้านกลวิธีการแต่ง แต่นักเขียนก็มุ่งสอด
แทรกทัศนะความรู้สึกนึกคิดของตนเองให้ผู้อ่านทราบ

2.2.2 กลวิธีในการดำเนินเรื่อง จากการศึกษาปรากฏว่า เรื่องสั้น
จากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ทั้ง 150 เรื่องนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมดำเนิน
เรื่องตามลำดับปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นคือ 97 เรื่อง รองลงมาได้แก่ การดำเนินเรื่องย้อนต้น
(Flash back) 52 เรื่อง และการดำเนินเรื่องด้วยการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
ทางสถานที่สลับไปมา 1 เรื่อง ดังรายละเอียดคือ

2.2.2.1 การดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา เป็นการดำเนิน
เรื่องไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลังตามลำดับ เช่น เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ"
ของอรสุภา เรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของนฤเบศ และเรื่อง "บันทึกลับของปู่"
ของรุจนารถ เป็นต้น

เรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของอรสุภา ได้ดำเนินเรื่องไปตามลำดับปฏิกิริยา
โดยระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน ตั้งแต่เวลากลางวัน กลางคืน ไปจนถึงเวลาตึก ซึ่งเป็น
เรื่องที่เล่าถึงงานสมโภชภูเขาทองที่มีคนไปเที่ยวอย่างมากมาย และส่วนหนึ่งก็มีคน
ไปขายของ ตานีก็เป็นผู้หนึ่งที่ไปนั่งขายตุ๊กตาไม้ระกำ ดังที่ผู้ประพันธ์เล่าว่า

ยามกลางวันองค์บรมบรรพตสว่างไสวเมื่อยามต้องแสงอาทิตย์
ส่วนในยามกลางคืนนั้นเล่า... องค์พระเจดีย์ก็สว่างไสวจากหลอดไฟ
หลากหลายสี เป็นที่ชวนชื่นใจแก่ผู้คนที่สัญจรผ่านไปมาไม่แพ้กัน

ที่มุมหนึ่งในงานสมโภชภูเขาทองคำมีค้อย ๆ จรมีค้อยใจอันคมกริบ
 อย่างแฉะมือลงบนเนื้อไม้ระกำที่เหลาไว้ แต่มือนั้นก็ไม่วายสันนิท
 ค้วยความขรา...เวลาผ่านไปจากวินาทีเป็นนาที และจากนาทีเป็น
 ชั่วโมง แต่หากเวลาเพียงไม่กี่ชั่วโมงที่ผ่านไปนั้น ความรู้สึกของคามี
 ช่างเป็นเวลานานแสนนาน จำนวนคนที่เดินผ่านไปมาเริ่มบางตาลงไป
 มาก พร้อมกับ "งาน" ของคามีได้เสร็จสิ้นลง เสียงดนตรีจากวงดนตรี
 ลูกทุ่งใกล้ ๆ เงียบหายไปนานแล้ว คงมีแต่เสียงตะโกนให้ลูกมือเก็บข้าวของ
 กลับบ้านเป็นระยะ ๆ แสงไฟหลากสีที่เคยสว่างไสวเริ่มดับวูบลงทีละดวง
 ...ทีละดวง คงเหลือแต่ที่จำเป็นเพียงไม่กี่ดวง จึงทำให้บริเวณงานนั้นมีค
 ลงอย่างวังเวง คามีวางมีค้อยใจของแกลงพร้อมกับลูกกลมหายใจเข้าอย่าง
 ซ้ำ ๆ อากาศยามดึกซึ่งเย็นยะเยือกแผ่ซ่านแทรกเข้าไปทั่วทุกอณูของ
 ร่างกาย¹

ในเรื่อง "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" ของนฤเบศ มีการดำเนินเรื่องตามลำดับของ
 สภาพการเจริญเติบโตของเจ้าเกเร ซึ่งเป็นลูกหมูตัวเล็ก ๆ ที่ครอบครัวยุติธรรม
 ไว้งั้นคือ

เราได้เจ้าเกเรมาเลี้ยงก็เพราะญาติของเราที่กำลังร้อนเงิน เขาเลย
 เอาเจ้าเกเรที่ขณะนั้นสูงเพียงเข่า เป็นหมูตัวสี่ชมพูกะทัดรัดมาแลกกับเงิน
 งวตหนึ่ง และอีกงวตหนึ่งก็ตอนสิ้นเดือน...

คอกเริ่มต่ำเมื่อเจ้าเกเรสูงจนหลังมันหนุนไม้ที่พาดปากคอก พอต้องคี่
 ไม้ให้สูงขึ้นอีก ดวงตาแม่มีแววภูมิใจเมื่อเห็นเจ้าเกเรโตวันโตคืน...

¹อรสุภา "ลูกตาไม้ระกำ" สตรีสาร 51 : 6 - 7, 130 - 131

เจ้าเงาะสูงเฉียด ๆ เหวและตัวโตขึ้นมา มันคงหนัก น้ำหนักตัวมันมาก เพราะระยะนี้มันจะนอนกินอาหารจากรางเสมอ...

บันทึกของคนเลี้ยงหมูจบลงในขณะที่หัวอกของคนเลี้ยงหมูหันไปกับการจากของมัน... จากลูกหมู... ระยะกว่า 90 วันที่เอาใจใส่และผูกพัน ... เป็นลมหายใจอันละเอียดอ่อนของมนุษย์ที่อาศัยสัตว์เลี้ยง¹

เรื่อง "คนกับน้ำ" ของคอกไม้ ตะวันออก มีการดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทิน ตั้งแต่เช้า สาย บ่าย เย็น โดยมีคำบอกเวลากำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างข้อความบางตอนในเรื่องคือ

พายุฝนกระหน่ำลงมาทั้งวันทั้งคืน ท้องฟ้าดำไปด้วยมานฝนอันหม่นมัว โลกถูกปกคลุมด้วยละอองแห่งความหนาวเย็น... สายมากแล้วหมู่บ้าน ยังคงอยู่ภายใต้ความคลุมคลั่งของพายุฝน มองออกไปจากบ้านพักครูที่เราอาศัยอยู่ไม่ไกลนัก ในภาพมัว ๆ เราเห็นผู้คนกำลังนั่งหน้าละห้อย เฝ้ารออยู่หน้าบ้านใครบ้านมัน แว่ตามองบอกถึงความเจ็บปวด

เวลาผ่านไปช่างเนิ่นนานในความรู้สึกของเรายิ่งนัก เราพบว่าฝนบรรเทาความรุนแรงลงมากแล้ว ท้องฟ้าเริ่มเปลี่ยนสี ความกระจ่างเปิดขึ้นเป็นบางแห่ง แต่ก็ใกล้พลบค่ำเต็มที่ สมผัสเอาความหนาวเย็นเข้ามา อีกไม่นานฝนก็ขาดเม็ด เสียงครืน ๆ เจ็บหายไป มีเสียงพุดคุยดังเข้ามาแทนที่...

เวลาโพล้เพล้มากขึ้นอากาศเย็น ๆ ไร้วัวเข้ามาไม่ขาดสาย ฟังกรางกระหึ่มขึ้นอีกแล้ว พอกลับมาบ้านมีคพอกี แม่จุกตะเกียงขึ้นกลางวงข้าว เรากินข้าวกันเงียบ ๆ...

¹ นฤเบศ "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" สตรีสาร 52 : 6 - 7, 128 - 129

คืนนั้นเรานอนไม่ค่อยหลับ เป็นคืนที่แปลก ไม่มีเสียงพูดคุย ไม่มีเสียงหัวเราะของเด็กเล็ก ๆ บนถนน หน้าบ้านพักไม่มีเสียงหนุ่ม ๆ เดินไปเที่ยวบ้านสาว ๆ แค่ว่าคล้ายได้ยินเสียงสะอื้นเบา ๆ ดังมาจากที่อื่นไกลแสนไกล¹

เรื่อง "บันทึกลับของปูเป้" ของรุจนารต มีการดำเนินเรื่องตามลำดับเวลาอย่างชัดเจนเช่นกัน โดยปูเป้ได้บันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างเธอกับเพื่อนชายตั้งแต่วันศุกร์ที่ 13 สิงหาคม จนถึงวันพุธที่ 17 พฤศจิกายน ซึ่งเป็นวันที่เธอได้ทราบผลจากการปล่อยตัวปล่อยใจไปจนครั้งสุดท้าย ดังตัวอย่างข้อความบางตอนคือ

วันศุกร์ที่ 13 สิงหาคม

สมุดจำนับเป็นวันแรกที่เป้จะบันทึกความทรงจำของเป้ไว้ในสมุดเล่มนี้ นะจ๊ะ ที่เป้เลือกวันนี้นักเพราะว่าวันนี้ไม่เหมือนกับวันอื่น ๆ นี่จะ ถ้าไม่เชื่อก็คงถามเป้มาซิเป้จะเล่าให้ฟัง วันนี้เป็นวันเกิดของกานเพื่อนรักของเป้ เป้ไปในงานที่กานจัด พร้อมทั้งมีของขวัญที่สรรแล้ววาคีที่สุดสำหรับกาน ภูใหม่จะสมุดที่รักว่าเป้พบอะไรในงานนี้...จะเป้พบเทพบุตรในฝันของเป้ เข้าใจแล้ว เขาชื่อณัฐจ๊ะ...

วันเสาร์ที่ 14 สิงหาคม

สมุดจำแปรรอโทรศัพท์จากณัฐทั้งวันเลย เป้ดูคลุกคลีนั่งอยู่ข้าง ๆ โทรศัพท์ ไม่ยอมห่าง เวลาที่มีเสียงกริ่งดังขึ้น เป้รีบคว้าเขารับก่อนใคร แต่ปรากฏว่า ถ้าไม่ใช่ของคนอื่น ๆ ในบ้านก็เป็นการโทราผิด ห้ม...ทำให้อารมณ์เสียเนอะ ไม่อยากใช้ณัฐโทราหาเป้...เอ้อ ณัฐลืมเป้แล้วกระมังเศร้าจังเลย...

¹ ดอกไม้ ตะวันออก "คนกับน้ำ" สตรีสาร 30 : 24 - 25, 127 - 128

วันพุธที่ 17 พฤศจิกายน

เป่ระบบไปทั้งตัวจนลุกแทบไม่ขึ้น มีหน้าซำยังอาเจียนออกมาจน
หมดไส้หมดคพุง แม่เป่บอกให้เป่ไปหาหมอเพราะเข้าใจว่าโรคกระเพาะ
ของเป่กำเริบ สาย ๆ เป่จึงไปหาหมอ พอหมอวินิจฉัยโรคเสร็จ
เป่ก็แทบจะเป็นลมล้มทั้งยืน ทำยังงี้คิดจะสรุปว่า...หมอบอกว่า...เป่
กำลังจะเป็นแม่คน¹

2.2.2.2 การดำเนินเรื่องย้อนต้น คือวิธีการดำเนินเรื่อง
โดยที่ผู้แต่งเปิดเรื่องขึ้นด้วยเหตุการณ์ในอดีตตอนหนึ่ง แล้วเล่าย้อนต้นสลับไปมากับ
เหตุการณ์ปัจจุบัน อาจจะมีการดำเนินเรื่องตั้งแต่ปัจจุบันแล้วเล่าเรื่องราวในอดีตซึ่ง
อาจเป็นเรื่องที่ตัวละครคิดคำนึงถึงเหตุการณ์ที่เคยเกิดมานานมา จากนั้นก็หวนมาเล่าถึง
เหตุการณ์ในปัจจุบันอีก หรือเริ่มเรื่องจากเหตุการณ์ตอนท้าย แล้วเล่าถึงเหตุการณ์ที่
เกิดขึ้นในตอนต้นตามลำดับจนถึงเหตุการณ์ในตอนท้ายอีกก็ได้ ดังตัวอย่างเรื่อง "ยาย
กับฟ้า" ของนฤเบศ เรื่อง "แม่กับลูก" ของหทัยทิพย์ เรื่อง "เกสรกลายสี" ของ
นฤเบศ เรื่อง "เด็กสาวรัก" ของออม และเรื่อง "วันจาก" ของเนระพูสี เป็นต้น
เรื่อง "ยายกับฟ้า" ของนฤเบศ ได้เริ่มเรื่องด้วยชีวิตของยายกับหลาน 2 คน
ที่อยู่กันอย่างยากจน คือยายกับฟ้า แม่ของฟ้าได้จากไปตั้งแต่ฟ้ายังนอนแบเบาะ ฟ้าต้อง
อยู่กับยายตามลำพังและเฝ้ารอกการกลับมาของแม่อยู่เสมอ ๆ เมื่อฟ้าตามยายถึงการกลับ
ของแม่ ยายตอบคำถามหลานแล้วหวนระลึกถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาว่า

โอ ลุงโต ยายย่ำค่าน้อย่างแปลบปลามในอกยิ่งนัก ยายยังจำวันเก่า ๆ
เหล่านั้นได้ วันที่ศรีดาหนีออกจากบ้าน หนีเรียนไปกับผู้ชายคนหนึ่ง จนเกือบมี

¹ รุจนารถ "บันทึกกลับของปู่เป่" สตรีสาร 29 : 8 - 9, 126 - 128

ที่เดียวที่ศรีคาลับมาอีกครั้ง พร้อมกับพยานที่ศรีคาเลยหลงไปว่านั่นคือความรัก ศรีคามีลูก...ลูกที่ปราศจากพ่อตั้งแต่เป็นก้อนเลือด ยายขายขนมเล็ก ๆ น้อย ๆ ในละแวกบ้านนั้น เป็นการค้าของคนแก่ ๆ ที่มีภาระคือลูกสาวและหลานในทอง ต่อมาเมื่อศรีคาคลอดลูกแล้วชอบอกกับยายในวันหนึ่งที่ฟ้าเริ่มเตาและตะ

"แม่ ฉันจะไปทำงานอยู่กับแม่ให้แม่หาเลี้ยงมานาน ฉันเลวมาก
 ปล่อยให้แม่เลี้ยงลูกให้ฉันก็พอ ฉันจะส่งตัวมาให้"

"แกจะไปไหนศรีคา" ยายถาม

"ฉันจะลองใต้...ฮิ" ศรีคาเชิดหน้าตาพราวเด็กเดียว ประโยคออกมา
 นั้นช่างเจ็บปวดนัก

วันที่ศรีคาถือกระเป๋าลงบ้านไป ยายอุ้มฟ้าลงมายืนที่รั้วตาแป้วใส่จ้องเป้ง
 ไปยังร่างที่ไกลออกไป...และจากนั้นมาโลกของฟ้าก็มีเพียงยายและบ้านไม้
 เก่า ๆ ที่เจเนตา¹

เรื่อง "แม่กับลูก" มีการดำเนินเรื่องย้อนต้นโดยเริ่มแรกกล่าวถึงสภาพ
 ความเป็นอยู่ของสุภากับลูกคือว่าชาวจึงอยู่กันเพียง 2 คน ส่วนสามีไม่ได้อยู่ด้วยกัน
 ว่าชาวเฝ้าตามถึงพออยู่เสมอทำให้แม่ไม่พอใจเพราะพ่อของว่าชาวไปมีภรรยาน้อย
 จากนั้นผู้ประพันธ์ก็ได้กล่าวเล่าเรื่องย้อนต้นว่า

สุภาเป็นครูในโรงเรียนเทศบาล ประเวทสามี่ของหลอนเป็นผู้รับเหมา
 ก่อสร้างรายย่อย ฐานะจึงว่าอยู่ในเกณฑ์ดี เมื่อปีก่อนประเวทต้องไปคุมงาน
 ที่ทางจังหวัด เขากลับมาพร้อมคำสารภาพ

¹ในฉบับ "ยายกับฟ้า" สกรีสาร 27 : 6 - 7, 122 4 ตุลาคม 2524

"ผมต้องรับผิดชอบผู้หนึ่งอีกคนหนึ่ง"

ที่แรกสุดภาวนาว่าเขาล้อเล่น หลอนเองก็อยากให้เป็นเรื่องล้อเล่น แต่เขายืนยันว่าทุกอย่างเป็นเรื่องจริง หลอนอยากทำอะไรเขาสักอย่างหนึ่งให้สาสมกับความโกรธ ความเคียดแค้น หลอนทำได้เพียงร้องไห้

"คุณเลวมากประเวศ"

"เห็นใจเถอะ ผู้หญิงคนนั้นกำลังท้องอยู่ด้วย" เขาอ่อนวอน

"นึกว่าคุณจะเห็นแก่ลูกบ้าง"

"โอ้ ทำไมผมจะไม่รักว่าข้าว รักคุณ" เขารำพึง

"ฉันไม่เรียกร้องอะไรจากคุณคะ คุณเลือกเอาที่แล้วก็แล้วกัน ทำให้ดีที่สุดในเรื่องที่คุณได้เลือกลงไป" นี่คือนโยบายของคนที่ไม่ว่าทำอะไรอย่างหลอน

"ผมเลือกทั้งสองคน เพราะผมมีลูก กับเขาค่ะ"¹

เรื่อง "เกสรกลายสี" ของนฤเบศ ได้เริ่มเรื่องโดยกล่าวถึงร้าน "คุณเก" ซึ่งเป็นร้านเสริมสวยที่มีลูกค้าประจำมากมาย เจ้าของร้านคือเกยูรซึ่งเป็นผู้ชายที่มีจิตใจอ่อนไหวประพาศิวัตรแบบผู้หญิง จนหลายต่อหลายคนเรียกเขาว่า "กะเพย" นฤเบศได้เล่าเรื่องย้อนจนถึงสาเหตุของความผิดปกติของเกยูรว่า

เกยูรเรียบร้อยและรักสวยรักงามมาตั้งแต่เด็ก ๆ พ่อของเกยูรเป็นกรรมกรขี้เหล้าเมาแถม ส่วนแม่ขายขนมหวานและมีเกยูรเพียงคนเดียว ที่คุณหนูคนตาเกยูรมากที่สุดเห็นจะเป็นการปะทะระหว่างพ่อกับแม่ เปิดภาคเรียนใหม่บาง เจ้าของหวังว่าเขาบ้าง คำพูดที่แม่ออก ๆ ใส่พ่อจนจำฝังแน่น "นี่ไอ้เก มึงดูพอมึงขี้กินแต่เหล้า เปิดเทอมทีก็กูนี่แหละงก ๆ"

¹ หทัยทิพย์ "แม่กับลูก" สตรีสาร 24 : 8 - 9, 125 - 127 12 กันยายน

หาเงินจนจะกลายเป็นอ้ายแล้ว" หรือไม่ว่า "อะไรงานหมด...

งานนั้นมันไม่หมดหรอก แกนะสิ่งที่มีเองกินเอง งานที่ไหนมันจะวิ่ง
มาหา ไอ้เกมีงดูพอมึงแล้วดูแม่ซิ แม่หาบของงก ๆ สิ้นเดือนทีก็หา
เงินค่าซุกหัวนอนกันให้วัน พอมึงช่วยอะไรบ้าง"

พอกับแม่ทะเลาะกันบ่อยครั้ง บางครั้งพอก็กดขี่แม่ พฤติการณ์เช่นนี้ทำให้เกยูร
เริ่มมีจิตใจเปลี่ยนแปลงไปจากเพศชาย ดังที่นฤเบศกรวบรวมถึงความรู้สึกนึกคิดของเกยูรว่า

พอคือความเข้มแข็งคือสี่เข็มที่ระบายความเป็นผู้ชายให้แก่เกยูร
แต่ในช่วงเวลาที่พอเหมือนคนแปลกหน้า นับแต่วันเก่า ๆ ที่พอ "เป็น"
ตามที่แม่พร่ำ และน้ำตาของแม่ ความเจ็บปวดของแม่ เป็นเหมือนน้ำใส
ที่ไหลละลายให้สี่เข็มค่อย ๆ อ่อนจางลง จางลงจนในที่สุดก็กลายเป็น
เป็นสี่อ่อนหวาน และเกยูรก็ไม่ปฏิเสธที่จะยอมรับว่ามีความอ่อนแอปนอยู่
ด้วย จนจบ ม.ศ.ต้นที่โรงเรียนสะพานบ้าน เกยูรมองพอกับแม่ว่า
"เกจะไม่เรียนเสริมสวย"

เกยูรบอกพ่ พ่ก็ตำหนิว่าคงตั้งแล้วยังจะเรียนเสริมสวยเป็นพวก
กะเทย เกยูรจึงร้องไห้ขอความเห็นใจจากแม่ ก็ถูกแม่ตวาดอีก เมื่อแม่ว่า
เกยูรจึงตัดสินใจ...แล้ววันหนึ่งนั้นจะต้องทำสำเร็จด้วยลำแข้งของตน
เกยูรบอกกับตัวเองในวันที่ถือกระบี่เข้าสู่วัยหนุ่ม เข้าไปสมัครเป็น
ลูกมือร้านเสริมสวยจนคอยชานีชานาญขึ้นทีละนิดละหน่อย กลับไปเยี่ยมบ้าน
บ้างบางครั้งว เก็บหอมรอมริบนานหลายปี แล้วในที่สุดร้าน "คุณเก" ก็เปิด
ขึ้นเฉิดฉายในตัวจังหวัดใหญ่...¹

¹นฤเบศ "เกสรกลายเป็น" สตรีสาร 35 : 8 - 9, 125 - 127 10 ตุลาคม

เรื่อง "เด็กฮาร์ต" ของออม กล่าวถึงแป้งจีและยศซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นที่สนิทสนมกัน แป้งจีมองการแต่งตัวของยศด้วยความรู้สึกว่ามันน่ารักมาก ยศร้องเพลงเด็กฮาร์ตขึ้นมาแล้วบอกว่าตนเป็นเด็กมีปัญหา ผู้ประพันธ์จึงได้เล่าเรื่องย้อนต้นเกี่ยวกับชีวิตของยศว่า

โฮลี...แป้งจีรู้ พ่อยศเป็นนักธุรกิจ มีกิจการใหญ่โต ต้องเดินทางไปต่างประเทศบ่อย ๆ แล้วใครก็คงไม่แปลกใจที่เลขาของพ่อยศจะไม่ได้ทำหน้าที่เลขาอย่างเดียว แม่ยศเป็นหมอแล้วก็รู้เรื่องนี้ดี แต่ก็ไม่พยายามจะทำอะไรให้ดีขึ้นเปิดคลินิกตั้งแต่เช้า พอสาย ๆ ก็ไปทำงาน เย็นกลับคลินิก 3 ทุ่มถึงได้กลับไปนอนบ้าน ยศบอกว่านี่คือวิธีแก้แค้นพ่อ แม่ไม่เคยจะโยนคียศ อาจเพราะคิดว่ายศเป็นเด็กผู้ชาย ยศเคยเล่าให้แป้งจีฟังว่า ยศเป็นไข้เลือดออกเกือบตาย คนไข้ก็ไม่รู้เรื่อง แม่อยู่คลินิก พอกลับจากฟิลิปปินส์มาถึงไครู พ่อส่งยศเข้าโรงพยาบาลพ่อกับแม่ก็ทะเลาะกันแล้วก็ไม่เคยพูดกันอีกเลย"¹

เรื่อง "วันจาก" ของเนระฟูลี มีการเริ่มต้นเป็นเรื่องด้วยเหตุการณ์ตอนท้ายก่อนแล้วกล่าวเล่าเรื่องย้อนต้นจนกลับไปกล่าวถึงเหตุการณ์ตอนท้ายอีกครั้งคือ

"ผมกับพ่อชังจะพูดกันไม่รู้เรื่องแล้ว" ประโยคนี้ไม่รู้ว่าผมหลุดออกมาได้ยังไง เสียงที่ผมทนออกมาคงกวนพ่อน้อยอยู่เมื่อไหร่ ก็ที่พ่อไม่ยับยั้งยับยั้งพาผมให้สักเปรี้ยว ไปงั้นผมคงหมอบอยู่ตรงนั้นแล้ว จะว่าไปมันก็มีกรรมคาอยู่หรอกที่พ่อจะไม่จัดการอะไรลงไปสักอย่าง แต่ผมจะไม่อยู่รอจนถึงเวลาที่พ่อจะจัดการอะไรกับผมหรอก

จากนั้นเนระฟูลีก็กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้พ่อกับลูกขัดใจกันว่าเป็นสิ่งที่ก่อตัวมานานตั้งแต่ลูกยังเป็นเด็กเล็ก ๆ พ่อมักจะกินเหล้าเมาแกล้งมาอาละวาดแม่หาเรื่องทะเลาะกัน

¹ ออม "เด็กฮาร์ต" สตรีสาร 19 : 8 - 9, 111 8 สิงหาคม 2525

ทุกวัน แล้วก็จากไปมีเมียใหม่ ลูกชายช่วยเหลือแม่ตลอดมา แล้วจู่ ๆ พ่อก็กลับมาบ้านอีก แม่ก็ใจทอนรับพ่อเป็นอย่างดี แต่ลูกเสียใจรู้สึว่าตนมีความสำคัญน้อยลง โดยเฉพาะพ่อนั้นชอบพูดจาเยาะเหยียดเรื่องความกระตือรือร้นของลูกชายอยู่เสมอ ๆ ซึ่งลูกถือว่าเป็นสิ่งที่ควรมีอย่างมากที่สุด

แล้วนเรศพูนศรีก็ดำเนินเรื่องกลับมาสู่เหตุการณ์ตอนท้ายที่ลูกมีปากมีเสียงกับพ่อกว่า

วันนี้อากาศแปรปรวนเหมือนอารมณ์คนในบ้าน พ่อได้วกมาพูดเรื่องที่ผมไม่พอใจฟัง บังเอิญอารมณ์ผมก็พล่านไต่พ่อดี เราพ่อลูกเถียงกันสองสามคำ อารมณ์พล่านก็ถึงจุด ผมโคกนออกป่าวว่า "พ่อกับผมชักจะพูดกันไม่รู้เรื่องแล้ว" เป็นความกล้าบ้าบิ่นที่ไม่คาดคิด ผมไม่เคยนึกเลยว่า จะพูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงแบบนี้ออกมาได้ พ่อนิ่งไป แว่วตาเขาดกจะฉวยแววสนเท่ห์ แต่ผมก็ไม่ทันดูเพราะได้กลับหลังหันเข้าห้องปิดประตูโครมเสียแล้ว

ตั้งแต่ได้บอกแล้ว คงจะผิดธรรมเนียมถ้าพ่อไม่จัดการกับผม แต่ผมจะไม่รออยู่จนถึงเวลานั้น ผมจึงได้จกเสื้อผ้านองสามชุดกับสากคั่วผมมีอยู่ทั้งหมด ผมตัดสินใจออกจากบ้าน ผมจะออกไปไม่ให้ใครรู้ จะปีนออกทางหน้าต่างแล้วเดินลอดออกทางประตูหลังบ้าน คาวบนฟ้าเริ่มพูด ผมจะไปเคียวินละ...¹

2.2.2. 3 การดำเนินเรื่องด้วยการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่สถานที่สลับไปมา เรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องแบบนี้มี 1 เรื่องคือ เรื่อง "ความรัก" ของลูกนอต² ซึ่งได้เริ่มกล่าวถึงเหตุการณ์

¹ นเรศพูนศรี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6 - 8, 136 25 ตุลาคม 2524

² ลูกนอต "ความรัก" สตรีสาร 48 : 6 - 7, 135 28 กุมภาพันธ์ 2525

และความรู้สึกนึกคิดของพลทหารสมศักดิ์ที่เฝ้ารอเร่วันเร่คืนอยู่ที่ชายแดน เขาต้องการให้ถึงวันมะรืน เพื่อจะได้พบกับสาวคนรักซึ่งรู้จักแต่เพียงรูปที่เธอส่งมาให้ แล้วกล่าวถึงแก้วซึ่งอยู่ที่บ้านของเธอในกรุงเทพฯ แก้วเองก็เฝ้ารอวันที่จะได้พบกับชายคนรักซึ่งได้รู้จักกันทางจดหมาย เพราะคุณแม่แนะนำให้แก้วส่งรูปไปลงในหนังสือการ์ตูนฉบับหนึ่ง เธอได้พบกับเขาที่สวนลุมพินีในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ เวลา 11.00 น.ตรง โดยเธอจะสวมเสื้อสีแดง และคิดก็ปัสแดงให้เป็นที่สังเกต

แล้ววันนั้น...วันที่ทั้งเธอและเขาเฝ้ารอคอยก็มาถึง ทั้งสองได้พบกันและในที่สุดก็พบความจริงว่าฝ่ายชายพูดติดอ่าง ส่วนฝ่ายหญิงเป็นโง่

ในการดำเนินเรื่องด้วยวิธีดังกล่าวนี้ แม้จะกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสถานที่ต่างกันเพียงครั้งเดียวก็น่าจะอนุมานได้ว่าเป็นการดำเนินเรื่องด้วยการกล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่สถานที่ลับไปมา ทั้งนี้เพราะเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เป็นเรื่องสั้น-สั้น จึงมีได้กล่าวถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นยืดเยื้อยาวนานนัก แต่จะใช้วิธีดำเนินเรื่องที่รวดเร็วเข้าสู่จุดสุดยอดทันที

2.3 การปิดเรื่อง กระทำได้หลายวิธีคือ การสร้างให้จบแบบพลิกความคาดหมาย จบอย่างเศร้า จบอย่างหวานชื่น และจบแบบชีวิตจริง จากการศึกษากลวิธีในการปิดเรื่องในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" พบว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมปิดเรื่องอย่างหวานชื่นด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละครมากที่สุด คือมีจำนวน 108 เรื่อง รองลงมาคือการปิดเรื่องอย่างเศร้าจำนวน 24 เรื่อง การปิดเรื่องแบบชีวิตจริงมี 13 เรื่อง และการปิดเรื่องแบบพลิกความคาดหมายของผู้อ่านจำนวน 5 เรื่อง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 การปิดเรื่องอย่างหวานชื่นหรือด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละคร กลวิธีการปิดเรื่องแบบนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เลือกใช้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เขียนซึ่งเป็นวัยรุ่นยังเป็นวัยที่นิยมความสนุกสนาน พอใจสิ่งที่เป็นความสุขความสบายของชีวิต จึงนิยมปิดเรื่องด้วยวิธีดังกล่าวมากที่สุด ดังตัวอย่างเรื่อง

เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปิกเส่นหา เรื่อง "คอกฝ้ายในวันเด็ก" ของนฤเบศและ
เรื่อง "คูของนม" ของอมยิ้ม เป็นต้น

เรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปิกเส่นหา เป็นเรื่องของชีวิตคนชั่วซึ่ง
เกิดมาจากความเอาใจใส่ดูแลของชาวนา คนชั่วเล้าถึงชีวิตความเป็นมาของตนให้
ทะลุพัง มีความซาบซึ้งในพระคุณของชาวนา และภาคภูมิใจที่ตนได้เสียสละชีวิตเพื่อทดแทน
พระคุณของชาวนา ถึงข้อความในตอนท้ายเรื่องคือ

ฉันไปรยลูกน้อยเมล็ดสีทองของแม่ไว้ในอ้อมแขนของงานข้าว
ลูกรัก ลูกจะอบอุ่นปลอดภัย เมื่อลูกหลับไปอยู่ในยุ้งเก่าแก่
เมื่อฝนแรกโปรยปราย ลูกก็จะไถ่กลับคืนสู่ดินเกิด เติบโต และ
ส่งเสียงกรีกหวิวกับลมทุ่ง

เมื่อมันปลายชีวิตมาถึง สำนักของลูกจะยำเื้อนให้เราตอบแทน
บุญคุณของเขา เพื่อดำรงชีวิตครอบครัวชาวนาและช่วยเหลือคนไทย
ทุกคน ชีวิตของเราจะก้าวหน้ายิ่งขึ้นสืบเนื่องตลอดไป และ
ก่อนตายข้าจะให้เมล็ดสีทองอย่างที่แม่เคยเป็นเมื่อหนาวก่อน...

ฉันหลับตาลง ฝากเสียงแผ่วดังลอยไปกับลมทุ่งที่พลัดพลัดหัว
ทองนา¹

เรื่อง "คอกฝ้ายในวันเด็ก" ของนฤเบศ เป็นเรื่องของคอกฝ้าย เด็กนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้ไปเที่ยวงานวันเด็กในเมือง ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ
อย่างสนุกสนานได้รับของแจกมากมาย วันนี้เป็นวันที่คอกฝ้ายมีความสุขที่สุด ถึงข้อความใน
ตอนท้ายเรื่องคือ

คอกฝ้ายรู้สึกว่าง ๆ เพราะห้องบนจะอึดอัด อากาศก็ระรื่นดี...แล้ว
คอกฝ้ายก็ถูกครูปลุก ครูสายฝนบอกว่า "พวกเราต้องกลับกันแล้วละ"

¹ปิกเส่นหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สตรีสาร 10 : 6 - 7 8 มิถุนายน 2523

ลมฉิว ๆ แล่นปะทะกับแรงรถทยาน สุ่มकिनสอและชนมอยู่เต็มอ้อมแขน
ของคอกฝ่าย ตะวันเริ่มอ่อนแสงแล้ว คอกฝ่ายไม่ยากให้วันเด็กหมดไป
เร็ว ๆ เลย คอกฝ่ายรำพึง แต่คอกฝ่ายจะรูปร่างใหม่หนอว่าบางสิ่ง
บางอย่างก็เหมือนสายลมที่พรมพรางแล้วจางลับ¹

เรื่อง "คู่ของนม" ของอมยิ้ม เป็นเรื่องการต้อนรับน้องใหม่ในมหาวิทยาลัย
แห่งหนึ่ง รุ่นพี่ใช้เน็คไทผูกข้อมือของน้องฝ่ายชายและฝ่ายหญิงเข้าด้วยกัน ปรากฏว่า จอม
ต้องถูกขูดคางซึ่งรูปร่างอ้วนมาก จอมรู้สึกเสียใจเป็นอย่างยิ่งเพราะเพื่อน ๆ ใ้คู่กับเด็กสาว
หน้าตาสวย ๆ ทั้งนั้น แต่เมื่อทำกิจกรรมในชุมนุมต่าง ๆ ผ่านไปแล้วด้วยความสามารถของทั้งสองคน
จึงสามารถประสบความสำเร็จด้วยดี จอมจึงเริ่มเข้าใจเพื่อนหญิงซึ่งทราบชื่อในภายหลังว่า
ก้านแดง จอมรู้สึกว่าเป็นโชคเสียอีกที่เขาได้คู่กับเพื่อนหญิงที่น่ารักอย่างเธอ ถึงข้อความใน
ตอนท้ายเรื่องคือ

"ที่แรกคิดว่าเราคงทำให้จอมไม่สนุกเสียแล้ว"

"โธ่ ทำไมคิดอย่างนั้นละ นี่ถ้าผมไม่ไ้คู่กับก้านแดงคงไม่สนุกอย่างนี้หรอก"

ผมพูดอย่างจริงจังนะ "แล้วเก็บก้นตัวนี้ไว้ดี ๆ นะครับ" ผมส่งเสียงตักคาง
พริกหน้ามองคุณในม่ออย่างรักใคร่ ผมเร่งเดินกลับคณะยังเจอไอ้ไหนก ไอ้หรีด
คงกลับจากส่งคอกของหล่อน ๆ เหมือนกัน ครับผมไม่รู้เสียใจที่ได้คู่กับ
ผู้หญิงอ้วน ๆ อย่างก้านแดง ตรงข้ามผมรู้สึกโชคดียิ่งที่ได้คู่กับเพื่อนหญิงที่
น่ารักอย่างเธอ²

2.3.2 การปิดเรื่องอย่างเกร้า ในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"

นิยมปิดเรื่องแบบนี้ด้วยความตาย ความผิดหวังหรือการสูญเสียสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นของรักไป
ซึ่งก่อให้เกิดความสะเทือนใจแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างมาก ดังตัวอย่างเช่นเรื่อง "นางนวลที่
ลาวไทย" ของ เขวง ประกฤษ เรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของ น้ำค้าง นิสากานต์
และเรื่อง "เหตุเกิดจากเทพหึง" ของ หอม เป็นต้น

¹ นฤเบศ "คอกฝ่ายในวันเด็ก" สตรีสาร 45 : 6 - 8, 135 8 กุมภาพันธ์ 2524

² อมยิ้ม "คู่ของนม" สตรีสาร 25 : 6 - 7, 113 - 114 18 กันยายน 2526

ในเรื่อง "นางนวลที่อำเภอไทย" ของเชวง ประกฤต เป็นเรื่องของชีวิตคน
นางนวลแถบชายฝั่งทะเลของอำเภอไทยที่พากันบินไปหาถิ่นแถบชายหาดสดชื่น พวกนก
นางนวลคิดว่าตนจะได้เศษอาหารจากมนุษย์บ้าง แต่ก็ไม่มีใครรับเลยแม้แต่คนน้อย จึงออกบิน
มุ่งหน้าสู่ท้องทะเลหลวง โดยมีนกนางนวลสองแม่ลูกวิ่งท้าย แต่แม่ถูกมนุษย์ยิงตกร่วงลง
สู่ท้องทะเลก่อนหน้าลูก ซึ่งเป็นเรื่องที่สร้างความสะเทือนใจให้เกิดแก่ลูกเป็นอย่างมาก
ถึงข้อความในตอนท้ายเรื่องคือ

แล้วสิ่งที่ฉันไม่เคยคาดคิดมาก่อนก็เกิดขึ้น เจียงนั้นคงจนแหว่งหูของนกเล็ก ๆ
อย่างฉันสะท้อนราวแว่นกระจก ฉันรู้จักเสียงฟ้าร้องดี แต่กับเสียงที่เพี้ยนเกิดขึ้น
นี้เทียบกันไม่ได้ ฉันตกตะลึง มองร่างแม่ที่ร่วงผล่อยลนลงกระทบพื้นน้ำ
เบื้องล่างจนแตกกระจาย...

เขาซาแม่ แล้วเขาได้ประโยชน์อะไรจากชีวิตของแม่บ้าง หรือว่าเพียง
เพื่อสนองความศรัทธาของตัวกู้อย่างเดียวเพียงเสียวินาทีของชีวิตเขากับ
เวลายาวนานของชีวิตแม่ที่ได้ปิดฉากจบลงไปแล้ว ในชีวิตของแม่... ของ
นกนางนวลเล็ก ๆ ตัวหนึ่ง แต่ชีวิตของพวกเขาเล่า... มันจะยังไม่จบง่าย
...อีกนานนัก แล้วเขาไม่คิดบ้างหรือว่าสักวัน... สักวันที่เขาจะต้องเป็น
เช่นเดียวกับนกนางนวลตัวนั้นที่อำเภอไทย¹

ในเรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิสากานต์ เป็นเรื่องความ
รู้สึกนึกคิดของต้นไม้ที่น้ำค้าง นิสากานต์ สร้างให้มีชีวิตจิตใจ มีความรู้สึกเจ็บปวด
ทรมานแล้ว ต่อการกระทำของคนที่ชอบตัดไม้ทำลายป่า ต้นไม้ที่เหลือเฝ้ามองไฟรั้ง
ที่สูญสิ้นไปมากมายและต่างพากันเสียใจเมื่อสายฝนโปรยปราย อันเป็นการนำความสดชื่น

¹เชวง ประกฤต "นางนวลที่อำเภอไทย" สตรีสาร 7 : 6 - 7 17 พฤษภาคม

มาสู่ชีวิตอีกครั้ง ซึ่งขณะนั้นเขาก็แว่ได้ยินเสียงรูดโก ซึ่งเป็นเสียงที่น่าสะพึงกลัวว่าเสียงฟ้า
คำราม ในที่สุดคนโง่คนนั้นก็ไม่สามารถทนเงื้อมมือมัจจุราชได้เมื่อ

ฉันได้ยินเสียงหัวเราะรื่นของชาวกลัว เสียงร้องยินดีดังมาจากกระท่อม
ปลายนา ฉันคิดว่าได้เห็นรอยยิ้มของชาวนา

"โอ๊ย..."ฉันสะอื้นร้อง ปวดแปลบสุดทนทาน

สายฝนพรำพรำระสายเลื้อย ฉันพยายามคำเปลือกตาให้อ่างมอง
ยอดข้าวเขียวอ่อนหยอกล้อกับลมฝน เสียงกบกังวานหักทลายคล้ายจะพูดว่า
สวัสดีฝนจ๋า

เสียงโอดโอยดังขึ้นรอบข้าง พวกเราแอบทั้งเลื้อย น้ำตา และสายฝน
ถึงอย่างไรพฤษภาเช่นพวกเราก็ก็นึกถึงคุณ "ฝนจ๋า...ขอฝากน้ำตา...ไป
...ประทับฟ้า...สัก...หยด...ได้...ไหม¹

และในเรื่อง "เหตุเกิดจากเพชฌุพัง" ของทอม เป็นเรื่องความเป็นไปใน
ครอบครัวของกล้วย ซึ่งพอเผชิญกับขมขื่นหญิงสาวที่เพิ่งสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้จนซาหัก
ด้วยเหตุที่เขาได้เพชฌุพังเดินเพลิกเพลิกกับเสียงเพลงจนไม่ได้ยินเสียงแกรรูดของพ่อ
กล้วยรู้สึกสงสารพ่อและแม่มากที่ทั้งสองคนต้องวิ่งหาเงินมาซื้อค่าเสียหายและเป็นค่า
รักษาพยาบาล ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นเงินในธนาคารก็หมดอยู่แล้ว เมื่อฝันซึ่งเป็นคนรักของ
กล้วยนำของขวัญวันเกิดมาได้ เขาก็คิดว่ากล้วยต้องพอใจมากที่สุด แต่พอกล้วยเปิดดูพบว่า
เป็นเพชฌุพังก็ขวางทั้งทันที ถึงเหตุการณ์ในตอนท้ายเรื่องคือ

"กล้วยป่าของขวัญทั้งห้าไม่กันกะ ถ้าไม่ชอบก็น่าจะบอกมันคืนนี่" กล้วย
ทาลายเสียแล้ว เขาเดินเข้าไปหาของที่ป่าทิ้งไปเมื่อครู่อย่างซิงซัง แล้ว
เหยียบย่ำอย่างเบา ๆ จนกระทั่งบูบบี้เกือบไม่ขึ้นก็ กล้วยเหยียบ...เหยียบ
...และเหยียบ โดยไม่สนใจหน้าซีกเขือกคนแทบไม่มีสีเลือดของมัน ซึ่งนั่งคลำใจ

¹น้ำค้าง นิสากานต์ "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" สตรีสาร 35 :6 - 7, 123

ด้วยความคิดไม่ถึง พอกลัวรู้สึกวุ่นวายใจแล้ว ก็เดินออกมาจากบ้านของ
ฝันราวกับคนละเมอ

อภัยให้กลัวด้วยนะอะฝัน กลัวเกลียด "มัน" เหลือเกิน กลัวทนเห็น
ไม่ได้ มันทำให้ครอบครัวของกลัวมันไปหมด กลัวเกลียดจริง ๆ เกลียด
เพทุพัง... ของขวัญที่ฝันซื้อให้ เกลียดอย่างจับใจเลยจริง ๆ อะ¹

2.3.3 การปิดเรื่องแบบชีวิตจริง เป็นกลวิธีการปิดเรื่องโดยที่เหตุการณ์
ยังไม่คลี่คลายลงหรือยังไม่สิ้นสุดโดยเด็ดขาด ผู้ประพันธ์จะทิ้งปัญหาไว้ให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบ
เอาเองว่าเหตุการณ์ควรจะเป็นอย่างไรต่อไป หรืออาจจะทิ้งข้อความบางอย่างไว้ให้ผู้อ่าน
คาดเดาหรือจินตนาการเพิ่มเติมเอาเอง ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" กนิการ์ รัตนกานต์ ได้ผูกเรื่องให้สองแม่ลูกเกิดความ
รักแค้นกัน เมื่อแม่ไม่พอใจที่ลูกพบปะติดต่อกับชายหนุ่ม ออช เป็นลูกสาวรู้สึกเสียใจ น้อยใจ
แม่ไม่เข้าใจตน และใช้วิธีการต่าง ๆ นานา ชักขวางไม่ให้คนใดติดต่อกับ "เขา" ซึ่งเธอ
รักกัน มีความเข้าใจอันดีต่อกัน เขากำลังจะแต่งงานกับหญิงสาวคนหนึ่ง ออชเป็นน้องสาว
ของเขาตลอดไป เมื่อแม่ไม่เข้าใจจึงเกิดความรู้สึกแค้นกว้าง ไม่รู้จะปฏิบัติตนอย่างไรดี
เพราะแม่ได้คลายความรักจากลูกไปแล้ว ถึงความผิดของออช ที่ไม่สามารถจะตัดสินใจ
ได้คือ

ออช ไม่รู้ว่าออชจะท้องโคตรเดียวอย่างนี้ไปอีกนานเท่าไร เมื่อไหร่ออชจะ
ได้แม่ที่กอดออชไว้ในวงแขนอย่างอบอุ่น

บางทีออชรู้สึกเหมือนออชอยู่ในทะเล... หวังอากาศ อยู่ในที่แฉะแฉะ
...มันวางเปล่า ออชในทรวงกำลังจะไปทางไหน ออชถูกกดไว้ ออชถูกผลัก
ออชกำลังจะหนี แต่ออชก็ถูกดึงไว้

ออช...ออชไม่รู้จะทำอย่างไร...ทำอย่างไรดี²

¹ ทอม "เหตุเกิดจากเพทุพัง" สตรีสาร 44 : 8 - 10, 125 30 มกราคม 2526

² กนิการ์ รัตนกานต์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สตรีสาร 40 : 6 - 7 6 มกราคม 2523

ในเรื่อง "ผู้นำ ผู้ตาม" ของ รตนกานท์ เป็นเรื่องที่แสดงถึงความขัดแย้งของเด็กวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ เด็กวัยรุ่นคนนั้นคือก้อย ซึ่งรู้สึกเสียใจที่พ่อแสดงความไม่พอใจเมื่อตนดูรายการจีนีวีค ซึ่งเป็นรายการของนักบวชศาสนาคริสต์ บางครั้งพ่อก็ไม่พอใจเมื่อก้อยฟังเพลงฝรั่ง ก้อยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีไว้ให้ผู้ใหญ่ได้รับรู้ และในตอนจบเรื่องเธอได้ตั้งปัญหาไว้คือ

เราได้แก่ว่าชาติหน้าเราอาจเป็นผู้นำชาติหน้าอาจของโลก และนอกจากนั้นเรายังไม่เป็น "ผู้ตาม" ที่ดีอีกด้วย เราไม่เป็นอะไรเลยสักอย่าง วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถ่ายทอดเอาอย่างกันได้ เราสามารถรับเอา...และนำมารวมกับของเราได้ เพื่อความเจริญของงานของสังคม เพื่อช่วยให้วัฒนธรรมของเราสูงขึ้น วัฒนธรรมคือความเจริญของงาน และเราจะทอดทิ้งวัฒนธรรมของเราหรือ เราทุกคนรักชาติของเรา แต่เรารักชาติกันอย่างไร เราจะเลือกเป็น "ผู้ตาม" หรือ "ผู้นำ" แบบใด?

และในเรื่อง "ทางเลือก" ของชไมพร กล่าวถึงคนซึ่งทำงานออกแบบตกแต่งเสื้อผ้าอยู่ในกรุงเทพฯ คนนี้มักรักเป็นลมอยู่ทางจังหวัด ชื่อพลาย ผู้ซึ่งต้องการให้ดินแดนงานแล้วออกไปอยู่ทางจังหวัดด้วยกัน ในขณะที่เขากับพลายได้รู้จักกับชายอีกคนหนึ่งคือชีวิน ซึ่งมีฐานะดี เขาหยิบยื่นทุกสิ่งทุกอย่างได้เธอได้เมื่อเธอต้องการ ถ้าเธอแต่งงานกับชีวินก็จะได้อยู่กรุงเทพฯ ทำงานที่เธอรักต่อไป ความคิดของคินจึงสับสนวุ่นวาย ชีวินบอกคำคมของคินในขณะที่เดินทางไปอเมริกา 4 วัน สำหรับการตัดสินใจของคินนั้นผู้ประพันธ์ตั้งใจให้อ่านจินตนาการต่อไปว่าเธอจะตัดสินใจอย่างไรและทำอะไรต่อไป ด้วยข้อความในตอนท้ายเรื่องว่า

กินเก็บเลื้อยมาเรียบรอยเมื่อฟ้าสว่าง เดินไปที่โต๊ะ หยิบกระดาษเขียน
จดหมายสี่ม้วนออกมาขึ้นจันจดหมายว่า
ชีวิตนะ¹

2.3.4 การปิดเรื่องแบบพลิกความคาดหมาย เป็นการปิดเรื่องที่
ทำให้ผู้อ่านเกิดความแปลกประหลาดใจ ไม่คาดว่าเหตุการณ์จะเป็นเช่นนั้น ซึ่งถววิธิ
การปิดเรื่องดังกล่าวนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้เลือกใช้ไม่มากนัก แต่ก็สามารถ
ปิดเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ดังตัวอย่าง

ในเรื่อง "ปีเถาะตรกร" ของปาน เกชา เป็นเรื่องราวของพ่อเฒ่าสุข
เถาะตรกรผู้ต้องประสบกับความสูญเสียอันเนื่องมาจากภัยธรรมชาติ พ่อเฒ่าต้องเลี้ยง
ลูกสาวและหลานชายอีก 1 คน พ่อเฒ่าจึงอุทิศหาส่วนกระมุง ตะกร้า เพื่อนำไปขาย
หาเลี้ยงครอบครัว สำหรับปีนี้ เป็นปีเถาะตรกร รัฐบาลได้ให้ความช่วยเหลือชาวนา
ชาวไร่เป็นพิเศษ แจกพันธุ์ข้าวมาให้ปลูก แต่พ่อเฒ่าก็เอาไปหุงกินเกือบหมดแล้ว
นอกจากนั้นยังแจกเชื้อไว้ให้เป็นที่ระลึก อีกทั้งยังจะแจกลูกไก่ให้มาเลี้ยงด้วย ใน
ตอนสุดท้ายเมื่อพ่อเฒ่าสุขรู้ว่าหลวงจะแจกลูกไก่ให้ แก่ก็หันมาบอกกับไอ้คนน้อยว่า

"ไอ้คนน้อย ข้ากูยังไม่จะมีกิน ตัวมันยังจะเอาไก่มาเบียดเบียนกูอีก
บ้านเรานะแม่เตหญา แม่ลงมันก็ยังไม่อยู่เลย ตัวกูก็ยังเอาแทบไม่รอด
นี่ละมึงไอ้คนน้อยที่ทางหลวงเขาบอกปีเถาะตรกร"

แกลูกพรวดพรากเดินเข้าไปในกระท่อบ กระจกเลื้อยข้างฝาผนัง ๆ
แล้วโยนเข้ากองไฟ ท่อน้ำและสายตาอันแดงของไอ้คนน้อย²

¹ขโมยพร "ทางเลื้อย" สตรีสาร 28 : 6 - 7, 135 - 136 17 ตุลาคม 2524

²ปาน เกชา "ปีเถาะตรกร" สตรีสาร 46 : 6 - 7, 133 17 กุมภาพันธ์ 2523

ในเรื่อง "ความรัก" ของลูกน้อต พลทหารสมศักดิ์ก็รู้จักกับแก้วทางจดหมาย จากการที่แก้วนำรูปของเธอไปลงในหนังสือการ์ตูนฉบับหนึ่งด้วยความสนับสนุนของ คุณ ทั้งสองเขียนจดหมายติดต่อกันจนเป็นที่พอใจแล้ว ก็ได้นัดพบกัน เมื่อวันนั้นมาถึง แก้วแต่งตัวสวยเป็นพิเศษ ไปถึงที่นัดก่อนเวลาและยืนคอยอยู่ไม่นานก็ได้พบชายหนุ่ม ร่าเริงมีลักษณะงามมีกัป "คุณสมศักดิ์" แก้วนึกในใจ และเรื่องมาจบลงอย่างไรรู้จัก คิด เมื่อทั้งสองยืมให้กันและกันและพลทหารสมศักดิ์ก็รวบรวมความกล้าทั้งหมด ในตัวเขาเอ่ยปากพูดกับเธอเป็นครั้งแรก

"อ...คุณ...ก...แก้ว...ช...ใช่ไหม...ค...ค...ครับ"

เธอไม่ได้ตอบคำถามของเธอ เธอเห็นจนหน้าแดงก่ำ ใจแตกยับเยิน และยิ้มรับ

"ผม...ส...สมศักดิ์...ยัง...ง...ใจละ...ครับ" เขาถอนหายใจ เมื่อพูดจบ ส่วนเธอยิ้มอย่างเคียว

"ท...ทำ...ไม...ค...คุณ...ไป...ไม...พูด...อะ...ไร...ก...กับ ...ณ...ณ...บาง...ค...ครับ"

เธอเริ่มเข้าใจอะไรบางอย่างแล้ว เธอไม่เห็นอีกต่อไปแล้ว เธอและเขาคงยอมรับความจริง ความจริงที่ว่า

"แอะ...แอะ...แอะ" เธอเปล่งเสียงออกไปอย่างโล่งอก!

3. ตัวละคร

ตัวละครเป็นส่วนสำคัญที่ก่อเรื่องและดำเนินเรื่องไปจนจบเรื่อง ถ้าไม่มีตัวละครเรื่องก็เกิดขึ้นไม่ได้ "ตัวละครในเรื่องจะต้องเหมือนมนุษย์ (หรือใกล้เคียงที่สุด)

แต่จะต้องไม่ใช่มนุษย์จริงคนใดคนหนึ่ง มิฉะนั้นจะกลายเป็นบุคคลจริงในจดหมายเหตุ หรือในพงศาวดาร ตัวละครนั้นนอกจากจะเป็นคนแล้ว สัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ สิ่งของ ยังสามารถเป็นตัวละครได้อีกด้วย แต่เป็นตัวละครประเภทเทียบเท่าคน"¹

จากการศึกษาเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สร้างตัวละครเพื่อให้แสดงพฤติกรรมที่มีความหมายสำคัญในเรื่องไว้ 2 ชนิดคือ ตัวละครที่เป็นคนซึ่งมีมากที่สุดในเรื่องสั้นทั้งหมดคือมี 145 เรื่อง และ ตัวละครที่เทียบเท่าคนมี 5 เรื่อง

ตัวละครที่เป็นคน นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมกล่าวถึงชีวิตของสามัญชนทั่วไปหลายแบบหลายอาชีพ โดยเฉพาะชีวิตของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งกำลังอยู่ในวัยรุ่นไฉนมากกล่าวถึงมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่ยังอยู่ในวัยแห่งการศึกษาเล่าเรียน จึงมักนำประสบการณ์ที่ตนได้พบได้เห็นมาแต่งเป็นเรื่องสั้นขึ้น ดังเป็นที่ปรากฏในเรื่อง "วันแห่งความรัก" ของปิ่นหยับ เรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของกะวัน เรื่อง "จามจุรีสลักใบ" ของคณิงฝัน เรื่อง "แสดคนใหม่" ของแสงพัน เรื่อง "เด็กบุญหญิงที่ชื่อหลิว" ของคอกหญ้า เรื่อง "ปลารวมช่อง" ของรศนถาณท์ ฯลฯ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงชีวิตของคนในเมืองหลวง เช่น ในเรื่อง "ศิลาจารึก 80" ของรุธิ์ติ เรื่อง "201" ของนฤเบศ เรื่อง "จ.ม.ถึงเพื่อน" ของ ศรัทธาทิพย์ เป็นต้น และยังกล่าวถึงชีวิตของชาวบ้านในสังคมชนบทซึ่งมักมีอาชีพเป็นชาวไร่ ชาวนา เช่น เรื่อง "ปีเกษตกร" ของปาน เตชา เรื่อง "คือความทิวไทย" ของทิพย์ ศรัทธา เรื่อง "คนกับน้ำ" ของคอกไม้ ตะวันออก ฯลฯ กล่าวถึงชีวิตของคนที่มีอาชีพค้าขาย หาเช้ากินค่ำ เช่นในเรื่อง "ตุ๊กตาไม้ระกำ" ของอรสุภา เรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้พ่อกลับบ้าน" ของสิทธิโชค เรื่อง "ถึงเพื่อนเศรษฐี" ของจิระ รุณพล ฯลฯ กล่าวถึงชีวิตของข้าราชการ เช่น ในเรื่อง

¹กุหลาบ มลลิกะมาส วรรณคดีวิจารณ์ หน้า 111

"เหตุเกิดจากเทพผู้พิง" ของหอม เรื่อง "ผมเป็นครูครับ" ของวิน เรื่อง "แสงทองของเค็กป้า" ของไพพรรณ อนุกุล ฯลฯ หรือกล่าวถึงชีวิตของผู้ที่เลี้ยงชีพด้วยการขอทาน ในเรื่อง "ที่ใดเห็น" ของเกศินี และเรื่อง "เสียวหนึ่งชีวิต" ของชล เป็นต้น ซึ่งสภาพชีวิตต่าง ๆ เหล่านี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถนำมาเสนอภาพให้เห็นได้อย่างชัดเจน

ตัวละครประเภทเทียบเท่าคน นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เลือกใช้ตัวละครทั้งพืช สัตว์ และสิ่งของ ซึ่งนำมาสร้างให้มีความรู้สึกนึกคิด คล้ายกับมีชีวิตจิตใจอย่างมนุษย์ ใค้อย่างแนบเนียนตึง ทำให้น่าสนใจ และเปรียบเทียบให้มนุษย์รู้จักถึงความรู้สึกของสิ่งเหล่านั้นด้วย ดังเช่น ในเรื่อง "นางนวลที่อ่าวไทย" ของแขวง ประกฤต ให้เห็นถึงคุณค่าของชีวิต ไม่ว่ามนุษย์หรือสัตว์ต่างก็รักชีวิตของตนด้วยกันทั้งสิ้น ในเรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของน้ำค้าง นิสากานต์ ก็เสนอให้เห็นถึงคุณค่าชีวิตคนไข้ ซึ่งมีความรู้สึกเจ็บปวดและรักตัวกลัวตายเหมือนกัน ส่วนในเรื่อง "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา นั้น เป็นเรื่องที่แสดงคุณธรรมในค่านิยมกตัญญูของคุณผู้มีพระคุณคือ ต้นข้าวได้เกิดความรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณของชาวนา เก็บใจที่จะอุทิศชีวิตเพื่อสนองคุณเป็นการตอบแทนด้วยการมอบลูกน้อยเมล็ดข้าวเปลือกสีทองไว้ให้กอนตาย เรื่อง "บุพการีในห้องลับ" ของ จุลินา เป็นเรื่องหนึ่งที่ได้นำคุณธรรมด้านความสามัคคี โดยผู้ประพันธ์สร้างให้เชื้อโรคเกิดความขัดแย้งและแตกความสามัคคีกัน จึงถูกแม็กเลือกฆ่าทำลายได้โดยง่าย และเรื่อง "ฉันทน์" ของชมพู เป็นการสร้างให้หนังสือมีชีวิตจิตใจเหมือนมนุษย์ มีความรักและห่วงใยผู้เป็นเจ้าของ เมื่อยามที่เธอละเอียดไม่สนใจอ่านหนังสือ พอใจอยู่กับการเที่ยวเตร่ ซึ่งชมพูสามารถดำเนินเรื่องได้อย่างแนบเนียน ถ้าผู้อ่านไม่ติดตามโดยตลอดเรื่องจะไม่ทราบเลยว่า "ฉันทน์" คือหนังสือนั่นเอง

ในเรื่องกลวิธีการสร้างตัวละครนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีวิธีแนะนำว่าตัวละครและกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละครไว้ดังนี้

3.1 วิธีแนะนำตัวละคร ในการศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" พบว่า นักเขียนกลุ่มนี้นิยมแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่องมากที่สุด ซึ่งเป็นวิธีที่นักประพันธ์เป็นผู้แนะนำตัวละครออกมาตรง ๆ ว่าเป็นคนลักษณะไหน มาจากไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร ส่วนวิธีการแนะนำตัวละครให้เห็นจากการกระทำของตัวละครเองก็มีปรากฏอยู่บ้างแต่ไม่มากนัก นอกจากนี้ยังมีเรื่องสั้นอีกหลายเรื่องที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ใช้กลวิธีแนะนำตัวละครทั้งสองวิธีผสมปะปนกัน ทั้งรายละเอียดคือ

3.1.1 วิธีแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่อง กลวิธีดังกล่าวนักประพันธ์จะเป็นผู้แนะนำตัวละครของตนออกมาตรง ๆ ว่าเป็นใครมาจากไหน มีประวัติความเป็นมาอย่างไร หรืออาจจะแนะนำว่าตัวละครมีความคิดเห็นต่อสิ่งแวดล้อม เหตุการณ์ หรือคอบุคคลอย่างใดบ้าง การแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่องนี้ โดยทั่วไปมักเป็นการแนะนำตัวละครโดยตรงเพียงบางส่วน เช่น บอกรูปร่างหน้าตา หรือพื้นเพความเป็นมาอื่น ๆ อย่างกว้าง ๆ เท่านั้น ส่วนลักษณะนิสัยที่ลึกซึ้งนิยมให้ผู้อ่านพิจารณาเองจากบทสนทนา หรือการกระทำของตัวละครดังตัวอย่าง

เรื่อง "คุณตา" นิรมล ล้วนรัตนกร ได้แนะนำลักษณะนิสัยของคุณตาว่า

คุณตาเป็นบุคคลตัวอย่างของทุกคนในบ้าน ท่านมีความขยันแม้จะอายุมากแล้วท่านก็ยังพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างเท่าที่จะทำได้ด้วยตนเอง ทั้งที่ลูกหลานของท่านก็มีมากพอที่จะใช้สอยให้ช่วยทำการงานต่าง ๆ แทนท่านได้

คุณตามีจิตใจเมตตากรุณา มีมนุษยธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม คุณตาเคยเสียสละเงินส่วนตัวเพื่อที่จะซื้อของมาถวายสำหรับซ่อมแซมทางเดินเกาของครอกเล็ก ซึ่งยาวประมาณ 15 เมตร ทางเดินนี้เดิมชำรุด และมีทอระมายน้อยอยู่ 2 - 3 ช่วง ฝาปิดทำด้วยไม้ผุ ๆ ... คุณตาจัดการซ่อมแซมทางเดินด้วยตนเอง จนสร้างทางเสร็จ

เรียบร้อย ทุกคนที่จำเป็นต้องใช้ทางเดินนั้นสามารถเดินไปได้อย่าง
ปลอดภัย เพราะนอกจากทางเดินเรียบร้อยแล้ว ยังมีไฟฟ้าส่องทางเดิน
ในเวลากลางคืนอีกด้วย ก็คุณค่านั่นแหละจัดการคิดไฟฟ้าให้¹

ในเรื่อง "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" รุจนารถได้แนะนำตัวละครให้ทราบถึง
ลักษณะบุคลิกของราตรีว่า

ราตรีไม่มีความอ่อนหวานแบบผู้หญิง เธอไม่มีจริต หน้าตาของเธอ
ก็เป็นไปแบบธรรมชาติ ไม่มีการเสริมแต่งด้วยสีส่น ใบหน้าเรียบ ๆ ของ
เธอจึงดูจี๊ดจ๊าด ไม่มีจุดเด่นชวนให้มอง ใคร ๆ ถึงได้พากันมองข้ามเธอไป²

ในเรื่อง "เงา" เพรียง ได้แนะนำตัวละครให้ผู้อ่านได้ทราบคือ

ผู้หญิงคนที่ยืนอยู่บนฟุตบาทหน้าห้องอาหารเล็ก ๆ แห่งนั้น ประมาณว่า
หลอนคงอายุราวยี่สิบเศษ หน้าตาบอกว่ามีเชื้อจีน แต่ขาดการแต่งตัวที่
ทันสมัย จากทรงผมที่เข้ารูปเข้าทรง และดวงหน้าที่แต่งไว้อย่างประณีต
ก็นับว่าหลอนเป็นผู้หญิงที่สวยงามคนหนึ่งทีเดียว เครื่องประดับกายที่เล่น
แสงส่องประกายวูบวาบกลางแดดนั้นก็ช่วยเสริมให้หลอนน่าดูมากขึ้น³

¹นิรมล ล้วนรัตนากร "คุณค่า" สตรีสาร 31 : 14 - 15 2 พฤศจิกายน
2523

²รุจนารถ "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" สตรีสาร 10 : 8 - 9, 126 - 128
6 มิถุนายน 2525

³เพรียง "เงา" สตรีสาร 21 : 8 - 9, 113 22 สิงหาคม 2525

ในเรื่อง "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" ผู้ประพันธ์ได้แนะนำตัวละครว่า

พ่อ... พ่อเป็นคนร่างท้วมใหญ่ ผิวขาว และใจดี ทุกคนที่รู้จักพ่อจะรักพ่อ เพราะพ่อนอกจากจะใจกว้างชอบช่วยเหลือใคร ๆ แล้ว พ่อยังสุขุมที่สุดด้วย ฉันชอบพ่อมาก เสียพ่อคง... คงเหมือนอะไรคีนะ เหมือนพ่อเองดีกว่า คุยไปหัวเราะไปสนุกเหลือเกิน...

แม่... แม่ผิวคล้ำร่างเล็ก แม่ไม่เหมือนพ่อ แม่ยอมในขณะที่พ่ออ้วน แม่คุยไม่สนุกเหมือนพ่อ แม่ชอบดูว่าพี่สองคนของฉันเสมอ ดู ๆ แล้วฉันรู้สึกว้าแม่ว่า รักฉันมากกว่าพี่ทั้งสอง...¹

3.1.2 วิธีแนะนำตัวละครด้วยการกระทำของตัวละครเอง

เป็นกลวิธีที่ผู้เขียนมีกองบรรยายแก่ให้อ่านพิจารณาจากบทสนทนา ความรู้สึกนึกคิด และจากการกระทำที่ตัวละครมีต่อผู้อื่นและสิ่งแวดล้อมโดยตรง รวมทั้งจากทัศนคติหรือปฏิกิริยาของตัวละครอื่นที่มีต่อตัวละครนั้นด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจอุปนิสัยใจคอของตัวละครได้เอง กลวิธีดังกล่าวทำได้ยาก แต่ก็สามารถสร้างความประทับใจให้เกิดแก่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี เพราะผู้อ่านจะมีส่วนร่วมในการประเมินค่าตัวละครด้วยตนเอง อีกทั้งยังช่วยให้ผู้อ่านรู้จักตัวละครได้ดียิ่งขึ้นอีกด้วย ดังตัวอย่าง

เรื่อง "วันจาก" ของเนเรฟุสึ พฤติกรรมของลูกที่มีต่อพ่อทั้งความรู้สึกลึกซึ้งคิด และการกระทำ สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะนิสัยที่ก้าวร้าว มุทะลุ มีอารมณ์รุนแรง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง ดังตัวอย่างจากข้อความบางตอนคือ

¹สิทธิโชค "พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน" สตรีสาร 41 : 6 - 7,

คนเราเมื่อต้องทนอะไรนาน ๆ ย่อมถึงกาลสิ้นสุดเข้าสักวัน
 ทรายใดที่แม่ทอดทิ้งผมให้อยู่คนเดียว ทรายใดที่แม่ให้ความสำคัญแก่
 พ่อมากกว่าผม รวมทั้งความสนิทในหน้าที่ของลูกผู้ชายอะไรนั้นได้สิ้นสุด
 ลงไปแล้ว เมื่อผมย้อนคิดไปถึงตัวเองจริง ๆ ถึงความภูมิใจบ้า ๆ ของ
 เด็กอมมือที่มีคอตนาที่หน้าหัวเราะ ตอนนั้นผมเลยกลายเป็นอะไรอย่างหนึ่ง
 ที่ไม่มีค่าต่อครอบครัว สมควรจะพาตัวเองให้พ้นไปได้แล้ว อยู่ไปก็รังเกียจ
 จะทรมาณตัวเอง

"พ่อกับผมซักจะพูดกันไม่รู้เรื่องแล้ว" เป็นความกล้าบ้าบิ่นที่ไม่คาดคิด
 ผมไม่นึกเลยว่าจะพูดจาด้วยถ้อยคำและน้ำเสียงแบบนี้ออกมาได้ พอนิ่งไป
 แวบตาเขาดูฉายแววสนเท่ห์ แต่ผมก็ไม่หันดูเพราะได้กลับหันหลังเข้า
 ห้องปิดประตูโครมเสียแล้ว

....ผมตัดใจออกจากบ้านนี้ ผมจะต้องไปไม่ให้ใครรู้ จะเป็นออกทาง
 หน้าต่าง แล้วเล็ดลอดออกไปทางประตูหลังบ้าน ความบนฟ้าเริ่มผุด ผมจะไป
 เก็บวนละ...

ผมพยายามเพ่งมองไปเบื้องหน้า เห็นทางรถไฟอันยาวเหยียดอย่าง
 เลื่อนราง นี่ผมจะไปถึงปณิธานที่ตั้งไว้หรือเปล่าหนอ ข้างทางไกลเสียจริง
 ผมสาวเท้าต่อไปข้างหน้าตามกลางสายฝนและแรงลม ก้าว...ก้าวต่อไป
 สอง-สาม-สี่-ห้า...ไม่รู้จะสิ้นสุดเมื่อใด¹

ในเรื่อง "ศักดิ์ศรี" ผู้ประพันธ์ได้นำนำตัวละครโดยให้เห็นจากการกระทำ
 ของตัวละครที่มีต่อตัวละครอื่น ซึ่งเป็นพฤติกรรมของแม่ที่ลูกได้พบเห็นอยู่ตลอดเวลา

¹ ในระพฐี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6 - 8, 136 25 ตุลาคม

แสดงให้เห็นนิสัยที่เกรี้ยวกราด โหมโหร้าย ไม่มีความอ่อนหวานนุ่มนวล และริษยา
 ผู้อ่านจะสังเกตได้จากข้อความบางตอนความกำกวมคลุมเครือของลูกสาวคือ

แม่กับพ่อมีเรื่องขัดใจกันอยู่เสมอ เวลาแม่เกรี้ยวกราดกับพ่อ
 เสียงแหวนของแม่ถึงเอื้อมถึง ฉันส่งสารพอจับใจ ฉันรู้ว่าพ่อคงออกทน
 เพียงใดที่จะสงบใจกับการกระทำของแม่...

บางครั้งฉันเห็นแม่กรีดเสียงร้องอย่างเอาเป็นเอาตายเมื่อเห็น
 พ่อกับฉันนั่งดูโทรทัศน์ และหัวเราะกันอย่างมีความสุข แต่ฉันวันใดที่พ่อก
 มีท่าทีไม่ค่อยสบายใจ ฉันรู้สึกวากลับแถมขึ้นขึ้นมาอย่างประหลาด...

เวลาแม่หัวเสียคนที่อยู่ใกล้ตัวแม่จะต้อง "มากเจ็บ" เสมอ
 ไม่ทางกายก็ทางใจ เพราะถ้าแม่ไม่ขวางป้าขาวของใส่อย่างโน้ปราช
 แม่ก็จะพูดเห็นบนานชนิดที่คนฟังแทบจะไม่อยากอยู่เป็นผู้เป็นคนที่เกี่ยวข้อง¹

ในเรื่อง "ถาปนไป" ผู้ประพันธ์ได้แนะนำตัวละครแบบให้ผู้อ่านเห็นจากการ
 กระทำแล้วประเมินค่าตัวละครนั้น ๆ เอง ดังพฤติกรรมของชกิงที่ไม่เหมาะสม แสดง
 ถึงการเป็นคนไม่เรียบร้อย ไร้วารยาอันดีคือ

ชกิงกำลังเดินอยู่มาทวิตในกรุงเทพฯ
 ขา...ก...ก...ลุย เขาถมเสมหะลงบนพื้นถนน หยุกแล้วกลับลงมองดู
 รวากับมันเป็นสิ่งประหลาด "ตายจริง ทำไมเราทำอย่างนั้นหว่า"
 เขาถามตัวเองในใจ "ยี้ สกปรกจริง" เขานึกหุเรศตัวเองและคน
 ทั้งหลายที่ท่าเช่นนี้²

¹ วิจารณ์ "ศักดิ์ศรี" สตรีสาร 50 : 6 - 7, 135 - 136 14 มีนาคม 2525

² พ.วารยา "ถาปนไป" สตรีสาร 7 : 16 - 17 16 พฤษภาคม 2525

จากเรื่อง "เกสรกลายสี" นฤเบศ ได้แนะนำตัวละครให้ผู้อ่านได้ทราบลักษณะนิสัยของตัวละครได้อย่างเด่นชัด ซึ่งสามารถสังเกตและวิเคราะห์ได้จากบทสนทนาและการกระทำของตัวละคร ดังตัวอย่างข้อความบางตอนคือ

"นี่ ไอ้เก มึงดูพอมึงซิกินแต่เหล้า เปิดเทอมทีนี้กูนี้แหละงก ๆ ๆ
หาเงินจนจะกลายเป็นอีบ้าแล้ว

"อะไรงานหมด...งานนะมันไม่หมดหรือ กูแะสิ่งอื่นมึงเอง
งานที่ไหนมันจะวิ่งมาหา ไอ้เกมึงดูพอมึง แล้วดูแม่สิ แม่หาบของงก ๆ
สิ้นเดือนทีก็หาเงินค่าซุกหัวนอนกันไหวน พอมึงช่วยอะไรบ้าง"

แล้ววันหนึ่งเกยูรก็ทะเลาะกับภาพที่พ่อกำลังดื่มแม่ เองงาฝ่ามือฉาบบน
นวลแถมแม่หลายที ชวนเหล้ากลิ้งมาหยุคตรงปลายเท้าเกยูรพอดี

"มึงอย่าให้มากเกินไปนะ มากเกินไปแล้วนะนี่ ๆ " พ่อเสียงลึงแข่ง
กับเสียงคร่ำครวญของแม่ที่กรีดร้อง

"โอ๊ย...ดูกู ดูก ก ๆ หาเงินมาจุนเจือ แล้วมึงมาทำกูทำไม ทำกู
ทำไม โอ๊ย"

3.1.3 วิธีแนะนำตัวละครแบบผสม คือการนำเอาวิธีการแนะนำ

ตัวละครทั้งสองแบบคือวิธีแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่องกับวิธีแนะนำตัวละครด้วยการกระทำ
ของตัวละครเองมาผสมผสานกัน ซึ่งเป็นที่นิยมกันมากในหมู่นักประพันธ์ เช่น ในบางเรื่อง
จะเห็นว่าผู้ประพันธ์ได้บรรยายรูปลักษณะของตัวละครให้ผู้อ่านทราบส่วนนัยใจค
นักประพันธ์อาจจะไม่บอกผู้อ่านตรง ๆ แต่ให้ผู้อ่านพิจารณาจากคำพูด การปฏิบัติที่
ตัวละครมีต่อคนอื่นให้ผู้อ่านสรุปและวิจารณ์เอง ซึ่งกลวิธีแนะนำตัวละครแบบนี้มักเขียน

ในนฤเบศ "เกสรกลายสี" สตรีสาร 35 : 8 - 9, 125 - 127

10 ตุลาคม 2525

"วัยสาวหนุ่ม" ได้เลือกใช้เสนอไว้หลายเรื่องด้วยกัน นับว่าเป็นวิธีที่จะเสนอให้เห็นภาพของตัวละครหรือโครงจักตัวละครได้อย่างเด่นชัดอีก วิธีหนึ่ง ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแกนจันทร์" ผู้ประพันธ์ได้นำเสนอตัวละครแบบเล่าเรื่องให้รู้จักลักษณะนิสัยของคุณแกนจันทร์ว่า

คนที่อยู่รวมบ้านกับคุณแกนจันทร์ต้องพบกับอาการโรคประสาทวันละหน เพราะคุณแกนจันทร์สาวใหญ่วัยสามสิบหก มีนิสัยชอบบ่นจุกจิกจู้จี้ และมีอาการประสาท ๆ อยู่หลายอย่าง เช่น เวลาจะเข้าห้องน้ำจะต้องใช้กระดาษทิชชูจับลูกบิดประตูทุกครั้ง เพราะกลัวเชื้อโรคจะติด เมื่อเข้าไปแล้วก็ต้องใช้เวลาเกือบห้านาทีนั่งรอน้ำทำความสะอาดก่อน จะนั่งทำธุรกิจของคุณเชอไค เรียกว่าจะออกมาได้ใช้เวลาเกือบครึ่งชั่วโมง

ในขณะที่ผู้ประพันธ์ได้แนะนำตัวละครแบบให้เห็นจากการกระทำของตัวละคร ซึ่งทำให้รู้จักนิสัยอันลึกซึ้งของคุณแกนจันทร์ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้นคือ

"พี่แกนนะเมื่อไหร่จะแต่งงานเสียทีนะคะ" เคยมีคนที่ทำงาน

ถามเธอ

"โอ๊ย แต่งไปทำไมกัน หาหวงมาผูกคอเหวี่ยงโยน" คุณแกนจันทร์ตอบอย่างไม่ค่อยจะพอใจ ความจริงนะคุณเธออยากจะมีแฟนกับเขาเหมือนกันแหละ แต่จนใจเพราะยังหาไม่ได้เลยสักคนเดียว

"แหม... พี่แกนละก็ ชีวิตคนเรานะจะสมบรูณ์นะคะถ้าได้มีเหย้ามีเรือน พี่แกนไม่กลัวคนเขาว่าเป็นสาวแก่หรอกคะ"

"สาวแก่มันไปไหน... ใครละยะ หนอย... ปากชาวชานนี้มันน่าทรมานจริง ๆ ชอบยุ่งเรื่องคนอื่น"

"หนูไม่ได้ว่าพี่แกนนะคะ"

"แล้วฉันไปโกรธว่าหล่อนว่าเมื่อไหร่เลยนะ แนน"

"ไม่ไฉละ หนูต้องออกตัวไวก่อน"¹

ในเรื่อง "คนเป็น-คนตาย" ผู้ประพันธ์ได้ใช้วิธีแนะนำตัวละครทั้ง 2 วิธีปะปนกัน ซึ่งทำให้เรื่องน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ผู้อ่านจะรู้จักตัวละครทั้งการแต่งกายและลักษณะนิสัยได้อย่างชัดเจน ดังข้อความบางตอนของเรื่องซึ่งเป็นบรรยากาศของงานศพคือ

"ตาย คาย คุณหญิงมา" เสียงสตรีคนหนึ่งร้องขึ้นด้วยเสียงอันแหลมกึ่ง ระคนคึกใจ จนผมสะกุดมองตามที่มาของเสียง

สุภาพสตรีงามสง่าอยู่ในชุดกางเกงสีคำ พองเหมือน "นุ่งโจงกระเบน" สมัยใหม่ เสื้อแบบเปิดไหล่ มีผ้าคลุมบางเบาสีคำคลุมทับ รองเท้าส้นสูงแหลมปรี๊ด และที่เด่นสะดุดตาเห็นจะเป็นลำคอขาวนวลที่ประดับด้วยสร้อยเพชรน้ำงามเข้าชุดกับกางหูและแหวน ใบหน้าได้รับการตกแต่งเช่นจนทนายอายุจริงไม่ถูก เธอกำลังเดินเข้ามาในศาลา

ผมหันกลับไปมองสุภาพสตรีสาวที่เสียงแหลมจนแสบแก้วหูเมื่อสักครู่นี้ เธอถึงคงงามไม่แพ้กัน เธอสวมกระโปรงสีคำสอเบาเข้ารูปนุ่งรอยผาดาน หลังสูงขึ้นมาจนถึงต้นขา รองเท้าส้นสูง 5 นิ้วเช่นกัน พร้อมด้วยเครื่องประดับพราวทั้งชุด เธอกำลังวิ่งด้วยท่าทางเฉยๆ เข้าไปหาสุภาพสตรีที่เดินเข้ามา

"คุณคึกใจจังคะ ที่คุณหญิงให้เกียรติมาในงาน" เธอกล่าวพร้อมกับจับมือจับไม้อีกฝ่ายหนึ่งบีบ

¹ อัญชลี มีลีธี "ผู้ชายคนนั้นของคุณแทนจันทร์" สตรีสาร 49 : 6 - 7, 132

"โอ...คนรู้จักกัน คิฉินก็ออกมาแนอนซิคะ เออ.คุณแต่งชุดนี้ แล้วดูเก๋เลยละ ผู้หญิงเรียกว่าคุณหญิงกลาวขึ้น

"อ๋อ...ขอบคุณค่ะ ความจริงชุดนี้คิฉินใส่หลายหนแล้วนะค่ะ... จากปารีสนะค่ะ..."

พระเริ่มสวดท้อ ผมหอดตามองไปรอบ ๆ นึกว่าผมหลุดเข้ามาในงานแสดงแบบเสื้อ และเครื่องเพชรเสียแล้ว ผมมาร่วมในงานเป็นสุภาพสตรีเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้ขายเป็นผู้มีชื่อเสียงค่านั่งชมสังเคราะห์

"คุณหญิงนั้นซิคะ สร้อยงามจริง ๆ" คุณสนทนากลุ่มใหม่ที่ผมแอบฟังเริ่มคุยกัน

"ไหนคะ ออ...คิฉินก็มีแบบคล้าย ๆ อย่างนั้นหิ้งชุดเลยนะค่ะ แต่วันนี้ไม่กล้าใส่มา เกรงว่าจะห่วยเกินไปค่ะ" สาวไทยคนหนึ่งเอ่ยขึ้น¹

3.2 การกำหนดลักษณะนิสัยของตัวละคร ตัวละครในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" เป็นตัวละครประเภทน้อยลักษณะ (Flat Character) ทั้งสิ้น กล่าวคือ ตัวละครในแต่ละเรื่องนั้นคงมีลักษณะที่ปรากฏให้อ่านเห็นเพียงด้านเดียว เช่น เป็นคนร่าเริง รักสนุก เป็นคนโง่เขลาหรือเฉลียวฉลาดเพื่อเนื้อเรื่อง หรือเป็นคนโกรธง่าย มีอารมณ์รุนแรง เป็นต้น ทั้งตัวละครดังกล่าวจะมีนิสัยคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง คือนิสัยอย่างไร ก็คงไว้อย่างนั้นตลอดทั้งเรื่อง ภายหลังที่เรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" เป็นเรื่องสั้น - สั้น ความยาวของเรื่องมีจำกัด เป็นผลให้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" กำหนดลักษณะนิสัยตัวละครให้เห็นเพียงด้านใดด้านหนึ่ง และไม่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเรื่อง

¹ ฐานอต "คนเป็น - คนตาย" สตรีสาร 35 : 8 - 9, 115 - 116

ทั้งตัวอย่าง

เรื่อง "ความรักคือสวนดอกไม้" ของปิ่นพยับ¹ คอยเป็นคนที่น่าสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัยอยุธยา คอยรักธรรมชาติจึงออกมาร่วมกิจกรรมกับชมรมอนุรักษ์ธรรมชาติและสภาพแวดล้อม คอยเป็นคนเงี้ยวขริบ ไม่ชอบขัดคอใคร จนเพื่อน ๆ มักกล่าวว่า "คุยกับคอยเหมือนคุยกับคนใบ้"²

ศรัณย์เพื่อนต่างคณะกับคอย ก็มักชมคอยเสมอ ๆ ว่า "น่ารักเงี้ยว ๆ ฮะ" เมื่อคอยออกมาร่วมกิจกรรมได้รู้จักกับชเนศร์ นิสิตปีสุดท้าย ชเนศร์ก็ประจักษ์ชัดว่าคอยเป็นคนเงี้ยวจริง ๆ ดังที่เขาพูดว่า "อ้าว เป็นใบ้จริง ๆ นั่นแหละ นึกว่าคนเขาแกล้งนิ้นทา" ซึ่งตลอดทางในขณะที่เดินทางกลับศรัณย์ที่นั่งข้างเคียงกับคอยและชวนคอยพูดคุยต่าง ๆ นานา แต่คอยก็พูดกับเขาเพียง 2 - 3 คำ เขาชวนคอยปลูกต้นไม้ คอยแอบพอใจเขาอยู่เงี้ยว ๆ

จะเห็นได้ว่าลักษณะเงี้ยวขริบของคอยยังคงเป็นเช่นนั้นตลอดไป แม้ว่าเธอจะสมาคมกับเพื่อนชายหรือหญิงก็ตาม

ในเรื่อง "ไปตุคอนเลิร์ท" ชมพูได้แสดงให้เห็นลักษณะนิสัยของเด็กวัยรุ่นกลุ่มหนึ่งที่มีนิสัยร่าเริง รักสนุก รักเสียงเพลง เด็กวัยรุ่นกลุ่มดังกล่าวมี 5 คน พวกเขาไปตุคอนเลิร์ททั้งห้าสนุกสนาน ส่งเสียงกรีกกร่าอย่างเต็มที่ เมื่อดนตรีเลิกทุกคนมีความสุขมากที่สุด ดังข้อความตอนหนึ่งกล่าวว่า

วันนั้นพวกเราช่วยกันร้องเพลง แล้วปรบมือ พร้อมทั้งเปล่งเสียง
กรีกออกมาทุกคนและสนุกสนานกันอย่างเต็มที่
คุยกลับบ้านด้วยความสุขและประทับใจที่สุด²

¹ปิ่นพยับ "ความรักคือสวนดอกไม้" สารสาร 18 : 6, 106 - 108

² สิงหาคม 2524

² ชมพู "ไปตุคอนเลิร์ท" สารสาร 12 : 6 - 7, 105 19 มิถุนายน 2526

ในเรื่อง "ลูกเลี้ยง" ของโจจรรักษ์ หวานเป็นเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และมีความอดทนอดกลั้นเป็นอันดี เมื่อแม่ของหวานเสียชีวิตไปด้วยโรคมะเร็ง หวานต้องเข้าไปอยู่ในบ้าน "คุณแม่" ซึ่งเป็นแม่เลี้ยงและมีลูก 2 คน หวานรู้สึกอึดอัดและเป็นที่ยอมรับน้อยอยู่ในบ้านหลังใหญ่ของ "คุณแม่" หวานได้รับความสะดวกสบายไม่มีความสุขเฉพาะทางกายเท่านั้น แต่ด้านจิตใจหวานต้องได้รับความกระทบกระทั่งเหมือนเสมอ คนใช้ในบ้านก็ชอบพูดให้หวานเข้าใจในเรื่องการเป็นลูกเลี้ยงน้อยใหญ่ของหวาน พฤติกรรมของพี่ทั้งสองคนก็แสดงออกในทางที่ไม่ชอบหวานมากนัก เหตุเพราะ หวานต้องกล่ากลืนอยู่ต่อไป แม่เลี้ยงของหวานก็ตั้งใจจะแบ่งมรดกให้หวานพี่เป็นอยู่ ๆ กับลูก ๆ ของเธอด้วย แต่อย่างไรก็ตาม หวานก็ไม่ใช่ว่าจะเสียใจอะไรเลย ส่วนหนึ่งเท่า ๆ กับลูก ๆ ของเธอด้วย แต่ก็ไม่รู้ว่าจะต้องทนไปอีกนานเท่าใด หวานอยากไปให้พ้นสภาพ "ลูกเลี้ยง" โดยเร็วที่สุด

เมื่อพิจารณาจากวิธีในการสร้างตัวละครของนางเขียน "วัยสาวหนุ่ม" แล้ว นับว่ามีความสามารถในการสร้างตัวละครได้ดีพอสมควร เพราะสามารถสร้างตัวละครระดับสามัญชนได้หลายแบบหลายอาชีพ และมีพฤติกรรมที่น่าสนใจแตกต่างกันออกไป อีกทั้งตัวละครทุกตัวก็ยังคงมีความสมจริงเหมือนกับมีชีวิตจิตใจ และมีตัวตนจริง ๆ ทั้งนี้เพราะเรื่องราวที่นำมาเขียนเป็นเรื่องสั้น ส่วนใหญ่มักจะนำมาจากประสบการณ์ของตนเอง ซึ่งเป็นเรื่องในชีวิตของวัยรุ่นวัยเรียน ภาพของตัวละครจึงเด่นชัด มีความรู้สึกนึกคิดเสมือนเป็นบุคคลจริง ๆ

4. ฉาก

ฉากหมายถึง สถานที่และเวลาที่เรื่องนั้น ๆ เกิดขึ้น "ฉากถือว่ามีส่วนสำคัญต่อเรื่องสั้น ในการที่จะบอกให้อ่านทราบว่าเรื่องนั้นเกิดที่ไหน เมื่อไร แต่ฉากมิใช่หมายถึงเพียงแต่สถานที่เกิดเท่านั้น ยังหมายถึง รายละเอียดอื่น ๆ ที่จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องสั้นนั้นดียิ่งขึ้น ได้แก่ การสร้างอารมณ์ (Mood) บรรยากาศ

(Atmosphere) การเปลี่ยนแปลงหรือการแนะนำตัวละคร ซึ่งมีส่วนพัวพันไปถึงเนื้อเรื่องและแก่นเรื่องนั้นด้วย"¹

กลวิธีการเสนอดฉากในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นั้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยายหรือพรรณนาดฉากยาว ๆ ในตอนเริ่มเรื่องเพื่อปูพื้นก่อนนำเข้าสู่เรื่องโดยตรง นอกจากนั้นก็อาจจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับเวลาและสถานที่ที่กระจัดกระจายไปตลอดเรื่อง ด้วยเหตุที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่จะนำเรื่องจากประสบการณ์โดยตรงมาเขียนเป็นเรื่องสั้น ฉากและบรรยากาศที่ปรากฏต่อสายตาผู้อ่านจึงมีความสมจริง และสอดคล้องกับเนื้อเรื่องได้เป็นอย่างดี เพราะผู้แต่งมีความคุ้นเคยกับฉากและบรรยากาศนั้น ๆ มาอย่างดีแล้วนั่นเอง สำหรับกลวิธีการสร้างฉากของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นั้น ปรากฏว่า นิยมใช้กลวิธีการสร้างฉาก 2 วิธีคือ

4.1 ผู้แต่งบรรยายฉากด้วยทัศนะของผู้แต่งเอง การสร้างฉากและบรรยากาศแบบนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมใช้มากที่สุด โดยใช้บรรยายสถานที่ เวลา หรือแนะนำตัวละครเข้าสู่เนื้อเรื่องโดยตรง บางครั้งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ก็อาจจะบรรยาย ฉาก และบรรยากาศไปพร้อม ๆ กับการดำเนินเรื่อง และพฤติกรรมของตัวละครด้วย ซึ่งทำให้สามารถสร้างฉากได้อย่างแนบเนียน กลมกลืนไปกับเนื้อเรื่องได้อย่างดี และช่วยให้การดำเนินเรื่องกระชับรัดกุมยิ่งขึ้น ตัวอย่างการสร้างฉากด้วยวิธีดังกล่าว เช่น

ฤดูฝนเสียงการระแรมเคื่องแล้ว ฟ้าซึ่งหม่นมาแต่เช้าทวิสีเข้มทะนิน
ระลอกลมเริ่มปั่นป่วน จุกความหวังชวานาลูกโชติช่วงอีกครั้ง แต่ทว่า
ออกกังวลไม่ได้ เกรงฝนจะเลื่อนลอยไปโปรยปรายในแดนอื่นเช่นก่อน

¹ฐิติพย์ นาฏ เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน หน้า 41

คนกล้าสี่เขี้ยวขีระบายสี่ประทับบนากว่างดูประหนึ่งลาคพรม
เขี้ยวฉินมตีมา สายลมกระพือผาน ยอดคอนพลัวเป็นกลิ่นธุระเน
กบเขี่ยคิในนารอคอยอย่างอึกอัก จจจจ เน็นนาน¹

ในเรื่อง "เลี้ยวหนึ่งของชีวิต" ของชล มีวิธีการบรรยายฉากเพื่อบอก
สถานที่และแนะนำตัวละคร เขาสรุปเรื่องว่า

ที่หมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งของภาคอีสานระยะทางที่ไกลแสนไกล
สภาพภูมิประเทศและจุดที่ตั้งในซอกมุมของชนบททำให้ข้าพเจ้าแทบจะรู้สึกว่
เป็นอีกโลกหนึ่ง ซึ่งวิถีชีวิตใ้ข้าพเจ้ามาสัมผัส รดโดยสารซึ่งเป็นพาหนะ
สำหรับเดินทางไกลเพียงคันเดียวของคนทั้งหมู่บ้าน นำเรามากินทรายอย่าง
อดุลามนทางสายเล็ก ๆ มุ่งสู่นนใหญ่โรยด้วยหินลูกรังสีแดง

บนถนนลายข้าพเจ้าหายใจได้ระคากขึ้น ค่อยไม่ค่อยกลืนใจ
เหมือนขณะรถที่นำส่งสารพยายามจะตั้งคันตัวเองขึ้นจากหลุมทรายบน
เส้นทางที่เพิ่งจะมานมา แต่กระนั้นก็มีว้ายจะโยกโยนตัวไปมาตามจังหวะ
ที่ล้อยางทั้งสี่คลานขึ้นลงระหว่างหลุมบ่อกับพื้นถนน

เสียงกิ้งก้างบอกสภาพสังขารขราของตัวถึงรถดังเป็นระยะ ๆ แต่ไม่มี
ใครในที่นั้นจะปริปากบ่นว่ารำคาญ เพราะมีเพียงรถคันนี้เท่านั้นที่จะนำ
ทุกคนสู่จุดหมายบนเส้นทางสายนี้ได้ เรามุ่งหน้าฝ่าเปลวแดดอันร้อนระอุ
เรื่อยไปตามเส้นทางคคเคียวที่ตัดผ่านท้องทุ่งอันแห้งแล้ง เหลียวกลับไป
เบื้องหลังฝุ่นสีแดงคลุ้งเสียดจมนองอะไรไม่เห็น มันค่อย ๆ ม้วนตัว
เป็นกลุ่มก้อนลอยสูงขึ้นไปแล้วก็จางหาย²

¹ น้ำค้าง นิตากานต์ "พฤษาแห่งฟ้าหน้าฝน" สตรีสาร 35 : 6 - 7, 123

29 พฤศจิกายน 2524

² ชล "เลี้ยวหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 37 : 6 - 7, 125 -126

13 ธันวาคม 2524

และในเรื่อง "พระอาทิตย์หน้าหนาว" โยชมรัตน์ได้บรรยายฉากไปพร้อมกับ
การดำเนินเรื่องและการกระทำของตัวละคร ซึ่งเป็นกลวิธีที่เสนอให้เห็นภาพและเหตุการณ์
ต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

งาแซงกอดกระเป๋าทิ้งสือไว้กับอก เธอเดินทอดน่องเรื่อยไปตามทาง
ดินแฉกระแหงเป็นร่อง บรรยากาศตอนนั้นยังสลัว ๆ เพราะปกคลุมไปด้วย
หมอกของหน้าหนาวถึงแม้จะสายมากแล้ว ก็ยังมองไม่เห็นดวงอาทิตย์สักที่
ควันหมอกที่ลอยตัวต่ำอยู่หนาเสียจนแทบจะบดบังร่างกะจิกิริคของงาแซง
ไว้ภายใน ถึงอากาศจะหนาวเหน็บ งาแซงก็หาได้ใส่เสื้อกันหนาวไม่ หรือ
แม้แค่ผ้าพันคอสักผืนก็ไม่มี ตอนนั้นนี่เพียงเครื่องแบบนักเรียนเก่า ๆ แล้วก็
บางอีกด้วยเพราะถูกใช้มานานปี ร่างจอมเกร็งของงาแซงต้องสั่นสะท้าน
เมื่อลมหนาวกรรโชกมา แต่งาแซงรู้สึกว่ายังก้าวกลางคืนเป็นไหน ๆ
เมื่อคืนนี้...งาแซงนอนไม่หลับเอาเลย กระสับกระส่าย งาแซงนอนกับ
น้องสองคนในมุ้งหลังเล็ก ๆ เก่า ๆ สิมอ ๆ ปะแล้วปะอีกจนจะหาเนื้อ
เคี้ยวไม่ได้เลยแล้ว มีผ้าห่มผืนเดียวทั้งเล็กทั้งยาว แยกกันหมกกับน้องถึงกันไป
ถึงกันมาจนเมื่อจะถึง งาแซงเลยต้องนอนซนตัวอยู่อย่างนั้นบนพื้นกระดานที่
เย็นเฉียบ ไม่มีแม้แต่เสื้อกอด ๆ สักผืน แต่...จะไปเรียกร้องเอากับใคร
กัน ในเมื่อพอกันแม่ก็มีสภาพไม่แตกต่างไปจากงาแซงเท่าไรนัก แล้วยังน้อง
อีกสองคนที่นอนมุ้งเดียวกับพ่อแม่ละ คิดไปอย่างนั้นงาแซงจึงต้องนอนซนตัว
อยู่อย่างเค็มหลับ ๆ ตื่น ๆ เพราะความหนาวเหน็บ หนาว...เสียจน
กลัวว่าจะมีน้ำแข็งมาเกาะอยู่รอบตัว¹

¹โยชมรัตน์ "พระอาทิตย์หน้าหนาว" สตรีสาร 51 : 6 - 7 21 มีนาคม

4.2 ผู้แต่งบรรยายฉากโดยผ่านสายตาหรือทัศนะของตัวละคร เป็นกลวิธีที่เขียน "วัยสาวหนุ่ม" เล็กใจน้อย แต่ก็สามารถสร้างฉากได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้อ่านสามารถเห็นภาพและเกิดความรู้สึกคล้อยตามไปดั่งตัวอย่าง

ในเรื่อง "เกสรกลายสี" นฤเบศสามารถสร้างฉากและบรรยายฉากของเรื่องได้สอดคล้องกับความรู้สึกของตัวละครในขณะนั้น ซึ่งเป็นเวลาที่เกยรู้สึกลึกซึ้งความอบอุ่นจากครอบครัวเพราะต้องออกมาอยู่ร้านเสริมสวยแค่เพียงลำพัง วันปีใหม่วันนี้จึงเป็นวันที่เกยรู้ว่าหัวใจเดียวเดียวกลายเป็นที่ผูกเมื่อ

เสียงเพลงปีใหม่แว่วมาเบา ๆ ...มากับลมหนาวนี้หรือ มากับความเงียบ
เขียบลึก ๆ ในใจนี้หรือ เสียงร้องเท้าเกยรกระหอบนดั่งแก็ก ๆ นาหยุดตรง
ทางแยกที่เลี้ยวอีกนิดก็จะถึงร้าน ลมเย็น ๆ โขยมาวนหนึ่งพร้อมแผ่วเพลงอยู่
ลิบ ๆ เกยหันไปมองถนนสายยาวที่แลสลัวไปกับความมืด พร้อมออกเดินช้า ๆ
แก็ก แก็ก แก็ก

บางทีนะ...บางที...เกยพร่างพรำน้ำตาที่ค่อย ๆ หยาดริน พร้อม
ความหนาวที่แทรกซอน บางทีชีวิตนี้อาจต้อง...ต้องเดินทางเพียงคนเดียว
ก็ได้นะ

เกยรเหม็นมองฟ้ากว้างเมื่อแว่วเสียงผู้คนบอกปีใหม่แล้ว ปีใหม่แล้ว
ฟ้ามืดและสลัวหม่น ไม่มีดาวเลย...สักดวง¹

เรื่อง "บ้านนาของต้น" ภูมิใจ ชุมพล ได้สร้างบรรยากาศที่มีความร่มรื่น
และสุขสงบของบ้านในชนบทผ่านทางความทรงจำของตัวละครได้ดียิ่ง กังขาคความบางตอน

¹นฤเบศ "เกสรกลายสี" สารวิสาร 35 : 8 - 9, 125 - 127

ในความทรงจำของฉัน บ้านคือเรือนไม้ยกพื้นทรงไทย ที่ตั้งโคกเคี้ยวอยู่ใต้
 ถนนมะขามเทศใหญ่กลางทุ่งนา ข้างหลังบ้านมีตุ่มสี่เต่ง ๆ ขนาดไม่เท่ากันเรียง
 อยู่สองสามใบ และคลองสายเล็ก ๆ ซึ่งมีน้ำใสแจ๋วไหลผ่านอย่างไม้อัดสาย
 บนตัวเรือนนั้นมีนอกชานเล็ก ๆ และห้องอีก 2 ห้อง ซึ่งมีแคร่เตี้ย ๆ กันไว้
 อย่างง่าย ๆ ฉันจำได้เป็นอย่างดีว่า ตอนนั้นเด็ก ๆ ชอบนอนนอนดูพวกปลา
 ตะเพียนที่แขวนอยู่บนสายมุงก่อนที่จะมัลลยหลับไปทุกคืน ถึงแม้ว่าห้องเล็ก ๆ นั้น
 จะค่อนข้างมืดเพราะมีแค่ตะเกียงรั้วของพ่อจุกให้ความสว่างอยู่ดวงเดียว
 สีทองสลักแดงของปลาทุก ๆ ตัวก็ยังสลับและเด่นดีเหลือเกิน¹

ในเรื่อง "วันจาก" เนระพูสีได้สร้างบรรยากาศของความสับสน บั่นป่วน ด้วย
 ภาพจินตภาพอากาศที่กำลังแปรปรวน พายุฝนฟ้าคะนองท่ามกลางความมืดมิดในขณะที่จิตใจ
 ของตัวละครกำลังว้าวุ่น หม่นหมอง กับเหตุการณ์ที่ตามมา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบถึงการ
 การออกเผชิญกับอุปสรรคนานัปการในเบื้องหน้า แต่ตัวละครก็มิได้ทอดถอนใจแต่ประการใด
 นับว่าผู้ประพันธ์สามารถสร้างฉากและบรรยากาศให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ทำให้ผู้อ่าน
 เกิดอารมณ์ร่วมไปกับตัวละครได้เป็นอย่างดี ดังข้อความบางตอนคือ

อากาศแปรปรวน ฟ้ากระจ่าง ฟ้าสวຍเมื่อครู่หายไป เมฆทะมึนคำลอยคำ
 มาแทนที่ ลมกรรโชก ฟ้าแลบปลามสลับเสียงฟ้าร้องอึงคะนึง ไม่ช้าฝนเทลง
 มา เสียงหูกจรดไฟผานไป ล้อเหล็กกระทบบราวตั้งเป็นจังหวะกึกก้องตรงหน้า
 แล้วค่อย ๆ ทิ้งทางไปที่ละน้อย ในที่สุดจรดไฟทั้งขบวนก็กลืนหายไปในความมืด
 ผมก้าวขึ้นไปเดินบนทางรถไฟ นับเป็นก้าวที่หนึ่ง ฝนเบ็ดใหญ่ ๆ ตกลงมาต้องผม
 ท่ามกลางฟ้าครึ้ม ๆ ทั้งยังปกคลุมด้วยความมืดมิด แม้จะร้องไห้ที่ผมจากนาหรือเปล่า
 ก็ไม่รู้ แต่ตัวผมเองในหัวใจกำลังคร่ำครวญโหยหาอย่างที่สุด หากผมจะร้องไห้ให้

¹ ภูมิใจ ชุมพล "บ้านนาของฉัน" สตรีสาร 26 - 16 - 17 28 กันยายน 2523

กับตัวเองคงไม่มีใครรู้ว่าตนจะปนไปกับสายฝนในความมืด เสียงสะท้อน
จะถูกปกปิดด้วยฟ้าคำราม

ผมพยายามเพ่งมองไปเบื้องหน้าเห็นทางรถไฟอันยาวเหยียดอย่าง
เลื่อนลาง นี่ผมจะไปถึงปณิธานที่ตั้งไว้หรือเปล่าหนอ ช่างทางไกลเสียจริง
ผมสาวเท้าต่อไปข้างหน้าท่ามกลางสายฝนและแรงลม ก้าว...ก้าวต่อไป
สอง-สาม-สี่-ห้า- ไม้รู้จะสิ้นสุดเมื่อใด¹

บทสนทนา

บทสนทนาคือถ้อยคำที่ตัวละครพูดจาโต้ตอบกัน บทสนทนาที่ดีจะต้องมีความเป็น
ธรรมชาติคล้ายคลึงกับที่บุคคลพูดคุยกันในชีวิตจริง ๆ และมีความเหมาะสมกับพื้นฐานหรือ
สภาพแวดล้อมของตัวละคร บทสนทนานั้นว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งของเรื่องสั้น
เพราะจะช่วยให้บทประพันธ์น่าอ่าน น่าสนใจ ไม่ซ้ำซากจำเจอยู่กับการบรรยายแต่เพียง
อย่างเดียว อีกทั้งยังช่วยในการดำเนินเรื่อง และช่วยให้รู้จักตัวละครในเรื่องทั้งรูปร่าง
บุคลิกลักษณะและนิสัยใจคอ โดยผู้แต่งไม่ต้องชี้แจงตรง ๆ อีกด้วย

จากการศึกษากลวิธีในการสร้างบทสนทนาในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม"
ใน "สกริสาร" จำนวน 150 เรื่อง ปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้สร้างเรื่องสั้น
ให้มีบทสนทนาด้วยถึง 105 เรื่อง ส่วนเรื่องที่ไม่มีบทสนทนาเพียง 45 เรื่อง แม้ว่า
เรื่องสั้นส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องที่เล่าประสบการณ์ หรือแสดงความรู้สึกนึกคิด แต่ก็ยังมี
บทสนทนาสอดแทรกอยู่โดยทั่วไป สำหรับกลวิธีการสร้างบทสนทนานักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
สามารถสร้างบทสนทนาของตัวละครได้อย่างสมจริง เหมาะสมแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ

งหลง

¹ เนระพูสี "วันจาก" สกริสาร 30 ลงให้มัน "เจ็บ ๆ" หน่อตุลาคม 2524
ก็คัดลอกเมฆไปเป็น ก็.เจ.ปร

สังคม และการศึกษาของตัวละคร หรือสภาพแวดล้อมของตัวละคร จึงทำให้เรื่องสั้น น่าสนใจยิ่งขึ้น ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถนำบทสนทนามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดี ดังรายละเอียดคือ

5.1 บทสนทนาที่มีความสมจริง คือบทสนทนาที่มีความเป็นธรรมชาติ เหมาะสมกับพื้นฐานหรือสภาพแวดล้อมของตัวละคร ดังตัวอย่าง

เรื่อง "ก๊วนตามสมัยไม่ทันนี้ครับ" ของ รุ่งนารถ มีการสร้างบทสนทนาให้เหมาะสมกับตัวละครซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาเล่าเรียน การพูดจาจึงมักนิยมพูดภาษาต่างประเทศ คือภาษาอังกฤษปะปนกับภาษาไทยและพูดคำสแลงซึ่งเป็นที่ยอมรับของบุคคลในวัยดังกล่าวคือ

"จอม อ่ะ เกินมากนักละ ไอ้ธรมัน เวียนหัว"

"ทำไมหรือธรม ก็จอมต้องดูแลพลอร์ให้เรียบร้อย เพราะเคียวเวลาพวกเราขึ้นมา คินจะได้ส่วงกันสุดเหวี่ยงอย่างไรละ"

คอสงผา เช็ดหน้าผิวน้ำใหญ่สีน้ำตาลให้จอม แล้วบอกว่า

"เอ้า... เอ้า เช็ดหน้าไปคาคหน้าผากเสียหน่อย จะได้สมชื่อเด็กฮาร์ด"

"จอมไม่ใช่เด็กมีปัญหาคะ" ยายจอมร้องลั่น

"อ้าว ไหนใครบอกว่าจอมออกเคาะ"

"หาคนความไคแล้วละ" เจ้าตัวพูคใส่หน้าเพื่อนอย่างภูมิใจ

"บ๊ะ หาไคเร็วจริง" คอซึกทิ้ง

เบญจลุกขึ้นไปเปิดแผ่นเสียงเพราะรำคาญต่อกับยายจอม คอเห็นเข้าก็เลย รีบยักเยียดหน้าให้

"งานนี้ยกให้เบญเป็น คี.เจ.ก็แล้วกัน"

"ไม่เอา... เค้าจะคิน" ยายเบญโวยเสียงหลง

"ก็คินอยู่หน้าแผ่นเสียงนั่นแหละ เปิดเพลงให้มัน "เจ็บ ๆ" หน่อยก็แล้วกัน" เมื่อค้อมีปัญญาคิดสิโก้เชคเมื่อไหร่จะได้คิคคอกเบญไปเป็น คี.เจ.ประจำคิลัม"

"รอชาติหน้าเหอะ"¹

ในเรื่อง "เด็กฮาร์ด" ของออม ก็เช่นกันที่มีการสร้างบทสนทนาได้เหมาะสมกับตัวละครผู้อยู่ในวัยรุ่นดังกล่าว

"จี้หิวหรือยัง"

"หิวหน่อย ๆ แล้ว"

"หมอง อัน ต้องมาแฉวนะ"

"เหอ" แป้งจี้ยังไม่เงยหน้าจากกระดาษและปากกา

"กินข้าวที่ไหนค๊ะ" ลอกลาม

"ไปดูวิกิโศกด้วยมัย" ยศถาม

"ไม่เอา กินที่คณะนี้แหละดีกว่าว่ะเหอ" อันถาม "จี้ว่าไง"

"ที่คณะนี้แหละ พวกนี้โง่เง่าไม่เป็น รู้จักประหยัดกันมั่งซี" แป้งจี้ว่า

แต่ก็ยังกินหน้าเขียนอยู่

"สม... โคนดูเลย" อันหัวเราะ

"งั้นก็ได้ ไปเหอะจี้ ยศหิวแล้ว ไปเหอะ"²

เรื่อง "ร.ศ.199" ของนฤเบศ ผู้ประพันธ์สามารถสร้างบทสนทนาได้อย่างสมจริงเหมาะสมกับตัวละครซึ่งเป็นผู้มีความรู้ จึงมีคำสนทนาที่สุภาพ และนุ่มนวลเหมาะสมกับบรรยากาศของเนื้อเรื่องในขณะนั้น ดังตัวอย่าง

¹ รุจนารถ "กีดมคามสมัยไม่หันนี้ครับ" สตรีสาร 37 : 16 - 17, 115 - 116

12 ธันวาคม 2525

² ออม "เด็กฮาร์ด" สตรีสาร 19 : 8 - 9, 111 8 สิงหาคม 2525

"อุทัยจะ" พอกุมมือแม่ไว้ เออ...อย่างนั้นหนูค่อยชอบพอขึ้นอีกนิด
ที่รู้จักเอื้ออาหารและปลอบแม่บ้าง

"หมอเขามองผมว่าในกรณีเช่นนี้ควรจะทำแท้งเสีย" หนูรู้สึกว่ามี
จะตัวเกร็งไปชั่วขณะ หนูก็อดตกใจไม่ได้เหมือนกัน

"โอ้อาจารย์...หนู หนูรู้สึกบาปค่ะ หนู..." เสียงแม่เครือแล้ว
พอกุมมือแม่แน่นเข้า ถึงตอนนี้ก็พอดิบบริกรนำน้ำส้มมาให้ พอกุสิจุจเลื่อนให้
แม่

"อุทัย เธอเคยเรียนจิตวิทยาเด็กมาบ้างแล้วไม่ใช่หรือ ปัญหาที่เกิดขึ้น
กับเด็กที่เกิดมาในขณะที่พ่อแม่ไม่พร้อม เด็กจะโตขึ้นอย่างมีปมค้อย แล้ว
ก็ย้ายถิ่นที่อยู่อ่านหนังสือพิมพ์บ้างไหม เขาสนับสนุนกันทั่วหน้าเลย การทำ
แท้งจะเป็นการช่วยลบล้างปัญหาประชากรล้นโลก ลบล้างเด็กกำพร้า และ
เด็กที่เราพูดถึงอยู่นี้มันก็เป็นเพียงก้อนเลือดแรกเกิดเท่านั้นเองนะ"

หนูก็นิ่งฟังพอฟุดเหมือนกัน พอดีก็นึกเหตุผลได้ถูกต้องทีเดียว มีเหตุ
มีผลสืบสาเหตุและบอเกิดปัญหาที่ไม่ควรปล่อยให้เกิดขึ้น แต่พอซา พอเรียกหนู
เป็นเพียงก้อนเลือดเท่านั้นหรือ

"แล้วเราก็มีเหตุผลเพียงพอไม่ใช่หรืออุทัย เรายังไม่พร้อมใช้ไหม
อุทัยยังเรียนไม่จบ อนาคตของอุทัยคงมีนะจะ อุทัยมีพ่อแม่มีพี่น้องที่
จะคอยชื่นชมปรีดีของอุทัย"...

"หนูคิดว่าเขาจะใช้วิธีนี้เพียงในกรณีโสเภณีที่พลากพลังทางหาก
แต่...เป็นหนูแล้วหนูรู้สึกบาปเหลือเกิน"¹

¹ นฤเบศ "ร.ศ.199" สตรีสาร 33 : 6 - 7, 122 - 123 15 พฤศจิกายน

เรื่อง "ปีเกษตรกร" ของปาน เกชา มีบทสนทนาของตัวละครที่เหมาะสม
 กับสภาพแวดล้อมซึ่งเป็นท้องถิ่นชนบท การใช้สรรพนาม "กู" "มึง" จึงไม่ถือว่าเป็นคำ
 หยาบคายแก่ประการใด เพราะใช้กันอย่างเคยชินแล้ว ดังตัวอย่าง

"คา เคี้ยวลาย ๆ ฉันไปวัดปลาที่หนองข้างบ้านไอ้จวนนะ" ไอ้คนน้อยขออนุญาต
 ถึงจากออกมาข้างแกเรียบร้อยแล้ว

"มันจะมีตัวรื้อ ปีน้าน้อยปลามันคงไม่ขึ้นมาจากบึงหรอก"

"ฉันก็ไม่รู้ ไอ้จวนมันชวนเมื่อวานนี้"

"อ้อ แล้วมึงเลยไปเชื่อยาสูบบ้านไอ้เคื่อใหญ่ 2 บาทนะ ยาสูบมันจะหมกอยู่
 ทั่ว"

"แหม ฉันไม่อยากไปเชื่อเขาเลย ดูท่าทางคาเคื่อแกไม่อยากให้ฉันเชื่อเท่าไร
 หรอก" ไอ้คนน้อยพูดเหมือนไม่อยากจะเข้าร้านหิเคื่อควยมือเปล่าเสียเต็มที

"เอาเถอะนา เคี้ยวกระบุงกูसानเสร็จ กูเอาไปให้มันเอง มึงบอกว่ากูเอา
 ไปแล้วกัน" แกนึกถึงกระบุงที่ลุงจ้อยมาจ้างแกสาน แกเพิ่งจะเริ่มสานไปได้ไม่ถึงครึ่ง
 โทเงินค่ากระบุงกูมันจะไม่ตกถึงมือแกเสียเลย อย่างน้อยก็ค่าข้าวสารซึ่งตอนนี้จ้อย
 กุสาวแกก็นำเอาพันธุ์ข้าวปลูกซึ่งทางอำเภอแจกให้เนื่องจากฝนแล้ง ค่ากินคงเหลือไม่
 ถึง 3 มื้อ ยังค่าของอื่นที่จำเป็นอีกหลายอย่าง

"คา เห็นไอ้สมชายมันบอกว่านี่เป็นปีเกษตรกร ไอ้ปีเกษตรกรนี่มันหมายความว่า
 ไรคา" ไอ้คนน้อยถามตามนิสัยอยากรู้อยากเห็นของมัน

"กูก็ไม่รู้หรอก เห็นผู้ใหญ่เขาว่าทางหลวงเขาจะยกความเป็นอยู่ของชาวไร
 ทั่วนาให้ดีกว่าเดิม"

"แล้วเขายกกันอย่างไรเล่าคา" มันซักต่อ

"มึงเห็นเสือที่แขวนอยู่ข้างฟ้านั้นหรือเปล่า นั่นแหละของหลวงเขาแจก"
 กุเลียงคอบไม่ทรงคำถาม เพราะแกก็ไม่รู้จริง ๆ ว่าเขายกความเป็นอยู่ของชาวไร
 ทั่วนาได้อย่างไร

"ตา แจกเสื้อนี้ยกความเป็นอยู่หรือ"

"ไม่รู้โว้ย" แก่คักบทยเพราะความรำคาญ¹

5.2 บทสนทนาที่ช่วยดำเนินเรื่อง เพื่อไม่ให้ซ้ำซากน่าเบื่อหน่ายจากการบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว มีเรื่องสั้นหลายเรื่องที่มีผู้ประพันธ์สามารถเลือกใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่องได้ดียิ่งกว่าอย่าง

จากเรื่อง "ทางใครก็ทางใคร" ของนฤเบศ มีบทสนทนาช่วยในการดำเนินเรื่องได้เป็นอย่างดีคือ

"เอะจะสอบเตรียมทหารใช้ไหม" มนหันไปถามเอ หนูน้อยทุนงาม

"คิดว้างนั้น แก่มันคงยากต้องมั่งทั้งความรู้และเงิน"

"เงิน...เงินมีอำนาจเพียงนี้เชียว" ภรรยาศิลปิน-ภาษา (ในอนาคต) ว่าฟัง

"ถ้าฟังเงินนะไม่เท่าไรหรอกมโนว่า มันก็ไต่แค่สิ่งแปลกเปลี่ยนเท่านั้น แกคน

ไปคงเก็บสร้างอำนาจมันขึ้นเอง อย่าไปว่าให้เงินเลย คนเรานี้แหละที่ทำให้

มันมีอภิสิทธิ์ ในสมัยนี้คนมีความรู้แต่ไม่มีเงินก็ไม่มีสิทธิ์ลุนนะเธอ ไม่เหมือน

สมัยก่อนพอเราบอกวาคนจบ ม.ศ.3 ที่เก่ง ๆ นะยังมีการจ้องตัวให้เป็นครูมั่ง

เรียนคอมมิ่ง สมัยนั้นเธอเอ๊ย...มีเงินก็ยังไม่เท่าไรอีกต้องมีเส้นด้วย ไอ้ที่

เราสองสาวที่สุกกี้เห็นจะเป็นคนที่ไม่มีคุณสมบัติอะไรสักอย่างไม่ว่าเงินหรือเส้น

เขามีสิทธิ์ที่จะออกจะเงยอยู่สักเธอ"

"แล้วเราจะทำไงละ" ภรรยานักสนุกเลยถามกลับ

"ฉันก็ไม่โดนแล้วกรจ่า จำได้ไหมไม่ตอนคิดง่าย ไม่แกคักบทย สังคมปัจจุบัน

ก็เปรียบเหมือนไม้แก เราไม่อาจแก้ค่านิยมผิด ๆ ได้อีกแล้ว แต่เรายังมีโอกาส

อยู่อีกทางในอนาคตคือคนรุ่นเราและจะไปสร้างสรรค์สังคมใหม่ ๆ แทนสังคมเก่า

ที่จะหมดอายุไป เป็นโอกาสเดียวที่จะลบล้างระบบเล่นเส้นเล่นสายได้...²

¹ ปาน เกชา "ปีเถาะกรร" สกรรสาร 46 : - 7, 133 17 กุมภาพันธ์ 2523

² นฤเบศ "ทางใครก็ทางใคร" สกรรสาร 13 : 6 - 7, 120 28 มิถุนายน 2524

จากเรื่อง "เบลล์ขาวเปลือกสีทอง" ของปึกเสนาหา ผู้แต่งสามารถสร้างบทสนทนา
ที่ช่วยในการดำเนินเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ขวนติดคามคือ

"ตัวสีจะ" ฉันทักทาย

ปุ่นอยหุควังวน หันนามองดูฉันทัน

"เธอเพิ่งมาอยู่เธอ"

"ใช่" ฉันทพยักหน้า

"เธอคงมาจากไหน"

"เปล่าหรอก ฉันทเกิดที่นี่ บนท้องทุ่งนา แห่งนี้" ฉันทภาควมีใจเสมอเมื่อกล่าวถึง
แผ่นดินเกิด

"แต่ฉันทไม่เคยเห็นเธอมาก่อนเลย"

"ฉันทเกิดที่นี่เมื่อหนาวมิกลาย ฉันทเป็นเบลล์ขาวเปลือกสีทองของรวงข้าวแถว
หน้าแล้ง พ่อก็เก็บฉันทไว้ในยุ้ง"

เราปุ่นนไฉนอย "แล้วเธอกลับมาอยู่ที่นี่ได้อย่างไร"

"พอถึงหน้าฝนตอนสายของวันแรกที่ยฝนพรำ พ่อก็นำฉันทไปแช่ในน้ำได้ไ้รับ
ความชุ่มชื้น รุงขึ้นฉันทก็งอกราก แล้วพ่อก็พาฉันทมายังท้องนา หวานฉันทลงไปในห้องทุ่ง
ที่เจอใจกราก และเตรียมอาหารไว้ให้"

ฉันทบอกเล่าความเป็นมาเก่าก่อน เราปุ่นทำตามดง ๆ เอยเสียงเครี

"พอเธอธางก็ถือเธอเหลือเกินนะ"

"เปล่าหรอก เขาไม่ไรพอกที่แท้จริงของฉันทเลย แต่เขามีพระคุณเลอฉันทเหลือเกิน
เขาเป็นชาวนา"

"อ้าว พ่อแม่ของเธอเล่า"

"ฉันทมีแม่ แม่หอมทองรวงทองเมื่อหนาวาก่อน แล้วแม่ก็ลงกายเพื่อนอบดู ๆ
ให้แกเขาเห็นการอบแทนที่เขาคูบวิ้งของเรากลลลมา"¹

¹ปึกเสนาหา "เบลล์ขาวเปลือกสีทอง" สารสิน 10 : 6 - 7 8 มิถุนายน

จากเรื่อง "เกสรกลายสี" ของนฤเบศ มีบทสนทนาที่ช่วยในการดำเนินเรื่อง
เช่นกันคือ

"ร้าน^สหน้าผมนะ"

"ก็ร้านกะเหยน"

"โอ๊ะ ชันไม่สนใจหรอก สำคัญอยู่ที่ว่ามีมือแค่นี้ ช่างคุ้ยคลกก็ออก"

"วิปริต" คนหนึ่งคน

"อย่าไปว่าใครเลยเธอ เคียวทุกอย่างมันเปลี่ยนไปหมด เมื่อขันไม่ได้
เงินลำบากก็ต้องปล่อยให้เป็นไป แค่นี้ก็ไม่ใช่หรอกที่เขามีอาชีพเลี้ยงตัวเองไม่เบียดเบียน
คนอื่น"

"ก็ถูก แต่ทำไมเป็นผู้ชายอยู่ ๆ ไม่ชอบ จริตแพรวพราวเชียว ชันหั่นได้
ทรง^สนแหละ"

"แหม เธอก็พูดซะเหมือนกับว่าไอ้ที่เขานิเทศนะเป็นการแสดงนั่นแหละ แต่ว่า
เราอย่าไปเถียงกันเลย ทุก ๆ อย่างมีเหตุและผลของตัวเอง ชันว่าเราควรมีใจกว้าง
ยอมรับว่า เขาเหมือน ๆ คนอื่นก็มานะ" ...

"พี่เกรงไหม พอนะไม่ยอมเข้าใจหนูเลย คำหนูทุกวันว่าเสียชาติเกิด" ป๊อบคน
เก่าอวยสร้อยมารวากับเกตุรศวัยห้าขวบ "บางครั้งหนูอยากตาย อยากฆ่าตัวตาย แต่เพราะ
ว่าใจที่จะทำเช่นนั้นกับชีวิตของเรา ชีวิตที่มีค่า หนูไม่อยากรู้อะไรเลย อยากใจจะได้
ทำอะไรทำอะไรได้ง่ายขึ้น จะได้พ้นทุกข์นี้เสียที แต่จะว่าไปแล้วก็ไม่ใช้ความผิดของหนู
ของพวกเราเลยใช้ไหม ที่เกิดมาผิดคนอื่น"

เกตุรศถอนแค้นเรียวคิ้วที่หน้ากระຈกอย่างบรรจง ปราชญ์ตามาที่ป๊อบแวบหนึ่ง
"ไปใช้ความผิดของใครหรอกจะ เมื่อตอนที่พี่อายุเท่าป๊อบ เท่ากับหรือเท่า
"เด็กฮาร์ก" ทั้งหลาย พี่ก็เคยเกิดและวนเวียนอยู่กับอารมณ์ตัวเองเมื่อถูกกระทบทั้ง
กายตาหูกลิ่นหรือคำพูดหยาบ ๆ ที่เขาพากันว่า พวกนี้วิจารณ์ คอมาจากความไม่สนใจ
กลายเป็นเก็บมาคิด พี่ถึงรู้ว่าพวกเขาไม่ผิดเลยที่จะคิดจะพูดคำที่ตัวเองรู้สึกและเราก็ก

อาจจะพูดจะทำไ้ตอบได้ แต่บอกก็คุณนะ ไม่มีประโยชน์อะไรใช้ใหม่ก็ไม่ดีกลับ
สนองความต้องการของเขาเสียอีกที่เราได้ตอบและเตือนรอนเหมือนตัวตลก เรา
มาทำทางของเราดีกว่า ทางที่บ่ให้พวกเราทะเลาะลง เพื่อที่ทุกคนจะได้ยอมรับ
ได้เห็นวิถีที่ไม่เคียดรอนใคร ทำมาหากินก็รักก็รักกันบ้าง แ่ยังงั้นแล้วอย่าทิ้งเรียน
ไปเสียละน้อง"¹

5.3 บทสนทนาที่ช่วยแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร การใช้บทสนทนาจะช่วย
ให้รู้จักตัวละครในเรื่อง ทั้งรูปร่าง ลักษณะหน้าตา และนิสัยใจคอ โดยผู้แต่งไม่ต้องชี้แจง
ตรง ๆ ดังตัวอย่าง

จากเรื่อง "คนข้างบ้าน" ของหนูแม็ค มีบทสนทนาที่ช่วยให้เห็นลักษณะนิสัยใจคอ
ของตัวละครได้อย่างชัดเจนคือ

"คันชะทีชะวะ ไอ้คุณ นังควง สายแล้วนะโว้ย เอ็งจะนอนกินบ้านกินเมือง
ไปถึงไหนกันวะ"...

"เคียวแม่...ไป ไปล้างหน้าล้างตาซะ หนอยยังจะมานั่งสละลิ้มสละลิ้มอยู่อีก
ง่วงนักเรอะนี่แ่นะ" เสียงเจ้าคุณรอนโอย" ดังลั่น แ่นละคงโคนป่าเตาปึกหู
ตามเกย แล้วเสียงประตูห้องน้ำปิดดังสนั่นก็ตามมา ชาวเราคิดว่าเจ้าคุณคง
หายง่วงเป็นปลิดทิ้งแ่น ๆ ยัง ยังหรงอกป่าเตายังไม่เงียบงาย ๆ หรงอก เพราะ
สามีและลูกสาวของแแก่ยังไม่คืน

"นังควงคืนได้แล้วโว้ย สายแล้ว ฮี...ไอ้ลูกพวกนั้นมันเป็นยังงั้นกะ กว่าจะ
คืนนี้ก็แทบจะชะกะกันออกมา กูละเมื่อ"...

"นังควง"...

"คืนแล้วจะ...โห จะนอนให้สบายสักวันก็ได้ เเฮอ"

"ก็ ปลุกพอแก่ให้ลงมาช่วยงานหนอยสิ อะไร...สายโค่งแล้วยังจะนอนอยู่อีก"...

¹ นฤเบศ "เกสรกลายสี" สตรีสาร 28 : 8 - 9, 125 - 127 10 ตุลาคม 2525

"ป้า ป้าเถา นี่เจียม ๆ หนอยได้ไหม ไห้...เห็นใจผมบ้างสิ กลับมาก็คิดถึงมาก
แล้วนะ บนหาวะไรก็ไมรู คนจะนอนให้สบายซักหนอย"

"ขอโทษเถอะคะ อิดันโมโหมากไปหนอย" ป้าเถาเสียงอ่อนลงถนัด¹

จากเรื่อง "ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์" ของอัญชลี มีสิทธิ์ บทสนทนาของ
ตัวละครช่วยให้รู้จักลักษณะนิสัย และบุคลิกภาพของ "คุณแก่นจันทร์" ได้เป็นอย่างดีคือ

"นี่ยายเล็กยะ กุ้งแห้งนะกลางน้ำกอนทึบะ สกปรกจะตายไป" คุณแก่นจันทร์บน
รถออกมาอย่างหัวเสีย

"ล้างทำไมกันคะ เสียวิตามิน เสียเกลือแรหมด" นางสาวคาน

"วิตามินงวิตามินเกลือแรบวบอะไรของหลอน ฉินไมรูหรอกยะ ฉินกลัวเชื้อโรค
มากกว่า สกปรกที่สุด"

"อย่าไปสอนพี่แทนเลยพี่เล็ก นอยวาคณแกก็อย่างนี้แหละ" นางสาวคนสุดท้าย
บอกกับพี่สาว

"ตาย...ยายนอย ว่าไอรณะแก เคี้ยวเอะยายนี้ตัวคีนั่นะ"

เสียงของคุณแก่นจันทร์แหวกขึ้นไปถึงข้างบนบ้าน ยิ่งผลให้น้องชายคนรองจาก
เธอซึ่งกำลังนอนอยู่ สะกุกขึ้นขึ้นและโมโห ด้วยกำลังฝันถึงเกี่ยวกับแฟนสาวของเขา
อยู่ อารมณ์คงจากความฝันทำให้เขาลุกขึ้นเดินลงบันไดไปยังห้องครัวทันที

"โห หนวกหูเป็นบ้าเลย ไมรูจะกะเม็งเสียงไปถึงไหนกันพี่แก่นนี้ คนกำลัง
ฝันดี ๆ อยู่ควยหมกมุ่นกัน เมื่อไหร่จะเลิกเสียทีนะอะ พี่แทนรู้มัคนแฉะนี่นะเขา
เรียกพี่แทนว่าอย่างไร เขาเรียกกันว่า คุณแก่นจันทร์ปากบ้าแล้วนะอะ"

"ชาวขวามันบั้นปะไร พวกนั้นมันจะเห็นใครดี เอะ ฉินไมแคร์หรอกยะ"

"ผมซีเกียจพูดกับพี่แทน ไปอามน้ำดีกว่า พูควัยแล้วโมโหทุกที"²

¹ หนูแม็ค "คนข้างบ้าน" สตรีสาร 46 : 6 - 7 15 กุมภาพันธ์ 2524

² อัญชลี มีสิทธิ์ "ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์" สตรีสาร 49 : 6 - 7,

จากเรื่อง "คนเป็น-คนตาย" ของลูกนอก มีบทสนทนาที่ช่วยแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครโดยผู้แต่งไม่ลงมือแสดงตรง ๆ ซึ่งทำให้เรื่องน่าสนใจยิ่งขึ้นคือ

"แหม...คุณสารก็แกล้งใจเตี้ยนะคะ อาไร...สามีทั้งคนแก่งทั้งได้น้ำตาเฉย" หนึ่งในสามนางเริ่มขยับปากขึ้นมาก่อน

"แหม...คุณพี่ เป็นคณิน คณินก็ยิ่งคะ ก็คุณสมศักดิ์แก่เจ้าชู้อย่างร้ายกาจ ใครจะทนไหว"...

"อ้อมจริงคะ คนแบบนี้...แกล้งแล้วยังจะ...อู๊ ออย่าพูดถึงแกเลยคะ ไหน ๆ แกก็ตายไปแล้ว" อีกคนหนึ่งพูดพร้อมกับยกหน้าตบปากตนเองเป็นพัลวัน¹

และจากเรื่อง "เบิ่งฟ้าใหม่" ของทวนตะวัน ก็มีบทสนทนาที่ช่วยแสดงลักษณะนิสัยของตัวละครควบคู่กันคือ

"เฮ้ย...กอง เด็กที่หอมทั้งหอยกพวกไปก็กับเด็กอีกคณะหนึ่ง มันเป็นบ้าเลย..."

ผมยังไม่ตื่นตื่นตามเขา แต่เกิดอาการใจหายใจคว่ำ ถามว่า

"แล้วเกลียวเจ๊ที่ไหนบ้าง"

"เกลียวชีเล่าให้จบก่อน ฝ่ายโน้นเขาเอามีก เขาไม่พลองมาด้วย ไข่เล็กหัวแตก ยามทองยังป็นขู ผมยังไปห้ามยามเลยว้าปล่อยให้เขาค้นเกาะน่านที่ปิ้งรัง" นายเกลียวเล่าอย่างมันปาก พร้อมกับท่าทางประกอบ ผมไม่เห็นรอยฟกช้ำคำเชียวที่ตัว นายเกลียวสักแห่งเลย

"โดนที่ไหนบ้างครับ" ผมถามย้ำอีกครั้งเพื่อความแน่ใจ

"ไม่โดนหรอก ก็ผมยืนแอบอยู่ข้างหลังยาม อย่าไปบอกใครเขาละ"²

จากการศึกษาวิธีการแต่งเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ทั้งที่กล่าวมาแล้วทำให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในจำนวนเรื่องสั้นทั้ง 150 เรื่องนั้น

¹ลูกนอก "คนเป็น-คนตาย" สตรีสาร 35 : 8 - 9, 115 - 116 28 พฤศจิกายน

²ทวนตะวัน "เบิ่งฟ้าใหม่" สตรีสาร 5 : 10 - 11, 107 - 108 1 พฤษภาคม 2526

นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมเขียนในรูปของร้อยแก้วที่มีรูปแบบเป็นเรื่องสั้นมากที่สุด รองลงมาคือในรูปของจดหมายและอนุทิน ส่วนวิธีสร้างเรื่องนั้นมีทั้งวิธีสร้างเรื่องโดยแทรกบทสนทนาของตัวละครเกือบตลอดเรื่อง วิธีการบรรยายตลอด และวิธีการผสมผสานโดยนำวิธีสร้างเรื่องที่กล่าวมาทั้ง 2 วิธี มาผสมผสานกันซึ่งวิธีนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมเลือกใช้มากที่สุด

ทางด้านการกลวิธีในการเล่าเรื่อง วิธีที่นักเขียนเลือกใช้มากที่สุดคือการกำหนดให้ผู้ประพันธ์ทำตัวเป็นผู้อยู่แจ่มแจ้งเห็นจริงในเหตุการณ์ ในขณะที่เดียวกัน นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" อีกจำนวนหนึ่งก็นิยมให้ตัวละครสำคัญเป็นผู้เล่าเรื่องของตนเองด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1 เกือบทั้งหมด นอกจากนี้มีเรื่องสั้นบางเรื่องที่ยูนิสกลวิธีเล่าเรื่องโดยใช้กระแสดิจิตประหวัดไปถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ คือเรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีทิวา ซึ่งสามารถกระทำได้ดีและน่าสนใจ

สำหรับโครงเรื่องนั้นปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่องราวได้อย่างน่าสนใจ เหตุการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวพันกันอย่างเป็นเหตุเป็นผลกัน มีการสร้างโครงเรื่องโดยเน้นหนักในเรื่องที่เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวละครมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การเน้นด้านความรู้สึกนึกคิดของตัวละคร และการเน้นด้านความขัดแย้งทางอารมณ์ของตัวละครซึ่งมีบ้างเล็กน้อย ในด้านการเปิดเรื่องนั้นนิยมเปิดเรื่องด้วยการบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร บรรยายตัวละครและความรู้สึกนึกคิดของตัวละครมาก ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถเปิดเรื่องได้อย่างน่าสนใจชวนให้ติดตาม เพราะนักเขียนได้นำแนวคิดหรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหามารายในตอนเปิดเรื่องเพื่อนำเข้าสู่เนื้อเรื่องโดยตรง ดังเช่นที่ปรากฏในเรื่อง "ทหารตุ๊กตา" ของพิณแก้ว เรื่อง "เชียมซีใบที่สิบเจ็ด" ของฟองจันทร์ เรื่อง "ชีวิตรสสั้น" ของแสงพันธ์ และเรื่อง "บันทึกของมารีญา" ของงามพรรณ เวชชาชีวะ เป็นต้น ส่วนในการดำเนินเรื่องนั้นเรื่องสั้นส่วนใหญ่ที่นักเขียนสามารถสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นได้อย่างน่าสนใจ มีวิธีการกระตุ้นให้อ่านอยากทราบเรื่องราวของเรื่องสั้นไปจนตลอดเรื่อง เพราะเหตุการณ์ต่าง ๆ อุปสรรคหรือความขัดแย้งนั้นมีความสมเหตุสมผล และเหตุการณ์แต่ละตอนก็มีความสัมพันธ์กันดี เรื่องสั้นส่วนใหญ่มีความขัดแย้งและเป็นความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์มากที่สุด อย่างไรก็ตาม

เรื่องสั้นบางเรื่องจะไม่มีชีวิตจิตใจ ๆ ซึ่งทำให้โครงเรื่องไม่เด่นก็มีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งเรื่องสั้นเหล่านี้มักเขียนมุ่งแสดงทัศนะความรู้สึกนึกคิดของตนมากกว่า สำหรับกลวิธีในการดำเนินเรื่องก็เขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมมากที่สุดคือ การดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิกิริยา ส่วนการมิดเรื่องก็นิยมเรื่องด้วยความสำเร็จของตัวละครมากกว่าประเภทอื่น ๆ คงเป็นเพราะนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เป็นบุคคลที่อยู่ในวัยแรกเริ่ม ย่อมมองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่รอบตัวเป็นสิ่งที่น่ารื่นรมย์ และมีความพอใจกับความสนุกสนานมาก เรื่องสั้นที่ปรากฏจึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะบุคลิกภาพของนักเขียน ซึ่งอยู่ในวัยสาวหนุ่มด้วย อย่างไรก็ตามสำหรับเรื่องราวที่ปรากฏในเรื่องสั้นนั้น ส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตในแง่มุมต่าง ๆ ของสามัญชนโดยทั่วไปหลายแบบหลายอาชีพ โดยเฉพาะชีวิตในวัยเรียนและวัยแรกเริ่ม ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นแง่มุมต่าง ๆ มากที่สุด

ในด้านการศึกษากลวิธีเกี่ยวกับการสร้างตัวละคร ฉาก และบทสนทนานั้น ปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่สามารถสร้างได้อย่างสมจริงและสอดคล้องกับเรื่องเป็นอย่างดี กล่าวคือสามารถสร้างตัวละครให้เหมือนบุคคลในชีวิตจริง โดยเฉพาะตัวละครที่เทียบเท่าคนนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้สอดใส่อารมณ์และความรู้สึกนึกคิดให้จนกระทั่งเหมือนกับเป็นมนุษย์จริง ๆ ในขณะสร้างฉากก็สามารถบรรยายได้อย่างชัดเจน เหมาะสมและสอดคล้องกับบรรยากาศของเรื่อง บทสนทนาที่สมจริงเป็นธรรมชาติ จึงนับว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีความสามารถในการเสนอปัญหาด้วยกลวิธีที่ดีไม่ด้อยไปกว่านักเขียนที่มีชื่อเสียงโดยทั่วไป ซึ่งคุณสมบัติดังกล่าวนี้เองที่ทำให้เขาโดยทั่วไปสนใจเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" เป็นจำนวนมาก

ท่วงท่าของการเขียน

ท่วงท่าของการเขียนคือ "การเลือกสรรถ้อยคำและเรียบเรียงถ้อยคำให้ได้ความหมายตามที่เรากำลังต้องการ¹ เป็นท่วงท่าการแสดงออกที่เป็นแนวคิดของนักเขียนคนหนึ่ง ๆ ซึ่งอาจจะขึ้นโดยจงใจหรือไม่จงใจก็ได้ ท่วงท่าของการเขียนที่ดีต้องใช้คำให้น้อยที่สุด แต่มีความแจ่มแจ้งเข้าใจง่ายไม่อ้อมค้อม

¹ ประสิทธิ์ กาพย์กลอน การเขียนภาคปฏิบัติ หน้า 157

ในการศึกษาท่วงท่าของการเขียนเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ผู้วิจัยมุ่งศึกษาทั้งการใช้คำ และสำนวนโวหาร เพื่อให้ได้ทราบว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" รู้จักเลือกสรรใช้คำให้มีความหมายที่เหมาะสมกับลักษณะ การเขียนและเนื้อเรื่องอย่างไร นิยมเลือกใช้คำประเภทใด มีการใช้คำให้มีความหนัก มีความเด่นชัดอย่างไร มีการใช้สำนวนโวหารแบบใด สัมพันธ์กันหรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อให้เห็นฝีมือในการประพันธ์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ในเชิงเลือกสรรถ้อยคำ และสำนวนโวหารที่จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดที่ผู้เขียนแสดงออกหรือเกิดอารมณ์ คล้อยตามด้วยกลวิธีอย่างไร ถึงรายละเอียดก็คือ

1. การใช้คำ

เนื่องจากเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" เป็นผลงานของนักเขียน จำนวนมากมีชื่อของคน ๆ เดียว จึงยากที่จะกล่าวได้อย่างเด่นชัดว่ามีฝีมือในการเลือกสรร ถ้อยคำเป็นอย่างไร แทอาจกล่าวถึงลักษณะรวม ๆ ได้ว่าโดยทั่วไปนักเขียนแต่ละคน รู้จักเลือกใช้คำแสดงภาพ คำแสดงอาการ และคำแสดงความรู้สึก มาเขียนในเรื่องสั้น กระเจายกกันอยู่โดยทั่วไปจึงทำให้เรื่องสั้นเหล่านั้นน่าสนใจ ผู้อ่านสามารถมองเห็นภาพ ได้อย่างชัดเจน และเกิดอารมณ์ความรู้สึกคล้อยตามผู้ประพันธ์ด้วย นอกจากนี้ยังมี นักเขียนบางคนที่ใช้คำเน้นหรือการย้ำคำอันเป็นการช่วยให้คำมีความหนัก และ ทำให้เนื้อความกระชับยิ่งขึ้นด้วย ลักษณะเด่นที่ปรากฏในเรื่องสั้นมากที่สุดคือ การนิยมใช้คำภาษาต่างประเทศและคำสแลง ทั้งนี้เนื่องจากนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังอยู่ในวัยรุ่น" และส่วนใหญ่เป็นผู้อยู่ในแวดวงของการศึกษาเล่าเรียนจึงนิยมเลือก ใช้คำดังกล่าวมาก และนักเขียนบางคนก็ยังใช้กลวิธีสร้างคำใหม่ซึ่งช่วยให้เรื่องสั้น น่าสนใจยิ่งขึ้นด้วย การศึกษาด้านการใช้คำของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จึงนับว่า น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สำหรับรายละเอียดการใช้คำประเภทต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยจะขอยกเว้นใน การกล่าวถึง ตัวอย่างของคำที่ให้ความหมายและความเข้าใจทั้งทางรูปร่าง

กริยาอาการ และความรู้สึก เพราะมีอยู่เป็นจำนวนมากและเห็นได้โดยทั่วไปอย่าง
เด่นชัดแล้ว แต่จะขอลาวถึงรายละเอียดการใช้คำคำอื่น ๆ ดังกล่าวมาแล้วคือ

1.1 การใช้คำภาษาต่างประเทศ คำต่างประเทศในที่นี้หมายถึง
คำภาษาอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันนิยมใช้ปนกับคำไทยด้วย ทั้งนี้เพราะมีคนเป็นจำนวนมาก
ที่ศึกษาภาษาอังกฤษ เวลาจะพูดจะเขียนก็ติดศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะในหมู่
ของผู้ที่มีการศึกษาจะพบมากเป็นพิเศษ คำภาษาต่างประเทศถ้าเป็นศัพท์ทางวิชาการ
หรือเป็นศัพท์ซึ่งยังไม่มีคำไทยบัญญัติขึ้นใช้ก่อนโลมใช้ได้ แต่บางคำนั้นจะมีคำไทย
ใช้แต่ก็ยังไม่มีใครนิยมคำไทยจึงมักปรากฏว่ายังนิยมใช้คำภาษาต่างประเทศเสมอ ๆ
ทั้งนี้ในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ทั้ง 150 เรื่อง ปรากฏเรื่องที่มีการใช้
คำภาษาต่างประเทศทั้ง 2 ลักษณะดังกล่าวปะปนอยู่มี 76 เรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็น
เรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การศึกษาเล่าเรียน ตามปกติการนำคำภาษาต่าง
ประเทศที่มีคำไทยใช้อยู่แล้วมาใช้ปะปนกันนั้นถือว่าไม่เหมาะสมนัก แต่ถ้านำมาใช้ใน
มันเทิงคดีเพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และบุคลิกลักษณะของตัวละครก็ไม่ควรเป็น
เรื่องน่าตำหนิแก่ประการใด เพราะเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน
"สกรรสาร" นั้น ผู้ประพันธ์เป็นคนวัยหนุ่มสาวที่กำลังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเป็น
ส่วนใหญ่ การใช้คำภาษาอังกฤษปะปนในภาษาไทยย่อมปรากฏอยู่เสมอ ซึ่งได้แสดง
ให้เห็นความจริงของเรื่องสั้นที่แสดงวิถีชีวิตของคนในสังคมอย่างแท้จริง

ในการใช้คำภาษาอังกฤษปะปนกับคำไทยนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"
จะเลือกใช้คำที่ส่วนใหญ่รู้จักคุ้นเคยกันอยู่อย่างแพร่หลายและเกี่ยวข้องกับแวดวง
ของการศึกษา ดังนั้นจึงย่อมสามารถสื่อความหมายได้เป็นที่เข้าใจกัน คำต่าง ๆ
นี้ดังนี้คือ แพน ปาร์ก แก้มปิ้ง วังวอร์ม แก้มบีไฟ โดนส์บอย ลอบเอ็นทรานซ์
แพชั่น คอฟฟี่ชอฟ มูก ออฟฟิศ ลอว์ปิ่น บัมพ์ คิสโก๊ บัสเลน ดูโซว์ ไมแฟร์ ซอบบิ่ง
การค์ โมไบล์ รดมิคัฟ สคาร์ทเครื่อง ล็อคกุญแจ รอคิว พนักงานเสิร์ฟ บอย ทวี
ไมแกร์ แชนปีเบิร์ชเคย์ จูเนียร์ โปรแกรมนววิทย นัมแบงค์ คลินิก เบลอ เพลงมาร์ช

ริมฟุตปาซคอนกรีต คาร์ค ทอล แอน แอนดัม แฟชั่นโชว์ เกลียใจ เมนส์ คาเฟ่เรีย
 เช็ตแนลง แคมป์ เซยูกุบาย นิวแบ้ง คิวหนังสือ เข็กชี ซีเนียร์ ซัมเมอร์ เก้าอี้
 เลคเซอร์ ไอคิวคิลบ บนเคาน์เตอร์ ลอรัท แวนกรุปเปอร์มาร์เก็ต คาราวาน
 มอเตอร์ไซด์ ฟาร์มไคท์เตอร์ โรแมนติก สมาร์ท โอเวอร์ โนบรา ฟลอร์ ดีเจ
 ค็อฟฟี่ช็อป คาวนั บัชี คอรัส แซร์ สะโคโนเบรค อัดโนบิชิ ดิค แวนชีทเรียบ
 คอนเสิร์ต เจียมมอค์ แฟลช โอ เค แอ็คทีฟ จักปาร์ก

ตัวอย่างต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นที่ปรากฏในเรื่องสั้นดังนั้นเช่น
 พังพามเห็นรุ่นพี่กำลังวุ่นวายกับการเอ็นทรานซ์ที่จะมีมาถึงใน
 เร็ว ๆ นี้แล้ว พังพามก็ออกเป็นห่วงที่ฟังพอนไม่ได้

(ปิ่นหยั : วันแห่งความรัก : 6)

โอ้ หนวกหูเป็นมาเลย ไม่รู้จะตะเบ็งเสียงไปถึงไหนกันพี่แก่นนี้
 คนกำลังฝันดี ๆ อยู่ควย หมกมุ่นกัน
 ข้างหัวมันปะไร พวกนี้จะจะได้ใครก็ เซอะ ฉันไม่แฮร์หรอกยะ
 เฝียงกระแอมเหมือนคนมีอะไรก็อยู่ในลำคอตั้งขึ้น คุงแก่นจันทร์
 เหลือบขึ้นมองก็พบว่าเสียงของชายหนุ่มรุ่มร่าวกวาวเกี่ยวกับคุงเธอ
 เห็นจะได้ รูปร่างสมาร์ท แถมมีเสน่ห์เมื่อได้ประสมสายตาลงกรอมแว่น
 ของเขาผู้นั้น

(อัญชลี นิลทิพย์ : ผู้ชายคนนั้นของคุงแก่นจันทร์ : 7)

"มีแฟนแล้วโว้ย เพื่อนเรา"

(คณิงฝัน : จามจุรีสลักใบ : 6)

เช้าที่แดกยังทอแสงอร่ามสดใส เก้าปากหิวหวานตรงมาสมทบกับ
 เพื่อนกลุ่มโต ก็เรานักไปแคมป์ที่ภูกระดึงกัน

"พวกคิอะ" เก๋เอื้อนเอื้อนเป็นประโยกแรก และก็เท่าบเองที่เค่พูด
 แลหัวใจเค่กำลังวิ่งวอร์มกันคึกคักน่าดูเชียว
 คำคีนมีคสนิทแล้ว บรรยายกาศแคมป์ไฟ กระจายอยู่โดยรอบลานกว้าง
 "โลนลี่ บอย ก็แล้วกัน หลิวเจอโลนลี่ บอยแล้วละ"

(คอกหญา : เก...กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว : 6)

ส่วนการตามอย่างไม่มีเหตุผล เรามักว่าเด็ก ๆ ...ที่มาจู่ แพ้น...
 จังหะเด่นว่าใหม่ ๆ

(รณกานท์ : ผู้นำ ผู้ตาม : 6)

ส่วนคนพเนจรก็เรร่อนหอบที่คาร์ทัวเกาไปเล่นดนตรีตามค็อฟฟี่ช็อป
 ไปเป็นหลักแหล่ง

(แก้ว ลายทอง : คนพเนจร : 7)

อย่างลือเวลาจะขึ้นราคาสินค้าแต่ละทีคงจะไม่ลือยนี้เวลาที่มีความมันจะ
 กระทบกระเทือนใครบ้าง เพราะธุรกิจมันรักตัว ไหนจะเรื่องออฟฟิศ ไหนจะ
 เรื่องโรงงาน

(จิระ รุมพล : ถึงเพื่อนเจอนี้ : 6)

เอาละสิ ห้องนัฟ เหมือนกันนะ

(ไพเราะหง : สายสัมพันธ์ : 14)

แต่สิ่งหนึ่งที่หลายคนมักจะนึกถึงเมื่อเอ่ยถึงชมรมนักคือ ประชานชมรมที่
 หลอเข้าชั้น คาร์ค ทอล แอนด์แอนซัม ที่เคียว

(เป็นหทัย : ความรักคือสวนดอกไม้ : 6)

ทรงคอยสูงที่แดนเคยเห็นชัดเจน เคี้ยวนี้มีน่านหมอกเป็นผ้าเรียบบาย
กลุ่มจนเห็นเบลอ ๆ

(นฤเบศ : ทนาวอัคราแล้วสินธ : 6)

สองวันที่มานานนี้อายุแต่หอไม้ไคลงไปลาเพ็ญ เรียบ เลย์ นิ่ง ๆ นอน ๆ และ
ก็กินแล้วก็เชื้นแปลง

(ไต้ป่า : จดหมายถึงพอ : 6)

นี่แป้งจะต้อง "เชยูกุบาย" กับช็อกโกแลตสุดที่รักแล้วเธอ แป้งจะต้อง
เป็น "นิ่วแป้ง" ให้ได้

(แป้งหมี : ยายคุ้มแตก : 6)

พอเปิดเทอมเหมียวจะนัดเพื่อน ๆ ไปคิวหนังสือกันเป็นประจำ

(ส.เทพว่าเพย : เชื้อนักเรียนตัวนั้น : 18)

เวลาผ่านไปจนผมเป็นซีเนียร์ มูเรียนไปพร้อมกับกิจกรรม...ซัมเมอร์
ชมรมเราจะขึ้นคอย

(ชวนขวัญ : กว่าจะกันพบ : 135)

แม่คุณ ผมยาวของแม่นะสกปรกเหลือกำลัง แยกหูแยกตาชาวบ้านเขาจะ
รู้บ้างมั๊ย นึกว่า เช็กที่นักใจ

(พ.วารยา : ญาติไป : 17)

บริการใช้ไลท์เทอร์ จุดเทียนบนโต๊ะสว่างขึ้นอีกหน่อย...หนึ่งแรงเทียน
โรแมนติคจริง

(เพรียง : เงา : 8)

"เราจะเรียนโปรแกรมวิทย์" เขายูบออกก่อนขยับแขนหนาบนตั้งจุก
 สบไล้เสร็จวันนี้รอยอาลัยยังกระจางชัดในความทรงจำ เพลงมาร์ช
 ของโรงเรียนที่คอย ๆ แฉวลง ๆ ๆ จนล้าคอคับตัน

(นฤเบศ : ทางใครก็ทางใคร : 6)

"เคียน่า" พี่ยุ้ยรุ่นหลังที่หนีไปที่คอร์ท ทำยังงี้หวานก็พอจะรู้แล้วว่า
 เขาไม่เต็มใจให้หวานเล่น

(ใจจรรย : ลูกเลี้ยง : 8)

"เพื่อนแปงเอ็น" คิควิสะนะ
 เธอเองไซ้ไหมที่บอกกับฉันในวันที่ "การาวาน" มอเลอไรซ์ของพวกเขา
 เล่นจิว ๆ ไปเที่ยวคูน้าตก คอกไม้ แอ่งน้ำใส

(นฤเบศ : เมล็ดถึง ม. : 8)

เขาออกไปจากห้องนั้นแล้วล็อกประตูอย่างแน่นหนา เป็ร้องให้ขอความ
 ช่วยเหลือจากใครไปหุ่ประตูไป แต่ไม่ได้ผล

(รจนารอด : มันทีกล้มของปูเป้ : 128)

พี่แกสูงชดู่ ขนาดคิฉินขึ้นไปยืนบนเก้าอี้เลคเชอร์คุยกับแก คิฉินถึงจะได้
 ทั่วไล้เลยกับแกละคะ

ไร่ทุกคุน ห่าไม่ไม่ปล่อยให้เขาเก็บเล้า ไอคิวกิลมจริง

(อนยิม : อยากรู้แฟน : 16 - 17)

ถ้าเป็นเวลาธรรมคาณมกงข้าคำว่า "เรียนถาม" เต็มแก่ เพราะฟังคุมัน
"โอเวอร์" ไปสำหรับผม

(ใจจรรย : เหลือบึงเอ๊ย : 9)

"ไม่เอา" ความสั้นหัว "เขรกับคนละครึ่งคะ"

(วรางค์ : คอกไม้สีขาว : 9)

รู้ตัวว่าไม่สวยก็ต้องเจียม "บอก" ไว้

(หนูสี้อว : ถ้าไรชีวิต : 9)

พวกผู้หญิงห้องผมเค้า "แอ็กทีฟ" มาก มีกิจกรรมเยอะคือการจัดปาร์ตี้บ่อย ๆ

(แก้ว : ผู้หญิง : 6)

1.2 คำสแลง เป็นคำที่นิยมใช้กันในหมู่นักกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง มักจะได้รับความนิยมเป็นครั้งคราวแล้วก็เลิกใช้กันไป มีน้อยคำที่จะคงทน คำสแลงจะเปลี่ยนไปเรื่อยตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม เมื่อเกิดขึ้นและใช้กันอยู่ระยะหนึ่งก็อาจหายไป จากนั้นก็มีคำสแลงใหม่ ๆ เกิดขึ้นมาอีก ในหมู่นักหนุ่มสาวนิยมสร้างคำสแลงขึ้นใหม่มากที่สุด ดังนั้นการใช้คำสแลงจึงปรากฏอยู่เป็นจำนวนมากในเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เพราะนักเขียนเหล่านั้นยังอยู่ในวัยรุ่น และเขียนเรื่องสั้นที่เป็นประสบการณ์ของวัยรุ่นเป็นส่วนใหญ่จึงยอมจะพบอยู่โดยทั่วไป ทั้งนี้การนิยมใช้คำสแลงก็มีได้ทำให้เรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ค่อยๆคลาล่งไป แต่เป็นกลวิธีการเลือกใช้คำที่เหมาะสมกับเนื้อเรื่องและตัวละครผู้อยู่ในวัยรุ่นได้เป็นอย่างดี

ตั้งแต่เกิดมาจนอายุปาเข้าไปตั้งสามสิบหกแล้ว ยังไม่เคยเจอผู้ชาย
คนไหนน่าสนใจเหมือนคุณคนนี้เลย

(อัญชลี มีสิทธิ์ : ผู้ชายคนนั้นของคุณแก่นจันทร์ : 132)

"ไม่เอา นิสาจะโคกเรียน นิสาเคยโคกเรียนบ่อย ๆ ทำไมจะโคกไม่ได้"

(คณิน : จามจุรีสลักใบ : 6 - 7)

แก๊ฟใจก็เลือกพี่เอสาวที่ได้ชื่อว่าเปรี้ยวที่สุดในคณะ ทาปากแดง
แกงตัวเดียว

(แสดงพัน : แสดงคนใหม่ : 130)

ฟัง ๆ ไปก็ใจหายรู้สึกคล้ายกับว่า มด'ลัย ที่ข้าพเจ้าเคยศึกษานั้นได้ถูก
เหยียบฆ่าทำลาย

(รตนกานท์ : ปลารวมของ : 6)

บางพวกหมดความขำลง แก้วฝ่ายชนะนั้นก็เลยกลายเป็นฝ่ายขำเสียเอง

(ปาเก้ : จากดวงใจที่รักสันติ : 6)

ส่วนการสามอย่างไม่เป็นเหตุผล เรามักว่าเด็ก ๆ ...ที่บ้าๆ แฟชั่น...
จึงทะเล่กันใหม่ ๆ

(รตนกานท์ : ผู้นำ ผู้ตาม : 7)

ลือว่าเป็นการค้าเป็นใจ อวดแข่งเรื่องน้ำมัน

ก็น่าเห็นใจมันเมืองมันแย่ ข้าของก็แพงบรรลัย ใจผู้ร้ายก็ซุกซม
ไหนจะคาน้ำ คาไฟ คาโทรทัศน์ คายาม มันล้นทรวง ป.ส.ค.

(จิระ รุ่งพล : ถึงเพื่อนสตรี : 6 - 7)

เมื่อถูกขึ้นใหญ่ได้ลิ้มแก้วเข้า มันกร่ำกร่ำเรียน หมั่นเพียรแก้โคกรม
โคกรม

(ฐิติ : ศิลาจารึก' 80 : 7)

ในสมัยนั้นคนมีความรู้ แต่ไม่มีเงินก็ไม่มีสิทธิ์ขึ้นนะเธอ

(นฤเบศ : ทางใครก็ทางใคร : 120)

แรก ๆ ก็คุยเรื่อยเปื่อย เราเชื่อว่าทำไมไม่หาคนเดินด้วย...มันเห็น
เป็นเรื่องซี หัวเราะใหญ่เลย

(ก๊อกรู้คดี : ละครบทใหม่ : 121)

หมอนอกว่า ฮาร์ตสุขภาพนี่สา วามแพ้ขึ้น แก่ฮาร์ตไฮโดรเจนเกิดจากมี
ปัญหา

(ออม : เด็กฮาร์ต : 9)

เป้แดงตัวเซ้งวัยออกจากบ้านแต่เช้า

(รุจนารถ : บันทึกกลับของปูเป้ : 126)

ส่วนเวลาเสาร์ก็แสนจะเจ็บปวด...คือรอบที่จะตอบ "เจ็บ ๆ" กลับไป
ทุกที

(ออม : ที่กับนักจัดรายการวิทยุ : ๑)

สาว ๆ ก็ได้ "เหล" หนุม และหนุมก็ได้ "สี่" สาว

(เมษา : ควันหลังจากออกค่าย : 115)

โดยให้เหตุผลที่ไม่เข้าท่าว่าจะได้ "หลี่" ได้สะดวก

(ทานตะวัน : เบิ่งฟ้าใหม่ : 108)

"เรื่องจีบจี้อย อย่าไปสนใจ"

ถ้าขึ้นผมทำอะไรบ้องส์ ขึ้นมาละก็ เธอจะโวยวายให้มัน

(อวตาร : ค่ายความบังเอิญ : 111)

"พวกเราคืนวันเสาร์ไปกั๊กันมัย"

(ชมพู : ฉันทน์ : 9)

ท่าเตะ ๆ ที่เคยมีก็หายไปด้วย

(เป็น ปัทมวัตร : วันสวยของกะพ้อ : 6)

วันใบวันผมไม่รู้หรืออก ไม่เคยสนใจ ต้องกักหลังให้เชือกไ้พวกมีพันนเข้าสิง

(ใจจรรย : เหตุบังเอิญ : 9)

1.3 การเน้นคำหรือย่ำคำ เป็นการใช้คำใหม่ซ้ำ ๆ กัน คือใช้คำซ้ำ หรือย่ำคำในประโยคหรือในข้อความเดียวกัน ให้สะกดตา สะกดใจ หรือสะกิดความคิด ของผู้อ่าน ซึ่งจะช่วยให้มีเนื้อความที่กระจ่างชัดเป็นอยางยิ่ง การใช้คำลักษณะนี้มี ปรากฏอยู่อย่างในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ซึ่งสามารถ ก่อให้เกิดความประทับใจแก่ผู้อ่านได้มาก ดังตัวอย่าง

ถ้าเธอเป็นคน ฉันจะไม่ปล่อยให้เธอบนพรว่าอยู่อยู่เกี่ยวแน่นนอน กันจะ รวมคิดรวมคุย รวมบนกับเธอด้วย รู้ใหม่บร่างการคิดคนเกี่ยวแล้วบนคนเกี่ยว เกิดการมองปัญหาเพียงคำเดียว แล้วมันก็แค้น แล้วมันก็ทน

ใคร ๆ เขาก็ตราหน้าเธอว่า โง่บ้านนอก โง่ใจ โง่ตัวสร้างปัญหาสังคม โง่คนเหตุปัญหาประชากร ปัญหาสลับ ปัญหาอาชญากรรม

(ทิพย์ ศรีทรา : คือความหิวโหย : 6-7)

พลงสายตาแปวมองคู่คู่โชวินกาที่ทางสรรพสินคำจักไ้อยางงงกาม หรุ และทาหาย ทาหายเงินในกระเปาของคนระคับหนึ่ง และทาหายความ ปรารรณาของคนอีกะระคับหนึ่ง

(นฤเบศ . วันฝนตก : 16)

ชีวิตเกอยู่ที่นั้นนานเท่าไรฉันไม่รู้อีกนั้นแหละ ไม่เคยเคลื่อนย้ายไปไหน อยู่บนรถเข็นคันนั้น ไม่มีบ้าน ไม่มีชาติ ไม่มีอะไรทั้งนั้น นอกจากชีวิตที่ฉันอยู่ กับชั้นใบเล็ก ๆ ที่วางอยู่ตรงหน้า

(เกศินี : ที่ไ้ได้เห็น : 6)

หยากน้ำตาคุณ ๆ กระทบหลังเท้าชายชรา คนที่ผ่านความว้าเหว
เกี่ยวกรำมาชั่วชีวิต คุไปเข้มแข็งยิ่ง

(แก้ว ลายทอง : คนพเนจร : 7)

ครองอิงหลังกับพนักเก้าอี้หวายโยกส่ายไป พลอยให้ตนเองอยู่ในอุ้งมือ
ของความหมายแห่งถ้อยคำ ในจดหมายฉบับนั้น

(นฤเบศ : ตรองและตรึง : 6)

และความรู้สึกอย่างหนึ่งปรายปรำ เข้าจับใจคุณรัฐราจนต้องกัดริมฝีปาก
 สะกกกลั้น

(นฤเบศ : หนาวอีกคราแล้วลิ้นเธอ : 126)

แต่ทว่าความรู้สึกเป็นเสมือนสายน้ำที่ไหลเซาะทราย ... ทุกครั้งที่นึกถึง
เอิบรส ได้ก็กวารายละเอียดในความทรงจำ

(นฤเบศ : คนหมวกสีเหลือง : 136)

คืออยู่ละที่ทิพย์ไปใช้เพื่อนที่ระรานด้วยคำพูดคู่แค้นด้วยแพรวตาหยัน
 เอื่องสบตาของทิพย์ที่แพรวรอนรน
 พรายยิ้มอาบขึ้นที่ริมฝีปากของพี่แอน

(นฤเบศ : ดอกใบไม้เปื้อนสี : 6 - 7, 135)

แต่ที่ฉันรึ้นกรึ้นใจนั้นก็เพราะเห็นหน้าเรียบ ๆ ของเธอขึ้นนี้แหละ

(นฤเบศ : เบลอถึง ม. : 8)

เสียงแม่โหนไหยแปลบปลาบเข้าไปถึงแก่นใจลึก ๆ ที่เคยบันทึกหวนนึกของแม่
พราวเหงื่อ เห็นคเห็น้อยของแม่

(นฤเบศ : เกสรกลายสี : 125)

นมกำลังเพ่งรูปภาพของเขาค่อยเห็นเพียงวิวราง

(นฤเบศ : กลองคอนกรีต : 112)

ในการสร้างคำใหม่ขึ้นขึ้น การคัดคำก็เป็นวิธีหนึ่งที่นักประพันธ์นิยมใช้
เพื่อให้เกิดความแปลกใหม่ ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ก็ได้เลือกใช้วิธีดังกล่าว
ด้วย ดังตัวอย่าง

คอกฝ่ายรู้สึกง่วง ๆ เพราะท้องแสนจะอึดอัด อากาศก็ระรื่นดี

(นฤเบศ : คอกฝ่ายในวันเด็ก : 135)

กำแพงที่สูงเหมือนจะกั้นเอาความสุขไว้เพียงอาณานั้น

ฟ้านิ่งอิงกอดยายในความมืด ที่มีเพียงพรายเดือนสลัวเป็นเพื่อน บ่ายนี้
ลมเย็น แดดก็อ่อนแสง

(นฤเบศ : ยายกับฟ้า : 6, 122)

ไข่นึกถึงเสื้อแขนยาวสีน้ำเงินของพ่อที่ใช้ทุกวัน

ไข่มอบกับตัวเองก่อนที่จะหันไปมองจักรยานคันนั้นอีกครั้งให้เอนลา

(นฤเบศ : วันฝนตก : 16 - 17)

1.5 การใช้คำยืม เป็นการนำคำที่มีที่ใช้อย่างหนึ่งไปใช้ใน
ที่อีกอย่างหนึ่งเพื่อสร้างบรรยากาศและอารมณ์ในเรื่อง ซึ่งเป็นวิธีเร้าความสนใจ
ได้ดีวิธีหนึ่ง เช่น นำคำว่า "ปลิว" มาใช้กับความคิด ซึ่งความปกติสิ่งที่ปลิวควรจะเป็น
เป็นสิ่งที่เล็ก ๆ บาง ๆ เช่น ฝุ่นปลิว หรือกระดาษปลิว เป็นต้น คำที่ยืมนี้ที่
เหล่านี้มีปรากฏในเรื่องสั้นข้างต้นด้วย

ความคิดของเราปลิวไปเรื่อยเรื่อย ในขณะที่สายน้ำพัดเอารากหักพัง
ของบ้านเรือนและคันไ้ลอยผ่านบ้านเราไป

(ดอกไม้ ตะวันออก : คนกับน้ำ : 127)

เท็กเลยแคงตัวชะเหลือใจ สวมเสื้อยักสีชมพูแปร แปรน โนมี่แน
กับกางเกงยีนสีฟิตเปรียะ

(คอกห่า : เล...กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว : 6)

แควลอลยามสายของวันอาทิตย์คนเดือนมีนาคมกำลังแควงกลก

(นฤเบศ : มันทีกของคนเลี้ยงหมู : 129)

พอไค่น้ำจามจูรีเริ่มผลิบ นิสานละจากรองเท้าขาวดูงเท้าขาวมาเป็น
รองเท้าสนเข็มคอนข้างสูง

(คณิงฝัน . จามจูรีสลักใบ : 6)

ทรงคอบสูงที่แคเคยเห็นจักเจน เคียวณัมนานหมอกเป็นผ้าเรียบะบาย

(นฤเบศ : หนาวอีกกราวแล้วสีหนอ : 7)

หลอนยับเป็นเพราะจีนชอบในเสียงหลอ ๆ ของมัน

(รพวงศ : ก็มันรับน่องกับแถมและไซ้ : 6)

ลมเย็นขึ้นห่อกรูเกียเข้ามาทางหน้าต่างสวนแรงรถที่แล่นฉิว ๆ

(นฤเบศ : กลองคอนกรีต : 7)

2. การใช้จำนวนไวยาหาร

จำนวนไวยาหาร หมายถึง การนำถ้อยคำที่มีความหมายมาเรียบเรียงขึ้น
เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความลึกที่ผู้เขียนต้องการแสดงออก วิธีนำถ้อยคำมาเรียงเข้า
ด้วยกันเช่นนี้ต่างคนต่างก็มีวิธีการของตน¹

¹ลีทชา พินิจกุล และคนอื่น ๆ การเขียน หน้า 156

ในการนำถ้อยคำมาเรียบเรียงให้เป็นประโยคนั้น นักเขียนแต่ละคนจะมีวิธีเรียบเรียงประโยคเป็นลักษณะเฉพาะตัว บางคนนิยมเขียนแบบเรียบ ๆ ประโยคสั้น ๆ ไซ้กว้าง ๆ บางคนนิยมประโยคยาว ๆ ทั้งนี้จากการศึกษาด้านการใช้สำนวนโวหารของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ปรากฏว่านักเขียนส่วนใหญ่ได้เลือกใช้สำนวนโวหารที่เรียบ ๆ ประโยคสั้น ๆ ไม่ซับซ้อนยาวจนมีความสัมพันธ์กันดี มีสำนวนโวหารที่กระชับ และสละสลวย แต่มีนักเขียนบางคนก็นิยมใช้สำนวนโวหารแบบแข็งกร้าว กู๋กัน ซึ่งมักแสดงถึงอารมณ์ความรู้สึกของบุคคลในวัยรุ่นได้อย่างเด่นชัด ลักษณะการใช้สำนวนโวหารแบบต่าง ๆ มีดังนี้

2.1 การใช้สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนเรียบ ๆ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษาหรือคำง่าย ๆ ประโยคสั้น ๆ ไม่ซับซ้อน การแสดงความคิดไขอ้อมก่อน ใช้คำหยาบคาย ซึ่งเป็นท่วงทำนองเขียนที่พบมากที่สุด และกระจายอยู่โดยทั่วไปทุกเรื่องทั้ง 150 เรื่อง ดังตัวอย่าง

ถ้าทำได้ก็อยากหวนเวลาให้ย้อนกลับเป็นลูกคนเดิมของแม่
เหลือเกินคะ แอ...ทำไม่ได้ เวลาเร่งได้...ไม่มีใครมาปลอบและรับรู้
กับอ้อเหมือนเดิม

มันเหมือนกับวันที่เปลวเปลี่ยวเดียวดาย...สองก้นหน้าอันหยาด
น้ำตาไปแอมร่องไว้ในมุมมืด ถ้าอ้อเหนื่อย อออีกหลั้ม...และลิ้น เหมือน
คลื่นที่ซัดเข้าฝั่งแล้วก็หาย และลมก็พัดเอาคลื่นลูกน้อย ๆ เข้ามาอีก

(ถนิตาร์ รตนกานท์ : ไม่มีวันนั้นแล้ว : 7)

ผู้ชายชาวคนนั้นยังคงนอนอยู่บนรถเข็นเล็ก ๆ ของเขา ผ่าหมุดคลุม
ทั้งร่างแม้แต่ใบหน้า มองดูเฉิน ๆ แต่มจะไม่รู้ว่าคือคน มันเหมือนกับกลอง
อะไรสักอย่างที่แบน ๆ สั้น ๆ กลุ่มไว้ด้วยผ้า

ແກ່ງຈະໜາວ...ຜ້າໝາກ ໆ ຝົນນັ້ນກໍ່ຊ່ວຍໄວໄດ້ມາກ ເພາະ
ຕົນເອງ...ນອນຢູ່ໃນຫ້ອງມີຄືດຸບນເຢັ່ງຟຸກ ພ້ອມກັບເສື້ອໜາວແລະຜ້າໝາກ
ຈົນກໍ່ຮູ້ສຶກວ່າມັນກໍ່ໜາວຢູ່ດີ ແລ້ວທີ່ໂລ່ງ ໆ ອ່ຽມນັ້ນກັບຜ້າໝາກ ໆ ຝົນເຢັ່ງ
ໃຜກໍ່ຄຳກ່າວກ່າວທີ່ຈະລ່ວງຮູ້ຈັກຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແກ່ໄດ້

ແກ່ໄມ້ຂາທັງສອງຂາ ມັນຖືກຕັດສິນເລືອກແກ່ໂຄນຂາ ຄັ້ງໜຶ່ງຂອງຄວາມ
ເປັນຄົນນັ້ນ ອາດຈະເປັນເຫຼືອຂອງອະໄກສັດຢ່າງທີ່ຕົນບໍ່ຮູ້ ອາດເປັນສົງຄາມ
ດູບັກເຊີ ຫຼືເຄື່ອງຈັກໃນໂຮງງານກໍ່ລ້ວນທຳແກ່ໄດ້ເປັນເໝາະນັ້ນໄດ້

(ເກຣີນີ : ທີ່ໄດ້ເຫັນ : 6 - 7)

ຜູ້ຄົນກ່ອນ ໆ ເດີນຈາກໄປ ກັບໄປຫາໂລກຂອງຄົນເປັນຕັ້ງເດີມ ແຕ່ຈະມີ
ໃຜຖືກຢຸດເຢັ່ງຄືກັບໄມ້ໜ້າ ສິວິດຂ້າງແສນສັນ...ສັນເສີຍເລື້ອເດີມ
ຄົນເຈົ້າກະກຽມວັນໃດກໍ່ຍັງບໍ່ຮູ້ ສິວິດຈະມີຈາກວັນໃໝ່ ໃຜເປັນຄົນ
ລືຊື່ດີ ກໍ່ບໍ່ມີໃຜກ່ອມໄດ້ ແຕ່ສັດໂລກລ້ວນໝຸນຕໍ່ການສະສົມໂລກໂປໂຫສັນ
ຄືກັບແກ່ໄດ້ຈະມີ ເຫຼັກກະກຽມທີ່ທຳໄຫຍ່ແຂງຂາດພອ ອຸໂນກຊາດນັ້ນ
ແລະທຳໄຫຍ່ນັ້ນ ໂຮງງານ ມີນ້ຳລຸລຸງເນາເນີນທີ່ຍ່າຍແຂງຟັກກ່າວໄປ
ຈົນສຳລັກກາຍ

(ແສງພັນ : ສິວິດແສນສັນ : 131)

ແກ່ເສີຍເປັນກໍ່ຍັງຕັ້ງຢູ່ຫລອກເວລາ...ຄົນຕົວເລັກ ໆ ເຫລົ່ານັ້ນເຂົາເຫຼົ່ານັ້ນ
ກັນມາກວ່າຈະແຕກຕ່າງກັນ ເຂົາທຸກຄົນເຈັບປວດເມື່ອຖືກຍິງ ຖືກທຳຮ້າຍ ແຂນ
ຂາ ຫລຸດລອຍເປັນເສີຍ ໆ ຮ່າງກາຍທຸກສ່ວນແສກເສລາເມື່ອຖືກກະເບີດ ຖືກ
ທຳຮ້າຍ ຫົວໃຈຂອງທຸກເຂົາເຈັບປວດ ເມື່ອຕ້ອງຈັບເປັນແນວ ສາດກະສູນອອກ
ໄປຍິງໃຜທີ່ບໍ່ຮູ້ຈັກ

ບາງເທື່ອທຸກເຂົາຂາດກັບ ສັບສະໝັດຂອງຄວາມເຊື່ອທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຂ້າໄມ້ມີ
ແຮງຈະກ້າວ ເຂົາໝົດແຮງຈະຍິ່ງ ນີ້ທັງສອງກະປັດກະປັດເປັນຄືກັບຈະແມກ
ເປັນ ຄວາມຊາດແຈແລະຄວາມໄມ້ເຂັ້ມແຂງທີ່ຈະອອກຫລອກຮ້າຍທີ່ເກີດຂຶ້ນຂ້າໄມ້
ຂ້າໄມ້

พวกเขาทุกคนเห็นคเห็น้อย เห็นอไหลซุ่ม เลือคสี่แดงซ้นหลังออกมา
โชกสาครกระจายไปทั่วบริเวณ

(พืดแก้ว : ทหารสุกคา : 6)

2.2 การใช้สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนกระชับ เป็นท่วงทำนอง
เขียนที่สั้นและตรงจุดหมาย ใช้คำที่มีน้ำหนักและความหมายเต็ม ล้ำคับความดึกครังไป
ตรงมา ประโยคที่ใช้มักเป็นประโยคความเดียว แต่บางครั้งก็มีประโยคความรวมปะปน
อยู่บ้าง แต่ลักษณะประโยคไม่มีความซับซ้อนแต่อย่างใด ท่วงทำนองเขียนดังกล่าวจะพบ
มากในการบรรยายความ ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถบรรยายได้ละเอียด
ชัดเจน บางครั้งให้รายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวละคร อารมณ์ความรู้สึก
ของตัวละคร และฉากไปพร้อม ๆ กันด้วย เรื่องสั้นที่ปรากฏสำนวนโวหารดังกล่าว
มี 16 เรื่อง เช่น เรื่อง "ปีเถาะกรร" ของปาน เคา เรื่อง "เสียวหนึ่งของชีวิต"
ของชล เรื่อง "ทุกถาไม้ระกำ" ของอรสุคา เรื่อง "วันวาร...ที่ผ่านเลย" ของ
นฤเบก เรื่อง "เค็ดวันพุธ" ของสิริทัศน์ และเรื่อง "แสดคนใหม่" ของ แสงพัน
กิ่งข้อความบางตอนคือ

พอเขากันถ่วงเป่าไฟที่เพิงใต้เศษไม้ลงไปไหม แก่เป่าสองสามครั้ง
ไฟจึงติด แก่รู้สึกดีเพราะใช้ลมมานานเอง แก่นั่งชันเขา สองมือยื่น
ไปข้างหน้า เพื่อให้ส่วนมือและแขนของแก่อันซ้ายไถลจากไฟได้เต็มที่
แก่ออยคังมือซ้ายมากระชับผ้าห่มผืนเก่าคร่ำคร่าที่หลุคยุบลงมาจากไหล่
ของแกให้พาดขึ้นไปบนไหล่ใหม่ แก่รู้สึกว้าป็นเรียวแรงของแก่ออยไปมาก
ทำอะไรนิตทำอะไรหนอยก็เหน้อย หัวที่เด็กของแกมีผมขาวโพลน หนึ่งเดียวย่น
ที่ห่อหุ้มกระดูกแตกเป็นริ้วรอยเพราะความแห้งของอากาศ ดวงตาพรำน้ำ
ที่ถูกเขาคาถึงรังเข้าไปจนลึก พันที่เหลือนไม้ก็สักไซการไคไม้คีนึก ทุกสิ่ง
ทุกอย่างในตัวของแกอยู่ในสภาพที่ร่วงโรยพร้อมจะหยุดทำงานคามหน้าที่ของ
มันได้ทุกขณะ

(ปาน เคา : ปีเถาะกรร : 6)

เขายังคงเล่าต่อไป "เล่าอดีต" อดีตที่ร่ำวาน...ใบหน้าของเขา
หม่นเศร้าเหมือนคนซึ่งกำลังถวิลหาสิ่งที่สูญสลาย เสียงนั้นแว่วลึกลับและลึกละ
ลงทุกที ๆ ...คล้ายจะซุกซ่อนหาความหลังที่ยาวนาน เก๋ราสรอย...
หรีวควอนและโหยหวน พากลึงลงในความรู้สึกของผู้ไคยีนเสียงอย่างเหลือ
แสน

(ชล : เสียงหนึ่งของชีวิต : 125)

บริเวณที่มาของเสียงคือร้าน ๆ หนึ่ง ซึ่งมีคนมามุงดูอยู่เต็ม
ร้านนั้นยกพื้นสูงแบ่งออกเป็นห้องเล็ก ๆ 4 ห้อง กั้นด้วยลวดคานาย
แต่ละห้องมีถ้ำน้ำใบใหญ่รองอยู่ข้างล่าง เหนือขึ้นไปมีไม้กระดานกล
แบ่งครึ่งพวกไว้ บนไม้กระดานกลนั้นมีส่วน้อยหน้าแตลมันั่งอยู่ เสียง
เต็งขึ้นอีก เพราะมีผู้ปลุกบอกลูกเข้าไม้พอกี้ ไม้กระดานกลก็แยก
ออก แล้วส่วน้อยก็ก่นน้ำไปตามระเบียบ เป็นที่สนุกสนานของคนดู

(อรสุตา : ตุ๊กตาไม้ระกำ : 6)

ตามีหยิบไม้ระกำที่แกะเหลาไว้อย่างหยาบ ๆ พอเป็นรูปร่างขึ้นมา
จากนั้นก็เกลาให้เป็นรูปกลมรีขนาดเท่าหัวแม่มือเป็นส่วนหัว แต่ส่วน
ท้ายนั้นคงปล่อยให้มันเป็นรูปเรียวยาวไปโดยตลอด เมื่อเริ่มได้รูป
ลักษณะอย่างคร่าว ๆ แล้ว แก็กก็เริ่มจักข้าง ๆ ให้เป็นร่องไปโดยตลอด
เพื่อเวลาเล่นจับทรงหางมันจะได้ส่ายไปส่ายมาได้อย่างของจริง
เมื่อจักข้าง ๆ ตัวสัตว์นั้นเรียบร้อมแล้ว ตามีก็ไขมีคู้ใจเกลามาไม้ระกำ
นั้นให้เป็นรูปร่างอย่างสมบูรณ์...เมื่อเกลามาเสร็จแล้วต่อไปก็ต้องตกแต่ง
รายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ เช่น ลายของฉิวหนึ่ง ส่วนพื้น คา หู
จมูก และส่วนอื่น ๆ ให้เรียบร้อม แล้วก็เริ่มลงสี การลงสีก็ดูเหมือนว่า
จะเป็นปัญหาแก่ตามีมากที่สุด เพราะมือของแก็กนั้นทำให้สีเลอะเทอะอยู่
บ่อย ๆ ตามีใช้พู่กันจุ่มสีแล้วระบายลงบนไม้ระกำที่แกะกะเป็นตัวสัตว์

อย่างแคลวคล่อง ถึงแม้จะเลอะเทอะออกมาบ้าง แทะแก็กน้อย ๆ ใช้น้ำ
เช็ดออก แล้วทำใหม่อย่างใจเย็น...

(อรสุตา : ลูกตาไม่ระกำ : 7)

เกวียนเคลื่อนกุ่มกับ...กุ่มกับ ผ่านหน้าไปช้า ๆ หญิงชราหน้าตา
ยับย่นนั่งเหงา ๆ อยู่ท้ายเกวียน เสื้อสีม่อ และดวงตาแววมณี ๆ
เหมือนทอดอาลัยกายอยากชละแห่งมองฟ้าสลับ

อรมองตามเกวียนไปจนลับโค้งถนน อย่างไรก็ตามกาลเวลาที่
ผ่านไปจะนำความเจริญหรือความเสื่อมมาให้มนุษย์หรือไม่นั้น อรจะไม่เอ่ย
ถึงแล้ว บางครั้งกาลเวลาให้ร้ายทางหาก วันวารที่ผ่านเลยให้อะไร
แกรอยยับย่นและดวงตาสีนหวังที่จะรอวันพรุ่งนี้ ...ของหญิงชรานั้นบ้าง
...ข้างโหลร้ายจริง

(นฤเบศ : วันวาร...ที่ผ่านเลย : 135)

ฉันวางน้องลูกตาขึ้นนั่งแถมโศกจนจำปา กล่อมให้น้องแถมหลับสักครู่
เจ้าใจและแม่กระต๊อบก็พากันเห่าเสียงขรมจนฉันกลัวน้องแถมจะตกใจตื่น
ฉันห้ามมันเห่าให้รักไปฟัง ฉันสังเกตเห็นว่าอะไรตัวหนึ่งวิ่งอยู่บนคันจำปา
แมวนั้นเอง ผอมโซ ท้องกิ่ว มันคาบลูกนกอยู่ในปาก ลูกนกยังไม่ตาย
คืนกระแหว ๆ คืนแรกจะหลุดพ้น ฉันขำกว้างถึงไม่ไปที่แมวเพื่อให้ปล่อยนก
มันกลับกระโดดคุ้ยลงพื้นดิน คาบนกไม่ยอมปล่อย ฉันวิ่งไล่พร้อมกับเจ้าใจ
และแม่กระต๊อบ มันวิ่งเข้าไปในบ้านอย่างรวดเร็ว ฉันถามหาทุก ๆ ห้อง กระทั่ง
มาเจอที่ห้องรับแขก นกหายไปแล้ว ขนกระจุยกระจายปนเลือดสีแดง
อยู่บนพรมหนานุ่มสีนวล แมวตกใจเมื่อเห็นฉันจึงกระโดดสุดตัวเกาะโต๊ะ
ที่วางแจกัน มันเฝ้าจับตาดูฉันตลอดมาแตกทั้ง 2 ใบ เสียงดังเปรี้ยวกร่าง

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเพียงชั่ววินาที มันยังคงยืนตะลึงตัวแข็งอยู่เลย เมื่อพ่อ
เชอโบลเข้ามาแล้วร้องกรีกเสียงแหลมก้องตึกไปทั่ว

(สิริทัศน์ : เค็กว้นพุธ : 17)

วันนี้แสบแอมกับลงมองตัวเองด้วยความภาคภูมิใจหลายครั้ง และ
เกือบทุกครั้งเมื่อผ่านร้านที่ติดกระจกใสสะท้อนภาพได้ ทรงผมหยิกฟูแบบ
ล่าสุด กางเกงสีเหลืองสดกับเสื้อดำทวนระยับสีเขียวใบไม้แบบ
ตามสมัยนิยมเช่นเดียวกันคอวีคอนข้างลึกปกคลุมแขน : ไม่มีวันนั้นแล้ว : 6)
ฉันทา ยังเน้นด้วยสร้อยข้อมือแฉกจากพาดู
อันจิ๋ว เสียงดังกรูกริ่งนำวลีไปงานบุคคลที่เคยนัดประจำปี ปีหน้าเอาให้
เสื้อคานหน้าเป็นรูปปริศนาเห็นมีแฉกคนใหญ่ ๆ โต ๆ คุณหญิงคุณนาย
อีฮาจากเพื่อน ๆ เมื่อเชอโบลเจียมกะลาตัวอีกหลายคน ฮีโซ ได้เป็น
จะมองดูด้วยความตื่นตา แสบจึงเลือกร่องเท้าคนสูงจะมหาภังค์นี้มี
ไหมพันที่ข้อเท้าเหมือนขลุ่ยโบราณเป็นรูปแบบของสาวชาวกรุงรสนิยม
ล้ำสมัยอย่างแท้จริง

(แสบพัน : แสบคนใหม่ : 6)

2.3 ส่วนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนที่แจ้งกร้าว คุณัน

เป็นการกล่าวอย่างตรงไปตรงมา มักใช้เมื่อต้องการแสดงความรู้สึกนึกคิดของ
ตัวละคร แสบอารมณ์ที่รุนแรง มี 6 เรื่องคือ เรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการ์
รัตนกานท์ เรื่อง "ถึงเพื่อนเกรซซี่" ของจิระ จุมพล เรื่อง "วันจาก" ของเนระพูลี
เรื่อง "โซ..." ของอุกฤษฏ์ เรื่อง "ศักดิ์ศรี" ของรุจนารัต และเรื่อง "ของแถม"
ของหอม'82 ดังตัวอย่าง

นี่คือสิ่งที่เธออยากบอกกับแม่เหลือเกิน และทุกครั้งที่ย่อปากบอกว่า
...อ้อโธแล้วนะ แม่ก็จะย้อนกลับมาด้วยความโมโห โทนะโตะนะ...

แต่มีสติปัญญาหรือเปล่า

เอาเถอะแะจะควาอออย่างไรก็เอาเถอะ แะออกก็โตแล้ว ออ
ไม่ได้ไซ้ควาเป็นผู้ใหญ่ ออไม่ใช่ผู้ใหญ่หรอก และผู้ใหญ่บางคนก็ยัง
ไม่ใช่ผู้ใหญ่...ผู้ใหญ่เป็นเพียงคำเรียกเท่านั้นเอง ไม่มีใครเป็น
ผู้ใหญ่โดยสมบูรณ์...

อออย่ามีอิสระ ไม่ใช่เนรคุณหรือปิกกล้าทางแข็ง แม่เลี้ยงดูมา
เพื่อให้โตไม่ใช่หรือ และแม่ไม่ต้องการสิ่งนี้หรือคะ

(กนิการ์ รตนกานท์ : ไม่มีวันนั้นแล้ว : 6)

เมื่อเดือนที่แล้วเห็นข่าวลือไปงานบุคคลที่เด่นประจำปี ปีหน้าเอาให้
ได้ชักรางวัลพวก อ้าวเห็นนี่แต่คนใหญ่ ๆ โต ๆ คุณหญิงคุณนาย
เจ้าเลี้ยเจ้าสัว รวมทั้งพวกไม่เจียมกะลาตัวอีกหลายคน ฮีไซ้ ได้เป็น
ส.ส.ได้หนอยพลาบไม่หยุดปาก รักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รอดู
เวลาหมดสมัยมันก็ไปนั่งนับเงินที่คอร์ปชั่นเขาไปสบายใจ คำนละก็
หุบปากสนิท หรืออย่างบางคนเป็นทั้งนายพล นายทุน และ ส.ส.
เวลาวัยรุ่นเขามีกานคั้นก็อุทิศสัพพะโล้ที่บ้านไปมันพ์ ไปกิสโก้เขา
ด้วย กระไรเลยไม่อายเหวคา แทนที่จะใช้เวลา ใช้จ่ายเงินไปให้เป็น
ประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง หรืออย่างน้อยก็ทำอะไรที่มันเข้าหากว่านั้น

(จิระ จุมพล : ถึงเพื่อนเศรษฐี : 6)

"บนกับพ่อชักจะพูกกันไม่รู้เรื่องแล้ว" ประโยคนี้นิไม่รู้ความหลุดออก
มาไฉ่ยังใจ เสียงที่มกนออกมาคงกวนพอนอยอยู่เมื่อไหร่ ก็ที่พอนอยยับ
ข้างขยับขาพาคณให้สีกเปรี๊ยะ ไม่งั้นผมคงหมอบอยู่ตรงนั้นแล้ว จะว่าไปมัน
ก็อิทธิกรรมคาอยู่หรอกที่พอนจะไม่จัดการอะไรลงไปอีกอย่าง แต่มันจะไม่อยู่
รอจนถึงเวลาที่พอนจะจัดการอะไรกับผม

พอกลับมาจ้ว หน้าที่ความเป็นผู้ขายคนเดียวในครอบครัวของณ
ไค์สิ้นสุดลงเรื่องที่จะตามปกป้องแม่ คอยไปนั่งเสนอหน้าขวางลูกตา
พอเวลาพอทะเลาะกับแม่ก็ไม่จำเป็นแล้วดู ๆ พอจะก็กับแม่ขึ้นมาก
แต่กับณพอยังเหมือนเดิม เขายังคอยย้ำหัวตะปู้เรื่องท่าทางกระตุง
กระกึ่งของณพู่ทุกวัน ไอ้เสียงหัวเราะของเขาก็เหมือนกัน ณพอยาก
จะทว่าให้นันเงียบไปนั้ก แต่มันก็...ไม่ได้ทำ

(เนระพูสี : วันจาก : 6, 8)

ณรู้เมื่อที่จะต้องทนฟังคุณแม่เทศน์กัณฑ์ใหญ่จนจบ เขาสตาทรหดและ
ขับออกไปอย่างรวดเร็ว พลังคิดไปตลอดทาง "คำไค์คาเอา คำเข้า
คำเย็น นี้อู้อยู่กับเขาคณเคียวแล้วยังจะคาอยู่ไค์ นี่ไปชะหิซักร้านจะตาม
หากันไค์น กี้ละกราวนท้องหนี...หนี...ไค์มันรู้ไปว่าเราจะรับนิคชอบ
ตัวเองไค์ ไค์นี้แหละเนจะไค์รู้สึกเสียที่ว่าเรามีค่าสำหรับเนมากแคไค์
เนจะไค์หยุคคาเราเสียหิ"

(ลูกนอก : โช... : 7)

2.4 สำนวนโวหารแบบท่านองเขียนประชดประชัน เสียดสี

เป็นการกล่าวเปรียบเปรยเหน็บแนม กระหมกระแทก เพราะความไม่พอใจเป็น
ท่านองเขียนที่ให้ความรู้สึกทางอารมณ์อย่างเด่นชัด เรื่องสั้นที่ปรากฏสำนวนโวหาร
ดังกล่าวนี 6 เรื่องคือ เรื่อง "บนเส้นทางสายนั้น" ของกะวัน เรื่อง "ถาณไป"
ของ พ.วารยา เรื่อง "คือความหิวโหย" ของทิพย์ ศรีทรา เรื่อง "กิลาจาริก'80"
ของวิจิ เรื่อง "ร.ศ.199" ของนฤเบศ และเรื่อง "201" ของนฤเบศ
ดังตัวอย่าง

พอกูมีใจมากกับคำยกย่องอันหุหรา "กระถูกสันหลังของชาติ" พอ
บอกวว่า ถ้าไค์มีชวานา ถ้าไค์ทว่านาก็จะอดคาย แต่อนันยังสงสัยพว

เจอกันคนที่ซื่อตรงสวย ๆ เขาก็ไม่ทำนา ทำไมเขาไม่ออกขายละ
รูปรางพวกเขาอ่อนหวานกว่าฉันเสียอีก ต่อมาพอก็เข้าใจและซามซึ้ง
กับคำว่า "กระดูกสันหลังของชาติอย่างคียิ่ง" พอพูดกับฉัน "เขาช่าง
เรียกพวกเราได้เหมาะสมจริง ๆ พอมันไม่มีความรู้ ถูกเขาหลอกเขา
โกงเอาเสมอ แต่เอ็งจะต้องดีกว่าพอ..."

(ตะวัน : บนเส้นทางสายนั้น : 6)

รถเร่พริกมาจอดตรงหน้าซิง เขายิ้มในใจ แล้วก็ต้องแปลกใจ
ที่ทุกคนมีอาการอย่างเดียวกัน แขน้อออกพร้อมที่จะสวมกอดรถเบด
วิ่งเข้าหาด้วยอาการชื่นชม "โอ้ที่รัก มาแล้วหรือ" สาวสวยวิ่งเข้า
กอดบั้นท้ายรถพร้อมกับพร่ำพูดบางคนจับตัวถึงด้วยอาการหนุนนอน
เล็กน้อยกับกราบราวกับเคารพผู้มีพระคุณชายแก่ดูคล้ายลอร์ดเหมือนว่า
นั่นคือหัวของหลานสุดโปรดปราน

(พ.วารยา : ฤดูฝน : 16)

...ถ้าไม่พอที่จะปลูกบ้านได้ พอจะเผาด่านขายบ้าง แล้วมันยัง
เหลือไม่เล็ก ๆ รก ๆ กับตอเป็นทิวแถว เธอจะทำไร เธอก็ต้องเผา
เผาเพื่อเอาที่ เธอไม่รู้หรอกเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากร เรื่องปัญหา
ป่าไม้ เธอไม่ได้เรียนหนังสือหนังสือหา อีนางลูกคนโตมันไปเรียนมาตั้ง
ป.สี่ มันยังอ่านหนังสือไม่แตกเลย แคจะกินเข้าไปยังไม่พอ แล้วจะเอา
ปัญหามาไหนไปส่งเรียนต่อ ขนาดอ่านประกาศของอำเภอยังไม่ออก
ฟังบทความในวิทยุก็ไม่เข้าใจ แล้วจะไปเอาความรู้เรื่องอนุรักษ์
เรื่องความสัมพันธ์ของฝนฟ้ากับป่าไม้มาจากไหน...เห็นจะต้องไปทำบุญ
ที่วัดบ่อย ๆ หมั่นอธิษฐานภาวนา ชาติหน้าจะได้เกิดมาเป็นเศรษฐี
เป็นเจ้าของคนนายคนกับเขาบ้าง หรือถ้าสะสมบุญญาบารมีไว้มาก ๆ ก็คง
จะได้ขึ้นสวรรค์เป็นนางฟ้าเหวคาไม่ตองอดอยากลำบากเหมือนชาตินี้

(ทิพย์ ศรัทธา : คือความทิวโหย : 7 - 8)

กลางเมืองกลางบ้าน มีน้อยมีความ ตามงานวัดงานบวช บเลาสุ
ตำรวจโลกวกมากัน ไค่มีไค้มีค ไค้เป็นไค้เป็น ยืนควลกันสดสด ขวบลค
ประชากรหลวงทวนชอบใจ คนเมืองกรุงเทพนี้ บนักศีล นักทาน อันธพาล
เค็มเมือง ฐู่เพื่องเรื่องเรียกคาไถ่ ทั้งลูกเจ้าลูกขุน ลูกทนายเจ้าคุณก็
บเว่น เห็นเป็นเรื่องธรรมดาอีกอีกอ่านาจรฐ ทำการปฎิวัติ ฐฐประหาร
จัดตั้งรัฐบาลใหม่เป็นงานใหญ่งานโต ต้องทำกันเป็นประเพณี ทั้งหัวปี
ท้ายปี อ้างว่าบ้านเมืองมีอันตราย ผู้คนระส่ำระสายมากมายนักหนา
อ้างโน่นอ้างนี้ ไหม้นไค้ยังงี้

กลางเมืองนี้ก็มีสวนลุมพินีและจุฑจักร ทวยเมืองทั่วหน้าไค้พัก
ไค้มอนอริยามด ดูปามวงป่าขามที่เรียงรายหายไป เหลือไว้แต่ป่า
คอนกรีต สูงปรี๊ดคิยอกฟ้า ชาวประชาล้วนร้นรนย์ ไค้มอนคมข้เมฆ
...ไค้บ้านไค้ไฟเมืองมักเล่นมักหัว งานการบ่ใครทำ เอาแต่นั่งร่ำพึด
แล้วพากันไปซัดหอยขอเลขขอเสกขอเป่า บ้างก็ขายของเกาแก่ซัด
สารพัดมากมาย งมฉายเรื่องไสยศาสตร์ บหาเถรปู้ทวด ปู้ครู
ปู้เจ้ามีคุณเหลือแหล่ เมืองกรุงเทพ นี้เที่ยง เมืองนี้มีค เมืองนี้สนุก
กึ่งจกแกลก

(วิถี : ศิลาจาริก'๒๐ : ๘)

หมดจะพูอะไรบ้างหนุกไม่รู เห็นแต่หน้าพ่อน้ำขึ้นออกมาที่เดียวเขียวละ
หนูกสงสารแม่ไม่ได้ นี่ก็เป็นอันว่าที่หนูเกิดมานี้ก็เพราะความโกรธของพ่อ
และความไม่ยินดีของแม่ หนูเป็นลูกอุบิทธิเหตุที่พอกับแม่ไม่ตั้งใจ ไม่ซื่อ
แม่นะไม่ตั้งใจนะ...แต่ก็นั่นแหละมันเป็นสิ่งที่หนูช่วยไม่ได้นี่ละ ในเมื่อตอน
ที่สุจิของพ่อเข้าไปจะเจอกับไข่ของแม่นะ เป็นระยะกำลังสุกงอมพอดีโดย
พอดีเหมือนกันแหละ ทำไมหนอไม่รู้จักป้องกันเสียบ้าง วิชาเพศศึกษา

เขาก็เริ่มมีกันตั้งแต่ประณตไปแล้ว ไม่รู้จักใช้ให้เป็นประโยชน์เสียบ้าง
 อยากรู้ว่ามันปากจัดเลยอะ ก็หนูออกโทรทัศน์บ่อย ๆ ไม่ได้นี่อะ อี ไม่อยาก
 ให้หนูเกิดก็ไม่รู้จักป้องกันเสียก่อน

(นฤเบศ : ร.ศ.199 : 67)

2.5 สำนวนโวหารแบบท่วงทำนองเขียนสละสลวย ท่วงทำนอง

เขียนแบบนี้ นอกจากใช้ภาษาง่าย ๆ ลำดับความชัดเจนดีแล้ว ยังมีความสละสลวย
 ไพเราะรื่นหูคล้ายร้อยกรองอีกด้วย บางทีก็มีสัมผัสคล้องจองภายในวรรคและระหว่าง
 วรรค มีความประณีตในการเลือกสรรถ้อยคำ มักพบในการพรรณนาความ เมื่อต้องการ
 ถ่ายทอดความงาม ความละเอียดอ่อนของสิ่งต่าง ๆ เช่น พรรณนา วัตถุสิ่งของ
 หรือภาวะอารมณ์ของตัวละคร สำนวนโวหารดังกล่าวปรากฏในเรื่องสั้นจำนวน 5
 เรื่องคือ เรื่อง "เนลลืขาวเปลือกสีทอง" ของ ปีกเสนา เรื่อง "พญายมแห่งฟ้า
 หน้าฝน" ของน้ำค้าง นิตากานัก เรื่อง "เงา" ของเพรียง เรื่อง "พระอาทิตย์
 หน้าหนาว" ของไพยมรัตน์ และเรื่อง "รุ่งโค้งตรงขอบฟ้า" ของนฤเบศ ดังตัวอย่าง

ฉันวิ่งเล่นกับละอองฝน พลั้วใบไปกับสายลมภูหวิว บางครั้งก็หัวเราะ
 ระริกกับเจ้าปูนาที่วิ่งเล่นเล่นใกล้ ๆ ฉันโตวันโตคืน ปีใบสีทองเรียวยาว
 มีแมลงวันและสายฝนเลี้ยงดู มีสายลม ปูนา นกกา และใบพลั่วชายคลอง
 เป็นเพื่อนคอยดูแลละ ฝนปลายฤดูสาดสายพร่างพราย พรหมผืนไร่นาแนว
 เนิน เน้นนานราวสิ่งอำลา

(ปีกเสนา : เนลลืขาวเปลือกสีทอง : 7)

คนกล้าสี่เขียวขจีระบายสีประทับผืนนาว่าง ดูประหนึ่งลาคพรตเขียว
 ผืนมัทรีมา สายลมกระพือผ่น ยอดคอนพลั่วเป็นคลื่นลูกระเน กบเขียดในนา
 รอคอยอย่างอึกอัก จคจก เน้นนาน

ฉันเฝ้ามองจากโหล้วงฟ้าทรงข้ามด้วยความรู้สึกหอยเศร้า เหลียวแลพวกพ้องที่
หลงเหลือ ชวนให้ใจท้อหวั่นนัก วงศ์กษัตริย์ก็มลายหายจาก ฝั่งซากศพไว้ม้าเคื่องความ
ปวศรา

(นำคำ : นิสาภานต์ : พฤษภาแหงฟ้าหน้าฝน : 6)

งูสีทองไล่แสงแปดปลายครีกรั้งกลางกลุ่มเมฆ เสียงก่ำก่ำรามดั้น หลาย : 115)
เสียงฟ้าร้อง สำหรับกับเรานินไม่ไหวหวั่น หรือเป็นเพราะฉันเกิดกำเนิดในหน้าฝนก็
ไถยใจถึงความหมายของมันมาก ในเขตลึกลับนี้สิ่งที่น่ากลัวกว่าเสียงฟ้าร้องเป็นเสียงเดือโต
เสียงขวานที่จ้วงจวม เสียงรถไถกระหึ่มเกรือ คมคายเสียงกรีดร้องอย่างเจ็บปวด
ฉันได้เห็นเลือดและน้ำตา...ฟ้าหน้าฝนเหมือนมองขามมอง...ใจฉันหมุนเหมือนฟ้า

(นำคำ : นิสาภานต์ : พฤษภาแหงฟ้าหน้าฝน :
6, 123)

กุหลาบสีแสดแรกแย้มบนโคะคูมีสายรุ้งลึกลับอยู่ใต้เงาเฟียน เป็นสัญลักษณ์ของความรักไม่ใช่หรือ
หลอนรำพึง ขณะรู้สึกเหมือนครึ่งหลับครึ่งตื่นในบรรยากาศเช่นนี้...แสงสลัว กุหลาบ เงาเฟียน
เพลงรัก กับบรรยากาศที่ฝันฝันเหมือน...เหมือนกับเรา คำที่สลับกันเขาแล้วหลอนก็
เมามายไม่ไคสติ ดองเรื่องแบบที่หลอนก็ไม่ไคคอกองแสงเสียงด้วย ถึงนี้ก็อยากตอบไมตรีเขา
เหลือเกิน ตอบด้วยกุหลาบแรกแย้มดอกนั้น

(เพ็ญ : เงา : 113)

งานแรงได้เห็นแสงสีส้ม ชมพู ฟ้า เหลือง สดด้วยสมปนเปกับแสง ๆ แล้วยก้อย ๆ
ซักขึ้น ๆ จนเห็นพระอาทิตย์ดวงโตสีแดงจาทอประกายเจิดจรัส ท่ามกลางเมฆน้ำค้างบน
ไม้เท้าแห่งขางทาง เป็นประกายแวววับ ชับโอเมอมนั้นให้สลายตัวไม่ให้น้อย ๆ

(โพยมรัตน์ : พระอาทิตย์หน้าหนาว : 7).

ฝนกำลังตกกระฉาดแฉะใส อีกเคียวคงมีสายรุ้งที่คั่งฟ้าโน้น นี่คนว่า
สายรุ้งเป็นเหมือนความหวังอันเรืองรองของทุก ๆ คนที่มีความฝัน
รุ้งมีเจ็ดสีเหมือนวิถีทางของเราที่มีหลายอย่าง คุณปรางสังเกตรัศมีไหม
ว่ารุ้งจะโค้งลงตรงขอบฟ้า เหมือนกับจะบอกว้าวิถีทางของเราก็ควร
ทอดสู่เพื่อนร่วมโลก

(นฤเบศ : รุ้งโค้งตรงขอบฟ้า : 115)

จากการศึกษาท่วงท่าของการเขียนของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ทั้งการใช้
คำและสำนวนโวหาร เป็นที่สังเกตได้ว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" แต่ละคนมีลักษณะ
รวมบางประการ ที่ชี้ให้เห็นท่วงท่าของการเขียนอย่างชัดเจนคือ นิยมใช้คำสั้น ๆ
ง่าย ๆ กระชับ ให้ความหมายตรงกับความต้องการของผู้เขียน มีการเน้นคำ ย้ำคำ
แสดงภาพให้เห็นขึ้น เป็นภาพพจน์ที่กระชับ มีการสร้างคำใหม่เพื่อให้เป็นที่น่าสนใจ
สะกิดใจผู้อ่าน แม้ว่าจะนิยมใช้คำสแลงและคำภาษาต่างประเทศ แต่ก็ไม่ได้ทำให้เรื่องสั้น
ค่อยๆ ค่อยๆ ค่อยๆ ไป เพราะสามารถเลือกใช้คำได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง
และบุคลิกลักษณะของตัวละคร ส่วนในเรื่องสำนวนโวหารนั้นสามารถบรรยายหรือ
พรรณนาด้วยประโยคง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เรียบเรียงความคิดให้มีลำดับต่อเนื่องกันได้ดี
กล่าวตรงไปตรงมาให้รายละเอียดชัดเจน เพราะมีการใช้สำนวนโวหารทั้งเรียบ ๆ
กระชับ สละสลวย แข็งกร้าว หรือเน้นการเสียดสี ประชดประชัน จึงอาจกล่าว
ได้ว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีความสามารถในการเลือกใช้คำและสำนวนโวหาร
ในการสื่อความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ทำให้เรื่องสั้นเป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - 2526 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526
2. เพื่อศึกษากระบวนการเขียนเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ซึ่งเป็นการสำรวจเบื้องต้น เพื่อจัดจำแนกประเภทของเรื่องสั้น
2. ศึกษาเกณฑ์ในการวิเคราะห์เรื่องสั้นจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ แล้วนำความรู้ที่ประมวลได้มาสรุปเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้
3. ศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 อย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นดังกล่าวตามเกณฑ์ที่วางไว้ดังนี้คือ
 - 3.1 ศึกษาเรื่องสั้นและแบ่งประเภทของเรื่องสั้นตามลักษณะเนื้อหา
 - 3.2 วิเคราะห์โลกทัศน์ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม"

ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526 ด้านจริยธรรม สังคม การศึกษา เศรษฐกิจ และศาสนา

3.3 วิเคราะห์หลักวิธีการเขียนเรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ.2523 - พ.ศ.2526

4. เสนอผลการศึกษาค้นคว้าแบบพรรณนาวิเคราะห์

การศึกษาวิจัยตามความมุ่งหมายและวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าดังกล่าว ปรากฏผลว่าเรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏในเรื่องสั้น มักเป็นเรื่องที่นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นำมาจากประสบการณ์ของตนเอง เป็นเรื่องใกล้ตัวที่เกี่ยวกับชีวิต ในครอบครัวและแวดวงการศึกษาเป็นส่วนมาก เมื่อผู้วิจัยได้จำแนกหมวดหมู่ตาม ลักษณะเนื้อหาที่ใกล้เคียงกันแล้วพบว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมเขียนเรื่องสั้น เกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ เรื่องสั้น เกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัว ซึ่งได้แสดงให้เห็นถึงความรัก ความผูกพันของบุคคลในครอบครัว ความต้องการทั้งทางร่างกายและจิตใจของเด็ก วัยรุ่นรวมทั้งพ่อแม่และผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังแสดงถึงปัญหาด้านต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิด ความขัดแย้งนานาประการภายในครอบครัวด้วย

การศึกษาวเคราะห์โลกทัศน์ของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้แสดงให้เห็นโลกทัศน์ของตนอย่างกว้างขวาง ทั้งโลกทัศน์ด้าน จริยธรรมด้านสังคม ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านศาสนา รวมทั้งการ เสนอทัศนะเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ไว้มากมาย เช่น ปัญหาของสังคมชนบท อันได้แก่ ปัญหาจากภัยธรรมชาติ และความแห้งแล้ง ปัญหาความยากจน ปัญหาด้านการขาด การศึกษา ปัญหาของสังคมในเมืองซึ่งเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับความยากจน ปัญหาการ ลักขโมยขโมย ปล้น ปัญหาการทุจริตคอรัปชั่น และปัญหาจากภัยธรรมชาติ ปัญหาเกี่ยวกับการครองเรือนและการอบรมเลี้ยงดูบุตร ปัญหาความขัดแย้งระหว่างสมาชิกใน ครอบครัว และปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของวัยรุ่น เป็นต้น จากการศึกษาโลกทัศน์ ที่ปรากฏในเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ทำให้เข้าใจความคิดเห็นและหาที่

ของบุคคลในวัยสาวหนุ่ม ที่มีชีวิตโลก และสังคมที่อยู่ร่วมกันได้อย่างชัดเจน ซึ่งได้สะท้อนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมไทยปัจจุบัน โดยเฉพาะวิถีชีวิตของวัยรุ่น

ส่วนการศึกษาวิเคราะห์ กลวิธีการเขียนเรื่องสั้นนั้น ปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมเขียนในลักษณะของเรื่องสั้นทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือในรูปจดหมายและอนุทิน ส่วนวิธีสร้างเรื่องนั้นนิยมสร้างเรื่องด้วยวิธีการบรรยายและการแทรกบทสนทนาของตัวละครลงในเรื่องเกือบกันมากที่สุด มีการเล่าเรื่องโดยให้ผู้ประพันธ์ทำตัวเป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริงในทุกการณ์ หรือให้ตัวละครสำคัญเล่าเรื่องด้วย

สรุปพหุบุรุษที่ 1 เกือบทั้งหมดในด้านการสร้างโครงเรื่องนั้น นิยมสร้างโครงเรื่องที่เน้นหนักทางค่านิยมพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวละครมากที่สุด โดยมีการเปิดเรื่องด้วยการบรรยายพฤติกรรมของตัวละคร บรรยายตัวละคร และความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของตัวละครมาก ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถเปิดเรื่องได้อย่างน่าสนใจ ด้วยการนำแนวคิดหรือเหตุการณ์ที่เป็นปัญหามานำบรรยายในตอนเปิดเรื่อง เพื่อนำเข้าสู่เนื้อเรื่องโดยตรง มีการสร้างโครงเรื่องด้วยการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นอย่างน่าสนใจ อุปสรรคหรือความขัดแย้งสมเหตุสมผล เหตุการณ์แต่ละตอนมีความสัมพันธ์กันดี โดยเลือกใช้ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ซึ่งขัดแย้งกันในเรื่องของการกระทำ ความคิด ความปรารถนาหรือความต้องการของบุคคลในครอบครัว และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ความยากจน สภาพธรรมชาติ โชคชะตาเคราะห์กรรม ฯลฯ มาเป็นจุดเร้าใจในการดำเนินเรื่องเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่เดียวกันก็มีการสร้างโครงเรื่องโดยไม่มีความขัดแย้งใด ๆ แต่มุ่งแสดงทัศนะความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดมากกว่า อย่างไรก็ตาม เรื่องสั้นลักษณะดังกล่าวนี้มีจำนวนไม่มากนัก ในด้านการดำเนินเรื่องนั้นนิยมดำเนินเรื่องตามลำดับปฏิทินมากที่สุด และปิดเรื่องด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละครมากกว่าประเภทอื่น ๆ

การสร้างตัวละครของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นั้น มีทั้งตัวละครที่เทียบเท่าคน เช่น นก ก้นไม้ หนังสือ ฯลฯ และตัวละครที่เป็นคน ซึ่งสามารถสร้างตัวละครได้อย่างสมจริงและสอดคล้องกับเรื่องเป็นอย่างดี นิยมกล่าวถึงชีวิตของสามัญชน

ทั่วไปหลายแบบหลายอาชีพ โดยเฉพาะชีวิตของนักเรียน นิสิต นักศึกษานั้น ผู้เขียนได้นำมากล่าวถึงมากที่สุด ตัวละครทุกตัวล้วนเป็นประเภทน้อยลักษณะทั้งสิ้น จึงปรากฏลักษณะนิสัยของตัวละครเพียงคำสั้นๆ นิสัยคงที่ไม่เปลี่ยนแปลง โดยเลือกใช้กลวิธีแนะนำตัวละครแบบเล่าเรื่องมากที่สุด ส่วนการสร้างฉากและบรรยากาศนั้น ส่วนใหญ่จะใช้วิธีบรรยายหรือพรรณนาฉากยาว ๆ ในตอนเริ่มเรื่อง ฉากและบรรยากาศมีความสมจริง เพราะนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่จะนำเรื่องจากประสบการณ์โดยตรงมาเขียน จึงย่อมมีความคุ้นเคยกับฉากและบรรยากาศนั้น ๆ เป็นอย่างดี โดยนิยมบรรยายฉากด้วยทัศนะของผู้แต่งเองมากที่สุด สำหรับการสร้างบทสนทนานั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ได้สร้างเรื่องสั้นให้มีบทสนทนาถึง 105 เรื่อง เป็นบทสนทนาที่สมจริง เป็นธรรมชาติ เหมาะสมแก่ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคม การศึกษา และสภาพแวดล้อมของตัวละคร

นอกจากนี้ในด้านการใช้คำและสำนวนโวหารนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มีท่วงทำนองการเขียนที่นิยมใช้คำสั้น ๆ ง่าย ๆ กระชับ ให้ความหมายตรงกับความต้องการของผู้เขียน นิยมใช้คำสแลงและคำภาษาอังกฤษมาก เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง และบุคลิกลักษณะของตัวละคร ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยรุ่นและอยู่ในแวดวงของการศึกษา ส่วนการใช้สำนวนโวหารนั้นสามารถบรรยายหรือพรรณนาด้วยประโยคง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เรียบเรียงความคิดให้มีลำดับต่อเนื่องกันได้ดี กล่าวตรงไปตรงมา ให้อารมณ์ละเอียดชัดแจ้ง นับว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถเลือกใช้คำและสำนวนโวหารเพื่อสื่อความรู้สึกนึกคิดไปสู่ผู้อ่านได้เป็นอย่างดี ก่อให้เกิดความน่าสนใจ ชวนติดตาม

อภิปรายผล

เมื่อศึกษาเรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526 ทั้ง 150 เรื่องแล้ว ปรากฏว่านักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ส่วนใหญ่มีความสามารถในการสร้างสรรค์วรรณกรรมได้เป็นอย่างดี เรื่องสั้นเกือบทั้งหมดมีลักษณะเด่นทั้งในด้านเนื้อหาสาระ แนวความคิด และกลวิธีการเขียน กล่าวคือ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" รู้จักเลือกสรร

เรื่องราวเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจมาเป็นจุดสำคัญในการสร้างเรื่อง อันมีทั้งเรื่องราวที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคมปัจจุบัน ทั้งที่เป็นปัญหาเฉพาะบุคคล ปัญหาของครอบครัว และปัญหาของประเทศ โดยได้ให้แก่อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย ซึ่งปรากฏในเรื่องสั้นทั้ง 150 เรื่อง นอกจากนี้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังได้เสนอโลกทัศน์ที่เด่นชัดในเรื่องเกี่ยวกับวิถีชีวิตของวัยรุ่นโดยตรง ทั้งทางด้านพฤติกรรม ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ และปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์และก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างวัยรุ่นและพ่อแม่ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม แม้นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" จะเป็นผู้อยู่ในวัยเยาว์และมีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมน้อย แต่ส่วนใหญ่ก็สามารถใช้กลวิธีการเขียนเรื่องสั้นที่ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้เป็นอย่างดี มีการสร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นปมสำคัญในการดำเนินเรื่อง โดยเฉพาะความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ซึ่งล้วนเป็นปัญหาสำคัญต่อการดำรงชีวิตทั้งสิ้น ดังที่ปรากฏในเรื่อง "ไม่มีวันนั้นแล้ว" ของกณิการ์ รตนกานท์ เรื่อง "ศักดิ์ศรี" ของรุจนารด เรื่อง "เกสรกลายสี" ของนฤเบศ และเรื่อง "ศิลาจารึก 80" ของรุจิ เป็นต้น นอกจากนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" ยังสามารถสร้างเรื่องที่น่าสนใจโดยใช้กลวิธีแบบบุคลาธิษฐาน สร้างตัวละครมนุษย์ให้มีความรู้สึกนึกคิดเช่นเดียวกับมนุษย์ได้อย่างสมจริง ดังที่ปรากฏในเรื่อง "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" ของนาคาง นิศากานต์ และเรื่อง "นางนวลที่อำเภอไทย" ของเชวง ประกฤษ เป็นต้น มีการเล่าเรื่องโดยใช้กลวิธีการระแแสจิตประหวัด ซึ่งกระทำได้ดียิ่ง ดังที่ปรากฏในเรื่อง "คือความหิวไทย" ของทิพย์ ศรีทรา ทั้งนี้ นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" สามารถสร้างโครงเรื่อง ตัวละครฉาก บทสนทนา และใช้ถ้อยคำสำนวนโวหารได้เหมาะสมกับลักษณะของเรื่องสั้น อย่างไรก็ตาม สำหรับเรื่องสั้นทั้ง 150 เรื่องนั้นอาจจะมีบางเรื่องที่มีกลวิธีการเขียนไม่ดีเท่าที่ควรคือโครงเรื่องไม่มีความขัดแย้ง มีลักษณะคล้ายความเรียงโดยทั่วไป ซึ่งนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" มุ่งเน้นที่จะเสนอทัศนะความคิดเห็นมากกว่า จึงไม่ทำให้คุณค่าของเรื่องสั้นค่อยลงไปแต่ประการใด

นับว่าเรื่องสั้นของนักเขียน "วิยสาธน์" ล้วนมีคุณค่าควรแก่การสนใจ ซึ่งบุคคลที่เกี่ยวข้องในวงวรรณกรรมไทยควรเหลียวแลเอาใจใส่และส่งเสริมให้นักเขียนรุ่นเยาว์เหล่านี้มีประสบการณ์ในการสร้างสรรค์วรรณกรรมประเภทเรื่องสั้นได้อย่างกว้างขวาง และต่อเนื่อง ๆ ขึ้นไป

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาวรรณกรรมของวัยรุ่นที่วัยรุ่นเป็นผู้เขียน และวรรณกรรมของวัยรุ่นผู้ใหญ่เป็นผู้เขียน แล้วนำมาเปรียบเทียบและศึกษาแนวความคิดความต้องการอันแท้จริงของบุคคลวัยดังกล่าว เพื่อประโยชน์ในทางสร้างสรรค์วรรณกรรมสำหรับวัยรุ่นต่อไป

2. ควรศึกษาวรรณกรรมของเยาวชนในระดับประถมศึกษา ที่เยาวชนเขียนลงในสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งประเภทร้อยแก้วและร้อยกรอง เพื่อประโยชน์ในทางสร้างสรรค์วรรณกรรม และส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างเยาวชนและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิการ์ รตนกานท์ "ไม่มีวันนั้นแล้ว" สตรีสาร 40 : 6-7 6 มกราคม 2523
- กมลลา "คิดอย่างเด็ก" สตรีสาร 47 : 6-8 22 กุมภาพันธ์ 2524
- "กวีสังสรรค์" สวิตา 13 : กันยายน 2522
- กระแสร มัลยาภรณ์ วรรณกรรมไทยปัจจุบัน โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย 2512, 206 หน้า
- กานต์ "คุณยายของแหวน" สตรีสาร 10 : 6-7 7 มิถุนายน 2524
- กุลหลาม นิลดิโกมาส วรรณกรรมไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2517, 207 หน้า
- _____ วรรณคดีวิจารณ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2521, 149 หน้า
- เกศินี "ที่ใดเห็น" สตรีสาร 15 : 6-7 13 กรกฎาคม 2523
- แก้ว ลายทอง "คนพเนจร" สตรีสาร 21 : 6-8 24 สิงหาคม 2523
- ไก่ออน "เรื่องของผม" สตรีสาร 51 : 8-9, 114 20 มีนาคม 2526
- ชนแหลม "ที่รัก" สตรีสาร 40 : 6-7 128-129, 4 มกราคม 2524
- อิง "รัก 4 จังหวะ" สตรีสาร 29 : 15-16 19 ตุลาคม 2523
- คณิงฝัน "จามจุรีสลักใบ" สตรีสาร 1 : 6-7 6 เมษายน 2523
- "คุณหนูเขียนเรื่อง" ลลนา 280 : 121-122 สิงหาคม 2527
- งามพรรณ เวชชาชีวะ "บันทึกของมารีญา" สตรีสาร 13 : 6-7, 108 26 มิถุนายน 2526
- จันทร์วรรณ ศรีเพชร "ก้ามเอ๋ยก้ามปู" สตรีสาร 2 : 8-9, 123 10 เมษายน 2526
- จิระ จุฬพล "ถึงเพื่อนเศรษฐี" สตรีสาร 24 : 6-7, 131 14 กันยายน 2523
- จิราภรณ์ อารยะรังสฤษฎ์ "วัยรุ่นสนใจอะไร" วารสารแนะแนว 88 : 65-73 สิงหาคม - กันยายน 2526

1. จุน "บันทึกของจุน (2)" สตรีสาร 7 : 8-10 15 พฤษภาคม 2526
 เจตนา นาควัชร "วรรณคดีวิจารณ์และวรรณคดีศึกษา" ใน วรรณไวทยาการ : วรรณคดี ไทยวัฒนาพานิช 2520, 158 หน้า
 เจือ สตะเวทิน เรื่องสั้นตัวอย่าง ศึกษาภัณฑ์พานิชย์ 2520, 293 หน้า
 _____ ศิลปะการประพันธ์ พิมพ์ครั้งที่ 2 อักษรเจริญทัศน์ 2510, 312 หน้า
 แจงเอง "น้องคนสุดท้อง" สตรีสาร 14 : 8-9 4 กรกฎาคม 2525
 ใจจรรย์ "กรรมไครกรรมมัน" สตรีสาร 39 : 16-17, 128 26 ธันวาคม 2525
 _____ "ลูกเลี้ยง" สตรีสาร 12 : 8-9 20 มิถุนายน 2525
 _____ "เสียหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 17 : 8-9, 127 25 กรกฎาคม 2525
 _____ "เห่ขลุ่ยเถิง" สตรีสาร 30 : 8-9, 128 24 ตุลาคม 2525
 ชมพู "ฉัน" สตรีสาร 31 : 8-9, 113 30 ตุลาคม 2526
 _____ "ไปดูคอนเสิร์ต" สตรีสาร 12 : 6-7, 105 19 มิถุนายน 2526
 ชล "เสียหนึ่งของชีวิต" สตรีสาร 37 : 6-7, 125-126 13 ธันวาคม 2524
 ชลธิรา กลัดอยู่ และคนอื่น ๆ การใช้ภาษา พิมพ์ครั้งที่ 2 เคล็ดไทย 2511, 448 หน้า
 ชวนขวัญ "กว่าจะค้นพบ" สตรีสาร 5 : 8-9, 134-135 2 พฤษภาคม 2525
 ชไมพร "ทางเลือก" สตรีสาร 28 : 6-7, 135-136 11 ตุลาคม 2524
 เชวง ประกฤษ "นางนวลที่อาวไทย" สตรีสาร 7 : 6-7, 17 พฤษภาคม 2524
 ชูทิพย์ นาฏ เรื่องสั้นภาษาอังกฤษและเรื่องสั้นอเมริกัน มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 317 หน้า
 ฐิติ "ศิลาจารึก'80" สตรีสาร 23 : 7-8, 7 กันยายน 2523
 ทวงเคือน พันธุนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินึก ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว กับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 297 หน้า

คอกแก้ว "อันเนื่องมาจากน้ำ" สตรีสาร 11 : 6-7, 125 14 มิถุนายน 2524
 คอกไม้ ตะวันออก "คนกับน้ำ" สตรีสาร 30 : 24-25, 127-128 26 ตุลาคม
 2523

วอกหญ้า "เขา" สตรีสาร 41 : 6-7 13 มกราคม 2523
 _____ "แต่ ... กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว" สตรีสาร 3 : 6-7, 114 20 เมษายน
 2523

ตะวัน "บนเส้นทางสายนั้น" สตรีสาร 48 : 6-7 2 มีนาคม 2523
 คีตก "ประสมการณ์เรื่องรถไฟ" สตรีสาร 14 : 8-9, 124 3 กรกฎาคม 2526
 ศรีศิลป์ บุญขจร นวนิยายกับสังคมไทย (2475-2500) บางกอกการพิมพ์ 2523,
 464 หน้า

อุ้ย ชุมสาย, ม.ล. วรรณกรรมพินิจเชิงจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2516, 163 หน้า
 แก้ว "ผู้หญิง" สตรีสาร 39 : 6-7 25 ธันวาคม 2526
 หวีป อภิสัทธี "คนกับคานยม" นิตรกร 18 : 36-37 30 กันยายน 2526
 ทองสุก เกตุโรจน์ ภาพเขียนแบบสร้างสรรค์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2519,
 123 หน้า

หอม "เหตุเกิดจากเทพหญิง" สตรีสาร 44 : 8-10, 125 30 มกราคม 2525
 หอม'82 "ของแถม" สตรีสาร 26 : 8-9, 114-116 26 กันยายน 2525
 ทานตะวัน "เบิ่งฟ้าไหม" สตรีสาร 5 : 10-11, 107-108 1 พฤษภาคม 2526
 ทิพย์ ศรีธธา "คือความหิวไทย" สตรีสาร 14 : 8-9, 28 6 กรกฎาคม 2523
 นฤเบศ "กลองคอนกรีต" สตรีสาร 37 : 6-7, 112-113 11 ธันวาคม 2526
 _____ "เกสรกลายสี" สตรีสาร 28 : 8-9, 125-127 10 ตุลาคม 2525
 _____ "คนหมวกสีเหลือง" สตรีสาร 52 : 6-7, 135-136 20 มีนาคม 2525
 _____ "คืนวันศุกร์" สตรีสาร 8 : 6-7, 123-124 22 พฤษภาคม 2526
 _____ "ถอยฝ่ายในวันเกิด" สตรีสาร 45 : 6-8, 135 8 กุมภาพันธ์ 2524

- นฤเบศ "คอกไม้ที่เปลี่ยนสี" สตรีสาร 1 : 6-7, 135 14 เมษายน 2525
- _____ "ครองและครอง" สตรีสาร 8 : 6-7, 135 24 พฤษภาคม 2524
- _____ "ทางใครก็ทางใคร" สตรีสาร 13 : 6-7, 120 28 มิถุนายน 2524
- _____ "บันทึกของคนเลี้ยงหมู" สตรีสาร 52 : 6-7, 128-129 30 มีนาคม 2523
- _____ "บ้านของเรา" สตรีสาร 14 : 6-7, 136 5 กรกฎาคม 2524
- _____ "พักน้อง" สตรีสาร 20 : 6-7, 124-125 14 สิงหาคม 2526
- _____ "เมล็ดงม." สตรีสาร 15 : 8-9 11 กรกฎาคม 2525
- _____ "(เมื่อ) เราเลี้ยงเป็ด" สตรีสาร 9 : 6-8 1 มิถุนายน 2523
- _____ "ยายกับฟ้า" สตรีสาร 27 : 6-7, 122 4 ตุลาคม 2524
- _____ "ร.ส.199" สตรีสาร 33 : 6-7, 120-123 15 พฤศจิกายน 2524
- _____ "ระหว่างความแค้นจะไกลแต่สายใจคือสะพาน" สตรีสาร 41 : 8-9, 115-116 9 มกราคม 2526
- _____ "รุ่งโค้งทรงขอบฟ้า" สตรีสาร 9 : 14-15, 112-115 30 พฤษภาคม 2525
- _____ "เรื่องของน้องเป้า" สตรีสาร 19 : 6-7, 135 9 สิงหาคม 2524
- _____ "วันฝนตก" สตรีสาร 33 : 16-17 16 พฤศจิกายน 2523
- _____ "วันवार ... ที่สวนเลย" สตรีสาร 16 : 134-135 19 กรกฎาคม 2524
- _____ "วันเหงา ๆ" สตรีสาร 46 : 6-7, 125 14 กุมภาพันธ์ 2525
- _____ "หนาวอีกคราวแล้วสิหนอ" สตรีสาร 39 : 6-7, 126 27 ธันวาคม 2524
- _____ "หอมเอ๋ย ... หอมกลิ่นดอกกรัก" สตรีสาร 3 : 6-7 19 เมษายน 2524
- _____ "201" สตรีสาร 45 : 8-9, 123-124 4 กุมภาพันธ์ 2526
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ จันทมาศ ชื่นบุญ และอรทัย (ศรีหงษ์) ชื่นบุญย์ จิตวิทยาพัฒนาการ
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2518, 337 หน้า

นันทรี "ความปรารถนา" สตรีสาร 39 : 6-7, 132 28 ธันวาคม 2523

นางเจลิยา สุมาวงศ์ โรงเรียนจะสนองความต้องการของวัยรุ่นได้อย่างไร

เอกสารแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ฉบับที่ 5 โรงพิมพ์การศาสนา 2510, 86 หน้า

วิมล ล้วนรัตนกร "คุณค่า" สตรีสาร 31 : 14-15 2 พฤศจิกายน 2523

นิลวรรณ ปิ่นทอง "เรียนเขียนอ่าน" ภาษาและหนังสือ 2 : 58 ตุลาคม-ธันวาคม 2526

_____ สตรีสาร 25 : 1, 145-146 23 กันยายน 2522

น้าค่าง นิตากานต์ "พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน" สตรีสาร 35 : 6-7, 123

29 พฤศจิกายน 2524

เนระพูสี "วันจาก" สตรีสาร 30 : 6-8, 136 28 ตุลาคม 2524

บุญยงค์ เกศเทศ วรรณกรรมวิเคราะห์ ทิพย์อักษร 2525, 213 หน้า

บุญเหลือ เทพสุพรรณ, ม.ล. "หัวใจวรรณคดีไทย" ใน วรรณไวทยาการ
ไทยวัฒนาพานิช 2514, 157 หน้า

บุษกร "ควยรักและคิดถึง" สตรีสาร 37 : 6-7 14 ธันวาคม 2523

ปรอยฝน "พัฒนาน้ำ (ท่วม) กับคิง" สตรีสาร 35 : 6-7, 124 27 พฤศจิกายน 2526

ประทีป เหมือนนิล วรรณกรรมไทยปัจจุบัน พิมพ์ครั้งที่ 2 เจริญวิทย์การพิมพ์ 2523,
115 หน้า

_____ วิเคราะห์วรรณกรรมเรื่องสั้นของมโนส จรรย์งค์ ปริญญาพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2523, 239 หน้า อักษรสำเนา
ประสิทธิ์ กาพย์กลอน การเขียนภาคปฏิบัติ ไทยวัฒนาพานิช 2518, 294 หน้า

ปัญญา บริสุทธิ์ โลกทัศน์ของคนไทยวิเคราะห์จากวรรณคดีคำสอนสมัยสุโขทัย
อักษรการพิมพ์ 2523, 104 หน้า

ปวย อิงภากรณ์ "บทความพิเศษ" ใน รายงานการสัมมนาปัญหาเรื่องหนังสืออ่าน
สำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี กรมวิชาการ หน้า 36-37

ปลาเก้ "จากดวงใจที่รักสันติ" สตรีสาร 16 : 6-7 20 กรกฎาคม 2523

ปาน เสงฆ "ปีเกษกรกร" สตรีสาร 46 : 6-7, 133 17 กุมภาพันธ์ 2523

ปิ่น ปัทมวัตร "เงินทองสลับกับความสัมพันธ์ที่เริ่มต้น" สตรีสาร 34 : 6-8, 115

20 พฤศจิกายน 2526

_____ "ในความเป็นเพื่อน" สตรีสาร 42 : 8-9, 113-114 16 มกราคม 2526

_____ "มิตรวันแห่งความรักและผู้ชายที่ไต่พบ" สตรีสาร 46 : 8-9, 112-113

13 กุมภาพันธ์ 2526

_____ "วันสวยของกะพ้อ" สตรีสาร 38 : 6-8, 123 18 ธันวาคม 2526

ปิ่นหทัย "ความรักคือสวนดอกไม้" สตรีสาร 18 : 6, 106-108 2 สิงหาคม 2524

_____ "วันแห่งความรัก" สตรีสาร 47 : 6-7, 120 24 กุมภาพันธ์ 2523

ปิยะ โทนง "เทพบุตรของก๊ก" สตรีสาร 23 : 8-9, 126 5 กันยายน 2525

ปึก เสนหา "เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง" สตรีสาร 10 : 6-7 8 มิถุนายน 2523

ปรีชา ธรรมมา และฉาวว เกิดเกียรติพงศ์ พฤติกรรมของเด็กไทยวัยรุ่นที่ขัดกับสังคม

โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 119 หน้า

เปรียมปราณี "แม่ไปฝาก" สตรีสาร 47 : 8-9, 114-115 20 กุมภาพันธ์ 2526

เปลื้อง ณ นคร คำบรรยายวิชาการประพันธ์และหนังสือพิมพ์ ไทยวัฒนาพานิช 2507,

342 หน้า

แป้งหมี "ยายคุ้มแตก" สตรีสาร 3 : 6-7, 125 18 เมษายน 2525

พ.วาร์ยา "दानไป" สตรีสาร 7 : 16-17 16 พฤษภาคม 2525

พรทิพย์ ภัทธนาวิก "เรื่องสั้น" วิทยุศึกษา 25 : 44 กรกฎาคม-สิงหาคม 2517

พรสุข บุญสุภา และรวมดี เพชรคุปต์ นวนิยายอังกฤษและนวนิยายอเมริกัน มหาวิทยาลัย

รามคำแหง 2518, 61 หน้า

พินมแก้ว "ทหารคู่กลา" สตรีสาร 44 : 6-8 1 กุมภาพันธ์ 2524

เพรียง "เงา" สตรีสาร 21 : 8-9, 113 22 สิงหาคม 2525

ไพพรรณ อนุกุล "เจ้าสีฟ้า" สตรีสาร 36 : 3-7 6 ธันวาคม 2524

_____ "แสงทองของเค็กป่า" สตรีสาร 25 : 6-8 21 กันยายน 2523

ไพระหง "สายสัมพันธ์" สตรีสาร 34 : 14-15, 144 23 พฤศจิกายน 2523

โอบมรัตน์ "พระอาทิตย์หน้าหนาว" สตรีสาร 51 : 6-7 21 มีนาคม 2525

พองจันทร์ "เชิยมชืไบที่สิบเจ็ด" สตรีสาร 4 : 6-7 27 เมษายน 2523

ภูมิใจ รุณพล "บ้านนาของกัน" สตรีสาร 26 : 16-17 28 กันยายน 2523

มงคล พูนเพิ่มสุขสมบัติ วิเคราะห์เรื่องสั้นของอิศรา อมันตกุล ปริญญาพันธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 354 หน้า อักสำเนา

เมษา "คว้นหลงจากออกคาย" สตรีสาร 3 : 10-11, 115 17 เมษายน 2525

ไม้ป่า "กว่าจะได้เป็นไม้เกษกร" สตรีสาร 43 : 6-8 25 มกราคม 2524

_____ "จดหมายถึงพ่อ" สตรีสาร 47 : 6-7 21 กุมภาพันธ์ 2525

ยุ่นปี "ปีหน้ายุ่นจะเป็นเด็กดี" สตรีสาร 40 : 6-7 3 มกราคม 2525

รชวงศ์ "คืนรียนองกับแอมและไซ" สตรีสาร 30 : 6-8, 123 23 ตุลาคม 2525

_____ "หกสิบ" สตรีสาร 36 : 6-7, 115-116 4 ธันวาคม 2526

รัตนกานท์ "ปลาร่วมของ" สตรีสาร 11 : 6-7 11 มิถุนายน 2525

_____ "ผู้นำ ผู้ตาม" สตรีสาร 18 : 6-7 3 สิงหาคม 2523

รัฐจวน อินทรกำแหง วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น โรงพิมพ์พิชเชต 2517,
125 หน้า

รำน่า "ทวน" สตรีสาร 49 : 8-9, 124 6 มีนาคม 2526

_____ "เริ่มต้นกันเมื่อวันฟ้าสวย" สตรีสาร 21 : 6-7, 113 21 สิงหาคม
2526

รัตนดิษฐ์ สัจจพันธ์ อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย มหาวิทยาลัย
รามคำแหง 2521, 255 หน้า

รจนารอด "กัณมคามสมัยไมทันก็รัก" สตรีสาร 37 : 16-17, 115-116
12 ธันวาคม 2525

อุจนารถ "นางสาวแจ่งกับน้ำท่วม" สตรีสาร 38 : 6-7, 113-114 6 พฤศจิกายน 2526

_____ "บันทึกกล้วยของปู่" สตรีสาร 29 : 8-9, 126-128 17 ตุลาคม 2525

_____ "ศักดิ์ศรี" สตรีสาร 50 : 6-7, 135 14 มีนาคม 2525

_____ "อันเนื่องมาจากวันฝนตก" สตรีสาร 10 : 8-9, 126-128 6 มิถุนายน 2525

"เรียงถ้อยเรียงคำ" ขวัญเรือน 302 : 202 - 204 กรกฎาคม 2527

อุลีนา "ยุทธการในห้องงเล็บ" สตรีสาร 15 : 6 12 กรกฎาคม 2524

อุกนอ "คนเป็น-คนตาย" สตรีสาร 35 : 8-9, 115-116 28 พฤศจิกายน 2525

_____ "ความรัก" สตรีสาร 48 : 6-7, 135 28 กุมภาพันธ์ 2525

_____ "โธ ..." สตรีสาร 43 : 6-7 24 มกราคม 2525

_____ "ร้อน" สตรีสาร 6 : 16-17, 133 9 พฤษภาคม 2525

วชิรवार "คนน่ารักในวันเหงา ๆ" สตรีสาร 27 : 8-9 3 ตุลาคม 2525

_____ "นอนไม่หลับ" สตรีสาร 16 : 8-9 18 กรกฎาคม 2525

_____ "ผมชื่อวง ... สะ" สตรีสาร 22 : 8-9 29 สิงหาคม 2525

_____ "รถเมล์เที่ยวสุดท้าย" สตรีสาร 1 : 10-11, 116-119 3 เมษายน 2526

วรางค์ "เกิดเป็นชายยิ่งยากกว่าหลายเท่า" สตรีสาร 48 : 8-9, 111-112

27 กุมภาพันธ์ 2526

_____ "ดอกไม้สีขาว" สตรีสาร 34 : 8-10 21 พฤศจิกายน 2525

_____ "ถึงเพื่อนใหม่" สตรีสาร 10 : 6-7, 111-112 5 มิถุนายน 2526

_____ "อาแปะ" สตรีสาร 27 : 8-9, 109-110 2 ตุลาคม 2526

"วัยสาวหนุ่ม" สตรีสาร 43 : 6-7 27 มกราคม 2523

วิน "ผมเป็นครูครับ" สตรีสาร 26 : 6-7 27 กันยายน 2524

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ พิมพ์ครั้งที่ 5 แพร่พิทยาอินเตอร์
เนชั่นแนล 2518, 184 หน้า

วิภา กงกะนันท์ วรรณคดีศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 นครปฐม มหาวิทยาลัยศิลปากร
2522, 191 หน้า

วิไลลักษณ์ เล็กศิริรัตน์ วิเคราะห์เรื่องสั้นของแพร เยื่อไม้ ปริญญาโท กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 221 หน้า อุดรธานี

ศรिताทิพย์ "จ.ม.ถึงเพื่อน" สตรีสาร 25 : 8-9 19 กันยายน 2525

_____ "พอ แม่ นองหนู และท้าว" สตรีสาร 26 : 6-7, 108-109

25 กันยายน 2526

_____ "ครีครอง" สตรีสาร 4 : 10-11, 117 24 เมษายน 2526

_____ "ยาย" สตรีสาร 19 : 6-7, 116 7 สิงหาคม 2526

_____ "วันเกิดของปลาย" สตรีสาร 11 : 8-9, 116 12 มิถุนายน 2526

ศัตินรุทธิ์ "ละครบทใหม่" สตรีสาร 42 : 6-7, 120-123 17 มกราคม 2525

ศรีชัย "เชอ" สตรีสาร 51 : 6-7 22 มีนาคม 2524

ศรินครินทร์วิโรจ สงขลา, มหาวิทยาลัย โลกทรรศน์ไทยภาคใต้ โรงพิมพ์ไชน่า

2521, 149 หน้า

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 2520,

210 หน้า อุดรธานี

_____ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 อมรินทร์การพิมพ์ 2523,

365 หน้า

ส. เพ็ชรว่าเพย "ผมยังเป็นเด็ก" สตรีสาร 45 : 6-7, 120 7 กุมภาพันธ์ 2525

_____ "เพื่อนนักเรียนตัวนั้น" สตรีสาร 4 : 16-18, 124 25 เมษายน 2525

สมบก "นอ" สตรีสาร 33 : 8-9, 115 14 พฤศจิกายน 2525

สมบัติ จันทร์วงศ์ "โลกทัศน์ของสุนทรภู่" มหาวิทยาลัยศิลปากร 2 : 172-211

เมษายน-มิถุนายน 2521

สิทธิา พินิจกุล "การสอนการเขียนเรื่องสั้น" วิสามนศึกษา 7(7) 17 กรกฎาคม 2513

สิทธิา พินิจกุล และคนอื่น ๆ การเขียน โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2516, 200 หน้า

_____ ความรู้ทั่วไปทางวรรณกรรมไทย โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่นกรมการปกครอง 2515, 556 หน้า

สิทธิโชค "พอกับผมอยากให้ออกกลับบ้าน" สตรีสาร 41 : 6-7 11 มกราคม 2524

สิริทัศน์ "เค็ดวันพุธ" สตรีสาร 38 : 16-17, 115-116 19 ธันวาคม 2525

สิริเทพกัญญา "อ๊ะเหมียว" สตรีสาร 29 : 6-7, 115 16 ตุลาคม 2526

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม จิตวิทยาวัยรุ่น พิมพ์ครั้งที่ 3 แพร่พิทยา อินเทอร์เน็ต 2516, 269 หน้า

สุทาร์ณ เสรีวัฒน์ วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรกจนถึง พ.ศ. 2475 หน่วยงานนิเทศ กรมการฝึกหัดครู 2522, 303 หน้า

สุชาติพิย์ "แคบ้ง" สตรีสาร 20 : 6-7, 123 16 สิงหาคม 2524

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ วรรณคดีวิเคราะห์ ไทยวัฒนาพานิช 2525, 120 หน้า

สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ และอุดม หนูทอง หนังสือเรียนภาษาไทยรายวิชา ท 041 พิมพ์ครั้งที่ 3 ไทยวัฒนาพานิช 2527, 132 หน้า

สุพิศรา สุภาพ ปัญหาสังคม ไทยวัฒนาพานิช 2515, 177 หน้า

_____ สังคมและวัฒนธรรมไทย พิมพ์ครั้งที่ 2 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 194 หน้า

สุวรรณ เกรียงไกรเพชร พระอภัยมณี การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์ พระนคร : สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย 2518, 399 หน้า

แสงพัน "กลองขาวกลางวัน" สตรีสาร 33 : 16-17, 129-130 5 ตุลาคม 2523

_____ "ชีวิตรสสั้น" สตรีสาร 12 : 6-8, 131 10 สิงหาคม 2523

_____ "แสงคนใหม่" สตรีสาร 2 : 6-7, 130-131 13 เมษายน 2523

- หทัยทิพย์ "แม่กับลูก" สตรียสาร 24 : 8-7, 125-127 12 กันยายน 2525
- หนูเม็ก "คนข้างบ้าน" สตรียสาร 46 : 6-7 15 กุมภาพันธ์ 2524
- หนูซื่อ "ถ้าโรชีวิต" สตรียสาร 23 : 8-10 4 กันยายน 2526
- อมภา "แล้วเราก็กู้จักกัน" สตรียสาร 9 : 6-7, 114-115 29 พฤษภาคม 2526
- อนันต์ "คู่ของผม" สตรียสาร 25 : 6-7, 113-114 18 กันยายน 2526
- _____ "เลิกกับป๋ม" สตรียสาร 28 : 6-7, 123 9 ตุลาคม 2526
- _____ "อยากมีแฟน" สตรียสาร 8 : 16-17, 126-127 23 พฤษภาคม 2525
- อรสุดา "ตุ๊กตาไม้ระกำ" สตรียสาร 51 : 6-7, 130-131 23 มีนาคม 2523
- อวตาร "ควยความบังเอิญ" สตรียสาร 6 : 10-11, 110-112 8 พฤษภาคม 2526
- ออม "เค็กฮาร์ด" สตรียสาร 19 : 8-9, 111 8 สิงหาคม 2525
- _____ "ติดกับนักจัดรายการวิทยุ" สตรียสาร 36 : 8-9, 117 5 ธันวาคม 2525
- _____ "โลกน่าเบื่อ" สตรียสาร 31 : 6-7, 133 1 พฤศจิกายน 2524
- _____ "วันบ้า ๆ" สตรียสาร 13 : 8-9, 127-128 27 มิถุนายน 2525
- _____ "ศาลพระภูมิ" สตรียสาร 40 : 8-9, 115 2 มกราคม 2526
- อัญชลี มีสิทธิ์ "ผู้ชายคนนั้นของคุณเกินจันทร์" สตรียสาร 49 : 6-7, 132
9 มีนาคม 2523
- อุบลวดี เปลี่ยนรังษี "เรื่องบ้า ๆ บอ ๆ ในวันฝนตก" สตรียสาร 22 : 6-7,
105-106 28 สิงหาคม 2526

ภาคผนวก

1. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในสังคม 47 เรื่อง

ตาราง 1 แสดงเรื่องที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่น

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	แสดงคนใหม่	แสงพัน	13 เมษายน 2523
2	มันทีกลับของปู่	รจนารด	17 ตุลาคม 2525
3	ศึกกับนักจรรยาการวิทยุ	ออม	5 ธันวาคม 2525
4	ก็ผมตามสมัยไม่ทันนี่ครับ	รจนารด	12 ธันวาคม 2525
5	ในความเป็นเพื่อน	ปิ่น ปัทมวัตร	16 มกราคม 2526
6	คืนวันศุกร์	นฤเบศ	22 พฤษภาคม 2526
7	ไปคูคอนเสิร์ต	ชมพู	19 มิถุนายน 2526
8	กว่าไรชีวิต	หมูซื่อ	4 กันยายน 2526
9	ฉัน	ชมพู	30 ตุลาคม 2526

ตาราง 2 แสดงเรื่องเกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนยากจน

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
1	ตุ๊กตาไม้ระกำ	อรสุตา	23 มีนาคม 2523
2	ที่ใดเห็น	เกศินี	13 กรกฎาคม 2523
3	ชีวิตแสนสั้น	แสงพันธ์	10 สิงหาคม 2523
4	วันฝนตก	นฤเบศ	16 พฤศจิกายน 2523
5	คนข้างบ้าน	หนูแก้ว	15 กุมภาพันธ์ 2524
6	เสียงหนึ่งขงชีวิต	ใจจรรยา	25 กรกฎาคม 2525
7	เหลืม้งเอิญ	ใจจรรยา	24 ตุลาคม 2525
8	ข้อค้นพบความหมาย (เสมอ)	วิเวก	7 พฤศจิกายน 2525
9	ศาลพระภูมิ	ออม	2 มกราคม 2526
10	ทวน	รำน่า	6 มีนาคม 2526

ตาราง 3 แสดงเรื่องที่สะท้อนชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาของคนในชนบท

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
<u>เรื่องที่กล่าวถึงสภาพความเป็นอยู่</u> <u>โดยทั่วไปของคนในชนบท</u>			
1	บนเส้นทางสายนั้น	ตะวัน	2 มีนาคม 2523
2	เมล็ดข้าวเปลือกสีทอง	ปึกเสนาหา	8 มิถุนายน 2523
3	คนพเนจร	แก้ว สายทอง	24 สิงหาคม 2523
4	บ้านนาของคน	ภูมิใจ ชุมพล	28 กันยายน 2523
5	ดอกฝ้ายในวันเด็ก	นฤเบศ	8 กุมภาพันธ์ 2524
6	ครองและครอง	นฤเบศ	24 พฤษภาคม 2524
7	วันवार...ที่มานเลย	นฤเบศ	19 กรกฎาคม 2524
8	ผมเป็นครูครับ	วิณ	27 กันยายน 2524
9	หนาวอีกคราแล้วสินอ	นฤเบศ	27 ธันวาคม 2524
10	ดอกไม้ที่เปื้อนสี	นฤเบศ	14 เมษายน 2525
11	รู้ใจใครงตรงขอบฟ้า	นฤเบศ	30 พฤษภาคม 2525
<u>เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่าง</u> <u>คนชนบทกับธรรมชาติ</u>			
12	ปีเกบจกรกร	ปาน เสงหา	17 กุมภาพันธ์ 2523
13	คือความหิวโหย	ทิพย์ ศรีรักษา	6 กรกฎาคม 2523
14	คนกับน้ำ	ดอกไม้ ตะวันออก	26 ตุลาคม 2523

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
15	เสียวหนึ่งของชีวิต	ชล	13 ธันวาคม 2524
16	พระอาทิตย์หน้าหนาว	ไพยมรัตน์	21 มีนาคม 2525
	<u>เรื่องเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่าง</u> <u>คนชนบทกับผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น</u>		
17	แสงทองของเค็กป่า	ไพพรรณ อนุกุล	21 กันยายน 2523
18	พฤษภาแห่งฟ้าหน้าฝน	น้ำค้าง นิตากานต์	29 พฤศจิกายน 2524
19	เจ้าสีฟ้า	ไพพรรณ อนุกุล	6 ธันวาคม 2524
20	บันทึกของจูน (2)	จูน	15 พฤษภาคม 2526

ตาราง 4 แสดงเรื่องที่สะท้อนปัญหาของคนในเมืองหลวง

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
1	นางสาวแจงกับน้ำท่วม	รุจนารด	6 พฤศจิกายน 2524
2	ถาบันไป	พ. วารยา	16 พฤษภาคม 2525
3	จ.บ. ถึงเพื่อน	ศรัทธาพิพย์	19 กันยายน 2525
4	คนเป็น- คนตาย	ลูกน็อค	28 พฤศจิกายน 2525

ตาราง 4 (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
5	หัตถ์น่าน้ำ (ท่วม) กับตึง	ปรอยฝน	27 พฤศจิกายน 2526
6	กลองคอนกรีต	นฤเบศ	11 ธันวาคม 2526

ตาราง 5 แสดงเรื่องที่สะท้อนความเป็นอยู่ของเด็กกำพร้า

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	เขา	คอกหญ้า	13 มกราคม 2523
2	ร้อน	ลูกนอก	9 พฤษภาคม 2525

2. เรื่องสั้นที่เกี่ยวกับความเป็นอยู่และปัญหาของคนในครอบครัว 37 เรื่อง

ตาราง 6 แสดงเรื่องที่กล่าวถึงความสัมพันธ์สามัคคีของบุคคลในครอบครัว

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	วันแห่งความรัก	ปิ่นหยัย	24 กุมภาพันธ์ 2523
2	บันทึกของคนเลี้ยงหมู	นฤเบศ	30 มีนาคม 2523
3	(เมื่อ) เราเลี้ยงเบ็ด	นฤเบศ	1 มิถุนายน 2523
4	กลองขาวกลางวัน	แสงพิน	5 ตุลาคม 2523
5	คุณตา	นิรมล ล้วนรัตนกร	2 พฤศจิกายน 2523
6	กวาระไค้เป็นไม้เกษตร	ไต้ป่า	25 มกราคม 2524
7	คุณยายของแหวน	กานต์	7 มิถุนายน 2524
8	อันเนื่องมาจากน้ำ	คอกแก้ว	14 มิถุนายน 2524
9	บ้านของเรา	นฤเบศ	5 กรกฎาคม 2524
10	เรื่องของน้องเป้า	นฤเบศ	9 สิงหาคม 2524
11	โลกนาเบื้อ	ออบ	1 พฤศจิกายน 2524
12	ยายตุ้มแตก	แป้งหมี	18 เมษายน 2525
13	น้องคนสุดท้าย	แจ่งเอง	4 กรกฎาคม 2525
14	เหตุเกิดจากเทพูฟ้ง	ทอน	30 มกราคม 2526
15	แม่ไปผาคัด	เปรียบปราณี	20 กุมภาพันธ์ 2526
16	ครีตรอง	ศรัทธาพิพย์	24 เมษายน 2526
17	วันเกิดของปลาย	ศรัทธาพิพย์	12 มิถุนายน
18	ยาย	ศรัทธาพิพย์	7 สิงหาคม 2526
19	พี่กับน้อง	นฤเบศ	14 สิงหาคม 2526

ตาราง 6 (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
20	พ่อ แม่ น้องหนู และหงาว	ศรัทธาทิพย์	25 กันยายน 2526
21	อาแปะ	วรารักษ์	2 ตุลาคม 2526
22	อีเหมียว	สิริเทพกัญญา	16 ตุลาคม 2526

ตาราง 7 แสงเรื่องที่ถูกกล่าวถึงปัญหาภายในครอบครัว

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
	<u>เรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้ง ระหว่างพ่อกับแม่</u>		
1	พ่อครับ ผมอยากให้ออกกลับบ้าน	สิทธิโชค	11 มกราคม 2524
2	ยายกับฟ้า	นฤเบศ	4 ตุลาคม 2524
3	วันจาก	เนระพูสี	28 ตุลาคม 2524
4	ศักดิ์ศรี	รจนารักษ์	14 มีนาคม 2525
5	ลูกเลี้ยง	ใจจรรย์	20 มิถุนายน 2525
6	เด็กฮาร์ก	ออบ	8 สิงหาคม 2525
7	แม่กับลูก	หทัยทิพย์	12 กันยายน 2525
8	เกสรกลายสี	นฤเบศ	10 ตุลาคม 2525

ตาราง 7 (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
	<u>เรื่องกล่าวถึงความขัดแย้ง</u> <u>ระหว่างพ่อแม่กับลูก</u>		
9	ไม่มีวันนั้นแล้ว	กนิการ์ รตนกานต์	6 มกราคม 2523
10	ผู้นำ ผู้ตาม	รตนกานต์	3 สิงหาคม 2523
11	คิดอย่างเด็ก	กมลลา	22 กุมภาพันธ์ 2524
12	โธ...	ลูกนอต	24 มกราคม 2525
13	ผมยังเป็นเด็ก	จ.เทพรำเพย	7 กุมภาพันธ์ 2525
14	ของแถม	ทอม' 82	26 กันยายน 2525
15	เด็กวันพุธ	สิริทัศน์	19 ธันวาคม 2525

3. เรื่องสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์ของวัยรุ่น 26 เรื่อง

ตาราง 8 แสดงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาเล่าเรียน

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
1	ความปรารถนา	นันทรั	28 ธันวาคม 2523
2	เธอ	ศรีชัยฤ	22 มีนาคม 2524
3	ทางใครก็ทางใคร	นฤเบศ	28 มิถุนายน 2524
4	แค่นี้	สุชาติพิย	15 สิงหาคม 2524
5	ปีหน้าจะเป็นเด็กก็	ยุ่นปี	3 มกราคม 2525
6	จดหมายถึงพ่อ	ไมปา	21 กุมภาพันธ์ 2525
7	เพื่อนนักเรียนตัวนั้น	ส.เทพรำเพย	25 เมษายน 2525
8	มาถึง ม.	นฤเบศ	11 กรกฎาคม 2525
9	เบิ่งฟ้าใหม่	ทวนตะวัน	1 พฤษภาคม 2526
10	ประสบการณ์เรื่องรถไฟ	คิต	3 กรกฎาคม 2526
11	หกสิบ	รสุวงศ์	4 ธันวาคม 2526

ตาราง 9 แสดงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการคบหาสมาคมกับเพื่อน

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	ผมชื่อม่วง ...อะ	วชิรवार	29 สิงหาคม 2525
2	เรื่องของผม	โกศล	20 มีนาคม 2526
3	ควยความบังเอิญ	อวตาร	8 พฤษภาคม 2526
4	แล้วเรารู้จักกัน	อมตา	29 พฤษภาคม 2526
5	ถึงเพื่อนใหม่	วรารค์	5 มิถุนายน 2526
6	เรื่องบ้า ๆ บอ ๆ ในวันฝนตก	อุบลวัลย์ เปลี่ยนรังษี	26 สิงหาคม 2526
7	ลูของผม	อนันต์	18 กันยายน 2526
8	เลิกกับป๋ม	อนันต์	9 ตุลาคม 2526
9	คืนรับน้องกับแถมและไข่	รณรงค์	23 ตุลาคม 2526
10	วันสวยของกะพ้อ	นิน ปัทมวัตร	18 ธันวาคม 2526
11	ผู้หญิง	แก้ว	25 ธันวาคม 2526

ตาราง 10 แสดงเรื่องเกี่ยวกับการออกปฏิบัติงานพิเศษในระหว่างศึกษาเล่าเรียน

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	สายสัมพันธ์	ไพโรธ	23 พฤศจิกายน 2523
2	ควยรักและคิดถึง	บุษกร	14 ธันวาคม 2523
3	กรรมไครกรรมมัน	ใจจรรย์	26 ธันวาคม 2525
4	ควนหลงจากอกคาย	เมษา	17 เมษายน 2526

4. เรื่องสั้นเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว 22 เรื่อง

ตาราง 11 แสดงเรื่องเกี่ยวกับความรักของหนุ่มสาว

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
1	จามจุรีสลักใบ	คณิงัน	6 เมษายน 2523
2	เค...กับผู้หญิงที่ชื่อหลิว	คอกหญ้า	20 เมษายน 2523
3	รัก 4 จังหวะ	ชิง	19 ตุลาคม 2523
4	ที่รัก	ชนแหลม	4 มกราคม 2524
5	หอมเอ๋ย...หอมกลิ่นดอกรัก	นฤเบศ	19 เมษายน 2524
6	ความรักคือสวนดอกไม้	ปิ่นหยั	2 สิงหาคม 2524
7	ทางเลือก	ชไมพร	11 ตุลาคม 2524
8	ละครบทใหม่	ศศิณิรุทธ์	17 มกราคม 2525

ตาราง 11 (ต่อ)

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่พิมพ์
9	วันเฒ่า ๆ	นฤเบศ	14 กุมภาพันธ์ 2525
10	คนหมวกสีเหลือง	นฤเบศ	28 มีนาคม 2525
11	กว่าจะคนพบ	ชวนขวัญ	2 พฤษภาคม 2525
12	อยากมีแฟน	คณิษฐ์	23 พฤษภาคม 2525
13	อันเนื่องมาจากวันฝนตก	อรุณารด	6 มิถุนายน 2525
14	เทพบุตรของกีก	ปิยะโหนด	5 กันยายน 2525
15	ดอกไม้สีขาว	วรารักษ์	21 พฤศจิกายน 2525
16	ระหว่างดาวแมนจะไกลแค่ไหน หัวใจคือสะพาน	นฤเบศ	9 มกราคม 2526
17	มิตรวันแห่งความรักและ ผู้ชายที่ได้พบ	ปิ่น ปัทมวัตร	13 กุมภาพันธ์ 2526
18	เกิดเป็นชายยิ่งยากกว่า หลายเท่า	วรารักษ์	27 กุมภาพันธ์ 2526
19	รถเมล์เที่ยวสุดท้าย	วชิรवार	3 เมษายน 2526
20	กามเจอยกามบู	จันทร์วรรณ ศรีเพชร	10 เมษายน 2526
21	เริ่มกันกัน...เมื่อวันฟ้าสวย	รำน่า	21 สิงหาคม 2526
22	เงินหกสลึงกับความสัมพันธ์ที่ เริ่มกัน	ปิ่น ปัทมวัตร	20 พฤศจิกายน 2526

5. เรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม 10 เรื่อง

ตาราง 12 แสดงเรื่องสั้นที่แสดงข้อคิดเห็นต่อสิ่งต่าง ๆ ในสังคม

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
1	เขียนซีไบที่สิบเจ็ด	พองจันทร์	27 เมษายน 2523
2	จากดวงใจที่รักสันติ	ปาเก้	20 กรกฎาคม 2523
3	กิลาริก'80	ฐิติ	7 กันยายน 2523
4	ถึงเพื่อนเศรษฐี	จิระ รุ่งพล	14 กันยายน 2523
5	ทหารตุกตา	พิภัก	1 กุมภาพันธ์ 2524
6	นางนวลที่อ่าวไทย	เชวง ประกฤษ	17 พฤษภาคม 2524
7	ยุทธการในห้องแล็บ	ฤดีนา	12 กรกฎาคม 2524
8	ร.ศ.199	นฤเบศ	15 พฤศจิกายน 2524
9	ปลารวมของ	รัตนกานท์	11 มิถุนายน 2525
10	201	นฤเบศ	4 กุมภาพันธ์ 2526

6. เรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาว 8 เรื่อง

ตาราง 13 แสดงเรื่องสั้นเกี่ยวกับอารมณ์ของคนหนุ่มสาว

ลำดับ	เรื่อง	ผู้แต่ง	วัน เดือน ปี ที่ตีพิมพ์
1	ผู้ชายคนนั้นของคุณแกนจันทร์	อัญชลี นิลสิทธิ์	9 มีนาคม 2523
2	ความรัก	ลูกนอก	28 กุมภาพันธ์ 2525
3	วันบ้า ๆ	ออม	27 มิถุนายน 2525
4	นอนไม่หลับ	วชิรवार	18 กรกฎาคม 2525
5	เงา	เพรียง	22 สิงหาคม 2525
6	คนน่ารักในวันเหงา ๆ	วชิรवार	3 ตุลาคม 2525
7	นก	สนบก	14 พฤศจิกายน 2525
8	บันทึกของมารีญา	งามพรรณ เวชชาชีวะ	26 มิถุนายน 2526

การศึกษาเรื่องสันจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร"

ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526

บทคัดย่อ

ของ

อรรวรรณ จันลา

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มกราคม 2529

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์เรื่องสั้นจากคอลัมน์ "วัยสาวหนุ่ม" ใน "สตรีสาร" ตั้งแต่ พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2526 ในด้านโลกทัศน์และกลวิธีการเขียน เรื่องสั้นของนักเขียน "วัยสาวหนุ่ม"

ผลการศึกษาปรากฏว่า นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" เสนอเรื่องด้วยการเล่าเรื่อง ซึ่งนำมาจากประสบการณ์ชีวิตของตนเองเป็นส่วนใหญ่ ได้แสดงให้เห็นโลกทัศน์ที่เกี่ยวกับ ชีวิตและปัญหาสังคม อันเป็นวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะวิถีชีวิต ของวัยรุ่นโดยตรง อีกทั้งยังให้แง่คิดที่เด่นชัดในเรื่องการครองเรือน และการอบรมเลี้ยงดู บุตร โดยคำนึงถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของเด็กวัยรุ่นเป็นสำคัญอีกด้วย ส่วน กลวิธีการเขียนเรื่องสั้นนั้น นักเขียน "วัยสาวหนุ่ม" นิยมสร้างโครงเรื่องด้วยการบรรยาย พฤติกรรมของตัวละคร บรรยายตัวละคร และความรู้สึกนึกคิดของตัวละครที่เป็นแนวคิดสำคัญ เพื่อนำเข้าสู่เรื่อง แล้วใช้ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ และความขัดแย้งระหว่าง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมเป็นจุดสำคัญในการดำเนินเรื่อง โดยผู้ประพันธ์ทำตัวเป็นผู้รู้แจ้งเห็นจริง ในเหตุการณ์ และให้ตัวละครสำคัญเล่าเรื่องด้วยสรรพนามบุรุษที่ 1 เกือบทั้งหมด ปิดเรื่อง ด้วยความสุขความสำเร็จของตัวละครมากที่สุด ตัวละครทั้งหมดมีลักษณะสมจริง มีการสร้าง ฉากและบรรยายฉากที่ชัดเจน บทสนทนาสมจริง ใช้ถ้อยคำสำนวนสั้น ๆ ง่าย ๆ กระชับ นิยมใช้คำสแลงและคำภาษาอังกฤษมาก ประโยคสั้น ๆ ง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน เรียบเรียง ความคิดให้มีลำดับต่อเนื่องกันได้

A STUDY OF SHORT STORIES FROM "COLUMN FOR ADOLESCENTS"

IN SATRI SARN FROM B.E.2523 to B.E.2526

AN ABSTRACT

BY

ORAWAN CHANLA

Presented in partial fulfillment of the requirements

for the Master of Education Degree

Srinakharinwirot University

January 1986

The purpose of this study was to analyse the short stories from "Column for Adolescents" in Satri Sarn from B.E. 2523 to B.E.2526, concerning world views and particularly the style.

The study revealed that the writers of "Adolescents" based the short stories on their own experience and creativity. They exposed to the reader world views, ways of life, current social problems of the people especially of teenagers married life, ways children were reared and also the needs and thoughts of Adolescents.

Regarding the writers style, the descriptive technique was used. Characters, their behavior, thoughts and feeling were first described as an introduction to the plot which was based on conflicts between human beings and conflicts between human beings and their environment. The stories were revealed from the first person's point of view. Most of the stories had a happy ending. The characters were also realistically drawn.

The language employed by the authors was simple and precise into a frequent used of English words and slangs. The sentence structure was simple and facilitated the sequencing of the story.
